Η ΚΑΙΝΗ ΔΙΑΘΗΚΗ

Fascicle I

ΚΑΤΑ ΜΑΤΘΑΙΟΝ

Reproduced by photographic offset at the University of Chicago Press
from Η ΚΑΙΝΗ ΔΙΑΘΗΚΗ (Oxford, 1873)

ΤΟ ΚΑΤΑ ΜΑΤΘΑΙΟΝ

ΑΓΙΟΝ ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΝ.

α γ 1 [a] ΒΙΒΛΟΣ γενέσεως ΙΗΣΟΥ͂ Χριστοῦ, υἱοῦ
2 Δαβὶδ, υἱοῦ Ἀβραάμ. [b] Ἀβραὰμ ἐγέννησε τὸν
Ἰσαάκ· Ἰσαὰκ δὲ ἐγέννησε τὸν Ἰακώβ· Ἰακὼβ
δὲ ἐγέννησε τὸν Ἰούδαν καὶ τοὺς ἀδελφοὺς αὐ-
3 τοῦ· [c] Ἰούδας δὲ ἐγέννησε τὸν Φαρὲς καὶ τὸν
Ζαρὰ ἐκ τῆς Θαμάρ· Φαρὲς δὲ ἐγέννησε τὸν
4 Ἐσρώμ· Ἐσρὼμ δὲ ἐγέννησε τὸν Ἀράμ· [d] Ἀρὰμ
δὲ ἐγέννησε τὸν Ἀμιναδάβ· Ἀμιναδὰβ δὲ ἐγέν-
νησε τὸν Ναασσών· Ναασσὼν δὲ ἐγέννησε τὸν
5 Σαλμών· [e] Σαλμὼν δὲ ἐγέννησε τὸν Βοὸζ ἐκ τῆς
Ῥαχάβ· Βοὸζ δὲ ἐγέννησε τὸν Ὠβὴδ ἐκ τῆς
6 Ῥούθ· Ὠβὴδ δὲ ἐγέννησε τὸν Ἰεσσαί· [f] Ἰεσσαὶ
δὲ ἐγέννησε τὸν Δαβὶδ τὸν βασιλέα. Δαβὶδ δὲ
ὁ βασιλεὺς ἐγέννησε τὸν Σολομῶντα ἐκ τῆς τοῦ
7 Οὐρίου· [g] Σολομὼν δὲ ἐγέννησε τὸν Ῥοβοάμ·
Ῥοβοὰμ δὲ ἐγέννησε τὸν Ἀβιά· Ἀβιὰ δὲ ἐγέν-
8 νησε τὸν Ἀσά· [h] Ἀσὰ δὲ ἐγέννησε τὸν Ἰωσα-
φάτ· Ἰωσαφὰτ δὲ ἐγέννησε τὸν Ἰωράμ· Ἰωρὰμ
9 δὲ ἐγέννησε τὸν Ὀζίαν· [i] Ὀζίας δὲ ἐγέννησε τὸν
Ἰωάθαμ· Ἰωάθαμ δὲ ἐγέννησε τὸν Ἄχαζ· Ἄχαζ
10 δὲ ἐγέννησε τὸν Ἐζεκίαν· [k] Ἐζεκίας δὲ ἐγέννησε
τὸν Μανασσῆ· Μανασσῆς δὲ ἐγέννησε τὸν Ἀμών·
11 Ἀμὼν δὲ ἐγέννησε τὸν Ἰωσίαν· [l] Ἰωσίας δὲ
ἐγέννησε τὸν Ἰεχονίαν καὶ τοὺς ἀδελφοὺς αὐτοῦ

a Luc. 3. 23. &c.
b Gen. 21. 2. et 25. 26. et 29. 35.
c Gen. 38. 27, &c. 1 Par. 2. 5, 9.
d Num. 7. 12. 1 Par. 2. 10.
e Ruth 4. 17. 1 Par. 2. 10, 11, 12.
f 1 Sam. 16. 1. et 17. 12. 2 Sam. 12. 24.
g 1 Reg. 11. 43. et 14. 31. et 15. 8. 1 Par. 3. 10. 2 Par. 14. 1.
h 1 Reg. 15. 24. 2 Reg. 8. 16, 24. 2 Par. 17. 1. et 21. 1.
i 2 Reg. 15. 7, 38. et 16. 20. 2 Par. 26. 23. et 27. 9. et 28. 27.
k 2 Reg. 20. 21. et 21. 18, 24. 1 Par. 3. 13, 14. 2 Par. 32. 33. et 33. 20, 25.
l 2 Reg. 23. 30, 34. et 24. 6. 1 Par. 3. 15, 16. 2 Par. 36. 1, 4, 8.

m 1 Par. 3. 17, 19. 1 Esdr. 3. 2. et 5. 2. Agg. 1. 1.

ἐπὶ τῆς μετοικεσίας Βαβυλῶνος. [m] Μετὰ δὲ τὴν 12
μετοικεσίαν Βαβυλῶνος Ἰεχονίας ἐγέννησε τὸν
Σαλαθιήλ· Σαλαθιὴλ δὲ ἐγέννησε τὸν Ζοροβάβελ·
Ζοροβάβελ δὲ ἐγέννησε τὸν Ἀβιούδ· Ἀβιοὺδ δὲ 13
ἐγέννησε τὸν Ἐλιακείμ· Ἐλιακεὶμ δὲ ἐγέννησε
τὸν Ἀζώρ· Ἀζὼρ δὲ ἐγέννησε τὸν Σαδώκ· Σαδὼκ 14
δὲ ἐγέννησε τὸν Ἀχείμ· Ἀχεὶμ δὲ ἐγέννησε τὸν
Ἐλιούδ· Ἐλιοὺδ δὲ ἐγέννησε τὸν Ἐλεάζαρ· Ἐλε- 15
άζαρ δὲ ἐγέννησε τὸν Ματθάν· Ματθὰν δὲ ἐγέν-
νησε τὸν Ἰακώβ· Ἰακὼβ δὲ ἐγέννησε τὸν Ἰωσὴφ 16 β ι
τὸν ἄνδρα Μαρίας, ἐξ ἧς ἐγεννήθη ΙΗΣΟΥΣ ὁ
λεγόμενος Χριστός.

Πᾶσαι οὖν αἱ γενεαὶ ἀπὸ Ἀβραὰμ ἕως Δαβὶδ 17
γενεαὶ δεκατέσσαρες· καὶ ἀπὸ Δαβὶδ ἕως τῆς με-
τοικεσίας Βαβυλῶνος γενεαὶ δεκατέσσαρες· καὶ
ἀπὸ τῆς μετοικεσίας Βαβυλῶνος ἕως τοῦ Χριστοῦ
γενεαὶ δεκατέσσαρες.

n Luc. 1. 27, 34, 35.

[n] ΤΟΥ δὲ Ἰησοῦ Χριστοῦ ἡ γέννησις οὕτως 18 γ ε
ἦν. μνηστευθείσης γὰρ τῆς μητρὸς αὐτοῦ Μα-
ρίας τῷ Ἰωσήφ, πρὶν ἢ συνελθεῖν αὐτοὺς εὑρέθη

o Deut. 24. 1.

ἐν γαστρὶ ἔχουσα ἐκ Πνεύματος Ἁγίου. [o] Ἰωσὴφ 19 δ ι
δὲ ὁ ἀνὴρ αὐτῆς, δίκαιος ὢν καὶ μὴ θέλων αὐ-
τὴν παραδειγματίσαι, ἐβουλήθη λάθρα ἀπολῦσαι
αὐτήν. ταῦτα δὲ αὐτοῦ ἐνθυμηθέντος, ἰδού, ἄγγε- 20
λος Κυρίου κατ' ὄναρ ἐφάνη αὐτῷ, λέγων, "Ἰω-
σήφ, υἱὸς Δαβίδ, μὴ φοβηθῇς παραλαβεῖν Μαριὰμ
τὴν γυναῖκά σου· τὸ γὰρ ἐν αὐτῇ γεννηθὲν ἐκ

p Luc. 1. 31. et 2. 21. Act. 4. 12. et 10. 43. et 13. 38, 39.

Πνεύματός ἐστιν Ἁγίου· [p] τέξεται δὲ υἱόν, καὶ 21
καλέσεις τὸ ὄνομα αὐτοῦ Ἰησοῦν· αὐτὸς γὰρ σώ-
σει τὸν λαὸν αὐτοῦ ἀπὸ τῶν ἁμαρτιῶν αὐτῶν."
Τοῦτο δὲ ὅλον γέγονεν, ἵνα πληρωθῇ τὸ ῥηθὲν 22

ὑπὸ τοῦ Κυρίου διὰ τοῦ προφήτου, λέγοντος,
23 ‘ [q] Ἰδού, ἡ παρθένος ἐν γαστρὶ ἕξει καὶ τέξεται q Esa. 7. 14.
υἱόν, καὶ καλέσουσι τὸ ὄνομα αὐτοῦ Ἐμμανουήλ,’
ὅ ἐστι μεθερμηνευόμενον Μεθ’ ἡμῶν ὁ Θεός.
24 Διεγερθεὶς δὲ ὁ Ἰωσὴφ ἀπὸ τοῦ ὕπνου ἐποίησεν
ὡς προσέταξεν αὐτῷ ὁ ἄγγελος Κυρίου· καὶ
25 παρέλαβε τὴν γυναῖκα αὐτοῦ, καὶ οὐκ ἐγίνωσκεν
αὐτήν, ἕως οὗ ἔτεκε τὸν υἱὸν αὐτῆς τὸν πρωτότοκον·
καὶ ἐκάλεσε τὸ ὄνομα αὐτοῦ ἸΗΣΟΥ͂Ν.

Α′ **2** [a] Τοῦ δὲ Ἰησοῦ γεννηθέντος ἐν Βηθλεὲμ τῆς a Luc. 2. 1, 4. 6.
ε/δ Ἰουδαίας ἐν ἡμέραις Ἡρώδου τοῦ βασιλέως,
ἰδού, μάγοι ἀπὸ ἀνατολῶν παρεγένοντο εἰς Ἱερο-
2 σόλυμα, λέγοντες, “Ποῦ ἐστιν ὁ τεχθεὶς βασι-
λεὺς τῶν Ἰουδαίων; εἴδομεν γὰρ αὐτοῦ τὸν
ἀστέρα ἐν τῇ ἀνατολῇ, καὶ ἤλθομεν προσκυνῆσαι
3 αὐτῷ.” Ἀκούσας δὲ Ἡρώδης ὁ βασιλεὺς ἐτα-
4 ράχθη, καὶ πᾶσα Ἱεροσόλυμα μετ’ αὐτοῦ· καὶ
συναγαγὼν πάντας τοὺς ἀρχιερεῖς καὶ γραμμα-
τεῖς τοῦ λαοῦ ἐπυνθάνετο παρ’ αὐτῶν ποῦ ὁ
5 Χριστὸς γεννᾶται. οἱ δὲ εἶπον αὐτῷ, “Ἐν Βηθ-
λεὲμ τῆς Ἰουδαίας· οὕτω γὰρ γέγραπται διὰ
6 τοῦ προφήτου, ‘ [b] Καὶ σύ, Βηθλεέμ, γῆ Ἰούδα, b Mich. 5. 2. Joan. 7. 42.
οὐδαμῶς ἐλαχίστη εἶ ἐν τοῖς ἡγεμόσιν Ἰούδα· ἐκ
σοῦ γὰρ ἐξελεύσεται ἡγούμενος, ὅστις ποιμανεῖ
ς/ι 7 τὸν λαόν μου τὸν Ἰσραήλ.’” Τότε Ἡρώδης
λάθρα καλέσας τοὺς μάγους ἠκρίβωσε παρ’ αὐ-
8 τῶν τὸν χρόνον τοῦ φαινομένου ἀστέρος, καὶ
πέμψας αὐτοὺς εἰς Βηθλεὲμ εἶπε, “Πορευθέντες
ἀκριβῶς ἐξετάσατε περὶ τοῦ παιδίου· ἐπὰν δὲ
εὕρητε, ἀπαγγείλατέ μοι, ὅπως κἀγὼ ἐλθὼν προσ-
9 κυνήσω αὐτῷ.” Οἱ δὲ ἀκούσαντες τοῦ βασιλέως

ἐπορεύθησαν· καὶ ἰδού, ὁ ἀστὴρ, ὃν εἶδον ἐν τῇ
ἀνατολῇ, προῆγεν αὐτούς, ἕως ἐλθὼν ἔστη ἐπάνω
οὗ ἦν τὸ παιδίον. ἰδόντες δὲ τὸν ἀστέρα ἐχάρη- 10
c Psal. 72. 10. Esa. 60. 6. σαν χαρὰν μεγάλην σφόδρα· [c] καὶ ἐλθόντες εἰς 11
τὴν οἰκίαν εὗρον τὸ παιδίον μετὰ Μαρίας τῆς
μητρὸς αὐτοῦ, καὶ πεσόντες προσεκύνησαν αὐτῷ,
καὶ ἀνοίξαντες τοὺς θησαυροὺς αὐτῶν προσήνεγ-
καν αὐτῷ δῶρα, χρυσὸν καὶ λίβανον καὶ σμύρναν.
καὶ χρηματισθέντες κατ᾽ ὄναρ μὴ ἀνακάμψαι πρὸς 12
Ἡρώδην, δι᾽ ἄλλης ὁδοῦ ἀνεχώρησαν εἰς τὴν χώ-
ραν αὐτῶν.

Ἀναχωρησάντων δὲ αὐτῶν, ἰδού, ἄγγελος Κυ- 13
ρίου φαίνεται κατ᾽ ὄναρ τῷ Ἰωσὴφ, λέγων, "Ἐ-
γερθεὶς παράλαβε τὸ παιδίον καὶ τὴν μητέρα
αὐτοῦ, καὶ φεῦγε εἰς Αἴγυπτον, καὶ ἴσθι ἐκεῖ ἕως
ἂν εἴπω σοι· μέλλει γὰρ Ἡρώδης ζητεῖν τὸ παι-
δίον τοῦ ἀπολέσαι αὐτό." Ὁ δὲ ἐγερθεὶς παρ- 14
έλαβε τὸ παιδίον καὶ τὴν μητέρα αὐτοῦ νυκτὸς,
καὶ ἀνεχώρησεν εἰς Αἴγυπτον, καὶ ἦν ἐκεῖ ἕως 15
τῆς τελευτῆς Ἡρώδου· ἵνα πληρωθῇ τὸ ῥηθὲν
ὑπὸ τοῦ Κυρίου διὰ τοῦ προφήτου, λέγοντος,
d Ose. 11. 1. [d] 'Ἐξ Αἰγύπτου ἐκάλεσα τὸν υἱόν μου.' Τότε 16 Β′
Ἡρώδης, ἰδὼν ὅτι ἐνεπαίχθη ὑπὸ τῶν μάγων,
ἐθυμώθη λίαν, καὶ ἀποστείλας ἀνεῖλε πάντας τοὺς
παῖδας τοὺς ἐν Βηθλεὲμ καὶ ἐν πᾶσι τοῖς ὁρίοις
αὐτῆς ἀπὸ διετοῦς καὶ κατωτέρω, κατὰ τὸν χρό-
νον ὃν ἠκρίβωσε παρὰ τῶν μάγων. Τότε ἐπλη- 17
ρώθη τὸ ῥηθὲν ὑπὸ Ἱερεμίου τοῦ προφήτου,
e Jer. 31. 15. λέγοντος, '[e] Φωνὴ ἐν Ῥαμᾷ ἠκούσθη, θρῆνος καὶ 18
κλαυθμὸς καὶ ὀδυρμὸς πολύς, Ῥαχὴλ κλαίουσα
τὰ τέκνα αὐτῆς· καὶ οὐκ ἤθελε παρακληθῆναι, ὅτι

19 οὐκ εἰσί.' Τελευτήσαντος δὲ τοῦ Ἡρώδου, ἰδοὺ,
ἄγγελος Κυρίου κατ' ὄναρ φαίνεται τῷ Ἰωσὴφ
20 ἐν Αἰγύπτῳ, λέγων, "Ἐγερθεὶς παράλαβε τὸ
παιδίον καὶ τὴν μητέρα αὐτοῦ, καὶ πορεύου εἰς
γῆν Ἰσραήλ· τεθνήκασι γὰρ οἱ ζητοῦντες τὴν
21 ψυχὴν τοῦ παιδίου." Ὁ δὲ ἐγερθεὶς παρέλαβε
τὸ παιδίον καὶ τὴν μητέρα αὐτοῦ, καὶ ἦλθεν εἰς
22 γῆν Ἰσραήλ. ἀκούσας δὲ ὅτι Ἀρχέλαος βασι-
λεύει ἐπὶ τῆς Ἰουδαίας ἀντὶ Ἡρώδου τοῦ πατρὸς
αὐτοῦ, ἐφοβήθη ἐκεῖ ἀπελθεῖν· χρηματισθεὶς δὲ
κατ' ὄναρ ἀνεχώρησεν εἰς τὰ μέρη τῆς Γαλι-
23 λαίας. [f] καὶ ἐλθὼν κατῴκησεν εἰς πόλιν λεγο- f Jud. 13. 5.
μένην Ναζαρέτ· ὅπως πληρωθῇ τὸ ῥηθὲν διὰ τῶν
προφητῶν, Ὅτι Ναζωραῖος κληθήσεται.

Γ' 3 [a] Ἐν δὲ ταῖς ἡμέραις ἐκείναις παραγίνεται Ἰω- a Marc. 1. 4. Luc. 3. 3.
δ/γ άννης ὁ βαπτιστὴς κηρύσσων ἐν τῇ ἐρήμῳ τῆς
2 Ἰουδαίας, καὶ λέγων, "Μετανοεῖτε· ἤγγικε γὰρ
η/α 3 ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν." οὗτος γάρ ἐστιν ὁ
ῥηθεὶς ὑπὸ Ἡσαΐου τοῦ προφήτου, λέγοντος,
[b] 'Φωνὴ βοῶντος ἐν τῇ ἐρήμῳ, Ἑτοιμάσατε τὴν b Esa. 40. 3. Marc. 1. 3.
ὁδὸν Κυρίου, εὐθείας ποιεῖτε τὰς τρίβους αὐτοῦ.' Luc. 3. 4. Joan. 1. 23.
θ/ς 4 [c] Αὐτὸς δὲ ὁ Ἰωάννης εἶχε τὸ ἔνδυμα αὐτοῦ ἀπὸ c Marc. 1. 6.
τριχῶν καμήλου, καὶ ζώνην δερματίνην περὶ τὴν
ὀσφὺν αὐτοῦ· ἡ δὲ τροφὴ αὐτοῦ ἦν ἀκρίδες καὶ
μέλι ἄγριον.

5 [d] Τότε ἐξεπορεύετο πρὸς αὐτὸν Ἱεροσόλυμα d Marc. 1. 5. Luc. 3. 7.
καὶ πᾶσα ἡ Ἰουδαία καὶ πᾶσα ἡ περίχωρος τοῦ
6 Ἰορδάνου· καὶ ἐβαπτίζοντο ἐν τῷ Ἰορδάνῃ ὑπ'
αὐτοῦ, ἐξομολογούμενοι τὰς ἁμαρτίας αὐτῶν.
ι/ε 7 [e] Ἰδὼν δὲ πολλοὺς τῶν Φαρισαίων καὶ Σαδδου- e 12. 34. et 23. 33. Luc.
καίων ἐρχομένους ἐπὶ τὸ βάπτισμα αὐτοῦ, εἶπεν 3. 7. Rom. 5. 9. 1 Thess. 1. 10.

αὐτοῖς, “Γεννήματα ἐχιδνῶν, τίς ὑπέδειξεν ὑμῖν
f Luc. 3. 8. φυγεῖν ἀπὸ τῆς μελλούσης ὀργῆς; [f] ποιήσατε 8
g Joan. 8. 39. Act. 13. 26. οὖν καρποὺς ἀξίους τῆς μετανοίας· [g] καὶ μὴ 9
δόξητε λέγειν ἐν ἑαυτοῖς, Πατέρα ἔχομεν τὸν
Ἀβραάμ· λέγω γὰρ ὑμῖν ὅτι δύναται ὁ Θεὸς ἐκ
τῶν λίθων τούτων ἐγεῖραι τέκνα τῷ Ἀβραάμ.
h 7. 19. Joan. 15. 6. [h] ἤδη δὲ καὶ ἡ ἀξίνη πρὸς τὴν ῥίζαν τῶν δένδρων 10
κεῖται· πᾶν οὖν δένδρον μὴ ποιοῦν καρπὸν καλὸν
i Marc. 1. 8. Luc. 3. 16. Joan. 1. 26. Act. 1. 5. et 2. 4. et 11. 16. et 19. 4. ἐκκόπτεται καὶ εἰς πῦρ βάλλεται. [i] Ἐγὼ μὲν 11 ια α
βαπτίζω ὑμᾶς ἐν ὕδατι εἰς μετάνοιαν· ὁ δὲ ὀπίσω
μου ἐρχόμενος ἰσχυρότερός μού ἐστιν, οὗ οὐκ
εἰμὶ ἱκανὸς τὰ ὑποδήματα βαστάσαι· αὐτὸς ὑμᾶς
k 13. 30. Luc. 3. 17. βαπτίσει ἐν Πνεύματι Ἁγίῳ καὶ πυρί· [k] οὗ τὸ 12 ιβ ε
πτύον ἐν τῇ χειρὶ αὐτοῦ, καὶ διακαθαριεῖ τὴν
ἅλωνα αὐτοῦ, καὶ συνάξει τὸν σῖτον αὐτοῦ εἰς
τὴν ἀποθήκην, τὸ δὲ ἄχυρον κατακαύσει πυρὶ
ἀσβέστῳ.”

l Marc. 1. 9. Luc. 3. 21. [l] Τότε παραγίνεται ὁ Ἰησοῦς ἀπὸ τῆς Γαλι- 13 ιγ ι
λαίας ἐπὶ τὸν Ἰορδάνην πρὸς τὸν Ἰωάννην, τοῦ
βαπτισθῆναι ὑπ᾽ αὐτοῦ. ὁ δὲ Ἰωάννης διεκώλυεν 14
αὐτὸν, λέγων, “Ἐγὼ χρείαν ἔχω ὑπὸ σοῦ βαπ-
τισθῆναι, καὶ σὺ ἔρχῃ πρός με;” Ἀποκριθεὶς δὲ 15
ὁ Ἰησοῦς εἶπε πρὸς αὐτὸν, “Ἄφες ἄρτι· οὕτω
γὰρ πρέπον ἐστὶν ἡμῖν πληρῶσαι πᾶσαν δικαιο-
m Joan. 1. 33. σύνην.” Τότε ἀφίησιν αὐτόν. [m] Καὶ βαπ- 16 ιδ α
τισθεὶς ὁ Ἰησοῦς ἀνέβη εὐθὺς ἀπὸ τοῦ ὕδατος·
καὶ ἰδοὺ, ἀνεῴχθησαν αὐτῷ οἱ οὐρανοὶ, καὶ εἶδε
τὸ Πνεῦμα τοῦ Θεοῦ καταβαῖνον ὡσεὶ περι-
n 12. 18. et 17. 5. Esa. 42. 1. Ps. 2. 7. Luc. 9. 35. 2 Pet. 1. 17. Col. 1. 13. στερὰν, καὶ ἐρχόμενον ἐπ᾽ αὐτόν. [n] καὶ ἰδοὺ, 17
φωνὴ ἐκ τῶν οὐρανῶν λέγουσα, “Οὗτός ἐστιν ὁ
υἱός μου ὁ ἀγαπητὸς, ἐν ᾧ εὐδόκησα.”

ιε β **4** [a] Τότε ὁ Ἰησοῦς ἀνήχθη εἰς τὴν ἔρημον ὑπὸ a Marc. 1. 12. Luc. 4. 1.
τοῦ Πνεύματος, πειρασθῆναι ὑπὸ τοῦ διαβόλου.
ις ε 2 καὶ νηστεύσας ἡμέρας τεσσαράκοντα καὶ νύκτας
3 τεσσαράκοντα ὕστερον ἐπείνασε. καὶ προσελθὼν
αὐτῷ ὁ πειράζων εἶπεν, "Εἰ υἱὸς εἶ τοῦ Θεοῦ,
4 εἰπὲ ἵνα οἱ λίθοι οὗτοι ἄρτοι γένωνται." Ὁ δὲ
ἀποκριθεὶς εἶπε, "Γέγραπται, [b] 'Οὐκ ἐπ' ἄρτῳ b Deut. 8. 3.
μόνῳ ζήσεται ἄνθρωπος, ἀλλ' ἐπὶ παντὶ ῥήματι
5 ἐκπορευομένῳ διὰ στόματος Θεοῦ.'" Τότε παρα-
λαμβάνει αὐτὸν ὁ διάβολος εἰς τὴν ἁγίαν πόλιν,
καὶ ἵστησιν αὐτὸν ἐπὶ τὸ πτερύγιον τοῦ ἱεροῦ,
6 καὶ λέγει αὐτῷ, [c] "Εἰ υἱὸς εἶ τοῦ Θεοῦ, βάλε c Psal. 91. 11, 12.
σεαυτὸν κάτω· γέγραπται γὰρ, 'Ὅτι τοῖς ἀγγέ-
λοις αὐτοῦ ἐντελεῖται περὶ σοῦ, καὶ ἐπὶ χειρῶν
ἀροῦσί σε, μήποτε προσκόψῃς πρὸς λίθον τὸν
7 πόδα σου.'" Ἔφη αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς, "Πάλιν
γέγραπται, [d] 'Οὐκ ἐκπειράσεις Κύριον τὸν Θεόν d Deut. 6. 16.
8 σου.'" Πάλιν παραλαμβάνει αὐτὸν ὁ διάβολος
εἰς ὄρος ὑψηλὸν λίαν, καὶ δείκνυσιν αὐτῷ πάσας
τὰς βασιλείας τοῦ κόσμου καὶ τὴν δόξαν αὐτῶν,
9 καὶ λέγει αὐτῷ, "Ταῦτα πάντα σοι δώσω, ἐὰν
10 πεσὼν προσκυνήσῃς μοι." Τότε λέγει αὐτῷ ὁ
Ἰησοῦς, "Ὕπαγε, Σατανᾶ· γέγραπται γὰρ, [e] 'Κύ- e Deut. 6. 13. et 10. 20.
ριον τὸν Θεόν σου προσκυνήσεις, καὶ αὐτῷ μόνῳ
ιζ ς 11 λατρεύσεις.'" Τότε ἀφίησιν αὐτὸν ὁ διάβο-
λος· καὶ ἰδοὺ, ἄγγελοι προσῆλθον καὶ διηκόνουν
αὐτῷ.
ιη δ 12 [f] ἈΚΟΥΣΑΣ δὲ ὁ Ἰησοῦς ὅτι Ἰωάννης παρ- f Marc. 1. 14. Luc. 3. 20. et 4. 14. Joan. 4. 43.
ιθ ζ 13 εδόθη, ἀνεχώρησεν εἰς τὴν Γαλιλαίαν· [g] καὶ κατα-
λιπὼν τὴν Ναζαρὲτ, ἐλθὼν κατῴκησεν εἰς Καπερ- g Luc. 4. 16, 30, 31.
ναοὺμ τὴν παραθαλασσίαν, ἐν ὁρίοις Ζαβουλὼν

καὶ Νεφθαλείμ· ἵνα πληρωθῇ τὸ ῥηθὲν διὰ Ἡ- 14
h Esa. 9. 1, 2.
σαΐου τοῦ προφήτου, λέγοντος· ‘ [h] Γῆ Ζαβου- 15
λὼν καὶ γῆ Νεφθαλεὶμ, ὁδὸν θαλάσσης πέραν
τοῦ Ἰορδάνου, Γαλιλαία τῶν ἐθνῶν, ὁ λαὸς ὁ 16
καθήμενος ἐν σκότει εἶδε φῶς μέγα, καὶ τοῖς
καθημένοις ἐν χώρᾳ καὶ σκιᾷ θανάτου, φῶς ἀν-
έτειλεν αὐτοῖς.’

i 3. 2. et 10. 7. Marc. 1. 15.
[i] Ἀπὸ τότε ἤρξατο ὁ Ἰησοῦς κηρύσσειν καὶ 17 Δ′ κ/ϛ
λέγειν, “ Μετανοεῖτε· ἤγγικε γὰρ ἡ βασιλεία τῶν
k Marc. 1. 16. Luc. 5. 2. Joan. 1. 41, 42.
οὐρανῶν.” [k] Περιπατῶν δὲ ὁ Ἰησοῦς παρὰ τὴν 18
θάλασσαν τῆς Γαλιλαίας εἶδε δύο ἀδελφοὺς, Σί-
μωνα τὸν λεγόμενον Πέτρον καὶ Ἀνδρέαν τὸν
ἀδελφὸν αὐτοῦ, βάλλοντας ἀμφίβληστρον εἰς τὴν
θάλασσαν· ἦσαν γὰρ ἁλιεῖς· καὶ λέγει αὐτοῖς, 19 κα/β
“ Δεῦτε ὀπίσω μου, καὶ ποιήσω ὑμᾶς ἁλιεῖς ἀν-
θρώπων.” Οἱ δὲ εὐθέως ἀφέντες τὰ δίκτυα ἠκο- 20
λούθησαν αὐτῷ. Καὶ προβὰς ἐκεῖθεν εἶδεν ἄλ- 21 κβ/ϛ
λους δύο ἀδελφοὺς, Ἰάκωβον τὸν τοῦ Ζεβεδαίου
καὶ Ἰωάννην τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ, ἐν τῷ πλοίῳ
μετὰ Ζεβεδαίου τοῦ πατρὸς αὐτῶν καταρτίζοντας
τὰ δίκτυα αὐτῶν· καὶ ἐκάλεσεν αὐτούς. οἱ δὲ εὐ- 22
θέως ἀφέντες τὸ πλοῖον καὶ τὸν πατέρα αὐτῶν
ἠκολούθησαν αὐτῷ.

l 9. 35. Marc. 1. 23. Luc. 4. 31, 33.
[l] Καὶ περιῆγεν ὅλην τὴν Γαλιλαίαν ὁ Ἰησοῦς, 23 κγ/α
διδάσκων ἐν ταῖς συναγωγαῖς αὐτῶν καὶ κηρύσ-
σων τὸ εὐαγγέλιον τῆς βασιλείας, καὶ θεραπεύων
πᾶσαν νόσον καὶ πᾶσαν μαλακίαν ἐν τῷ λαῷ.
καὶ ἀπῆλθεν ἡ ἀκοὴ αὐτοῦ εἰς ὅλην τὴν Συρίαν· 24
καὶ προσήνεγκαν αὐτῷ πάντας τοὺς κακῶς ἔχον-
τας, ποικίλαις νόσοις καὶ βασάνοις συνεχομένους
καὶ δαιμονιζομένους καὶ σεληνιαζομένους καὶ

25 παραλυτικούς, καὶ ἐθεράπευσεν αὐτούς. καὶ ἠκο-
λούθησαν αὐτῷ ὄχλοι πολλοὶ ἀπὸ τῆς Γαλιλαίας
καὶ Δεκαπόλεως καὶ Ἱεροσολύμων καὶ Ἰουδαίας
καὶ πέραν τοῦ Ἰορδάνου.

Ε′ 5 ἸΔΩ̈Ν δὲ τοὺς ὄχλους ἀνέβη εἰς τὸ ὄρος· καὶ
κδ ι καθίσαντος αὐτοῦ, προσῆλθον αὐτῷ οἱ μαθηταὶ
κε 2 αὐτοῦ· καὶ ἀνοίξας τὸ στόμα αὐτοῦ ἐδίδασκεν
ε 3 αὐτούς, λέγων, “ [a] Μακάριοι οἱ πτωχοὶ τῷ πνεύ- a Luc. 6. 20.
ματι· ὅτι αὐτῶν ἐστιν ἡ βασιλεία τῶν οὐ-
κς ε 4 ρανῶν. [b] μακάριοι οἱ πενθοῦντες· ὅτι αὐτοὶ b Luc. 6. 21. Esa. 61. 2, 3.
κζ ι 5 παρακληθήσονται. [c] μακάριοι οἱ πραεῖς· ὅτι αὐ- c Psal. 37. 11.
6 τοὶ κληρονομήσουσι τὴν γῆν. [d] μακάριοι οἱ πει- d Luc. 6. 21. Esa. 55. 1. et 65. 13.
κη ε νῶντες καὶ διψῶντες τὴν δικαιοσύνην· ὅτι αὐτοὶ
κθ ι 7 χορτασθήσονται. [e] μακάριοι οἱ ἐλεήμονες· ὅτι e 6. 14. Marc. 11. 25. Jac. 2. 13.
8 αὐτοὶ ἐλεηθήσονται. [f] μακάριοι οἱ καθαροὶ τῇ f Psal. 24. 4. Heb. 12. 14. 1 Cor. 13. 12. 1 Joan. 3. 2.
9 καρδίᾳ· ὅτι αὐτοὶ τὸν Θεὸν ὄψονται. μακάριοι
οἱ εἰρηνοποιοί· ὅτι αὐτοὶ υἱοὶ Θεοῦ κληθήσονται.
10 [g] μακάριοι οἱ δεδιωγμένοι ἕνεκεν δικαιοσύνης· ὅτι g 1 Pet. 3. 14. 2 Tim. 2. 12.
λ ε 11 αὐτῶν ἐστιν ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν. [h] μακά- h Luc. 6. 22. 1 Pet. 4. 14.
ριοί ἐστε, ὅταν ὀνειδίσωσιν ὑμᾶς καὶ διώξωσι
καὶ εἴπωσι πᾶν πονηρὸν ῥῆμα καθ᾽ ὑμῶν ψευδό-
12 μενοι, ἕνεκεν ἐμοῦ. [i] χαίρετε καὶ ἀγαλλιᾶσθε, ὅτι i 23. 34, &c. Luc. 6. 23. Jac. 1. 2. Act. 7. 52.
ὁ μισθὸς ὑμῶν πολὺς ἐν τοῖς οὐρανοῖς. οὕτω γὰρ
ἐδίωξαν τοὺς προφήτας τοὺς πρὸ ὑμῶν.

λα β 13 “ [k] Ὑμεῖς ἐστε τὸ ἅλας τῆς γῆς· ἐὰν δὲ τὸ k Marc. 9. 50. Luc. 14. 34.
ἅλας μωρανθῇ, ἐν τίνι ἁλισθήσεται; εἰς οὐδὲν
ἰσχύει ἔτι, εἰ μὴ βληθῆναι ἔξω καὶ καταπατεῖ-
λβ β 14 σθαι ὑπὸ τῶν ἀνθρώπων. [l] Ὑμεῖς ἐστε τὸ φῶς l Philip. 2. 15.
τοῦ κόσμου· οὐ δύναται πόλις κρυβῆναι ἐπάνω
15 ὄρους κειμένη. [m] οὐδὲ καίουσι λύχνον καὶ τι- m Marc. 4. 21. Luc. 8. 16. et 11. 33.
θέασιν αὐτὸν ὑπὸ τὸν μόδιον, ἀλλ᾽ ἐπὶ τὴν

λυχνίαν, καὶ λάμπει πᾶσι τοῖς ἐν τῇ οἰκίᾳ.
n 1 Pet. 2. 12. [n] οὕτω λαμψάτω τὸ φῶς ὑμῶν ἔμπροσθεν τῶν 16
ἀνθρώπων, ὅπως ἴδωσιν ὑμῶν τὰ καλὰ ἔργα, καὶ
δοξάσωσι τὸν πατέρα ὑμῶν τὸν ἐν τοῖς οὐρανοῖς.
“ Μὴ νομίσητε ὅτι ἦλθον καταλῦσαι τὸν νόμον 17 λγ ι
ἢ τοὺς προφήτας· οὐκ ἦλθον καταλῦσαι, ἀλλὰ
o Luc. 16. 17. πληρῶσαι. [o] ἀμὴν γὰρ λέγω ὑμῖν, ἕως ἂν παρ- 18 λδ ε
έλθῃ ὁ οὐρανὸς καὶ ἡ γῆ, ἰῶτα ἓν ἢ μία κεραία οὐ
μὴ παρέλθῃ ἀπὸ τοῦ νόμου ἕως ἂν πάντα γένη-
p Jac. 2. 10. ται. [p] ὃς ἐὰν οὖν λύσῃ μίαν τῶν ἐντολῶν τούτων 19 λε ι
τῶν ἐλαχίστων, καὶ διδάξῃ οὕτω τοὺς ἀνθρώπους,
ἐλάχιστος κληθήσεται ἐν τῇ βασιλείᾳ τῶν οὐρα-
νῶν· ὃς δ᾽ ἂν ποιήσῃ καὶ διδάξῃ, οὗτος μέγας
q 23. 25, 26, 27. Luc. 11. 39. κληθήσεται ἐν τῇ βασιλείᾳ τῶν οὐρανῶν. [q] λέγω 20
γὰρ ὑμῖν ὅτι ἐὰν μὴ περισσεύσῃ ἡ δικαιοσύνη
ὑμῶν πλεῖον τῶν γραμματέων καὶ Φαρισαίων, οὐ
μὴ εἰσέλθητε εἰς τὴν βασιλείαν τῶν οὐρανῶν.
r Exod. 20. 13. Deut. 5. 17. Ἠκούσατε ὅτι ἐρρέθη τοῖς ἀρχαίοις, [r] Οὐ φονεύ- 21
σεις· ὃς δ᾽ ἂν φονεύσῃ, ἔνοχος ἔσται τῇ κρί-
s 1 Joan. 3. 15. σει· [s] ἐγὼ δὲ λέγω ὑμῖν ὅτι πᾶς ὁ ὀργιζόμε- 22
νος τῷ ἀδελφῷ αὐτοῦ εἰκῇ ἔνοχος ἔσται τῇ
κρίσει· ὃς δ᾽ ἂν εἴπῃ τῷ ἀδελφῷ αὐτοῦ, Ῥακὰ,
ἔνοχος ἔσται τῷ συνεδρίῳ· ὃς δ᾽ ἂν εἴπῃ, Μωρὲ,
ἔνοχος ἔσται εἰς τὴν γέενναν τοῦ πυρός. Ἐὰν 23
οὖν προσφέρῃς τὸ δῶρόν σου ἐπὶ τὸ θυσιαστή-
ριον, κἀκεῖ μνησθῇς ὅτι ὁ ἀδελφός σου ἔχει τι
κατὰ σοῦ, ἄφες ἐκεῖ τὸ δῶρόν σου ἔμπροσθεν τοῦ 24
θυσιαστηρίου, καὶ ὕπαγε, πρῶτον διαλλάγηθι τῷ
ἀδελφῷ σου, καὶ τότε ἐλθὼν πρόσφερε τὸ δῶρόν
t Luc. 12. 58. σου. [t] ἴσθι εὐνοῶν τῷ ἀντιδίκῳ σου ταχὺ, ἕως 25 λϛ ε
ὅτου εἶ ἐν τῇ ὁδῷ μετ᾽ αὐτοῦ· μήποτέ σε παραδῷ

ὁ ἀντίδικος τῷ κριτῇ, καὶ ὁ κριτής σε παραδῷ τῷ
26 ὑπηρέτῃ, καὶ εἰς φυλακὴν βληθήσῃ. ἀμὴν λέγω
σοι, οὐ μὴ ἐξέλθῃς ἐκεῖθεν, ἕως ἂν ἀποδῷς τὸν
λϛ ι 27 ἔσχατον κοδράντην. Ἠκούσατε ὅτι ἐρρέθη τοῖς
28 ἀρχαίοις, [u] Οὐ μοιχεύσεις· [x] ἐγὼ δὲ λέγω ὑμῖν
ὅτι πᾶς ὁ βλέπων γυναῖκα πρὸς τὸ ἐπιθυμῆσαι
αὐτῆς ἤδη ἐμοίχευσεν αὐτὴν ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτοῦ.
29 [y] εἰ δὲ ὁ ὀφθαλμός σου ὁ δεξιὸς σκανδαλίζει σε,
ἔξελε αὐτὸν καὶ βάλε ἀπὸ σοῦ· συμφέρει γάρ
σοι ἵνα ἀπόληται ἓν τῶν μελῶν σου, καὶ μὴ ὅλον
30 τὸ σῶμά σου βληθῇ εἰς γέενναν. καὶ εἰ ἡ δεξιά
σου χεὶρ σκανδαλίζει σε, ἔκκοψον αὐτὴν καὶ βάλε
ἀπὸ σοῦ· συμφέρει γάρ σοι ἵνα ἀπόληται ἓν τῶν
μελῶν σου, καὶ μὴ ὅλον τὸ σῶμά σου βληθῇ εἰς
γέενναν.
31 “ [z] Ἐρρέθη δὲ ὅτι ὃς ἂν ἀπολύσῃ τὴν γυναῖκα
32 αὐτοῦ, δότω αὐτῇ ἀποστάσιον· ἐγὼ δὲ λέγω ὑμῖν
ὅτι ὃς ἂν ἀπολύσῃ τὴν γυναῖκα αὐτοῦ, παρεκτὸς
λόγου πορνείας, ποιεῖ αὐτὴν μοιχᾶσθαι· καὶ ὃς
33 ἐὰν ἀπολελυμένην γαμήσῃ, μοιχᾶται. Πάλιν
ἠκούσατε ὅτι ἐρρέθη τοῖς ἀρχαίοις, [a] Οὐκ ἐπιορ-
κήσεις, ἀποδώσεις δὲ τῷ Κυρίῳ τοὺς ὅρκους σου·
34 [b] ἐγὼ δὲ λέγω ὑμῖν μὴ ὀμόσαι ὅλως, μήτε ἐν τῷ
35 οὐρανῷ, ὅτι θρόνος ἐστὶ τοῦ Θεοῦ· μήτε ἐν τῇ
γῇ, ὅτι ὑποπόδιόν ἐστι τῶν ποδῶν αὐτοῦ· [c] μήτε
εἰς Ἱεροσόλυμα, ὅτι πόλις ἐστὶ τοῦ μεγάλου
36 βασιλέως· μήτε ἐν τῇ κεφαλῇ σου ὀμόσῃς, ὅτι
οὐ δύνασαι μίαν τρίχα λευκὴν ἢ μέλαιναν ποιῆ-
37 σαι. ἔστω δὲ ὁ λόγος ὑμῶν, ναὶ ναί, οὒ οὔ·
τὸ δὲ περισσὸν τούτων ἐκ τοῦ πονηροῦ ἐστιν.
38 Ἠκούσατε ὅτι ἐρρέθη, [d] Ὀφθαλμὸν ἀντὶ ὀφθαλ-

u Exod. 20. 14. Deut. 5. 18.
x Job 31. 1.
y 18. 8. Marc. 9. 43, 45, 47.
z 19. 7. Deut. 24. 1. Marc. 10. 4. Luc. 16. 18. 1 Cor. 7. 10.
a Lev. 19. 12. Exod. 20. 7. Deut. 5. 11. et 23. 23. Num. 30. 2.
b Jac. 5. 12.
c Ps. 48. 2.
d Exod. 21. 24. Deut. 19. 21. Lev. 24. 20.

e Prov. 20. 22. et 24. 29. Luc. 6. 29. Rom. 12. 17, 19. 1 Cor. 6. 7. 1 Thess. 5. 15. 1 Pet. 3. 9.

μοῦ, καὶ ὀδόντα ἀντὶ ὀδόντος· [e] ἐγὼ δὲ λέγω ὑμῖν 39 (λη/ε)
μὴ ἀντιστῆναι τῷ πονηρῷ· ἀλλ' ὅστις σε ῥαπίσει
ἐπὶ τὴν δεξιάν σου σιαγόνα, στρέψον αὐτῷ καὶ
τὴν ἄλλην· καὶ τῷ θέλοντί σοι κριθῆναι καὶ τὸν 40
χιτῶνά σου λαβεῖν, ἄφες αὐτῷ καὶ τὸ ἱμάτιον·
καὶ ὅστις σε ἀγγαρεύσει μίλιον ἕν, ὕπαγε μετ' 41 (λθ/ι)

f Deut. 15. 8, 10. Luc. 6. 35.

αὐτοῦ δύο. [f] τῷ αἰτοῦντί σε δίδου· καὶ τὸν θέ- 42
λοντα ἀπὸ σοῦ δανείσασθαι μὴ ἀποστραφῇς.

g Lev. 19. 18.

Ἠκούσατε ὅτι ἐρρέθη, [g] Ἀγαπήσεις τὸν πλησίον 43

h Luc. 6. 27, &c. 23. 34. Rom. 12. 14, 20. 1 Pet. 3. 9. Act. 7. 60. 1 Cor. 4. 13.

σου, καὶ μισήσεις τὸν ἐχθρόν σου· [h] ἐγὼ δὲ λέγω 44 (μ/ε)
ὑμῖν, ἀγαπᾶτε τοὺς ἐχθροὺς ὑμῶν, εὐλογεῖτε τοὺς
καταρωμένους ὑμᾶς, καλῶς ποιεῖτε τοὺς μισοῦντας
ὑμᾶς, καὶ προσεύχεσθε ὑπὲρ τῶν ἐπηρεαζόντων
ὑμᾶς καὶ διωκόντων ὑμᾶς· ὅπως γένησθε υἱοὶ τοῦ 45
πατρὸς ὑμῶν τοῦ ἐν οὐρανοῖς, ὅτι τὸν ἥλιον αὐτοῦ
ἀνατέλλει ἐπὶ πονηροὺς καὶ ἀγαθούς, καὶ βρέχει

i Luc. 6. 32.

ἐπὶ δικαίους καὶ ἀδίκους. [i] ἐὰν γὰρ ἀγαπήσητε 46 (μα/ε)
τοὺς ἀγαπῶντας ὑμᾶς, τίνα μισθὸν ἔχετε; οὐχὶ
καὶ οἱ τελῶναι τὸ αὐτὸ ποιοῦσι; καὶ ἐὰν ἀσπά- 47
σησθε τοὺς ἀδελφοὺς ὑμῶν μόνον, τί περισσὸν
ποιεῖτε; οὐχὶ καὶ οἱ τελῶναι οὕτω ποιοῦσιν;

k Lev. 11. 44. et 19. 2. et 20. 7, 26. 1 Pet. 1. 15, 16.

[k] ἔσεσθε οὖν ὑμεῖς τέλειοι, ὥσπερ ὁ πατὴρ ὑμῶν 48
ὁ ἐν τοῖς οὐρανοῖς τέλειός ἐστι.

“ΠΡΟΣΕΧΕΤΕ τὴν ἐλεημοσύνην ὑμῶν μὴ 6 (μβ/ι)
ποιεῖν ἔμπροσθεν τῶν ἀνθρώπων, πρὸς τὸ θεα-
θῆναι αὐτοῖς· εἰ δὲ μήγε, μισθὸν οὐκ ἔχετε παρὰ

a Rom. 12. 8.

τῷ πατρὶ ὑμῶν τῷ ἐν τυῖς οὐρανοῖς. [a] ὅταν οὖν 2
ποιῇς ἐλεημοσύνην, μὴ σαλπίσῃς ἔμπροσθέν σου,
ὥσπερ οἱ ὑποκριταὶ ποιοῦσιν ἐν ταῖς συναγωγαῖς
καὶ ἐν ταῖς ῥύμαις, ὅπως δοξασθῶσιν ὑπὸ τῶν
ἀνθρώπων· ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ἀπέχουσι τὸν μισθὸν

3 αὐτῶν. σοῦ δὲ ποιοῦντος ἐλεημοσύνην, μὴ γνώτω
4 ἡ ἀριστερά σου τί ποιεῖ ἡ δεξιά σου, [b] ὅπως ᾖ b Luc. 14. 14.
σου ἡ ἐλεημοσύνη ἐν τῷ κρυπτῷ· καὶ ὁ πατήρ
σου ὁ βλέπων ἐν τῷ κρυπτῷ αὐτὸς ἀποδώσει
5 σοι ἐν τῷ φανερῷ. Καὶ ὅταν προσεύχῃ, οὐκ
ἔσῃ ὥσπερ οἱ ὑποκριταὶ, ὅτι φιλοῦσιν ἐν ταῖς
συναγωγαῖς καὶ ἐν ταῖς γωνίαις τῶν πλατειῶν
ἑστῶτες προσεύχεσθαι, ὅπως ἂν φανῶσι τοῖς
ἀνθρώποις· ἀμὴν λέγω ὑμῖν ὅτι ἀπέχουσι τὸν
6 μισθὸν αὐτῶν. σὺ δὲ ὅταν προσεύχῃ, εἴσελθε
εἰς τὸ ταμιεῖόν σου, καὶ κλείσας τὴν θύραν σου
πρόσευξαι τῷ πατρί σου τῷ ἐν τῷ κρυπτῷ· καὶ
ὁ πατήρ σου ὁ βλέπων ἐν τῷ κρυπτῷ ἀποδώσει
μγ/ε 7 σοι ἐν τῷ φανερῷ. Προσευχόμενοι δὲ μὴ βατ-
τολογήσητε, ὥσπερ οἱ ἐθνικοί· δοκοῦσι γὰρ ὅτι
8 ἐν τῇ πολυλογίᾳ αὐτῶν εἰσακουσθήσονται. μὴ
οὖν ὁμοιωθῆτε αὐτοῖς· οἶδε γὰρ ὁ πατὴρ ὑμῶν
ὧν χρείαν ἔχετε, πρὸ τοῦ ὑμᾶς αἰτῆσαι αὐτόν.
9 [c] οὕτως οὖν προσεύχεσθε ὑμεῖς· Πάτερ ἡμῶν ὁ c Luc. 11. 2.
10 ἐν τοῖς οὐρανοῖς, ἁγιασθήτω τὸ ὄνομά σου· ἐλ-
θέτω ἡ βασιλεία σου· γενηθήτω τὸ θέλημά σου,
11 ὡς ἐν οὐρανῷ καὶ ἐπὶ τῆς γῆς· τὸν ἄρτον ἡμῶν
12 τὸν ἐπιούσιον δὸς ἡμῖν σήμερον· καὶ ἄφες ἡμῖν
τὰ ὀφειλήματα ἡμῶν, ὡς καὶ ἡμεῖς ἀφίεμεν τοῖς
13 ὀφειλέταις ἡμῶν· καὶ μὴ εἰσενέγκῃς ἡμᾶς εἰς
πειρασμὸν, ἀλλὰ ῥῦσαι ἡμᾶς ἀπὸ τοῦ πονηροῦ·
ὅτι σοῦ ἐστιν ἡ βασιλεία καὶ ἡ δύναμις καὶ ἡ
μδ/ϛ 14 δόξα εἰς τοὺς αἰῶνας. ἀμήν. [d] Ἐὰν γὰρ ἀφῆτε d Marc. 11. 25. Ecclus. 28. 2.
τοῖς ἀνθρώποις τὰ παραπτώματα αὐτῶν, ἀφήσει
15 καὶ ὑμῖν ὁ πατὴρ ὑμῶν ὁ οὐράνιος· [e] ἐὰν δὲ μὴ e 18. 35.
ἀφῆτε τοῖς ἀνθρώποις τὰ παραπτώματα αὐτῶν,

οὐδὲ ὁ πατὴρ ὑμῶν ἀφήσει τὰ παραπτώματα
ὑμῶν. Ὅταν δὲ νηστεύητε, μὴ γίνεσθε ὥσπερ 16 με ι
οἱ ὑποκριταὶ σκυθρωποί· ἀφανίζουσι γὰρ τὰ
πρόσωπα αὐτῶν, ὅπως φανῶσι τοῖς ἀνθρώποις
νηστεύοντες· ἀμὴν λέγω ὑμῖν ὅτι ἀπέχουσι τὸν
μισθὸν αὐτῶν. σὺ δὲ νηστεύων ἄλειψαί σου τὴν 17
κεφαλὴν καὶ τὸ πρόσωπόν σου νίψαι, ὅπως μὴ 18
φανῇς τοῖς ἀνθρώποις νηστεύων, ἀλλὰ τῷ πατρί
σου τῷ ἐν τῷ κρυπτῷ· καὶ ὁ πατήρ σου ὁ βλέ-
πων ἐν τῷ κρυπτῷ ἀποδώσει σοι ἐν τῷ φανερῷ.

f 19. 21. Luc. 12. 33. 1 Tim. 6. 6, 9, 18, 19. Heb. 13. 5.

“ [f] Μὴ θησαυρίζετε ὑμῖν θησαυροὺς ἐπὶ τῆς 19 μϛ ε
γῆς, ὅπου σὴς καὶ βρῶσις ἀφανίζει, καὶ ὅπου
κλέπται διορύσσουσι καὶ κλέπτουσι· θησαυρίζετε 20
δὲ ὑμῖν θησαυροὺς ἐν οὐρανῷ, ὅπου οὔτε σὴς οὔτε
βρῶσις ἀφανίζει, καὶ ὅπου κλέπται οὐ διορύσ-
σουσιν οὐδὲ κλέπτουσιν. ὅπου γάρ ἐστιν ὁ 21 μζ ε
θησαυρὸς ὑμῶν, ἐκεῖ ἔσται καὶ ἡ καρδία ὑμῶν.

g Luc. 11. 34.

[g] Ὁ λύχνος τοῦ σώματός ἐστιν ὁ ὀφθαλμός· ἐὰν 22
οὖν ὁ ὀφθαλμός σου ἁπλοῦς ᾖ, ὅλον τὸ σῶμά
σου φωτεινὸν ἔσται· ἐὰν δὲ ὁ ὀφθαλμός σου 23
πονηρὸς ᾖ, ὅλον τὸ σῶμά σου σκοτεινὸν ἔσται.
εἰ οὖν τὸ φῶς τὸ ἐν σοὶ σκότος ἐστὶ, τὸ σκότος

h Luc. 16. 13.

πόσον; [h] Οὐδεὶς δύναται δυσὶ κυρίοις δουλεύειν· 24 μη ε
ἢ γὰρ τὸν ἕνα μισήσει καὶ τὸν ἕτερον ἀγαπήσει,
ἢ ἑνὸς ἀνθέξεται καὶ τοῦ ἑτέρου καταφρονήσει·

i Luc. 12. 22. Phil. 4. 6. 1 Tim. 6. 8. 1 Pet. 5. 7. Psal. 55. 22.

οὐ δύνασθε Θεῷ δουλεύειν καὶ μαμμωνᾷ. [i] διὰ 25 μθ ε
τοῦτο λέγω ὑμῖν, μὴ μεριμνᾶτε τῇ ψυχῇ ὑμῶν,
τί φάγητε καὶ τί πίητε, μηδὲ τῷ σώματι ὑμῶν,
τί ἐνδύσησθε. οὐχὶ ἡ ψυχὴ πλεῖόν ἐστι τῆς τρο-

k Job 38. 41. Psal. 147. 9. Luc. 12. 24.

φῆς, καὶ τὸ σῶμα τοῦ ἐνδύματος; [k] ἐμβλέψατε 26
εἰς τὰ πετεινὰ τοῦ οὐρανοῦ, ὅτι οὐ σπείρουσιν

οὐδὲ θερίζουσιν οὐδὲ συνάγουσιν εἰς ἀποθήκας,
καὶ ὁ πατὴρ ὑμῶν ὁ οὐράνιος τρέφει αὐτά· οὐχ
27 ὑμεῖς μᾶλλον διαφέρετε αὐτῶν; τίς δὲ ἐξ ὑμῶν
μεριμνῶν δύναται προσθεῖναι ἐπὶ τὴν ἡλικίαν
28 αὐτοῦ πῆχυν ἕνα; καὶ περὶ ἐνδύματος τί με-
ριμνᾶτε; καταμάθετε τὰ κρίνα τοῦ ἀγροῦ, πῶς
29 αὐξάνει· οὐ κοπιᾷ οὐδὲ νήθει· λέγω δὲ ὑμῖν ὅτι
οὐδὲ Σολομὼν ἐν πάσῃ τῇ δόξῃ αὐτοῦ περιεβά-
30 λετο ὡς ἓν τούτων. εἰ δὲ τὸν χόρτον τοῦ ἀγροῦ,
σήμερον ὄντα, καὶ αὔριον εἰς κλίβανον βαλλό-
μενον, ὁ Θεὸς οὕτως ἀμφιέννυσιν, οὐ πολλῷ
31 μᾶλλον ὑμᾶς, ὀλιγόπιστοι; μὴ οὖν μεριμνήσητε,
λέγοντες, Τί φάγωμεν, ἢ τί πίωμεν, ἢ τί περι-
32 βαλώμεθα; πάντα γὰρ ταῦτα τὰ ἔθνη ἐπιζητεῖ·
οἶδε γὰρ ὁ πατὴρ ὑμῶν ὁ οὐράνιος ὅτι χρῄζετε
33 τούτων ἁπάντων· ζητεῖτε δὲ πρῶτον τὴν βασι-
λείαν τοῦ Θεοῦ καὶ τὴν δικαιοσύνην αὐτοῦ, καὶ
34 ταῦτα πάντα προστεθήσεται ὑμῖν· μὴ οὖν με-
ριμνήσητε εἰς τὴν αὔριον· ἡ γὰρ αὔριον μερι-
μνήσει τὰ ἑαυτῆς. ἀρκετὸν τῇ ἡμέρᾳ ἡ κακία
αὐτῆς.

γ / β 7 “ [a] ΜῊ κρίνετε, ἵνα μὴ κριθῆτε· ἐν ᾧ γὰρ
2 κρίματι κρίνετε, κριθήσεσθε· καὶ ἐν ᾧ μέτρῳ
να / ε 3 μετρεῖτε, ἀντιμετρηθήσεται ὑμῖν. [b] Τί δὲ βλέ-
πεις τὸ κάρφος τὸ ἐν τῷ ὀφθαλμῷ τοῦ ἀδελφοῦ
σου, τὴν δὲ ἐν τῷ σῷ ὀφθαλμῷ δοκὸν οὐ κατα-
4 νοεῖς; ἢ πῶς ἐρεῖς τῷ ἀδελφῷ σου, Ἄφες ἐκ-
βάλω τὸ κάρφος ἀπὸ τοῦ ὀφθαλμοῦ σου· καὶ
5 ἰδού, ἡ δοκὸς ἐν τῷ ὀφθαλμῷ σου; ὑποκριτὰ,
ἔκβαλε πρῶτον τὴν δοκὸν ἐκ τοῦ ὀφθαλμοῦ σου,
καὶ τότε διαβλέψεις ἐκβαλεῖν τὸ κάρφος ἐκ τοῦ

a Luc. 6. 37, 38. Rom. 2. 1. et 14. 3, 4, 10, 13. 1 Cor. 4. 3, 4, 5. Jac. 4. 11, 12. Marc. 4. 24.
b Luc. 6. 41.

ὀφθαλμοῦ τοῦ ἀδελφοῦ σου. Μὴ δῶτε τὸ ἅγιον 6 νβ/ι
τοῖς κυσί· μηδὲ βάλητε τοὺς μαργαρίτας ὑμῶν
ἔμπροσθεν τῶν χοίρων, μήποτε καταπατήσωσιν
αὐτοὺς ἐν τοῖς ποσὶν αὐτῶν, καὶ στραφέντες ῥή-
(c 21. 22. Marc. 11. 24. Luc. 11. 9. Joan. 14. 13. et 15. 7, 16. et 16. 23. Jac. 1. 5, 6. 1 Joan. 3. 22.) ξωσιν ὑμᾶς. [c] Αἰτεῖτε, καὶ δοθήσεται ὑμῖν· 7 νγ/ε
ζητεῖτε, καὶ εὑρήσετε· κρούετε, καὶ ἀνοιγήσεται
ὑμῖν. πᾶς γὰρ ὁ αἰτῶν λαμβάνει, καὶ ὁ ζητῶν 8
εὑρίσκει, καὶ τῷ κρούοντι ἀνοιγήσεται. [d] ἢ τίς 9
(d Luc. 11. 11.) ἐστιν ἐξ ὑμῶν ἄνθρωπος, ὃν ἐὰν αἰτήσῃ ὁ υἱὸς
αὐτοῦ ἄρτον, μὴ λίθον ἐπιδώσει αὐτῷ; καὶ ἐὰν 10
ἰχθὺν αἰτήσῃ, μὴ ὄφιν ἐπιδώσει αὐτῷ; εἰ οὖν 11
ὑμεῖς, πονηροὶ ὄντες, οἴδατε δόματα ἀγαθὰ διδό-
ναι τοῖς τέκνοις ὑμῶν, πόσῳ μᾶλλον ὁ πατὴρ
ὑμῶν ὁ ἐν τοῖς οὐρανοῖς δώσει ἀγαθὰ τοῖς
(e 22. 40. Luc. 6. 31. Tob. 4. 16. Rom. 13. 8, 10. Gal. 5. 14. 1 Tim. 1. 5.) αἰτοῦσιν αὐτόν; [e] Πάντα οὖν ὅσα ἂν θέλητε 12 νδ/ε
ἵνα ποιῶσιν ὑμῖν οἱ ἄνθρωποι, οὕτω καὶ ὑμεῖς
ποιεῖτε αὐτοῖς· οὗτος γάρ ἐστιν ὁ νόμος καὶ οἱ
προφῆται.
(f Luc. 13. 24.) “ [f] Εἰσέλθετε διὰ τῆς στενῆς πύλης· ὅτι πλα- 13 νε/ε
τεῖα ἡ πύλη καὶ εὐρύχωρος ἡ ὁδὸς ἡ ἀπάγουσα
εἰς τὴν ἀπώλειαν, καὶ πολλοί εἰσιν οἱ εἰσερχό-
μενοι δι' αὐτῆς· ὅτι στενὴ ἡ πύλη καὶ τεθλιμμένη 14
ἡ ὁδὸς ἡ ἀπάγουσα εἰς τὴν ζωὴν, καὶ ὀλίγοι εἰσὶν
(g Mich. 3. 5. 2 Tim. 3. 5.) οἱ εὑρίσκοντες αὐτήν. [g] Προσέχετε δὲ ἀπὸ τῶν 15 νς/ι
ψευδοπροφητῶν, οἵτινες ἔρχονται πρὸς ὑμᾶς ἐν
ἐνδύμασι προβάτων, ἔσωθεν δέ εἰσι λύκοι ἅρ-
παγες. ἀπὸ τῶν καρπῶν αὐτῶν ἐπιγνώσεσθε 16 νζ/ε
αὐτούς· μήτι συλλέγουσιν ἀπὸ ἀκανθῶν σταφυ-
(h 12. 33. Luc. 6. 43, 44.) λὴν ἢ ἀπὸ τριβόλων σῦκα; [h] οὕτω πᾶν δένδρον 17 νη/ε
ἀγαθὸν καρποὺς καλοὺς ποιεῖ, τὸ δὲ σαπρὸν
δένδρον καρποὺς πονηροὺς ποιεῖ· οὐ δύναται 18

δένδρον ἀγαθὸν καρποὺς πονηροὺς ποιεῖν, οὐδὲ
19 δένδρον σαπρὸν καρποὺς καλοὺς ποιεῖν. [i] πᾶν — i 3. 10. Joan. 15. 2, 6.
δένδρον μὴ ποιοῦν καρπὸν καλὸν ἐκκόπτεται καὶ
20 εἰς πῦρ βάλλεται. ἄραγε ἀπὸ τῶν καρπῶν
αὐτῶν ἐπιγνώσεσθε αὐτούς.
νθ γ 21 “[k] Οὐ πᾶς ὁ λέγων μοι, Κύριε, Κύριε, εἰσ- — k Ose. 8. 2. Luc. 6. 46. Rom. 2. 13. Jac. 1. 22, 25.
ελεύσεται εἰς τὴν βασιλείαν τῶν οὐρανῶν· ἀλλ'
ὁ ποιῶν τὸ θέλημα τοῦ πατρός μου τοῦ ἐν
ξ ε 22 οὐρανοῖς. πολλοὶ ἐροῦσί μοι ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ,
Κύριε, Κύριε, οὐ τῷ σῷ ὀνόματι προεφητεύ-
σαμεν, καὶ τῷ σῷ ὀνόματι δαιμόνια ἐξεβάλομεν,
καὶ τῷ σῷ ὀνόματι δυνάμεις πολλὰς ἐποιήσαμεν;
23 [l] καὶ τότε ὁμολογήσω αὐτοῖς ὅτι οὐδέποτε ἔγνων — l 25. 12, 41. Luc. 13. 26, 27. 1 Cor. 13. 2.
ὑμᾶς· ἀποχωρεῖτε ἀπ' ἐμοῦ οἱ ἐργαζόμενοι τὴν
ξα ε 24 ἀνομίαν. [m] Πᾶς οὖν ὅστις ἀκούει μου τοὺς — m Luc. 6. 47, &c.
λόγους τούτους καὶ ποιεῖ αὐτούς, ὁμοιώσω αὐτὸν
ἀνδρὶ φρονίμῳ, ὅστις ᾠκοδόμησε τὴν οἰκίαν
25 αὐτοῦ ἐπὶ τὴν πέτραν· καὶ κατέβη ἡ βροχὴ καὶ
ἦλθον οἱ ποταμοὶ καὶ ἔπνευσαν οἱ ἄνεμοι, καὶ
προσέπεσον τῇ οἰκίᾳ ἐκείνῃ, καὶ οὐκ ἔπεσε·
26 τεθεμελίωτο γὰρ ἐπὶ τὴν πέτραν. καὶ πᾶς ὁ
ἀκούων μου τοὺς λόγους τούτους καὶ μὴ ποιῶν
αὐτοὺς ὁμοιωθήσεται ἀνδρὶ μωρῷ, ὅστις ᾠκοδό-
27 μησε τὴν οἰκίαν αὐτοῦ ἐπὶ τὴν ἄμμον· καὶ κατέβη
ἡ βροχὴ καὶ ἦλθον οἱ ποταμοὶ καὶ ἔπνευσαν οἱ
ἄνεμοι, καὶ προσέκοψαν τῇ οἰκίᾳ ἐκείνῃ, καὶ
ξβ β 28 ἔπεσε· καὶ ἦν ἡ πτῶσις αὐτῆς μεγάλη.” [n] Καὶ — n Marc. 1. 22. Luc. 4. 32.
ἐγένετο ὅτε συνετέλεσεν ὁ Ἰησοῦς τοὺς λόγους
τούτους, ἐξεπλήσσοντο οἱ ὄχλοι ἐπὶ τῇ διδαχῇ
29 αὐτοῦ· ἦν γὰρ διδάσκων αὐτοὺς ὡς ἐξουσίαν
ἔχων, καὶ οὐχ ὡς οἱ γραμματεῖς.

ΚΑΤΑΒΑ'ΝΤΙ δὲ αὐτῷ ἀπὸ τοῦ ὄρους, ἠκο- 8 ς'
a Marc. 1. 40. Luc. 5. 12. λούθησαν αὐτῷ ὄχλοι πολλοί· [a] καὶ ἰδοὺ, λεπρὸς 2 ξγ β
ἐλθὼν προσεκύνει αὐτῷ, λέγων, "Κύριε, ἐὰν
θέλῃς, δύνασαί με καθαρίσαι." Καὶ ἐκτείνας 3
τὴν χεῖρα ἥψατο αὐτοῦ ὁ Ἰησοῦς, λέγων, "Θελω,
καθαρίσθητι." Καὶ εὐθέως ἐκαθαρίσθη αὐτοῦ
b Lev. 14. 3, 4, 10. ἡ λέπρα. [b] καὶ λέγει αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς, "Ὅρα 4
μηδενὶ εἴπῃς· ἀλλὰ ὕπαγε, σεαυτὸν δεῖξον τῷ
ἱερεῖ, καὶ προσένεγκε τὸ δῶρον ὃ προσέταξε
Μωσῆς, εἰς μαρτύριον αὐτοῖς."
c Luc. 7. 1. [c] Εἰσελθόντι δὲ τῷ Ἰησοῦ εἰς Καπερναοὺμ 5 Ζ'
προσῆλθεν αὐτῷ ἑκατόνταρχος παρακαλῶν αὐτὸν, ξδ γ
καὶ λέγων, "Κύριε, ὁ παῖς μου βέβληται ἐν τῇ 6
οἰκίᾳ παραλυτικὸς, δεινῶς βασανιζόμενος." Καὶ 7
λέγει αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς, "Ἐγὼ ἐλθὼν θεραπεύσω
αὐτόν." Καὶ ἀποκριθεὶς ὁ ἑκατόνταρχος ἔφη, 8
"Κύριε, οὐκ εἰμὶ ἱκανὸς ἵνα μου ὑπὸ τὴν στέγην
εἰσέλθῃς· ἀλλὰ μόνον εἰπὲ λόγον, καὶ ἰαθήσεται
ὁ παῖς μου. καὶ γὰρ ἐγὼ ἄνθρωπός εἰμι ὑπὸ 9
ἐξουσίαν, ἔχων ὑπ' ἐμαυτὸν στρατιώτας· καὶ
λέγω τούτῳ, Πορεύθητι, καὶ πορεύεται· καὶ
ἄλλῳ, Ἔρχου, καὶ ἔρχεται· καὶ τῷ δούλῳ μου,
Ποίησον τοῦτο, καὶ ποιεῖ." Ἀκούσας δὲ ὁ 10
Ἰησοῦς ἐθαύμασε, καὶ εἶπε τοῖς ἀκολουθοῦσιν,
"Ἀμὴν λέγω ὑμῖν, οὐδὲ ἐν τῷ Ἰσραὴλ τοσαύτην
d Mal. 1. 11. Luc. 13. 29. πίστιν εὗρον. [d] λέγω δὲ ὑμῖν ὅτι πολλοὶ ἀπὸ 11 ξε ε
ἀνατολῶν καὶ δυσμῶν ἥξουσι καὶ ἀνακλιθήσονται
μετὰ Ἀβραὰμ καὶ Ἰσαὰκ καὶ Ἰακὼβ ἐν τῇ βασι-
e 21. 43. et 13. 42, 50. et 22. 13. et 24. 51. et 25. 30. Luc. 13. 28. λείᾳ τῶν οὐρανῶν· [e] οἱ δὲ υἱοὶ τῆς βασιλείας 12
ἐκβληθήσονται εἰς τὸ σκότος τὸ ἐξώτερον· ἐκεῖ
ἔσται ὁ κλαυθμὸς καὶ ὁ βρυγμὸς τῶν ὀδόντων."

ξς ε
13 Καὶ εἶπεν ὁ Ἰησοῦς τῷ ἑκατοντάρχῳ, "Ὕπαγε,
καὶ ὡς ἐπίστευσας γενηθήτω σοι." Καὶ ἰάθη
ὁ παῖς αὐτοῦ ἐν τῇ ὥρᾳ ἐκείνῃ.
Η' ξζ β
14 [f] Καὶ ἐλθὼν ὁ Ἰησοῦς εἰς τὴν οἰκίαν Πέτρου
εἶδε τὴν πενθερὰν αὐτοῦ βεβλημένην καὶ πυρέσ-
15 σουσαν· καὶ ἥψατο τῆς χειρὸς αὐτῆς, καὶ ἀφῆκεν
αὐτὴν ὁ πυρετός, καὶ ἠγέρθη καὶ διηκόνει αὐτοῖς.
Θ'
16 [g] Ὀψίας δὲ γενομένης προσήνεγκαν αὐτῷ δαιμο-
νιζομένους πολλούς· καὶ ἐξέβαλε τὰ πνεύματα
λόγῳ, καὶ πάντας τοὺς κακῶς ἔχοντας ἐθερά-
17 πευσεν· [h] ὅπως πληρωθῇ τὸ ῥηθὲν διὰ Ἡσαΐου
τοῦ προφήτου, λέγοντος, 'Αὐτὸς τὰς ἀσθενείας
ἡμῶν ἔλαβε καὶ τὰς νόσους ἐβάστασεν.'
18 Ἰδὼν δὲ ὁ Ἰησοῦς πολλοὺς ὄχλους περὶ αὐ-
19 τόν, ἐκέλευσεν ἀπελθεῖν εἰς τὸ πέραν. [i] καὶ
Ι' ξη ε
προσελθὼν εἷς γραμματεὺς εἶπεν αὐτῷ, "Διδά-
20 σκαλε, ἀκολουθήσω σοι ὅπου ἐὰν ἀπέρχῃ." Καὶ
λέγει αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς, "Αἱ ἀλώπεκες φωλεοὺς
ἔχουσι, καὶ τὰ πετεινὰ τοῦ οὐρανοῦ κατασκηνώ-
σεις, ὁ δὲ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου οὐκ ἔχει ποῦ τὴν
21 κεφαλὴν κλίνῃ." Ἕτερος δὲ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ
εἶπεν αὐτῷ, "Κύριε, ἐπίτρεψόν μοι πρῶτον
22 ἀπελθεῖν καὶ θάψαι τὸν πατέρα μου." Ὁ δὲ
Ἰησοῦς εἶπεν αὐτῷ, "Ἀκολούθει μοι, καὶ ἄφες
ΙΑ' ξθ β
23 τοὺς νεκροὺς θάψαι τοὺς ἑαυτῶν νεκρούς." [k] Καὶ
ἐμβάντι αὐτῷ εἰς τὸ πλοῖον, ἠκολούθησαν αὐτῷ
24 οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ· καὶ ἰδού, σεισμὸς μέγας
ἐγένετο ἐν τῇ θαλάσσῃ, ὥστε τὸ πλοῖον καλύ-
πτεσθαι ὑπὸ τῶν κυμάτων· αὐτὸς δὲ ἐκάθευδε.
25 καὶ προσελθόντες οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ ἤγειραν αὐ-
τόν, λέγοντες, "Κύριε, σῶσον ἡμᾶς, ἀπολλύ-

f Marc. 1. 29, 30. Luc. 4. 38.
g Marc. 1. 32. Luc. 4. 40.
h Esa. 53. 4. 1 Pet. 2. 24.
i Luc. 9. 57.
k Marc. 4. 35. Luc. 8. 22.

μεθα." Καὶ λέγει αὐτοῖς, "Τί δειλοί ἐστε, 26
ὀλιγόπιστοι;" Τότε ἐγερθεὶς ἐπετίμησε τοῖς
ἀνέμοις καὶ τῇ θαλάσσῃ, καὶ ἐγένετο γαλήνη
μεγάλη· οἱ δὲ ἄνθρωποι ἐθαύμασαν, λέγοντες, 27
"Ποταπός ἐστιν οὗτος, ὅτι καὶ οἱ ἄνεμοι καὶ ἡ
θάλασσα ὑπακούουσιν αὐτῷ;"

l Marc. 5. 1. Luc. 8. 26.

[l] Καὶ ἐλθόντι αὐτῷ εἰς τὸ πέραν εἰς τὴν χώραν 28 ΙΒʹ
τῶν Γεργεσηνῶν, ὑπήντησαν αὐτῷ δύο δαιμονι-
ζόμενοι ἐκ τῶν μνημείων ἐξερχόμενοι, χαλεποὶ
λίαν, ὥστε μὴ ἰσχύειν τινὰ παρελθεῖν διὰ τῆς
ὁδοῦ ἐκείνης· καὶ ἰδοὺ, ἔκραξαν, λέγοντες, "Τί 29
ἡμῖν καὶ σοὶ, Ἰησοῦ, υἱὲ τοῦ Θεοῦ; ἦλθες ὧδε
πρὸ καιροῦ βασανίσαι ἡμᾶς;" Ἦν δὲ μακρὰν 30
ἀπ' αὐτῶν ἀγέλη χοίρων πολλῶν βοσκομένη. οἱ 31
δὲ δαίμονες παρεκάλουν αὐτὸν, λέγοντες, "Εἰ
ἐκβάλλεις ἡμᾶς, ἐπίτρεψον ἡμῖν ἀπελθεῖν εἰς
τὴν ἀγέλην τῶν χοίρων·" Καὶ εἶπεν αὐτοῖς, 32
"Ὑπάγετε." Οἱ δὲ ἐξελθόντες ἀπῆλθον εἰς
τὴν ἀγέλην τῶν χοίρων· καὶ ἰδοὺ, ὥρμησε πᾶσα
ἡ ἀγέλη τῶν χοίρων κατὰ τοῦ κρημνοῦ εἰς τὴν
θάλασσαν, καὶ ἀπέθανον ἐν τοῖς ὕδασιν. οἱ δὲ 33
βόσκοντες ἔφυγον, καὶ ἀπελθόντες εἰς τὴν πόλιν
ἀπήγγειλαν πάντα, καὶ τὰ τῶν δαιμονιζομένων.
καὶ ἰδοὺ, πᾶσα ἡ πόλις ἐξῆλθεν εἰς συνάντησιν 34
τῷ Ἰησοῦ· καὶ ἰδόντες αὐτὸν παρεκάλεσαν ὅπως
μεταβῇ ἀπὸ τῶν ὁρίων αὐτῶν.

a Marc. 2. 1. Luc. 5. 18.

[a] Καὶ ἐμβὰς εἰς τὸ πλοῖον διεπέρασε καὶ ἦλθεν 9 ο/α
εἰς τὴν ἰδίαν πόλιν. καὶ ἰδοὺ, προσέφερον αὐτῷ 2 ΙΓʹ
παραλυτικὸν ἐπὶ κλίνης βεβλημένον· καὶ ἰδὼν ὁ
Ἰησοῦς τὴν πίστιν αὐτῶν εἶπε τῷ παραλυτικῷ,
"Θάρσει, τέκνον, ἀφέωνταί σοι αἱ ἁμαρτίαι

3 σου." Καὶ ἰδού, τινὲς τῶν γραμματέων εἶπον
4 ἐν ἑαυτοῖς, "Οὗτος βλασφημεῖ." Καὶ ἰδὼν ὁ
Ἰησοῦς τὰς ἐνθυμήσεις αὐτῶν εἶπεν, "Ἵνα τί
ὑμεῖς ἐνθυμεῖσθε πονηρὰ ἐν ταῖς καρδίαις ὑμῶν;
5 τί γάρ ἐστιν εὐκοπώτερον, εἰπεῖν Ἀφέωνταί σοι
αἱ ἁμαρτίαι, ἢ εἰπεῖν Ἔγειραι καὶ περιπάτει;
6 ἵνα δὲ εἰδῆτε ὅτι ἐξουσίαν ἔχει ὁ υἱὸς τοῦ
ἀνθρώπου ἐπὶ τῆς γῆς ἀφιέναι ἁμαρτίας," τότε
λέγει τῷ παραλυτικῷ, "Ἐγερθεὶς ἆρόν σου τὴν
7 κλίνην καὶ ὕπαγε εἰς τὸν οἶκόν σου." Καὶ ἐγερ-
8 θεὶς ἀπῆλθεν εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ. ἰδόντες δὲ οἱ
ὄχλοι ἐθαύμασαν, καὶ ἐδόξασαν τὸν Θεὸν τὸν
δόντα ἐξουσίαν τοιαύτην τοῖς ἀνθρώποις.

ΙΔ' οα β
9 [b] Καὶ παράγων ὁ Ἰησοῦς ἐκεῖθεν εἶδεν ἄν-
θρωπον καθήμενον ἐπὶ τὸ τελώνιον, Ματθαῖον
λεγόμενον, καὶ λέγει αὐτῷ, "Ἀκολούθει μοι."
οβ β
10 Καὶ ἀναστὰς ἠκολούθησεν αὐτῷ. Καὶ ἐγένετο
αὐτοῦ ἀνακειμένου ἐν τῇ οἰκίᾳ, καὶ ἰδού, πολλοὶ
τελῶναι καὶ ἁμαρτωλοὶ ἐλθόντες συνανέκειντο τῷ
11 Ἰησοῦ καὶ τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ. καὶ ἰδόντες οἱ
Φαρισαῖοι εἶπον τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ, "Διατί
μετὰ τῶν τελωνῶν καὶ ἁμαρτωλῶν ἐσθίει ὁ διδά-
ογ β
12 σκαλος ὑμῶν;" Ὁ δὲ Ἰησοῦς ἀκούσας εἶπεν
αὐτοῖς, "Οὐ χρείαν ἔχουσιν οἱ ἰσχύοντες ἰατροῦ,
13 ἀλλ' οἱ κακῶς ἔχοντες. [c] πορευθέντες δὲ μάθετε
τί ἐστιν, 'Ἔλεον θέλω καὶ οὐ θυσίαν·' οὐ γὰρ
ἦλθον καλέσαι δικαίους, ἀλλ' ἁμαρτωλοὺς εἰς
μετάνοιαν."
14 [d] Τότε προσέρχονται αὐτῷ οἱ μαθηταὶ Ἰωάννου,
λέγοντες, "Διατί ἡμεῖς καὶ οἱ Φαρισαῖοι νηστεύ-
ομεν πολλά, οἱ δὲ μαθηταί σου οὐ νηστεύουσι;"

b Marc. 2. 14. Luc. 5. 27.

c 12. 7. Ose. 6. 6. 1 Tim. 1. 15.

d Marc. 2. 18. Luc. 5. 33.

Καὶ εἶπεν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς, "Μὴ δύνανται οἱ 15
υἱοὶ τοῦ νυμφῶνος πενθεῖν, ἐφ' ὅσον μετ' αὐτῶν
ἐστιν ὁ νυμφίος; ἐλεύσονται δὲ ἡμέραι ὅταν
ἀπαρθῇ ἀπ' αὐτῶν ὁ νυμφίος, καὶ τότε νηστεύ-
σουσιν. οὐδεὶς δὲ ἐπιβάλλει ἐπίβλημα ῥάκους 16
ἀγνάφου ἐπὶ ἱματίῳ παλαιῷ· αἴρει γὰρ τὸ πλή-
ρωμα αὐτοῦ ἀπὸ τοῦ ἱματίου, καὶ χεῖρον σχίσμα
γίνεται. οὐδὲ βάλλουσιν οἶνον νέον εἰς ἀσκοὺς 17
παλαιούς· εἰ δὲ μήγε, ῥήγνυνται οἱ ἀσκοὶ, καὶ ὁ
οἶνος ἐκχεῖται καὶ οἱ ἀσκοὶ ἀπολοῦνται· ἀλλὰ
βάλλουσιν οἶνον νέον εἰς ἀσκοὺς καινοὺς, καὶ
ἀμφότερα συντηροῦνται."

e Marc. 5. 22. Luc. 8. 41.

[e] Ταῦτα αὐτοῦ λαλοῦντος αὐτοῖς, ἰδοὺ, ἄρχων 18 ΙΕ' / οδ / β
ἐλθὼν προσεκύνει αὐτῷ, λέγων, "Ὅτι ἡ θυγάτηρ
μου ἄρτι ἐτελεύτησεν· ἀλλὰ ἐλθὼν ἐπίθες τὴν
χεῖρά σου ἐπ' αὐτὴν, καὶ ζήσεται." Καὶ ἐγερ- 19 Ις'
θεὶς ὁ Ἰησοῦς ἠκολούθησεν αὐτῷ καὶ οἱ μαθηταὶ
αὐτοῦ.

Καὶ ἰδοὺ, γυνὴ αἱμορροοῦσα δώδεκα ἔτη προσ- 20
ελθοῦσα ὄπισθεν ἥψατο τοῦ κρασπέδου τοῦ
ἱματίου αὐτοῦ· ἔλεγε γὰρ ἐν ἑαυτῇ, "Ἐὰν 21
μόνον ἅψωμαι τοῦ ἱματίου αὐτοῦ, σωθήσομαι."
Ὁ δὲ Ἰησοῦς ἐπιστραφεὶς καὶ ἰδὼν αὐτὴν εἶπε, 22
"Θάρσει, θύγατερ, ἡ πίστις σου σέσωκέ σε."
Καὶ ἐσώθη ἡ γυνὴ ἀπὸ τῆς ὥρας ἐκείνης. Καὶ 23
ἐλθὼν ὁ Ἰησοῦς εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ ἄρχοντος, καὶ
ἰδὼν τοὺς αὐλητὰς καὶ τὸν ὄχλον θορυβούμενον,
λέγει αὐτοῖς, "Ἀναχωρεῖτε· οὐ γὰρ ἀπέθανε τὸ 24
κοράσιον, ἀλλὰ καθεύδει." Καὶ κατεγέλων αὐτοῦ.
Ὅτε δὲ ἐξεβλήθη ὁ ὄχλος, εἰσελθὼν ἐκράτησε 25
τῆς χειρὸς αὐτῆς, καὶ ἠγέρθη τὸ κοράσιον. καὶ 26

ἐξῆλθεν ἡ φήμη αὕτη εἰς ὅλην τὴν γῆν ἐκεί-
νην.
ΙΖ' 27 Καὶ παράγοντι ἐκεῖθεν τῷ Ἰησοῦ, ἠκολούθησαν
οε/ι αὐτῷ δύο τυφλοὶ κράζοντες καὶ λέγοντες, “Ἐλέ-
28 ησον ἡμᾶς, υἱὲ Δαβίδ.” Ἐλθόντι δὲ εἰς τὴν
οἰκίαν προσῆλθον αὐτῷ οἱ τυφλοὶ, καὶ λέγει
αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς, “Πιστεύετε ὅτι δύναμαι τοῦτο
29 ποιῆσαι;” Λέγουσιν αὐτῷ, “Ναὶ, Κύριε.” Τότε
ἥψατο τῶν ὀφθαλμῶν αὐτῶν, λέγων, “Κατὰ τὴν
30 πίστιν ὑμῶν γενηθήτω ὑμῖν·” Καὶ ἀνεῴχθησαν
αὐτῶν οἱ ὀφθαλμοί· καὶ ἐνεβριμήσατο αὐτοῖς ὁ
31 Ἰησοῦς, λέγων, “Ὁρᾶτε, μηδεὶς γινωσκέτω.” Οἱ
δὲ ἐξελθόντες διεφήμισαν αὐτὸν ἐν ὅλῃ τῇ γῇ
ἐκείνῃ.
ΙΗ' 32 [f] Αὐτῶν δὲ ἐξερχομένων, ἰδοὺ, προσήνεγκαν — f Luc. 11. 14.
33 αὐτῷ ἄνθρωπον κωφὸν δαιμονιζόμενον. καὶ ἐκ-
βληθέντος τοῦ δαιμονίου ἐλάλησεν ὁ κωφός· καὶ
ἐθαύμασαν οἱ ὄχλοι, λέγοντες, “Οὐδέποτε ἐφάνη
34 οὕτως ἐν τῷ Ἰσραήλ.” [g] Οἱ δὲ Φαρισαῖοι ἔλε- — g 12. 24. Marc. 3. 23. Luc. 11. 15.
γον, “Ἐν τῷ ἄρχοντι τῶν δαιμονίων ἐκβάλλει τὰ
δαιμόνια.”
ος/β 35 [h] ΚΑΙ περιῆγεν ὁ Ἰησοῦς τὰς πόλεις πάσας — h 4. 23. Marc. 6. 6. Luc. 13. 22.
καὶ τὰς κώμας, διδάσκων ἐν ταῖς συναγωγαῖς
αὐτῶν καὶ κηρύσσων τὸ εὐαγγέλιον τῆς βασι-
λείας καὶ θεραπεύων πᾶσαν νόσον καὶ πᾶσαν
οζ/ς 36 μαλακίαν ἐν τῷ λαῷ. [i] Ἰδὼν δὲ τοὺς ὄχλους — i Marc. 6. 34. Num. 27. 17. Zach. 10. 2.
ἐσπλαγχνίσθη περὶ αὐτῶν, ὅτι ἦσαν ἐκλελυμένοι
καὶ ἐρριμμένοι ὡσεὶ πρόβατα μὴ ἔχοντα ποιμένα.
οη/ε 37 [k] τότε λέγει τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ, “Ὁ μὲν θε- — k Luc. 10. 2. Joan. 4. 35.
38 ρισμὸς πολὺς, οἱ δὲ ἐργάται ὀλίγοι· δεήθητε οὖν
τοῦ κυρίου τοῦ θερισμοῦ, ὅπως ἐκβάλῃ ἐργάτας

l Marc. 3. 14. et 6. 7. Luc. 9. 1.

εἰς τὸν θερισμὸν αὐτοῦ.” [l] Καὶ προσκαλεσά- 10 ΙΘ′ οθ β
μενος τοὺς δώδεκα μαθητὰς αὐτοῦ, ἔδωκεν αὐτοῖς
ἐξουσίαν πνευμάτων ἀκαθάρτων, ὥστε ἐκβάλλειν
αὐτὰ, καὶ θεραπεύειν πᾶσαν νόσον καὶ πᾶσαν
μαλακίαν. Τῶν δὲ δώδεκα ἀποστόλων τὰ ὀνό- 2 π β
ματά ἐστι ταῦτα· πρῶτος Σίμων ὁ λεγόμενος
Πέτρος, καὶ Ἀνδρέας ὁ ἀδελφὸς αὐτοῦ, Ἰάκωβος 3
ὁ τοῦ Ζεβεδαίου καὶ Ἰωάννης ὁ ἀδελφὸς αὐτοῦ,
Φίλιππος καὶ Βαρθολομαῖος, Θωμᾶς καὶ Ματ-
θαῖος ὁ τελώνης, Ἰάκωβος ὁ τοῦ Ἀλφαίου καὶ
Λεββαῖος ὁ ἐπικληθεὶς Θαδδαῖος, Σίμων ὁ Κανα- 4
νίτης, καὶ Ἰούδας Ἰσκαριώτης ὁ καὶ παραδοὺς
αὐτόν.

Τούτους τοὺς δώδεκα ἀπέστειλεν ὁ Ἰησοῦς 5 πα ι
παραγγείλας αὐτοῖς, λέγων, “Εἰς ὁδὸν ἐθνῶν μὴ
ἀπέλθητε, καὶ εἰς πόλιν Σαμαρειτῶν μὴ εἰσέλ-
θητε· [m] πορεύεσθε δὲ μᾶλλον πρὸς τὰ πρόβατα τὰ 6
ἀπολωλότα οἴκου Ἰσραήλ. [n] πορευόμενοι δὲ κη- 7
ρύσσετε, λέγοντες, Ὅτι ἤγγικεν ἡ βασιλεία τῶν
οὐρανῶν. ἀσθενοῦντας θεραπεύετε, λεπροὺς καθ- 8
αρίζετε, νεκροὺς ἐγείρετε, δαιμόνια ἐκβάλλετε.
δωρεὰν ἐλάβετε, δωρεὰν δότε. [o] Μὴ κτήσησθε 9 πβ β
χρυσὸν μηδὲ ἄργυρον μηδὲ χαλκὸν εἰς τὰς ζώνας
ὑμῶν, [p] μὴ πήραν εἰς ὁδὸν, μηδὲ δύο χιτῶνας 10
μηδὲ ὑποδήματα μηδὲ ῥάβδον· ἄξιος γὰρ ὁ ἐργά-
της τῆς τροφῆς αὐτοῦ ἐστιν. Εἰς ἣν δ᾽ ἂν πόλιν 11 πγ β
ἢ κώμην εἰσέλθητε, ἐξετάσατε τίς ἐν αὐτῇ ἄξιός
ἐστι· κἀκεῖ μείνατε ἕως ἂν ἐξέλθητε. εἰσερχό- 12 πδ ε
μενοι δὲ εἰς τὴν οἰκίαν ἀσπάσασθε αὐτήν. καὶ 13
ἐὰν μὲν ᾖ ἡ οἰκία ἀξία, ἐλθέτω ἡ εἰρήνη ὑμῶν
ἐπ᾽ αὐτήν· ἐὰν δὲ μὴ ᾖ ἀξία, ἡ εἰρήνη ὑμῶν πρὸς

m 15. 24. Act. 13. 46.
n 3. 2. et 4. 17. Luc. 9. 2. et 10. 9.
o Marc. 6. 8. Luc. 9. 3. et 22. 35.
p Luc. 10. 7, 8. 1 Cor. 9. 7. 1 Tim. 5. 18.

πε β 14 ὑμᾶς ἐπιστραφήτω. [q] καὶ ὃς ἐὰν μὴ δέξηται | q Marc. 6. 11. Luc. 9. 5. et 10. 10. Act. 13. 51. et 18. 6.
ὑμᾶς μηδὲ ἀκούσῃ τοὺς λόγους ὑμῶν, ἐξερχό-
μενοι τῆς οἰκίας ἢ τῆς πόλεως ἐκείνης ἐκτινάξατε
15 τὸν κονιορτὸν τῶν ποδῶν ὑμῶν. [r] ἀμὴν λέγω | r 11. 24.
ὑμῖν, ἀνεκτότερον ἔσται γῇ Σοδόμων καὶ Γομόρρων
ἐν ἡμέρᾳ κρίσεως ἢ τῇ πόλει ἐκείνῃ.
πϛ ε 16 "[s] Ἰδοὺ, ἐγὼ ἀποστέλλω ὑμᾶς ὡς πρόβατα | s Luc. 10. 3. Rom. 16. 19.
ἐν μέσῳ λύκων· γίνεσθε οὖν φρόνιμοι ὡς οἱ
πζ α 17 ὄφεις, καὶ ἀκέραιοι ὡς αἱ περιστεραί. προσ-
έχετε δὲ ἀπὸ τῶν ἀνθρώπων· παραδώσουσι γὰρ
ὑμᾶς εἰς συνέδρια, καὶ ἐν ταῖς συναγωγαῖς αὐτῶν
18 μαστιγώσουσιν ὑμᾶς· [t] καὶ ἐπὶ ἡγεμόνας δὲ καὶ | t Marc. 13. 11. Luc. 12. 11, 12.
βασιλεῖς ἀχθήσεσθε ἕνεκεν ἐμοῦ, εἰς μαρτύριον
πη β 19 αὐτοῖς καὶ τοῖς ἔθνεσιν. [u] ὅταν δὲ παραδιδῶσιν | u Luc. 21. 14, 15. 2 Tim. 4. 16, 17.
ὑμᾶς, μὴ μεριμνήσητε πῶς ἢ τί λαλήσητε· δοθή-
σεται γὰρ ὑμῖν ἐν ἐκείνῃ τῇ ὥρᾳ τί λαλήσετε·
20 οὐ γὰρ ὑμεῖς ἐστε οἱ λαλοῦντες, ἀλλὰ τὸ Πνεῦμα
21 τοῦ πατρὸς ὑμῶν τὸ λαλοῦν ἐν ὑμῖν. [x] Παρα- | x Mich. 7. 5, 6. Luc. 21. 16.
δώσει δὲ ἀδελφὸς ἀδελφὸν εἰς θάνατον, καὶ πατὴρ
τέκνον· καὶ ἐπαναστήσονται τέκνα ἐπὶ γονεῖς καὶ
22 θανατώσουσιν αὐτούς. [y] καὶ ἔσεσθε μισούμενοι | y 24. 13. Marc. 13. 13. Luc. 21. 17.
ὑπὸ πάντων διὰ τὸ ὄνομά μου· ὁ δὲ ὑπομείνας εἰς
πθ ι 23 τέλος, οὗτος σωθήσεται. ὅταν δὲ διώκωσιν ὑμᾶς
ἐν τῇ πόλει ταύτῃ, φεύγετε εἰς τὴν ἄλλην. ἀμὴν
γὰρ λέγω ὑμῖν, οὐ μὴ τελέσητε τὰς πόλεις τοῦ
Ἰσραὴλ ἕως ἂν ἔλθῃ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου.
ϙ γ 24 [z] Οὐκ ἔστι μαθητὴς ὑπὲρ τὸν διδάσκαλον, οὐδὲ | z Luc. 6. 40. Joan. 13. 16. et 15. 20.
25 δοῦλος ὑπὲρ τὸν κύριον αὐτοῦ. ἀρκετὸν τῷ μα-
θητῇ ἵνα γένηται ὡς ὁ διδάσκαλος αὐτοῦ, καὶ ὁ
ϙα ι δοῦλος ὡς ὁ κύριος αὐτοῦ. [a] εἰ τὸν οἰκοδεσπό- | a 12. 24. Marc. 3. 22. Luc. 11. 15.
την Βεελζεβοὺλ ἐκάλεσαν, πόσῳ μᾶλλον τοὺς

b Marc. 4. 22. Luc. 8. 17. et 12. 2.
οἰκιακοὺς αὐτοῦ; [b] Μὴ οὖν φοβηθῆτε αὐτούς· 26 ϟβ β
οὐδὲν γάρ ἐστι κεκαλυμμένον ὃ οὐκ ἀποκαλυφθή-
σεται, καὶ κρυπτὸν ὃ οὐ γνωσθήσεται. ὃ λέγω 27 ϟγ ε
ὑμῖν ἐν τῇ σκοτίᾳ, εἴπατε ἐν τῷ φωτί· καὶ ὃ εἰς
τὸ οὖς ἀκούετε, κηρύξατε ἐπὶ τῶν δωμάτων. καὶ 28
μὴ φοβηθῆτε ἀπὸ τῶν ἀποκτεινόντων τὸ σῶμα
τὴν δὲ ψυχὴν μὴ δυναμένων ἀποκτεῖναι· φοβή-
θητε δὲ μᾶλλον τὸν δυνάμενον καὶ ψυχὴν καὶ
σῶμα ἀπολέσαι ἐν γεέννῃ. οὐχὶ δύο στρουθία 29
ἀσσαρίου πωλεῖται; καὶ ἓν ἐξ αὐτῶν οὐ πεσεῖται

c Luc. 21. 18. Act. 27. 34. 2 Sam. 14. 11.
ἐπὶ τὴν γῆν ἄνευ τοῦ πατρὸς ὑμῶν· [c] ὑμῶν δὲ καὶ 30
αἱ τρίχες τῆς κεφαλῆς πᾶσαι ἠριθμημέναι εἰσί.
μὴ οὖν φοβηθῆτε· πολλῶν στρουθίων διαφέρετε 31

d Marc. 8. 38. Luc. 9. 26. et 12. 8. 2 Tim. 2. 12. Apoc. 3. 5.
ὑμεῖς. [d] Πᾶς οὖν ὅστις ὁμολογήσει ἐν ἐμοὶ 32 ϟδ β
ἔμπροσθεν τῶν ἀνθρώπων, ὁμολογήσω κἀγὼ ἐν
αὐτῷ ἔμπροσθεν τοῦ πατρός μου τοῦ ἐν οὐρανοῖς.
ὅστις δ᾽ ἂν ἀρνήσηταί με ἔμπροσθεν τῶν ἀνθρώ- 33
πων, ἀρνήσομαι αὐτὸν κἀγὼ ἔμπροσθεν τοῦ πα-

e Luc. 12. 49, 51, &c.
τρός μου τοῦ ἐν οὐρανοῖς. [e] Μὴ νομίσητε ὅτι 34 ϟε ε
ἦλθον βαλεῖν εἰρήνην ἐπὶ τὴν γῆν· οὐκ ἦλθον

f Mich. 7. 6.
βαλεῖν εἰρήνην, ἀλλὰ μάχαιραν· [f] ἦλθον γὰρ 35
διχάσαι ἄνθρωπον κατὰ τοῦ πατρὸς αὐτοῦ, καὶ
θυγατέρα κατὰ τῆς μητρὸς αὐτῆς, καὶ νύμφην
κατὰ τῆς πενθερᾶς αὐτῆς· καὶ ἐχθροὶ τοῦ ἀνθρώ- 36

g Luc. 14. 26.
που οἱ οἰκιακοὶ αὐτοῦ. [g] Ὁ φιλῶν πατέρα ἢ 37 ϟϛ ε
μητέρα ὑπὲρ ἐμὲ οὐκ ἔστι μου ἄξιος· καὶ ὁ
φιλῶν υἱὸν ἢ θυγατέρα ὑπὲρ ἐμὲ οὐκ ἔστι μου

h 16. 24. Marc. 8. 34. Luc. 9. 23.
ἄξιος· [h] καὶ ὃς οὐ λαμβάνει τὸν σταυρὸν αὐτοῦ 38
καὶ ἀκολουθεῖ ὀπίσω μου, οὐκ ἔστι μου ἄξιος.

i 16. 25. Marc. 8. 35. Luc. 9. 24. et 17. 33. Joan. 12. 25.
[i] ὁ εὑρὼν τὴν ψυχὴν αὐτοῦ ἀπολέσει αὐτήν· καὶ 39 ϟζ γ
ὁ ἀπολέσας τὴν ψυχὴν αὐτοῦ ἕνεκεν ἐμοῦ εὑρήσει

ζη α 40 αὐτήν. [k] Ὁ δεχόμενος ὑμᾶς ἐμὲ δέχεται· καὶ k 18. 5. Luc. 10. 16. Joan. 13. 20.
ὁ ἐμὲ δεχόμενος δέχεται τὸν ἀποστείλαντά με.
ζθ ι 41 ὁ δεχόμενος προφήτην εἰς ὄνομα προφήτου μι-
σθὸν προφήτου λήψεται· καὶ ὁ δεχόμενος δίκαιον
ρ ς 42 εἰς ὄνομα δικαίου μισθὸν δικαίου λήψεται· [l] καὶ l Marc. 9. 41.
ὃς ἐὰν ποτίσῃ ἕνα τῶν μικρῶν τούτων ποτήριον
ψυχροῦ μόνον εἰς ὄνομα μαθητοῦ, ἀμὴν λέγω
ὑμῖν, οὐ μὴ ἀπολέσῃ τὸν μισθὸν αὐτοῦ."
ρα ι 11 Καὶ ἐγένετο ὅτε ἐτέλεσεν ὁ Ἰησοῦς διατάσσων
τοῖς δώδεκα μαθηταῖς αὐτοῦ, μετέβη ἐκεῖθεν τοῦ
διδάσκειν καὶ κηρύσσειν ἐν ταῖς πόλεσιν αὐτῶν.
Κ' ρβ ε 2 [m] Ὁ ΔΕ Ἰωάννης ἀκούσας ἐν τῷ δεσμωτηρίῳ m Luc. 7. 18.
τὰ ἔργα τοῦ Χριστοῦ, πέμψας δύο τῶν μαθητῶν
3 αὐτοῦ εἶπεν αὐτῷ, "Σὺ εἶ ὁ ἐρχόμενος, ἢ ἕτερον
4 προσδοκῶμεν;" Καὶ ἀποκριθεὶς ὁ Ἰησοῦς εἶπεν
αὐτοῖς, "Πορευθέντες ἀπαγγείλατε Ἰωάννῃ ἃ
5 ἀκούετε καὶ βλέπετε· [n] τυφλοὶ ἀναβλέπουσι καὶ n Esa. 35. 5. et 61. 1.
χωλοὶ περιπατοῦσι, λεπροὶ καθαρίζονται καὶ
κωφοὶ ἀκούουσι, νεκροὶ ἐγείρονται καὶ πτωχοὶ
6 εὐαγγελίζονται· καὶ μακάριός ἐστιν, ὃς ἐὰν μὴ
7 σκανδαλισθῇ ἐν ἐμοί." [o] Τούτων δὲ πορευο- o Luc. 7. 24.
μένων ἤρξατο ὁ Ἰησοῦς λέγειν τοῖς ὄχλοις περὶ
Ἰωάννου, "Τί ἐξήλθετε εἰς τὴν ἔρημον θεά-
8 σασθαι; κάλαμον ὑπὸ ἀνέμου σαλευόμενον; ἀλλὰ
τί ἐξήλθετε ἰδεῖν; ἄνθρωπον ἐν μαλακοῖς ἱματίοις
ἠμφιεσμένον; ἰδού, οἱ τὰ μαλακὰ φοροῦντες ἐν
9 τοῖς οἴκοις τῶν βασιλέων εἰσίν· ἀλλὰ τί ἐξήλ-
θετε ἰδεῖν; προφήτην; ναί, λέγω ὑμῖν, καὶ πε-
ργ β 10 ρισσότερον προφήτου· οὗτος γάρ ἐστι περὶ οὗ
γέγραπται, [p] 'Ἰδού, ἐγὼ ἀποστέλλω τὸν ἄγγελόν p Mal. 3. 1. Marc. 1. 2. Luc. 7. 27.
μου πρὸ προσώπου σου, ὃς κατασκευάσει τὴν

ὁδόν σου ἔμπροσθέν σου.᾿ Ἀμὴν λέγω ὑμῖν, 11 ρδ ε
οὐκ ἐγήγερται ἐν γεννητοῖς γυναικῶν μείζων Ἰω-
άννου τοῦ βαπτιστοῦ· ὁ δὲ μικρότερος ἐν τῇ
q Luc. 16. 16. βασιλείᾳ τῶν οὐρανῶν μείζων αὐτοῦ ἐστιν· [q] ἀπὸ 12 ρε ε
δὲ τῶν ἡμερῶν Ἰωάννου τοῦ βαπτιστοῦ ἕως ἄρτι
ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν βιάζεται, καὶ βιασταὶ
ἁρπάζουσιν αὐτήν. πάντες γὰρ οἱ προφῆται καὶ 13
r Mal. 4. 5. Luc. 1. 17. ὁ νόμος ἕως Ἰωάννου προεφήτευσαν· [r] καὶ εἰ θέ- 14 ρϛ ι
λετε δέξασθαι, αὐτός ἐστιν Ἡλίας ὁ μέλλων
s 13. 9. Apoc. 2. 7. ἔρχεσθαι. [s] ὁ ἔχων ὦτα ἀκούειν ἀκουέτω. [t] Τίνι 15 ρζ ε
t Luc. 7. 31. δὲ ὁμοιώσω τὴν γενεὰν ταύτην; ὁμοία ἐστὶ παι- 16
δαρίοις ἐν ἀγοραῖς καθημένοις καὶ προσφωνοῦσι
τοῖς ἑταίροις αὐτῶν, καὶ λέγουσιν, Ηὐλήσαμεν 17
ὑμῖν, καὶ οὐκ ὠρχήσασθε· ἐθρηνήσαμεν ὑμῖν, καὶ
οὐκ ἐκόψασθε. Ἦλθε γὰρ Ἰωάννης μήτε ἐσθίων 18
μήτε πίνων, καὶ λέγουσι, Δαιμόνιον ἔχει. ἦλθεν 19
ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἐσθίων καὶ πίνων, καὶ λέ-
γουσιν, Ἰδοὺ, ἄνθρωπος φάγος καὶ οἰνοπότης,
τελωνῶν φίλος καὶ ἁμαρτωλῶν. καὶ ἐδικαιώθη
u Luc. 10. 13. ἡ σοφία ἀπὸ τῶν τέκνων αὐτῆς.᾿᾿ [u] Τότε ἤρξατο 20 ρη ε
ὀνειδίζειν τὰς πόλεις ἐν αἷς ἐγένοντο αἱ πλεῖσται
δυνάμεις αὐτοῦ, ὅτι οὐ μετενόησαν. ‟ Οὐαί σοι, 21
Χοραζὶν, οὐαί σοι, Βηθσαϊδὰν, ὅτι εἰ ἐν Τύρῳ
καὶ Σιδῶνι ἐγένοντο αἱ δυνάμεις αἱ γενόμεναι ἐν
ὑμῖν, πάλαι ἂν ἐν σάκκῳ καὶ σποδῷ μετενόησαν.
πλὴν λέγω ὑμῖν, Τύρῳ καὶ Σιδῶνι ἀνεκτότερον 22
x Thren. 4. 6. ἔσται ἐν ἡμέρᾳ κρίσεως ἢ ὑμῖν. [x] Καὶ σὺ, 23
Καπερναοὺμ, ἡ ἕως τοῦ οὐρανοῦ ὑψωθεῖσα, ἕως
ᾅδου καταβιβασθήσῃ· ὅτι εἰ ἐν Σοδόμοις ἐγένοντο ρθ ι
αἱ δυνάμεις αἱ γενόμεναι ἐν σοὶ, ἔμειναν ἂν μέχρι
y 10. 15. τῆς σήμερον. [y] πλὴν λέγω ὑμῖν ὅτι γῇ Σοδόμων 24

ἀνεκτότερον ἔσται ἐν ἡμέρᾳ κρίσεως ἢ σοί."
ρι ε 25 [z] Ἐν ἐκείνῳ τῷ καιρῷ ἀποκριθεὶς ὁ Ἰησοῦς εἶπεν, z Luc. 10. 21.
"Ἐξομολογοῦμαί σοι, πάτερ, κύριε τοῦ οὐρανοῦ καὶ
τῆς γῆς, ὅτι ἀπέκρυψας ταῦτα ἀπὸ σοφῶν καὶ συνε-
26 τῶν, καὶ ἀπεκάλυψας αὐτὰ νηπίοις. ναί, ὁ πατήρ,
ρια γ 27 ὅτι οὕτως ἐγένετο εὐδοκία ἔμπροσθέν σου. [a] Πάντα a 28. 18. Joan. 1. 18.
ριβ γ μοι παρεδόθη ὑπὸ τοῦ πατρός μου· καὶ οὐδεὶς 3. 35. 6. 46.
ἐπιγινώσκει τὸν υἱόν, εἰ μὴ ὁ πατήρ· οὐδὲ τὸν 10. 15. 13. 3. et 17. 2.
πατέρα τις ἐπιγινώσκει, εἰ μὴ ὁ υἱὸς, καὶ ᾧ ἐὰν
ριγ ι 28 βούληται ὁ υἱὸς ἀποκαλύψαι. Δεῦτε πρός με
πάντες οἱ κοπιῶντες καὶ πεφορτισμένοι, κἀγὼ
29 ἀναπαύσω ὑμᾶς. [b] ἄρατε τὸν ζυγόν μου ἐφ' b Zach. 9. 9. Philip. 2. 7, 8.
ὑμᾶς καὶ μάθετε ἀπ' ἐμοῦ, ὅτι πρᾶός εἰμι καὶ Jer. 6. 16.
ταπεινὸς τῇ καρδίᾳ· καὶ εὑρήσετε ἀνάπαυσιν ταῖς
30 ψυχαῖς ὑμῶν. [c] ὁ γὰρ ζυγός μου χρηστὸς καὶ c 1 Joan. 5. 3.
τὸ φορτίον μου ἐλαφρόν ἐστιν."
ριδ β **12** [d] ἘΝ ἐκείνῳ τῷ καιρῷ ἐπορεύθη ὁ Ἰησοῦς d Marc. 2. 23.
τοῖς σάββασι διὰ τῶν σπορίμων· οἱ δὲ μαθηταὶ Luc. 6. 1. Deut. 23. 25.
αὐτοῦ ἐπείνασαν, καὶ ἤρξαντο τίλλειν στάχυας
2 καὶ ἐσθίειν. οἱ δὲ Φαρισαῖοι ἰδόντες εἶπον αὐτῷ,
"Ἰδού, οἱ μαθηταί σου ποιοῦσιν ὃ οὐκ ἔξεστι
3 ποιεῖν ἐν σαββάτῳ." Ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς, "Οὐκ
ἀνέγνωτε τί ἐποίησε Δαβὶδ, ὅτε ἐπείνασεν αὐτὸς
4 καὶ οἱ μετ' αὐτοῦ; [e] πῶς εἰσῆλθεν εἰς τὸν οἶκον e 1 Sam. 21. 6.
τοῦ Θεοῦ καὶ τοὺς ἄρτους τῆς προθέσεως ἔφαγεν, Exod. 25. 30. et 29. 32, 33.
οὓς οὐκ ἐξὸν ἦν αὐτῷ φαγεῖν οὐδὲ τοῖς μετ' Lev. 24. 5, 9. et 8. 31.
ριε ι 5 αὐτοῦ, εἰ μὴ τοῖς ἱερεῦσι μόνοις; [f] Ἢ οὐκ ἀνέ- f Num. 28. 9.
γνωτε ἐν τῷ νόμῳ ὅτι τοῖς σάββασιν οἱ ἱερεῖς
ἐν τῷ ἱερῷ τὸ σάββατον βεβηλοῦσι, καὶ ἀναίτιοί
6 εἰσι; λέγω δὲ ὑμῖν ὅτι τοῦ ἱεροῦ μείζων ἐστὶν
7 ὧδε. [g] εἰ δὲ ἐγνώκειτε τί ἐστιν, 'Ἔλεον θέλω g 9. 13. Ose. 6. 6.

καὶ οὐ θυσίαν,' οὐκ ἂν κατεδικάσατε τοὺς ἀναι-
τίους. κύριος γάρ ἐστι καὶ τοῦ σαββάτου ὁ υἱὸς 8
τοῦ ἀνθρώπου."

h Marc. 3. 1. Luc. 6. 6. i Luc. 13. 14. et 14. 3. Joan. 9. 16.

[h] Καὶ μεταβὰς ἐκεῖθεν ἦλθεν εἰς τὴν συναγω- 9 ΚΑ'
γὴν αὐτῶν. [i] καὶ ἰδού, ἄνθρωπος ἦν τὴν χεῖρα 10 ρις β
ἔχων ξηράν· καὶ ἐπηρώτησαν αὐτὸν, λέγοντες,
"Εἰ ἔξεστι τοῖς σάββασι θεραπεύειν;" ἵνα κατη-
γορήσωσιν αὐτοῦ. Ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς, "Τίς 11
ἔσται ἐξ ὑμῶν ἄνθρωπος, ὃς ἕξει πρόβατον ἕν,
καὶ ἐὰν ἐμπέσῃ τοῦτο τοῖς σάββασιν εἰς βόθυνον,
οὐχὶ κρατήσει αὐτὸ καὶ ἐγερεῖ; πόσῳ οὖν δια- 12
φέρει ἄνθρωπος προβάτου; ὥστε ἔξεστι τοῖς
σάββασι καλῶς ποιεῖν." Τότε λέγει τῷ ἀν- 13
θρώπῳ, "Ἔκτεινον τὴν χεῖρά σου." Καὶ ἐξέ-
τεινε· καὶ ἀποκατεστάθη ὑγιὴς ὡς ἡ ἄλλη. [k] Οἱ 14 ρις δ

k Marc. 3. 6. Luc. 6. 11. Joan. 10. 39. et 11. 53.

δὲ Φαρισαῖοι συμβούλιον ἔλαβον κατ' αὐτοῦ ἐξελ-
θόντες, ὅπως αὐτὸν ἀπολέσωσιν. Ὁ δὲ Ἰησοῦς 15
γνοὺς ἀνεχώρησεν ἐκεῖθεν· καὶ ἠκολούθησαν αὐτῷ ριη ι
ὄχλοι πολλοὶ, καὶ ἐθεράπευσεν αὐτοὺς πάντας·
καὶ ἐπετίμησεν αὐτοῖς, ἵνα μὴ φανερὸν αὐτὸν 16
ποιήσωσιν· ὅπως πληρωθῇ τὸ ῥηθὲν διὰ Ἡσαΐου 17
τοῦ προφήτου, λέγοντος, '[l] Ἰδοὺ, ὁ παῖς μου ὃν 18

l 3. 17. et 17. 5. Esa. 42. 1.

ᾑρέτισα, ὁ ἀγαπητός μου εἰς ὃν εὐδόκησεν ἡ
ψυχή μου· θήσω τὸ πνεῦμά μου ἐπ' αὐτὸν, καὶ
κρίσιν τοῖς ἔθνεσιν ἀπαγγελεῖ· οὐκ ἐρίσει οὐδὲ 19
κραυγάσει, οὐδὲ ἀκούσει τις ἐν ταῖς πλατείαις τὴν
φωνὴν αὐτοῦ· κάλαμον συντετριμμένον οὐ κατε- 20
άξει, καὶ λίνον τυφόμενον οὐ σβέσει, ἕως ἂν
ἐκβάλῃ εἰς νῖκος τὴν κρίσιν. καὶ ἐν τῷ ὀνόματι 21
αὐτοῦ ἔθνη ἐλπιοῦσι.'

m Luc. 11. 14.

[m] Τότε προσηνέχθη αὐτῷ δαιμονιζόμενος τυφλὸς 22 ΚΒ' ριθ ε

καὶ κωφός· καὶ ἐθεράπευσεν αὐτὸν, ὥστε τὸν
ρκ/δ 23 τυφλὸν καὶ κωφὸν καὶ λαλεῖν καὶ βλέπειν. καὶ
ἐξίσταντο πάντες οἱ ὄχλοι καὶ ἔλεγον, "Μήτι
ρκα/β 24 οὗτός ἐστιν ὁ υἱὸς Δαβίδ;" [n] Οἱ δὲ Φαρισαῖοι [n] 9. 34. Marc. 3. 22. Luc. 11. 15.
ἀκούσαντες εἶπον, "Οὗτος οὐκ ἐκβάλλει τὰ δαι-
μόνια, εἰ μὴ ἐν τῷ Βεελζεβοὺλ ἄρχοντι τῶν
ρκβ/β 25 δαιμονίων." Εἰδὼς δὲ ὁ Ἰησοῦς τὰς ἐνθυ-
μήσεις αὐτῶν εἶπεν αὐτοῖς, "Πᾶσα βασιλεία
μερισθεῖσα καθ' ἑαυτῆς ἐρημοῦται· καὶ πᾶσα
πόλις ἢ οἰκία μερισθεῖσα καθ' ἑαυτῆς οὐ σταθή-
26 σεται. καὶ εἰ ὁ Σατανᾶς τὸν Σατανᾶν ἐκβάλλει,
ἐφ' ἑαυτὸν ἐμερίσθη· πῶς οὖν σταθήσεται ἡ
27 βασιλεία αὐτοῦ; καὶ εἰ ἐγὼ ἐν Βεελζεβοὺλ
ἐκβάλλω τὰ δαιμόνια, οἱ υἱοὶ ὑμῶν ἐν τίνι ἐκ-
βάλλουσι; διὰ τοῦτο αὐτοὶ ὑμῶν ἔσονται κριταί.
28 εἰ δὲ ἐγὼ ἐν Πνεύματι Θεοῦ ἐκβάλλω τὰ δαι-
μόνια, ἄρα ἔφθασεν ἐφ' ὑμᾶς ἡ βασιλεία τοῦ
29 Θεοῦ. ἢ πῶς δύναταί τις εἰσελθεῖν εἰς τὴν οἰκίαν
τοῦ ἰσχυροῦ καὶ τὰ σκεύη αὐτοῦ διαρπάσαι, ἐὰν
μὴ πρῶτον δήσῃ τὸν ἰσχυρὸν, καὶ τότε τὴν οἰκίαν
30 αὐτοῦ διαρπάσει; ὁ μὴ ὢν μετ' ἐμοῦ κατ' ἐμοῦ
ἐστι· καὶ ὁ μὴ συνάγων μετ' ἐμοῦ σκορπίζει.
ρκγ/β 31 [o] Διὰ τοῦτο λέγω ὑμῖν, Πᾶσα ἁμαρτία καὶ βλασ- [o] Marc. 3. 28, 29. Luc. 12. 10. 1 Joan. 5. 16. Heb. 6. 4. et 10. 26.
φημία ἀφεθήσεται τοῖς ἀνθρώποις· ἡ δὲ τοῦ
Πνεύματος βλασφημία οὐκ ἀφεθήσεται τοῖς ἀνθρώ-
32 ποις. καὶ ὃς ἂν εἴπῃ λόγον κατὰ τοῦ υἱοῦ τοῦ ἀν-
θρώπου, ἀφεθήσεται αὐτῷ· ὃς δ' ἂν εἴπῃ κατὰ τοῦ
Πνεύματος τοῦ Ἁγίου, οὐκ ἀφεθήσεται αὐτῷ
οὔτε ἐν τούτῳ τῷ αἰῶνι οὔτε ἐν τῷ μέλλοντι.
ρκδ/ι 33 [p] ἢ ποιήσατε τὸ δένδρον καλὸν καὶ τὸν καρπὸν [p] 7. 17. Luc. 6. 43, 44.
αὐτοῦ καλὸν, ἢ ποιήσατε τὸ δένδρον σαπρὸν καὶ

τὸν καρπὸν αὐτοῦ σαπρόν· ἐκ γὰρ τοῦ καρποῦ
q 3. 7. et 23. 33. Luc. 6. 45. — τὸ δένδρον γινώσκεται. [q] Γεννήματα ἐχιδνῶν, 34
πῶς δύνασθε ἀγαθὰ λαλεῖν πονηροὶ ὄντες; ἐκ — ρκε ε
γὰρ τοῦ περισσεύματος τῆς καρδίας τὸ στόμα
λαλεῖ. ὁ ἀγαθὸς ἄνθρωπος ἐκ τοῦ ἀγαθοῦ θη- 35
σαυροῦ τῆς καρδίας ἐκβάλλει τὰ ἀγαθά· καὶ ὁ
πονηρὸς ἄνθρωπος ἐκ τοῦ πονηροῦ θησαυροῦ ἐκ-
βάλλει πονηρά. λέγω δὲ ὑμῖν ὅτι πᾶν ῥῆμα 36 — ρκϛ ι
ἀργὸν ὃ ἐὰν λαλήσωσιν οἱ ἄνθρωποι, ἀποδώσουσι
περὶ αὐτοῦ λόγον ἐν ἡμέρᾳ κρίσεως. ἐκ γὰρ τῶν 37
λόγων σου δικαιωθήσῃ, καὶ ἐκ τῶν λόγων σου
καταδικασθήσῃ."

r 16. 1. Marc. 8. 11. Luc. 11. 16, 29, &c. 1 Cor. 1. 22. — [r] Τότε ἀπεκρίθησάν τινες τῶν γραμματέων καὶ 38 — ΚΓ′
Φαρισαίων, λέγοντες, "Διδάσκαλε, θέλομεν ἀπὸ — ρκζ ε
σοῦ σημεῖον ἰδεῖν." Ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν αὐ- 39 — ρκη ε
τοῖς, "Γενεὰ πονηρὰ καὶ μοιχαλὶς σημεῖον ἐπιζητεῖ·
καὶ σημεῖον οὐ δοθήσεται αὐτῇ, εἰ μὴ τὸ σημεῖον
s Jon. 1. 17. — Ἰωνᾶ τοῦ προφήτου. [s] ὥσπερ γὰρ ἦν Ἰωνᾶς ἐν 40
τῇ κοιλίᾳ τοῦ κήτους τρεῖς ἡμέρας καὶ τρεῖς
νύκτας, οὕτως ἔσται ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἐν τῇ
καρδίᾳ τῆς γῆς τρεῖς ἡμέρας καὶ τρεῖς νύκτας,
t Luc. 11. 32. Jon. 3. 5. — [t] Ἄνδρες Νινευῖται ἀναστήσονται ἐν τῇ κρίσει 41
μετὰ τῆς γενεᾶς ταύτης καὶ κατακρινοῦσιν αὐτήν·
ὅτι μετενόησαν εἰς τὸ κήρυγμα Ἰωνᾶ· καὶ ἰδού,
u 1 Reg. 10. 1. 2 Par. 9. 1. Luc. 11. 31. — πλεῖον Ἰωνᾶ ὧδε. [u] βασίλισσα νότου ἐγερθή- 42
σεται ἐν τῇ κρίσει μετὰ τῆς γενεᾶς ταύτης καὶ
κατακρινεῖ αὐτήν· ὅτι ἦλθεν ἐκ τῶν περάτων τῆς
γῆς ἀκοῦσαι τὴν σοφίαν Σολομῶντος· καὶ ἰδού,
x Luc. 11. 24. — πλεῖον Σολομῶντος ὧδε. [x] Ὅταν δὲ τὸ ἀκάθαρ- 43 — ρκθ ε
τον πνεῦμα ἐξέλθῃ ἀπὸ τοῦ ἀνθρώπου, διέρχεται
δι' ἀνύδρων τόπων ζητοῦν ἀνάπαυσιν, καὶ οὐχ

44 εὑρίσκει. τότε λέγει, Ἐπιστρέψω εἰς τὸν οἶκόν
μου ὅθεν ἐξῆλθον· καὶ ἐλθὸν εὑρίσκει σχολά-
45 ζοντα, σεσαρωμένον καὶ κεκοσμημένον. [y] τότε
πορεύεται καὶ παραλαμβάνει μεθ' ἑαυτοῦ ἑπτὰ
ἕτερα πνεύματα πονηρότερα ἑαυτοῦ, καὶ εἰσελ-
θόντα κατοικεῖ ἐκεῖ· καὶ γίνεται τὰ ἔσχατα τοῦ
ἀνθρώπου ἐκείνου χείρονα τῶν πρώτων. οὕτως
ἔσται καὶ τῇ γενεᾷ ταύτῃ τῇ πονηρᾷ."

[y] 2 Pet. 2. 20, 21. Heb. 6. 4. et 10. 26.

ρλ β 46 [z] Ἔτι δὲ αὐτοῦ λαλοῦντος τοῖς ὄχλοις, ἰδοὺ ἡ
μήτηρ καὶ οἱ ἀδελφοὶ αὐτοῦ εἱστήκεισαν ἔξω,
47 ζητοῦντες αὐτῷ λαλῆσαι. εἶπε δέ τις αὐτῷ,
"Ἰδοὺ ἡ μήτηρ σου καὶ οἱ ἀδελφοί σου ἔξω
48 ἑστήκασι, ζητοῦντές σοι λαλῆσαι." Ὁ δὲ ἀπο-
κριθεὶς εἶπε τῷ εἰπόντι αὐτῷ, "Τίς ἐστιν ἡ μήτηρ
49 μου, καὶ τίνες εἰσὶν οἱ ἀδελφοί μου;" Καὶ ἐκ-
τείνας τὴν χεῖρα αὐτοῦ ἐπὶ τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ
εἶπεν, "Ἰδοὺ ἡ μήτηρ μου καὶ οἱ ἀδελφοί μου.
50 ὅστις γὰρ ἂν ποιήσῃ τὸ θέλημα τοῦ πατρός μου
τοῦ ἐν οὐρανοῖς, αὐτός μου ἀδελφὸς καὶ ἀδελφὴ
καὶ μήτηρ ἐστίν."

[z] Marc. 3. 31. Luc. 8. 19.

ρλα β 13 [a] ἘΝ δὲ τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ ἐξελθὼν ὁ Ἰησοῦς
2 ἀπὸ τῆς οἰκίας ἐκάθητο παρὰ τὴν θάλασσαν· καὶ
συνήχθησαν πρὸς αὐτὸν ὄχλοι πολλοὶ, ὥστε αὐ-
τὸν εἰς τὸ πλοῖον ἐμβάντα καθῆσθαι· καὶ πᾶς ὁ
ΚΔ' 3 ὄχλος ἐπὶ τὸν αἰγιαλὸν εἱστήκει. καὶ ἐλάλησεν
αὐτοῖς πολλὰ ἐν παραβολαῖς, λέγων, "Ἰδοὺ
4 ἐξῆλθεν ὁ σπείρων τοῦ σπείρειν. καὶ ἐν τῷ
σπείρειν αὐτὸν ἃ μὲν ἔπεσε παρὰ τὴν ὁδὸν, καὶ
5 ἦλθε τὰ πετεινὰ καὶ κατέφαγεν αὐτά· ἄλλα δὲ
ἔπεσεν ἐπὶ τὰ πετρώδη, ὅπου οὐκ εἶχε γῆν πολ-
λὴν, καὶ εὐθέως ἐξανέτειλε διὰ τὸ μὴ ἔχειν

[a] Marc. 4. 1, &c. Luc. 8. 4, &c.

βάθος γῆς, ἡλίου δὲ ἀνατείλαντος ἐκαυματίσθη, 6
καὶ διὰ τὸ μὴ ἔχειν ῥίζαν ἐξηράνθη· ἄλλα δὲ 7
ἔπεσεν ἐπὶ τὰς ἀκάνθας, καὶ ἀνέβησαν αἱ ἄκανθαι
καὶ ἀπέπνιξαν αὐτά· ἄλλα δὲ ἔπεσεν ἐπὶ τὴν 8
γῆν τὴν καλὴν, καὶ ἐδίδου καρπὸν, ὃ μὲν ἑκατὸν,
b 11. 15. ὃ δὲ ἑξήκοντα, ὃ δὲ τριάκοντα. [b] ὁ ἔχων ὦτα 9
ἀκούειν ἀκουέτω." Καὶ προσελθόντες οἱ μαθη- 10
ταὶ εἶπον αὐτῷ, "Διατί ἐν παραβολαῖς λαλεῖς
c 16. 17. αὐτοῖς;" [c] Ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν αὐτοῖς, "Ὅτι 11
1 Cor. 2. 10. 1 Joan. 2. 27. ὑμῖν δέδοται γνῶναι τὰ μυστήρια τῆς βασιλείας
d 25. 29. τῶν οὐρανῶν, ἐκείνοις δὲ οὐ δέδοται. [d] ὅστις γὰρ 12 ρλβ ε
Marc. 4. 25. Luc. 8. 18. et 19. 26. ἔχει, δοθήσεται αὐτῷ καὶ περισσευθήσεται· ὅστις
δὲ οὐκ ἔχει, καὶ ὃ ἔχει ἀρθήσεται ἀπ' αὐτοῦ.
διὰ τοῦτο ἐν παραβολαῖς αὐτοῖς λαλῶ, ὅτι βλέ- 13 ρλγ α
ποντες οὐ βλέπουσι καὶ ἀκούοντες οὐκ ἀκούου-
e Esa. 6. 9. σιν οὐδὲ συνιοῦσι· [e] καὶ ἀναπληροῦται ἐπ' αὐ- 14
Marc. 4. 12. Luc. 8. 10. τοῖς ἡ προφητεία Ἡσαΐου ἡ λέγουσα, 'Ἀκοῇ
Joan. 12. 40. Act. 28. 26. ἀκούσετε καὶ οὐ μὴ συνῆτε· καὶ βλέποντες βλέ-
Rom. 11. 8. ψετε καὶ οὐ μὴ ἴδητε. ἐπαχύνθη γὰρ ἡ καρδία 15
τοῦ λαοῦ τούτου, καὶ τοῖς ὠσὶ βαρέως ἤκουσαν,
καὶ τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐτῶν ἐκάμμυσαν· μήποτε
ἴδωσι τοῖς ὀφθαλμοῖς καὶ τοῖς ὠσὶν ἀκούσωσι
καὶ τῇ καρδίᾳ συνῶσι καὶ ἐπιστρέψωσι, καὶ ἰά-
f 16. 17. Luc. σωμαι αὐτούς.' [f] Ὑμῶν δὲ μακάριοι οἱ ὀφθαλ- 16 ρλδ ε
10. 23, 24. μοὶ, ὅτι βλέπουσι· καὶ τὰ ὦτα ὑμῶν, ὅτι ἀκούει.
ἀμὴν γὰρ λέγω ὑμῖν ὅτι πολλοὶ προφῆται καὶ 17
δίκαιοι ἐπεθύμησαν ἰδεῖν ἃ βλέπετε, καὶ οὐκ
εἶδον, καὶ ἀκοῦσαι ἃ ἀκούετε, καὶ οὐκ ἤκουσαν.
g Marc. 4. 13, [g] Ὑμεῖς οὖν ἀκούσατε τὴν παραβολὴν τοῦ σπεί- 18 ρλε β
&c. Luc. 8. ροντος. Παντὸς ἀκούοντος τὸν λόγον τῆς βασι- 19
11, &c. λείας καὶ μὴ συνιέντος, ἔρχεται ὁ πονηρὸς καὶ

ἁρπάζει τὸ ἐσπαρμένον ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτοῦ· οὗτός
20 ἐστιν ὁ παρὰ τὴν ὁδὸν σπαρείς. [h] Ὁ δὲ ἐπὶ h Esa. 58. 2. Joan. 5. 35.
τὰ πετρώδη σπαρεὶς, οὗτός ἐστιν ὁ τὸν λόγον
ἀκούων καὶ εὐθὺς μετὰ χαρᾶς λαμβάνων αὐτὸν,
21 οὐκ ἔχει δὲ ῥίζαν ἐν ἑαυτῷ, ἀλλὰ πρόσκαιρός
ἐστι, γενομένης δὲ θλίψεως ἢ διωγμοῦ διὰ τὸν
22 λόγον εὐθὺς σκανδαλίζεται. Ὁ δὲ εἰς τὰς ἀκάν-
θας σπαρεὶς, οὗτός ἐστιν ὁ τὸν λόγον ἀκούων,
καὶ ἡ μέριμνα τοῦ αἰῶνος τούτου καὶ ἡ ἀπάτη
τοῦ πλούτου συμπνίγει τὸν λόγον, καὶ ἄκαρπος
23 γίνεται. Ὁ δὲ ἐπὶ τὴν γῆν τὴν καλὴν σπαρεὶς,
οὗτός ἐστιν ὁ τὸν λόγον ἀκούων καὶ συνιῶν,
ὃς δὴ καρποφορεῖ καὶ ποιεῖ ὁ μὲν ἑκατὸν, ὁ δὲ
ἑξήκοντα, ὁ δὲ τριάκοντα."
ρλϛ ι 24 Ἄλλην παραβολὴν παρέθηκεν αὐτοῖς λέγων,
"Ὡμοιώθη ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν ἀνθρώπῳ
25 σπείροντι καλὸν σπέρμα ἐν τῷ ἀγρῷ αὐτοῦ· ἐν
δὲ τῷ καθεύδειν τοὺς ἀνθρώπους ἦλθεν αὐτοῦ ὁ
ἐχθρὸς καὶ ἔσπειρε ζιζάνια ἀνὰ μέσον τοῦ σί-
26 του, καὶ ἀπῆλθεν. ὅτε δὲ ἐβλάστησεν ὁ χόρτος
καὶ καρπὸν ἐποίησε, τότε ἐφάνη καὶ τὰ ζιζάνια.
27 προσελθόντες δὲ οἱ δοῦλοι τοῦ οἰκοδεσπότου
εἶπον αὐτῷ, Κύριε, οὐχὶ καλὸν σπέρμα ἔσπειρας
ἐν τῷ σῷ ἀγρῷ; πόθεν οὖν ἔχει τὰ ζιζάνια;
28 Ὁ δὲ ἔφη αὐτοῖς, Ἐχθρὸς ἄνθρωπος τοῦτο ἐποί-
ησεν. οἱ δὲ δοῦλοι εἶπον αὐτῷ, Θέλεις οὖν
29 ἀπελθόντες συλλέξωμεν αὐτά; Ὁ δὲ ἔφη, Οὔ,
μήποτε συλλέγοντες τὰ ζιζάνια ἐκριζώσητε ἅμα
30 αὐτοῖς τὸν σῖτον. [i] ἄφετε συναυξάνεσθαι ἀμφό- i 3. 12.
τερα μέχρι τοῦ θερισμοῦ· καὶ ἐν τῷ καιρῷ τοῦ
θερισμοῦ ἐρῶ τοῖς θερισταῖς, Συλλέξατε πρῶτον

τὰ ζιζάνια, καὶ δήσατε αὐτὰ εἰς δέσμας πρὸς τὸ
κατακαῦσαι αὐτά· τὸν δὲ σῖτον συναγάγετε εἰς
τὴν ἀποθήκην μου."

k Marc. 4. 30. Luc. 13. 18.

k Ἄλλην παραβολὴν παρέθηκεν αὐτοῖς λέγων, 31 ρλζ β
"Ὁμοία ἐστὶν ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν κόκκῳ
σινάπεως, ὃν λαβὼν ἄνθρωπος ἔσπειρεν ἐν τῷ
ἀγρῷ αὐτοῦ· ὃ μικρότερον μέν ἐστι πάντων τῶν 32
σπερμάτων· ὅταν δὲ αὐξηθῇ, μεῖζον τῶν λαχά-
νων ἐστὶ καὶ γίνεται δένδρον, ὥστε ἐλθεῖν τὰ
πετεινὰ τοῦ οὐρανοῦ καὶ κατασκηνοῦν ἐν τοῖς
κλάδοις αὐτοῦ."

l Luc. 13. 20.

l Ἄλλην παραβολὴν ἐλάλησεν αὐτοῖς, "Ὁμοία 33 ρλη ε
ἐστὶν ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν ζύμῃ, ἣν λαβοῦσα
γυνὴ ἐνέκρυψεν εἰς ἀλεύρου σάτα τρία, ἕως οὗ
ἐζυμώθη ὅλον."

m Marc. 4. 33, 34.

m Ταῦτα πάντα ἐλάλησεν ὁ Ἰησοῦς ἐν παρα- 34 ρλθ ς
βολαῖς τοῖς ὄχλοις, καὶ χωρὶς παραβολῆς οὐκ
ἐλάλει αὐτοῖς, ὅπως πληρωθῇ τὸ ῥηθὲν διὰ τοῦ 35 ρμ ι
προφήτου λέγοντος, ' n Ἀνοίξω ἐν παραβολαῖς
τὸ στόμα μου· ἐρεύξομαι κεκρυμμένα ἀπὸ κατα-
βολῆς κόσμου.'

n Psal. 78. 2.

Τότε ἀφεὶς τοὺς ὄχλους ἦλθεν εἰς τὴν οἰκίαν 36
ὁ Ἰησοῦς· καὶ προσῆλθον αὐτῷ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ
λέγοντες, "Φράσον ἡμῖν τὴν παραβολὴν τῶν
ζιζανίων τοῦ ἀγροῦ." Ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν 37
αὐτοῖς, "Ὁ σπείρων τὸ καλὸν σπέρμα ἐστὶν ὁ
υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου· ὁ δὲ ἀγρός ἐστιν ὁ κόσμος· 38
τὸ δὲ καλὸν σπέρμα, οὗτοί εἰσιν οἱ υἱοὶ τῆς
βασιλείας· τὰ δὲ ζιζάνιά εἰσιν οἱ υἱοὶ τοῦ πονη-
ροῦ· o ὁ δὲ ἐχθρὸς ὁ σπείρας αὐτά ἐστιν ὁ διά- 39
βολος· p ὁ δὲ θερισμὸς συντέλεια τοῦ αἰῶνός

o Gen. 3. 15. Joan. 8. 44. Act. 13. 10. 1 Joan. 3. 8.

p Apoc. 14. 15. Joel. 3. 13.

40 ἐστιν· οἱ δὲ θερισταὶ ἄγγελοί εἰσιν. ὥσπερ οὖν
συλλέγεται τὰ ζιζάνια καὶ πυρὶ κατακαίεται,
οὕτως ἔσται ἐν τῇ συντελείᾳ τοῦ αἰῶνος τούτου·
41 ἀποστελεῖ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου τοὺς ἀγγέλους
αὐτοῦ, καὶ συλλέξουσιν ἐκ τῆς βασιλείας αὐτοῦ
πάντα τὰ σκάνδαλα καὶ τοὺς ποιοῦντας τὴν ἀνο-
42 μίαν, [q] καὶ βαλοῦσιν αὐτοὺς εἰς τὴν κάμινον τοῦ — q 8. 12.
πυρός· ἐκεῖ ἔσται ὁ κλαυθμὸς καὶ ὁ βρυγμὸς τῶν
43 ὀδόντων. [r] τότε οἱ δίκαιοι ἐκλάμψουσιν ὡς ὁ — r Sap. 3. 7. Dan. 12. 3.
ἥλιος ἐν τῇ βασιλείᾳ τοῦ πατρὸς αὐτῶν. Ὁ
ἔχων ὦτα ἀκούειν ἀκουέτω.

44 "Πάλιν ὁμοία ἐστὶν ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν
θησαυρῷ κεκρυμμένῳ ἐν τῷ ἀγρῷ, ὃν εὑρὼν ἄν-
θρωπος ἔκρυψε, καὶ ἀπὸ τῆς χαρᾶς αὐτοῦ ὑπάγει
καὶ πάντα ὅσα ἔχει πωλεῖ, καὶ ἀγοράζει τὸν ἀγρὸν
ἐκεῖνον.

45 "Πάλιν ὁμοία ἐστὶν ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν
46 ἀνθρώπῳ ἐμπόρῳ ζητοῦντι καλοὺς μαργαρίτας· ὃς
εὑρὼν ἕνα πολύτιμον μαργαρίτην, ἀπελθὼν πέ-
πρακε πάντα ὅσα εἶχε, καὶ ἠγόρασεν αὐτόν.

47 "Πάλιν ὁμοία ἐστὶν ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν
σαγήνῃ βληθείσῃ εἰς τὴν θάλασσαν καὶ ἐκ παντὸς
48 γένους συναγαγούσῃ· ἥν, ὅτε ἐπληρώθη, ἀναβι-
βάσαντες ἐπὶ τὸν αἰγιαλὸν καὶ καθίσαντες συν-
έλεξαν τὰ καλὰ εἰς ἀγγεῖα, τὰ δὲ σαπρὰ ἔξω
49 ἔβαλον. [s] οὕτως ἔσται ἐν τῇ συντελείᾳ τοῦ αἰῶ- — s 25. 32.
νος· ἐξελεύσονται οἱ ἄγγελοι καὶ ἀφοριοῦσι τοὺς
50 πονηροὺς ἐκ μέσου τῶν δικαίων, [t] καὶ βαλοῦσιν — t ver. 42.
αὐτοὺς εἰς τὴν κάμινον τοῦ πυρός· ἐκεῖ ἔσται
51 ὁ κλαυθμὸς καὶ ὁ βρυγμὸς τῶν ὀδόντων." Λέ-
γει αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς, "Συνήκατε ταῦτα πάντα;"

Λέγουσιν αὐτῷ, "Ναί, κύριε." Ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς, 52
"Διὰ τοῦτο πᾶς γραμματεὺς μαθητευθεὶς εἰς τὴν
βασιλείαν τῶν οὐρανῶν ὅμοιός ἐστιν ἀνθρώπῳ
οἰκοδεσπότῃ, ὅστις ἐκβάλλει ἐκ τοῦ θησαυροῦ
αὐτοῦ καινὰ καὶ παλαιά."
Καὶ ἐγένετο ὅτε ἐτέλεσεν ὁ Ἰησοῦς τὰς παρα- 53 ρμα α
(u Marc. 6. 1. Luc. 4. 16.) βολὰς ταύτας, μετῆρεν ἐκεῖθεν, [u] καὶ ἐλθὼν εἰς 54
τὴν πατρίδα αὐτοῦ ἐδίδασκεν αὐτοὺς ἐν τῇ συνα-
γωγῇ αὐτῶν, ὥστε ἐκπλήττεσθαι αὐτοὺς καὶ λέ-
γειν, "Πόθεν τούτῳ ἡ σοφία αὕτη καὶ αἱ δυνά-
(x 12. 46. Joan. 6. 42.) μεις; [x] οὐχ οὗτός ἐστιν ὁ τοῦ τέκτονος υἱός; 55
οὐχὶ ἡ μήτηρ αὐτοῦ λέγεται Μαριάμ; καὶ οἱ
ἀδελφοὶ αὐτοῦ Ἰάκωβος καὶ Ἰωσῆς καὶ Σίμων καὶ
Ἰούδας; καὶ αἱ ἀδελφαὶ αὐτοῦ οὐχὶ πᾶσαι πρὸς 56
(y Marc. 6. 4. Luc. 4. 24. Joan. 4. 44.) ἡμᾶς εἰσι; πόθεν οὖν τούτῳ ταῦτα πάντα;" [y] Καὶ 57 ρμβ α
ἐσκανδαλίζοντο ἐν αὐτῷ. Ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν
αὐτοῖς, "Οὐκ ἔστι προφήτης ἄτιμος, εἰ μὴ ἐν τῇ
(z Marc. 6. 5.) πατρίδι αὐτοῦ καὶ ἐν τῇ οἰκίᾳ αὐτοῦ." [z] Καὶ οὐκ 58
ἐποίησεν ἐκεῖ δυνάμεις πολλὰς διὰ τὴν ἀπιστίαν
αὐτῶν.
(a Marc. 6. 14. Luc. 9. 7.) [a] ἘΝ ἐκείνῳ τῷ καιρῷ ἤκουσεν Ἡρώδης ὁ τε- **14** ΚΕ'
τράρχης τὴν ἀκοὴν Ἰησοῦ, καὶ εἶπε τοῖς παισὶν 2 ρμγ β
αὐτοῦ, "Οὗτός ἐστιν Ἰωάννης ὁ Βαπτιστής· αὐτὸς
ἠγέρθη ἀπὸ τῶν νεκρῶν, καὶ διὰ τοῦτο αἱ δυνά-
(b Marc. 6. 17. Luc. 3. 19.) μεις ἐνεργοῦσιν ἐν αὐτῷ." [b] Ὁ γὰρ Ἡρώδης 3 ρμδ β
κρατήσας τὸν Ἰωάννην ἔδησεν αὐτὸν καὶ ἔθετο ἐν
φυλακῇ διὰ Ἡρωδιάδα τὴν γυναῖκα Φιλίππου
τοῦ ἀδελφοῦ αὐτοῦ· ἔλεγε γὰρ αὐτῷ ὁ Ἰωάννης, 4
(c 21. 26. Luc. 20. 6.) "Οὐκ ἔξεστί σοι ἔχειν αὐτήν." [c] Καὶ θέλων 5
αὐτὸν ἀποκτεῖναι ἐφοβήθη τὸν ὄχλον, ὅτι ὡς προ-
φήτην αὐτὸν εἶχον. γενεσίων δὲ ἀγομένων τοῦ 6 ρμε ϛ

Ἡρώδου ὠρχήσατο ἡ θυγάτηρ τῆς Ἡρωδιάδος
7 ἐν τῷ μέσῳ καὶ ἤρεσε τῷ Ἡρώδῃ· ὅθεν μεθ'
ὅρκου ὡμολόγησεν αὐτῇ δοῦναι ὃ ἐὰν αἰτήσηται.
8 Ἡ δὲ προβιβασθεῖσα ὑπὸ τῆς μητρὸς αὐτῆς, "Δός
μοι," φησὶν, "ὧδε ἐπὶ πίνακι τὴν κεφαλὴν Ἰω-
9 άννου τοῦ Βαπτιστοῦ." Καὶ ἐλυπήθη ὁ βασι-
λεὺς, διὰ δὲ τοὺς ὅρκους καὶ τοὺς συνανακει-
10 μένους ἐκέλευσε δοθῆναι· καὶ πέμψας ἀπεκεφά-
11 λισε τὸν Ἰωάννην ἐν τῇ φυλακῇ. καὶ ἠνέχθη ἡ
κεφαλὴ αὐτοῦ ἐπὶ πίνακι καὶ ἐδόθη τῷ κορασίῳ·
12 καὶ ἤνεγκε τῇ μητρὶ αὐτῆς. καὶ προσελθόντες
οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ ἦραν τὸ σῶμα καὶ ἔθαψαν αὐτό·
ρμς γ 13 καὶ ἐλθόντες ἀπήγγειλαν τῷ Ἰησοῦ. [d] καὶ ἀκού- d Marc. 6. 32.
σας ὁ Ἰησοῦς ἀνεχώρησεν ἐκεῖθεν ἐν πλοίῳ εἰς Luc. 9. 10. Joan. 6. 2.
ἔρημον τόπον κατ' ἰδίαν. καὶ ἀκούσαντες οἱ ὄχλοι
ἠκολούθησαν αὐτῷ πεζῇ ἀπὸ τῶν πόλεων.
14 Καὶ ἐξελθὼν ὁ Ἰησοῦς εἶδε πολὺν ὄχλον, καὶ
ἐσπλαγχνίσθη ἐπ' αὐτοὺς καὶ ἐθεράπευσε τοὺς
Κϛ' 15 ἀρρώστους αὐτῶν. [e] Ὀψίας δὲ γενομένης προσ- e Marc. 6. 35.
ρμζ α ῆλθον αὐτῷ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ λέγοντες, "Ἔρη- Luc. 9. 12. Joan. 6. 5.
μός ἐστιν ὁ τόπος, καὶ ἡ ὥρα ἤδη παρῆλθεν·
ἀπόλυσον τοὺς ὄχλους, ἵνα ἀπελθόντες εἰς τὰς
16 κώμας ἀγοράσωσιν ἑαυτοῖς βρώματα." Ὁ δὲ
Ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς, "Οὐ χρείαν ἔχουσιν ἀπελ-
17 θεῖν· δότε αὐτοῖς ὑμεῖς φαγεῖν." Οἱ δὲ λέγουσιν
αὐτῷ, "Οὐκ ἔχομεν ὧδε εἰ μὴ πέντε ἄρτους καὶ
18 δύο ἰχθύας." Ὁ δὲ εἶπε, "Φέρετέ μοι αὐτοὺς
19 ὧδε." [f] Καὶ κελεύσας τοὺς ὄχλους ἀνακλιθῆναι f 15. 36.
ἐπὶ τοὺς χόρτους, καὶ λαβὼν τοὺς πέντε ἄρτους et 26. 26.
καὶ τοὺς δύο ἰχθύας, ἀναβλέψας εἰς τὸν οὐρανὸν
εὐλόγησε, καὶ κλάσας ἔδωκε τοῖς μαθηταῖς τοὺς

ἄρτους, οἱ δὲ μαθηταὶ τοῖς ὄχλοις. καὶ ἔφαγον 20
πάντες καὶ ἐχορτάσθησαν· καὶ ἦραν τὸ περισ-
σεῦον τῶν κλασμάτων, δώδεκα κοφίνους πλήρεις.
οἱ δὲ ἐσθίοντες ἦσαν ἄνδρες ὡσεὶ πεντακισχίλιοι, 21
χωρὶς γυναικῶν καὶ παιδίων. Καὶ εὐθέως ἠνάγ- 22 ΚΖ'
κασεν ὁ Ἰησοῦς τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ ἐμβῆναι ρμη ς
εἰς τὸ πλοῖον καὶ προάγειν αὐτὸν εἰς τὸ πέραν,
g Marc. 6. 46. Joan. 6. 16.
ἕως οὗ ἀπολύσῃ τοὺς ὄχλους. [g] καὶ ἀπολύσας 23 ρμθ β
τοὺς ὄχλους ἀνέβη εἰς τὸ ὄρος κατ' ἰδίαν προσ-
εύξασθαι. Ὀψίας δὲ γενομένης μόνος ἦν ἐκεῖ· ρν δ
τὸ δὲ πλοῖον ἤδη μέσον τῆς θαλάσσης ἦν βα- 24
σανιζόμενον ὑπὸ τῶν κυμάτων· ἦν γὰρ ἐναντίος
ὁ ἄνεμος. Τετάρτῃ δὲ φυλακῇ τῆς νυκτὸς ἀπῆλθε 25
πρὸς αὐτοὺς ὁ Ἰησοῦς περιπατῶν ἐπὶ τῆς θα-
λάσσης. καὶ ἰδόντες αὐτὸν οἱ μαθηταὶ ἐπὶ τὴν 26
θάλασσαν περιπατοῦντα ἐταράχθησαν, λέγοντες,
"Ὅτι φάντασμά ἐστι·" καὶ ἀπὸ τοῦ φόβου
ἔκραξαν. εὐθέως δὲ ἐλάλησεν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς 27
λέγων, "Θαρσεῖτε· ἐγώ εἰμι, μὴ φοβεῖσθε." Ἀπο- 28 ρνα ι
κριθεὶς δὲ αὐτῷ ὁ Πέτρος εἶπε, "Κύριε, εἰ σὺ
εἶ, κέλευσόν με πρός σε ἐλθεῖν ἐπὶ τὰ ὕδατα."
Ὁ δὲ εἶπεν, "Ἐλθέ." Καὶ καταβὰς ἀπὸ τοῦ 29
πλοίου ὁ Πέτρος περιεπάτησεν ἐπὶ τὰ ὕδατα,
ἐλθεῖν πρὸς τὸν Ἰησοῦν. βλέπων δὲ τὸν ἄνεμον 30
ἰσχυρὸν ἐφοβήθη, καὶ ἀρξάμενος καταποντίζεσθαι
ἔκραξε λέγων, "Κύριε, σῶσόν με." Εὐθέως δὲ 31
ὁ Ἰησοῦς ἐκτείνας τὴν χεῖρα ἐπελάβετο αὐτοῦ
καὶ λέγει αὐτῷ, "Ὀλιγόπιστε, εἰς τί ἐδίστασας;" ρνβ ς
Καὶ ἐμβάντων αὐτῶν εἰς τὸ πλοῖον ἐκόπασεν 32
ὁ ἄνεμος· οἱ δὲ ἐν τῷ πλοίῳ ἐλθόντες προσε- 33
κύνησαν αὐτῷ, λέγοντες, "Ἀληθῶς Θεοῦ υἱὸς εἶ."

34 [h] Καὶ διαπεράσαντες ἦλθον εἰς τὴν γῆν Γεν- | h Marc. 6. 53.
ρνγ β 35 νησαρέτ. καὶ ἐπιγνόντες αὐτὸν οἱ ἄνδρες τοῦ
τόπου ἐκείνου ἀπέστειλαν εἰς ὅλην τὴν περίχωρον
ἐκείνην, καὶ προσήνεγκαν αὐτῷ πάντας τοὺς κακῶς
36 ἔχοντας, καὶ παρεκάλουν αὐτὸν ἵνα μόνον ἅψων-
ται τοῦ κρασπέδου τοῦ ἱματίου αὐτοῦ· καὶ ὅσοι
ἥψαντο, διεσώθησαν.

ΚΗ′ ρνδ ς 15 [i] ΤΟΤΕ προσέρχονται τῷ Ἰησοῦ οἱ ἀπὸ Ἱερο- | i Marc. 7. 1.
σολύμων γραμματεῖς καὶ Φαρισαῖοι λέγοντες,
2 "Διατί οἱ μαθηταί σου παραβαίνουσι τὴν παρά-
δοσιν τῶν πρεσβυτέρων; οὐ γὰρ νίπτονται τὰς
3 χεῖρας αὐτῶν ὅταν ἄρτον ἐσθίωσιν." Ὁ δὲ
ἀποκριθεὶς εἶπεν αὐτοῖς, "Διατί καὶ ὑμεῖς παρα-
βαίνετε τὴν ἐντολὴν τοῦ Θεοῦ διὰ τὴν παρά-
4 δοσιν ὑμῶν; [k] Ὁ γὰρ Θεὸς ἐνετείλατο λέγων, | k Exod. 20. 12. Deut. 5. 16. Eph. 6. 2. Exod. 21. 17. Lev. 20. 9. Prov. 20. 20.
'Τίμα τὸν πατέρα σου καὶ τὴν μητέρα' καί, 'Ὁ
κακολογῶν πατέρα ἢ μητέρα θανάτῳ τελευτάτω·'
5 ὑμεῖς δὲ λέγετε, Ὃς ἂν εἴπῃ τῷ πατρὶ ἢ τῇ
μητρὶ, Δῶρον, ὃ ἐὰν ἐξ ἐμοῦ ὠφεληθῇς, καὶ οὐ
μὴ τιμήσῃ τὸν πατέρα αὐτοῦ ἢ τὴν μητέρα αὐτοῦ·
6 καὶ ἠκυρώσατε τὴν ἐντολὴν τοῦ Θεοῦ διὰ τὴν
7 παράδοσιν ὑμῶν. Ὑποκριταὶ, καλῶς προεφήτευσε
8 περὶ ὑμῶν Ἡσαΐας λέγων, '[l] Ἐγγίζει μοι ὁ | l Esa. 29. 13. Marc. 7. 6.
λαὸς οὗτος τῷ στόματι αὐτῶν, καὶ τοῖς χείλεσί
με τιμᾷ· ἡ δὲ καρδία αὐτῶν πόρρω ἀπέχει ἀπ'
9 ἐμοῦ. μάτην δὲ σέβονταί με, διδάσκοντες δι-
10 δασκαλίας ἐντάλματα ἀνθρώπων.'" [m] Καὶ προσ- | m Marc. 7. 14.
καλεσάμενος τὸν ὄχλον εἶπεν αὐτοῖς, "Ἀκούετε
11 καὶ συνίετε· οὐ τὸ εἰσερχόμενον εἰς τὸ στόμα
κοινοῖ τὸν ἄνθρωπον· ἀλλὰ τὸ ἐκπορευόμενον
ἐκ τοῦ στόματος, τοῦτο κοινοῖ τὸν ἄνθρωπον."

Τότε προσελθόντες οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ εἶπον αὐτῷ, 12 ρνε ι
“ Οἶδας ὅτι οἱ Φαρισαῖοι ἀκούσαντες τὸν λόγον
n Joan. 15. 2. ἐσκανδαλίσθησαν;” [n] Ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπε, 13
“ Πᾶσα φυτεία, ἣν οὐκ ἐφύτευσεν ὁ πατήρ μου
o 23. 16. ὁ οὐράνιος, ἐκριζωθήσεται. [o] ἄφετε αὐτούς· ὁδη- 14 ρνϛ ε
Luc. 6. 39. γοί εἰσι τυφλοὶ τυφλῶν· τυφλὸς δὲ τυφλὸν
ἐὰν ὁδηγῇ, ἀμφότεροι εἰς βόθυνον πεσοῦνται.”
p Marc. 7. 17. [p] Ἀποκριθεὶς δὲ ὁ Πέτρος εἶπεν αὐτῷ, “ Φράσον 15 ρνζ ϛ
q 16. 9. ἡμῖν τὴν παραβολὴν ταύτην.” [q] Ὁ δὲ Ἰησοῦς 16
Marc. 7. 18. εἶπεν, “ Ἀκμὴν καὶ ὑμεῖς ἀσύνετοί ἐστε; οὔπω 17
νοεῖτε ὅτι πᾶν τὸ εἰσπορευόμενον εἰς τὸ στόμα
εἰς τὴν κοιλίαν χωρεῖ καὶ εἰς ἀφεδρῶνα ἐκβάλ-
r Jac. 3. 6. λεται; [r] τὰ δὲ ἐκπορευόμενα ἐκ τοῦ στόματος ἐκ 18
τῆς καρδίας ἐξέρχεται, κἀκεῖνα κοινοῖ τὸν ἄνθρω-
s Gen. 6. 5. et 8. 21. πον. [s] ἐκ γὰρ τῆς καρδίας ἐξέρχονται διαλο- 19
Marc. 7. 21. γισμοὶ πονηροί, φόνοι, μοιχεῖαι, πορνεῖαι, κλοπαί,
ψευδομαρτυρίαι, βλασφημίαι· ταῦτά ἐστι τὰ 20
κοινοῦντα τὸν ἄνθρωπον· τὸ δὲ ἀνίπτοις χερσὶ
φαγεῖν οὐ κοινοῖ τὸν ἄνθρωπον.”
t Marc. 7. 24. [t] Καὶ ἐξελθὼν ἐκεῖθεν ὁ Ἰησοῦς ἀνεχώρησεν 21 ΚΘ′
εἰς τὰ μέρη Τύρου καὶ Σιδῶνος. καὶ ἰδοὺ γυνὴ 22
Χαναναία ἀπὸ τῶν ὁρίων ἐκείνων ἐξελθοῦσα
ἐκραύγασεν αὐτῷ λέγουσα, “ Ἐλέησόν με, κύριε,
υἱὲ Δαβίδ· ἡ θυγάτηρ μου κακῶς δαιμονίζεται.”
Ὁ δὲ οὐκ ἀπεκρίθη αὐτῇ λόγον. καὶ προσελ- 23
θόντες οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ ἠρώτων αὐτὸν λέγοντες,
“ Ἀπόλυσον αὐτήν, ὅτι κράζει ὄπισθεν ἡμῶν.”
u 10. 5, 6. Act. 13. 46. [u] Ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν, “ Οὐκ ἀπεστάλην εἰ 24 ρνη ε
Rom. 15. 8. μὴ εἰς τὰ πρόβατα τὰ ἀπολωλότα οἴκου Ἰσραήλ.”
Ἡ δὲ ἐλθοῦσα προσεκύνει αὐτῷ λέγουσα, 25 ρνθ ϛ
“ Κύριε, βοήθει μοι.” Ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν, 26

"Οὐκ ἔστι καλὸν λαβεῖν τὸν ἄρτον τῶν τέκνων
27 καὶ βαλεῖν τοῖς κυναρίοις." Ἡ δὲ εἶπε, "Ναί,
κύριε· καὶ γὰρ τὰ κυνάρια ἐσθίει ἀπὸ τῶν ψι-
χίων τῶν πιπτόντων ἀπὸ τῆς τραπέζης τῶν κυ-
28 ρίων αὐτῶν." Τότε ἀποκριθεὶς ὁ Ἰησοῦς εἶπεν
αὐτῇ, "Ὦ γύναι, μεγάλη σου ἡ πίστις· γενη-
θήτω σοι ὡς θέλεις." Καὶ ἰάθη ἡ θυγάτηρ
αὐτῆς ἀπὸ τῆς ὥρας ἐκείνης.
Λ′ 29 [x] Καὶ μεταβὰς ἐκεῖθεν ὁ Ἰησοῦς ἦλθε παρὰ — x Marc. 7. 31.
τὴν θάλασσαν τῆς Γαλιλαίας, καὶ ἀναβὰς εἰς
30 τὸ ὄρος ἐκάθητο ἐκεῖ. [y] καὶ προσῆλθον αὐτῷ — y Esa. 35. 5.
ὄχλοι πολλοὶ ἔχοντες μεθ' ἑαυτῶν χωλούς, τυ-
φλούς, κωφούς, κυλλούς, καὶ ἑτέρους πολλούς,
καὶ ἔρριψαν αὐτοὺς παρὰ τοὺς πόδας τοῦ Ἰησοῦ·
31 καὶ ἐθεράπευσεν αὐτούς· ὥστε τοὺς ὄχλους
θαυμάσαι βλέποντας κωφοὺς λαλοῦντας, κυλ-
λοὺς ὑγιεῖς, χωλοὺς περιπατοῦντας, καὶ τυφλοὺς
ΛΑ′ 32 βλέποντας· καὶ ἐδόξασαν τὸν Θεὸν Ἰσραήλ. [z] Ὁ — z Marc. 8. 1.
ρξ/ϛ δὲ Ἰησοῦς προσκαλεσάμενος τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ
εἶπε, "Σπλαγχνίζομαι ἐπὶ τὸν ὄχλον, ὅτι ἤδη
ἡμέρας τρεῖς προσμένουσί μοι καὶ οὐκ ἔχουσι
τί φάγωσι. καὶ ἀπολῦσαι αὐτοὺς νήστεις οὐ
33 θέλω, μήποτε ἐκλυθῶσιν ἐν τῇ ὁδῷ." Καὶ λέ-
γουσιν αὐτῷ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ, "Πόθεν ἡμῖν ἐν
ἐρημίᾳ ἄρτοι τοσοῦτοι ὥστε χορτάσαι ὄχλον
34 τοσοῦτον;" Καὶ λέγει αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς, "Πό-
σους ἄρτους ἔχετε;" Οἱ δὲ εἶπον, "Ἑπτά, καὶ
35 ὀλίγα ἰχθύδια." Καὶ ἐκέλευσε τοῖς ὄχλοις ἀνα-
36 πεσεῖν ἐπὶ τὴν γῆν· καὶ λαβὼν τοὺς ἑπτὰ ἄρτους
καὶ τοὺς ἰχθύας, εὐχαριστήσας ἔκλασε καὶ ἔδωκε
τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ, οἱ δὲ μαθηταὶ τῷ ὄχλῳ.

Καὶ ἔφαγον πάντες καὶ ἐχορτάσθησαν. καὶ ἦραν 37
τὸ περισσεῦον τῶν κλασμάτων, ἑπτὰ σπυρίδας
πλήρεις. οἱ δὲ ἐσθίοντες ἦσαν τετρακισχίλιοι 38
ἄνδρες, χωρὶς γυναικῶν καὶ παιδίων.

Καὶ ἀπολύσας τοὺς ὄχλους ἐνέβη εἰς τὸ πλοῖον, 39
a 12. 38. Marc. 8. 11. Luc. 12. 54. — καὶ ἦλθεν εἰς τὰ ὅρια Μαγδαλά. [a] Καί προσελ- **16** ρξα δ
θόντες οἱ Φαρισαῖοι καὶ Σαδδουκαῖοι πειράζοντες
ἐπηρώτησαν αὐτὸν σημεῖον ἐκ τοῦ οὐρανοῦ ἐπι-
δεῖξαι αὐτοῖς. ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν αὐτοῖς, 2 ρξβ ε
"Ὀψίας γενομένης λέγετε, Εὐδία· πυρράζει γὰρ
ὁ οὐρανός. καὶ πρωΐ, Σήμερον χειμών· πυρράζει 3
γὰρ στυγνάζων ὁ οὐρανός. ὑποκριταί, τὸ μὲν
πρόσωπον τοῦ οὐρανοῦ γινώσκετε διακρίνειν, τὰ
b 12. 39. Jon. 1. 17. — δὲ σημεῖα τῶν καιρῶν οὐ δύνασθε; [b] γενεὰ πο- 4 ρξγ ς
νηρὰ καὶ μοιχαλὶς σημεῖον ἐπιζητεῖ· καὶ σημεῖον
οὐ δοθήσεται αὐτῇ, εἰ μὴ τὸ σημεῖον Ἰωνᾶ τοῦ
προφήτου." Καὶ καταλιπὼν αὐτοὺς ἀπῆλθε.

c Marc. 8. 14. Luc. 12. 1. — [c] Καὶ ἐλθόντες οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ εἰς τὸ πέραν 5 ΛΒ′
ἐπελάθοντο ἄρτους λαβεῖν. ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν 6 ρξδ β
αὐτοῖς, "Ὁρᾶτε καὶ προσέχετε ἀπὸ τῆς ζύμης
τῶν Φαρισαίων καὶ Σαδδουκαίων." Οἱ δὲ διελο- 7 ρξε ς
γίζοντο ἐν ἑαυτοῖς λέγοντες, "Ὅτι ἄρτους οὐκ
ἐλάβομεν." Γνοὺς δὲ ὁ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς, 8
"Τί διαλογίζεσθε ἐν ἑαυτοῖς, ὀλιγόπιστοι, ὅτι
d 14. 17. Joan. 6. 9. — ἄρτους οὐκ ἐλάβετε; [d] οὔπω νοεῖτε οὐδὲ μνημο- 9
νεύετε τοὺς πέντε ἄρτους τῶν πεντακισχιλίων,
e 15. 34. — καὶ πόσους κοφίνους ἐλάβετε, [e] οὐδὲ τοὺς ἑπτὰ 10
ἄρτους τῶν τετρακισχιλίων, καὶ πόσας σπυρίδας
ἐλάβετε; πῶς οὐ νοεῖτε ὅτι οὐ περὶ ἄρτου εἶπον 11
ὑμῖν προσέχειν ἀπὸ τῆς ζύμης τῶν Φαρισαίων καὶ
Σαδδουκαίων;" Τότε συνῆκαν ὅτι οὐκ εἶπε προσ- 12

ἔχειν ἀπὸ τῆς ζύμης τοῦ ἄρτου, ἀλλ' ἀπὸ τῆς
διδαχῆς τῶν Φαρισαίων καὶ Σαδδουκαίων.
ΛΓʹ 13 [f]Ἐλθὼν δὲ ὁ Ἰησοῦς εἰς τὰ μέρη Καισαρείας f Marc. 8. 27. Luc. 9. 18.
ρξϛ α τῆς Φιλίππου ἠρώτα τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ λέγων,
"Τίνα με λέγουσιν οἱ ἄνθρωποι εἶναι, τὸν υἱὸν
14 τοῦ ἀνθρώπου;" [g]Οἱ δὲ εἶπον, "Οἱ μὲν Ἰωάννην g 14. 2.
τὸν Βαπτιστήν, ἄλλοι δὲ Ἠλίαν, ἕτεροι δὲ Ἱερε-
15 μίαν, ἢ ἕνα τῶν προφητῶν." Λέγει αὐτοῖς,
16 "Ὑμεῖς δὲ τίνα με λέγετε εἶναι;" [h]Ἀποκριθεὶς h Joan. 6. 69. et 11. 27.
δὲ Σίμων Πέτρος εἶπε, "Σὺ εἶ ὁ Χριστὸς, ὁ υἱὸς Act. 8. 37. et 9. 20. 1 Joan. 4. 15. et 5. 5.
ρξζ ι 17 τοῦ Θεοῦ τοῦ ζῶντος." [i]Καὶ ἀποκριθεὶς Ἰησοῦς i 1 Cor. 2. 10.
εἶπεν αὐτῷ, "Μακάριος εἶ, Σίμων Βὰρ Ἰωνᾶ, ὅτι
σὰρξ καὶ αἷμα οὐκ ἀπεκάλυψέ σοι, ἀλλ' ὁ πατήρ
18 μου ὁ ἐν τοῖς οὐρανοῖς. [k]Κἀγὼ δὲ σοὶ λέγω k Joan. 1. 43.
ὅτι σὺ εἶ Πέτρος, καὶ ἐπὶ ταύτῃ τῇ πέτρᾳ οἰκο-
δομήσω μου τὴν ἐκκλησίαν, καὶ πύλαι ᾅδου οὐ
19 κατισχύσουσιν αὐτῆς. [l]καὶ δώσω σοὶ τὰς κλεῖς l 18. 18. Joan. 20. 23.
τῆς βασιλείας τῶν οὐρανῶν· καὶ ὃ ἐὰν δήσῃς ἐπὶ
τῆς γῆς, ἔσται δεδεμένον ἐν τοῖς οὐρανοῖς, καὶ
ὃ ἐὰν λύσῃς ἐπὶ τῆς γῆς, ἔσται λελυμένον ἐν
ρξη β 20 τοῖς οὐρανοῖς." [m]Τότε διεστείλατο τοῖς μαθη- m 17. 9. Marc. 8. 30.
ταῖς αὐτοῦ ἵνα μηδενὶ εἴπωσιν ὅτι αὐτός ἐστιν Luc. 9. 21.
Ἰησοῦς ὁ Χριστός.
21 [n]Ἀπὸ τότε ἤρξατο ὁ Ἰησοῦς δεικνύειν τοῖς n 20. 17. Marc. 8. 31.
μαθηταῖς αὐτοῦ ὅτι δεῖ αὐτὸν ἀπελθεῖν εἰς Ἱε- Luc. 9. 22.
ροσόλυμα, καὶ πολλὰ παθεῖν ἀπὸ τῶν πρεσβυτέ-
ρων καὶ ἀρχιερέων καὶ γραμματέων, καὶ ἀποκταν-
ρξθ ϛ 22 θῆναι, καὶ τῇ τρίτῃ ἡμέρᾳ ἐγερθῆναι. καὶ προσ-
λαβόμενος αὐτὸν ὁ Πέτρος ἤρξατο ἐπιτιμᾶν
αὐτῷ λέγων, "Ἵλεώς σοι, κύριε· οὐ μὴ ἔσται
23 σοι τοῦτο." Ὁ δὲ στραφεὶς εἶπε τῷ Πέτρῳ,

"Ὕπαγε ὀπίσω μου, Σατανᾶ, σκάνδαλόν μου εἶ·
ὅτι οὐ φρονεῖς τὰ τοῦ Θεοῦ ἀλλὰ τὰ τῶν ἀνθρώ-
πων." [o] Τότε ὁ Ἰησοῦς εἶπε τοῖς μαθηταῖς 24 ρο β
αὐτοῦ, "Εἴ τις θέλει ὀπίσω μου ἐλθεῖν, ἀπαρνη-
σάσθω ἑαυτὸν καὶ ἀράτω τὸν σταυρὸν αὐτοῦ, καὶ
ἀκολουθείτω μοι. [p] ὃς γὰρ ἂν θέλῃ τὴν ψυχὴν 25
αὐτοῦ σῶσαι, ἀπολέσει αὐτήν· ὃς δ' ἂν ἀπο-
λέσῃ τὴν ψυχὴν αὐτοῦ ἕνεκεν ἐμοῦ, εὑρήσει
αὐτήν· [q] τί γὰρ ὠφελεῖται ἄνθρωπος, ἐὰν τὸν 26
κόσμον ὅλον κερδήσῃ, τὴν δὲ ψυχὴν αὐτοῦ ζη-
μιωθῇ; ἢ τί δώσει ἄνθρωπος ἀντάλλαγμα τῆς
ψυχῆς αὐτοῦ; [r] μέλλει γὰρ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου 27 ροα ι
ἔρχεσθαι ἐν τῇ δόξῃ τοῦ πατρὸς αὐτοῦ μετὰ τῶν
ἀγγέλων αὐτοῦ· καὶ τότε ἀποδώσει ἑκάστῳ κατὰ
τὴν πρᾶξιν αὐτοῦ. [s] Ἀμὴν λέγω ὑμῖν, εἰσί τινες 28 ροβ β
τῶν ὧδε ἑστηκότων, οἵτινες οὐ μὴ γεύσωνται θανά-
του ἕως ἂν ἴδωσι τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου ἐρχόμενον
ἐν τῇ βασιλείᾳ αὐτοῦ."

[t] ΚΑῚ μεθ' ἡμέρας ἓξ παραλαμβάνει ὁ Ἰησοῦς 17 ΛΔ'
τὸν Πέτρον καὶ Ἰάκωβον καὶ Ἰωάννην τὸν ἀδελφὸν
αὐτοῦ, καὶ ἀναφέρει αὐτοὺς εἰς ὄρος ὑψηλὸν κατ'
ἰδίαν. καὶ μετεμορφώθη ἔμπροσθεν αὐτῶν, καὶ 2
ἔλαμψε τὸ πρόσωπον αὐτοῦ ὡς ὁ ἥλιος, τὰ δὲ
ἱμάτια αὐτοῦ ἐγένετο λευκὰ ὡς τὸ φῶς. καὶ ἰδοὺ 3
ὤφθησαν αὐτοῖς Μωσῆς καὶ Ἡλίας μετ' αὐτοῦ
συλλαλοῦντες. ἀποκριθεὶς δὲ ὁ Πέτρος εἶπε τῷ 4
Ἰησοῦ, "Κύριε, καλόν ἐστιν ἡμᾶς ὧδε εἶναι· εἰ
θέλεις, ποιήσωμεν ὧδε τρεῖς σκηνὰς, σοὶ μίαν,
καὶ Μωσῇ μίαν, καὶ μίαν Ἡλίᾳ." [u] Ἔτι αὐτοῦ 5
λαλοῦντος ἰδοὺ νεφέλη φωτεινὴ ἐπεσκίασεν αὐ-
τούς· καὶ ἰδοὺ φωνὴ ἐκ τῆς νεφέλης λέγουσα,

o 10. 38. Marc. 8. 34. Luc. 9. 23. et 14. 27.
p 10. 39. Marc. 8. 34. Luc. 17. 33. Joan. 12. 25.
q Marc. 8. 36. Luc. 9. 25.
r 25. 31. et 26. 64. Marc. 8. 38. Zach. 14. 5. Jud. ver. 14. Psal. 62. 12. Rom. 2. 6. Apoc. 2. 23.
s Marc. 9. 1. Luc. 9. 27.
t Marc. 9. 2. Luc. 9. 28.
u 3. 17. 2 Pet. 1. 17. Marc. 1. 11. Joan. 1. 34. Esa. 42. 1.

"Οὗτός ἐστιν ὁ υἱός μου ὁ ἀγαπητὸς, ἐν ᾧ εὐδό-
6 κησα· αὐτοῦ ἀκούετε." Καὶ ἀκούσαντες οἱ
μαθηταὶ ἔπεσον ἐπὶ πρόσωπον αὐτῶν, καὶ ἐφο-
7 βήθησαν σφόδρα. [x] καὶ προσελθὼν ὁ Ἰησοῦς x Dan. 8. 18. et 9. 21. et 10. 10, 18.
ἥψατο αὐτῶν καὶ εἶπεν, "Ἐγέρθητε καὶ μὴ
8 φοβεῖσθε." Ἐπάραντες δὲ τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐ-
τῶν οὐδένα εἶδον εἰ μὴ τὸν Ἰησοῦν μόνον.
9 [y] Καὶ καταβαινόντων αὐτῶν ἀπὸ τοῦ ὄρους, y 16. 20.
ἐνετείλατο αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς λέγων, "Μηδενὶ
εἴπητε τὸ ὅραμα, ἕως οὗ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου
ρογ ϛ 10 ἐκ νεκρῶν ἀναστῇ." [z] Καὶ ἐπηρώτησαν αὐτὸν z 11. 14. Marc. 9. 11. Mal. 4. 5.
οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ λέγοντες, "Τί οὖν οἱ γραμ-
ματεῖς λέγουσιν ὅτι Ἠλίαν δεῖ ἐλθεῖν πρῶτον;"
11 Ὁ δὲ Ἰησοῦς ἀποκριθεὶς εἶπεν αὐτοῖς, "Ἠλίας
μὲν ἔρχεται πρῶτον καὶ ἀποκαταστήσει πάντα·
12 λέγω δὲ ὑμῖν ὅτι Ἠλίας ἤδη ἦλθε, καὶ οὐκ
ἐπέγνωσαν αὐτὸν, ἀλλ' ἐποίησαν ἐν αὐτῷ ὅσα
ἠθέλησαν· οὕτω καὶ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου μέλλει
13 πάσχειν ὑπ' αὐτῶν." Τότε συνῆκαν οἱ μαθηταὶ
ὅτι περὶ Ἰωάννου τοῦ Βαπτιστοῦ εἶπεν αὐτοῖς.
ΛΕ' 14 [a] Καὶ ἐλθόντων αὐτῶν πρὸς τὸν ὄχλον προσ- a Marc. 9. 14. Luc. 9. 38.
ροδ β 15 ῆλθεν αὐτῷ ἄνθρωπος γονυπετῶν αὐτῷ καὶ
λέγων, "Κύριε, ἐλέησόν μου τὸν υἱὸν, ὅτι σελη-
νιάζεται καὶ κακῶς πάσχει· πολλάκις γὰρ πίπτει
16 εἰς τὸ πῦρ καὶ πολλάκις εἰς τὸ ὕδωρ. καὶ προσ-
ήνεγκα αὐτὸν τοῖς μαθηταῖς σου, καὶ οὐκ ἠδυνή-
17 θησαν αὐτὸν θεραπεῦσαι." Ἀποκριθεὶς δὲ ὁ
Ἰησοῦς εἶπεν, "Ὦ γενεὰ ἄπιστος καὶ διεστραμ-
μένη, ἕως πότε ἔσομαι μεθ' ὑμῶν; ἕως πότε
18 ἀνέξομαι ὑμῶν; φέρετέ μοι αὐτὸν ὧδε." Καὶ
ἐπετίμησεν αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς, καὶ ἐξῆλθεν ἀπ'

αὐτοῦ τὸ δαιμόνιον, καὶ ἐθεραπεύθη ὁ παῖς ἀπὸ
τῆς ὥρας ἐκείνης. Τότε προσελθόντες οἱ μαθηταὶ 19 ροε ε
τῷ Ἰησοῦ κατ' ἰδίαν εἶπον, "Διατί ἡμεῖς οὐκ
b 21. 21. Marc. 11. 23. Luc. 17. 6. 1 Cor. 13. 2. ἠδυνήθημεν ἐκβαλεῖν αὐτό;" [b] Ὁ δὲ Ἰησοῦς 20
εἶπεν αὐτοῖς, "Διὰ τὴν ἀπιστίαν ὑμῶν. ἀμὴν γὰρ
λέγω ὑμῖν, ἐὰν ἔχητε πίστιν ὡς κόκκον σινάπεως,
ἐρεῖτε τῷ ὄρει τούτῳ, Μετάβηθι ἐντεῦθεν ἐκεῖ,
καὶ μεταβήσεται· καὶ οὐδὲν ἀδυνατήσει ὑμῖν.
τοῦτο δὲ τὸ γένος οὐκ ἐκπορεύεται εἰ μὴ ἐν προσ- 21
ευχῇ καὶ νηστείᾳ."
c 16. 21. et 20. 18. Marc. 9. 31. Luc. 9. 44. et 18. 31. [c] ἈΝΑΣΤΡΕΦΟΜΕΝΩΝ δὲ αὐτῶν ἐν τῇ Γα- 22 ροϛ β
λιλαίᾳ, εἶπεν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς, "Μέλλει ὁ υἱὸς
τοῦ ἀνθρώπου παραδίδοσθαι εἰς χεῖρας ἀνθρώπων,
καὶ ἀποκτενοῦσιν αὐτὸν, καὶ τῇ τρίτῃ ἡμέρᾳ ἐγερ- 23
θήσεται." Καὶ ἐλυπήθησαν σφόδρα.
d Marc. 9. 33. Exod. 30. 13. [d] Ἐλθόντων δὲ αὐτῶν εἰς Καπερναοὺμ προσ- 24 Λϛ' ροζ ι
ῆλθον οἱ τὰ δίδραχμα λαμβάνοντες τῷ Πέτρῳ καὶ
εἶπον, "Ὁ διδάσκαλος ὑμῶν οὐ τελεῖ τὰ δί-
δραχμα;" Λέγει, "Ναί." Καὶ ὅτε εἰσῆλθεν εἰς 25
τὴν οἰκίαν, προέφθασεν αὐτὸν ὁ Ἰησοῦς, λέγων,
"Τί σοὶ δοκεῖ, Σίμων; οἱ βασιλεῖς τῆς γῆς ἀπὸ
τίνων λαμβάνουσι τέλη ἢ κῆνσον; ἀπὸ τῶν υἱῶν
αὐτῶν, ἢ ἀπὸ τῶν ἀλλοτρίων;" Λέγει αὐτῷ ὁ 26
Πέτρος, "Ἀπὸ τῶν ἀλλοτρίων." Ἔφη αὐτῷ
ὁ Ἰησοῦς, "Ἄραγε ἐλεύθεροί εἰσιν οἱ υἱοί. ἵνα 27
δὲ μὴ σκανδαλίσωμεν αὐτοὺς, πορευθεὶς εἰς τὴν
θάλασσαν βάλε ἄγκιστρον, καὶ τὸν ἀναβάντα
πρῶτον ἰχθὺν ἆρον· καὶ ἀνοίξας τὸ στόμα αὐτοῦ
εὑρήσεις στατῆρα· ἐκεῖνον λαβὼν δὸς αὐτοῖς ἀντὶ
ἐμοῦ καὶ σοῦ."
e Marc. 9. 33. Luc. 9. 46. [e] ἘΝ ἐκείνῃ τῇ ὥρᾳ προσῆλθον οἱ μαθηταὶ τῷ 18 ΛΖ' ροη β

Ἰησοῦ λέγοντες, "Τίς ἄρα μείζων ἐστὶν ἐν τῇ
2 βασιλείᾳ τῶν οὐρανῶν;" Καὶ προσκαλεσάμενος
ὁ Ἰησοῦς παιδίον ἔστησεν αὐτὸ ἐν μέσῳ αὐτῶν,
3 [f] καὶ εἶπεν, "Ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ἐὰν μὴ στραφῆτε — f 19. 14. 1 Cor. 14. 20.
καὶ γένησθε ὡς τὰ παιδία, οὐ μὴ εἰσέλθητε εἰς
4 τὴν βασιλείαν τῶν οὐρανῶν. ὅστις οὖν ταπει-
νώσῃ ἑαυτὸν ὡς τὸ παιδίον τοῦτο, οὗτός ἐστιν
5 ὁ μείζων ἐν τῇ βασιλείᾳ τῶν οὐρανῶν. [g] καὶ ὃς — g 10. 40.
ἐὰν δέξηται παιδίον τοιοῦτον ἓν ἐπὶ τῷ ὀνόματί
ροθ β 6 μου, ἐμὲ δέχεται· [h] ὃς δ' ἂν σκανδαλίσῃ ἕνα τῶν — h Marc. 9. 42. Luc. 17. 2.
μικρῶν τούτων τῶν πιστευόντων εἰς ἐμὲ, συμ-
φέρει αὐτῷ ἵνα κρεμασθῇ μύλος ὀνικὸς ἐπὶ τὸν
τράχηλον αὐτοῦ, καὶ καταποντισθῇ ἐν τῷ πελάγει
7 τῆς θαλάσσης. [i] Οὐαὶ τῷ κόσμῳ ἀπὸ τῶν σκαν- — i Luc. 17. 1. 1 Cor. 11. 19.
δάλων· ἀνάγκη γάρ ἐστιν ἐλθεῖν τὰ σκάνδαλα·
πλὴν οὐαὶ τῷ ἀνθρώπῳ ἐκείνῳ δι' οὗ τὸ σκάν-
ρπ ς 8 δαλον ἔρχεται. [k] Εἰ δὲ ἡ χείρ σου ἢ ὁ πούς — k 5. 30. Marc. 9. 43.
σου σκανδαλίζει σε, ἔκκοψον αὐτὰ καὶ βάλε ἀπὸ
σοῦ· καλόν σοί ἐστιν εἰσελθεῖν εἰς τὴν ζωὴν
χωλὸν ἢ κυλλὸν, ἢ δύο χεῖρας ἢ δύο πόδας
9 ἔχοντα βληθῆναι εἰς τὸ πῦρ τὸ αἰώνιον. καὶ εἰ
ὁ ὀφθαλμός σου σκανδαλίζει σε, ἔξελε αὐτὸν καὶ
βάλε ἀπὸ σοῦ· καλόν σοί ἐστι μονόφθαλμον εἰς
τὴν ζωὴν εἰσελθεῖν, ἢ δύο ὀφθαλμοὺς ἔχοντα
ρπα ι 10 βληθῆναι εἰς τὴν γέενναν τοῦ πυρός. [l] Ὁρᾶτε — l Psal. 34. 7.
μὴ καταφρονήσητε ἑνὸς τῶν μικρῶν τούτων· λέγω
γὰρ ὑμῖν ὅτι οἱ ἄγγελοι αὐτῶν ἐν οὐρανοῖς διὰ
παντὸς βλέπουσι τὸ πρόσωπον τοῦ πατρός μου
ΛΗ' 11 τοῦ ἐν οὐρανοῖς. [m] ἦλθε γὰρ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώ- — m Luc. 19. 10.
ρπβ ε 12 που σῶσαι τὸ ἀπολωλός. [n] Τί ὑμῖν δοκεῖ; ἐὰν — n Luc. 15. 4.
γένηταί τινι ἀνθρώπῳ ἑκατὸν πρόβατα, καὶ πλα-

νηθῇ ἓν ἐξ αὐτῶν, οὐχὶ ἀφεὶς τὰ ἐννενηκονταεννέα
ἐπὶ τὰ ὄρη πορευθεὶς ζητεῖ τὸ πλανώμενον; καὶ 13
ἐὰν γένηται εὑρεῖν αὐτὸ, ἀμὴν λέγω ὑμῖν ὅτι
χαίρει ἐπ᾽ αὐτῷ μᾶλλον ἢ ἐπὶ τοῖς ἐννενηκοντα-
εννέα τοῖς μὴ πεπλανημένοις. οὕτως οὐκ ἔστι 14
θέλημα ἔμπροσθεν τοῦ πατρὸς ὑμῶν τοῦ ἐν οὐ-
ρανοῖς ἵνα ἀπόληται εἷς τῶν μικρῶν τούτων.
o Luc. 17. 3. Lev. 19. 17. Eccl. 19. 13, &c. Jac. 5. 19.
[o] Ἐὰν δὲ ἁμαρτήσῃ εἰς σε ὁ ἀδελφός σου, ὕπαγε 15 ρπγ ε
καὶ ἔλεγξον αὐτὸν μεταξὺ σοῦ καὶ αὐτοῦ μόνου.
ἐάν σου ἀκούσῃ, ἐκέρδησας τὸν ἀδελφόν σου.
p Deut. 19. 15. Joan. 8. 17. 2 Cor. 13. 1. Hebr. 10. 28.
[p] ἐὰν δὲ μὴ ἀκούσῃ, παράλαβε μετὰ σοῦ ἔτι ἕνα 16 ρπδ ι
ἢ δύο, ἵνα ἐπὶ στόματος δύο μαρτύρων ἢ τριῶν
q Rom. 16. 17. 2 Thess. 3. 14. 2 Joan. 10. 1 Cor. 5. 9.
σταθῇ πᾶν ῥῆμα. [q] ἐὰν δὲ παρακούσῃ αὐτῶν, 17
εἰπὲ τῇ ἐκκλησίᾳ· ἐὰν δὲ καὶ τῆς ἐκκλησίας
παρακούσῃ, ἔστω σοι ὥσπερ ὁ ἐθνικὸς καὶ ὁ
r 16. 19. Joan. 20. 23.
τελώνης. [r] Ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὅσα ἐὰν δήσητε 18 ρπε ζ
ἐπὶ τῆς γῆς ἔσται δεδεμένα ἐν τῷ οὐρανῷ, καὶ
ὅσα ἐὰν λύσητε ἐπὶ τῆς γῆς ἔσται λελυμένα ἐν
s 1 Joan. 3. 22. et 5. 14.
τῷ οὐρανῷ. [s] πάλιν λέγω ὑμῖν ὅτι ἐὰν δύο ὑμῶν 19 ρπϛ ι
συμφωνήσωσιν ἐπὶ τῆς γῆς περὶ παντὸς πράγ-
ματος οὗ ἐὰν αἰτήσωνται, γενήσεται αὐτοῖς παρὰ
τοῦ πατρός μου τοῦ ἐν οὐρανοῖς. οὗ γάρ εἰσι 20
δύο ἢ τρεῖς συνηγμένοι εἰς τὸ ἐμὸν ὄνομα, ἐκεῖ
εἰμὶ ἐν μέσῳ αὐτῶν.”
t Luc. 17. 4.
[t] Τότε προσελθὼν αὐτῷ ὁ Πέτρος εἶπε, “Κύ- 21 ρπζ ε
ριε, ποσάκις ἁμαρτήσει εἰς ἐμὲ ὁ ἀδελφός μου,
καὶ ἀφήσω αὐτῷ; ἕως ἑπτάκις;” Λέγει αὐτῷ 22
ὁ Ἰησοῦς, “Οὐ λέγω σοι, ἕως ἑπτάκις, ἀλλ᾽ ἕως
ἑβδομηκοντάκις ἑπτά. Διὰ τοῦτο ὡμοιώθη ἡ βα- 23 ΛΘʹ
σιλεία τῶν οὐρανῶν ἀνθρώπῳ βασιλεῖ, ὃς ἠθέλησε ρπη ι
συνᾶραι λόγον μετὰ τῶν δούλων αὐτοῦ. ἄρξα- 24

μένου δὲ αὐτοῦ συναίρειν, προσηνέχθη αὐτῷ εἷς
25 ὀφειλέτης μυρίων ταλάντων. μὴ ἔχοντος δὲ αὐ-
τοῦ ἀποδοῦναι, ἐκέλευσεν αὐτὸν ὁ κύριος αὐτοῦ
πραθῆναι καὶ τὴν γυναῖκα αὐτοῦ καὶ τὰ τέκνα καὶ
26 πάντα ὅσα εἶχε, καὶ ἀποδοθῆναι. πεσὼν οὖν ὁ
δοῦλος προσεκύνει αὐτῷ λέγων, Κύριε, μακρο-
θύμησον ἐπ' ἐμοὶ, καὶ πάντα σοι ἀποδώσω.
27 σπλαγχνισθεὶς δὲ ὁ κύριος τοῦ δούλου ἐκείνου
ἀπέλυσεν αὐτὸν καὶ τὸ δάνειον ἀφῆκεν αὐτῷ.
28 Ἐξελθὼν δὲ ὁ δοῦλος ἐκεῖνος εὗρεν ἕνα τῶν
συνδούλων αὐτοῦ, ὃς ὤφειλεν αὐτῷ ἑκατὸν δη-
νάρια, καὶ κρατήσας αὐτὸν ἔπνιγε λέγων, Ἀπόδος
29 μοι ὅ τι ὀφείλεις. πεσὼν οὖν ὁ σύνδουλος αὐτοῦ
εἰς τοὺς πόδας αὐτοῦ παρεκάλει αὐτὸν λέγων,
Μακροθύμησον ἐπ' ἐμοὶ, καὶ πάντα ἀποδώσω σοι.
30 ὁ δὲ οὐκ ἤθελεν, ἀλλὰ ἀπελθὼν ἔβαλεν αὐτὸν εἰς
31 φυλακὴν ἕως οὗ ἀποδῷ τὸ ὀφειλόμενον. ἰδόντες
δὲ οἱ σύνδουλοι αὐτοῦ τὰ γενόμενα ἐλυπήθησαν
σφόδρα, καὶ ἐλθόντες διεσάφησαν τῷ κυρίῳ
32 αὐτῶν πάντα τὰ γενόμενα. Τότε προσκαλεσά-
μενος αὐτὸν ὁ κύριος αὐτοῦ λέγει αὐτῷ, Δοῦλε
πονηρὲ, πᾶσαν τὴν ὀφειλὴν ἐκείνην ἀφῆκά σοι,
33 ἐπεὶ παρεκάλεσάς με· οὐκ ἔδει καὶ σὲ ἐλεῆσαι
34 τὸν σύνδουλόν σου, ὡς καὶ ἐγὼ σὲ ἠλέησα; καὶ
ὀργισθεὶς ὁ κύριος αὐτοῦ παρέδωκεν αὐτὸν τοῖς
βασανισταῖς ἕως οὗ ἀποδῷ πᾶν τὸ ὀφειλόμενον
35 αὐτῷ. [u] Οὕτω καὶ ὁ πατήρ μου ὁ ἐπουράνιος ποι- u 6. 14. Marc. 11. 26.
ήσει ὑμῖν, ἐὰν μὴ ἀφῆτε ἕκαστος τῷ ἀδελφῷ αὐτοῦ
ἀπὸ τῶν καρδιῶν ὑμῶν τὰ παραπτώματα αὐτῶν."
ρπθ ς 19 [v] ΚΑΙ ἐγένετο ὅτε ἐτέλεσεν ὁ Ἰησοῦς τοὺς v Marc. 10. 1.
λόγους τούτους, μετῆρεν ἀπὸ τῆς Γαλιλαίας καὶ

ἦλθεν εἰς τὰ ὅρια τῆς Ἰουδαίας πέραν τοῦ Ἰορ-
δάνου. καὶ ἠκολούθησαν αὐτῷ ὄχλοι πολλοί, 2
καὶ ἐθεράπευσεν αὐτοὺς ἐκεῖ. Καὶ προσῆλθον 3 Μʹ
αὐτῷ οἱ Φαρισαῖοι πειράζοντες αὐτὸν καὶ λέγοντες
αὐτῷ, "Εἰ ἔξεστιν ἀνθρώπῳ ἀπολῦσαι τὴν γυ-
x Gen. 1. 27. et 5. 2. Mal. 2. 15. ναῖκα αὐτοῦ κατὰ πᾶσαν αἰτίαν;" [x] Ὁ δὲ ἀπο- 4
κριθεὶς εἶπεν αὐτοῖς, "Οὐκ ἀνέγνωτε ὅτι ὁ ποι-
ήσας ἀπ' ἀρχῆς ἄρσεν καὶ θῆλυ ἐποίησεν αὐτούς,
y Gen. 2. 24. Ephes. 5. 31. 1 Cor. 6. 16. [y] καὶ εἶπεν, 'Ἕνεκεν τούτου καταλείψει ἄνθρωπος 5
τὸν πατέρα καὶ τὴν μητέρα καὶ προσκολληθή-
σεται τῇ γυναικὶ αὐτοῦ, καὶ ἔσονται οἱ δύο εἰς
σάρκα μίαν;' ὥστε οὐκέτι εἰσὶ δύο, ἀλλὰ σὰρξ 6
μία· ὃ οὖν ὁ Θεὸς συνέζευξεν, ἄνθρωπος μὴ
z 5. 31. Deut. 24. 1. χωριζέτω." Λέγουσιν αὐτῷ, "[z] Τί οὖν Μωσῆς 7
ἐνετείλατο δοῦναι βιβλίον ἀποστασίου καὶ ἀπο-
λῦσαι αὐτήν;" Λέγει αὐτοῖς, "Ὅτι Μωσῆς πρὸς 8
τὴν σκληροκαρδίαν ὑμῶν ἐπέτρεψεν ὑμῖν ἀπο-
λῦσαι τὰς γυναῖκας ὑμῶν· ἀπ' ἀρχῆς δὲ οὐ
a 5. 32. Marc. 10. 11. Luc. 16. 18. 1 Cor. 7. 11. γέγονεν οὕτω. [a] λέγω δὲ ὑμῖν ὅτι ὃς ἂν ἀπολύσῃ 9 ρζ β
τὴν γυναῖκα αὐτοῦ, εἰ μὴ ἐπὶ πορνείᾳ, καὶ γαμήσῃ
ἄλλην, μοιχᾶται· καὶ ὁ ἀπολελυμένην γαμήσας
μοιχᾶται." Λέγουσιν αὐτῷ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ, 10 ρζα ι
"Εἰ οὕτως ἐστὶν ἡ αἰτία τοῦ ἀνθρώπου μετὰ τῆς
b 1 Cor. 7. 2, 7, 9, 17. γυναικός, οὐ συμφέρει γαμῆσαι." [b] Ὁ δὲ εἶπεν 11
αὐτοῖς, "Οὐ πάντες χωροῦσι τὸν λόγον τοῦτον,
c 1 Cor. 7. 32, 34. et 9. 5, 25. ἀλλ' οἷς δέδοται. [c] εἰσὶ γὰρ εὐνοῦχοι, οἵτινες 12
ἐκ κοιλίας μητρὸς ἐγεννήθησαν οὕτω· καί εἰσιν
εὐνοῦχοι, οἵτινες εὐνουχίσθησαν ὑπὸ τῶν ἀνθρώ-
πων· καί εἰσιν εὐνοῦχοι, οἵτινες εὐνούχισαν ἑαυ-
τοὺς διὰ τὴν βασιλείαν τῶν οὐρανῶν. ὁ δυνάμενος
χωρεῖν χωρείτω."

ρϟβ β 13 [d] Τότε προσηνέχθη αὐτῷ παιδία, ἵνα τὰς χεῖρας d Marc. 10. 13. Luc. 18. 15.
ἐπιθῇ αὐτοῖς καὶ προσεύξηται· οἱ δὲ μαθηταὶ
14 ἐπετίμησαν αὐτοῖς· [e] ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν, "Ἄφετε e 18. 3.
τὰ παιδία, καὶ μὴ κωλύετε αὐτὰ ἐλθεῖν πρός με·
τῶν γὰρ τοιούτων ἐστὶν ἡ βασιλεία τῶν οὐρα-
15 νῶν." Καὶ ἐπιθεὶς αὐτοῖς τὰς χεῖρας ἐπορεύθη
ἐκεῖθεν.

ΜΑʹ ρϟγ β 16 [f] ΚΑΙ ἰδοὺ εἷς προσελθὼν εἶπεν αὐτῷ, "Διδά- f Marc. 10. 17. Luc. 18. 18.
σκαλε ἀγαθέ, τί ἀγαθὸν ποιήσω ἵνα ἔχω ζωὴν
17 αἰώνιον;" Ὁ δὲ εἶπεν αὐτῷ, "Τί με λέγεις
ἀγαθόν; οὐδεὶς ἀγαθὸς εἰ μὴ εἷς ὁ Θεός. εἰ
δὲ θέλεις εἰσελθεῖν εἰς τὴν ζωήν, τήρησον τὰς
18 ἐντολάς." Λέγει αὐτῷ, "Ποίας;" Ὁ δὲ Ἰησοῦς
εἶπε, "[g] Τὸ οὐ φονεύσεις· οὐ μοιχεύσεις· οὐ g Exod. 20. 13. Deut. 5. 17.
19 κλέψεις· οὐ ψευδομαρτυρήσεις· [h] τίμα τὸν πα- h 15. 4.
τέρα σου καὶ τὴν μητέρα· καί, ἀγαπήσεις τὸν et 22. 39. Ephes. 6. 2. Lev. 19. 18.
20 πλησίον σου ὡς σεαυτόν." Λέγει αὐτῷ ὁ νεανί- Rom. 13. 9. Gal. 5. 14.
σκος, "Πάντα ταῦτα ἐφυλαξάμην ἐκ νεότητός Jac. 2. 8.
ρϟδ β 21 μου· τί ἔτι ὑστερῶ;" [i] Ἔφη αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς, i 6. 19, 20. Luc. 12. 33.
"Εἰ θέλεις τέλειος εἶναι, ὕπαγε πώλησόν σου
τὰ ὑπάρχοντα καὶ δὸς πτωχοῖς· καὶ ἕξεις θη-
σαυρὸν ἐν οὐρανῷ· καὶ δεῦρο ἀκολούθει μοι."
ρϟε β 22 Ἀκούσας δὲ ὁ νεανίσκος τὸν λόγον ἀπῆλθε λυ-
πούμενος· ἦν γὰρ ἔχων κτήματα πολλά.

23 [j] Ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπε τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ, j Marc. 10. 24. 1 Tim. 6. 9, 10.
"Ἀμὴν λέγω ὑμῖν ὅτι δυσκόλως πλούσιος εἰσελεύ-
24 σεται εἰς τὴν βασιλείαν τῶν οὐρανῶν. πάλιν δὲ
λέγω ὑμῖν, εὐκοπώτερόν ἐστι κάμηλον διὰ τρυπή-
ματος ῥαφίδος διελθεῖν, ἢ πλούσιον εἰς τὴν βασι-
25 λείαν τοῦ Θεοῦ εἰσελθεῖν." Ἀκούσαντες δὲ οἱ
μαθηταὶ αὐτοῦ ἐξεπλήσσοντο σφόδρα, λέγοντες,

“Τίς ἄρα δύναται σωθῆναι;” Ἐμβλέψας δὲ ὁ 26
Ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς, “ [k] Παρὰ ἀνθρώποις τοῦτο
ἀδύνατόν ἐστι, παρὰ δὲ Θεῷ πάντα δυνατά
ἐστι.”
[l] Τότε ἀποκριθεὶς ὁ Πέτρος εἶπεν αὐτῷ, “Ἰδοὺ 27
ἡμεῖς ἀφήκαμεν πάντα καὶ ἠκολουθήσαμέν σοι·
τί ἄρα ἔσται ἡμῖν;” [m] Ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν αὐ- 28 ρϟϛ ι
τοῖς, “Ἀμὴν λέγω ὑμῖν ὅτι ὑμεῖς οἱ ἀκολουθή-
σαντές μοι, ἐν τῇ παλιγγενεσίᾳ, ὅταν καθίσῃ ὁ
υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἐπὶ θρόνου δόξης αὐτοῦ, καθί- ρϟζ ε
σεσθε καὶ ὑμεῖς ἐπὶ δώδεκα θρόνους κρίνοντες
τὰς δώδεκα φυλὰς τοῦ Ἰσραήλ. καὶ πᾶς ὃς 29 ρϟη β
ἀφῆκεν οἰκίας ἢ ἀδελφοὺς ἢ ἀδελφὰς ἢ πατέρα
ἢ μητέρα ἢ γυναῖκα ἢ τέκνα ἢ ἀγροὺς ἕνεκεν τοῦ
ὀνόματός μου, ἑκατονταπλασίονα λήψεται, καὶ ζωὴν
αἰώνιον κληρονομήσει. [n] πολλοὶ δὲ ἔσονται πρῶ- 30 ρϟθ β
τοι ἔσχατοι, καὶ ἔσχατοι πρῶτοι. Ὁμοία γάρ 20 ΜΒʹ σ ι
ἐστιν ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν ἀνθρώπῳ οἰκο-
δεσπότῃ, ὅστις ἐξῆλθεν ἅμα πρωῒ μισθώσασθαι
ἐργάτας εἰς τὸν ἀμπελῶνα αὐτοῦ. συμφωνήσας 2
δὲ μετὰ τῶν ἐργατῶν ἐκ δηναρίου τὴν ἡμέραν
ἀπέστειλεν αὐτοὺς εἰς τὸν ἀμπελῶνα αὐτοῦ. Καὶ 3
ἐξελθὼν περὶ τὴν τρίτην ὥραν εἶδεν ἄλλους ἑστῶ-
τας ἐν τῇ ἀγορᾷ ἀργούς· κἀκείνοις εἶπεν, Ὑπάγετε 4
καὶ ὑμεῖς εἰς τὸν ἀμπελῶνα, καὶ ὃ ἐὰν ᾖ δίκαιον
δώσω ὑμῖν. οἱ δὲ ἀπῆλθον. Πάλιν ἐξελθὼν 5
περὶ ἕκτην καὶ ἐννάτην ὥραν ἐποίησεν ὡσαύτως.
Περὶ δὲ τὴν ἑνδεκάτην ὥραν ἐξελθὼν εὗρεν ἄλ- 6
λους ἑστῶτας ἀργούς, καὶ λέγει αὐτοῖς, Τί ὧδε
ἑστήκατε ὅλην τὴν ἡμέραν ἀργοί; λέγουσιν αὐτῷ, 7
Ὅτι οὐδεὶς ἡμᾶς ἐμισθώσατο. λέγει αὐτοῖς,

k Jer. 32. 17. Zach. 8. 6. Luc. 1. 37.
l Marc. 10. 28. Luc. 18. 28.
m Act. 3. 21. 2 Pet. 3. 13. Apoc. 21. 1. Luc. 22. 29, 30.
n 20. 16. Marc. 10. 31. Luc. 13. 30.

Ὑπάγετε καὶ ὑμεῖς εἰς τὸν ἀμπελῶνα, καὶ ὃ ἐὰν
8 ᾖ δίκαιον λήψεσθε. Ὀψίας δὲ γενομένης λέγει
ὁ κύριος τοῦ ἀμπελῶνος τῷ ἐπιτρόπῳ αὐτοῦ,
Κάλεσον τοὺς ἐργάτας καὶ ἀπόδος αὐτοῖς τὸν
μισθὸν, ἀρξάμενος ἀπὸ τῶν ἐσχάτων ἕως τῶν
9 πρώτων. καὶ ἐλθόντες οἱ περὶ τὴν ἑνδεκάτην
10 ὥραν ἔλαβον ἀνὰ δηνάριον. ἐλθόντες δὲ οἱ πρῶ-
τοι ἐνόμισαν ὅτι πλείονα λήψονται· καὶ ἔλαβον
11 καὶ αὐτοὶ ἀνὰ δηνάριον. λαβόντες δὲ ἐγόγγυζον
12 κατὰ τοῦ οἰκοδεσπότου, λέγοντες, Ὅτι οὗτοι οἱ
ἔσχατοι μίαν ὥραν ἐποίησαν, καὶ ἴσους ἡμῖν
αὐτοὺς ἐποίησας τοῖς βαστάσασι τὸ βάρος τῆς
13 ἡμέρας καὶ τὸν καύσωνα. ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν
ἑνὶ αὐτῶν, Ἑταῖρε, οὐκ ἀδικῶ σε· οὐχὶ δηναρίου
14 συνεφώνησάς μοι; ἆρον τὸ σὸν καὶ ὕπαγε· θέλω
15 δὲ τούτῳ τῷ ἐσχάτῳ δοῦναι ὡς καὶ σοί. ἢ οὐκ
ἔξεστί μοι ποιῆσαι ὃ θέλω ἐν τοῖς ἐμοῖς; ἢ ὁ
ὀφθαλμός σου πονηρός ἐστιν, ὅτι ἐγὼ ἀγαθός
16 εἰμι; [o] οὕτως ἔσονται οἱ ἔσχατοι πρῶτοι καὶ οἱ
πρῶτοι ἔσχατοι· πολλοὶ γάρ εἰσι κλητοὶ, ὀλίγοι
δὲ ἐκλεκτοί."

o 19. 30. et 22. 14. Marc. 10. 31. Luc. 13. 30.

σα/β
17 [p] ΚΑΙ ἀναβαίνων ὁ Ἰησοῦς εἰς Ἱεροσόλυμα
παρέλαβε τοὺς δώδεκα μαθητὰς κατ' ἰδίαν ἐν τῇ
18 ὁδῷ, καὶ εἶπεν αὐτοῖς, "Ἰδοὺ ἀναβαίνομεν εἰς
Ἱεροσόλυμα· καὶ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου παρα-
δοθήσεται τοῖς ἀρχιερεῦσι καὶ γραμματεῦσι, καὶ
19 κατακρινοῦσιν αὐτὸν θανάτῳ, [q] καὶ παραδώσουσιν
αὐτὸν τοῖς ἔθνεσιν εἰς τὸ ἐμπαῖξαι καὶ μαστι-
γῶσαι καὶ σταυρῶσαι· καὶ τῇ τρίτῃ ἡμέρᾳ ἀνα-
στήσεται."

p 16. 21. Marc. 10. 32. Luc. 18. 31.
q Joan. 18. 32.

ΜΓ'
σβ/ς
20 [r] Τότε προσῆλθεν αὐτῷ ἡ μήτηρ τῶν υἱῶν

r 4. 21. Marc. 10. 35.

Ζεβεδαίου μετὰ τῶν υἱῶν αὐτῆς προσκυνοῦσα καὶ
αἰτοῦσά τι παρ' αὐτοῦ. ὁ δὲ εἶπεν αὐτῇ, "Τί 21
θέλεις;" Λέγει αὐτῷ, "Εἰπὲ ἵνα καθίσωσιν οὗτοι
οἱ δύο υἱοί μου εἷς ἐκ δεξιῶν σου καὶ εἷς ἐξ
εὐωνύμων ἐν τῇ βασιλείᾳ σου." Ἀποκριθεὶς δὲ 22
s 26. 39, 42. Joan. 18. 11. — ὁ Ἰησοῦς εἶπεν, "Οὐκ οἴδατε τί αἰτεῖσθε. [s] δύ-
νασθε πιεῖν τὸ ποτήριον ὃ ἐγὼ μέλλω πίνειν, καὶ
τὸ βάπτισμα ὃ ἐγὼ βαπτίζομαι βαπτισθῆναι;"
Λέγουσιν αὐτῷ, "Δυνάμεθα." Καὶ λέγει αὐτοῖς, 23
"Τὸ μὲν ποτήριόν μου πίεσθε, καὶ τὸ βάπτισμα
ὃ ἐγὼ βαπτίζομαι βαπτισθήσεσθε· τὸ δὲ καθίσαι
ἐκ δεξιῶν μου καὶ ἐξ εὐωνύμων μου οὐκ ἔστιν
ἐμὸν δοῦναι, ἀλλ' οἷς ἡτοίμασται ὑπὸ τοῦ πατρός
t Marc. 10. 41. — μου." [t] Καὶ ἀκούσαντες οἱ δέκα ἠγανάκτησαν 24 σγ β
u Marc. 10. 42. Luc. 22. 25. — περὶ τῶν δύο ἀδελφῶν. [u] ὁ δὲ Ἰησοῦς προσ- 25
καλεσάμενος αὐτοὺς εἶπεν, "Οἴδατε ὅτι οἱ ἄρ-
χοντες τῶν ἐθνῶν κατακυριεύουσιν αὐτῶν, καὶ οἱ
μεγάλοι κατεξουσιάζουσιν αὐτῶν. οὐχ οὕτως δὲ 26
ἔσται ἐν ὑμῖν· ἀλλ' ὃς ἐὰν θέλῃ ἐν ὑμῖν μέγας
γενέσθαι, ἔστω ὑμῶν διάκονος· καὶ ὃς ἐὰν θέλῃ 27
x Phil. 2. 7. Luc. 22. 27. 1 Tim. 2. 6. Tit. 2. 14. 1 Pet. 1. 18, 19. — ἐν ὑμῖν εἶναι πρῶτος, ἔστω ὑμῶν δοῦλος· [x] ὥσπερ 28 σδ δ
ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου οὐκ ἦλθε διακονηθῆναι, ἀλλὰ
διακονῆσαι, καὶ δοῦναι τὴν ψυχὴν αὐτοῦ λύτρον
ἀντὶ πολλῶν."
y Marc. 10. 46. Luc. 18. 55. — [y] ΚΑῚ ἐκπορευομένων αὐτῶν ἀπὸ Ἱεριχὼ ἠκο- 29 ΜΔ' σε β
λούθησεν αὐτῷ ὄχλος πολύς. καὶ ἰδοὺ δύο 30
τυφλοὶ καθήμενοι παρὰ τὴν ὁδὸν, ἀκούσαντες ὅτι
Ἰησοῦς παράγει, ἔκραξαν λέγοντες, "Ἐλέησον
ἡμᾶς, κύριε, υἱὸς Δαβίδ." Ὁ δὲ ὄχλος ἐπετί- 31
μησεν αὐτοῖς ἵνα σιωπήσωσιν· οἱ δὲ μεῖζον
ἔκραζον λέγοντες, "Ἐλέησον ἡμᾶς, κύριε, υἱὸς

32 Δαβίδ." Καὶ στὰς ὁ Ἰησοῦς ἐφώνησεν αὐτοὺς
33 καὶ εἶπε, "Τί θέλετε ποιήσω ὑμῖν;" Λέγουσιν
αὐτῷ, "Κύριε, ἵνα ἀνοιχθῶσιν ἡμῶν οἱ ὀφθαλ-
34 μοί." Σπλαγχνισθεὶς δὲ ὁ Ἰησοῦς ἥψατο τῶν
ὀφθαλμῶν αὐτῶν· καὶ εὐθέως ἀνέβλεψαν αὐτῶν
οἱ ὀφθαλμοὶ, καὶ ἠκολούθησαν αὐτῷ.

ΜΕ' **21** [z] ΚΑΙ ὅτε ἤγγισαν εἰς Ἱεροσόλυμα καὶ ἦλθον — z Marc. 11. 1. Luc. 19. 29.
σϛ/β εἰς Βηθφαγῆ πρὸς τὸ ὄρος τῶν ἐλαιῶν, τότε ὁ
2 Ἰησοῦς ἀπέστειλε δύο μαθητὰς, λέγων αὐτοῖς,
"Πορεύθητε εἰς τὴν κώμην τὴν ἀπέναντι ὑμῶν,
καὶ εὐθέως εὑρήσετε ὄνον δεδεμένην, καὶ πῶλον
3 μετ' αὐτῆς· λύσαντες ἀγάγετέ μοι. καὶ ἐάν τις
ὑμῖν εἴπῃ τι, ἐρεῖτε Ὅτι ὁ Κύριος αὐτῶν χρείαν
σζ/ζ 4 ἔχει· εὐθέως δὲ ἀποστελεῖ αὐτούς." Τοῦτο δὲ
ὅλον γέγονεν ἵνα πληρωθῇ τὸ ῥηθὲν διὰ τοῦ προ-
5 φήτου λέγοντος, '[a] Εἴπατε τῇ θυγατρὶ Σιὼν, — a Esa. 62. 11. Zach. 9. 9. Joan. 12. 15.
Ἰδοὺ ὁ βασιλεύς σου ἔρχεταί σοι πραῢς καὶ ἐπι-
βεβηκὼς ἐπὶ ὄνον καὶ πῶλον υἱὸν ὑποζυγίου.'
ση/β 6 Πορευθέντες δὲ οἱ μαθηταὶ καὶ ποιήσαντες καθὼς
7 προσέταξεν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς ἤγαγον τὴν ὄνον καὶ
τὸν πῶλον, καὶ ἐπέθηκαν ἐπάνω αὐτῶν τὰ ἱμάτια
8 αὐτῶν, καὶ ἐπεκάθισεν ἐπάνω αὐτῶν. [b] ὁ δὲ — b Joan. 12. 13.
πλεῖστος ὄχλος ἔστρωσαν ἑαυτῶν τὰ ἱμάτια ἐν
τῇ ὁδῷ, ἄλλοι δὲ ἔκοπτον κλάδους ἀπὸ τῶν δέν-
σθ/α 9 δρων καὶ ἐστρώννυον ἐν τῇ ὁδῷ. [c] οἱ δὲ ὄχλοι — c 23. 39. Psal. 118. 26.
οἱ προάγοντες καὶ οἱ ἀκολουθοῦντες ἔκραζον λέ-
γοντες, "Ὡσαννὰ τῷ υἱῷ Δαβίδ· εὐλογημένος ὁ
ἐρχόμενος ἐν ὀνόματι Κυρίου· Ὡσαννὰ ἐν τοις
ὑψίστοις."

σι/ι 10 Καὶ εἰσελθόντος αὐτοῦ εἰς Ἱεροσόλυμα, ἐσείσθη
11 πᾶσα ἡ πόλις λέγουσα, "Τίς ἐστιν οὗτος;" [d] Οἱ — d 2. 23.

δὲ ὄχλοι ἔλεγον, “ Οὗτός ἐστιν Ἰησοῦς ὁ προφή-
της ὁ ἀπὸ Ναζαρὲτ τῆς Γαλιλαίας.”

e Marc. 11. 15. e ΚΑΙ εἰσῆλθεν ὁ Ἰησοῦς εἰς τὸ ἱερὸν τοῦ 12 σια α
Luc. 19. 45. Θεοῦ, καὶ ἐξέβαλε πάντας τοὺς πωλοῦντας καὶ
Joan. 2. 13. ἀγοράζοντας ἐν τῷ ἱερῷ, καὶ τὰς τραπέζας τῶν
κολλυβιστῶν κατέστρεψε καὶ τὰς καθέδρας τῶν
f Esa. 56. 7. πωλούντων τὰς περιστεράς. f καὶ λέγει αὐτοῖς, 13
Jerem. 7. 11. “ Γέγραπται, ‘ Ὁ οἶκός μου οἶκος προσευχῆς
κληθήσεται·’ ὑμεῖς δὲ αὐτὸν ἐποιήσατε σπήλαιον
λῃστῶν.” Καὶ προσῆλθον αὐτῷ τυφλοὶ καὶ χωλοὶ 14 Μϛʹ
ἐν τῷ ἱερῷ, καὶ ἐθεράπευσεν αὐτούς. Ἰδόντες 15 σιβ ι
δὲ οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ γραμματεῖς τὰ θαυμάσια ἃ
ἐποίησε, καὶ τοὺς παῖδας κράζοντας ἐν τῷ ἱερῷ σιγ ε
καὶ λέγοντας, “ Ὡσαννὰ τῷ υἱῷ Δαβίδ,” ἠγανά-
κτησαν, καὶ εἶπον αὐτῷ, “ Ἀκούεις τί οὗτοι 16
λέγουσιν;” Ὁ δὲ Ἰησοῦς λέγει αὐτοῖς, “ Ναί·
g Psal. 8. 2. οὐδέποτε ἀνέγνωτε, ‘ g Ὅτι ἐκ στόματος νηπίων
καὶ θηλαζόντων κατηρτίσω αἶνον;’ ” καὶ καταλι- 17 σιδ ϛ
πὼν αὐτοὺς ἐξῆλθεν ἔξω τῆς πόλεως εἰς Βηθανίαν
καὶ ηὐλίσθη ἐκεῖ.

h Marc. 11. 13. h Πρωΐας δὲ ἐπανάγων εἰς τὴν πόλιν ἐπείνασε· 18 ΜΖʹ
καὶ ἰδὼν συκῆν μίαν ἐπὶ τῆς ὁδοῦ ἦλθεν ἐπ’ αὐ- 19
τήν, καὶ οὐδὲν εὗρεν ἐν αὐτῇ εἰ μὴ φύλλα μόνον·
καὶ λέγει αὐτῇ, “ Μηκέτι ἐκ σοῦ καρπὸς γένηται
εἰς τὸν αἰῶνα.” Καὶ ἐξηράνθη παραχρῆμα ἡ συκῆ.
Καὶ ἰδόντες οἱ μαθηταὶ ἐθαύμασαν λέγοντες, 20
i 17. 20. “ Πῶς παραχρῆμα ἐξηράνθη ἡ συκῆ;” i Ἀπο- 21 σιε ϛ
κριθεὶς δὲ ὁ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς, “ Ἀμὴν λέγω
ὑμῖν, ἐὰν ἔχητε πίστιν καὶ μὴ διακριθῆτε, οὐ
μόνον τὸ τῆς συκῆς ποιήσετε, ἀλλὰ κἂν τῷ ὄρει
τούτῳ εἴπητε, Ἄρθητι καὶ βλήθητι εἰς τὴν θάλασ-

σιϛ δ 22 σαν, γενήσεται· [k] καὶ πάντα ὅσα ἂν αἰτήσητε ἐν k 7. 7. Marc. 11. 24. Luc. 11. 9. Joan. 15. 7. 1 Joan. 3. 22. et 5. 14.
τῇ προσευχῇ πιστεύοντες, λήψεσθε.”
ΜΗ′ 23 [l] ΚΑΙ ἐλθόντι αὐτῷ εἰς τὸ ἱερὸν, προσῆλθον
σιζ β αὐτῷ διδάσκοντι οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ πρεσβύτεροι l Marc. 11. 27. Luc. 20. 1.
τοῦ λαοῦ λέγοντες, “Ἐν ποίᾳ ἐξουσίᾳ ταῦτα
ποιεῖς; καὶ τίς σοι ἔδωκε τὴν ἐξουσίαν ταύτην;”
24 Ἀποκριθεὶς δὲ ὁ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς, “Ἐρω-
τήσω ὑμᾶς κἀγὼ λόγον ἕνα, ὃν ἐὰν εἴπητέ μοι,
κἀγὼ ὑμῖν ἐρῶ ἐν ποίᾳ ἐξουσίᾳ ταῦτα ποιῶ.
25 τὸ βάπτισμα Ἰωάννου πόθεν ἦν; ἐξ οὐρανοῦ ἢ
ἐξ ἀνθρώπων;” Οἱ δὲ διελογίζοντο παρ᾽ ἑαυτοῖς
λέγοντες, “Ἐὰν εἴπωμεν, ἐξ οὐρανοῦ, ἐρεῖ ἡμῖν,
26 Διατί οὖν οὐκ ἐπιστεύσατε αὐτῷ; [m] ἐὰν δὲ εἴπω- m 14. 5. Marc. 6. 20. Luc. 20. 6.
μεν, ἐξ ἀνθρώπων, φοβούμεθα τὸν ὄχλον· πάντες
27 γὰρ ἔχουσι τὸν Ἰωάννην ὡς προφήτην.” Καὶ
ἀποκριθέντες τῷ Ἰησοῦ εἶπον, “Οὐκ οἴδαμεν·”
Ἔφη αὐτοῖς καὶ αὐτὸς, “Οὐδὲ ἐγὼ λέγω ὑμῖν ἐν
ΜΘ′ 28 ποίᾳ ἐξουσίᾳ ταῦτα ποιῶ. Τί δὲ ὑμῖν δοκεῖ;
σιη ι ἄνθρωπος εἶχε τέκνα δύο· καὶ προσελθὼν τῷ
πρώτῳ εἶπε, Τέκνον, ὕπαγε σήμερον ἐργάζου ἐν
29 τῷ ἀμπελῶνί μου· Ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν, Οὐ
30 θέλω· ὕστερον δὲ μεταμεληθεὶς ἀπῆλθε. Καὶ
προσελθὼν τῷ δευτέρῳ εἶπεν ὡσαύτως· ὁ δὲ
ἀποκριθεὶς εἶπεν, Ἐγὼ, κύριε· καὶ οὐκ ἀπῆλθε.
31 Τίς ἐκ τῶν δύο ἐποίησε τὸ θέλημα τοῦ πατρός;”
Λέγουσιν αὐτῷ, “Ὁ πρῶτος.” Λέγει αὐτοῖς ὁ
Ἰησοῦς, “[n] Ἀμὴν λέγω ὑμῖν ὅτι οἱ τελῶναι καὶ n Luc. 7. 29, 30.
αἱ πόρναι προάγουσιν ὑμᾶς εἰς τὴν βασιλείαν τοῦ
32 Θεοῦ. [o] ἦλθε γὰρ πρὸς ὑμᾶς Ἰωάννης ἐν ὁδῷ o Luc. 3. 12, 13.
δικαιοσύνης, καὶ οὐκ ἐπιστεύσατε αὐτῷ, οἱ δὲ
τελῶναι καὶ αἱ πόρναι ἐπίστευσαν αὐτῷ· ὑμεῖς

δὲ ἰδόντες οὐ μετεμελήθητε ὕστερον τοῦ πιστεῦ-
σαι αὐτῷ.

p Marc. 12. 1. Luc. 20. 9. Esa. 5. 1. Jer. 2. 21. Psal. 80. 8. Cant. 8. 11, 12.

N′ / σιθ / β

“ p Ἄλλην παραβολὴν ἀκούσατε. ἄνθρωπός τις 33
ἦν οἰκοδεσπότης, ὅστις ἐφύτευσεν ἀμπελῶνα, καὶ
φραγμὸν αὐτῷ περιέθηκε καὶ ὤρυξεν ἐν αὐτῷ
ληνὸν καὶ ᾠκοδόμησε πύργον, καὶ ἐξέδοτο αὐτὸν
γεωργοῖς, καὶ ἀπεδήμησεν. ὅτε δὲ ἤγγισεν ὁ 34
καιρὸς τῶν καρπῶν, ἀπέστειλε τοὺς δούλους αὐ-
τοῦ πρὸς τοὺς γεωργοὺς λαβεῖν τοὺς καρποὺς
αὐτοῦ· καὶ λαβόντες οἱ γεωργοὶ τοὺς δούλους 35
αὐτοῦ ὃν μὲν ἔδειραν ὃν δὲ ἀπέκτειναν ὃν δὲ
ἐλιθοβόλησαν. πάλιν ἀπέστειλεν ἄλλους δού- 36
λους πλείονας τῶν πρώτων· καὶ ἐποίησαν αὐτοῖς
ὡσαύτως. ὕστερον δὲ ἀπέστειλε πρὸς αὐτοὺς 37
τὸν υἱὸν αὐτοῦ, λέγων, Ἐντραπήσονται τὸν υἱόν

q 26. 3. et 27. 1. Joan. 11. 53.

μου. q Οἱ δὲ γεωργοὶ ἰδόντες τὸν υἱὸν εἶπον 38
ἐν ἑαυτοῖς, Οὗτός ἐστιν ὁ κληρονόμος· δεῦτε
ἀποκτείνωμεν αὐτὸν καὶ κατάσχωμεν τὴν κληρο-
νομίαν αὐτοῦ. καὶ λαβόντες αὐτὸν ἐξέβαλον ἔξω 39
τοῦ ἀμπελῶνος καὶ ἀπέκτειναν. ὅταν οὖν ἔλθῃ 40
ὁ κύριος τοῦ ἀμπελῶνος, τί ποιήσει τοῖς γεωργοῖς
ἐκείνοις;” Λέγουσιν αὐτῷ, “Κακοὺς κακῶς ἀπο- 41
λέσει αὐτούς· καὶ τὸν ἀμπελῶνα ἐκδόσεται ἄλλοις
γεωργοῖς, οἵτινες ἀποδώσουσιν αὐτῷ τοὺς καρ-

r Psal. 118. 22. Esa. 28. 16. Marc. 12. 10. Luc. 20. 17. Act. 4. 11. Rom. 9. 33. Eph. 2. 20. 1 Pet. 2. 7.

ποὺς ἐν τοῖς καιροῖς αὐτῶν.” r Λέγει αὐτοῖς ὁ 42
Ἰησοῦς, “Οὐδέποτε ἀνέγνωτε ἐν ταῖς γραφαῖς,
‘Λίθον ὃν ἀπεδοκίμασαν οἱ οἰκοδομοῦντες, οὗτος
ἐγενήθη εἰς κεφαλὴν γωνίας· παρὰ Κυρίου ἐγέ-
νετο αὕτη, καὶ ἔστι θαυμαστὴ ἐν ὀφθαλμοῖς
ἡμῶν;’ Διὰ τοῦτο λέγω ὑμῖν ὅτι ἀρθήσεται ἀφ’ 43
ὑμῶν ἡ βασιλεία τοῦ Θεοῦ καὶ δοθήσεται ἔθνει

44 ποιοῦντι τοὺς καρποὺς αὐτῆς. [s] καὶ ὁ πεσὼν ἐπὶ s Esa. 8. 15.
τὸν λίθον τοῦτον συνθλασθήσεται· ἐφʼ ὃν δʼ ἂν Luc. 20. 18.
σκ α 45 πέσῃ, λικμήσει αὐτόν." Καὶ ἀκούσαντες οἱ ἀρχ-
ιερεῖς καὶ οἱ Φαρισαῖοι τὰς παραβολὰς αὐτοῦ
46 ἔγνωσαν ὅτι περὶ αὐτῶν λέγει· καὶ ζητοῦντες
αὐτὸν κρατῆσαι ἐφοβήθησαν τοὺς ὄχλους, ἐπειδὴ
ὡς προφήτην αὐτὸν εἶχον.
ΝΑʹ 22 ΚΑῚ ἀποκριθεὶς ὁ Ἰησοῦς πάλιν εἶπεν αὐτοῖς
σκα ε 2 ἐν παραβολαῖς, λέγων, "[t] Ὡμοιώθη ἡ βασιλεία t Luc. 14. 16.
τῶν οὐρανῶν ἀνθρώπῳ βασιλεῖ, ὅστις ἐποίησε Apoc. 19. 7, 9.
3 γάμους τῷ υἱῷ αὐτοῦ· καὶ ἀπέστειλε τοὺς δού-
λους αὐτοῦ καλέσαι τοὺς κεκλημένους εἰς τοὺς
4 γάμους, καὶ οὐκ ἤθελον ἐλθεῖν. Πάλιν ἀπέ-
στειλεν ἄλλους δούλους λέγων, Εἴπατε τοῖς
κεκλημένοις, Ἰδοὺ τὸ ἄριστόν μου ἡτοίμασα, οἱ
ταῦροί μου καὶ τὰ σιτιστὰ τεθυμένα, καὶ πάντα
5 ἕτοιμα· δεῦτε εἰς τοὺς γάμους. Οἱ δὲ ἀμελή-
σαντες ἀπῆλθον, ὁ μὲν εἰς τὸν ἴδιον ἀγρὸν, ὁ δὲ
6 εἰς τὴν ἐμπορίαν αὐτοῦ· οἱ δὲ λοιποὶ κρατήσαντες
τοὺς δούλους αὐτοῦ ὕβρισαν καὶ ἀπέκτειναν.
7 Ἀκούσας δὲ ὁ βασιλεὺς ὠργίσθη, καὶ πέμψας
τὰ στρατεύματα αὐτοῦ ἀπώλεσε τοὺς φονεῖς ἐκεί-
8 νους καὶ τὴν πόλιν αὐτῶν ἐνέπρησε. Τότε λέγει
τοῖς δούλοις αὐτοῦ, Ὁ μὲν γάμος ἕτοιμός ἐστιν, οἱ
9 δὲ κεκλημένοι οὐκ ἦσαν ἄξιοι. πορεύεσθε οὖν
ἐπὶ τὰς διεξόδους τῶν ὁδῶν, καὶ ὅσους ἂν εὕρητε
10 καλέσατε εἰς τοὺς γάμους. Καὶ ἐξελθόντες οἱ
δοῦλοι ἐκεῖνοι εἰς τὰς ὁδοὺς συνήγαγον πάντας
ὅσους εὗρον, πονηρούς τε καὶ ἀγαθούς· καὶ ἐπλή-
σκβ ι 11 σθη ὁ γάμος ἀνακειμένων. [u] εἰσελθὼν δὲ ὁ βα- u Apoc. 3. 4.
σιλεὺς θεάσασθαι τοὺς ἀνακειμένους εἶδεν ἐκεῖ et 16. 15. et 19. 8.

ἄνθρωπον οὐκ ἐνδεδυμένον ἔνδυμα γάμου, καὶ 12
λέγει αὐτῷ, 'Εταῖρε, πῶς εἰσῆλθες ὧδε μὴ ἔχων
x 8. 12. et 13. 42. et 25. 30. ἔνδυμα γάμου; 'Ο δὲ ἐφιμώθη· [x] τότε εἶπεν ὁ 13
βασιλεὺς τοῖς διακόνοις, Δήσαντες αὐτοῦ πόδας
καὶ χεῖρας ἄρατε αὐτὸν καὶ ἐκβάλετε εἰς τὸ
σκότος τὸ ἐξώτερον· ἐκεῖ ἔσται ὁ κλαυθμὸς καὶ
y 20. 16. ὁ βρυγμὸς τῶν ὀδόντων. [y] πολλοὶ γάρ εἰσι 14
κλητοὶ, ὀλίγοι δὲ ἐκλεκτοί."

z Marc. 12. 13. Luc. 20. 20. [z] Τότε πορευθέντες οἱ Φαρισαῖοι συμβούλιον 15 ΝΒʹ σκγ β
ἔλαβον ὅπως αὐτὸν παγιδεύσωσιν ἐν λόγῳ· καὶ 16
ἀποστέλλουσιν αὐτῷ τοὺς μαθητὰς αὐτῶν μετὰ
τῶν 'Ηρωδιανῶν λέγοντες, "Διδάσκαλε, οἴδαμεν
ὅτι ἀληθὴς εἶ καὶ τὴν ὁδὸν τοῦ Θεοῦ ἐν ἀληθείᾳ
διδάσκεις, καὶ οὐ μέλει σοι περὶ οὐδενὸς, οὐ
γὰρ βλέπεις εἰς πρόσωπον ἀνθρώπων. εἰπὲ 17
οὖν ἡμῖν, τί σοι δοκεῖ; ἔξεστι δοῦναι κῆνσον
Καίσαρι, ἢ οὔ;" Γνοὺς δὲ ὁ 'Ιησοῦς τὴν πονη- 18
ρίαν αὐτῶν εἶπε, "Τί με πειράζετε, ὑποκριταί;
ἐπιδείξατέ μοι τὸ νόμισμα τοῦ κήνσου·" Οἱ δὲ 19
προσήνεγκαν αὐτῷ δηνάριον. καὶ λέγει αὐτοῖς, 20
"Τίνος ἡ εἰκὼν αὕτη καὶ ἡ ἐπιγραφή;" Λέ- 21
γουσιν αὐτῷ, "Καίσαρος." Τότε λέγει αὐτοῖς,
a Rom. 13. 7. "[a] 'Απόδοτε οὖν τὰ Καίσαρος Καίσαρι, καὶ τὰ
τοῦ Θεοῦ τῷ Θεῷ." Καὶ ἀκούσαντες ἐθαύμασαν, 22
καὶ ἀφέντες αὐτὸν ἀπῆλθον.

b Marc. 12. 18. Luc. 20. 27. Act. 23. 8. [b] 'Εν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ προσῆλθον αὐτῷ Σαδ- 23 ΝΓʹ
δουκαῖοι, οἱ λέγοντες μὴ εἶναι ἀνάστασιν, καὶ
ἐπηρώτησαν αὐτὸν λέγοντες, "Διδάσκαλε, Μω- 24
c Deut. 25. 5. σῆς εἶπεν, '[c] 'Εάν τις ἀποθάνῃ μὴ ἔχων τέκνα,
ἐπιγαμβρεύσει ὁ ἀδελφὸς αὐτοῦ τὴν γυναῖκα
αὐτοῦ καὶ ἀναστήσει σπέρμα τῷ ἀδελφῷ αὐτοῦ.'

25 Ἦσαν δὲ παρ' ἡμῖν ἑπτὰ ἀδελφοί· καὶ ὁ πρῶτος
γαμήσας ἐτελεύτησε· καὶ μὴ ἔχων σπέρμα ἀφῆκε
26 τὴν γυναῖκα αὐτοῦ τῷ ἀδελφῷ αὐτοῦ. ὁμοίως
καὶ ὁ δεύτερος καὶ ὁ τρίτος, ἕως τῶν ἑπτά.
27 ὕστερον δὲ πάντων ἀπέθανε καὶ ἡ γυνή.
28 ἐν τῇ οὖν ἀναστάσει τίνος τῶν ἑπτὰ ἔσται
29 γυνή; πάντες γὰρ ἔσχον αὐτήν." Ἀποκριθεὶς
δὲ ὁ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς, "Πλανᾶσθε, μὴ εἰ-
δότες τὰς γραφὰς μηδὲ τὴν δύναμιν τοῦ Θεοῦ.
30 ἐν γὰρ τῇ ἀναστάσει οὔτε γαμοῦσιν οὔτε ἐκγαμί-
ζονται, ἀλλ' ὡς ἄγγελοι τοῦ Θεοῦ ἐν οὐρανῷ
31 εἰσι. περὶ δὲ τῆς ἀναστάσεως τῶν νεκρῶν, οὐκ
ἀνέγνωτε τὸ ῥηθὲν ὑμῖν ὑπὸ τοῦ Θεοῦ λέγοντος,
32 '[d] Ἐγώ εἰμι ὁ Θεὸς Ἀβραὰμ καὶ ὁ Θεὸς Ἰσαὰκ
καὶ ὁ Θεὸς Ἰακώβ;' Οὐκ ἔστιν ὁ Θεὸς Θεὸς
33 νεκρῶν, ἀλλὰ ζώντων." [e] Καὶ ἀκούσαντες οἱ
ὄχλοι ἐξεπλήσσοντο ἐπὶ τῇ διδαχῇ αὐτοῦ.

ΝΔ' / σκδ / ς

34 [f] Οἱ δὲ Φαρισαῖοι ἀκούσαντες ὅτι ἐφίμωσε
τοὺς Σαδδουκαίους, συνήχθησαν ἐπὶ τὸ αὐτό·
35 καὶ ἐπηρώτησεν εἷς ἐξ αὐτῶν νομικὸς πειράζων
36 αὐτὸν καὶ λέγων, "Διδάσκαλε, ποία ἐντολὴ
37 μεγάλη ἐν τῷ νόμῳ;" [g] Ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν
αὐτῷ, "'Ἀγαπήσεις Κύριον τὸν Θεόν σου ἐν ὅλῃ
τῇ καρδίᾳ σου καὶ ἐν ὅλῃ τῇ ψυχῇ σου καὶ
38 ἐν ὅλῃ τῇ διανοίᾳ σου. αὕτη ἐστὶ πρώτη καὶ
39 μεγάλη ἐντολή. [h] δευτέρα δὲ ὁμοία αὐτῇ, 'Ἀγα-
40 πήσεις τὸν πλησίον σου ὡς σεαυτόν. [i] ἐν ταύ-
ταις ταῖς δυσὶν ἐντολαῖς ὅλος ὁ νόμος καὶ οἱ
προφῆται κρέμανται."

ΝΕ' / σκε / β

41 [k] Συνηγμένων δὲ τῶν Φαρισαίων, ἐπηρώτησεν
42 αὐτοὺς ὁ Ἰησοῦς λέγων, "Τί ὑμῖν δοκεῖ περὶ

d Exod. 3. 6, 15, 16. Marc. 12. 26. Luc. 20. 37. Act. 7. 32. Heb. 11. 16.
e 7. 28.
f Marc. 12. 28. Luc. 10. 25.
g Deut. 6. 5. Luc. 10. 27.
h Lev. 19. 18. Marc. 12. 31. Luc. 10. 27. Rom. 13. 9. Gal. 5. 14. 1 Tim. 1. 5. Jac. 2. 8.
i 7. 12.
k Marc. 12. 35. Luc. 20. 41.

τοῦ Χριστοῦ; τίνος υἱός ἐστι;" Λέγουσιν αὐτῷ,
"Τοῦ Δαβίδ." Λέγει αὐτοῖς, "Πῶς οὖν Δαβὶδ 43
l Psal. 110. 1. Act. 2. 34. 1 Cor. 15. 25. Heb. 1. 13. et 10. 12, 13.
ἐν πνεύματι κύριον αὐτὸν καλεῖ, λέγων, '[l] Εἶπεν 44
ὁ Κύριος τῷ κυρίῳ μου, Κάθου ἐκ δεξιῶν μου,
ἕως ἂν θῶ τοὺς ἐχθρούς σου ὑποπόδιον τῶν
ποδῶν σου.' Εἰ οὖν Δαβὶδ καλεῖ αὐτὸν κύριον, 45
πῶς υἱὸς αὐτοῦ ἐστι;" Καὶ οὐδεὶς ἐδύνατο αὐτῷ 46 σκϛ β
ἀποκριθῆναι λόγον· οὐδὲ ἐτόλμησέ τις ἀπ' ἐκείνης
τῆς ἡμέρας ἐπερωτῆσαι αὐτὸν οὐκέτι.

ΤΟΤΕ ὁ Ἰησοῦς ἐλάλησε τοῖς ὄχλοις καὶ τοῖς 23 Νϛ'
m Nehem. 8. 4.
μαθηταῖς αὐτοῦ [m] λέγων, "Ἐπὶ τῆς Μωσέως 2 σκζ ι
καθέδρας ἐκάθισαν οἱ γραμματεῖς καὶ οἱ Φαρι-
σαῖοι· πάντα οὖν ὅσα ἂν εἴπωσιν ὑμῖν τηρεῖν, 3
τηρεῖτε καὶ ποιεῖτε· κατὰ δὲ τὰ ἔργα αὐτῶν μὴ
n Luc. 11. 46. Act. 15. 10. Gal. 6. 13.
ποιεῖτε· λέγουσι γὰρ καὶ οὐ ποιοῦσι. [n] δεσμεύ- 4 σκη ε
ουσι γὰρ φορτία βαρέα καὶ δυσβάστακτα, καὶ
ἐπιτιθέασιν ἐπὶ τοὺς ὤμους τῶν ἀνθρώπων, τῷ
δὲ δακτύλῳ αὐτῶν οὐ θέλουσι κινῆσαι αὐτά.
o 6. 1, 2, 5, 16. Num. 15. 38. Deut. 6. 8. et 22. 12.
[o] πάντα δὲ τὰ ἔργα αὐτῶν ποιοῦσι πρὸς τὸ θεα- 5 σκθ β
θῆναι τοῖς ἀνθρώποις. πλατύνουσι δὲ τὰ φυλα-
κτήρια αὐτῶν καὶ μεγαλύνουσι τὰ κράσπεδα τῶν
p Marc. 12. 38. Luc. 11. 43. et 20. 46. 3 Joan. ver. 9.
ἱματίων αὐτῶν, [p] φιλοῦσί τε τὴν πρωτοκλισίαν 6
ἐν τοῖς δείπνοις καὶ τὰς πρωτοκαθεδρίας ἐν ταῖς
συναγωγαῖς καὶ τοὺς ἀσπασμοὺς ἐν ταῖς ἀγοραῖς, 7
καὶ καλεῖσθαι ὑπὸ τῶν ἀνθρώπων ῥαββὶ ῥαββί.
q Jac. 3. 1.
ὑμεῖς δὲ μὴ κληθῆτε ῥαββί· [q] εἷς γάρ ἐστιν 8 σλ ι
ὑμῶν ὁ καθηγητὴς ὁ Χριστός, πάντες δὲ ὑμεῖς
r Mal. 1. 6.
ἀδελφοί ἐστε. [r] καὶ πατέρα μὴ καλέσητε ὑμῶν 9
ἐπὶ τῆς γῆς· εἷς γάρ ἐστιν ὁ πατὴρ ὑμῶν ὁ ἐν
τοῖς οὐρανοῖς. μηδὲ κληθῆτε καθηγηταί· εἷς γὰρ 10
s 20. 26, 27.
ὑμῶν ἐστιν ὁ καθηγητὴς ὁ Χριστός. [s] ὁ δὲ 11 σλα ε

12 μείζων ὑμῶν ἔσται ὑμῶν διάκονος. [t] ὅστις δὲ t Luc. 14. 11. et 18. 14.
ὑψώσει ἑαυτὸν ταπεινωθήσεται, καὶ ὅστις ταπει- Job 22. 29. Prov. 29. 23.
νώσει ἑαυτὸν ὑψωθήσεται. Jac. 4. 6. 1 Pet. 5. 5.
13 “ [u] Οὐαὶ ὑμῖν, γραμματεῖς καὶ Φαρισαῖοι, ὑπο- u Marc. 12. 40. Luc. 20. 47.
κριταὶ, ὅτι κατεσθίετε τὰς οἰκίας τῶν χηρῶν καὶ
προφάσει μακρὰ προσευχόμενοι· διὰ τοῦτο λή-
σλβ ε 14 ψεσθε περισσότερον κρῖμα. [x] Οὐαὶ δὲ ὑμῖν, x Luc. 11. 52.
γραμματεῖς καὶ Φαρισαῖοι, ὑποκριταὶ, ὅτι κλείετε
τὴν βασιλείαν τῶν οὐρανῶν ἔμπροσθεν τῶν ἀν-
θρώπων· ὑμεῖς γὰρ οὐκ εἰσέρχεσθε, οὐδὲ τοὺς
σλγ ι 15 εἰσερχομένους ἀφίετε εἰσελθεῖν. Οὐαὶ ὑμῖν,
γραμματεῖς καὶ Φαρισαῖοι, ὑποκριταὶ, ὅτι περι-
άγετε τὴν θάλασσαν καὶ τὴν ξηρὰν ποιῆσαι ἕνα
προσήλυτον, καὶ ὅταν γένηται, ποιεῖτε αὐτὸν υἱὸν
16 γεέννης διπλότερον ὑμῶν. [y] Οὐαὶ ὑμῖν, ὁδηγοὶ y 15. 14 et 5. 33, 34.
τυφλοὶ, οἱ λέγοντες, Ὃς ἂν ὀμόσῃ ἐν τῷ ναῷ,
οὐδέν ἐστιν, ὃς δ' ἂν ὀμόσῃ ἐν τῷ χρυσῷ τοῦ
17 ναοῦ ὀφείλει. μωροὶ καὶ τυφλοί· τίς γὰρ μεί-
ζων ἐστὶν, ὁ χρυσὸς, ἢ ὁ ναὸς ὁ ἁγιάζων τὸν
18 χρυσόν; καὶ, Ὃς ἐὰν ὀμόσῃ ἐν τῷ θυσιαστηρίῳ,
οὐδέν ἐστιν, ὃς δ' ἂν ὀμόσῃ ἐν τῷ δώρῳ τῷ
19 ἐπάνω αὐτοῦ ὀφείλει. [z] μωροὶ καὶ τυφλοί· τί z Exod. 29. 37.
γὰρ μεῖζον, τὸ δῶρον, ἢ τὸ θυσιαστήριον τὸ
20 ἁγιάζον τὸ δῶρον; ὁ οὖν ὀμόσας ἐν τῷ θυσια-
στηρίῳ ὀμνύει ἐν αὐτῷ καὶ ἐν πᾶσι τοῖς ἐπάνω
21 αὐτοῦ· [a] καὶ ὁ ὀμόσας ἐν τῷ ναῷ ὀμνύει ἐν αὐτῷ a 1 Reg. 8. 13. 2 Par. 6. 2.
22 καὶ ἐν τῷ κατοικοῦντι αὐτόν· [b] καὶ ὁ ὀμόσας ἐν b 5. 34.
τῷ οὐρανῷ ὀμνύει ἐν τῷ θρόνῳ τοῦ Θεοῦ καὶ ἐν
τῷ καθημένῳ ἐπάνω αὐτοῦ.
σλδ ε 23 “ [c] Οὐαὶ ὑμῖν, γραμματεῖς καὶ Φαρισαῖοι, ὑπο- c Luc. 11. 42.
κριταὶ, ὅτι ἀποδεκατοῦτε τὸ ἡδύοσμον καὶ τὸ ἀνη-

F

θον καὶ τὸ κύμινον, καὶ ἀφήκατε τὰ βαρύτερα τοῦ
νόμου, τὴν κρίσιν καὶ τὸν ἔλεον καὶ τὴν πίστιν·
ταῦτα ἔδει ποιῆσαι, κἀκεῖνα μὴ ἀφιέναι. ὁδηγοὶ 24 σλε
τυφλοί, οἱ διϋλίζοντες τὸν κώνωπα τὴν δὲ κάμη- ι
d 15. 20. Luc. 11. 39. Marc. 7. 4. λον καταπίνοντες. [d] Οὐαὶ ὑμῖν, γραμματεῖς καὶ 25 σλϛ
Φαρισαῖοι, ὑποκριταί, ὅτι καθαρίζετε τὸ ἔξωθεν ε
τοῦ ποτηρίου καὶ τῆς παροψίδος, ἔσωθεν δὲ γέ-
μουσιν ἐξ ἁρπαγῆς καὶ ἀκρασίας. Φαρισαῖε τυφλέ, 26
καθάρισον πρῶτον τὸ ἐντὸς τοῦ ποτηρίου καὶ τῆς
παροψίδος, ἵνα γένηται καὶ τὸ ἐκτὸς αὐτῶν
καθαρόν.

e Luc. 11. 44. “ [e] Οὐαὶ ὑμῖν, γραμματεῖς καὶ Φαρισαῖοι, ὑπο- 27 σλζ
κριταί, ὅτι παρομοιάζετε τάφοις κεκονιαμένοις, ε
οἵτινες ἔξωθεν μὲν φαίνονται ὡραῖοι, ἔσωθεν δὲ
γέμουσιν ὀστέων νεκρῶν καὶ πάσης ἀκαθαρσίας.
οὕτω καὶ ὑμεῖς ἔξωθεν μὲν φαίνεσθε τοῖς ἀνθρώ- 28
ποις δίκαιοι, ἔσωθεν δὲ μεστοί ἐστε ὑποκρίσεως
f Luc. 11. 47. καὶ ἀνομίας. [f] Οὐαὶ ὑμῖν, γραμματεῖς καὶ Φαρι- 29 σλη
σαῖοι, ὑποκριταί, ὅτι οἰκοδομεῖτε τοὺς τάφους τῶν ε
προφητῶν καὶ κοσμεῖτε τὰ μνημεῖα τῶν δικαίων,
καὶ λέγετε, Εἰ ἤμεν ἐν ταῖς ἡμέραις τῶν πατέρων 30
ἡμῶν, οὐκ ἂν ἤμεν κοινωνοὶ αὐτῶν ἐν τῷ αἵματι
τῶν προφητῶν· ὥστε μαρτυρεῖτε ἑαυτοῖς ὅτι υἱοί 31
ἐστε τῶν φονευσάντων τοὺς προφήτας· καὶ ὑμεῖς 32 σλθ
g 3. 7. πληρώσατε τὸ μέτρον τῶν πατέρων ὑμῶν. [g] ὄφεις, 33 ι
γεννήματα ἐχιδνῶν, πῶς φύγητε ἀπὸ τῆς κρίσεως
h Luc. 11. 49. Act. 5. 40. et 22. 19. 2 Cor. 11. 24, 25. τῆς γεέννης; [h] Διὰ τοῦτο ἰδοὺ ἐγὼ ἀποστέλλω 34 σμ
πρὸς ὑμᾶς προφήτας καὶ σοφοὺς καὶ γραμματεῖς· ε
καὶ ἐξ αὐτῶν ἀποκτενεῖτε καὶ σταυρώσετε, καὶ ἐξ
i Gen. 4. 8. Heb. 11. 4. 2 Par. 24. 21, 22. αὐτῶν μαστιγώσετε ἐν ταῖς συναγωγαῖς ὑμῶν καὶ
διώξετε ἀπὸ πόλεως εἰς πόλιν, [i] ὅπως ἔλθῃ ἐφ' 35

ὑμᾶς πᾶν αἷμα δίκαιον ἐκχυνόμενον ἐπὶ τῆς γῆς,
ἀπὸ τοῦ αἵματος Ἄβελ τοῦ δικαίου ἕως τοῦ αἵμα-
τος Ζαχαρίου υἱοῦ Βαραχίου, ὃν ἐφονεύσατε με-
36 ταξὺ τοῦ ναοῦ καὶ τοῦ θυσιαστηρίου. ἀμὴν λέγω
ὑμῖν, ἥξει ταῦτα πάντα ἐπὶ τὴν γενεὰν ταύτην.
σμα ε 37 [k] Ἱερουσαλὴμ, Ἱερουσαλὴμ, ἡ ἀποκτείνουσα τοὺς
προφήτας καὶ λιθοβολοῦσα τοὺς ἀπεσταλμένους
πρὸς αὐτὴν, ποσάκις ἠθέλησα ἐπισυναγαγεῖν τὰ
τέκνα σου, ὃν τρόπον ἐπισυνάγει ὄρνις τὰ νοσ-
σία ἑαυτῆς ὑπὸ τὰς πτέρυγας, καὶ οὐκ ἠθελή-
38 σατε; ἰδοὺ ἀφίεται ὑμῖν ὁ οἶκος ὑμῶν ἔρημος.
39 [l] λέγω γὰρ ὑμῖν, Οὐ μή με ἴδητε ἀπ' ἄρτι, ἕως
ἂν εἴπητε, Εὐλογημένος ὁ ἐρχόμενος ἐν ὀνόματι
Κυρίου."

σμβ β **24** [m] ΚΑΙ ἐξελθὼν ὁ Ἰησοῦς ἐπορεύετο ἀπὸ τοῦ
ἱεροῦ· καὶ προσῆλθον οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ ἐπιδεῖξαι
2 αὐτῷ τὰς οἰκοδομὰς τοῦ ἱεροῦ. ὁ δὲ Ἰησοῦς
εἶπεν αὐτοῖς, "Οὐ βλέπετε πάντα ταῦτα; ἀμὴν
λέγω ὑμῖν, [n] οὐ μὴ ἀφεθῇ ὧδε λίθος ἐπὶ λίθον
ΝΖ' σμγ β 3 ὃς οὐ μὴ καταλυθήσεται." Καθημένου δὲ αὐτοῦ
ἐπὶ τοῦ ὄρους τῶν ἐλαιῶν, προσῆλθον αὐτῷ οἱ
μαθηταὶ κατ' ἰδίαν λέγοντες, "Εἰπὲ ἡμῖν, πότε
ταῦτα ἔσται; καὶ τί τὸ σημεῖον τῆς σῆς παρου-
4 σίας καὶ τῆς συντελείας τοῦ αἰῶνος;" [o] Καὶ ἀπο-
κριθεὶς ὁ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς, "Βλέπετε μή τις
5 ὑμᾶς πλανήσῃ. πολλοὶ γὰρ ἐλεύσονται ἐπὶ τῷ
ὀνόματί μου, λέγοντες, Ἐγώ εἰμι ὁ Χριστὸς, καὶ
6 πολλοὺς πλανήσουσι. [p] Μελλήσετε δὲ ἀκούειν
πολέμους καὶ ἀκοὰς πολέμων. ὁρᾶτε, μὴ θροεῖ-
σθε· δεῖ γὰρ πάντα γενέσθαι· ἀλλ' οὔπω ἐστὶ τὸ
7 τέλος. Ἐγερθήσεται γὰρ ἔθνος ἐπὶ ἔθνος καὶ

k Luc. 13. 34. 2 Esdr. 1. 30.
l 21. 9. Ps. 118. 26.
m Marc. 13. 1. Luc. 21. 5.
n Luc. 19. 44.
o Marc. 13. 5. Ephes. 5. 6. Coloss. 2. 8. 2 Thess. 2. 3.
p Jerem. 4. 27. et 5. 10, 18.

βασιλεία ἐπὶ βασιλείαν· καὶ ἔσονται λιμοὶ καὶ
λοιμοὶ καὶ σεισμοὶ κατὰ τόπους. πάντα δὲ ταῦτα 8
ἀρχὴ ὠδίνων. [q] Τότε παραδώσουσιν ὑμᾶς εἰς 9 σμδ α
θλῖψιν, καὶ ἀποκτενοῦσιν ὑμᾶς, καὶ ἔσεσθε μισού-
μενοι ὑπὸ πάντων τῶν ἐθνῶν διὰ τὸ ὄνομά μου.
καὶ τότε σκανδαλισθήσονται πολλοὶ, καὶ ἀλλή- 10 σμε ι
λους παραδώσουσι καὶ μισήσουσιν ἀλλήλους· καὶ 11
πολλοὶ ψευδοπροφῆται ἐγερθήσονται καὶ πλανή-
σουσι πολλούς· καὶ διὰ τὸ πληθυνθῆναι τὴν ἀνο- 12
μίαν ψυγήσεται ἡ ἀγάπη τῶν πολλῶν· ὁ δὲ 13
ὑπομείνας εἰς τέλος, οὗτος σωθήσεται. καὶ κη- 14 σμϛ ϛ
ρυχθήσεται τοῦτο τὸ εὐαγγέλιον τῆς βασιλείας ἐν
ὅλῃ τῇ οἰκουμένῃ εἰς μαρτύριον πᾶσι τοῖς ἔθνεσι.
καὶ τότε ἥξει τὸ τέλος. [r] Ὅταν οὖν ἴδητε τὸ 15 σμζ ϛ
βδέλυγμα τῆς ἐρημώσεως, τὸ ῥηθὲν διὰ Δανιὴλ τοῦ
προφήτου, ἑστὼς ἐν τόπῳ ἁγίῳ (ὁ ἀναγινώσκων
νοείτω), τότε οἱ ἐν τῇ Ἰουδαίᾳ φευγέτωσαν ἐπὶ 16 σμη β
τὰ ὄρη· ὁ ἐπὶ τοῦ δώματος μὴ καταβαινέτω 17
ἆραί τι ἐκ τῆς οἰκίας αὐτοῦ· καὶ ὁ ἐν τῷ ἀγρῷ μὴ 18
ἐπιστρεψάτω ὀπίσω ἆραι τὰ ἱμάτια αὐτοῦ. οὐαὶ 19 σμθ β
δὲ ταῖς ἐν γαστρὶ ἐχούσαις καὶ ταῖς θηλαζούσαις
ἐν ἐκείναις ταῖς ἡμέραις. [s] προσεύχεσθε δὲ ἵνα 20 σν ϛ
μὴ γένηται ἡ φυγὴ ὑμῶν χειμῶνος, μηδὲ ἐν σαβ-
βάτῳ. [t] Ἔσται γὰρ τότε θλῖψις μεγάλη, οἵα οὐ 21 σνα β
γέγονεν ἀπ' ἀρχῆς κόσμου ἕως τοῦ νῦν, οὐδ' οὐ
μὴ γένηται. καὶ εἰ μὴ ἐκολοβώθησαν αἱ ἡμέραι 22 σνβ ϛ
ἐκεῖναι, οὐκ ἂν ἐσώθη πᾶσα σάρξ· διὰ δὲ τοὺς
ἐκλεκτοὺς κολοβωθήσονται αἱ ἡμέραι ἐκεῖναι.
[u] Τότε ἐάν τις ὑμῖν εἴπῃ, Ἰδοὺ ὧδε ὁ Χριστὸς, 23 σνγ β
ἢ ὧδε, μὴ πιστεύσητε. [x] Ἐγερθήσονται γὰρ 24 σνδ ϛ
ψευδόχριστοι καὶ ψευδοπροφῆται καὶ δώσουσι

q 10. 17. Marc. 13. 9. Luc. 21. 12. Joan. 15. 20. et 16. 2.
r Marc. 13. 14. Luc. 21. 20. Dan. 9. 27. et 12. 11.
s Act. 1. 12.
t Dan. 12. 1.
u Marc. 13. 21. Luc. 17. 23. et 21. 8.
x Marc. 13. 22.

σημεῖα μεγάλα καὶ τέρατα, ὥστε πλανῆσαι, εἰ
σνε ε 25 δυνατὸν, καὶ τοὺς ἐκλεκτούς. ἰδοὺ προείρηκα
26 ὑμῖν. ἐὰν οὖν εἴπωσιν ὑμῖν, Ἰδοὺ ἐν τῇ ἐρήμῳ
ἐστὶ, μὴ ἐξέλθητε, Ἰδοὺ ἐν τοῖς ταμείοις, μὴ
σνϛ ε 27 πιστεύσητε. ὥσπερ γὰρ ἡ ἀστραπὴ ἐξέρχεται
ἀπὸ ἀνατολῶν καὶ φαίνεται ἕως δυσμῶν, οὕτως
ἔσται καὶ ἡ παρουσία τοῦ υἱοῦ τοῦ ἀνθρώπου.
σνζ ε 28 [y] ὅπου γὰρ ἐὰν ᾖ τὸ πτῶμα, ἐκεῖ συναχθήσονται — y Job 39. 30. Luc. 17. 37.
σνη β 29 οἱ ἀετοί. [z] Εὐθέως δὲ μετὰ τὴν θλῖψιν τῶν ἡμε- — z Marc. 13. 24. Luc. 21. 25.
ρῶν ἐκείνων ὁ ἥλιος σκοτισθήσεται καὶ ἡ σελήνη — Ezech. 32. 7.
οὐ δώσει τὸ φέγγος αὐτῆς, καὶ οἱ ἀστέρες πε- — Esa. 13. 10. Joel. 2. 31. et 3. 15.
σοῦνται ἀπὸ τοῦ οὐρανοῦ, καὶ αἱ δυνάμεις τῶν — Act. 2. 20.
σνθ β 30 οὐρανῶν σαλευθήσονται. [a] καὶ τότε φανήσεται — a Apoc. 1. 7.
τὸ σημεῖον τοῦ υἱοῦ τοῦ ἀνθρώπου ἐν τῷ οὐρανῷ·
καὶ τότε κόψονται πᾶσαι αἱ φυλαὶ τῆς γῆς, καὶ
ὄψονται τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου ἐρχόμενον ἐπὶ
τῶν νεφελῶν τοῦ οὐρανοῦ μετὰ δυνάμεως καὶ
31 δόξης πολλῆς· [b] καὶ ἀποστελεῖ τοὺς ἀγγέλους — b 13. 41. 1 Cor. 15. 52.
αὐτοῦ μετὰ σάλπιγγος φωνῆς μεγάλης, καὶ ἐπι- — 1 Thess. 4. 16.
συνάξουσι τοὺς ἐκλεκτοὺς αὐτοῦ ἐκ τῶν τεσ-
σάρων ἀνέμων, ἀπ᾽ ἄκρων οὐρανῶν ἕως ἄκρων
αὐτῶν.
32 “Ἀπὸ δὲ τῆς συκῆς μάθετε τὴν παραβολήν·
ὅταν ἤδη ὁ κλάδος αὐτῆς γένηται ἁπαλὸς καὶ τὰ
φύλλα ἐκφύῃ, γινώσκετε ὅτι ἐγγὺς τὸ θέρος·
33 [c] οὕτω καὶ ὑμεῖς, ὅταν ἴδητε πάντα ταῦτα, γινώ- — c Jac. 5. 9.
34 σκετε ὅτι ἐγγύς ἐστιν ἐπὶ θύραις. [d] ἀμὴν λέγω — d Marc. 13. 30, 31. Luc. 21.
ὑμῖν, οὐ μὴ παρέλθῃ ἡ γενεὰ αὕτη ἕως ἂν πάντα — 32, 33.
35 ταῦτα γένηται· [e] ὁ οὐρανὸς καὶ ἡ γῆ παρελεύ- — e 5. 18.
ΝΗʹ 36 σονται, οἱ δὲ λόγοι μου οὐ μὴ παρέλθωσι. [f] Περὶ — f Marc. 13. 32.
σξ ϛ δὲ τῆς ἡμέρας ἐκείνης καὶ τῆς ὥρας οὐδεὶς οἶδεν,

g Luc. 17. 26, 27. 1 Pet. 3. 20. Gen. 6. 3, 4. 5. et 7. 5.
h Luc. 17. 35.
i 25. 13. Marc. 13. 33, 35.
k 1 Thess. 5. 2. 2 Pet. 3. 10. Luc. 12. 39. Apoc. 3. 3. et 16. 15.
l Luc. 12. 42.
m Apoc. 16. 15.
n 25. 21. Luc. 22. 29, 30.

οὐδὲ οἱ ἄγγελοι τῶν οὐρανῶν, εἰ μὴ ὁ πατήρ μου
μόνος. g Ὥσπερ δὲ αἱ ἡμέραι τοῦ Νῶε, οὕτως 37 σξα ε
ἔσται καὶ ἡ παρουσία τοῦ υἱοῦ τοῦ ἀνθρώπου·
ὥσπερ γὰρ ἦσαν ἐν ταῖς ἡμέραις ταῖς πρὸ τοῦ 38
κατακλυσμοῦ τρώγοντες καὶ πίνοντες, γαμοῦντες
καὶ ἐκγαμίζοντες, ἄχρι ἧς ἡμέρας εἰσῆλθε Νῶε εἰς
τὴν κιβωτὸν, καὶ οὐκ ἔγνωσαν ἕως ἦλθεν ὁ κατα- 39
κλυσμὸς καὶ ἦρεν ἅπαντας, οὕτως ἔσται καὶ ἡ
παρουσία τοῦ υἱοῦ τοῦ ἀνθρώπου.
"h Τότε δύο ἔσονται ἐν τῷ ἀγρῷ· ὁ εἷς παρα- 40 σξβ ε
λαμβάνεται καὶ ὁ εἷς ἀφίεται· δύο ἀλήθουσαι 41
ἐν τῷ μύλωνι· μία παραλαμβάνεται καὶ μία
ἀφίεται.
"i Γρηγορεῖτε οὖν, ὅτι οὐκ οἴδατε ποίᾳ ὥρᾳ ὁ 42 σξγ ϛ
κύριος ὑμῶν ἔρχεται. k ἐκεῖνο δὲ γινώσκετε, ὅτι 43 σξδ β
εἰ ᾔδει ὁ οἰκοδεσπότης ποίᾳ φυλακῇ ὁ κλέπτης
ἔρχεται, ἐγρηγόρησεν ἂν καὶ οὐκ ἂν εἴασε διορυ-
γῆναι τὴν οἰκίαν αὐτοῦ. διὰ τοῦτο καὶ ὑμεῖς 44
γίνεσθε ἕτοιμοι· ὅτι ᾗ ὥρᾳ οὐ δοκεῖτε ὁ υἱὸς τοῦ
ἀνθρώπου ἔρχεται. l Τίς ἄρα ἐστὶν ὁ πιστὸς 45 σξε ε
δοῦλος καὶ φρόνιμος, ὃν κατέστησεν ὁ κύριος
αὐτοῦ ἐπὶ τῆς θεραπείας αὐτοῦ, τοῦ διδόναι αὐ-
τοῖς τὴν τροφὴν ἐν καιρῷ; m μακάριος ὁ δοῦλος 46 σξϛ ε
ἐκεῖνος ὃν ἐλθὼν ὁ κύριος αὐτοῦ εὑρήσει ποιοῦντα
οὕτως· n Ἀμὴν λέγω ὑμῖν ὅτι ἐπὶ πᾶσι τοῖς 47
ὑπάρχουσιν αὐτοῦ καταστήσει αὐτόν. Ἐὰν δὲ 48 σξζ ε
εἴπῃ ὁ κακὸς δοῦλος ἐκεῖνος ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτοῦ,
Χρονίζει ὁ κύριός μου ἐλθεῖν, καὶ ἄρξηται τύπτειν 49
τοὺς συνδούλους, ἐσθίειν δὲ καὶ πίνειν μετὰ τῶν
μεθυόντων, ἥξει ὁ κύριος τοῦ δούλου ἐκείνου ἐν 50
ἡμέρᾳ ᾗ οὐ προσδοκᾷ καὶ ἐν ὥρᾳ ᾗ οὐ γινώσκει,

51 [o] καὶ διχοτομήσει αὐτὸν, καὶ τὸ μέρος αὐτοῦ μετὰ
τῶν ὑποκριτῶν θήσει· ἐκεῖ ἔσται ὁ κλαυθμὸς καὶ
ὁ βρυγμὸς τῶν ὀδόντων.

ΝΘ′ σξη ι
25 "ΤΟΤΕ ὁμοιωθήσεται ἡ βασιλεία τῶν οὐ-
ρανῶν δέκα παρθένοις, αἵτινες λαβοῦσαι τὰς λαμ-
πάδας αὐτῶν ἐξῆλθον εἰς ἀπάντησιν τοῦ νυμ-
2 φίου· πέντε δὲ ἦσαν ἐξ αὐτῶν φρόνιμοι, καὶ αἱ
3 πέντε μωραί. αἵτινες μωραὶ, λαβοῦσαι τὰς λαμ-
πάδας ἑαυτῶν οὐκ ἔλαβον μεθ' ἑαυτῶν ἔλαιον·
4 αἱ δὲ φρόνιμοι ἔλαβον ἔλαιον ἐν τοῖς ἀγγείοις
5 αὐτῶν μετὰ τῶν λαμπάδων αὐτῶν. χρονίζοντος δὲ
τοῦ νυμφίου ἐνύσταξαν πᾶσαι καὶ ἐκάθευδον.
6 μέσης δὲ νυκτὸς κραυγὴ γέγονεν, Ἰδοὺ ὁ νυμφίος
7 ἔρχεται, ἐξέρχεσθε εἰς ἀπάντησιν αὐτοῦ. Τότε
ἠγέρθησαν πᾶσαι αἱ παρθένοι ἐκεῖναι καὶ ἐκόσμη-
8 σαν τὰς λαμπάδας αὐτῶν. αἱ δὲ μωραὶ ταῖς
φρονίμοις εἶπον, Δότε ἡμῖν ἐκ τοῦ ἐλαίου ὑμῶν,
9 ὅτι αἱ λαμπάδες ἡμῶν σβέννυνται. Ἀπεκρίθησαν
δὲ αἱ φρόνιμοι λέγουσαι, Μήποτε οὐκ ἀρκέσῃ
ἡμῖν καὶ ὑμῖν· πορεύεσθε δὲ μᾶλλον πρὸς τοὺς
10 πωλοῦντας καὶ ἀγοράσατε ἑαυταῖς. [p] ἀπερχομένων
δὲ αὐτῶν ἀγοράσαι, ἦλθεν ὁ νυμφίος· καὶ αἱ
ἕτοιμοι εἰσῆλθον μετ' αὐτοῦ εἰς τοὺς γάμους,
11 καὶ ἐκλείσθη ἡ θύρα. ὕστερον δὲ ἔρχονται καὶ
αἱ λοιπαὶ παρθένοι λέγουσαι, Κύριε κύριε, ἄνοι-
12 ξον ἡμῖν. [q] Ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν, Ἀμὴν λέγω
13 ὑμῖν, οὐκ οἶδα ὑμᾶς. [r] Γρηγορεῖτε οὖν, ὅτι οὐκ
οἴδατε τὴν ἡμέραν οὐδὲ τὴν ὥραν ἐν ᾗ ὁ υἱὸς τοῦ
ἀνθρώπου ἔρχεται.

Ξ′ σξθ β
14 " [s] Ὥσπερ γὰρ ἄνθρωπος ἀποδημῶν ἐκάλεσε
τοὺς ἰδίους δούλους καὶ παρέδωκεν αὐτοῖς τὰ

o 8. 12. et 13. 42. et 25. 30.
p Luc. 13. 25.
q 7. 23.
r 24. 42. Marc. 13. 33, 35. Luc. 21. 36. 1 Cor. 16. 13. 1 Pet. 5. 8. Apoc. 16. 15.
s Luc. 19. 12.

ὑπάρχοντα αὐτοῦ, καὶ ᾧ μὲν ἔδωκε πέντε τάλαντα, 15
ᾧ δὲ δύο, ᾧ δὲ ἕν, ἑκάστῳ κατὰ τὴν ἰδίαν δύ-
ναμιν, καὶ ἀπεδήμησεν εὐθέως. πορευθεὶς δὲ ὁ 16
τὰ πέντε τάλαντα λαβὼν εἰργάσατο ἐν αὐτοῖς
καὶ ἐποίησεν ἄλλα πέντε τάλαντα. ὡσαύτως καὶ 17
ὁ τὰ δύο ἐκέρδησε καὶ αὐτὸς ἄλλα δύο. ὁ δὲ τὸ 18
ἓν λαβὼν ἀπελθὼν ὤρυξεν ἐν τῇ γῇ καὶ ἀπέ-
κρυψε τὸ ἀργύριον τοῦ κυρίου αὐτοῦ. Μετὰ δὲ 19
χρόνον πολὺν ἔρχεται ὁ κύριος τῶν δούλων ἐκεί-
νων, καὶ συναίρει μετ᾽ αὐτῶν λόγον. καὶ προσελ- 20
θὼν ὁ τὰ πέντε τάλαντα λαβὼν προσήνεγκεν
ἄλλα πέντε τάλαντα, λέγων, Κύριε, πέντε τά-
λαντά μοι παρέδωκας· ἴδε ἄλλα πέντε τάλαντα
ἐκέρδησα ἐπ᾽ αὐτοῖς. t Ἔφη δὲ αὐτῷ ὁ κύριος 21
αὐτοῦ, Εὖ, δοῦλε ἀγαθὲ καὶ πιστέ, ἐπὶ ὀλίγα ἦς
πιστός, ἐπὶ πολλῶν σε καταστήσω· εἴσελθε εἰς
τὴν χαρὰν τοῦ κυρίου σου. Προσελθὼν δὲ καὶ 22
ὁ τὰ δύο τάλαντα λαβὼν εἶπε, Κύριε, δύο τά-
λαντά μοι παρέδωκας· ἴδε ἄλλα δύο τάλαντα
ἐκέρδησα ἐπ᾽ αὐτοῖς. Ἔφη αὐτῷ ὁ κύριος αὐτοῦ, 23
Εὖ, δοῦλε ἀγαθὲ καὶ πιστέ, ἐπὶ ὀλίγα ἦς πιστός,
ἐπὶ πολλῶν σε καταστήσω· εἴσελθε εἰς τὴν
χαρὰν τοῦ κυρίου σου. Προσελθὼν δὲ καὶ ὁ τὸ 24
ἓν τάλαντον εἰληφὼς εἶπε, Κύριε, ἔγνων σε ὅτι
σκληρὸς εἶ ἄνθρωπος, θερίζων ὅπου οὐκ ἔσπειρας
καὶ συνάγων ὅθεν οὐ διεσκόρπισας· καὶ φοβηθείς, 25
ἀπελθὼν ἔκρυψα τὸ τάλαντόν σου ἐν τῇ γῇ· ἴδε
ἔχεις τὸ σόν. Ἀποκριθεὶς δὲ ὁ κύριος αὐτοῦ 26
εἶπεν αὐτῷ, Πονηρὲ δοῦλε καὶ ὀκνηρέ, ᾔδεις ὅτι
θερίζω ὅπου οὐκ ἔσπειρα καὶ συνάγω ὅθεν οὐ
διεσκόρπισα; ἔδει οὖν σε βαλεῖν τὸ ἀργύριόν 27

t 24. 47. Luc. 22. 29, 30.

σο
ε

μου τοῖς τραπεζίταις, καὶ ἐλθὼν ἐγὼ ἐκομισάμην
28 ἂν τὸ ἐμὸν σὺν τόκῳ. ἄρατε οὖν ἀπ' αὐτοῦ τὸ
τάλαντον, καὶ δότε τῷ ἔχοντι τὰ δέκα τάλαντα.
σοα β 29 [u] Τῷ γὰρ ἔχοντι παντὶ δοθήσεται καὶ περισσευ- u 13. 12. Marc. 4. 25. Luc. 8. 18. et 19. 26.
θήσεται· ἀπὸ δὲ τοῦ μὴ ἔχοντος καὶ ὃ ἔχει ἀρ-
σοβ ε 30 θήσεται ἀπ' αὐτοῦ. [x] Καὶ τὸν ἀχρεῖον δοῦλον x 8. 12. et 13. 42. et 22. 13.
ἐκβάλλετε εἰς τὸ σκότος τὸ ἐξώτερον· ἐκεῖ ἔσται
ὁ κλαυθμὸς καὶ ὁ βρυγμὸς τῶν ὀδόντων.
ΞΑ' σογ ι 31 "[y]Ὅταν δὲ ἔλθῃ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἐν y 16. 27. Zach. 14. 5. 1 Thess. 4. 16. 2 Thess. 1. 7. Judæ ver. 14. Apoc. 1. 7.
τῇ δόξῃ αὐτοῦ, καὶ πάντες οἱ ἅγιοι ἄγγελοι μετ'
αὐτοῦ, τότε καθίσει ἐπὶ θρόνου δόξης αὐτοῦ,
32 [z] καὶ συναχθήσεται ἔμπροσθεν αὐτοῦ πάντα τὰ z Rom. 14. 10. 2 Cor. 5. 10. Ezech. 20. 38. et 34. 17, 20.
ἔθνη, καὶ ἀφοριεῖ αὐτοὺς ἀπ' ἀλλήλων, ὥσπερ ὁ
33 ποιμὴν ἀφορίζει τὰ πρόβατα ἀπὸ τῶν ἐρίφων, καὶ
στήσει τὰ μὲν πρόβατα ἐκ δεξιῶν αὐτοῦ, τὰ δὲ
ἐρίφια ἐξ εὐωνύμων.
34 "Τότε ἐρεῖ ὁ βασιλεὺς τοῖς ἐκ δεξιῶν αὐτοῦ,
Δεῦτε οἱ εὐλογημένοι τοῦ πατρός μου, κληρονο-
μήσατε τὴν ἡτοιμασμένην ὑμῖν βασιλείαν ἀπὸ
35 καταβολῆς κόσμου. [a] ἐπείνασα γὰρ, καὶ ἐδώκατέ a Esa. 58. 7. Ezech. 18. 7. Ecclus. 7. 35. Jac. 1. 27.
μοι φαγεῖν· ἐδίψησα, καὶ ἐποτίσατέ με· ξένος
36 ἤμην, καὶ συνηγάγετέ με· γυμνὸς, καὶ περι-
εβάλετέ με· ἠσθένησα, καὶ ἐπεσκέψασθέ με· ἐν
37 φυλακῇ ἤμην, καὶ ἤλθετε πρός με. Τότε ἀπο-
κριθήσονται αὐτῷ οἱ δίκαιοι λέγοντες, Κύριε,
πότε σὲ εἴδομεν πεινῶντα καὶ ἐθρέψαμεν, ἢ δι-
38 ψῶντα καὶ ἐποτίσαμεν; πότε δέ σε εἴδομεν ξένον
καὶ συνηγάγομεν, ἢ γυμνὸν καὶ περιεβάλομεν;
39 πότε δέ σε εἴδομεν ἀσθενῆ, ἢ ἐν φυλακῇ, καὶ
40 ἤλθομεν πρός σε; [b] Καὶ ἀποκριθεὶς ὁ βασιλεὺς b Prov. 19. 17. Heb. 6. 10.
ἐρεῖ αὐτοῖς, Ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ἐφ' ὅσον ἐποιήσατε

ἑνὶ τούτων τῶν ἀδελφῶν μου τῶν ἐλαχίστων, ἐμοὶ
ἐποιήσατε.

c 7. 23. Luc. 13. 27. Psal. 6. 8.

“ c Τότε ἐρεῖ καὶ τοῖς ἐξ εὐωνύμων, Πορεύεσθε 41
ἀπ' ἐμοῦ οἱ κατηραμένοι εἰς τὸ πῦρ τὸ αἰώνιον
τὸ ἡτοιμασμένον τῷ διαβόλῳ καὶ τοῖς ἀγγέλοις
αὐτοῦ. ἐπείνασα γὰρ, καὶ οὐκ ἐδώκατέ μοι φαγεῖν· 42
ἐδίψησα, καὶ οὐκ ἐποτίσατέ με· ξένος ἤμην, καὶ 43
οὐ συνηγάγετέ με· γυμνὸς, καὶ οὐ περιεβάλετέ
με· ἀσθενὴς, καὶ ἐν φυλακῇ, καὶ οὐκ ἐπεσκέψασθέ
με. Τότε ἀποκριθήσονται αὐτῷ καὶ αὐτοὶ λέ- 44
γοντες, Κύριε, πότε σὲ εἴδομεν πεινῶντα, ἢ δι-
ψῶντα, ἢ ξένον, ἢ γυμνὸν, ἢ ἀσθενῆ, ἢ ἐν φυλακῇ,
καὶ οὐ διηκονήσαμέν σοι; Τότε ἀποκριθήσεται 45
αὐτοῖς λέγων, Ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ἐφ' ὅσον οὐκ
ἐποιήσατε ἑνὶ τούτων τῶν ἐλαχίστων, οὐδὲ ἐμοὶ

d Joan. 5. 29. Dan. 12. 2.

ἐποιήσατε. d Καὶ ἀπελεύσονται οὗτοι εἰς κόλασιν 46
αἰώνιον· οἱ δὲ δίκαιοι εἰς ζωὴν αἰώνιον.”

e Marc. 14. 1. Luc. 22. 1.

e ΚΑΙ ἐγένετο ὅτε ἐτέλεσεν ὁ Ἰησοῦς πάντας 26 σοδ α
τοὺς λόγους τούτους, εἶπε τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ,
“ Οἴδατε ὅτι μετὰ δύο ἡμέρας τὸ πάσχα γίνεται, 2
καὶ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου παραδίδοται εἰς τὸ

f Joan. 11. 47.

σταυρωθῆναι.” f Τότε συνήχθησαν οἱ ἀρχιερεῖς 3 σοε ς
καὶ οἱ γραμματεῖς καὶ οἱ πρεσβύτεροι τοῦ λαοῦ
εἰς τὴν αὐλὴν τοῦ ἀρχιερέως τοῦ λεγομένου
Καϊάφα, καὶ συνεβουλεύσαντο ἵνα τὸν Ἰησοῦν 4
κρατήσωσι δόλῳ καὶ ἀποκτείνωσιν. ἔλεγον δὲ, 5
“ Μὴ ἐν τῇ ἑορτῇ, ἵνα μὴ θόρυβος γένηται ἐν
τῷ λαῷ.”

g Marc. 14. 3. Joan. 11. 2. et 12. 3.

g Τοῦ δὲ Ἰησοῦ γενομένου ἐν Βηθανίᾳ ἐν οἰκίᾳ 6 ΞΒʹ σοϛ α
Σίμωνος τοῦ λεπροῦ, προσῆλθεν αὐτῷ γυνὴ ἀλά- 7
βαστρον μύρου ἔχουσα βαρυτίμου, καὶ κατέχεεν

8 ἐπὶ τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ ἀνακειμένου. ἰδόντες δὲ
οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ ἠγανάκτησαν λέγοντες, "Εἰς
9 τί ἡ ἀπώλεια αὕτη; ἠδύνατο γὰρ τοῦτο τὸ μύρον
πραθῆναι πολλοῦ καὶ δοθῆναι τοῖς πτωχοῖς."
10 Γνοὺς δὲ ὁ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς, "Τί κόπους
παρέχετε τῇ γυναικί; ἔργον γὰρ καλὸν εἰργάσατο
11 εἰς ἐμέ· [h] πάντοτε γὰρ τοὺς πτωχοὺς ἔχετε μεθ'
σοξ/δ 12 ἑαυτῶν, ἐμὲ δὲ οὐ πάντοτε ἔχετε. βαλοῦσα γὰρ
αὕτη τὸ μύρον τοῦτο ἐπὶ τοῦ σώματός μου, πρὸς
13 τὸ ἐνταφιάσαι με ἐποίησεν. ἀμὴν λέγω ὑμῖν,
ὅπου ἐὰν κηρυχθῇ τὸ εὐαγγέλιον τοῦτο ἐν ὅλῳ
τῷ κόσμῳ, λαληθήσεται καὶ ὃ ἐποίησεν αὕτη, εἰς
μνημόσυνον αὐτῆς."
σοη/β 14 [i] Τότε πορευθεὶς εἷς τῶν δώδεκα, ὁ λεγόμενος
15 Ἰούδας Ἰσκαριώτης, πρὸς τοὺς ἀρχιερεῖς [k] εἶπε,
"Τί θέλετέ μοι δοῦναι, κἀγὼ ὑμῖν παραδώσω
αὐτόν;" Οἱ δὲ ἔστησαν αὐτῷ τριάκοντα ἀργύρια·
16 καὶ ἀπὸ τότε ἐζήτει εὐκαιρίαν ἵνα αὐτὸν παραδῷ.
ΞΓ´ 17 [l] Τῇ δὲ πρώτῃ τῶν ἀζύμων προσῆλθον οἱ
μαθηταὶ τῷ Ἰησοῦ λέγοντες αὐτῷ, "Ποῦ θέ-
18 λεις ἑτοιμάσωμέν σοι φαγεῖν τὸ πάσχα;" Ὁ
δὲ εἶπεν, "Ὑπάγετε εἰς τὴν πόλιν πρὸς τὸν
δεῖνα, καὶ εἴπατε αὐτῷ, Ὁ διδάσκαλος λέγει,
Ὁ καιρός μου ἐγγύς ἐστι· πρὸς σὲ ποιῶ τὸ
19 πάσχα μετὰ τῶν μαθητῶν μου." Καὶ ἐποίησαν
οἱ μαθηταὶ ὡς συνέταξεν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς, καὶ
ἡτοίμασαν τὸ πάσχα.
20 [m] Ὀψίας δὲ γενομένης ἀνέκειτο μετὰ τῶν δώ-
σοθ/δ 21 δεκα. καὶ ἐσθιόντων αὐτῶν εἶπεν, "Ἀμὴν λέγω
σπ/α 22 ὑμῖν ὅτι εἷς ἐξ ὑμῶν παραδώσει με." Καὶ
λυπούμενοι σφόδρα ἤρξαντο λέγειν αὐτῷ ἕκαστος

h Deut. 15. 11. Joan. 12. 8.

i 10. 4. Marc. 14. 10. Luc. 22. 4.

k Zach. 11. 12.

l Marc. 14. 12. Luc. 22. 7.

m Marc. 14. 18. Luc. 22. 14. Joan. 13. 21.

n Marc. 14. 20. αὐτῶν, “Μήτι ἐγώ εἰμι, κύριε;” [n] Ὁ δὲ ἀπο- 23 σπα β
κριθεὶς εἶπεν, “Ὁ ἐμβάψας μετ' ἐμοῦ ἐν τῷ
τρυβλίῳ τὴν χεῖρα, οὗτός με παραδώσει. ὁ μὲν 24
υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ὑπάγει, καθὼς γέγραπται περὶ
αὐτοῦ· οὐαὶ δὲ τῷ ἀνθρώπῳ ἐκείνῳ δι' οὗ ὁ υἱὸς σπβ ς
τοῦ ἀνθρώπου παραδίδοται· καλὸν ἦν αὐτῷ εἰ
οὐκ ἐγεννήθη ὁ ἄνθρωπος ἐκεῖνος.” Ἀποκριθεὶς 25 σπγ ι
δὲ Ἰούδας ὁ παραδιδοὺς αὐτὸν εἶπε, “Μήτι ἐγώ
εἰμι, ῥαββί;” Λέγει αὐτῷ, “Σὺ εἶπας.”

o 1 Cor. 11. 24. Marc. 14. 22. Luc. 22. 19. [o] Ἐσθιόντων δὲ αὐτῶν λαβὼν ὁ Ἰησοῦς τὸν 26 ΞΔ' σπδ α
ἄρτον καὶ εὐλογήσας ἔκλασε καὶ ἐδίδου τοῖς μα-
θηταῖς, καὶ εἶπε, “Λάβετε, φάγετε· τοῦτό ἐστι
τὸ σῶμά μου.” Καὶ λαβὼν τὸ ποτήριον καὶ εὐ- 27 σπε β
χαριστήσας ἔδωκεν αὐτοῖς λέγων, “Πίετε ἐξ
p 20. 28. Rom. 5. 15. αὐτοῦ πάντες· [p] τοῦτο γάρ ἐστι τὸ αἷμά μου τὸ 28
τῆς καινῆς διαθήκης, τὸ περὶ πολλῶν ἐκχυνόμενον
q Marc. 14. 25. Luc. 22. 18. εἰς ἄφεσιν ἁμαρτιῶν. [q] λέγω δὲ ὑμῖν ὅτι οὐ μὴ 29
πίω ἀπ' ἄρτι ἐκ τούτου τοῦ γεννήματος τῆς
ἀμπέλου, ἕως τῆς ἡμέρας ἐκείνης ὅταν αὐτὸ πίνω
μεθ' ὑμῶν καινὸν ἐν τῇ βασιλείᾳ τοῦ πατρός
μου.”

Καὶ ὑμνήσαντες ἐξῆλθον εἰς τὸ ὄρος τῶν ἐλαιῶν. 30 σπς ς
r Marc. 14. 27. Joan. 16. 32. Zach. 13. 7. [r] τότε λέγει αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς, “Πάντες ὑμεῖς 31 σπζ δ
σκανδαλισθήσεσθε ἐν ἐμοὶ ἐν τῇ νυκτὶ ταύτῃ.
γέγραπται γὰρ, ‘Πατάξω τὸν ποιμένα, καὶ δια- σπη ς
s 28. 16. Marc. 14. 28. et 16. 7. σκορπισθήσεται τὰ πρόβατα τῆς ποίμνης.’ [s] μετὰ 32
δὲ τὸ ἐγερθῆναί με προάξω ὑμᾶς εἰς τὴν Γαλι-
λαίαν.” Ἀποκριθεὶς δὲ ὁ Πέτρος εἶπεν αὐτῷ, 33 σπθ α
“Εἰ καὶ πάντες σκανδαλισθήσονται ἐν σοί, ἐγὼ
t Marc. 14. 30. Luc. 22. 34. Joan. 13. 38. οὐδέποτε σκανδαλισθήσομαι.” [t] Ἔφη αὐτῷ ὁ 34
Ἰησοῦς, “Ἀμὴν λέγω σοι ὅτι ἐν ταύτῃ τῇ νυκτὶ

σζ/ς 35 πρὶν ἀλέκτορα φωνῆσαι τρὶς ἀπαρνήσῃ με." Λέ-
γει αὐτῷ ὁ Πέτρος, "Κἂν δέῃ με σὺν σοὶ ἀποθα-
νεῖν, οὐ μή σε ἀπαρνήσομαι." Ὁμοίως καὶ πάντες
οἱ μαθηταὶ εἶπον.
σζα/α 36 [u] ΤΟΤΕ ἔρχεται μετ' αὐτῶν ὁ Ἰησοῦς εἰς
χωρίον λεγόμενον Γεθσημανῆ, καὶ λέγει τοῖς
σζβ/ς μαθηταῖς, "Καθίσατε αὐτοῦ ἕως οὗ ἀπελθὼν
37 προσεύξωμαι ἐκεῖ· [x] Καὶ παραλαβὼν τὸν Πέτρον
καὶ τοὺς δύο υἱοὺς Ζεβεδαίου ἤρξατο λυπεῖσθαι
σζγ/δ 38 καὶ ἀδημονεῖν. τότε λέγει αὐτοῖς, "Περίλυπός
ἐστιν ἡ ψυχή μου ἕως θανάτου· μείνατε ὧδε καὶ
σζδ/α 39 γρηγορεῖτε μετ' ἐμοῦ." [y] Καὶ προελθὼν μικρὸν
ἔπεσεν ἐπὶ πρόσωπον αὐτοῦ προσευχόμενος καὶ
σζε/α λέγων, "Πάτερ μου, εἰ δυνατόν ἐστι, παρελθέτω
ἀπ' ἐμοῦ τὸ ποτήριον τοῦτο· πλὴν οὐχ ὡς ἐγὼ
σζς/β 40 θέλω, ἀλλ' ὡς σύ." Καὶ ἔρχεται πρὸς τοὺς
μαθητὰς καὶ εὑρίσκει αὐτοὺς καθεύδοντας, καὶ
λέγει τῷ Πέτρῳ, "Οὕτως οὐκ ἰσχύσατε μίαν
41 ὥραν γρηγορῆσαι μετ' ἐμοῦ; γρηγορεῖτε καὶ
σζζ/δ προσεύχεσθε, ἵνα μὴ εἰσέλθητε εἰς πειρασμόν.
τὸ μὲν πνεῦμα πρόθυμον, ἡ δὲ σὰρξ ἀσθενής."
σζη/ς 42 Πάλιν ἐκ δευτέρου ἀπελθὼν προσηύξατο λέγων,
"Πάτερ μου, εἰ οὐ δύναται τοῦτο τὸ ποτήριον
παρελθεῖν ἀπ' ἐμοῦ, ἐὰν μὴ αὐτὸ πίω, γενηθήτω
43 τὸ θέλημά σου." Καὶ ἐλθὼν εὑρίσκει αὐτοὺς
πάλιν καθεύδοντας· ἦσαν γὰρ αὐτῶν οἱ ὀφθαλμοὶ
44 βεβαρημένοι. Καὶ ἀφεὶς αὐτοὺς ἀπελθὼν πάλιν
προσηύξατο ἐκ τρίτου τὸν αὐτὸν λόγον εἰπών.
σζθ/δ 45 τότε ἔρχεται πρὸς τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ καὶ λέγει
αὐτοῖς, "Καθεύδετε τὸ λοιπὸν καὶ ἀναπαύεσθε·
ἰδοὺ ἤγγικεν ἡ ὥρα, καὶ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου

u Marc. 14. 32. Luc. 22. 39. Joan. 18. 1.
x 4. 21. Joan. 12. 27.
y Heb. 5. 7, 8. Joan. 12. 27.

παραδίδοται εἰς χεῖρας ἁμαρτωλῶν. ἐγείρεσθε, 46
ἄγωμεν· ἰδοὺ ἤγγικεν ὁ παραδιδούς με."

z Marc. 14. 43. Luc. 22. 47. Joan. 18. 3.

[z] Καὶ ἔτι αὐτοῦ λαλοῦντος, ἰδοὺ Ἰούδας εἷς 47 ΞΕ′ τ α
τῶν δώδεκα ἦλθε, καὶ μετ' αὐτοῦ ὄχλος πολὺς
μετὰ μαχαιρῶν καὶ ξύλων ἀπὸ τῶν ἀρχιερέων
καὶ πρεσβυτέρων τοῦ λαοῦ. ὁ δὲ παραδιδοὺς 48 τα β
αὐτὸν ἔδωκεν αὐτοῖς σημεῖον λέγων, "Ὃν ἂν
φιλήσω, αὐτός ἐστι· κρατήσατε αὐτόν." Καὶ 49
εὐθέως προσελθὼν τῷ Ἰησοῦ εἶπε, "Χαῖρε,
ῥαββὶ," καὶ κατεφίλησεν αὐτόν. ὁ δὲ Ἰησοῦς 50
εἶπεν αὐτῷ, "Ἑταῖρε, ἐφ' ᾧ πάρει;" Τότε προσ-
ελθόντες ἐπέβαλον τὰς χεῖρας ἐπὶ τὸν Ἰησοῦν

a Joan. 18. 10.

καὶ ἐκράτησαν αὐτόν. [a] Καὶ ἰδοὺ εἷς τῶν μετὰ 51 τβ α
Ἰησοῦ ἐκτείνας τὴν χεῖρα ἀπέσπασε τὴν μάχαιραν
αὐτοῦ, καὶ πατάξας τὸν δοῦλον τοῦ ἀρχιερέως

b Gen. 9. 6. Apoc. 13. 10.

ἀφεῖλεν αὐτοῦ τὸ ὠτίον. [b] τότε λέγει αὐτῷ ὁ 52 τγ ι
Ἰησοῦς, "Ἀπόστρεψόν σου τὴν μάχαιραν εἰς
τὸν τόπον αὐτῆς· πάντες γὰρ οἱ λαβόντες μά-
χαιραν ἐν μαχαίρᾳ ἀπολοῦνται. ἢ δοκεῖς ὅτι οὐ 53
δύναμαι ἄρτι παρακαλέσαι τὸν πατέρα μου, καὶ
παραστήσει μοι πλείους ἢ δώδεκα λεγεῶνας ἀγ-

c Esa. 53. 7, 8, 10.

γέλων; [c] πῶς οὖν πληρωθῶσιν αἱ γραφαὶ ὅτι 54
οὕτω δεῖ γενέσθαι;"

Ἐν ἐκείνῃ τῇ ὥρᾳ εἶπεν ὁ Ἰησοῦς τοῖς ὄχλοις, 55 τδ α
"Ὡς ἐπὶ λῃστὴν ἐξήλθετε μετὰ μαχαιρῶν καὶ
ξύλων συλλαβεῖν με; καθ' ἡμέραν πρὸς ὑμᾶς
ἐκαθεζόμην διδάσκων ἐν τῷ ἱερῷ, καὶ οὐκ ἐκρατή-

d Marc. 14. 49.

σατέ με· [d] τοῦτο δὲ ὅλον γέγονεν ἵνα πληρωθῶσιν 56 τε ϛ
αἱ γραφαὶ τῶν προφητῶν." Τότε οἱ μαθηταὶ
πάντες ἀφέντες αὐτὸν ἔφυγον.

e Marc. 14. 53. Luc. 22. 54. Joan. 18. 12, 24.

[e] Οἱ δὲ κρατήσαντες τὸν Ἰησοῦν ἀπήγαγον 57 τϛ α

πρὸς Καϊάφαν τὸν ἀρχιερέα, ὅπου οἱ γραμματεῖς
τζ δ 58 καὶ οἱ πρεσβύτεροι συνήχθησαν. Ὁ δὲ Πέτρος
ἠκολούθει αὐτῷ ἀπὸ μακρόθεν ἕως τῆς αὐλῆς τοῦ
ἀρχιερέως· καὶ εἰσελθὼν ἔσω ἐκάθητο μετὰ τῶν
τη β 59 ὑπηρετῶν ἰδεῖν τὸ τέλος. [f] Οἱ δὲ ἀρχιερεῖς καὶ — f Marc. 14. 55.
οἱ πρεσβύτεροι καὶ τὸ συνέδριον ὅλον ἐζήτουν
ψευδομαρτυρίαν κατὰ τοῦ Ἰησοῦ, ὅπως αὐτὸν
60 θανατώσωσι· καὶ οὐχ εὗρον. καὶ πολλῶν ψευδο-
τθ ς μαρτύρων προσελθόντων οὐχ εὗρον. ὕστερον δὲ
61 προσελθόντες δύο ψευδομάρτυρες [g] εἶπον, "Οὗτος — g Joan. 2. 19.
ἔφη, Δύναμαι καταλῦσαι τὸν ναὸν τοῦ Θεοῦ καὶ
62 διὰ τριῶν ἡμερῶν οἰκοδομῆσαι αὐτόν." Καὶ
ἀναστὰς ὁ ἀρχιερεὺς εἶπεν αὐτῷ, "Οὐδὲν ἀπο-
63 κρίνῃ; τί οὗτοί σου καταμαρτυροῦσιν;" Ὁ δὲ
Ἰησοῦς ἐσιώπα. καὶ ἀποκριθεὶς ὁ ἀρχιερεὺς εἶπεν
αὐτῷ, "Ἐξορκίζω σε κατὰ τοῦ Θεοῦ τοῦ ζῶντος,
ἵνα ἡμῖν εἴπῃς εἰ σὺ εἶ ὁ Χριστὸς, ὁ υἱὸς τοῦ
64 Θεοῦ." [h] Λέγει αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς, "Σὺ εἶπας. — h 16. 27. et 24. 30. et 25. 31. 1 Thess. 4. 16. Apoc. 1. 7. Psal. 110. 1.
τι α πλὴν λέγω ὑμῖν, ἀπ' ἄρτι ὄψεσθε τὸν υἱὸν τοῦ
ἀνθρώπου καθήμενον ἐκ δεξιῶν τῆς δυνάμεως καὶ
τια ς 65 ἐρχόμενον ἐπὶ τῶν νεφελῶν τοῦ οὐρανοῦ." Τότε
ὁ ἀρχιερεὺς διέρρηξε τὰ ἱμάτια αὐτοῦ λέγων,
τιβ β "Ὅτι ἐβλασφήμησε· τί ἔτι χρείαν ἔχομεν μαρ-
τύρων; ἴδε νῦν ἠκούσατε τὴν βλασφημίαν αὐτοῦ·
66 τί ὑμῖν δοκεῖ;" Οἱ δὲ ἀποκριθέντες εἶπον, "Ἔν-
τιγ α 67 οχος θανάτου ἐστί." [i] Τότε ἐνέπτυσαν εἰς τὸ — i 27. 30. Esa. 50. 6.
πρόσωπον αὐτοῦ καὶ ἐκολάφισαν αὐτόν· οἱ δὲ
68 ἐρράπισαν, [k] λέγοντες, "Προφήτευσον ἡμῖν, Χριστὲ, — k Marc. 14. 65. Luc. 22. 64.
τίς ἐστιν ὁ παίσας σε;"
ξς′ τιδ α 69 [l] Ὁ δὲ Πέτρος ἔξω ἐκάθητο ἐν τῇ αὐλῇ, καὶ — l Marc. 14. 66. Luc. 22. 55. Joan. 18. 17, 25.
προσῆλθεν αὐτῷ μία παιδίσκη λέγουσα, "Καὶ

σὺ ἦσθα μετὰ Ἰησοῦ τοῦ Γαλιλαίου.” Ὁ δὲ 70
ἠρνήσατο ἔμπροσθεν πάντων, λέγων, “Οὐκ οἶδα
τί λέγεις.” Ἐξελθόντα δὲ αὐτὸν εἰς τὸν πυλῶνα 71 τιε α
εἶδεν αὐτὸν ἄλλη, καὶ λέγει τοῖς ἐκεῖ, “Καὶ οὗτος
ἦν μετὰ Ἰησοῦ τοῦ Ναζωραίου.” Καὶ πάλιν 72
ἠρνήσατο μεθ᾽ ὅρκου, “Ὅτι οὐκ οἶδα τὸν ἄν-
m Luc. 22. 59. θρωπον.” [m] Μετὰ μικρὸν δὲ προσελθόντες οἱ 73
ἑστῶτες εἶπον τῷ Πέτρῳ, “Ἀληθῶς καὶ σὺ ἐξ
αὐτῶν εἶ· καὶ γὰρ ἡ λαλιά σου δῆλόν σε ποιεῖ.”
Τότε ἤρξατο καταναθεματίζειν καὶ ὀμνύειν, “Ὅτι 74
οὐκ οἶδα τὸν ἄνθρωπον.” Καὶ εὐθέως ἀλέκτωρ
n ver. 34. Luc. 22. 61. ἐφώνησε. [n] καὶ ἐμνήσθη ὁ Πέτρος τοῦ ῥήματος 75 τιϛ β
τοῦ Ἰησοῦ εἰρηκότος αὐτῷ, “Ὅτι πρὶν ἀλέκτορα
φωνῆσαι τρὶς ἀπαρνήσῃ με·” καὶ ἐξελθὼν ἔξω
ἔκλαυσε πικρῶς.

o Marc. 15. 1. Luc. 22. 66. et 23. 1. Joan. 18. 28. [o] ΠΡΩΪΑΣ δὲ γενομένης συμβούλιον ἔλαβον **27** τιζ β
πάντες οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ πρεσβύτεροι τοῦ λαοῦ
κατὰ τοῦ Ἰησοῦ, ὥστε θανατῶσαι αὐτόν· καὶ 2 τιη α
δήσαντες αὐτὸν ἀπήγαγον καὶ παρέδωκαν αὐτὸν
Ποντίῳ Πιλάτῳ τῷ ἡγεμόνι.

Τότε ἰδὼν Ἰούδας ὁ παραδιδοὺς αὐτὸν ὅτι 3 ΞΖ′ τιθ ι
κατεκρίθη, μεταμεληθεὶς ἀπέστρεψε τὰ τριάκοντα
ἀργύρια τοῖς ἀρχιερεῦσι καὶ τοῖς πρεσβυτέροις
λέγων, “Ἥμαρτον παραδοὺς αἷμα ἀθῷον.” Οἱ 4
δὲ εἶπον, “Τί πρὸς ἡμᾶς; σὺ ὄψει.” Καὶ ῥίψας 5
τὰ ἀργύρια ἐν τῷ ναῷ ἀνεχώρησε, καὶ ἀπελθὼν
p Act. 1. 18. ἀπήγξατο. [p] Οἱ δὲ ἀρχιερεῖς λαβόντες τὰ ἀρ- 6
γύρια εἶπον, “Οὐκ ἔξεστι βαλεῖν αὐτὰ εἰς τὸν
κορβανᾶν, ἐπεὶ τιμὴ αἵματός ἐστι.” Συμβούλιον 7
δὲ λαβόντες ἠγόρασαν ἐξ αὐτῶν τὸν ἀγρὸν τοῦ
q Act. 1. 19. κεραμέως εἰς ταφὴν τοῖς ξένοις. [q] διὸ ἐκλήθη 8

ὁ ἀγρὸς ἐκεῖνος ἀγρὸς αἵματος ἕως τῆς σήμερον.
9 τότε ἐπληρώθη τὸ ῥηθὲν διὰ Ἱερεμίου τοῦ προ-
φήτου λέγοντος, ‘ [r] Καὶ ἔλαβον τὰ τριάκοντα r Zach. 11. 12.
ἀργύρια, τὴν τιμὴν τοῦ τετιμημένου, ὃν ἐτιμή-
10 σαντο ἀπὸ υἱῶν Ἰσραὴλ, καὶ ἔδωκαν αὐτὰ εἰς
τὸν ἀγρὸν τοῦ κεραμέως, καθὰ συνέταξέ μοι
Κύριος.’
τκ α 11 [s] Ὁ δὲ Ἰησοῦς ἔστη ἔμπροσθεν τοῦ ἡγεμόνος· s Marc. 15. 2.
καὶ ἐπηρώτησεν αὐτὸν ὁ ἡγεμὼν λέγων, “ Σὺ Luc. 23. 3. Joan. 18. 33,
εἶ ὁ βασιλεὺς τῶν Ἰουδαίων ;” Ὁ δὲ Ἰησοῦς 37. 1 Tim. 6. 13.
τκα δ 12 ἔφη αὐτῷ, “ Σὺ λέγεις.” Καὶ ἐν τῷ κατηγο-
ρεῖσθαι αὐτὸν ὑπὸ τῶν ἀρχιερέων καὶ τῶν πρεσ-
13 βυτέρων οὐδὲν ἀπεκρίνατο. τότε λέγει αὐτῷ
ὁ Πιλάτος, “ Οὐκ ἀκούεις πόσα σοῦ καταμαρτυ-
14 ροῦσι ;” Καὶ οὐκ ἀπεκρίθη αὐτῷ πρὸς οὐδὲ ἓν
ῥῆμα, ὥστε θαυμάζειν τὸν ἡγεμόνα λίαν.
τκβ β 15 [t] Κατὰ δὲ ἑορτὴν εἰώθει ὁ ἡγεμὼν ἀπολύειν t Marc. 15. 6.
16 ἕνα τῷ ὄχλῳ δέσμιον, ὃν ἤθελον. εἶχον δὲ τότε Luc. 23. 17. Joan. 18. 39.
τκγ δ 17 δέσμιον ἐπίσημον λεγόμενον Βαραββᾶν. συν-
ηγμένων οὖν αὐτῶν εἶπεν αὐτοῖς ὁ Πιλάτος, “ Τίνα
θέλετε ἀπολύσω ὑμῖν ; Βαραββᾶν, ἢ Ἰησοῦν τὸν
18 λεγόμενον Χριστόν ;” ᾔδει γὰρ ὅτι διὰ φθόνον
τκδ ι 19 παρέδωκαν αὐτόν. Καθημένου δὲ αὐτοῦ ἐπὶ τοῦ
βήματος, ἀπέστειλε πρὸς αὐτὸν ἡ γυνὴ αὐτοῦ
λέγουσα, “ Μηδὲν σοὶ καὶ τῷ δικαίῳ ἐκείνῳ·
πολλὰ γὰρ ἔπαθον σήμερον κατ᾽ ὄναρ δι᾽ αὐτόν.”
τκε α 20 [u] Οἱ δὲ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ πρεσβύτεροι ἔπεισαν u Marc. 15. 11.
τοὺς ὄχλους, ἵνα αἰτήσωνται τὸν Βαραββᾶν, τὸν Luc. 23. 18. Joan. 18. 40.
21 δὲ Ἰησοῦν ἀπολέσωσιν. [x] ἀποκριθεὶς δὲ ὁ ἡγε- x Act. 3. 14.
μὼν εἶπεν αὐτοῖς, “ Τίνα θέλετε ἀπὸ τῶν δύο
ἀπολύσω ὑμῖν ;” Οἱ δὲ εἶπον, “ Βαραββᾶν.”

Λέγει αὐτοῖς ὁ Πιλάτος, "Τί οὖν ποιήσω Ἰησοῦν 22 τκϛ α
τὸν λεγόμενον Χριστόν;" Λέγουσιν αὐτῷ πάντες,
"Σταυρωθήτω." Ὁ δὲ ἡγεμὼν ἔφη, "Τί γὰρ 23
κακὸν ἐποίησεν;" Οἱ δὲ περισσῶς ἔκραζον λέ-
γοντες, "Σταυρωθήτω." Ἰδὼν δὲ ὁ Πιλάτος ὅτι 24 τκζ ι
οὐδὲν ὠφελεῖ, ἀλλὰ μᾶλλον θόρυβος γίνεται,
λαβὼν ὕδωρ ἀπενίψατο τὰς χεῖρας ἀπέναντι τοῦ
ὄχλου λέγων, "Ἀθῷός εἰμι ἀπὸ τοῦ αἵματος
τοῦ δικαίου τούτου· ὑμεῖς ὄψεσθε." Καὶ ἀπο- 25
κριθεὶς πᾶς ὁ λαὸς εἶπε, "Τὸ αἷμα αὐτοῦ ἐφ'
y Marc. 15. 15. Joan. 19. 1. ἡμᾶς καὶ ἐπὶ τὰ τέκνα ἡμῶν." [y] Τότε ἀπέλυσεν 26 τκη α
αὐτοῖς τὸν Βαραββᾶν, τὸν δὲ Ἰησοῦν φραγελλώσας
παρέδωκεν ἵνα σταυρωθῇ.

ΤΟΤΕ οἱ στρατιῶται τοῦ ἡγεμόνος παραλα- 27 τκθ δ
βόντες τὸν Ἰησοῦν εἰς τὸ πραιτώριον συνήγαγον
ἐπ' αὐτὸν ὅλην τὴν σπεῖραν· καὶ ἐκδύσαντες αὐτὸν 28
περιέθηκαν αὐτῷ χλαμύδα κοκκίνην, καὶ πλέξαντες 29
στέφανον ἐξ ἀκανθῶν ἐπέθηκαν ἐπὶ τὴν κεφαλὴν
αὐτοῦ, καὶ κάλαμον ἐπὶ τὴν δεξιὰν αὐτοῦ· καὶ
γονυπετήσαντες ἔμπροσθεν αὐτοῦ ἐνέπαιζον αὐτῷ
λέγοντες, "Χαῖρε ὁ βασιλεὺς τῶν Ἰουδαίων·"
z 26. 67. Esa. 50. 6. [z] καὶ ἐμπτύσαντες εἰς αὐτὸν ἔλαβον τὸν κάλαμον 30
καὶ ἔτυπτον εἰς τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ. Καὶ ὅτε 31 τλ ϛ
ἐνέπαιξαν αὐτῷ, ἐξέδυσαν αὐτὸν τὴν χλαμύδα,
καὶ ἐνέδυσαν αὐτὸν τὰ ἱμάτια αὐτοῦ· καὶ ἀπήγα-
a Marc. 15. 21. Luc. 23. 26. γον αὐτὸν εἰς τὸ σταυρῶσαι. [a] Ἐξερχόμενοι δὲ 32 τλα α
εὗρον ἄνθρωπον Κυρηναῖον ὀνόματι Σίμωνα· τοῦ-
τον ἠγγάρευσαν ἵνα ἄρῃ τὸν σταυρὸν αὐτοῦ.

b Marc. 15. 22. Luc. 23. 33. Joan. 19. 17. [b] ΚΑΙ ἐλθόντες εἰς τόπον λεγόμενον Γολγοθᾶ, 33 τλβ α
c Psal. 69. 21. ὅς ἐστι λεγόμενος κρανίου τόπος, [c] ἔδωκαν αὐτῷ 34 τλγ δ
πιεῖν ὄξος μετὰ χολῆς μεμιγμένον· καὶ γευσά-

τλδ α 35 μενος οὐκ ἤθελε πιεῖν. [d] Σταυρώσαντες δὲ αὐτὸν d Marc. 15. 24. Luc. 23. 34. Joan. 19. 23. Psal. 22. 18.
διεμερίσαντο τὰ ἱμάτια αὐτοῦ, βάλλοντες κλῆρον·
ἵνα πληρωθῇ τὸ ῥηθὲν ὑπὸ τοῦ προφήτου, ‘Δι-
εμερίσαντο τὰ ἱμάτιά μου ἑαυτοῖς, καὶ ἐπὶ τὸν
36 ἱματισμόν μου ἔβαλον κλῆρον.’ Καὶ καθήμενοι
τλε α 37 ἐτήρουν αὐτὸν ἐκεῖ. [e] Καὶ ἐπέθηκαν ἐπάνω τῆς e Marc. 15. 26. Luc. 23. 38. Joan. 19. 19.
κεφαλῆς αὐτοῦ τὴν αἰτίαν αὐτοῦ γεγραμμένην,
“Οὗτός ἐστιν Ἰησοῦς ὁ βασιλεὺς τῶν Ἰουδαίων.”
τλϛ α 38 [f] Τότε σταυροῦνται σὺν αὐτῷ δύο λῃσταὶ, εἷς ἐκ f Esa. 53. 12. Luc. 23. 33.
δεξιῶν καὶ εἷς ἐξ εὐωνύμων.
τλζ ϛ 39 [g] Οἱ δὲ παραπορευόμενοι ἐβλασφήμουν αὐτὸν g Psal. 22. 7.
40 κινοῦντες τὰς κεφαλὰς αὐτῶν [h] καὶ λέγοντες, h 26. 61. Joan. 2. 19.
“Ὁ καταλύων τὸν ναὸν καὶ ἐν τρισὶν ἡμέραις
οἰκοδομῶν, σῶσον σεαυτόν· εἰ υἱὸς εἶ τοῦ Θεοῦ,
τλη β 41 κατάβηθι ἀπὸ τοῦ σταυροῦ.” Ὁμοίως δὲ καὶ οἱ
ἀρχιερεῖς ἐμπαίζοντες μετὰ τῶν γραμματέων καὶ
42 πρεσβυτέρων ἔλεγον, “[i] Ἄλλους ἔσωσεν, ἑαυτὸν i Sap. 2. 18.
οὐ δύναται σῶσαι. εἰ βασιλεὺς Ἰσραήλ ἐστι,
καταβάτω νῦν ἀπὸ τοῦ σταυροῦ, καὶ πιστεύσομεν
43 αὐτῷ. [k] πέποιθεν ἐπὶ τὸν Θεόν· ῥυσάσθω νῦν k Psal. 22. 8.
αὐτὸν, εἰ θέλει αὐτόν· εἶπε γὰρ, Ὅτι Θεοῦ εἰμι
τλθ β 44 υἱός.” [l] Τὸ δ᾽ αὐτὸ καὶ οἱ λῃσταὶ οἱ συσταυρω- l Luc. 23. 39.
θέντες αὐτῷ ὠνείδιζον αὐτῷ.
τμ β 45 Ἀπὸ δὲ ἕκτης ὥρας σκότος ἐγένετο ἐπὶ πᾶσαν
τμα ϛ 46 τὴν γῆν ἕως ὥρας ἐννάτης· [m] περὶ δὲ τὴν ἐννάτην m Psal. 22. 1.
ὥραν ἀνεβόησεν ὁ Ἰησοῦς φωνῇ μεγάλῃ λέγων,
“Ἠλὶ, Ἠλὶ, λαμὰ σαβαχθανί;” τοῦτ᾽ ἔστι,
“Θεέ μου, Θεέ μου, ἱνατί με ἐγκατέλιπες;”
47 Τινὲς δὲ τῶν ἐκεῖ ἑστώτων ἀκούσαντες ἔλεγον,
τμβ β 48 “Ὅτι Ἡλίαν φωνεῖ οὗτος.” [n] Καὶ εὐθέως δρα- n Psal. 69. 21. Marc. 15. 36. Luc. 23. 36. Joan. 19. 29.
μὼν εἷς ἐξ αὐτῶν καὶ λαβὼν σπόγγον, πλήσας τε

ὄξους καὶ περιθεὶς καλάμῳ, ἐπότιζεν αὐτόν. οἱ δὲ 49
λοιποὶ ἔλεγον, "Ἄφες ἴδωμεν εἰ ἔρχεται Ἠλίας
σώσων αὐτόν."
o Marc. 15. 37. Luc. 23. 46. Joan. 19. 30. [o] Ὁ δὲ Ἰησοῦς πάλιν κράξας φωνῇ μεγάλῃ 50 τμγ α
ἀφῆκε τὸ πνεῦμα.
p Exod. 26. 31. 2 Par. 3. 14. [p] Καὶ ἰδοὺ τὸ καταπέτασμα τοῦ ναοῦ ἐσχίσθη 51 τμδ β
εἰς δύο ἀπὸ ἄνωθεν ἕως κάτω· καὶ ἡ γῆ ἐσείσθη, τμε ι
καὶ αἱ πέτραι ἐσχίσθησαν, καὶ τὰ μνημεῖα ἀν- 52
εῴχθησαν, καὶ πολλὰ σώματα τῶν κεκοιμημένων
ἁγίων ἠγέρθη, καὶ ἐξελθόντες ἐκ τῶν μνημείων 53
μετὰ τὴν ἔγερσιν αὐτοῦ εἰσῆλθον εἰς τὴν ἁγίαν
πόλιν καὶ ἐνεφανίσθησαν πολλοῖς.
q Marc. 15. 39. Luc. 23. 47. [q] Ὁ δὲ ἑκατόνταρχος καὶ οἱ μετ' αὐτοῦ τηροῦν- 54 τμς β
τες τὸν Ἰησοῦν ἰδόντες τὸν σεισμὸν καὶ τὰ γενό-
μενα ἐφοβήθησαν σφόδρα, λέγοντες, "Ἀληθῶς
Θεοῦ υἱὸς ἦν οὗτος."
r Luc. 8. 2. [r] Ἦσαν δὲ ἐκεῖ γυναῖκες πολλαὶ ἀπὸ μακρό- 55 τμζ ς
θεν θεωροῦσαι, αἵτινες ἠκολούθησαν τῷ Ἰησοῦ
ἀπὸ τῆς Γαλιλαίας διακονοῦσαι αὐτῷ· ἐν αἷς 56
ἦν Μαρία ἡ Μαγδαληνή, καὶ Μαρία ἡ τοῦ Ἰα-
κώβου καὶ Ἰωσῆ μήτηρ, καὶ ἡ μήτηρ τῶν υἱῶν
Ζεβεδαίου.
s Marc. 15. 42. Luc. 23. 50. Joan. 19. 38. [s] ὈΨΊΑΣ δὲ γενομένης ἦλθεν ἄνθρωπος πλού- 57 ΞΗ' τμη α
σιος ἀπὸ Ἀριμαθαίας, τοὔνομα Ἰωσήφ, ὃς καὶ
αὐτὸς ἐμαθήτευσε τῷ Ἰησοῦ· οὗτος προσελθὼν 58
τῷ Πιλάτῳ ᾐτήσατο τὸ σῶμα τοῦ Ἰησοῦ. τότε
ὁ Πιλάτος ἐκέλευσεν ἀποδοθῆναι τὸ σῶμα. καὶ 59 τμθ α
λαβὼν τὸ σῶμα ὁ Ἰωσὴφ ἐνετύλιξεν αὐτὸ σινδόνι
t Esa. 53. 9. καθαρᾷ, [t] καὶ ἔθηκεν αὐτὸ ἐν τῷ καινῷ αὐτοῦ μνη- 60
μείῳ ὃ ἐλατόμησεν ἐν τῇ πέτρᾳ· καὶ προσκυλίσας
λίθον μέγαν τῇ θύρᾳ τοῦ μνημείου ἀπῆλθεν. ἦν 61 τν ς

δὲ ἐκεῖ Μαρία ἡ Μαγδαληνὴ καὶ ἡ ἄλλη Μαρία
καθήμεναι ἀπέναντι τοῦ τάφου.
τνα ι 62 ΤΗι δὲ ἐπαύριον, ἥτις ἐστὶ μετὰ τὴν παρασκευὴν,
συνήχθησαν οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ Φαρισαῖοι πρὸς
63 Πιλάτον λέγοντες, "Κύριε, ἐμνήσθημεν ὅτι ἐκεῖ-
νος ὁ πλάνος εἶπεν ἔτι ζῶν, Μετὰ τρεῖς ἡμέρας
64 ἐγείρομαι. κέλευσον οὖν ἀσφαλισθῆναι τὸν τά-
φον ἕως τῆς τρίτης ἡμέρας, μήποτε ἐλθόντες οἱ
μαθηταὶ αὐτοῦ νυκτὸς κλέψωσιν αὐτὸν καὶ εἴπωσι
τῷ λαῷ, Ἠγέρθη ἀπὸ τῶν νεκρῶν· καὶ ἔσται ἡ
65 ἐσχάτη πλάνη χείρων τῆς πρώτης." Ἔφη δὲ
αὐτοῖς ὁ Πιλάτος, "Ἔχετε κουστωδίαν· ὑπάγετε,
66 ἀσφαλίσασθε ὡς οἴδατε." Οἱ δὲ πορευθέντες
ἠσφαλίσαντο τὸν τάφον, σφραγίσαντες τὸν λίθον
μετὰ τῆς κουστωδίας.
τνβ α **28** [u] ὈΨΈ δὲ σαββάτων, τῇ ἐπιφωσκούσῃ εἰς — u Marc. 16. 2. Luc. 24. 1. Joan. 20. 1.
μίαν σαββάτων, ἦλθε Μαρία ἡ Μαγδαληνὴ καὶ ἡ
2 ἄλλη Μαρία θεωρῆσαι τὸν τάφον. Καὶ ἰδοὺ
σεισμὸς ἐγένετο μέγας· ἄγγελος γὰρ Κυρίου
καταβὰς ἐξ οὐρανοῦ, προσελθὼν ἀπεκύλισε τὸν
λίθον ἀπὸ τῆς θύρας, καὶ ἐκάθητο ἐπάνω αὐτοῦ.
3 ἦν δὲ ἡ ἰδέα αὐτοῦ ὡς ἀστραπὴ, καὶ τὸ ἔνδυμα
4 αὐτοῦ λευκὸν ὡσεὶ χιών. ἀπὸ δὲ τοῦ φόβου
αὐτοῦ ἐσείσθησαν οἱ τηροῦντες καὶ ἐγένοντο ὡσεὶ
τνγ β 5 νεκροί. Ἀποκριθεὶς δὲ ὁ ἄγγελος εἶπε ταῖς γυ-
ναιξὶ, "Μὴ φοβεῖσθε ὑμεῖς· οἶδα γὰρ ὅτι Ἰησοῦν
6 τὸν ἐσταυρωμένον ζητεῖτε. [x] οὐκ ἔστιν ὧδε· — x 12. 40. et 16. 21. et 17. 23.
ἠγέρθη γὰρ, καθὼς εἶπε. δεῦτε ἴδετε τὸν τόπον
7 ὅπου ἔκειτο ὁ Κύριος. [y] καὶ ταχὺ πορευθεῖσαι — y 26. 32.
εἴπατε τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ ὅτι ἠγέρθη ἀπὸ τῶν
νεκρῶν, καὶ ἰδοὺ προάγει ὑμᾶς εἰς τὴν Γαλιλαίαν·

ἐκεῖ αὐτὸν ὄψεσθε. ἰδοὺ εἶπον ὑμῖν." Καὶ ἐξελ- 8 | τνδ β
θοῦσαι ταχὺ ἀπὸ τοῦ μνημείου μετὰ φόβου καὶ
χαρᾶς μεγάλης ἔδραμον ἀπαγγεῖλαι τοῖς μαθη-
a Marc. 16. 9. Joan. 20. 14. ταῖς αὐτοῦ. [a] ὡς δὲ ἐπορεύοντο ἀπαγγεῖλαι τοῖς 9 | τνε ι
μαθηταῖς αὐτοῦ, καὶ ἰδοὺ ὁ Ἰησοῦς ἀπήντησεν
αὐταῖς λέγων, "Χαίρετε." Αἱ δὲ προσελθοῦσαι
ἐκράτησαν αὐτοῦ τοὺς πόδας καὶ προσεκύνησαν
b Joan. 20. 17. Act. 1. 3. αὐτῷ. [b] τότε λέγει αὐταῖς ὁ Ἰησοῦς, "Μὴ 10
φοβεῖσθε· ὑπάγετε, ἀπαγγείλατε τοῖς ἀδελφοῖς
μου ἵνα ἀπέλθωσιν εἰς τὴν Γαλιλαίαν, κἀκεῖ με
ὄψονται."

Πορευομένων δὲ αὐτῶν ἰδού τινες τῆς κουστω- 11
δίας ἐλθόντες εἰς τὴν πόλιν ἀπήγγειλαν τοῖς
ἀρχιερεῦσιν ἅπαντα τὰ γενόμενα. καὶ συναχθέν- 12
τες μετὰ τῶν πρεσβυτέρων συμβούλιόν τε λα-
βόντες ἀργύρια ἱκανὰ ἔδωκαν τοῖς στρατιώταις
λέγοντες, "Εἴπατε, Ὅτι οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ νυκτὸς 13
ἐλθόντες ἔκλεψαν αὐτὸν ἡμῶν κοιμωμένων. καὶ 14
ἐὰν ἀκουσθῇ τοῦτο ἐπὶ τοῦ ἡγεμόνος, ἡμεῖς πεί-
σομεν αὐτὸν καὶ ὑμᾶς ἀμερίμνους ποιήσομεν."
Οἱ δὲ λαβόντες τὰ ἀργύρια ἐποίησαν ὡς ἐδι- 15
δάχθησαν. καὶ διεφημίσθη ὁ λόγος οὗτος παρὰ
Ἰουδαίοις μέχρι τῆς σήμερον.

c 26. 32. [c] Οἱ δὲ ἕνδεκα μαθηταὶ ἐπορεύθησαν εἰς τὴν 16
Γαλιλαίαν, εἰς τὸ ὄρος οὗ ἐτάξατο αὐτοῖς ὁ Ἰη-
σοῦς. καὶ ἰδόντες αὐτὸν προσεκύνησαν αὐτῷ· οἱ 17
d 11. 27. Joan. 3. 35. et 13. 3. et 17. 2. Heb. 1. 2. et 2. 8. δὲ ἐδίστασαν. [d] καὶ προσελθὼν ὁ Ἰησοῦς ἐλά- 18
λησεν αὐτοῖς λέγων, "Ἐδόθη μοι πᾶσα ἐξουσία
e Marc. 16. 15. Luc. 24. 47. ἐν οὐρανῷ καὶ ἐπὶ γῆς. [e] πορευθέντες οὖν μαθη- 19
τεύσατε πάντα τὰ ἔθνη, βαπτίζοντες αὐτοὺς εἰς
τὸ ὄνομα τοῦ Πατρὸς καὶ τοῦ Υἱοῦ καὶ τοῦ Ἁγίου

20 Πνεύματος, διδάσκοντες αὐτοὺς τηρεῖν πάντα ὅσα
ἐνετειλάμην ὑμῖν· καὶ ἰδοὺ ἐγὼ μεθ' ὑμῶν εἰμι
πάσας τὰς ἡμέρας ἕως τῆς συντελείας τοῦ αἰῶνος.
'Αμήν."

Η ΚΑΙΝΗ ΔΙΑΘΗΚΗ

Fascicle II

ΚΑΤΑ ΜΑΡΚΟΝ

Reproduced by photographic offset at the University of Chicago Press
from Η ΚΑΙΝΗ ΔΙΑΘΗΚΗ (Oxford, 1873)

ΤΟ ΚΑΤΑ ΜΑΡΚΟΝ

ΑΓΙΟΝ ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΝ.

α β 1 ἈΡΧῊ τοῦ εὐαγγελίου Ἰησοῦ Χριστοῦ υἱοῦ
2 τοῦ Θεοῦ· [f] ὡς γέγραπται ἐν τοῖς προφήταις, f Mal. 3. 1. Matt. 11. 10. Luc. 7. 27.
‘Ἰδοὺ ἐγὼ ἀποστέλλω τὸν ἄγγελόν μου πρὸ
προσώπου σου, ὃς κατασκευάσει τὴν ὁδόν σου
β α 3 ἔμπροσθέν σου.’ ‘[g] Φωνὴ βοῶντος ἐν τῇ ἐρήμῳ, g Esa. 40. 3. Matt. 3. 3. Luc. 3. 4. Joan. 1. 15, 23.
Ἑτοιμάσατε τὴν ὁδὸν Κυρίου, εὐθείας ποιεῖτε τὰς
γ ς 4 τρίβους αὐτοῦ. [h] Ἐγένετο Ἰωάννης βαπτίζων ἐν h Matt. 3. 1. Luc. 3. 3.
τῇ ἐρήμῳ καὶ κηρύσσων βάπτισμα μετανοίας εἰς
5 ἄφεσιν ἁμαρτιῶν. [i] καὶ ἐξεπορεύετο πρὸς αὐτὸν i Matt. 3. 5.
πᾶσα ἡ Ἰουδαία χώρα, καὶ οἱ Ἱεροσολυμῖται, καὶ
ἐβαπτίζοντο πάντες ἐν τῷ Ἰορδάνῃ ποταμῷ ὑπ’
6 αὐτοῦ, ἐξομολογούμενοι τὰς ἁμαρτίας αὐτῶν. [k] ἦν k Matt. 3. 4. Lev. 11. 22.
δὲ Ἰωάννης ἐνδεδυμένος τρίχας καμήλου καὶ ζώ-
νην δερματίνην περὶ τὴν ὀσφὺν αὐτοῦ, καὶ ἐσθίων
δ α 7 ἀκρίδας καὶ μέλι ἄγριον. [l] Καὶ ἐκήρυσσε λέγων, l Matt. 3. 11. Luc. 3. 16. Joan. 1. 27.
“Ἔρχεται ὁ ἰσχυρότερός μου ὀπίσω μου, οὗ οὐκ
εἰμὶ ἱκανὸς κύψας λῦσαι τὸν ἱμάντα τῶν ὑπο-
8 δημάτων αὐτοῦ. [m] ἐγὼ μὲν ἐβάπτισα ὑμᾶς ἐν m Act. 1. 5. et 2. 4. et 11. 16. et 19. 4.
ὕδατι· αὐτὸς δὲ βαπτίσει ὑμᾶς ἐν Πνεύματι

῾Αγίῳ.” ⁿ Καὶ ἐγένετο ἐν ἐκείναις ταῖς ἡμέραις, 9 ε/α
ἦλθεν ᾿Ιησοῦς ἀπὸ Ναζαρὲτ τῆς Γαλιλαίας, καὶ
ἐβαπτίσθη ὑπὸ ᾿Ιωάννου εἰς τὸν ᾿Ιορδάνην. καὶ 10
εὐθέως ἀναβαίνων ἀπὸ τοῦ ὕδατος εἶδε σχιζο-
μένους τοὺς οὐρανοὺς καὶ τὸ Πνεῦμα ὡσεὶ περι-
στερὰν καταβαῖνον ἐπ᾽ αὐτόν· ᵒ καὶ φωνὴ ἐγένετο 11
ἐκ τῶν οὐρανῶν, “ Σὺ εἶ ὁ υἱός μου ὁ ἀγαπητὸς,
ἐν ᾧ εὐδόκησα.” ᵖ Καὶ εὐθὺς τὸ Πνεῦμα αὐτὸν 12 ς/β
ἐκβάλλει εἰς τὴν ἔρημον. ᑫ καὶ ἦν ἐκεῖ ἐν τῇ 13
ἐρήμῳ ἡμέρας τεσσαράκοντα πειραζόμενος ὑπὸ
τοῦ Σατανᾶ, καὶ ἦν μετὰ τῶν θηρίων· καὶ οἱ ἄγ- ζ/ς
γελοι διηκόνουν αὐτῷ.
ʳ ΜΕΤᾺ δὲ τὸ παραδοθῆναι τὸν ᾿Ιωάννην ἦλθεν 14 η/δ
ὁ ᾿Ιησοῦς εἰς τὴν Γαλιλαίαν κηρύσσων τὸ εὐαγ- θ
γέλιον τῆς βασιλείας τοῦ Θεοῦ, ˢ καὶ λέγων, 15 ς
“ Ὅτι πεπλήρωται ὁ καιρὸς καὶ ἤγγικεν ἡ βασι-
λεία τοῦ Θεοῦ· μετανοεῖτε καὶ πιστεύετε ἐν τῷ
εὐαγγελίῳ.”
ᵗ Περιπατῶν δὲ παρὰ τὴν θάλασσαν τῆς Γαλι- 16
λαίας εἶδε Σίμωνα καὶ ᾿Ανδρέαν τὸν ἀδελφὸν
αὐτοῦ βάλλοντας ἀμφίβληστρον ἐν τῇ θαλάσσῃ·
ἦσαν γὰρ ἁλιεῖς· καὶ εἶπεν αὐτοῖς ὁ ᾿Ιησοῦς, 17 ι/β
“ Δεῦτε ὀπίσω μου, καὶ ποιήσω ὑμᾶς γενέσθαι
ἁλιεῖς ἀνθρώπων.” Καὶ εὐθέως ἀφέντες τὰ δίκτυα 18
αὐτῶν ἠκολούθησαν αὐτῷ. Καὶ προβὰς ἐκεῖθεν 19 ια/ς
ὀλίγον εἶδεν ᾿Ιάκωβον τὸν τοῦ Ζεβεδαίου καὶ
᾿Ιωάννην τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ, καὶ αὐτοὺς ἐν τῷ
πλοίῳ καταρτίζοντας τὰ δίκτυα. καὶ εὐθέως 20
ἐκάλεσεν αὐτούς· καὶ ἀφέντες τὸν πατέρα αὐτῶν
Ζεβεδαῖον ἐν τῷ πλοίῳ μετὰ τῶν μισθωτῶν
ἀπῆλθον ὀπίσω αὐτοῦ.

n Matt. 3. 13. Luc. 3. 21. Joan. 1. 32.
o 9. 7. Psal. 2. 7. Esa. 42. 1. Matt. 3. 17. et 17. 5. 2 Pet. 1. 17.
p Matt. 4. 1. Luc. 4. 1.
q Matt. 4. 11.
r Matt. 4. 12. Luc. 4. 14. Joan. 4. 43.
s Matt. 3. 2.
t Matt. 4. 18. Luc. 5. 2.

ιβ η 21 [u] Καὶ εἰσπορεύονται εἰς Καπερναούμ· καὶ εὐθέως
τοῖς σάββασιν εἰσελθὼν εἰς τὴν συναγωγὴν ἐδί-
ιγ β 22 δασκε· [x] καὶ ἐξεπλήσσοντο ἐπὶ τῇ διδαχῇ αὐτοῦ·
ἦν γὰρ διδάσκων αὐτοὺς ὡς ἐξουσίαν ἔχων, καὶ
Α′ 23 οὐχ ὡς οἱ γραμματεῖς. [y] Καὶ ἦν ἐν τῇ συναγωγῇ
ιδ η αὐτῶν ἄνθρωπος ἐν πνεύματι ἀκαθάρτῳ, καὶ ἀν-
24 έκραξε [z] λέγων, "Ἔα, τί ἡμῖν καὶ σοί, Ἰησοῦ
Ναζαρηνέ; ἦλθες ἀπολέσαι ἡμᾶς; οἶδά σε τίς
25 εἶ, ὁ ἅγιος τοῦ Θεοῦ." Καὶ ἐπετίμησεν αὐτῷ ὁ
Ἰησοῦς λέγων, "Φιμώθητι καὶ ἔξελθε ἐξ αὐτοῦ."
26 Καὶ σπαράξαν αὐτὸν τὸ πνεῦμα τὸ ἀκάθαρτον
27 καὶ κράξαν φωνῇ μεγάλῃ ἐξῆλθεν ἐξ αὐτοῦ. καὶ
ἐθαμβήθησαν πάντες, ὥστε συζητεῖν πρὸς αὐτοὺς
λέγοντας, "Τί ἐστι τοῦτο; τίς ἡ διδαχὴ ἡ καινὴ
αὕτη, ὅτι κατ' ἐξουσίαν καὶ τοῖς πνεύμασι τοῖς
ἀκαθάρτοις ἐπιτάσσει, καὶ ὑπακούουσιν αὐτῷ;"
28 Ἐξῆλθε δὲ ἡ ἀκοὴ αὐτοῦ εὐθὺς εἰς ὅλην τὴν
περίχωρον τῆς Γαλιλαίας.
Β′ 29 [a] Καὶ εὐθέως ἐκ τῆς συναγωγῆς ἐξελθόντες
ιε β ἦλθον εἰς τὴν οἰκίαν Σίμωνος καὶ Ἀνδρέου, μετὰ
30 Ἰακώβου καὶ Ἰωάννου. ἡ δὲ πενθερὰ Σίμωνος
κατέκειτο πυρέσσουσα· καὶ εὐθέως λέγουσιν αὐτῷ
31 περὶ αὐτῆς. καὶ προσελθὼν ἤγειρεν αὐτὴν κρατή-
σας τῆς χειρὸς αὐτῆς· καὶ ἀφῆκεν αὐτὴν ὁ
Γ′ 32 πυρετὸς εὐθέως, καὶ διηκόνει αὐτοῖς. [b] Ὀψίας
δὲ γενομένης, ὅτε ἔδυ ὁ ἥλιος, ἔφερον πρὸς αὐτὸν
πάντας τοὺς κακῶς ἔχοντας καὶ τοὺς δαιμονιζο-
33 μένους· καὶ ἡ πόλις ὅλη ἐπισυνηγμένη ἦν πρὸς τὴν
34 θύραν· [c] καὶ ἐθεράπευσε πολλοὺς κακῶς ἔχοντας
ις η ποικίλαις νόσοις, καὶ δαιμόνια πολλὰ ἐξέβαλε, καὶ
οὐκ ἤφιε λαλεῖν τὰ δαιμόνια, ὅτι ᾔδεισαν αὐτόν.

u Matt. 4. 13, 23. Luc. 4. 31.
x Matt. 7. 28. Luc. 4. 32.
y Luc. 4. 33.
z Matt. 8. 29.
a Matt. 8. 14. Luc. 4. 38.
b Matt. 8. 16. Luc. 4. 40.
c Luc. 4. 41. Act. 16. 17, 18.

d Luc. 4. 42. [d] Καὶ πρωῒ ἔννυχον λίαν ἀναστὰς ἐξῆλθε καὶ 35 ιζ η
ἀπῆλθεν εἰς ἔρημον τόπον, κἀκεῖ προσηύχετο.
καὶ κατεδίωξαν αὐτὸν ὁ Σίμων καὶ οἱ μετ᾽ αὐτοῦ, 36
καὶ εὑρόντες αὐτὸν λέγουσιν αὐτῷ, "Ὅτι πάντες 37
e Luc. 4. 43. ζητοῦσί σε." [e] Καὶ λέγει αὐτοῖς, "Ἄγωμεν εἰς 38
τὰς ἐχομένας κωμοπόλεις, ἵνα κἀκεῖ κηρύξω· εἰς
τοῦτο γὰρ ἐξελήλυθα." Καὶ ἦν κηρύσσων ἐν 39
ταῖς συναγωγαῖς αὐτῶν εἰς ὅλην τὴν Γαλιλαίαν,
καὶ τὰ δαιμόνια ἐκβάλλων.

f Matt. 8. 2. Luc. 5. 12. [f] Καὶ ἔρχεται πρὸς αὐτὸν λεπρὸς παρακαλῶν 40 Δʹ ιη β
αὐτὸν καὶ γονυπετῶν αὐτὸν καὶ λέγων αὐτῷ,
"Ὅτι ἐὰν θέλῃς, δύνασαί με καθαρίσαι." Ὁ δὲ 41
Ἰησοῦς σπλαγχνισθεὶς ἐκτείνας τὴν χεῖρα ἥψατο
αὐτοῦ, καὶ λέγει· αὐτῷ, "Θέλω, καθαρίσθητι."
Καὶ εἰπόντος αὐτοῦ εὐθέως ἀπῆλθεν ἀπ᾽ αὐτοῦ 42
ἡ λέπρα, καὶ ἐκαθαρίσθη. Καὶ ἐμβριμησάμενος 43
g Levit. 14. 2. αὐτῷ εὐθέως ἐξέβαλεν αὐτόν, [g] καὶ λέγει αὐτῷ, 44
"Ὅρα μηδενὶ μηδὲν εἴπῃς· ἀλλ᾽ ὕπαγε, σεαυτὸν
δεῖξον τῷ ἱερεῖ καὶ προσένεγκε περὶ τοῦ κα-
θαρισμοῦ σου ἃ προσέταξε Μωσῆς, εἰς μαρτύριον
h Luc. 5. 15. αὐτοῖς." [h] Ὁ δὲ ἐξελθὼν ἤρξατο κηρύσσειν 45 ιθ ι
πολλὰ καὶ διαφημίζειν τὸν λόγον, ὥστε μηκέτι
αὐτὸν δύνασθαι φανερῶς εἰς πόλιν εἰσελθεῖν·
ἀλλ᾽ ἔξω ἐν ἐρήμοις τόποις ἦν, καὶ ἤρχοντο πρὸς
αὐτὸν πανταχόθεν.

i Matt. 9. 1. Luc. 5. 18. [i] Καὶ πάλιν εἰσῆλθεν εἰς Καπερναοὺμ δι᾽ ἡμε- **2** κ α
ρῶν· καὶ ἠκούσθη ὅτι εἰς οἶκόν ἐστι, καὶ εὐθέως 2
συνήχθησαν πολλοί, ὥστε μηκέτι χωρεῖν μηδὲ τὰ
πρὸς τὴν θύραν· καὶ ἐλάλει αὐτοῖς τὸν λόγον.
Καὶ ἔρχονται πρὸς αὐτὸν παραλυτικὸν φέροντες 3 Εʹ
αἰρόμενον ὑπὸ τεσσάρων. καὶ μὴ δυνάμενοι προσ- 4

ἐγγίσαι αὐτῷ διὰ τὸν ὄχλον ἀπεστέγασαν τὴν
στέγην ὅπου ἦν, καὶ ἐξορύξαντες χαλῶσι τὸν
5 κράββατον ἐφ' ᾧ ὁ παραλυτικὸς κατέκειτο. ἰδὼν
δὲ ὁ Ἰησοῦς τὴν πίστιν αὐτῶν λέγει τῷ παρα-
λυτικῷ, "Τέκνον, ἀφέωνταί σοι αἱ ἁμαρτίαι σου."
6 Ἦσαν δέ τινες τῶν γραμματέων ἐκεῖ καθήμενοι
7 καὶ διαλογιζόμενοι ἐν ταῖς καρδίαις αὐτῶν, "[k] Τί k Esa. 43. 25.
οὗτος οὕτω λαλεῖ βλασφημίας; τίς δύναται
8 ἀφιέναι ἁμαρτίας εἰ μὴ εἷς ὁ Θεός;" Καὶ εὐθέως
ἐπιγνοὺς ὁ Ἰησοῦς τῷ πνεύματι αὐτοῦ ὅτι οὕτως
διαλογίζονται ἐν ἑαυτοῖς, εἶπεν αὐτοῖς, "Τί ταῦτα
9 διαλογίζεσθε ἐν ταῖς καρδίαις ὑμῶν; τί ἐστιν
εὐκοπώτερον, εἰπεῖν τῷ παραλυτικῷ, Ἀφέωνταί
σοι αἱ ἁμαρτίαι, ἢ εἰπεῖν, Ἔγειραι καὶ ἆρόν σου
10 τὸν κράββατον καὶ περιπάτει; ἵνα δὲ εἰδῆτε ὅτι
ἐξουσίαν ἔχει ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἀφιέναι ἐπὶ
11 τῆς γῆς ἁμαρτίας, (λέγει τῷ παραλυτικῷ) Σοὶ
λέγω, ἔγειραι καὶ ἆρον τὸν κράββατόν σου, καὶ
12 ὕπαγε εἰς τὸν οἶκόν σου." Καὶ ἠγέρθη εὐθέως,
καὶ ἄρας τὸν κράββατον ἐξῆλθεν ἐναντίον πάν-
των· ὥστε ἐξίστασθαι πάντας καὶ δοξάζειν τὸν
Θεὸν λέγοντας, "Ὅτι οὐδέποτε οὕτως εἴδομεν."
ϛʹ 13 Καὶ ἐξῆλθε πάλιν παρὰ τὴν θάλασσαν· καὶ
κα πᾶς ὁ ὄχλος ἤρχετο πρὸς αὐτόν, καὶ ἐδίδασκεν
β 14 αὐτούς. [l] Καὶ παράγων εἶδε Λευῒν τὸν τοῦ l Matt. 9. 9. Luc. 5. 27.
Ἀλφαίου καθήμενον ἐπὶ τὸ τελώνιον, καὶ λέγει
αὐτῷ, "Ἀκολούθει μοι." Καὶ ἀναστὰς ἠκο-
κβ 15 λούθησεν αὐτῷ. Καὶ ἐγένετο ἐν τῷ κατακεῖσθαι
β αὐτὸν ἐν τῇ οἰκίᾳ αὐτοῦ, καὶ πολλοὶ τελῶναι
καὶ ἁμαρτωλοὶ συνανέκειντο τῷ Ἰησοῦ καὶ τοῖς
μαθηταῖς αὐτοῦ· ἦσαν γὰρ πολλοί, καὶ ἠκο-

λούθησαν αὐτῷ. καὶ οἱ γραμματεῖς καὶ οἱ Φαρι- 16
σαῖοι ἰδόντες αὐτὸν ἐσθίοντα μετὰ τῶν τελωνῶν
καὶ ἁμαρτωλῶν ἔλεγον τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ, "Τί
ὅτι μετὰ τῶν τελωνῶν καὶ ἁμαρτωλῶν ἐσθίει καὶ
πίνει;" [m] Καὶ ἀκούσας ὁ Ἰησοῦς λέγει αὐτοῖς, 17 κγ β
"Οὐ χρείαν ἔχουσιν οἱ ἰσχύοντες ἰατροῦ, ἀλλ'
οἱ κακῶς ἔχοντες. οὐκ ἦλθον καλέσαι δικαίους,
ἀλλὰ ἁμαρτωλοὺς εἰς μετάνοιαν." [n] Καὶ ἦσαν οἱ 18
μαθηταὶ Ἰωάννου καὶ οἱ τῶν Φαρισαίων νηστεύ-
οντες· καὶ ἔρχονται καὶ λέγουσιν αὐτῷ, "Διατί
οἱ μαθηταὶ Ἰωάννου καὶ οἱ τῶν Φαρισαίων νηστεύ-
ουσιν, οἱ δὲ σοὶ μαθηταὶ οὐ νηστεύουσι;" Καὶ 19
εἶπεν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς, "Μὴ δύνανται οἱ υἱοὶ
τοῦ νυμφῶνος ἐν ᾧ ὁ νυμφίος μετ' αὐτῶν ἐστι
νηστεύειν; ὅσον χρόνον μεθ' ἑαυτῶν ἔχουσι τὸν
νυμφίον, οὐ δύνανται νηστεύειν· ἐλεύσονται δὲ 20
ἡμέραι ὅταν ἀπαρθῇ ἀπ' αὐτῶν ὁ νυμφίος, καὶ
τότε νηστεύσουσιν ἐν ἐκείναις ταῖς ἡμέραις. καὶ 21
οὐδεὶς ἐπίβλημα ῥάκους ἀγνάφου ἐπιρράπτει ἐπὶ
ἱματίῳ παλαιῷ· εἰ δὲ μή, αἴρει τὸ πλήρωμα αὐτοῦ
τὸ καινὸν τοῦ παλαιοῦ, καὶ χεῖρον σχίσμα γίνεται.
καὶ οὐδεὶς βάλλει οἶνον νέον εἰς ἀσκοὺς παλαιούς· 22
εἰ δὲ μή, ῥήσσει ὁ οἶνος ὁ νέος τοὺς ἀσκούς, καὶ
ὁ οἶνος ἐκχεῖται καὶ οἱ ἀσκοὶ ἀπολοῦνται· ἀλλὰ
οἶνον νέον εἰς ἀσκοὺς καινοὺς βλητέον."

[o] Καὶ ἐγένετο παραπορεύεσθαι αὐτὸν ἐν τοῖς 23 κδ β
σάββασι διὰ τῶν σπορίμων, καὶ ἤρξαντο οἱ μα-
θηταὶ αὐτοῦ ὁδὸν ποιεῖν τίλλοντες τοὺς στάχυας.
καὶ οἱ Φαρισαῖοι ἔλεγον αὐτῷ, "Ἴδε τί ποιοῦσιν 24
ἐν τοῖς σάββασιν ὃ οὐκ ἔξεστι;" [p] Καὶ αὐτὸς 25
ἔλεγεν αὐτοῖς, "Οὐδέποτε ἀνέγνωτε τί ἐποίησε

m Luc. 5. 31, 32. 1 Tim. 1. 15. Matt. 9. 13.
n Luc. 5. 33. Matt. 9. 14.
o Matt. 12. 1. Luc. 6. 1 Deut. 23. 25.
p 1 Sam. 21. 6.

Δαβὶδ, ὅτε χρείαν ἔσχε καὶ ἐπείνασεν αὐτὸς καὶ
26 οἱ μετ᾿ αὐτοῦ; q πῶς εἰσῆλθεν εἰς τὸν οἶκον qExod. 29. 32. Lev. 8. 31. et 24. 5. 9.
τοῦ Θεοῦ ἐπὶ Ἀβιάθαρ τοῦ ἀρχιερέως, καὶ τοὺς
ἄρτους τῆς προθέσεως ἔφαγεν, οὓς οὐκ ἔξεστι
φαγεῖν εἰ μὴ τοῖς ἱερεῦσι, καὶ ἔδωκε καὶ τοῖς
κε β 27 σὺν αὐτῷ οὖσι;" Καὶ ἔλεγεν αὐτοῖς, "Τὸ σάβ-
βατον διὰ τὸν ἄνθρωπον ἐγένετο, οὐχ ὁ ἄνθρωπος
28 διὰ τὸ σάββατον. ὥστε κύριός ἐστιν ὁ υἱὸς τοῦ
ἀνθρώπου καὶ τοῦ σαββάτου."

Ζʹ 3 r ΚΑῚ εἰσῆλθε πάλιν εἰς τὴν συναγωγήν· καὶ r Matt. 12. 9. Luc. 6. 6.
ἦν ἐκεῖ ἄνθρωπος ἐξηραμμένην ἔχων τὴν χεῖρα·
2 καὶ παρετήρουν αὐτὸν εἰ τοῖς σάββασι θεραπεύσει
3 αὐτὸν, ἵνα κατηγορήσωσιν αὐτοῦ. καὶ λέγει τῷ
ἀνθρώπῳ τῷ ἐξηραμμένην ἔχοντι τὴν χεῖρα,
4 "Ἔγειραι εἰς τὸ μέσον." Καὶ λέγει αὐτοῖς,
"Ἔξεστι τοῖς σάββασιν ἀγαθοποιῆσαι ἢ κακο-
ποιῆσαι, ψυχὴν σῶσαι ἢ ἀποκτεῖναι;" Οἱ δὲ
5 ἐσιώπων. καὶ περιβλεψάμενος αὐτοὺς μετ᾿ ὀργῆς,
συλλυπούμενος ἐπὶ τῇ πωρώσει τῆς καρδίας
αὐτῶν, λέγει τῷ ἀνθρώπῳ, "Ἔκτεινον τὴν χεῖρά
σου·" καὶ ἐξέτεινε, καὶ ἀποκατεστάθη ἡ χεὶρ
κϛ δ 6 αὐτοῦ ὑγιὴς ὡς ἡ ἄλλη. s Καὶ ἐξελθόντες οἱ s Matt. 22. 16.
Φαρισαῖοι εὐθέως μετὰ τῶν Ἡρωδιανῶν συμβού-
λιον ἐποίουν κατ᾿ αὐτοῦ, ὅπως αὐτὸν ἀπολέσωσι.

κζ α 7 t ΚΑῚ ὁ Ἰησοῦς ἀνεχώρησε μετὰ τῶν μαθητῶν t Matt. 4. 25.
αὐτοῦ πρὸς τὴν θάλασσαν· καὶ πολὺ πλῆθος ἀπὸ
τῆς Γαλιλαίας ἠκολούθησαν αὐτῷ· καὶ ἀπὸ τῆς
8 Ἰουδαίας, καὶ ἀπὸ Ἱεροσολύμων, καὶ ἀπὸ τῆς
Ἰδουμαίας, καὶ πέραν τοῦ Ἰορδάνου, καὶ οἱ περὶ
Τύρον καὶ Σιδῶνα, πλῆθος πολὺ, ἀκούσαντες ὅσα
9 ἐποίει ἦλθον πρὸς αὐτόν. καὶ εἶπε τοῖς μαθη-

ταῖς αὐτοῦ ἵνα πλοιάριον προσκαρτερῇ αὐτῷ διὰ
τὸν ὄχλον, ἵνα μὴ θλίβωσιν αὐτόν. πολλοὺς γὰρ 10
ἐθεράπευσεν· ὥστε ἐπιπίπτειν αὐτῷ ἵνα αὐτοῦ
ἅψωνται ὅσοι εἶχον μάστιγας· καὶ τὰ πνεύματα 11 κη η
τὰ ἀκάθαρτα, ὅταν αὐτὸν ἐθεώρει, προσέπιπτεν
αὐτῷ καὶ ἔκραζε λέγοντα, "Ὅτι σὺ εἶ ὁ υἱὸς τοῦ
u 1. 25. Θεοῦ·" [u] καὶ πολλὰ ἐπετίμα αὐτοῖς ἵνα μὴ αὐτὸν 12
x 6. 7. Matt. 10. 1. Luc. 6. 12. et 9. 1. φανερὸν ποιήσωσι. [x] Καὶ ἀναβαίνει εἰς τὸ ὄρος 13 Η'
καὶ προσκαλεῖται οὓς ἤθελεν αὐτὸς, καὶ ἀπῆλθον
πρὸς αὐτόν. καὶ ἐποίησε δώδεκα, ἵνα ὦσι μετ' 14 κθ β
αὐτοῦ, καὶ ἵνα ἀποστέλλῃ αὐτοὺς κηρύσσειν καὶ 15
ἔχειν ἐξουσίαν θεραπεύειν τὰς νόσους καὶ ἐκ-
y Joan. 1. 43. βάλλειν τὰ δαιμόνια· [y] καὶ ἐπέθηκε τῷ Σίμωνι 16 λ β
ὄνομα Πέτρον· καὶ Ἰάκωβον τὸν τοῦ Ζεβεδαίου, 17
καὶ Ἰωάννην τὸν ἀδελφὸν τοῦ Ἰακώβου, καὶ ἐπ-
έθηκεν αὐτοῖς ὀνόματα Βοανεργὲς, ὅ ἐστιν Υἱοὶ
βροντῆς· καὶ Ἀνδρέαν, καὶ Φίλιππον, καὶ Βαρθο- 18
λομαῖον, καὶ Ματθαῖον, καὶ Θωμᾶν, καὶ Ἰάκωβον
τὸν τοῦ Ἀλφαίου, καὶ Θαδδαῖον, καὶ Σίμωνα τὸν
Κανανίτην, καὶ Ἰούδαν Ἰσκαριώτην ὃς καὶ παρ- 19
έδωκεν αὐτόν.

Καὶ ἔρχονται εἰς οἶκον· καὶ συνέρχεται πάλιν 20 λα ι
ὄχλος, ὥστε μὴ δύνασθαι αὐτοὺς μήτε ἄρτον
φαγεῖν. καὶ ἀκούσαντες οἱ παρ' αὐτοῦ ἐξῆλθον 21
κρατῆσαι αὐτόν· ἔλεγον γὰρ, "Ὅτι ἐξέστη."
z Matt. 9. 34. et 12. 24. Luc. 11. 15. Joan. 7. 20. et 8. 48, 52. et 10. 20. [z] Καὶ οἱ γραμματεῖς οἱ ἀπὸ Ἱεροσολύμων κατα- 22 λβ β
βάντες ἔλεγον, "Ὅτι Βεελζεβοὺλ ἔχει," καὶ "ὅτι
ἐν τῷ ἄρχοντι τῶν δαιμονίων ἐκβάλλει τὰ δαι-
a Matt. 12. 25. μόνια." [a] Καὶ προσκαλεσάμενος αὐτοὺς ἐν παρα- 23 λγ β
βολαῖς ἔλεγεν αὐτοῖς, "Πῶς δύναται Σατανᾶς
Σατανᾶν ἐκβάλλειν; καὶ ἐὰν βασιλεία ἐφ' ἑαυτὴν 24

μερισθῇ, οὐ δύναται σταθῆναι ἡ βασιλεία ἐκείνη·
25 καὶ ἐὰν οἰκία ἐφ' ἑαυτὴν μερισθῇ, οὐ δύναται
26 σταθῆναι ἡ οἰκία ἐκείνη· καὶ εἰ ὁ Σατανᾶς ἀνέστη
ἐφ' ἑαυτὸν καὶ μεμέρισται, οὐ δύναται σταθῆναι,
27 ἀλλὰ τέλος ἔχει. [b] οὐ δύναται οὐδεὶς τὰ σκεύη — b Matt. 12. 29.
τοῦ ἰσχυροῦ εἰσελθὼν εἰς τὴν οἰκίαν αὐτοῦ διαρ-
πάσαι, ἐὰν μὴ πρῶτον τὸν ἰσχυρὸν δήσῃ, καὶ
λδ/β 28 τότε τὴν οἰκίαν αὐτοῦ διαρπάσει. [c] ἀμὴν λέγω — c Matt. 12. 31. Luc. 12. 10. 1 Joan. 5. 16.
ὑμῖν ὅτι πάντα ἀφεθήσεται τὰ ἁμαρτήματα τοῖς
υἱοῖς τῶν ἀνθρώπων, καὶ βλασφημίαι ὅσας ἂν
29 βλασφημήσωσιν· ὃς δ' ἂν βλασφημήσῃ εἰς τὸ
Πνεῦμα τὸ Ἅγιον, οὐκ ἔχει ἄφεσιν εἰς τὸν
30 αἰῶνα, ἀλλ' ἔνοχός ἐστιν αἰωνίου κρίσεως·" ὅτι
λε/β 31 ἔλεγον, "Πνεῦμα ἀκάθαρτον ἔχει." [d] Ἔρχον- — d Matt. 12. 46. Luc. 8. 19.
ται οὖν οἱ ἀδελφοὶ καὶ ἡ μήτηρ αὐτοῦ, καὶ
ἔξω ἑστῶτες ἀπέστειλαν πρὸς αὐτὸν φωνοῦντες
32 αὐτόν. καὶ ἐκάθητο ὄχλος περὶ αὐτόν· εἶπον
δὲ αὐτῷ, "Ἰδοὺ ἡ μήτηρ σου καὶ οἱ ἀδελφοί σου
33 ἔξω ζητοῦσί σε." Καὶ ἀπεκρίθη αὐτοῖς λέγων,
34 "Τίς ἐστιν ἡ μήτηρ μου ἢ οἱ ἀδελφοί μου;" Καὶ
περιβλεψάμενος κύκλῳ τοὺς περὶ αὐτὸν καθημέ-
νους λέγει, "Ἴδε ἡ μήτηρ μου καὶ οἱ ἀδελφοί
35 μου· ὃς γὰρ ἂν ποιήσῃ τὸ θέλημα τοῦ Θεοῦ, οὗτος
ἀδελφός μου καὶ ἀδελφή μου καὶ μήτηρ ἐστί."
λϛ/β 4 [e] ΚΑΙ πάλιν ἤρξατο διδάσκειν παρὰ τὴν θά- — e Matt. 13. 1. Luc. 8. 4.
λασσαν· καὶ συνήχθη πρὸς αὐτὸν ὄχλος πολύς,
ὥστε αὐτὸν ἐμβάντα εἰς τὸ πλοῖον καθῆσθαι ἐν
τῇ θαλάσσῃ· καὶ πᾶς ὁ ὄχλος πρὸς τὴν θάλασσαν
Θ' 2 ἐπὶ τῆς γῆς ἦν· καὶ ἐδίδασκεν αὐτοὺς ἐν παρα-
βολαῖς πολλά, καὶ ἔλεγεν αὐτοῖς ἐν τῇ διδαχῇ
3 αὐτοῦ, "Ἀκούετε. ἰδοὺ ἐξῆλθεν ὁ σπείρων τοῦ

σπεῖραι· καὶ ἐγένετο ἐν τῷ σπείρειν, ὃ μὲν ἔπεσε 4
παρὰ τὴν ὁδὸν, καὶ ἦλθε τὰ πετεινὰ τοῦ οὐρανοῦ
καὶ κατέφαγεν αὐτό· ἄλλο δὲ ἔπεσεν ἐπὶ τὸ 5
πετρῶδες ὅπου οὐκ εἶχε γῆν πολλὴν, καὶ εὐθέως
ἐξανέτειλε διὰ τὸ μὴ ἔχειν βάθος γῆς, ἡλίου δὲ 6
ἀνατείλαντος ἐκαυματίσθη, καὶ διὰ τὸ μὴ ἔχειν
ῥίζαν ἐξηράνθη· καὶ ἄλλο ἔπεσεν εἰς τὰς ἀκάνθας, 7
καὶ ἀνέβησαν αἱ ἄκανθαι καὶ συνέπνιξαν αὐτὸ,
καὶ καρπὸν οὐκ ἔδωκε· καὶ ἄλλο ἔπεσεν εἰς τὴν 8
γῆν τὴν καλὴν, καὶ ἐδίδου καρπὸν ἀναβαίνοντα
καὶ αὐξάνοντα, καὶ ἔφερεν ἓν τριάκοντα καὶ ἓν
ἑξήκοντα καὶ ἓν ἑκατόν." Καὶ ἔλεγεν αὐτοῖς, 9
f Matt. 13. 10. "Ὁ ἔχων ὦτα ἀκούειν ἀκουέτω." [f] Ὅτε δὲ 10
ἐγένετο καταμόνας, ἠρώτησαν αὐτὸν οἱ περὶ αὐτὸν
σὺν τοῖς δώδεκα τὴν παραβολήν. καὶ ἔλεγεν 11
αὐτοῖς, "Ὑμῖν δέδοται γνῶναι τὸ μυστήριον τῆς
βασιλείας τοῦ Θεοῦ· ἐκείνοις δὲ τοῖς ἔξω ἐν λϛ α
g Esa. 6. 9. Matt. 13. 14. Luc. 8. 10. Joan. 12. 40. Act. 28. 26. Rom. 11. 8. παραβολαῖς τὰ πάντα γίνεται, [g] ἵνα βλέποντες 12
βλέπωσι καὶ μὴ ἴδωσι, καὶ ἀκούοντες ἀκούωσι
καὶ μὴ συνιῶσι· μήποτε ἐπιστρέψωσι, καὶ ἀφεθῇ
αὐτοῖς τὰ ἁμαρτήματα." Καὶ λέγει αὐτοῖς, "Οὐκ 13
οἴδατε τὴν παραβολὴν ταύτην; καὶ πῶς πάσας
h Matt. 13. 19. τὰς παραβολὰς γνώσεσθε; [h] ὁ σπείρων τὸν 14
λόγον σπείρει. οὗτοι δέ εἰσιν οἱ παρὰ τὴν ὁδὸν, 15 λη β
ὅπου σπείρεται ὁ λόγος, καὶ ὅταν ἀκούσωσιν,
εὐθέως ἔρχεται ὁ Σατανᾶς καὶ αἴρει τὸν λόγον
τὸν ἐσπαρμένον ἐν ταῖς καρδίαις αὐτῶν· καὶ οὗτοί 16
εἰσιν ὁμοίως οἱ ἐπὶ τὰ πετρώδη σπειρόμενοι, οἳ
ὅταν ἀκούσωσι τὸν λόγον, εὐθέως μετὰ χαρᾶς
λαμβάνουσιν αὐτὸν, καὶ οὐκ ἔχουσι ῥίζαν ἐν 17
ἑαυτοῖς, ἀλλὰ πρόσκαιροί εἰσιν, εἶτα γενομένης

θλίψεως ἢ διωγμοῦ διὰ τὸν λόγον εὐθέως σκαν-
18 δαλίζονται· καὶ οὗτοί εἰσιν οἱ εἰς τὰς ἀκάνθας
σπειρόμενοι, οὗτοί εἰσιν οἱ τὸν λόγον ἀκούοντες,
19 [i] καὶ αἱ μέριμναι τοῦ αἰῶνος τούτου καὶ ἡ ἀπάτη — i 1 Tim. 6. 17.
τοῦ πλούτου καὶ αἱ περὶ τὰ λοιπὰ ἐπιθυμίαι
εἰσπορευόμεναι συμπνίγουσι τὸν λόγον, καὶ ἄκαρ-
20 πος γίνεται· καὶ οὗτοί εἰσιν οἱ ἐπὶ τὴν γῆν τὴν
καλὴν σπαρέντες, οἵτινες ἀκούουσι τὸν λόγον καὶ
παραδέχονται καὶ καρποφοροῦσιν, ἓν τριάκοντα
λθ β 21 καὶ ἓν ἑξήκοντα καὶ ἓν ἑκατόν." [j] Καὶ ἔλεγεν — j Matt. 5. 15. Luc. 8. 16. et 11. 33.
αὐτοῖς, "Μήτι ὁ λύχνος ἔρχεται ἵνα ὑπὸ τὸν
μόδιον τεθῇ ἢ ὑπὸ τὴν κλίνην; οὐχ ἵνα ἐπὶ τὴν
μ β 22 λυχνίαν ἐπιτεθῇ; [k] οὐ γάρ ἐστί τι κρυπτὸν, ὃ — k Matt. 10. 26. Luc. 8. 17. et 12. 2.
ἐὰν μὴ φανερωθῇ· οὐδὲ ἐγένετο ἀπόκρυφον, ἀλλ'
23 ἵνα εἰς φανερὸν ἔλθῃ. [l] εἴτις ἔχει ὦτα ἀκούειν, — l Matt. 11. 15.
μα β 24 ἀκουέτω." [m] Καὶ ἔλεγεν αὐτοῖς, "Βλέπετε τί — m Matt. 7. 2. Luc. 6. 38.
ἀκούετε. ἐν ᾧ μέτρῳ μετρεῖτε μετρηθήσεται
ὑμῖν, καὶ προστεθήσεται ὑμῖν τοῖς ἀκούουσιν.
μβ β 25 [n] ὃς γὰρ ἂν ἔχῃ, δοθήσεται αὐτῷ· καὶ ὃς οὐκ — n Matt. 13. 12. et 25. 29. Luc. 8. 18. et 19. 26.
ἔχει, καὶ ὃ ἔχει ἀρθήσεται ἀπ' αὐτοῦ."
μγ ι 26 Καὶ ἔλεγεν, "Οὕτως ἐστὶν ἡ βασιλεία τοῦ
Θεοῦ, ὡς ἐὰν ἄνθρωπος βάλῃ τὸν σπόρον ἐπὶ
27 τῆς γῆς, καὶ καθεύδῃ καὶ ἐγείρηται νύκτα καὶ
ἡμέραν, καὶ ὁ σπόρος βλαστάνῃ καὶ μηκύνηται
28 ὡς οὐκ οἶδεν αὐτός. αὐτομάτη γὰρ ἡ γῆ καρπο-
φορεῖ πρῶτον χόρτον, εἶτα στάχυν, εἶτα πλήρη
29 σῖτον ἐν τῷ στάχυϊ. ὅταν δὲ παραδῷ ὁ καρπὸς,
εὐθέως ἀποστέλλει τὸ δρέπανον, ὅτι παρέστηκεν
ὁ θερισμός."
μδ β 30 [o] Καὶ ἔλεγε, "Τίνι ὁμοιώσωμεν τὴν βασιλείαν — o Matt. 13. 31. Luc. 13. 18.
τοῦ Θεοῦ; ἢ ἐν ποίᾳ παραβολῇ παραβάλωμεν

αὐτήν; ὡς κόκκῳ σινάπεως, ὃς ὅταν σπαρῇ ἐπὶ 31
τῆς γῆς, μικρότερος πάντων τῶν σπερμάτων ἐστὶ
τῶν ἐπὶ τῆς γῆς· καὶ ὅταν σπαρῇ, ἀναβαίνει καὶ 32
γίνεται πάντων τῶν λαχάνων μείζων, καὶ ποιεῖ
κλάδους μεγάλους ὥστε δύνασθαι ὑπὸ τὴν σκιὰν
αὐτοῦ τὰ πετεινὰ τοῦ οὐρανοῦ κατασκηνοῦν."
p Matt. 13. 34. [p] Καὶ τοιαύταις παραβολαῖς πολλαῖς ἐλάλει αὐ- 33 με ς
τοῖς τὸν λόγον, καθὼς ἠδύναντο ἀκούειν· χωρὶς 34
δὲ παραβολῆς οὐκ ἐλάλει αὐτοῖς· κατ' ἰδίαν δὲ μς ι
τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ ἐπέλυε πάντα.

q Matt. 8. 18, 23. Luc. 8. 22. [q] ΚΑῚ λέγει αὐτοῖς ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ ὀψίας 35 Ι'
γενομένης, "Διέλθωμεν εἰς τὸ πέραν." Καὶ 36 μζ β
ἀφέντες τὸν ὄχλον παραλαμβάνουσιν αὐτὸν ὡς
ἦν ἐν τῷ πλοίῳ· καὶ ἄλλα δὲ πλοιάρια ἦν μετ'
αὐτοῦ. καὶ γίνεται λαῖλαψ ἀνέμου μεγάλη, τὰ 37
δὲ κύματα ἐπέβαλλεν εἰς τὸ πλοῖον, ὥστε αὐτὸ
ἤδη γεμίζεσθαι. καὶ ἦν αὐτὸς ἐπὶ τῇ πρύμνῃ 38
ἐπὶ τὸ προσκεφάλαιον καθεύδων· καὶ διεγείρου-
σιν αὐτὸν, καὶ λέγουσιν αὐτῷ, "Διδάσκαλε, οὐ
μέλει σοι ὅτι ἀπολλύμεθα;" Καὶ διεγερθεὶς 39
ἐπετίμησε τῷ ἀνέμῳ, καὶ εἶπε τῇ θαλάσσῃ,
"Σιώπα, πεφίμωσο." Καὶ ἐκόπασεν ὁ ἄνε-
μος, καὶ ἐγένετο γαλήνη μεγάλη. καὶ εἶπεν 40
αὐτοῖς, "Τί δειλοί ἐστε οὕτω; πῶς οὐκ ἔχετε
πίστιν;" Καὶ ἐφοβήθησαν φόβον μέγαν, καὶ 41
ἔλεγον πρὸς ἀλλήλους, "Τίς ἄρα οὗτός ἐστιν,
ὅτι καὶ ὁ ἄνεμος καὶ ἡ θάλασσα ὑπακούουσιν
αὐτῷ;"

r Matt. 8. 28. Luc. 8. 26. [r] ΚΑῚ ἦλθον εἰς τὸ πέραν τῆς θαλάσσης εἰς 5 ΙΑ'
τὴν χώραν τῶν Γαδαρηνῶν. καὶ ἐξελθόντι αὐτῷ 2
ἐκ τοῦ πλοίου, εὐθέως ἀπήντησεν αὐτῷ ἐκ τῶν

3 μνημείων ἄνθρωπος ἐν πνεύματι ἀκαθάρτῳ, ὃς τὴν
κατοίκησιν εἶχεν ἐν τοῖς μνημείοις· καὶ οὔτε ἁλύ-
4 σεσιν οὐδεὶς ἠδύνατο αὐτὸν δῆσαι, διὰ τὸ αὐτὸν
πολλάκις πέδαις καὶ ἁλύσεσι δεδέσθαι, καὶ διε-
σπάσθαι ὑπ' αὐτοῦ τὰς ἁλύσεις καὶ τὰς πέδας
συντετρίφθαι, καὶ οὐδεὶς αὐτὸν ἴσχυε δαμάσαι·
5 καὶ διαπαντὸς νυκτὸς καὶ ἡμέρας ἐν τοῖς ὄρεσι
καὶ ἐν τοῖς μνήμασιν ἦν κράζων καὶ κατακόπτων
6 ἑαυτὸν λίθοις. Ἰδὼν δὲ τὸν Ἰησοῦν ἀπὸ μα-
7 κρόθεν ἔδραμε καὶ προσεκύνησεν αὐτῷ, καὶ κράξας
φωνῇ μεγάλῃ εἶπε, "Τί ἐμοὶ καὶ σοί, Ἰησοῦ υἱὲ
τοῦ Θεοῦ τοῦ ὑψίστου; ὁρκίζω σε τὸν Θεόν, μή
8 με βασανίσῃς·" ἔλεγε γὰρ αὐτῷ, "Ἔξελθε τὸ
9 πνεῦμα τὸ ἀκάθαρτον ἐκ τοῦ ἀνθρώπου." Καὶ
ἐπηρώτα αὐτὸν, "Τί σοι ὄνομα;" Καὶ ἀπεκρίθη
λέγων, "Λεγεὼν ὄνομά μοι, ὅτι πολλοί ἐσμεν."
10 Καὶ παρεκάλει αὐτὸν πολλὰ, ἵνα μὴ αὐτοὺς ἀπο-
11 στείλῃ ἔξω τῆς χώρας. ἦν δὲ ἐκεῖ πρὸς τὰ ὄρη
12 ἀγέλη χοίρων μεγάλη βοσκομένη· καὶ παρεκά-
λεσαν αὐτὸν πάντες οἱ δαίμονες λέγοντες, "Πέμ-
ψον ἡμᾶς εἰς τοὺς χοίρους, ἵνα εἰς αὐτοὺς εἰσέλ-
13 θωμεν." καὶ ἐπέτρεψεν αὐτοῖς εὐθέως ὁ Ἰησοῦς.
καὶ ἐξελθόντα τὰ πνεύματα τὰ ἀκάθαρτα εἰσῆλθον
εἰς τοὺς χοίρους· καὶ ὥρμησεν ἡ ἀγέλη κατὰ τοῦ
κρημνοῦ εἰς τὴν θάλασσαν· ἦσαν δὲ ὡς δισχίλιοι·
14 καὶ ἐπνίγοντο ἐν τῇ θαλάσσῃ. Οἱ δὲ βόσκοντες
τοὺς χοίρους ἔφυγον καὶ ἀνήγγειλαν εἰς τὴν πόλιν
καὶ εἰς τοὺς ἀγρούς. καὶ ἐξῆλθον ἰδεῖν τί ἐστι
15 τὸ γεγονός· καὶ ἔρχονται πρὸς τὸν Ἰησοῦν, καὶ
θεωροῦσι τὸν δαιμονιζόμενον καθήμενον καὶ ἱμα-
τισμένον καὶ σωφρονοῦντα, τὸν ἐσχηκότα τὸν

λεγεῶνα· καὶ ἐφοβήθησαν. καὶ διηγήσαντο αὐτοῖς 16
οἱ ἰδόντες πῶς ἐγένετο τῷ δαιμονιζομένῳ, καὶ
s Act. 16. 39. περὶ τῶν χοίρων. [s] καὶ ἤρξαντο παρακαλεῖν αὐτὸν 17
t Luc. 8. 38. ἀπελθεῖν ἀπὸ τῶν ὁρίων αὐτῶν. [t] Καὶ ἐμβάντος 18 μη/η
αὐτοῦ εἰς τὸ πλοῖον, παρεκάλει αὐτὸν ὁ δαιμο-
νισθεὶς ἵνα ᾖ μετ' αὐτοῦ. ὁ δὲ Ἰησοῦς οὐκ 19
ἀφῆκεν αὐτὸν, ἀλλὰ λέγει αὐτῷ, "Ὕπαγε εἰς
τὸν οἶκόν σου πρὸς τοὺς σοὺς, καὶ ἀνάγγειλον
αὐτοῖς ὅσα σοι ὁ Κύριος ἐποίησε καὶ ἠλέησέ σε."
Καὶ ἀπῆλθε καὶ ἤρξατο κηρύσσειν ἐν τῇ Δεκα- 20
πόλει ὅσα ἐποίησεν αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς· καὶ πάντες
ἐθαύμαζον.

u Matt. 9. 1. Luc. 8. 40. [u] ΚΑΙ διαπεράσαντος τοῦ Ἰησοῦ ἐν τῷ πλοίῳ 21 μθ/β
πάλιν εἰς τὸ πέραν, συνήχθη ὄχλος πολὺς ἐπ'
x Matt. 9. 18. Luc. 8. 41. αὐτόν· καὶ ἦν παρὰ τὴν θάλασσαν. [x] Καὶ ἰδοὺ 22 ΙΒ'
ἔρχεται εἷς τῶν ἀρχισυναγώγων, ὀνόματι Ἰάειρος,
καὶ ἰδὼν αὐτὸν πίπτει πρὸς τοὺς πόδας αὐτοῦ,
καὶ παρεκάλει αὐτὸν πολλὰ, λέγων, "Ὅτι τὸ 23
θυγάτριόν μου ἐσχάτως ἔχει· ἵνα ἐλθὼν ἐπιθῇς
αὐτῇ τὰς χεῖρας, ὅπως σωθῇ καὶ ζήσεται." Καὶ 24
ἀπῆλθε μετ' αὐτοῦ· καὶ ἠκολούθει αὐτῷ ὄχλος
πολὺς, καὶ συνέθλιβον αὐτόν.

y Lev. 15. 25. Matt. 9. 20. Luc. 8. 43. [y] Καὶ γυνή τις οὖσα ἐν ῥύσει αἵματος ἔτη 25 ΙΓ'
δώδεκα, καὶ πολλὰ παθοῦσα ὑπὸ πολλῶν ἰατρῶν 26
καὶ δαπανήσασα τὰ παρ' ἑαυτῆς πάντα, καὶ μηδὲν
ὠφεληθεῖσα ἀλλὰ μᾶλλον εἰς τὸ χεῖρον ἐλθοῦσα,
ἀκούσασα περὶ τοῦ Ἰησοῦ, ἐλθοῦσα ἐν τῷ ὄχλῳ 27
ὄπισθεν ἥψατο τοῦ ἱματίου αὐτοῦ· ἔλεγε γὰρ, 28
"Ὅτι κἂν τῶν ἱματίων αὐτοῦ ἅψωμαι, σωθή-
σομαι." Καὶ εὐθέως ἐξηράνθη ἡ πηγὴ τοῦ 29
αἵματος αὐτῆς, καὶ ἔγνω τῷ σώματι ὅτι ἴαται ἀπὸ

30 τῆς μάστιγος. [z] καὶ εὐθέως ὁ Ἰησοῦς, ἐπιγνοὺς
ἐν ἑαυτῷ τὴν ἐξ αὐτοῦ δύναμιν ἐξελθοῦσαν, ἐπι-
στραφεὶς ἐν τῷ ὄχλῳ ἔλεγε, "Τίς μου ἥψατο
31 τῶν ἱματίων;" Καὶ ἔλεγον αὐτῷ οἱ μαθηταὶ αὐ-
τοῦ, "Βλέπεις τὸν ὄχλον συνθλίβοντά σε, καὶ
32 λέγεις, Τίς μου ἥψατο;" Καὶ περιεβλέπετο ἰδεῖν
33 τὴν τοῦτο ποιήσασαν. ἡ δὲ γυνὴ φοβηθεῖσα καὶ
τρέμουσα, εἰδυῖα ὃ γέγονεν ἐπ' αὐτῇ, ἦλθε καὶ
προσέπεσεν αὐτῷ καὶ εἶπεν αὐτῷ πᾶσαν τὴν
34 ἀλήθειαν. [a] ὁ δὲ εἶπεν αὐτῇ, "Θύγατερ, ἡ πίστις
σου σέσωκέ σε· ὕπαγε εἰς εἰρήνην καὶ ἴσθι ὑγιὴς
35 ἀπὸ τῆς μάστιγός σου." [b] Ἔτι αὐτοῦ λαλοῦντος
ἔρχονται ἀπὸ τοῦ ἀρχισυναγώγου λέγοντες, "Ὅτι
ἡ θυγάτηρ σου ἀπέθανε· τί ἔτι σκύλλεις τὸν δι-
36 δάσκαλον;" Ὁ δὲ Ἰησοῦς εὐθέως ἀκούσας τὸν
λόγον λαλούμενον λέγει τῷ ἀρχισυναγώγῳ, "Μὴ
37 φοβοῦ, μόνον πίστευε." Καὶ οὐκ ἀφῆκεν οὐδένα
αὐτῷ συνακολουθῆσαι εἰ μὴ Πέτρον καὶ Ἰάκωβον
38 καὶ Ἰωάννην τὸν ἀδελφὸν Ἰακώβου. καὶ ἔρχεται
εἰς τὸν οἶκον τοῦ ἀρχισυναγώγου, καὶ θεωρεῖ
39 θόρυβον, κλαίοντας καὶ ἀλαλάζοντας πολλά· [c] καὶ
εἰσελθὼν λέγει αὐτοῖς, "Τί θορυβεῖσθε καὶ
κλαίετε; τὸ παιδίον οὐκ ἀπέθανεν, ἀλλὰ καθ-
40 εύδει." καὶ κατεγέλων αὐτοῦ. ὁ δὲ ἐκβαλὼν
ἅπαντας παραλαμβάνει τὸν πατέρα τοῦ παιδίου
καὶ τὴν μητέρα καὶ τοὺς μετ' αὐτοῦ, καὶ εἰσπο-
41 ρεύεται ὅπου ἦν τὸ παιδίον ἀνακείμενον· καὶ
κρατήσας τῆς χειρὸς τοῦ παιδίου λέγει αὐτῇ,
"Ταλιθὰ κοῦμι·" ὅ ἐστι μεθερμηνευόμενον, "Τὸ
42 κοράσιον, σοὶ λέγω, ἔγειραι." καὶ εὐθέως ἀν-
έστη τὸ κοράσιον καὶ περιεπάτει, ἦν γὰρ ἐτῶν

z Luc. 6. 19.

a 10. 52. Matt. 9. 22.

b Luc. 8. 49.

c Joan. 11. 11.

δώδεκα· καὶ ἐξέστησαν ἐκστάσει μεγάλῃ. καὶ 43
διεστείλατο αὐτοῖς πολλὰ, ἵνα μηδεὶς γνῷ τοῦτο·
καὶ εἶπε δοθῆναι αὐτῇ φαγεῖν.
d Matt. 13. 54. Luc. 4. 16. [d] ΚΑῚ ἐξῆλθεν ἐκεῖθεν καὶ ἦλθεν εἰς τὴν πα- **6** ν α
τρίδα αὐτοῦ· καὶ ἀκολουθοῦσιν αὐτῷ οἱ μαθηταὶ
αὐτοῦ. καὶ γενομένου σαββάτου ἤρξατο ἐν τῇ 2
συναγωγῇ διδάσκειν· καὶ πολλοὶ ἀκούοντες ἐξ-
επλήσσοντο, λέγοντες, "Πόθεν τούτῳ ταῦτα; καὶ
τίς ἡ σοφία ἡ δοθεῖσα αὐτῷ, ὅτι καὶ δυνάμεις
e Joan. 6. 42. τοιαῦται διὰ τῶν χειρῶν αὐτοῦ γίνονται; [e] οὐχ 3
οὗτός ἐστιν ὁ τέκτων, ὁ υἱὸς Μαρίας ἀδελφὸς δὲ
Ἰακώβου καὶ Ἰωσῆ καὶ Ἰούδα καὶ Σίμωνος; καὶ
οὐκ εἰσὶν αἱ ἀδελφαὶ αὐτοῦ ὧδε πρὸς ἡμᾶς;"
f Matt. 13. 57. Luc. 4. 24. Joan. 4. 44. καὶ ἐσκανδαλίζοντο ἐν αὐτῷ. [f] ἔλεγε δὲ αὐτοῖς 4 να α
ὁ Ἰησοῦς, "Ὅτι οὐκ ἔστι προφήτης ἄτιμος, εἰ
μὴ ἐν τῇ πατρίδι αὐτοῦ καὶ ἐν τοῖς συγγενέσι καὶ
g Matt. 13. 58. ἐν τῇ οἰκίᾳ αὐτοῦ." [g] Καὶ οὐκ ἠδύνατο ἐκεῖ οὐδε- 5
μίαν δύναμιν ποιῆσαι, εἰ μὴ ὀλίγοις ἀρρώστοις
ἐπιθεὶς τὰς χεῖρας ἐθεράπευσε· καὶ ἐθαύμαζε διὰ 6
h Matt. 9. 35. Luc. 13. 22. τὴν ἀπιστίαν αὐτῶν. [h] καὶ περιῆγε τὰς κώμας νβ β
κύκλῳ διδάσκων.
i 3. 13. Matt. 10. 1. Luc. 6. 13. et 9. 1. [i] ΚΑῚ προσκαλεῖται τοὺς δώδεκα, καὶ ἤρξατο 7 ΙΔʹ
αὐτοὺς ἀποστέλλειν δύο δύο, καὶ ἐδίδου αὐτοῖς νγ β
k Matt. 10. 9. Luc. 9. 3. ἐξουσίαν τῶν πνευμάτων τῶν ἀκαθάρτων· [k] καὶ 8
παρήγγειλεν αὐτοῖς ἵνα μηδὲν αἴρωσιν εἰς ὁδὸν
εἰ μὴ ῥάβδον μόνον· μὴ πήραν, μὴ ἄρτον, μὴ εἰς
τὴν ζώνην χαλκὸν, ἀλλ' ὑποδεδεμένους σανδάλια· 9
l Matt. 10. 11. Luc. 9. 4. καὶ μὴ ἐνδύσησθε δύο χιτῶνας. [l] Καὶ ἔλεγεν 10 νδ β
αὐτοῖς, "Ὅπου ἐὰν εἰσέλθητε εἰς οἰκίαν, ἐκεῖ
m Matt. 10. 14, 15. Luc. 9. 5. et 10. 10, 11, 12. Act. 13. 51. et 18. 6. μένετε ἕως ἂν ἐξέλθητε ἐκεῖθεν. [m] καὶ ὅσοι 11 νε β
ἂν μὴ δέξωνται ὑμᾶς μηδὲ ἀκούσωσιν ὑμῶν,

ἐκπορευόμενοι ἐκεῖθεν ἐκτινάξατε τὸν χοῦν τὸν
ὑποκάτω τῶν ποδῶν ὑμῶν, εἰς μαρτύριον αὐτοῖς.
ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ἀνεκτότερον ἔσται Σοδόμοις ἢ
Γομόρροις ἐν ἡμέρᾳ κρίσεως ἢ τῇ πόλει ἐκείνῃ."
νϛ/η 12 Καὶ ἐξελθόντες ἐκήρυσσον ἵνα μετανοήσωσι,
13 [n] καὶ δαιμόνια πολλὰ ἐξέβαλλον, καὶ ἤλειφον — n Jac. 5. 14.
ἐλαίῳ πολλοὺς ἀρρώστους καὶ ἐθεράπευον.
ΙΕʹ 14 [o] Καὶ ἤκουσεν ὁ βασιλεὺς Ἡρώδης (φανερὸν — o Matt. 14. 1. Luc. 9. 7.
νζ/β γὰρ ἐγένετο τὸ ὄνομα αὐτοῦ), καὶ ἔλεγεν, "Ὅτι
Ἰωάννης ὁ βαπτίζων ἐκ νεκρῶν ἠγέρθη, καὶ διὰ
15 τοῦτο ἐνεργοῦσιν αἱ δυνάμεις ἐν αὐτῷ." [p] Ἄλλοι — p Matt. 16. 14.
ἔλεγον, "Ὅτι Ἡλίας ἐστίν·" ἄλλοι δὲ ἔλεγον,
"Ὅτι προφήτης ἐστὶν, ἢ ὡς εἷς τῶν προφητῶν."
νη/ι 16 ἀκούσας δὲ ὁ Ἡρώδης εἶπεν, "Ὅτι ὃν ἐγὼ
ἀπεκεφάλισα Ἰωάννην, οὗτός ἐστιν· αὐτὸς ἠγέρθη
νθ/β 17 ἐκ νεκρῶν." [q] Αὐτὸς γὰρ ὁ Ἡρώδης ἀποστείλας — q Luc. 3. 19.
ἐκράτησε τὸν Ἰωάννην καὶ ἔδησεν αὐτὸν ἐν τῇ
φυλακῇ διὰ Ἡρωδιάδα τὴν γυναῖκα Φιλίππου
18 τοῦ ἀδελφοῦ αὐτοῦ, ὅτι αὐτὴν ἐγάμησεν. [r] ἔλεγε — r Lev. 18. 16. et 20. 21.
γὰρ ὁ Ἰωάννης τῷ Ἡρώδῃ, "Ὅτι οὐκ ἔξεστί σοι
19 ἔχειν τὴν γυναῖκα τοῦ ἀδελφοῦ σου." Ἡ δὲ
Ἡρωδιὰς ἐνεῖχεν αὐτῷ καὶ ἤθελεν αὐτὸν ἀπο-
20 κτεῖναι· καὶ οὐκ ἠδύνατο· [s] ὁ γὰρ Ἡρώδης ἐφο- — s Matt. 14. 5. et 21. 26.
βεῖτο τὸν Ἰωάννην, εἰδὼς αὐτὸν ἄνδρα δίκαιον καὶ
ἅγιον, καὶ συνετήρει αὐτὸν, καὶ ἀκούσας αὐτοῦ
ξ/ϛ 21 πολλὰ ἐποίει, καὶ ἡδέως αὐτοῦ ἤκουε. [t] καὶ γε- — t Matt. 14. 6.
νομένης ἡμέρας εὐκαίρου, ὅτε Ἡρώδης τοῖς γενε-
σίοις αὐτοῦ δεῖπνον ἐποίει τοῖς μεγιστᾶσιν αὐτοῦ
καὶ τοῖς χιλιάρχοις καὶ τοῖς πρώτοις τῆς Γαλι-
22 λαίας, καὶ εἰσελθούσης τῆς θυγατρὸς αὐτῆς τῆς
Ἡρωδιάδος καὶ ὀρχησαμένης, καὶ ἀρεσάσης τῷ

Ἡρώδῃ καὶ τοῖς συνανακειμένοις, εἶπεν ὁ βασι-
λεὺς τῷ κορασίῳ, "Αἴτησόν με ὃ ἐὰν θέλῃς, καὶ
δώσω σοι·" καὶ ὤμοσεν αὐτῇ, "Ὅτι ὃ ἐάν με 23
αἰτήσῃς δώσω σοι, ἕως ἡμίσους τῆς βασιλείας
μου." Ἡ δὲ ἐξελθοῦσα εἶπε τῇ μητρὶ αὐτῆς, 24
"Τί αἰτήσομαι;" Ἡ δὲ εἶπε, "Τὴν κεφαλὴν
Ἰωάννου τοῦ Βαπτιστοῦ." καὶ εἰσελθοῦσα εὐ- 25
θέως μετὰ σπουδῆς πρὸς τὸν βασιλέα ᾐτήσατο
λέγουσα, "Θέλω ἵνα μοι δῷς ἐξ αὐτῆς ἐπὶ
πίνακι τὴν κεφαλὴν Ἰωάννου τοῦ Βαπτιστοῦ."
Καὶ περίλυπος γενόμενος ὁ βασιλεὺς διὰ τοὺς 26
ὅρκους καὶ τοὺς συνανακειμένους οὐκ ἠθέλησεν
x Matt. 14. 10. αὐτὴν ἀθετῆσαι. [x] καὶ εὐθέως ἀποστείλας ὁ 27
βασιλεὺς σπεκουλάτωρα ἐπέταξεν ἐνεχθῆναι τὴν
κεφαλὴν αὐτοῦ. ὁ δὲ ἀπελθὼν ἀπεκεφάλισεν 28
αὐτὸν ἐν τῇ φυλακῇ, καὶ ἤνεγκε τὴν κεφαλὴν
αὐτοῦ ἐπὶ πίνακι, καὶ ἔδωκεν αὐτὴν τῷ κορασίῳ·
καὶ τὸ κοράσιον ἔδωκεν αὐτὴν τῇ μητρὶ αὐτῆς.
Καὶ ἀκούσαντες οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ ἦλθον καὶ 29
ἦραν τὸ πτῶμα αὐτοῦ καὶ ἔθηκαν αὐτὸ ἐν τῷ
μνημείῳ.

y Luc. 9. 10. [y] Καὶ συνάγονται οἱ ἀπόστολοι πρὸς τὸν Ἰη- 30 ξα/η
σοῦν, καὶ ἀπήγγειλαν αὐτῷ πάντα, καὶ ὅσα
z 3. 20. ἐποίησαν καὶ ὅσα ἐδίδαξαν. [z] καὶ εἶπεν αὐτοῖς, 31 ξβ/ι
"Δεῦτε ὑμεῖς αὐτοὶ κατ' ἰδίαν εἰς ἔρημον τόπον
καὶ ἀναπαύεσθε ὀλίγον." Ἦσαν γὰρ οἱ ἐρχό-
μενοι καὶ οἱ ὑπάγοντες πολλοί, καὶ οὐδὲ φαγεῖν
a Matt. 14. 13. Luc. 9. 10. Joan. 6. 16. ηὐκαίρουν. [a] καὶ ἀπῆλθον εἰς ἔρημον τόπον τῷ 32
πλοίῳ κατ' ἰδίαν. Καὶ εἶδον αὐτοὺς ὑπάγοντας 33
οἱ ὄχλοι, καὶ ἐπέγνωσαν αὐτὸν πολλοί· καὶ πεζῇ
ἀπὸ πασῶν τῶν πόλεων συνέδραμον ἐκεῖ, καὶ

ιϛ' 34 προῆλθον αὐτοὺς καὶ συνῆλθον πρὸς αὐτόν. [b] καὶ b Matt. 9. 36. et 14. 14.
ξγ ϛ ἐξελθὼν εἶδεν ὁ Ἰησοῦς πολὺν ὄχλον, καὶ Jer. 23. 1. Ezech. 34. 2.
ἐσπλαγχνίσθη ἐπ' αὐτοῖς, ὅτι ἦσαν ὡς πρόβατα Luc. 9. 11.
μὴ ἔχοντα ποιμένα· καὶ ἤρξατο διδάσκειν αὐτοὺς
ξδ α 35 πολλά. [c] Καὶ ἤδη ὥρας πολλῆς γενομένης προσ- c Matt. 14. 15. Luc. 9. 12.
ελθόντες αὐτῷ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ λέγουσιν, "Ὅτι Joan. 6. 5.
36 ἔρημός ἐστιν ὁ τόπος, καὶ ἤδη ὥρα πολλή· ἀπό-
λυσον αὐτούς, ἵνα ἀπελθόντες εἰς τοὺς κύκλῳ
ἀγροὺς καὶ κώμας ἀγοράσωσιν ἑαυτοῖς ἄρτους·
37 τί γὰρ φάγωσιν οὐκ ἔχουσιν." Ὁ δὲ ἀποκριθεὶς
εἶπεν αὐτοῖς, "Δότε αὐτοῖς ὑμεῖς φαγεῖν." Καὶ
λέγουσιν αὐτῷ, "Ἀπελθόντες ἀγοράσωμεν δια-
κοσίων δηναρίων ἄρτους, καὶ δῶμεν αὐτοῖς φα-
38 γεῖν;" [d] Ὁ δὲ λέγει αὐτοῖς, "Πόσους ἄρτους d Matt. 14. 17. Luc. 9. 13.
ἔχετε; ὑπάγετε καὶ ἴδετε." Καὶ γνόντες λέ- Joan. 6. 9.
39 γουσι, "Πέντε, καὶ δύο ἰχθύας." Καὶ ἐπέταξεν
αὐτοῖς ἀνακλῖναι πάντας συμπόσια συμπόσια ἐπὶ
40 τῷ χλωρῷ χόρτῳ. καὶ ἀνέπεσον πρασιαὶ πρα-
41 σιαί, ἀνὰ ἑκατὸν καὶ ἀνὰ πεντήκοντα. [e] καὶ e Joan. 17. 1. 1 Sam. 9. 13.
λαβὼν τοὺς πέντε ἄρτους καὶ τοὺς δύο ἰχθύας,
ἀναβλέψας εἰς τὸν οὐρανόν, εὐλόγησε· καὶ κατέ-
κλασε τοὺς ἄρτους καὶ ἐδίδου τοῖς μαθηταῖς
αὐτοῦ, ἵνα παραθῶσιν αὐτοῖς· καὶ τοὺς δύο
42 ἰχθύας ἐμέρισε πᾶσι. καὶ ἔφαγον πάντες καὶ
43 ἐχορτάσθησαν· καὶ ἦραν κλασμάτων δώδεκα κο-
44 φίνους πλήρεις, καὶ ἀπὸ τῶν ἰχθύων. καὶ ἦσαν
οἱ φαγόντες τοὺς ἄρτους ὡσεὶ πεντακισχίλιοι
ξε ϛ 45 ἄνδρες. [f] Καὶ εὐθέως ἠνάγκασε τοὺς μαθητὰς f Matt. 14. 22. Joan. 6. 17.
αὐτοῦ ἐμβῆναι εἰς τὸ πλοῖον καὶ προάγειν εἰς τὸ
πέραν πρὸς Βηθσαϊδάν, ἕως αὐτὸς ἀπολύσῃ τὸν
ξϛ β 46 ὄχλον. [g] καὶ ἀποταξάμενος αὐτοῖς ἀπῆλθεν εἰς g Matt. 14. 23.

h Matt. 14. 23, 24. Joan. 6. 16, 17.

τὸ ὄρος προσεύξασθαι. [h] Καὶ ὀψίας γενομένης 47 ΙΖ′ ξζ/δ
ἦν τὸ πλοῖον ἐν μέσῳ τῆς θαλάσσης, καὶ αὐτὸς
μόνος ἐπὶ τῆς γῆς. Καὶ εἶδεν αὐτοὺς βασανιζο- 48
μένους ἐν τῷ ἐλαύνειν· ἦν γὰρ ὁ ἄνεμος ἐναντίος
αὐτοῖς· καὶ περὶ τετάρτην φυλακὴν τῆς νυκτὸς
ἔρχεται πρὸς αὐτοὺς περιπατῶν ἐπὶ τῆς θαλάσ-
σης· καὶ ἤθελε παρελθεῖν αὐτούς· οἱ δὲ ἰδόντες 49
αὐτὸν περιπατοῦντα ἐπὶ τῆς θαλάσσης ἔδοξαν
φάντασμα εἶναι, καὶ ἀνέκραξαν· πάντες γὰρ αὐτὸν 50
εἶδον, καὶ ἐταράχθησαν. καὶ εὐθέως ἐλάλησε μετ'
αὐτῶν, καὶ λέγει αὐτοῖς, "Θαρσεῖτε· ἐγώ εἰμι,
μὴ φοβεῖσθε." Καὶ ἀνέβη πρὸς αὐτοὺς εἰς τὸ 51 ξη/ς
πλοῖον, καὶ ἐκόπασεν ὁ ἄνεμος· καὶ λίαν ἐκ περισ-
σοῦ ἐν ἑαυτοῖς ἐξίσταντο καὶ ἐθαύμαζον. οὐ γὰρ 52
συνῆκαν ἐπὶ τοῖς ἄρτοις· ἦν γὰρ ἡ καρδία αὐτῶν
πεπωρωμένη.

i Matt. 14. 34.

[i] ΚΑΙ διαπεράσαντες ἦλθον ἐπὶ τὴν γῆν Γεννη- 53
σαρὲτ, καὶ προσωρμίσθησαν. καὶ ἐξελθόντων 54 ξθ/β
αὐτῶν ἐκ τοῦ πλοίου εὐθέως ἐπιγνόντες αὐτὸν,
περιδραμόντες ὅλην τὴν περίχωρον ἐκείνην, ἤρ- 55
ξαντο ἐπὶ τοῖς κραββάτοις τοὺς κακῶς ἔχοντας
περιφέρειν ὅπου ἤκουον ὅτι ἐκεῖ ἐστι. καὶ ὅπου 56
ἂν εἰσεπορεύετο εἰς κώμας ἢ πόλεις ἢ ἀγροὺς,
ἐν ταῖς ἀγοραῖς ἐτίθουν τοὺς ἀσθενοῦντας, καὶ
παρεκάλουν αὐτὸν ἵνα κἂν τοῦ κρασπέδου τοῦ
ἱματίου αὐτοῦ ἅψωνται· καὶ ὅσοι ἂν ἥπτοντο
αὐτοῦ ἐσώζοντο.

k Matt. 15. 1.

[k] ΚΑΙ συνάγονται πρὸς αὐτὸν οἱ Φαρισαῖοι 7 ΙΗ′ ο/ι
καί τινες τῶν γραμματέων ἐλθόντες ἀπὸ Ἱερο-
σολύμων· καὶ ἰδόντες τινὰς τῶν μαθητῶν αὐτοῦ 2
κοιναῖς χερσὶ, τοῦτ' ἔστιν ἀνίπτοις, ἐσθίοντας

3 ἄρτους ἐμέμψαντο· οἱ γὰρ Φαρισαῖοι καὶ πάντες
οἱ Ἰουδαῖοι, ἐὰν μὴ πυγμῇ νίψωνται τὰς χεῖρας,
οὐκ ἐσθίουσι, κρατοῦντες τὴν παράδοσιν τῶν
4 πρεσβυτέρων· καὶ ἀπὸ ἀγορᾶς, ἐὰν μὴ βαπτί-
σωνται, οὐκ ἐσθίουσι· καὶ ἄλλα πολλά ἐστιν ἃ
παρέλαβον κρατεῖν, βαπτισμοὺς ποτηρίων καὶ
οα / ς 5 ξεστῶν καὶ χαλκίων καὶ κλινῶν. ἔπειτα ἐπερω-
τῶσιν αὐτὸν οἱ Φαρισαῖοι καὶ οἱ γραμματεῖς,
“Διατί οἱ μαθηταί σου οὐ περιπατοῦσι κατὰ τὴν
παράδοσιν τῶν πρεσβυτέρων, ἀλλὰ ἀνίπτοις
6 χερσὶν ἐσθίουσι τὸν ἄρτον;” [l] Ὁ δὲ ἀποκριθεὶς — l Esa. 29. 13.
εἶπεν αὐτοῖς, “Ὅτι καλῶς προεφήτευσεν Ἡσαΐας
περὶ ὑμῶν τῶν ὑποκριτῶν, ὡς γέγραπται, ‘Οὗτος
ὁ λαὸς τοῖς χείλεσί με τιμᾷ, ἡ δὲ καρδία αὐτῶν
7 πόρρω ἀπέχει ἀπ᾽ ἐμοῦ. [m] μάτην δὲ σέβονταί — m Matt. 15. 9. Coloss. 2. 18, et seqq. Tit. 1. 14.
με, διδάσκοντες διδασκαλίας ἐντάλματα ἀνθρώ-
8 πων.’ Ἀφέντες γὰρ τὴν ἐντολὴν τοῦ Θεοῦ
κρατεῖτε τὴν παράδοσιν τῶν ἀνθρώπων, βαπτισ-
μοὺς ξεστῶν καὶ ποτηρίων, καὶ ἄλλα παρόμοια
9 τοιαῦτα πολλὰ ποιεῖτε.” Καὶ ἔλεγεν αὐτοῖς,
“Καλῶς ἀθετεῖτε τὴν ἐντολὴν τοῦ Θεοῦ, ἵνα τὴν
10 παράδοσιν ὑμῶν τηρήσητε. [n] Μωσῆς γὰρ εἶπε, — n Exod. 20. 12. Deut. 5. 16. Matt. 15. 4. Eph. 6. 2. Exod. 21. 17. Levit. 20. 9. Deut. 27. 16. Prov. 20. 20.
‘Τίμα τὸν πατέρα σου καὶ τὴν μητέρα σου·’ καὶ,
‘ὁ κακολογῶν πατέρα ἢ μητέρα θανάτῳ τελευ-
11 τάτω·’ ὑμεῖς δὲ λέγετε, Ἐὰν εἴπῃ ἄνθρωπος τῷ
πατρὶ ἢ τῇ μητρὶ, Κορβᾶν (ὅ ἐστι Δῶρον), ὃ ἐὰν
12 ἐξ ἐμοῦ ὠφεληθῇς, καὶ οὐκέτι ἀφίετε αὐτὸν οὐδὲν
13 ποιῆσαι τῷ πατρὶ αὐτοῦ ἢ τῇ μητρὶ αὐτοῦ, [o] ἀκυ- — o Matt. 15. 6.
ροῦντες τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ τῇ παραδόσει ὑμῶν
ᾗ παρεδώκατε· καὶ παρόμοια τοιαῦτα πολλὰ ποι-
14 εῖτε.” [p] Καὶ προσκαλεσάμενος πάντα τὸν ὄχλον — p Matt. 15. 10, &c.

ἔλεγεν αὐτοῖς, "Ἀκούετέ μου πάντες καὶ συνίετε.
q Act. 10. 15. Rom. 14. 17, 20. Tit. 1. 15. [q] οὐδέν ἐστιν ἔξωθεν τοῦ ἀνθρώπου εἰσπορευ- 15
όμενον εἰς αὐτὸν, ὃ δύναται αὐτὸν κοινῶσαι· ἀλλὰ
τὰ ἐκπορευόμενα ἀπ' αὐτοῦ, ἐκεῖνά ἐστι τὰ κοι-
r Matt. 11. 15. νοῦντα τὸν ἄνθρωπον. [r] εἴτις ἔχει ὦτα ἀκούειν, 16
s Matt. 15. 15. ἀκουέτω." [s] Καὶ ὅτε εἰσῆλθεν εἰς οἶκον ἀπὸ τοῦ 17 οβ ς
ὄχλου, ἐπηρώτων αὐτὸν οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ περὶ
τῆς παραβολῆς. καὶ λέγει αὐτοῖς, "Οὕτω καὶ 18
ὑμεῖς ἀσύνετοί ἐστε; οὐ νοεῖτε ὅτι πᾶν τὸ ἔξωθεν
εἰσπορευόμενον εἰς τὸν ἄνθρωπον οὐ δύναται αὐ-
τὸν κοινῶσαι; ὅτι οὐκ εἰσπορεύεται αὐτοῦ εἰς τὴν 19
καρδίαν, ἀλλ' εἰς τὴν κοιλίαν, καὶ εἰς τὸν ἀφε-
δρῶνα ἐκπορεύεται καθαρίζον πάντα τὰ βρώματα."
Ἔλεγε δὲ, "Ὅτι τὸ ἐκ τοῦ ἀνθρώπου ἐκπορευ- 20
t Matt. 15. 19. Gen. 6. 5. et 8. 21. Prov. 6. 14. Jer. 17. 9. όμενον, ἐκεῖνο κοινοῖ τὸν ἄνθρωπον· [t] ἔσωθεν γὰρ 21
ἐκ τῆς καρδίας τῶν ἀνθρώπων οἱ διαλογισμοὶ οἱ
κακοὶ ἐκπορεύονται, μοιχεῖαι, πορνεῖαι, φόνοι,
κλοπαὶ, πλεονεξίαι, πονηρίαι, δόλος, ἀσέλγεια, 22
ὀφθαλμὸς πονηρὸς, βλασφημία, ὑπερηφανία,
ἀφροσύνη. πάντα ταῦτα τὰ πονηρὰ ἔσωθεν ἐκ- 23
πορεύεται καὶ κοινοῖ τὸν ἄνθρωπον."
u Matt. 15. 21. [u] Καὶ ἐκεῖθεν ἀναστὰς ἀπῆλθεν εἰς τὰ μεθόρια 24
Τύρου καὶ Σιδῶνος. καὶ εἰσελθὼν εἰς τὴν οἰκίαν
οὐδένα ἤθελε γνῶναι. καὶ οὐκ ἠδυνήθη λαθεῖν.
ἀκούσασα γὰρ γυνὴ περὶ αὐτοῦ, ἧς εἶχε τὸ θυγά- 25 ΙΘʹ
τριον αὐτῆς πνεῦμα ἀκάθαρτον, ἐλθοῦσα προσ-
έπεσε πρὸς τοὺς πόδας αὐτοῦ· ἦν δὲ ἡ γυνὴ 26
Ἑλληνὶς, Συροφοίνισσα τῷ γένει· καὶ ἠρώτα οϒ ς
αὐτὸν ἵνα τὸ δαιμόνιον ἐκβάλλῃ ἐκ τῆς θυγατρὸς
x Matt. 15. 26. αὐτῆς. [x] ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτῇ, "Ἄφες πρῶ- 27
τον χορτασθῆναι τὰ τέκνα· οὐ γὰρ καλόν ἐστι

λαβεῖν τὸν ἄρτον τῶν τέκνων καὶ βαλεῖν τοῖς
28 κυναρίοις." Ἡ δὲ ἀπεκρίθη καὶ λέγει αὐτῷ,
"Ναὶ, κύριε· καὶ γὰρ τὰ κυνάρια ὑποκάτω τῆς
τραπέζης ἐσθίει ἀπὸ τῶν ψιχίων τῶν παιδίων."
29 Καὶ εἶπεν αὐτῇ, "Διὰ τοῦτον τὸν λόγον, ὕπαγε·
ἐξελήλυθε τὸ δαιμόνιον ἐκ τῆς θυγατρός σου."
30 Καὶ ἀπελθοῦσα εἰς τὸν οἶκον αὐτῆς εὗρε τὸ δαι-
μόνιον ἐξεληλυθὸς καὶ τὴν θυγατέρα βεβλημένην
ἐπὶ τῆς κλίνης.
Κ' 31 [y] ΚΑῚ πάλιν ἐξελθὼν ἐκ τῶν ὁρίων Τύρου καὶ y Matt. 15. 29.
οδ Σιδῶνος ἦλθε πρὸς τὴν θάλασσαν τῆς Γαλιλαίας
ι 32 ἀνὰ μέσον τῶν ὁρίων Δεκαπόλεως. [z] καὶ φέ- z Matt. 9. 32. Luc. 11. 14.
ρουσιν αὐτῷ κωφὸν μογιλάλον, καὶ παρακαλοῦσιν
33 αὐτὸν ἵνα ἐπιθῇ αὐτῷ τὴν χεῖρα. [a] καὶ ἀπολα- a 8. 23. Joan. 9. 6.
βόμενος αὐτὸν ἀπὸ τοῦ ὄχλου κατ' ἰδίαν ἔβαλε
τοὺς δακτύλους αὐτοῦ εἰς τὰ ὦτα αὐτοῦ, καὶ
34 πτύσας ἥψατο τῆς γλώσσης αὐτοῦ, [b] καὶ ἀνα- b Joan. 11. 41. et 17. 1.
βλέψας εἰς τὸν οὐρανὸν ἐστέναξε, καὶ λέγει αὐτῷ,
35 "Ἐφφαθὰ," ὅ ἐστι "Διανοίχθητι." Καὶ εὐθέως
διηνοίχθησαν αὐτοῦ αἱ ἀκοαὶ, καὶ ἐλύθη ὁ δεσμὸς
οε 36 τῆς γλώσσης αὐτοῦ, καὶ ἐλάλει ὀρθῶς. καὶ διε-
η στείλατο αὐτοῖς ἵνα μηδενὶ εἴπωσιν· ὅσον δὲ
αὐτὸς αὐτοῖς διεστέλλετο, μᾶλλον περισσότερον
37 ἐκήρυσσον· καὶ ὑπερπερισσῶς ἐξεπλήσσοντο λέ-
γοντες, "Καλῶς πάντα πεποίηκε· καὶ τοὺς κωφοὺς
ποιεῖ ἀκούειν, καὶ τοὺς ἀλάλους λαλεῖν."
ΚΑ' 8 [c] ἘΝ ἐκείναις ταῖς ἡμέραις, παμπόλλου ὄχλου c Matt. 15. 32.
ος ὄντος, καὶ μὴ ἐχόντων τί φάγωσι, προσκαλεσά-
ς μενος ὁ Ἰησοῦς τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ λέγει αὐτοῖς,
2 "Σπλαγχνίζομαι ἐπὶ τὸν ὄχλον, ὅτι ἤδη ἡμέρας
τρεῖς προσμένουσί μοι, καὶ οὐκ ἔχουσι τί φάγωσι.

καὶ ἐὰν ἀπολύσω αὐτοὺς νήστεις εἰς οἶκον αὐ- 3
τῶν, ἐκλυθήσονται ἐν τῇ ὁδῷ· τινὲς γὰρ αὐτῶν
μακρόθεν ἥκασι." Καὶ ἀπεκρίθησαν αὐτῷ οἱ 4
μαθηταὶ αὐτοῦ, "Πόθεν τούτους δυνήσεταί τις
ὧδε χορτάσαι ἄρτων ἐπ' ἐρημίας;" Καὶ ἐπηρώτα 5
αὐτοὺς, "Πόσους ἔχετε ἄρτους;" Οἱ δὲ εἶπον,
"Ἑπτά." Καὶ παρήγγειλε τῷ ὄχλῳ ἀναπεσεῖν 6
ἐπὶ τῆς γῆς· καὶ λαβὼν τοὺς ἑπτὰ ἄρτους, εὐχα-
ριστήσας ἔκλασε καὶ ἐδίδου τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ,
ἵνα παραθῶσι· καὶ παρέθηκαν τῷ ὄχλῳ. καὶ εἶχον 7
ἰχθύδια ὀλίγα· καὶ εὐλογήσας εἶπε παραθεῖναι
καὶ αὐτά. ἔφαγον δὲ καὶ ἐχορτάσθησαν· καὶ 8
ἦραν περισσεύματα κλασμάτων ἑπτὰ σπυρίδας.
ἦσαν δὲ οἱ φαγόντες ὡς τετρακισχίλιοι. καὶ 9
ἀπέλυσεν αὐτούς.

d Matt. 15. 39.

[d] Καὶ εὐθέως ἐμβὰς εἰς τὸ πλοῖον μετὰ τῶν 10
μαθητῶν αὐτοῦ ἦλθεν εἰς τὰ μέρη Δαλμανουθά.
[e] καὶ ἐξῆλθον οἱ Φαρισαῖοι καὶ ἤρξαντο συζητεῖν 11
αὐτῷ, ζητοῦντες παρ' αὐτοῦ σημεῖον ἀπὸ τοῦ
οὐρανοῦ, πειράζοντες αὐτόν. [f] καὶ ἀναστενάξας 12
τῷ πνεύματι αὐτοῦ λέγει, "Τί ἡ γενεὰ αὕτη
σημεῖον ἐπιζητεῖ; ἀμὴν λέγω ὑμῖν, εἰ δοθήσεται
τῇ γενεᾷ ταύτῃ σημεῖον." Καὶ ἀφεὶς αὐτοὺς, 13
ἐμβὰς πάλιν εἰς τὸ πλοῖον ἀπῆλθεν εἰς τὸ πέραν.

e Matt. 12. 38. et 16. 1. Luc. 11. 29. Joan. 6. 30.
f Matt. 16. 4.

οζ/δ
οη/ϛ

g Matt. 16. 5.

[g] Καὶ ἐπελάθοντο λαβεῖν ἄρτους, καὶ εἰ μὴ 14
ἕνα ἄρτον οὐκ εἶχον μεθ' ἑαυτῶν ἐν τῷ πλοίῳ.
[h] καὶ διεστέλλετο αὐτοῖς λέγων, "Ὁρᾶτε, βλέ- 15
πετε ἀπὸ τῆς ζύμης τῶν Φαρισαίων καὶ τῆς
ζύμης Ἡρώδου." Καὶ διελογίζοντο πρὸς ἀλ- 16
λήλους λέγοντες, "Ὅτι ἄρτους οὐκ ἔχομεν."
[i] Καὶ γνοὺς ὁ Ἰησοῦς λέγει αὐτοῖς, "Τί διαλο- 17

h Matt. 16. 6. Luc. 12. 1.
i 6. 52.

ΚΒ'
οθ/β
π/ϛ

γίζεσθε, ὅτι ἄρτους οὐκ ἔχετε; οὔπω νοεῖτε
οὐδὲ συνίετε; ἔτι πεπωρωμένην ἔχετε τὴν καρδίαν
18 ὑμῶν; ὀφθαλμοὺς ἔχοντες οὐ βλέπετε, καὶ ὦτα
19 ἔχοντες οὐκ ἀκούετε, καὶ οὐ μνημονεύετε; [k] ὅτε
τοὺς πέντε ἄρτους ἔκλασα εἰς τοὺς πεντακισ-
χιλίους, πόσους κοφίνους πλήρεις κλασμάτων
20 ἤρατε;" Λέγουσιν αὐτῷ, "Δώδεκα." "[l] Ὅτε
δὲ τοὺς ἑπτὰ εἰς τοὺς τετρακισχιλίους, πόσων
σπυρίδων πληρώματα κλασμάτων ἤρατε;" Οἱ δὲ
21 εἶπον, "Ἑπτά." Καὶ ἔλεγεν αὐτοῖς, "Πῶς οὐ
συνίετε;"

ΚΓʹ / πα / ι

22 ΚΑῚ ἔρχεται εἰς Βηθσαϊδάν· καὶ φέρουσιν
αὐτῷ τυφλὸν, καὶ παρακαλοῦσιν αὐτὸν ἵνα αὐτοῦ
23 ἅψηται. [m] καὶ ἐπιλαβόμενος τῆς χειρὸς τοῦ
τυφλοῦ ἐξήγαγεν αὐτὸν ἔξω τῆς κώμης· καὶ
πτύσας εἰς τὰ ὄμματα αὐτοῦ, ἐπιθεὶς τὰς χεῖρας
24 αὐτῷ, ἐπηρώτα αὐτὸν εἴ τι βλέπει. καὶ ἀνα-
βλέψας ἔλεγε, "Βλέπω τοὺς ἀνθρώπους, ὅτι ὡς
25 δένδρα ὁρῶ περιπατοῦντας." Εἶτα πάλιν ἐπέθηκε
τὰς χεῖρας ἐπὶ τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐτοῦ καὶ ἐποί-
ησεν αὐτὸν ἀναβλέψαι· καὶ ἀποκατεστάθη, καὶ ἐν-
26 έβλεψε τηλαυγῶς ἅπαντας· καὶ ἀπέστειλεν αὐτὸν
εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ λέγων, "Μηδὲ εἰς τὴν κώμην
εἰσέλθῃς, μηδὲ εἴπῃς τινὶ ἐν τῇ κώμῃ."

ΚΔʹ / πβ / α

27 [n] Καὶ ἐξῆλθεν ὁ Ἰησοῦς καὶ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ
εἰς τὰς κώμας Καισαρείας τῆς Φιλίππου· καὶ ἐν
τῇ ὁδῷ ἐπηρώτα τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ λέγων
αὐτοῖς, "Τίνα με λέγουσιν οἱ ἄνθρωποι εἶναι;"
28 Οἱ δὲ ἀπεκρίθησαν, "Ἰωάννην τὸν βαπτιστήν,
καὶ ἄλλοι Ἠλίαν, ἄλλοι δὲ ἕνα τῶν προφητῶν."
29 Καὶ αὐτὸς λέγει αὐτοῖς, "Ὑμεῖς δὲ τίνα με

k 6. 41. Matt. 14. 19. Luc. 9. 16. Joan. 6. 11.
l ver. 5. Matt. 15. 34.
m 7. 32, 33.
n Matt. 16. 13. Luc. 9. 18.

λέγετε εἶναι;" Ἀποκριθεὶς δὲ ὁ Πέτρος λέγει
αὐτῷ, "Σὺ εἶ ὁ Χριστός." Καὶ ἐπετίμησεν 30 πγ/β
αὐτοῖς ἵνα μηδενὶ λέγωσι περὶ αὐτοῦ.

o 9. 31. et 10. 33. Matt. 16. 21. et 17. 22. et 20. 18. Luc. 9. 22. et 18. 31. et 24. 7.

o ΚΑΙ ἤρξατο διδάσκειν αὐτοὺς ὅτι δεῖ τὸν 31
υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου πολλὰ παθεῖν καὶ ἀποδο-
κιμασθῆναι ἀπὸ τῶν πρεσβυτέρων καὶ ἀρχιερέων
καὶ γραμματέων, καὶ ἀποκτανθῆναι, καὶ μετὰ
τρεῖς ἡμέρας ἀναστῆναι· καὶ παρρησίᾳ τὸν λόγον 32
ἐλάλει. Καὶ προσλαβόμενος αὐτὸν ὁ Πέτρος πδ/ϛ

p 2 Sam. 19. 22.

ἤρξατο ἐπιτιμᾶν αὐτῷ. p ὁ δὲ ἐπιστραφεὶς καὶ 33
ἰδὼν τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ ἐπετίμησε τῷ Πέτρῳ
λέγων, "Ὕπαγε ὀπίσω μου, Σατανᾶ· ὅτι οὐ
φρονεῖς τὰ τοῦ Θεοῦ, ἀλλὰ τὰ τῶν ἀνθρώ-
πων."

q Matt. 10. 38. et 16. 24. Luc. 9. 23. et 14. 27.

q Καὶ προσκαλεσάμενος τὸν ὄχλον σὺν τοῖς 34 πε/β
μαθηταῖς αὐτοῦ εἶπεν αὐτοῖς, "Ὅστις θέλει ὀπίσω
μου ἐλθεῖν, ἀπαρνησάσθω ἑαυτὸν καὶ ἀράτω τὸν

r Matt. 10. 39. et 16. 25. Luc. 9. 24. et 17. 33. Joan. 12. 25.

σταυρὸν αὐτοῦ, καὶ ἀκολουθείτω μοι. r ὃς γὰρ 35
ἂν θέλῃ τὴν ψυχὴν αὐτοῦ σῶσαι, ἀπολέσει
αὐτήν· ὃς δ' ἂν ἀπολέσῃ τὴν ψυχὴν αὐτοῦ ἕνεκεν
ἐμοῦ καὶ τοῦ εὐαγγελίου, οὗτος σώσει αὐτήν.
τί γὰρ ὠφελήσει ἄνθρωπον, ἐὰν κερδήσῃ τὸν 36
κόσμον ὅλον καὶ ζημιωθῇ τὴν ψυχὴν αὐτοῦ;

s Psal. 49. 7.

s ἢ τί δώσει ἄνθρωπος ἀντάλλαγμα τῆς ψυχῆς 37

t Matt. 10. 33. Luc. 9. 26. et 12. 8, 9. Rom. 1. 16. 2 Tim. 2. 12. 1 Joan. 2. 23.

αὐτοῦ; t ὃς γὰρ ἂν ἐπαισχυνθῇ με καὶ τοὺς 38 πϛ/β
ἐμοὺς λόγους ἐν τῇ γενεᾷ ταύτῃ τῇ μοιχαλίδι
καὶ ἁμαρτωλῷ, καὶ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἐπαισχυν-
θήσεται αὐτὸν, ὅταν ἔλθῃ ἐν τῇ δόξῃ τοῦ πατρὸς

u Matt. 16. 28. Luc. 9. 27.

αὐτοῦ μετὰ τῶν ἀγγέλων τῶν ἁγίων." u Καὶ 9 πζ/β
ἔλεγεν αὐτοῖς, "Ἀμὴν λέγω ὑμῖν ὅτι εἰσί τινες
τῶν ὧδε ἑστηκότων, οἵτινες οὐ μὴ γεύσωνται

θανάτου ἕως ἂν ἴδωσι τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ
ἐληλυθυῖαν ἐν δυνάμει."
ΚΕ΄ 2 [x] Καὶ μεθ᾽ ἡμέρας ἓξ παραλαμβάνει ὁ Ἰησοῦς x Matt. 17. 1. Luc. 9. 28.
τὸν Πέτρον καὶ τὸν Ἰάκωβον καὶ τὸν Ἰωάννην,
καὶ ἀναφέρει αὐτοὺς εἰς ὄρος ὑψηλὸν κατ᾽ ἰδίαν
3 μόνους· καὶ μετεμορφώθη ἔμπροσθεν αὐτῶν· καὶ
τὰ ἱμάτια αὐτοῦ ἐγένετο στίλβοντα, λευκὰ λίαν
ὡς χιὼν, οἷα γναφεὺς ἐπὶ τῆς γῆς οὐ δύναται
4 λευκᾶναι. καὶ ὤφθη αὐτοῖς Ἡλίας σὺν Μωσεῖ,
5 καὶ ἦσαν συλλαλοῦντες τῷ Ἰησοῦ. καὶ ἀποκρι-
θεὶς ὁ Πέτρος λέγει τῷ Ἰησοῦ, "Ῥαββὶ, καλόν
ἐστιν ἡμᾶς ὧδε εἶναι· καὶ ποιήσωμεν σκηνὰς
τρεῖς, σοὶ μίαν, καὶ Μωσεῖ μίαν, καὶ Ἡλίᾳ μίαν."
6 Οὐ γὰρ ᾔδει τί λαλήσῃ· ἦσαν γὰρ ἔκφοβοι.
7 [y] καὶ ἐγένετο νεφέλη ἐπισκιάζουσα αὐτοῖς· καὶ y 1. 11. Esa. 42. 1. Matt. 3. 17. et 17. 5. Luc. 3. 22. et 9. 25. 2 Pet. 1. 17. Deut. 18. 15.
ἦλθε φωνὴ ἐκ τῆς νεφέλης λέγουσα, "Οὗτός
ἐστιν ὁ υἱός μου ὁ ἀγαπητός· αὐτοῦ ἀκούετε."
8 Καὶ ἐξάπινα περιβλεψάμενοι οὐκέτι οὐδένα εἶδον
9 ἀλλὰ τὸν Ἰησοῦν μόνον μεθ᾽ ἑαυτῶν." [z] Κατα- z Matt. 17. 9. Luc. 9. 21, 36.
βαινόντων δὲ αὐτῶν ἀπὸ τοῦ ὄρους, διεστείλατο
αὐτοῖς ἵνα μηδενὶ διηγήσωνται ἃ εἶδον, εἰ μὴ ὅταν
πη/ι 10 ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἐκ νεκρῶν ἀναστῇ. καὶ τὸν
λόγον ἐκράτησαν πρὸς ἑαυτοὺς, συζητοῦντες τί ἐστι
πθ/ς 11 τὸ ἐκ νεκρῶν ἀναστῆναι. [a] καὶ ἐπηρώτων αὐτὸν λέ- a Mal. 4. 5.
γοντες, "Ὅτι λέγουσιν οἱ γραμματεῖς ὅτι Ἡλίαν
12 δεῖ ἐλθεῖν πρῶτον;" [b] Ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν b Psal. 22. 6. Esa. 53. 3, &c. Dan. 9. 26.
αὐτοῖς, "Ἡλίας μὲν ἐλθὼν πρῶτον ἀποκαθιστᾷ
πάντα· καὶ πῶς γέγραπται ἐπὶ τὸν υἱὸν τοῦ ἀν-
13 θρώπου ἵνα πολλὰ πάθῃ καὶ ἐξουδενωθῇ. [c] ἀλλὰ c Luc. 1. 17. Matt. 11. 14. et 17. 12, &c.
λέγω ὑμῖν ὅτι καὶ Ἡλίας ἐλήλυθε, καὶ ἐποίησαν
αὐτῷ ὅσα ἠθέλησαν, καθὼς γέγραπται ἐπ᾽ αὐτόν."

d Matt. 17. 14. Luc. 9. 37. — ξ/ι

ᵈ Καὶ ἐλθὼν πρὸς τοὺς μαθητὰς εἶδεν ὄχλον 14
πολὺν περὶ αὐτούς, καὶ γραμματεῖς συζητοῦντας
αὐτοῖς. καὶ εὐθέως πᾶς ὁ ὄχλος ἰδὼν αὐτὸν 15
ἐξεθαμβήθη, καὶ προστρέχοντες ἠσπάζοντο αὐτόν.
καὶ ἐπηρώτησε τοὺς γραμματεῖς, "Τί συζητεῖτε 16
πρὸς αὐτούς;" ᵉ Καὶ ἀποκριθεὶς εἷς ἐκ τοῦ 17

e Matt. 17. 14. Luc. 9. 38. — Κϛ' ξα/β

ὄχλου εἶπε, "Διδάσκαλε, ἤνεγκα τὸν υἱόν μου
πρός σε, ἔχοντα πνεῦμα ἄλαλον· καὶ ὅπου ἂν 18
αὐτὸν καταλάβῃ, ῥήσσει αὐτόν, καὶ ἀφρίζει καὶ
τρίζει τοὺς ὀδόντας αὐτοῦ καὶ ξηραίνεται· καὶ
εἶπον τοῖς μαθηταῖς σου ἵνα αὐτὸ ἐκβάλωσι, καὶ
οὐκ ἴσχυσαν." Ὁ δὲ ἀποκριθεὶς αὐτῷ λέγει, 19
"Ὦ γενεὰ ἄπιστος, ἕως πότε πρὸς ὑμᾶς ἔσομαι;
ἕως πότε ἀνέξομαι ὑμῶν; φέρετε αὐτὸν πρός με."

f 1. 26.

ᶠ Καὶ ἤνεγκαν αὐτὸν πρὸς αὐτόν· καὶ ἰδὼν αὐτὸν 20
εὐθέως τὸ πνεῦμα ἐσπάραξεν αὐτόν, καὶ πεσὼν
ἐπὶ τῆς γῆς ἐκυλίετο ἀφρίζων. Καὶ ἐπηρώτησε 21
τὸν πατέρα αὐτοῦ, "Πόσος χρόνος ἐστὶν ὡς
τοῦτο γέγονεν αὐτῷ;" Ὁ δὲ εἶπε, "Παιδιόθεν·
καὶ πολλάκις αὐτὸν καὶ εἰς πῦρ ἔβαλε καὶ εἰς 22
ὕδατα, ἵνα ἀπολέσῃ αὐτόν· ἀλλ' εἴ τι δύνασαι,

g Luc. 17. 6.

βοήθησον ἡμῖν σπλαγχνισθεὶς ἐφ' ἡμᾶς." ᵍ Ὁ 23
δὲ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτῷ, "Τὸ εἰ δύνασαι πιστεῦσαι·
πάντα δυνατὰ τῷ πιστεύοντι." Καὶ εὐθέως κράξας 24
ὁ πατὴρ τοῦ παιδίου μετὰ δακρύων ἔλεγε, "Πι-
στεύω, Κύριε, βοήθει μου τῇ ἀπιστίᾳ." Ἰδὼν 25
δὲ ὁ Ἰησοῦς ὅτι ἐπισυντρέχει ὄχλος, ἐπετίμησε
τῷ πνεύματι τῷ ἀκαθάρτῳ, λέγων αὐτῷ, "Τὸ
πνεῦμα τὸ ἄλαλον καὶ κωφόν, ἐγώ σοι ἐπι-
τάσσω, ἔξελθε ἐξ αὐτοῦ, καὶ μηκέτι εἰσέλθῃς
εἰς αὐτόν." Καὶ κράξαν καὶ πολλὰ σπαράξαν 26

αὐτὸν ἐξῆλθε· καὶ ἐγένετο ὡσεὶ νεκρὸς, ὥστε
27 πολλοὺς λέγειν ὅτι ἀπέθανεν· ὁ δὲ Ἰησοῦς
κρατήσας αὐτὸν τῆς χειρὸς ἤγειρεν αὐτὸν, καὶ
ἀνέστη.
ϟβ/ι 28 [h] Καὶ εἰσελθόντα αὐτὸν εἰς οἶκον, οἱ μαθηταὶ — h Matt. 17. 19.
αὐτοῦ ἐπηρώτων αὐτὸν κατ' ἰδίαν, "Ὅτι ἡμεῖς
29 οὐκ ἠδυνήθημεν ἐκβαλεῖν αὐτό;" Καὶ εἶπεν αὐτοῖς,
"Τοῦτο τὸ γένος ἐν οὐδενὶ δύναται ἐξελθεῖν εἰ
μὴ ἐν προσευχῇ καὶ νηστείᾳ."
ϟγ/β 30 [i] ΚΑῚ ἐκεῖθεν ἐξελθόντες παρεπορεύοντο διὰ — i Matt. 16. 21. et 17. 22. Luc. 9. 22, 44. et 18. 31. et 24. 7.
τῆς Γαλιλαίας, καὶ οὐκ ἤθελεν ἵνα τις γνῷ·
31 ἐδίδασκε γὰρ τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ καὶ ἔλεγεν
αὐτοῖς, "Ὅτι ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου παραδίδοται
εἰς χεῖρας ἀνθρώπων, καὶ ἀποκτενοῦσιν αὐτὸν,
καὶ ἀποκτανθεὶς τῇ τρίτῃ ἡμέρᾳ ἀναστήσεται."
32 Οἱ δὲ ἠγνόουν τὸ ῥῆμα, καὶ ἐφοβοῦντο αὐτὸν
ἐπερωτῆσαι.
ΚΖ' ϟδ/ι 33 [k] Καὶ ἦλθεν εἰς Καπερναούμ· καὶ ἐν τῇ οἰκίᾳ — k Matt. 18. 1. Luc. 9. 46. et 22. 24.
γενόμενος ἐπηρώτα αὐτοὺς, "Τί ἐν τῇ ὁδῷ πρὸς
ϟε/β 34 ἑαυτοὺς διελογίζεσθε;" Οἱ δὲ ἐσιώπων· πρὸς
ἀλλήλους γὰρ διελέχθησαν ἐν τῇ ὁδῷ, τίς μείζων.
35 [l] καὶ καθίσας ἐφώνησε τοὺς δώδεκα καὶ λέγει — l 10. 43. Matt. 20. 26.
αὐτοῖς, "Εἴ τις θέλει πρῶτος εἶναι, ἔσται πάντων
36 ἔσχατος καὶ πάντων διάκονος." [m] Καὶ λαβὼν — m 10. 16.
παιδίον ἔστησεν αὐτὸ ἐν μέσῳ αὐτῶν, καὶ ἐναγκα-
ϟϛ/α 37 λισάμενος αὐτὸ εἶπεν αὐτοῖς, "[n] Ὃς ἐὰν ἓν τῶν — n Matt. 10. 40. et 18. 5. Luc. 9. 48. Joan. 13. 20.
τοιούτων παιδίων δέξηται ἐπὶ τῷ ὀνόματί μου,
ἐμὲ δέχεται· καὶ ὃς ἐὰν ἐμὲ δέξηται, οὐκ ἐμὲ
δέχεται, ἀλλὰ τὸν ἀποστείλαντά με."
ϟζ/η 38 [o] Ἀπεκρίθη δὲ αὐτῷ ὁ Ἰωάννης λέγων, "Δι- — o Luc. 9. 49.
δάσκαλε, εἴδομέν τινα τῷ ὀνόματί σου ἐκβάλ-

λοντα δαιμόνια, ὃς οὐκ ἀκολουθεῖ ἡμῖν, καὶ ἐκω-
λύσαμεν αὐτὸν, ὅτι οὐκ ἀκολουθεῖ ἡμῖν.” Ὁ 39
δὲ Ἰησοῦς εἶπε, “Μὴ κωλύετε αὐτόν. οὐδεὶς γάρ
ἐστιν ὃς ποιήσει δύναμιν ἐπὶ τῷ ὀνόματί μου,
p Matt. 12. 30. καὶ δυνήσεται ταχὺ κακολογῆσαί με. [p] ὃς γὰρ 40
q Matt. 10. 42. οὐκ ἔστι καθ' ὑμῶν, ὑπὲρ ὑμῶν ἐστιν. [q] ὃς γὰρ 41 ζη ς
ἂν ποτίσῃ ὑμᾶς ποτήριον ὕδατος ἐν τῷ ὀνόματί
μου, ὅτι Χριστοῦ ἐστε, ἀμὴν λέγω ὑμῖν, οὐ μὴ
r Matt. 18. 6. Luc. 17. 1, 2. ἀπολέσῃ τὸν μισθὸν αὐτοῦ. [r] Καὶ ὃς ἂν σκαν- 42 ζθ β
δαλίσῃ ἕνα τῶν μικρῶν τῶν πιστευόντων εἰς ἐμὲ,
καλόν ἐστιν αὐτῷ μᾶλλον εἰ περίκειται λίθος
μυλικὸς περὶ τὸν τράχηλον αὐτοῦ, καὶ βέβληται
s Matt. 5. 29. et 18. 8. Deut. 13. 6. εἰς τὴν θάλασσαν. [s] Καὶ ἐὰν σκανδαλίζῃ σε ἡ 43 ρ ς
χείρ σου, ἀπόκοψον αὐτήν· καλόν σοί ἐστι κυλλὸν
εἰς τὴν ζωὴν εἰσελθεῖν, ἢ τὰς δύο χεῖρας ἔχοντα
ἀπελθεῖν εἰς τὴν γέενναν, εἰς τὸ πῦρ τὸ ἄσβεστον,
t Esa. 66. 24. [t] ὅπου ὁ σκώληξ αὐτῶν οὐ τελευτᾷ καὶ τὸ πῦρ οὐ 44 ρα ι
σβέννυται. καὶ ἐὰν ὁ πούς σου σκανδαλίζῃ σε, 45
ἀπόκοψον αὐτόν· καλόν ἐστί σοι εἰσελθεῖν εἰς
τὴν ζωὴν χωλὸν, ἢ τοὺς δύο πόδας ἔχοντα βλη-
θῆναι εἰς τὴν γέενναν, εἰς τὸ πῦρ τὸ ἄσβεστον,
ὅπου ὁ σκώληξ αὐτῶν οὐ τελευτᾷ καὶ τὸ πῦρ οὐ 46
σβέννυται. καὶ ἐὰν ὁ ὀφθαλμός σου σκανδαλίζῃ σε, 47
ἔκβαλε αὐτόν· καλόν σοί ἐστι μονόφθαλμον εἰσελ-
θεῖν εἰς τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ, ἢ δύο ὀφθαλμοὺς
ἔχοντα βληθῆναι εἰς τὴν γέενναν τοῦ πυρὸς, ὅπου 48
ὁ σκώληξ αὐτῶν οὐ τελευτᾷ καὶ τὸ πῦρ οὐ σβέν-
u Lev. 2. 13. νυται. [u] Πᾶς γὰρ πυρὶ ἁλισθήσεται, καὶ πᾶσα θυσία 49
v Matt. 5. 13. Luc. 14. 34. ἁλὶ ἁλισθήσεται. [v] καλὸν τὸ ἅλας· ἐὰν δὲ τὸ ἅλας 50 ρβ β
ἄναλον γένηται, ἐν τίνι αὐτὸ ἀρτύσετε; ἔχετε ἐν
x Rom. 12. 18. Heb. 12. 14. ἑαυτοῖς ἅλας, [x] καὶ εἰρηνεύετε ἐν ἀλλήλοις.”

ργ ς 10 [y] ΚΑΚΕΙ͂ΘΕΝ ἀναστὰς ἔρχεται εἰς τὰ ὅρια — y Matt. 19. 1.
τῆς Ἰουδαίας διὰ τοῦ πέραν τοῦ Ἰορδάνου. καὶ
συμπορεύονται πάλιν ὄχλοι πρὸς αὐτόν· καὶ ὡς
ΚΗ' 2 εἰώθει πάλιν ἐδίδασκεν αὐτούς. Καὶ προσελ-
θόντες οἱ Φαρισαῖοι ἐπηρώτησαν αὐτὸν εἰ ἔξεστιν
3 ἀνδρὶ γυναῖκα ἀπολῦσαι, πειράζοντες αὐτόν. ὁ δὲ
ἀποκριθεὶς εἶπεν αὐτοῖς, "Τί ὑμῖν ἐνετείλατο
4 Μωσῆς;" [z] Οἱ δὲ εἶπον, "Μωσῆς ἐπέτρεψε — z Deut. 24. 1. Jer. 3. 1. Matt. 5. 31.
βιβλίον ἀποστασίου γράψαι καὶ ἀπολῦσαι."
5 Καὶ ἀποκριθεὶς ὁ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς, "Πρὸς
τὴν σκληροκαρδίαν ὑμῶν ἔγραψεν ὑμῖν τὴν ἐντο-
6 λὴν ταύτην· [a] ἀπὸ δὲ ἀρχῆς κτίσεως ἄρσεν καὶ — a Gen. 1. 27. et 5. 2. Matt. 19. 4.
7 θῆλυ ἐποίησεν αὐτοὺς ὁ Θεός· ‘[b] ἕνεκεν τούτου
καταλείψει ἄνθρωπος τὸν πατέρα αὐτοῦ καὶ τὴν — b Gen. 2. 24. 1 Cor. 6. 16. Eph. 5. 31.
μητέρα, καὶ προσκολληθήσεται πρὸς τὴν γυναῖκα
8 αὐτοῦ, καὶ ἔσονται οἱ δύο εἰς σάρκα μίαν.’ ὥστε
9 οὐκέτι εἰσὶ δύο, ἀλλὰ μία σάρξ. [c] ὃ οὖν ὁ — c Matt. 19. 6.
ρδ ι 10 Θεὸς συνέζευξεν, ἄνθρωπος μὴ χωριζέτω." Καὶ
ἐν τῇ οἰκίᾳ πάλιν οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ περὶ τοῦ
ρε β 11 αὐτοῦ ἐπηρώτησαν αὐτόν. [d] καὶ λέγει αὐτοῖς, — d Matt. 5. 32. et 19. 9. Luc. 16. 18. 1 Cor. 7. 10, 11.
"Ὃς ἐὰν ἀπολύσῃ τὴν γυναῖκα αὐτοῦ καὶ γα-
12 μήσῃ ἄλλην, μοιχᾶται ἐπ' αὐτήν· καὶ ἐὰν γυνὴ
ἀπολύσῃ τὸν ἄνδρα αὐτῆς καὶ γαμηθῇ ἄλλῳ,
μοιχᾶται."
ρς β 13 [e] Καὶ προσέφερον αὐτῷ παιδία, ἵνα ἅψηται — e Matt. 19. 13. Luc. 18. 15.
αὐτῶν· οἱ δὲ μαθηταὶ ἐπετίμων τοῖς προσφέ-
14 ρουσιν. [f] ἰδὼν δὲ ὁ Ἰησοῦς ἠγανάκτησε, καὶ — f Matt. 18. 3. et 19. 14. 1 Cor. 14. 20. 1 Pet. 2. 2.
εἶπεν αὐτοῖς, "Ἄφετε τὰ παιδία ἔρχεσθαι πρός
με, καὶ μὴ κωλύετε αὐτά· τῶν γὰρ τοιούτων
15 ἐστὶν ἡ βασιλεία τοῦ Θεοῦ· ἀμὴν λέγω ὑμῖν,
ὃς ἐὰν μὴ δέξηται τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ ὡς

g 9. 36. Matt. 19. 15. παιδίον, οὐ μὴ εἰσέλθῃ εἰς αὐτήν." [g] Καὶ ἐναγ- 16
καλισάμενος αὐτὰ, τιθεὶς τὰς χεῖρας ἐπ' αὐτὰ
ηὐλόγει αὐτά.

h Matt. 19. 16. Luc. 18. 18. [h] Καὶ ἐκπορευομένου αὐτοῦ εἰς ὁδὸν, προσ- 17 ΚΘ'
δραμὼν εἷς καὶ γονυπετήσας αὐτὸν ἐπηρώτα ρς/β
αὐτὸν, "Διδάσκαλε ἀγαθὲ, τί ποιήσω ἵνα ζωὴν
αἰώνιον κληρονομήσω;" Ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν 18
αὐτῷ, "Τί με λέγεις ἀγαθόν; οὐδεὶς ἀγαθὸς εἰ
i Exod. 20. 12. et 21. 12. Deut. 5. 16. Rom. 13. 9. μὴ εἷς ὁ Θεός. [i] τὰς ἐντολὰς οἶδας, Μὴ μοι- 19
χεύσῃς· μὴ φονεύσῃς· μὴ κλέψῃς· μὴ ψευδο-
μαρτυρήσῃς· μὴ ἀποστερήσῃς· τίμα τὸν πατέρα
σου καὶ τὴν μητέρα." Ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν 20
αὐτῷ, "Διδάσκαλε, ταῦτα πάντα ἐφυλαξάμην ἐκ
k Matt. 6. 19. Luc. 12. 33. et 16. 9. νεότητός μου." [k] Ὁ δὲ Ἰησοῦς ἐμβλέψας αὐτῷ 21 ρη/β
ἠγάπησεν αὐτὸν, καὶ εἶπεν αὐτῷ, "Ἕν σοι
ὑστερεῖ· ὕπαγε, ὅσα ἔχεις πώλησον καὶ δὸς τοῖς
πτωχοῖς, καὶ ἕξεις θησαυρὸν ἐν οὐρανῷ· καὶ
δεῦρο ἀκολούθει μοι ἄρας τὸν σταυρόν." Ὁ δὲ 22 ρθ/β
στυγνάσας ἐπὶ τῷ λόγῳ ἀπῆλθε λυπούμενος· ἦν
l Job 31. 24. Psal. 62. 10. Prov. 11. 28. Matt. 19. 23. Luc. 18. 24. 1 Tim. 6. 17. γὰρ ἔχων κτήματα πολλά. [l] Καὶ περιβλεψά- 23
μενος ὁ Ἰησοῦς λέγει τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ, "Πῶς
δυσκόλως οἱ τὰ χρήματα ἔχοντες εἰς τὴν βασι-
λείαν τοῦ Θεοῦ εἰσελεύσονται." Οἱ δὲ μαθηταὶ 24
ἐθαμβοῦντο ἐπὶ τοῖς λόγοις αὐτοῦ. Ὁ δὲ Ἰη-
σοῦς πάλιν ἀποκριθεὶς λέγει αὐτοῖς, "Τέκνα, πῶς
δύσκολόν ἐστι τοὺς πεποιθότας ἐπὶ τοῖς χρή-
μασιν εἰς τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ εἰσελθεῖν;
εὐκοπώτερόν ἐστι κάμηλον διὰ τῆς τρυμαλιᾶς τῆς 25
ῥαφίδος εἰσελθεῖν, ἢ πλούσιον εἰς τὴν βασιλείαν
τοῦ Θεοῦ εἰσελθεῖν." Οἱ δὲ περισσῶς ἐξεπλήσ- 26
σοντο, λέγοντες πρὸς ἑαυτοὺς, "Καὶ τίς δύναται

27 σωθῆναι;" [m] Ἐμβλέψας δὲ αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς
λέγει, "Παρὰ ἀνθρώποις ἀδύνατον, ἀλλ' οὐ παρὰ
τῷ Θεῷ· πάντα γὰρ δυνατά ἐστι παρὰ τῷ Θεῷ."
28 [n] Καὶ ἤρξατο ὁ Πέτρος λέγειν αὐτῷ, "Ἰδοὺ
ἡμεῖς ἀφήκαμεν πάντα καὶ ἠκολουθήσαμέν σοι."
ρι β 29 Ἀποκριθεὶς δὲ ὁ Ἰησοῦς εἶπεν, "Ἀμὴν λέγω
ὑμῖν, οὐδείς ἐστιν ὃς ἀφῆκεν οἰκίαν, ἢ ἀδελφοὺς,
ἢ ἀδελφὰς, ἢ πατέρα, ἢ μητέρα, ἢ γυναῖκα,
ἢ τέκνα, ἢ ἀγροὺς, ἕνεκεν ἐμοῦ καὶ τοῦ εὐαγγε-
30 λίου, ἐὰν μὴ λάβῃ ἑκατονταπλασίονα νῦν ἐν τῷ
καιρῷ τούτῳ, οἰκίας καὶ ἀδελφοὺς καὶ ἀδελφὰς
καὶ μητέρας καὶ τέκνα καὶ ἀγροὺς, μετὰ διωγμῶν,
καὶ ἐν τῷ αἰῶνι τῷ ἐρχομένῳ ζωὴν αἰώνιον.
ρια β 31 [o] πολλοὶ δὲ ἔσονται πρῶτοι ἔσχατοι, καὶ οἱ ἔσχα-
τοι πρῶτοι."
ριβ β 32 [p] ΗΣΑΝ δὲ ἐν τῇ ὁδῷ ἀναβαίνοντες εἰς
Ἱεροσόλυμα· καὶ ἦν προάγων αὐτοὺς ὁ Ἰησοῦς·
καὶ ἐθαμβοῦντο, καὶ ἀκολουθοῦντες ἐφοβοῦντο.
καὶ παραλαβὼν πάλιν τοὺς δώδεκα ἤρξατο αὐτοῖς
33 λέγειν τὰ μέλλοντα αὐτῷ συμβαίνειν, "[q] Ὅτι
ἰδοὺ ἀναβαίνομεν εἰς Ἱεροσόλυμα, καὶ ὁ υἱὸς τοῦ
ἀνθρώπου παραδοθήσεται τοῖς ἀρχιερεῦσι καὶ τοῖς
γραμματεῦσι, καὶ κατακρινοῦσιν αὐτὸν θανάτῳ, καὶ
34 παραδώσουσιν αὐτὸν τοῖς ἔθνεσι, καὶ ἐμπαίξουσιν
αὐτῷ καὶ μαστιγώσουσιν αὐτὸν καὶ ἐμπτύσουσιν
αὐτῷ, καὶ ἀποκτενοῦσιν αὐτόν· καὶ τῇ τρίτῃ ἡμέρᾳ
ἀναστήσεται."
Λ' ριγ ς 35 [r] Καὶ προσπορεύονται αὐτῷ Ἰάκωβος καὶ Ἰω-
άννης οἱ υἱοὶ Ζεβεδαίου λέγοντες, "Διδάσκαλε,
θέλομεν ἵνα ὃ ἐὰν αἰτήσωμεν ποιήσῃς ἡμῖν."
36 Ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς, "Τί θέλετε ποιῆσαί με

m Job 42. 2. Jer. 32. 17. Zach. 8. 6. Luc. 1. 37.
n Matt. 4. 20. et 19. 27. Luc. 5. 11. et 18. 28.
o Matt. 19. 30. et 20. 16. Luc. 13. 30.
p 8. 31. et 9. 31. Matt. 16. 21. et. 17. 22. et 20. 17. Luc. 9. 22. et 18. 31. et 24. 7.
q Joan. 18. 32.
r Matt. 20. 20.

ὑμῖν;" Οἱ δὲ εἶπον αὐτῷ, "Δὸς ἡμῖν ἵνα εἷς 37
ἐκ δεξιῶν σου καὶ εἷς ἐξ εὐωνύμων σου καθί-
s Matt. 20. 22. σωμεν ἐν τῇ δόξῃ σου." [s] Ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν 38
Luc. 12. 50. αὐτοῖς, "Οὐκ οἴδατε τί αἰτεῖσθε. δύνασθε πιεῖν
τὸ ποτήριον ὃ ἐγὼ πίνω, καὶ τὸ βάπτισμα ὃ ἐγὼ
βαπτίζομαι βαπτισθῆναι;" Οἱ δὲ εἶπον αὐτῷ, 39
"Δυνάμεθα." Ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς, "Τὸ
μὲν ποτήριον ὃ ἐγὼ πίνω πίεσθε, καὶ τὸ βάπ-
t Matt. 25. 34. τισμα ὃ ἐγὼ βαπτίζομαι βαπτισθήσεσθε· [t] τὸ δὲ 40
καθίσαι ἐκ δεξιῶν μου καὶ ἐξ εὐωνύμων μου οὐκ
u Matt. 20. 24. ἔστιν ἐμὸν δοῦναι, ἀλλ' οἷς ἡτοίμασται." [u] Καὶ 41 ριδ β
ἀκούσαντες οἱ δέκα ἤρξαντο ἀγανακτεῖν περὶ Ἰα-
x Matt. 20. 25. κώβου καὶ Ἰωάννου. [x] ὁ δὲ Ἰησοῦς προσκαλε- 42
Luc. 22. 25. σάμενος αὐτοὺς λέγει αὐτοῖς, "Οἴδατε ὅτι οἱ
δοκοῦντες ἄρχειν τῶν ἐθνῶν κατακυριεύουσιν αὐ-
τῶν· καὶ οἱ μεγάλοι αὐτῶν κατεξουσιάζουσιν
αὐτῶν. οὐχ οὕτω δὲ ἔσται ἐν ὑμῖν· ἀλλ' ὃς ἐὰν 43
θέλῃ γενέσθαι μέγας ἐν ὑμῖν, ἔσται διάκονος
y 9. 35. 1 Pet. 5. 3. ὑμῶν· [y] καὶ ὃς ἂν θέλῃ ὑμῶν γενέσθαι πρῶτος, 44
z Joan. 13. 14. ἔσται πάντων δοῦλος· [z] καὶ γὰρ ὁ υἱὸς τοῦ 45 ριε δ
Phil. 2. 7. Eph. 1. 7. ἀνθρώπου οὐκ ἦλθε διακονηθῆναι, ἀλλὰ διακο-
Col. 1. 14. 1 Tim. 2. 6. νῆσαι, καὶ δοῦναι τὴν ψυχὴν αὐτοῦ λύτρον ἀντὶ
Tit. 2. 14. πολλῶν."

a Matt. 20. 29. [a] Καὶ ἔρχονται εἰς Ἱεριχώ· καὶ ἐκπορευομένου 46 ΛΔ' ρις β
Luc. 18. 35. αὐτοῦ ἀπὸ Ἱεριχὼ καὶ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ καὶ
ὄχλου ἱκανοῦ, υἱὸς Τιμαίου Βαρτίμαιος ὁ τυφλὸς
ἐκάθητο παρὰ τὴν ὁδὸν προσαιτῶν. καὶ ἀκούσας 47
ὅτι Ἰησοῦς ὁ Ναζωραῖός ἐστιν, ἤρξατο κράζειν
καὶ λέγειν, "Ὁ υἱὸς Δαβὶδ Ἰησοῦ, ἐλέησόν με."
Καὶ ἐπετίμων αὐτῷ πολλοὶ, ἵνα σιωπήσῃ· ὁ δὲ 48
πολλῷ μᾶλλον ἔκραζεν, "Υἱὲ Δαβὶδ, ἐλέησόν με."

49 Καὶ στὰς ὁ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτὸν φωνηθῆναι·
καὶ φωνοῦσι τὸν τυφλὸν, λέγοντες αὐτῷ, "Θάρ-
50 σει, ἔγειραι, φωνεῖ σε." Ὁ δὲ ἀποβαλὼν τὸ
ἱμάτιον αὐτοῦ ἀναστὰς ἦλθε πρὸς τὸν Ἰησοῦν·
51 καὶ ἀποκριθεὶς λέγει αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς, "Τί θέλεις
ποιήσω σοι;" Ὁ δὲ τυφλὸς εἶπεν αὐτῷ, "Ῥαβ-
52 βονὶ, ἵνα ἀναβλέψω." [b] Ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν
αὐτῷ, "Ὕπαγε, ἡ πίστις σου σέσωκέ σε." Καὶ
εὐθέως ἀνέβλεψε, καὶ ἠκολούθει τῷ Ἰησοῦ ἐν
τῇ ὁδῷ.

b 5. 34. Matt. 9. 22.

ΛΒ′ ρις β

11 [c] ΚΑῚ ὅτε ἐγγίζουσιν εἰς Ἱερουσαλὴμ, εἰς
Βηθφαγὴ καὶ Βηθανίαν πρὸς τὸ ὄρος τῶν Ἐλαιῶν,
2 ἀποστέλλει δύο τῶν μαθητῶν αὐτοῦ καὶ λέγει
αὐτοῖς, "Ὑπάγετε εἰς τὴν κώμην τὴν κατέναντι
ὑμῶν· καὶ εὐθέως εἰσπορευόμενοι εἰς αὐτὴν εὑρή-
σετε πῶλον δεδεμένον, ἐφ' ὃν οὐδεὶς ἀνθρώπων
3 κεκάθικε· λύσαντες αὐτὸν ἀγάγετε· καὶ ἐάν τις
ὑμῖν εἴπῃ, Τί ποιεῖτε τοῦτο; εἴπατε, Ὅτι ὁ κύ-
ριος αὐτοῦ χρείαν ἔχει· καὶ εὐθέως αὐτὸν ἀπο-
4 στελεῖ ὧδε." Ἀπῆλθον δὲ καὶ εὗρον τὸν πῶλον
δεδεμένον πρὸς τὴν θύραν ἔξω ἐπὶ τοῦ ἀμφόδου,
5 καὶ λύουσιν αὐτόν. καί τινες τῶν ἐκεῖ ἑστηκότων
ἔλεγον αὐτοῖς, "Τί ποιεῖτε λύοντες τὸν πῶλον;"
6 Οἱ δὲ εἶπον αὐτοῖς καθὼς ἐνετείλατο ὁ Ἰησοῦς·
7 καὶ ἀφῆκαν αὐτούς. [d] καὶ ἤγαγον τὸν πῶλον
πρὸς τὸν Ἰησοῦν, καὶ ἐπέβαλον αὐτῷ τὰ ἱμάτια
8 αὐτῶν, καὶ ἐκάθισεν ἐπ' αὐτῷ. πολλοὶ δὲ τὰ
ἱμάτια αὐτῶν ἔστρωσαν εἰς τὴν ὁδόν· ἄλλοι δὲ
στοιβάδας ἔκοπτον ἐκ τῶν δένδρων καὶ ἐστρών-
9 νυον εἰς τὴν ὁδόν· [e] καὶ οἱ προάγοντες καὶ
οἱ ἀκολουθοῦντες ἔκραζον λέγοντες, "Ὡσαννὰ,

ριη β

ριθ α

c Matt. 21. 1. Luc. 19. 29.

d Joan. 12. 14. 2 Reg. 9. 13.

e Ps. 118. 25, 26. Matt. 21. 9. et 23. 39.

εὐλογημένος ὁ ἐρχόμενος ἐν ὀνόματι Κυρίου· εὐ- 10
λογημένη ἡ ἐρχομένη βασιλεία ἐν ὀνόματι Κυρίου,
τοῦ πατρὸς ἡμῶν Δαβίδ· Ὡσαννὰ ἐν τοῖς ὑψί-
στοις.” Καὶ εἰσῆλθεν εἰς Ἱεροσόλυμα ὁ Ἰησοῦς 11 ρκ ς
καὶ εἰς τὸ ἱερόν· καὶ περιβλεψάμενος πάντα,
ὀψίας ἤδη οὔσης τῆς ὥρας, ἐξῆλθεν εἰς Βηθανίαν
μετὰ τῶν δώδεκα.

g Matt. 21. 18. [g] Καὶ τῇ ἐπαύριον ἐξελθόντων αὐτῶν ἀπὸ Βη- 12 ΛΓ
θανίας, ἐπείνασε, καὶ ἰδὼν συκῆν μακρόθεν 13
ἔχουσαν φύλλα ἦλθεν εἰ ἄρα εὑρήσει τι ἐν αὐτῇ·
καὶ ἐλθὼν ἐπ᾽ αὐτὴν οὐδὲν εὗρεν εἰ μὴ φύλλα·
οὐ γὰρ ἦν καιρὸς σύκων. καὶ ἀποκριθεὶς ὁ 14
Ἰησοῦς εἶπεν αὐτῇ, “Μηκέτι ἐκ σοῦ εἰς τὸν
αἰῶνα μηδεὶς καρπὸν φάγοι.” Καὶ ἤκουον οἱ
h Matt. 21. 12. Luc. 19. 45. Joan. 2. 14. μαθηταὶ αὐτοῦ. [h] Καὶ ἔρχονται εἰς Ἱεροσόλυμα· 15 ρκα α
καὶ εἰσελθὼν ὁ Ἰησοῦς εἰς τὸ ἱερὸν ἤρξατο
ἐκβάλλειν τοὺς πωλοῦντας καὶ ἀγοράζοντας ἐν
τῷ ἱερῷ, καὶ τὰς τραπέζας τῶν κολλυβιστῶν καὶ
τὰς καθέδρας τῶν πωλούντων τὰς περιστερὰς
κατέστρεψε· καὶ οὐκ ἤφιεν ἵνα τις διενέγκῃ 16
i 1 Reg. 8. 29. Esa. 56. 7. Jer. 7. 11. σκεῦος διὰ τοῦ ἱεροῦ· [i] καὶ ἐδίδασκε λέγων αὐ- 17
τοῖς, “Οὐ γέγραπται, ‘Ὅτι ὁ οἶκός μου οἶκος
προσευχῆς κληθήσεται πᾶσι τοῖς ἔθνεσιν;’ ὑμεῖς
k Joan. 7. 19. δὲ ἐποιήσατε αὐτὸν σπήλαιον λῃστῶν.” [k] Καὶ 18 ρκβ α
ἤκουσαν οἱ γραμματεῖς καὶ οἱ ἀρχιερεῖς, καὶ
ἐζήτουν πῶς αὐτὸν ἀπολέσουσιν· ἐφοβοῦντο γὰρ
αὐτὸν, ὅτι πᾶς ὁ ὄχλος ἐξεπλήσσετο ἐπὶ τῇ
διδαχῇ αὐτοῦ.

Καὶ ὅτε ὀψὲ ἐγένετο, ἐξεπορεύετο ἔξω τῆς 19 ρκγ ι
l Matt. 21. 20. πόλεως. [l] Καὶ πρωῒ παραπορευόμενοι εἶδον τὴν 20
συκῆν ἐξηραμμένην ἐκ ῥιζῶν· καὶ ἀναμνησθεὶς 21

ὁ Πέτρος λέγει αὐτῷ, “Ῥαββὶ, ἴδε ἡ συκῆ ἣν
ρκδ ς 22 κατηράσω ἐξήρανται.” Καὶ ἀποκριθεὶς ὁ Ἰησοῦς
23 λέγει αὐτοῖς, “Ἔχετε πίστιν Θεοῦ· [m] ἀμὴν γὰρ mMatt. 17. 20. et 21. 21. Luc. 17. 6.
λέγω ὑμῖν, ὅτι ὃς ἂν εἴπῃ τῷ ὄρει τούτῳ, Ἄρθητι
καὶ βλήθητι εἰς τὴν θάλασσαν, καὶ μὴ διακριθῇ
ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτοῦ, ἀλλὰ πιστεύσῃ ὅτι ἃ λέγει
ρκε δ 24 γίνεται, ἔσται αὐτῷ ὃ ἐὰν εἴπῃ. [n] διὰ τοῦτο n Matt. 7. 7. et 21. 22. Luc.
λέγω ὑμῖν, Πάντα ὅσα ἂν προσευχόμενοι αἰ- 11. 9. Joan. 14.
τεῖσθε, πιστεύετε ὅτι λαμβάνετε, καὶ ἔσται ὑμῖν. 13. et 15. 7. et 16. 23. Jac. 1. 5, 6. 1 Joan.
ΛΔ' 25 [o] Καὶ ὅταν στήκητε προσευχόμενοι, ἀφίετε εἴτι 3. 22. et 5. 14. o Matt. 6. 14.
ρκς ς ἔχετε κατά τινος, ἵνα καὶ ὁ πατὴρ ὑμῶν ὁ Eph. 4. 32. Col. 3. 13.
ἐν τοῖς οὐρανοῖς ἀφῇ ὑμῖν τὰ παραπτώματα Ecclus. 28. 2.
26 ὑμῶν· εἰ δὲ ὑμεῖς οὐκ ἀφίετε, οὐδὲ ὁ πατὴρ
ὑμῶν ὁ ἐν τοῖς οὐρανοῖς ἀφήσει τὰ παραπτώματα
ὑμῶν.”
ΛΕ' 27 [p] ΚΑῚ ἔρχονται πάλιν εἰς Ἱεροσόλυμα. καὶ p Matt. 21. 23. Luc. 20. 1.
ρκζ β ἐν τῷ ἱερῷ περιπατοῦντος αὐτοῦ, ἔρχονται πρὸς
αὐτὸν οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ γραμματεῖς καὶ οἱ πρεσ-
28 βύτεροι, [q] καὶ λέγουσιν αὐτῷ, “Ἐν ποίᾳ ἐξουσίᾳ q Exod. 2. 14. Act. 4. 7.
ταῦτα ποιεῖς; καὶ τίς σοι τὴν ἐξουσίαν ταύτην
29 ἔδωκεν ἵνα ταῦτα ποιῇς;” Ὁ δὲ Ἰησοῦς ἀποκρι-
θεὶς εἶπεν αὐτοῖς, “Ἐπερωτήσω ὑμᾶς κἀγὼ ἕνα
λόγον, καὶ ἀποκρίθητέ μοι, καὶ ἐρῶ ὑμῖν ἐν ποίᾳ
30 ἐξουσίᾳ ταῦτα ποιῶ. Τὸ βάπτισμα Ἰωάννου ἐξ
οὐρανοῦ ἦν ἢ ἐξ ἀνθρώπων; ἀποκρίθητέ μοι.”
31 Καὶ ἐλογίζοντο πρὸς ἑαυτοὺς λέγοντες, “Ἐὰν
εἴπωμεν, Ἐξ οὐρανοῦ, ἐρεῖ, Διατί οὖν οὐκ ἐπι-
32 στεύσατε αὐτῷ; [r] ἀλλ᾽ ἐὰν εἴπωμεν, Ἐξ ἀνθρώ- r 6. 20. Matt. 14. 5.
πων,” ἐφοβοῦντο τὸν λαόν· ἅπαντες γὰρ εἶχον
33 τὸν Ἰωάννην ὅτι ὄντως προφήτης ἦν. καὶ ἀπο-
κριθέντες λέγουσι τῷ Ἰησοῦ, “Οὐκ οἴδαμεν.”

Καὶ ὁ Ἰησοῦς ἀποκριθεὶς λέγει αὐτοῖς, "Οὐδὲ
ἐγὼ λέγω ὑμῖν ἐν ποίᾳ ἐξουσίᾳ ταῦτα ποιῶ."

s Matt. 21. 33. Luc. 20. 9. Psal. 80. 8. Esa. 5. 1. Jer. 2. 21. et 12. 10.

12 [s] ΚΑΙ ἤρξατο αὐτοῖς ἐν παραβολαῖς λέγειν, Λϛʹ
"Ἀμπελῶνα ἐφύτευσεν ἄνθρωπος, καὶ περιέθηκε ρκη β
φραγμὸν καὶ ὤρυξεν ὑπολήνιον καὶ ᾠκοδόμησε
πύργον, καὶ ἐξέδοτο αὐτὸν γεωργοῖς, καὶ ἀπεδή-
μησε. καὶ ἀπέστειλε πρὸς τοὺς γεωργοὺς τῷ 2
καιρῷ δοῦλον, ἵνα παρὰ τῶν γεωργῶν λάβῃ ἀπὸ
τοῦ καρποῦ τοῦ ἀμπελῶνος· οἱ δὲ λαβόντες αὐ- 3
τὸν ἔδειραν καὶ ἀπέστειλαν κενόν. καὶ πάλιν 4
ἀπέστειλε πρὸς αὐτοὺς ἄλλον δοῦλον· κἀκεῖνον
λιθοβολήσαντες ἐκεφαλαίωσαν, καὶ ἀπέστειλαν
ἠτιμωμένον. καὶ πάλιν ἄλλον ἀπέστειλε· κἀκεῖ- 5
νον ἀπέκτειναν· καὶ πολλοὺς ἄλλους, τοὺς μὲν
δέροντες, τοὺς δὲ ἀποκτείνοντες. ἔτι οὖν ἕνα 6
υἱὸν ἔχων ἀγαπητὸν αὐτοῦ, ἀπέστειλε καὶ αὐτὸν
πρὸς αὐτοὺς ἔσχατον, λέγων, Ὅτι ἐντραπήσονται

t Psal. 2. 7. Matt. 26. 3. Joan. 11. 53.

τὸν υἱόν μου. [t] ἐκεῖνοι δὲ οἱ γεωργοὶ εἶπον πρὸς 7
ἑαυτοὺς, Ὅτι οὗτός ἐστιν ὁ κληρονόμος· δεῦτε
ἀποκτείνωμεν αὐτὸν, καὶ ἡμῶν ἔσται ἡ κληρο-
νομία. καὶ λαβόντες αὐτὸν ἀπέκτειναν καὶ ἐξ- 8
έβαλον ἔξω τοῦ ἀμπελῶνος. τί οὖν ποιήσει ὁ 9
κύριος τοῦ ἀμπελῶνος; ἐλεύσεται καὶ ἀπολέσει
τοὺς γεωργοὺς, καὶ δώσει τὸν ἀμπελῶνα ἄλλοις.

u Ps. 118. 22. Esa. 28. 16. Matt. 21. 42. Luc. 20. 17. Act. 4. 11. Rom. 9. 33. 1 Pet. 2. 7.

[u] Οὐδὲ τὴν γραφὴν ταύτην ἀνέγνωτε; 'Λίθον ὃν 10
ἀπεδοκίμασαν οἱ οἰκοδομοῦντες, οὗτος ἐγενήθη
εἰς κεφαλὴν γωνίας· παρὰ Κυρίου ἐγένετο αὕτη, 11
καὶ ἔστι θαυμαστὴ ἐν ὀφθαλμοῖς ἡμῶν.'" Καὶ 12 ρκθ α
ἐζήτουν αὐτὸν κρατῆσαι, καὶ ἐφοβήθησαν τὸν
ὄχλον· ἔγνωσαν γὰρ ὅτι πρὸς αὐτοὺς τὴν παρα-
βολὴν εἶπε· καὶ ἀφέντες αὐτὸν ἀπῆλθον.

ΛΖ′ 13 [x] Καὶ ἀποστέλλουσι πρὸς αὐτόν τινας τῶν
ρλ/β Φαρισαίων καὶ τῶν Ἡρωδιανῶν, ἵνα αὐτὸν ἀγρεύ-
14 σωσι λόγῳ. οἱ δὲ ἐλθόντες λέγουσιν αὐτῷ,
“Διδάσκαλε, οἴδαμεν ὅτι ἀληθὴς εἶ, καὶ οὐ μέλει
σοι περὶ οὐδενός· οὐ γὰρ βλέπεις εἰς πρόσωπον
ἀνθρώπων, ἀλλ’ ἐπ’ ἀληθείας τὴν ὁδὸν τοῦ Θεοῦ
διδάσκεις. ἔξεστι κῆνσον Καίσαρι δοῦναι ἢ οὔ;
15 δῶμεν, ἢ μὴ δῶμεν;” Ὁ δὲ εἰδὼς αὐτῶν τὴν
ὑπόκρισιν εἶπεν αὐτοῖς, “Τί με πειράζετε; φέ-
16 ρετέ μοι δηνάριον, ἵνα ἴδω.” Οἱ δὲ ἤνεγκαν.
Καὶ λέγει αὐτοῖς, “Τίνος ἡ εἰκὼν αὕτη καὶ ἡ
ἐπιγραφή;” Οἱ δὲ εἶπον αὐτῷ, “Καίσαρος.”
17 [y] Καὶ ἀποκριθεὶς ὁ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς, “Ἀπό-
δοτε τὰ Καίσαρος Καίσαρι, καὶ τὰ τοῦ Θεοῦ τῷ
Θεῷ.” Καὶ ἐθαύμασαν ἐπ’ αὐτῷ.
18 [z] Καὶ ἔρχονται Σαδδουκαῖοι πρὸς αὐτὸν, οἵτινες
λέγουσιν ἀνάστασιν μὴ εἶναι· καὶ ἐπηρώτησαν
19 αὐτὸν λέγοντες, “[a] Διδάσκαλε, Μωσῆς ἔγραψεν
ἡμῖν ὅτι ἐάν τινος ἀδελφὸς ἀποθάνῃ, καὶ κατα-
λίπῃ γυναῖκα καὶ τέκνα μὴ ἀφῇ, ἵνα λάβῃ ὁ
ἀδελφὸς αὐτοῦ τὴν γυναῖκα αὐτοῦ, καὶ ἐξανα-
20 στήσῃ σπέρμα τῷ ἀδελφῷ αὐτοῦ. ἑπτὰ ἀδελφοὶ
ἦσαν· καὶ ὁ πρῶτος ἔλαβε γυναῖκα, καὶ ἀποθνή-
21 σκων οὐκ ἀφῆκε σπέρμα· καὶ ὁ δεύτερος ἔλαβεν
αὐτὴν, καὶ ἀπέθανε, καὶ οὐδὲ αὐτὸς ἀφῆκε σπέρμα·
22 καὶ ὁ τρίτος ὡσαύτως· καὶ ἔλαβον αὐτὴν οἱ ἑπτὰ
καὶ οὐκ ἀφῆκαν σπέρμα. ἐσχάτη πάντων ἀπ-
23 έθανε καὶ ἡ γυνή. ἐν τῇ οὖν ἀναστάσει, ὅταν
ἀναστῶσι, τίνος αὐτῶν ἔσται γυνή; οἱ γὰρ ἑπτὰ
24 ἔσχον αὐτὴν γυναῖκα.” Καὶ ἀποκριθεὶς ὁ Ἰησοῦς
εἶπεν αὐτοῖς, “Οὐ διὰ τοῦτο πλανᾶσθε, μὴ

x Matt. 22. 15. Luc. 20. 20.
y Matt. 22. 21. Rom. 13. 7.
z Matt. 22. 23. Luc. 20. 27. Act. 23. 8.
a Deut. 25. 5, 6.

εἰδότες τὰς γραφὰς μηδὲ τὴν δύναμιν τοῦ Θεοῦ;

b Matt. 22. 30. Luc. 20. 35.

[b] ὅταν γὰρ ἐκ νεκρῶν ἀναστῶσιν, οὔτε γαμοῦσιν 25
οὔτε γαμίσκονται, ἀλλ' εἰσὶν ὡς ἄγγελοι οἱ ἐν

c Exod. 3. 6. Matt. 22. 31, 32. Act. 7. 32. Heb. 11. 16.

τοῖς οὐρανοῖς. [c] περὶ δὲ τῶν νεκρῶν, ὅτι ἐγεί- 26
ρονται, οὐκ ἀνέγνωτε ἐν τῇ βίβλῳ Μωσέως ἐπὶ
τῆς βάτου, ὡς εἶπεν αὐτῷ ὁ Θεὸς λέγων, 'Ἐγὼ
ὁ Θεὸς Ἀβραὰμ καὶ ὁ Θεὸς Ἰσαὰκ καὶ ὁ Θεὸς
Ἰακώβ;' Οὐκ ἔστιν ὁ Θεὸς νεκρῶν, ἀλλὰ Θεὸς 27
ζώντων· ὑμεῖς οὖν πολὺ πλανᾶσθε."

d Matt. 22. 34. Luc. 10. 25.

[d] Καὶ προσελθὼν εἷς τῶν γραμματέων, ἀκούσας 28 ΛΘ' ρλα ς
αὐτῶν συζητούντων, εἰδὼς ὅτι καλῶς αὐτοῖς ἀπ-
εκρίθη, ἐπηρώτησεν αὐτόν, "Ποία ἐστὶ πρώτη

e Deut. 6. 4. et 10. 12. Luc. 10. 27.

πασῶν ἐντολή;" [e] Ὁ δὲ Ἰησοῦς ἀπεκρίθη αὐτῷ, 29
"Ὅτι πρώτη πασῶν τῶν ἐντολῶν, 'Ἄκουε,
Ἰσραήλ, Κύριος ὁ Θεὸς ἡμῶν Κύριος εἷς ἐστι·
καὶ ἀγαπήσεις Κύριον τὸν Θεόν σου ἐξ ὅλης τῆς 30
καρδίας σου καὶ ἐξ ὅλης τῆς ψυχῆς σου καὶ ἐξ
ὅλης τῆς διανοίας σου καὶ ἐξ ὅλης τῆς ἰσχύος σου.'

f Lev. 19. 18. Matt. 22. 39. Luc. 10. 27. Rom. 13. 9. Gal. 5. 14. Jac. 2. 8.

αὕτη πρώτη ἐντολή. [f] καὶ δευτέρα ὁμοία, αὕτη, 31
'Ἀγαπήσεις τὸν πλησίον σου ὡς σεαυτόν.' Μεί-
ζων τούτων ἄλλη ἐντολὴ οὐκ ἔστι." Καὶ εἶπεν αὐτῷ 32 ρλβ ι
ὁ γραμματεύς, "Καλῶς, διδάσκαλε, ἐπ' ἀληθείας
εἶπας, ὅτι εἷς ἐστι Θεός, καὶ οὐκ ἔστιν ἄλλος πλὴν
αὐτοῦ· καὶ τὸ ἀγαπᾶν αὐτὸν ἐξ ὅλης τῆς καρδίας 33
καὶ ἐξ ὅλης τῆς συνέσεως καὶ ἐξ ὅλης τῆς ψυχῆς
καὶ ἐξ ὅλης τῆς ἰσχύος, καὶ τὸ ἀγαπᾶν τὸν πλη-
σίον ὡς ἑαυτόν, πλεῖόν ἐστι πάντων τῶν ὁλοκαυ-
τωμάτων καὶ τῶν θυσιῶν." Καὶ ὁ Ἰησοῦς ἰδὼν 34
αὐτὸν ὅτι νουνεχῶς ἀπεκρίθη, εἶπεν αὐτῷ, "Οὐ
μακρὰν εἶ ἀπὸ τῆς βασιλείας τοῦ Θεοῦ." Καὶ ρλγ β
οὐδεὶς οὐκέτι ἐτόλμα αὐτὸν ἐπερωτῆσαι.

Μ′ ρλδ β 35 [g] Καὶ ἀποκριθεὶς ὁ Ἰησοῦς ἔλεγε διδάσκων g Matt. 22. 41. Luc. 20. 41.
ἐν τῷ ἱερῷ, "Πῶς λέγουσιν οἱ γραμματεῖς ὅτι
36 ὁ Χριστὸς υἱός ἐστι Δαβίδ; [h] αὐτὸς γὰρ Δαβὶδ h Ps. 110. 1.
εἶπεν ἐν τῷ Πνεύματι τῷ Ἁγίῳ, 'Εἶπεν ὁ Κύριος Act. 2. 34. 1 Cor. 15. 25.
τῷ κυρίῳ μου, Κάθου ἐκ δεξιῶν μου ἕως ἂν θῶ Heb. 1. 13. et 10. 13.
τοὺς ἐχθρούς σου ὑποπόδιον τῶν ποδῶν σου.'
37 Αὐτὸς οὖν Δαβὶδ λέγει αὐτὸν κύριον· καὶ πόθεν
υἱὸς αὐτοῦ ἐστι;" Καὶ ὁ πολὺς ὄχλος ἤκουεν
αὐτοῦ ἡδέως.
ρλε β 38 [i] Καὶ ἔλεγεν αὐτοῖς ἐν τῇ διδαχῇ αὐτοῦ, i Matt. 23. 3, &c. Luc. 11.
"Βλέπετε ἀπὸ τῶν γραμματέων τῶν θελόντων 43. et 20. 46.
ἐν στολαῖς περιπατεῖν, καὶ ἀσπασμοὺς ἐν ταῖς
39 ἀγοραῖς καὶ πρωτοκαθεδρίας ἐν ταῖς συναγωγαῖς
ρλϛ η 40 καὶ πρωτοκλισίας ἐν τοῖς δείπνοις· [k] οἱ κατεσθί- k Matt. 23. 13. Luc. 20. 47.
οντες τὰς οἰκίας τῶν χηρῶν, καὶ προφάσει μακρὰ
προσευχόμενοι· οὗτοι λήψονται περισσότερον
κρῖμα."
ΜΑ′ 41 [l] Καὶ καθίσας ὁ Ἰησοῦς κατέναντι τοῦ γαζο- l Luc. 21. 1. 2 Reg. 12. 9.
φυλακίου ἐθεώρει πῶς ὁ ὄχλος βάλλει χαλκὸν
εἰς τὸ γαζοφυλάκιον. καὶ πολλοὶ πλούσιοι ἔβαλ-
42 λον πολλά· καὶ ἐλθοῦσα μία χήρα πτωχὴ ἔβαλε
43 λεπτὰ δύο, ὅ ἐστι κοδράντης. [m] καὶ προσκα- m 2 Cor. 8. 12.
λεσάμενος τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ λέγει αὐτοῖς,
"Ἀμὴν λέγω ὑμῖν ὅτι ἡ χήρα αὕτη ἡ πτωχὴ
πλεῖον πάντων βέβληκε τῶν βαλόντων εἰς τὸ
44 γαζοφυλάκιον· πάντες γὰρ ἐκ τοῦ περισσεύοντος
αὐτοῖς ἔβαλον· αὕτη δὲ ἐκ τῆς ὑστερήσεως αὐ-
τῆς πάντα ὅσα εἶχεν ἔβαλεν, ὅλον τὸν βίον
αὐτῆς."
ρλζ β **13** [n] ΚΑΙ ἐκπορευομένου αὐτοῦ ἐκ τοῦ ἱεροῦ, n Matt. 24. 1. Luc. 21. 5.
λέγει αὐτῷ εἷς τῶν μαθητῶν αὐτοῦ, "Διδάσκαλε,

ἴδε ποταποὶ λίθοι καὶ ποταπαὶ οἰκοδομαί.” [o] Καὶ 2
ὁ Ἰησοῦς ἀποκριθεὶς εἶπεν αὐτῷ, “ Βλέπεις ταύ-
τας τὰς μεγάλας οἰκοδομάς; οὐ μὴ ἀφεθῇ λίθος
ἐπὶ λίθῳ, ὃς οὐ μὴ καταλυθῇ.” [p] Καὶ καθη- 3 ΜΒ′
μένου αὐτοῦ εἰς τὸ ὄρος τῶν Ἐλαιῶν κατέναντι ρλη β
τοῦ ἱεροῦ, ἐπηρώτων αὐτὸν κατ' ἰδίαν Πέτρος καὶ
Ἰάκωβος καὶ Ἰωάννης καὶ Ἀνδρέας, “ [q] Εἰπὲ 4
ἡμῖν, πότε ταῦτα ἔσται, καὶ τί τὸ σημεῖον ὅταν
μέλλῃ πάντα ταῦτα συντελεῖσθαι;” [r] Ὁ δὲ Ἰη- 5
σοῦς ἀποκριθεὶς αὐτοῖς ἤρξατο λέγειν, “ Βλέπετε
μή τις ὑμᾶς πλανήσῃ. [s] πολλοὶ γὰρ ἐλεύσονται 6
ἐπὶ τῷ ὀνόματί μου, λέγοντες, Ὅτι ἐγώ εἰμι, καὶ
πολλοὺς πλανήσουσιν. ὅταν δὲ ἀκούσητε πολέ- 7
μους καὶ ἀκοὰς πολέμων, μὴ θροεῖσθε· δεῖ γὰρ
γενέσθαι· ἀλλ' οὔπω τὸ τέλος. [t] Ἐγερθήσεται 8
γὰρ ἔθνος ἐπὶ ἔθνος καὶ βασιλεία ἐπὶ βασιλείαν·
καὶ ἔσονται σεισμοὶ κατὰ τόπους, καὶ ἔσονται
λιμοὶ καὶ ταραχαί· [u] ἀρχαὶ ὠδίνων ταῦτα. Βλέ- 9 ρλθ α
πετε δὲ ὑμεῖς ἑαυτούς· παραδώσουσι γὰρ ὑμᾶς
εἰς συνέδρια, καὶ εἰς συναγωγὰς δαρήσεσθε, καὶ
ἐπὶ ἡγεμόνων καὶ βασιλέων σταθήσεσθε ἕνεκεν
ἐμοῦ, εἰς μαρτύριον αὐτοῖς· [x] καὶ εἰς πάντα τὰ 10 ρμ ϛ
ἔθνη δεῖ πρῶτον κηρυχθῆναι τὸ εὐαγγέλιον.
[y] ὅταν δὲ ἀγάγωσιν ὑμᾶς παραδιδόντες, μὴ προ- 11 ρμα β
μεριμνᾶτε τί λαλήσητε, μηδὲ μελετᾶτε· ἀλλ' ὃ
ἐὰν δοθῇ ὑμῖν ἐν ἐκείνῃ τῇ ὥρᾳ, τοῦτο λαλεῖτε·
οὐ γάρ ἐστε ὑμεῖς οἱ λαλοῦντες, ἀλλὰ τὸ Πνεῦμα
τὸ Ἅγιον. [z] παραδώσει δὲ ἀδελφὸς ἀδελφὸν εἰς 12
θάνατον, καὶ πατὴρ τέκνον· καὶ ἐπαναστήσον-
ται τέκνα ἐπὶ γονεῖς καὶ θανατώσουσιν αὐτούς·
[a] καὶ ἔσεσθε μισούμενοι ὑπὸ πάντων διὰ τὸ 13

o 1 Reg. 9. 7, 8. Mich. 3. 12. Luc. 19. 44.
p Matt. 24. 3. Luc. 21. 7.
q Act. 1. 6.
r Jer. 29. 8. Matt. 24. 4. Luc. 21. 8. Eph. 5. 6. 2 Thess. 2. 3. 1 Joan. 4. 1.
s Jer. 14. 14. et 23. 21.
t Esa. 19. 2.
u Matt. 10. 17, 18. et 24. 9. Luc. 21. 12. Joan. 15. 19. et 16. 2. Apoc. 2. 10.
x Matt. 24. 14.
y Matt. 10. 19. Luc. 12. 11. et 21. 14.
z Ezech. 38. 21. Mich. 7. 5, 6.
a Matt. 10. 22. et 24. 13. Luc. 21. 19. Apoc. 2. 7, 10. et 3. 10.

ὄνομά μου· ὁ δὲ ὑπομείνας εἰς τέλος, οὗτος
σωθήσεται.
ρμβ ς 14 “ b Ὅταν δὲ ἴδητε τὸ βδέλυγμα τῆς ἐρημώ- b Matt 24. 15. Luc. 21. 20, 21. Dan. 9. 27. et 12. 11.
σεως, τὸ ῥηθὲν ὑπὸ Δανιὴλ τοῦ προφήτου, ἑστὸς
ὅπου οὐ δεῖ (ὁ ἀναγινώσκων νοείτω) τότε οἱ ἐν
ρμγ β 15 τῇ Ἰουδαίᾳ φευγέτωσαν εἰς τὰ ὄρη· ὁ δὲ ἐπὶ τοῦ
δώματος μὴ καταβάτω εἰς τὴν οἰκίαν, μηδὲ εἰσελ-
16 θέτω ἆραί τι ἐκ τῆς οἰκίας αὐτοῦ· καὶ ὁ εἰς τὸν
ἀγρὸν ὢν μὴ ἐπιστρεψάτω εἰς τὰ ὀπίσω ἆραι τὸ
ρμδ β 17 ἱμάτιον αὐτοῦ. οὐαὶ δὲ ταῖς ἐν γαστρὶ ἐχούσαις
καὶ ταῖς θηλαζούσαις ἐν ἐκείναις ταῖς ἡμέραις.
ρμε ς 18 προσεύχεσθε δὲ ἵνα μὴ γένηται ἡ φυγὴ ὑμῶν
19 χειμῶνος. ἔσονται γὰρ αἱ ἡμέραι ἐκεῖναι θλῖψις,
ρμϛ β οἵα οὐ γέγονε τοιαύτη ἀπ᾽ ἀρχῆς κτίσεως ἧς
ἔκτισεν ὁ Θεὸς ἕως τοῦ νῦν, καὶ οὐ μὴ γένηται.
ρμζ ς 20 καὶ εἰ μὴ Κύριος ἐκολόβωσε τὰς ἡμέρας, οὐκ ἂν
ἐσώθη πᾶσα σάρξ· ἀλλὰ διὰ τοὺς ἐκλεκτοὺς οὓς
ρμη β 21 ἐξελέξατο ἐκολόβωσε τὰς ἡμέρας. c Καὶ τότε c Matt. 24. 23. Luc. 17. 23. et 21. 8.
ἐάν τις ὑμῖν εἴπῃ, Ἰδοὺ ὧδε ὁ Χριστὸς, ἢ ἰδοὺ
ρμθ ς 22 ἐκεῖ, μὴ πιστεύσητε· d ἐγερθήσονται γὰρ ψευδό- d Deut. 13. 1. 2 Thess. 2. 11.
χριστοι καὶ ψευδοπροφῆται, καὶ δώσουσι σημεῖα
καὶ τέρατα πρὸς τὸ ἀποπλανᾶν, εἰ δυνατὸν, καὶ
23 τοὺς ἐκλεκτούς. e ὑμεῖς δὲ βλέπετε· ἰδοὺ προ- e 2 Pet. 3. 17.
ρν β 24 είρηκα ὑμῖν πάντα. f Ἀλλ᾽ ἐν ἐκείναις ταῖς f Esa. 13. 10. Ezech. 32. 7. Joel 2. 10, 31. et 3. 15. Matt. 24. 29. Luc. 21. 25. Apoc. 6. 12.
ἡμέραις μετὰ τὴν θλῖψιν ἐκείνην ὁ ἥλιος σκο-
τισθήσεται, καὶ ἡ σελήνη οὐ δώσει τὸ φέγγος
25 αὐτῆς, καὶ οἱ ἀστέρες τοῦ οὐρανοῦ ἔσονται ἐκ-
πίπτοντες, καὶ αἱ δυνάμεις αἱ ἐν τοῖς οὐρανοῖς
ρνα β 26 σαλευθήσονται. g καὶ τότε ὄψονται τὸν υἱὸν τοῦ g 14. 62. Dan. 7. 10. Matt. 16. 27. et 24. 30. Luc. 21. 27. Act. 1. 11. 1 Thess. 4. 16. 2 Thess. 1. 10. Apoc. 1. 7.
ἀνθρώπου ἐρχόμενον ἐν νεφέλαις μετὰ δυνάμεως
27 πολλῆς καὶ δόξης. καὶ τότε ἀποστελεῖ τοὺς

ἀγγέλους αὐτοῦ, καὶ ἐπισυνάξει τοὺς ἐκλεκτοὺς
αὐτοῦ ἐκ τῶν τεσσάρων ἀνέμων, ἀπ' ἄκρου γῆς
ἕως ἄκρου οὐρανοῦ.

h Matt. 24. 32. Luc. 21. 29.

"h Ἀπὸ δὲ τῆς συκῆς μάθετε τὴν παραβολήν· 28
ὅταν αὐτῆς ἤδη ὁ κλάδος ἁπαλὸς γένηται καὶ
ἐκφυῇ τὰ φύλλα, γινώσκετε ὅτι ἐγγὺς τὸ θέρος
ἐστίν· οὕτω καὶ ὑμεῖς, ὅταν ταῦτα ἴδητε γινόμενα, 29
γινώσκετε ὅτι ἐγγύς ἐστιν ἐπὶ θύραις. i Ἀμὴν 30
λέγω ὑμῖν ὅτι οὐ μὴ παρέλθῃ ἡ γενεὰ αὕτη μέχρις
οὗ πάντα ταῦτα γένηται. k ὁ οὐρανὸς καὶ ἡ γῆ 31
παρελεύσονται, οἱ δὲ λόγοι μου οὐ μὴ παρέλ-
θωσι.

i Matt. 24. 34. Luc. 21. 32.

k Ps. 102. 26. Esa. 40. 8. et 51. 6. Heb. 1. 11.

l Matt. 24. 36. Act. 1. 7.

"l Περὶ δὲ τῆς ἡμέρας ἐκείνης καὶ τῆς ὥρας 32 ΜΓ' ρνβ ϛ
οὐδεὶς οἶδεν, οὐδὲ οἱ ἄγγελοι οἱ ἐν οὐρανῷ, οὐδὲ
ὁ υἱός, εἰ μὴ ὁ πατήρ.

m Matt. 24. 42. et 25. 13. Luc. 12. 40. et 21. 36. 1 Thess. 5. 6.

"m Βλέπετε, ἀγρυπνεῖτε καὶ προσεύχεσθε· 33 ρνγ ϛ
οὐκ οἴδατε γὰρ πότε ὁ καιρός ἐστιν. ὡς ἄν- 34 ρνδ β
θρωπος ἀπόδημος ἀφεὶς τὴν οἰκίαν αὐτοῦ, καὶ
δοὺς τοῖς δούλοις αὐτοῦ τὴν ἐξουσίαν, καὶ ἑκάστῳ
τὸ ἔργον αὐτοῦ, καὶ τῷ θυρωρῷ ἐνετείλατο ἵνα
γρηγορῇ· γρηγορεῖτε οὖν· οὐκ οἴδατε γὰρ πότε ὁ 35 ρνε β
κύριος τῆς οἰκίας ἔρχεται, ὀψὲ, ἢ μεσονυκτίου,
ἢ ἀλεκτοροφωνίας, ἢ πρωΐ· μὴ ἐλθὼν ἐξαίφνης 36
εὕρῃ ὑμᾶς καθεύδοντας. ἃ δὲ ὑμῖν λέγω, πᾶσι 37
λέγω, Γρηγορεῖτε."

n Matt. 26. 1. Luc. 22. 1. Joan. 11. 55. et 13. 1.

n ἮΝ δὲ τὸ πάσχα καὶ τὰ ἄζυμα μετὰ δύο **14** ρνϛ α
ἡμέρας· καὶ ἐζήτουν οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ γραμ- ρνζ ϛ
ματεῖς πῶς αὐτὸν ἐν δόλῳ κρατήσαντες ἀποκτεί-
νωσιν· ἔλεγον δὲ, "Μὴ ἐν τῇ ἑορτῇ, μήποτε 2
θόρυβος ἔσται τοῦ λαοῦ." o Καὶ ὄντος αὐτοῦ ἐν 3 ΜΔ'
Βηθανίᾳ ἐν τῇ οἰκίᾳ Σίμωνος τοῦ λεπροῦ, κατα- ρνη α

o Matt. 26. 6. Joan. 11. 2. et 12. 3.

κειμένου αὐτοῦ ἦλθε γυνὴ ἔχουσα ἀλάβαστρον
μύρου νάρδου πιστικῆς πολυτελοῦς· καὶ συντρί-
ψασα τὸ ἀλάβαστρον κατέχεεν αὐτοῦ κατὰ τῆς
4 κεφαλῆς. ἦσαν δέ τινες ἀγανακτοῦντες πρὸς
ἑαυτοὺς καὶ λέγοντες, "Εἰς τί ἡ ἀπώλεια αὕτη
5 τοῦ μύρου γέγονεν; ἠδύνατο γὰρ τοῦτο πραθῆναι
ἐπάνω τριακοσίων δηναρίων καὶ δοθῆναι τοῖς πτω-
6 χοῖς·" καὶ ἐνεβριμῶντο αὐτῇ. Ὁ δὲ Ἰησοῦς
εἶπεν, "Ἄφετε αὐτήν· τί αὐτῇ κόπους παρέχετε;
7 καλὸν ἔργον εἰργάσατο εἰς ἐμέ. [p] πάντοτε γὰρ p Deut. 5. 11.
τοὺς πτωχοὺς ἔχετε μεθ' ἑαυτῶν, καὶ ὅταν θέλητε
δύνασθε αὐτοὺς εὖ ποιῆσαι· ἐμὲ δὲ οὐ πάντοτε
ρνθ/δ 8 ἔχετε. ὃ εἶχεν αὕτη, ἐποίησε· προέλαβε μυρίσαι
9 μου τὸ σῶμα εἰς τὸν ἐνταφιασμόν. ἀμὴν λέγω
ὑμῖν, ὅπου ἂν κηρυχθῇ τὸ εὐαγγέλιον τοῦτο εἰς
ὅλον τὸν κόσμον, καὶ ὃ ἐποίησεν αὕτη λαληθή-
ρξ/β 10 σεται εἰς μνημόσυνον αὐτῆς." [q] Καὶ ὁ Ἰούδας q Matt. 26. 14. Luc. 22. 4.
ὁ Ἰσκαριώτης, εἷς τῶν δώδεκα, ἀπῆλθε πρὸς τοὺς
11 ἀρχιερεῖς, ἵνα παραδῷ αὐτὸν αὐτοῖς· οἱ δὲ ἀκού-
σαντες ἐχάρησαν, καὶ ἐπηγγείλαντο αὐτῷ ἀργύ-
ριον δοῦναι· καὶ ἐζήτει πῶς εὐκαίρως αὐτὸν
παραδῷ.

ΜΕ' 12 [r] ΚΑΙ τῇ πρώτῃ ἡμέρᾳ τῶν ἀζύμων, ὅτε τὸ r Matt. 26. 17. Luc. 22. 7. Exod. 12. 17. Deut. 16. 5.
πάσχα ἔθυον, λέγουσιν αὐτῷ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ,
"Ποῦ θέλεις ἀπελθόντες ἑτοιμάσωμεν ἵνα φάγῃς
13 τὸ πάσχα;" Καὶ ἀποστέλλει δύο τῶν μαθητῶν
αὐτοῦ καὶ λέγει αὐτοῖς, "Ὑπάγετε εἰς τὴν πόλιν·
καὶ ἀπαντήσει ὑμῖν ἄνθρωπος κεράμιον ὕδατος
14 βαστάζων· ἀκολουθήσατε αὐτῷ, καὶ ὅπου ἐὰν
εἰσέλθῃ εἴπατε τῷ οἰκοδεσπότῃ, Ὅτι ὁ διδά-
σκαλος λέγει, Ποῦ ἐστι τὸ κατάλυμα ὅπου τὸ

πάσχα μετὰ τῶν μαθητῶν μου φάγω; καὶ αὐτὸς 15
ὑμῖν δείξει ἀνώγεον μέγα ἐστρωμένον ἕτοιμον·
ἐκεῖ ἑτοιμάσατε ἡμῖν." Καὶ ἐξῆλθον οἱ μαθηταὶ 16
αὐτοῦ καὶ ἦλθον εἰς τὴν πόλιν, καὶ εὗρον καθὼς
εἶπεν αὐτοῖς, καὶ ἡτοίμασαν τὸ πάσχα.

s Matt. 26. 20. Luc. 22. 14.
t Joan. 13. 21. Psal. 41. 9. Act. 1. 16.

s Καὶ ὀψίας γενομένης ἔρχεται μετὰ τῶν δώ- 17
δεκα· t καὶ ἀνακειμένων αὐτῶν καὶ ἐσθιόντων 18 Μϛʹ
εἶπεν ὁ Ἰησοῦς, "Ἀμὴν λέγω ὑμῖν ὅτι εἷς ἐξ ρξα/δ
ὑμῶν παραδώσει με, ὁ ἐσθίων μετ' ἐμοῦ." Οἱ 19 ρξβ/α
δὲ ἤρξαντο λυπεῖσθαι, καὶ λέγειν αὐτῷ εἷς καθ'
εἷς, "Μή τι ἐγώ;" Καὶ ἄλλος, "Μή τι ἐγώ;"
Ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν αὐτοῖς, "Εἷς ἐκ τῶν 20 ρξγ/β
δώδεκα, ὁ ἐμβαπτόμενος μετ' ἐμοῦ εἰς τὸ τρυ-

u Matt. 26. 24. Luc. 22. 22. Joan. 13. 18.

βλίον. u ὁ μὲν υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ὑπάγει, καθὼς 21
γέγραπται περὶ αὐτοῦ· οὐαὶ δὲ τῷ ἀνθρώπῳ
ἐκείνῳ δι' οὗ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου παραδίδοται·
καλὸν ἦν αὐτῷ, εἰ οὐκ ἐγεννήθη ὁ ἄνθρωπος ρξδ/ϛ
ἐκεῖνος."

x Matt. 26. 26. Luc. 22. 19. 1 Cor. 11. 23.

x Καὶ ἐσθιόντων αὐτῶν, λαβὼν ὁ Ἰησοῦς ἄρ- 22 ρξε/α
τον, εὐλογήσας ἔκλασε καὶ ἔδωκεν αὐτοῖς, καὶ
εἶπε, "Λάβετε, φάγετε· τοῦτό ἐστι τὸ σῶμά
μου." Καὶ λαβὼν τὸ ποτήριον, εὐχαριστήσας 23 ρξϛ/β
ἔδωκεν αὐτοῖς· καὶ ἔπιον ἐξ αὐτοῦ πάντες· καὶ 24
εἶπεν αὐτοῖς, "Τοῦτό ἐστι τὸ αἷμά μου τὸ τῆς
καινῆς διαθήκης, τὸ περὶ πολλῶν ἐκχυνόμενον.
ἀμὴν λέγω ὑμῖν ὅτι οὐκέτι οὐ μὴ πίω ἐκ τοῦ 25
γεννήματος τῆς ἀμπέλου, ἕως τῆς ἡμέρας ἐκεί-
νης ὅταν αὐτὸ πίνω καινὸν ἐν τῇ βασιλείᾳ τοῦ
Θεοῦ."

y Matt. 26. 30. Luc. 22. 39. Joan. 18. 1.
z Matt. 26. 31. Luc. 22. 31. Joan. 16. 32. Zach. 13. 7.

y Καὶ ὑμνήσαντες ἐξῆλθον εἰς τὸ ὄρος τῶν 26 ρξζ/ϛ
Ἐλαιῶν. z καὶ λέγει αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς, "Ὅτι 27 ρξη/δ

πάντες σκανδαλισθήσεσθε ἐν ἐμοὶ ἐν τῇ νυκτὶ
ρξθ ϛ ταύτῃ· ὅτι γέγραπται, ‘Πατάξω τὸν ποιμένα, καὶ
28 διασκορπισθήσεται τὰ πρόβατα.’ [a] Ἀλλὰ μετὰ — a 16. 7. Matt. 26. 32. et 28. 10.
τὸ ἐγερθῆναί με προάξω ὑμᾶς εἰς τὴν Γαλι-
ρο α 29 λαίαν.” [b] Ὁ δὲ Πέτρος ἔφη αὐτῷ, “Καὶ εἰ — b Matt. 26. 33. Luc. 22. 33. Joan. 13. 37.
30 πάντες σκανδαλισθήσονται, ἀλλ’ οὐκ ἐγώ.” [c] Καὶ
λέγει αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς, “Ἀμὴν λέγω σοι, ὅτι — c Matt. 26. 34. Luc. 22. 34. Joan. 13. 38.
σήμερον ἐν τῇ νυκτὶ ταύτῃ, πρὶν ἢ δὶς ἀλέκτορα
ροα ϛ 31 φωνῆσαι, τρὶς ἀπαρνήσῃ με.” [d] Ὁ δὲ ἐκ περισ- — d Joan. 13. 37.
σοῦ ἔλεγε μᾶλλον, “Ἐάν με δέῃ συναποθανεῖν
σοι, οὐ μή σε ἀπαρνήσομαι·” ὡσαύτως δὲ καὶ
πάντες ἔλεγον.
ροβ α 32 [e] ΚΑῚ ἔρχονται εἰς χωρίον οὗ τὸ ὄνομα Γεθ- — e Matt. 26. 36. Luc. 22. 39. Joan. 18. 1.
ρογ ϛ σημανῆ· καὶ λέγει τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ, “Καθί-
33 σατε ὧδε ἕως προσεύξωμαι.” Καὶ παραλαμβάνει
τὸν Πέτρον καὶ τὸν Ἰάκωβον καὶ Ἰωάννην μεθ’
ἑαυτοῦ· καὶ ἤρξατο ἐκθαμβεῖσθαι καὶ ἀδημονεῖν·
ροδ δ 34 [f] καὶ λέγει αὐτοῖς, “Περίλυπός ἐστιν ἡ ψυχή — f Matt. 26. 38. Luc. 22. 44. Joan. 12. 27.
μου ἕως θανάτου· μείνατε ὧδε καὶ γρηγορεῖτε.”
ροε α 35 [g] Καὶ προελθὼν μικρὸν ἔπεσεν ἐπὶ τῆς γῆς, καὶ — g Luc. 22. 41.
προσηύχετο ἵνα, εἰ δυνατόν ἐστι, παρέλθῃ ἀπ’
36 αὐτοῦ ἡ ὥρα· [h] καὶ ἔλεγεν, “Ἀββᾶ ὁ πατὴρ, — h Joan. 6. 38.
πάντα δυνατά σοί· παρένεγκε τὸ ποτήριον ἀπ’
ροϛ α ἐμοῦ τοῦτο· ἀλλ’ οὐ τί ἐγὼ θέλω, ἀλλὰ τί σύ.”
ροζ β 37 [i] Καὶ ἔρχεται καὶ εὑρίσκει αὐτοὺς καθεύδοντας, — i Matt. 26. 40. Luc. 22. 45.
καὶ λέγει τῷ Πέτρῳ, “Σίμων, καθεύδεις; οὐκ
38 ἴσχυσας μίαν ὥραν γρηγορῆσαι; [k] γρηγορεῖτε — k Gal. 5. 17.
καὶ προσεύχεσθε ἵνα μὴ εἰσέλθητε εἰς πειρασμόν·
ροη δ τὸ μὲν πνεῦμα πρόθυμον, ἡ δὲ σὰρξ ἀσθενής.”
ροθ ϛ 39 Καὶ πάλιν ἀπελθὼν προσηύξατο τὸν αὐτὸν λό-
40 γον εἰπών· καὶ ὑποστρέψας εὗρεν αὐτοὺς πάλιν

καθεύδοντας· ἦσαν γὰρ οἱ ὀφθαλμοὶ αὐτῶν βεβα-
ρημένοι, καὶ οὐκ ᾔδεισαν τί αὐτῷ ἀποκριθῶσι.
Καὶ ἔρχεται τὸ τρίτον, καὶ λέγει αὐτοῖς, "Καθ- 41 ρπ/δ
εύδετε τὸ λοιπὸν καὶ ἀναπαύεσθε. ἀπέχει, ἦλθεν
ἡ ὥρα· ἰδοὺ παραδίδοται ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου
εἰς τὰς χεῖρας τῶν ἁμαρτωλῶν. ἐγείρεσθε, ἄγω- 42
μεν· ἰδοὺ ὁ παραδιδούς με ἤγγικε."
l Matt. 26. 47. Luc. 22. 47. Joan. 18. 3. — [l] Καὶ εὐθέως ἔτι αὐτοῦ λαλοῦντος παραγίνεται 43 ρπα/α
Ἰούδας, εἷς ὢν τῶν δώδεκα, καὶ μετ' αὐτοῦ ὄχλος
πολὺς μετὰ μαχαιρῶν καὶ ξύλων, παρὰ τῶν ἀρχ-
ιερέων καὶ τῶν γραμματέων καὶ τῶν πρεσβυτέρων.
δεδώκει δὲ ὁ παραδιδοὺς αὐτὸν σύσσημον αὐτοῖς, 44 ρπβ/β
λέγων, "Ὃν ἂν φιλήσω, αὐτός ἐστι· κρατήσατε
m 2 Sam. 20. 9. — αὐτὸν καὶ ἀπαγάγετε ἀσφαλῶς." [m] Καὶ ἐλθὼν, 45
εὐθέως προσελθὼν αὐτῷ λέγει, "Ῥαββὶ, ῥαββί,"
καὶ κατεφίλησεν αὐτόν. Οἱ δὲ ἐπέβαλον ἐπ' αὐτὸν 46
τὰς χεῖρας αὐτῶν καὶ ἐκράτησαν αὐτόν.
Εἷς δέ τις τῶν παρεστηκότων σπασάμενος τὴν 47 ρπγ/α
μάχαιραν ἔπαισε τὸν δοῦλον τοῦ ἀρχιερέως καὶ
ἀφεῖλεν αὐτοῦ τὸ ὠτίον. Καὶ ἀποκριθεὶς ὁ 48 ρπδ/α
Ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς, "Ὡς ἐπὶ λῃστὴν ἐξήλθετε
n Psal. 22. 6. et 69. 10. Esa. 53. 12. Matt. 26. 56. Luc. 24. 25. — μετὰ μαχαιρῶν καὶ ξύλων συλλαβεῖν με; [n] καθ' 49
ἡμέραν ἤμην πρὸς ὑμᾶς ἐν τῷ ἱερῷ διδάσκων, καὶ
οὐκ ἐκρατήσατέ με· ἀλλ' ἵνα πληρωθῶσιν αἱ
o Job 19. 13. Psal. 88. 8. — γραφαί." [o] Καὶ ἀφέντες αὐτὸν πάντες ἔφυγον. 50 ρπε/ς
Καὶ εἷς τις νεανίσκος ἠκολούθει αὐτῷ περιβεβλη- 51 ρπς/ι
μένος σινδόνα ἐπὶ γυμνοῦ. καὶ κρατοῦσιν αὐτὸν
οἱ νεανίσκοι· ὁ δὲ καταλιπὼν τὴν σινδόνα γυμνὸς 52
ἔφυγεν ἀπ' αὐτῶν.
p Matt. 26. 57. Luc. 22. 54. Joan. 18. 13, 24. — [p] ΚΑΙ ἀπήγαγον τὸν Ἰησοῦν πρὸς τὸν ἀρχ- 53 ρπζ/α
ιερέα· καὶ συνέρχονται αὐτῷ πάντες οἱ ἀρχιερεῖς

ρπη δ 54 καὶ οἱ πρεσβύτεροι καὶ οἱ γραμματεῖς. Καὶ ὁ
Πέτρος ἀπὸ μακρόθεν ἠκολούθησεν αὐτῷ ἕως ἔσω
εἰς τὴν αὐλὴν τοῦ ἀρχιερέως· καὶ ἦν συγκαθή-
μενος μετὰ τῶν ὑπηρετῶν καὶ θερμαινόμενος πρὸς
ρπθ β 55 τὸ φῶς. [q] Οἱ δὲ ἀρχιερεῖς καὶ ὅλον τὸ συν- q Matt. 26. 59. Act. 6. 13.
έδριον ἐζήτουν κατὰ τοῦ Ἰησοῦ μαρτυρίαν εἰς τὸ
56 θανατῶσαι αὐτόν· καὶ οὐχ εὕρισκον· πολλοὶ γὰρ
ἐψευδομαρτύρουν κατ' αὐτοῦ, καὶ ἴσαι αἱ μαρ-
ρϟ ς 57 τυρίαι οὐκ ἦσαν. καί τινες ἀναστάντες ἐψευδο-
58 μαρτύρουν κατ' αὐτοῦ λέγοντες, "[r] Ὅτι ἡμεῖς r 15. 29. Joan. 2. 19.
ἠκούσαμεν αὐτοῦ λέγοντος, Ὅτι ἐγὼ καταλύσω
τὸν ναὸν τοῦτον τὸν χειροποίητον, καὶ διὰ τριῶν
59 ἡμερῶν ἄλλον ἀχειροποίητον οἰκοδομήσω." Καὶ
60 οὐδὲ οὕτως ἴση ἦν ἡ μαρτυρία αὐτῶν. [s] Καὶ s Matt. 26. 62.
ἀναστὰς ὁ ἀρχιερεὺς εἰς τὸ μέσον ἐπηρώτησε
τὸν Ἰησοῦν λέγων, "Οὐκ ἀποκρίνῃ οὐδέν; τί
61 οὗτοί σου καταμαρτυροῦσιν;" [t] Ὁ δὲ ἐσιώπα t Esa. 53. 7. Act. 8. 32.
καὶ οὐδὲν ἀπεκρίνατο. Πάλιν ὁ ἀρχιερεὺς ἐπ-
ηρώτα αὐτὸν καὶ λέγει αὐτῷ, "Σὺ εἶ ὁ Χριστὸς
62 ὁ υἱὸς τοῦ εὐλογητοῦ;" [u] Ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν, u Dan. 7. 10. Matt. 16. 27. et 24. 30. et 25. 31. et 26. 64. Luc. 21. 27. et 22. 69. Act. 1. 11. 1 Thess. 4. 16. 2 Thess. 1. 10. Apoc. 1. 7.
ρϟα α "Ἐγώ εἰμι· καὶ ὄψεσθε τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου
καθήμενον ἐκ δεξιῶν τῆς δυνάμεως καὶ ἐρχόμενον
ρϟβ ς 63 μετὰ τῶν νεφελῶν τοῦ οὐρανοῦ." Ὁ δὲ ἀρχ-
ιερεὺς διαρρήξας τοὺς χιτῶνας αὐτοῦ λέγει, "Τί
ρϟγ β 64 ἔτι χρείαν ἔχομεν μαρτύρων; ἠκούσατε τῆς
βλασφημίας· τί ὑμῖν φαίνεται;" Οἱ δὲ πάντες
ρϟδ α 65 κατέκριναν αὐτὸν εἶναι ἔνοχον θανάτου. [x] Καὶ x Job 16. 10. Esa. 50. 6. Matt. 26. 67. Joan. 19. 3.
ἤρξαντό τινες ἐμπτύειν αὐτῷ, καὶ περικαλύπτειν
τὸ πρόσωπον αὐτοῦ καὶ κολαφίζειν αὐτὸν καὶ
λέγειν αὐτῷ, "Προφήτευσον·" καὶ οἱ ὑπηρέται
ῥαπίσμασιν αὐτὸν ἔβαλλον.

y Matt. 26. 58, 69. Luc. 22. 55. Joan. 18. 16.

z Matt. 26. 71. Luc. 22. 58. Joan. 18. 25.

a Matt. 26. 34, 75. Luc. 22. 61. Joan. 13. 38. et 18. 27.

b Psal. 2. 2. Matt. 27. 1. Luc. 22. 66. et 23. 1. Joan. 18. 28. Act. 3. 13.

c Matt. 27. 2, 11. Luc. 23. 3. Joan. 18. 33.

d Matt. 27. 13. Joan. 19. 10.

ΜΖ′

[y] Καὶ ὄντος τοῦ Πέτρου ἐν τῇ αὐλῇ κάτω, 66 ρξε α
ἔρχεται μία τῶν παιδισκῶν τοῦ ἀρχιερέως, καὶ 67
ἰδοῦσα τὸν Πέτρον θερμαινόμενον ἐμβλέψασα
αὐτῷ λέγει, "Καὶ σὺ μετὰ τοῦ Ναζαρηνοῦ Ἰησοῦ
ἦσθα." Ὁ δὲ ἠρνήσατο λέγων, "Οὐκ οἶδα, οὐδὲ 68
ἐπίσταμαι τί σὺ λέγεις." Καὶ ἐξῆλθεν ἔξω εἰς ρξϛ α
τὸ προαύλιον· καὶ ἀλέκτωρ ἐφώνησε. [z] Καὶ 69
ἡ παιδίσκη ἰδοῦσα αὐτὸν πάλιν ἤρξατο λέγειν
τοῖς παρεστηκόσιν, "Ὅτι οὗτος ἐξ αὐτῶν ἐστιν."
Ὁ δὲ πάλιν ἠρνεῖτο. Καὶ μετὰ μικρὸν πάλιν οἱ 70
παρεστῶτες ἔλεγον τῷ Πέτρῳ, "Ἀληθῶς ἐξ
αὐτῶν εἶ· καὶ γὰρ Γαλιλαῖος εἶ, καὶ ἡ λαλιά
σου ὁμοιάζει." Ὁ δὲ ἤρξατο ἀναθεματίζειν καὶ 71
ὀμνύειν, "Ὅτι οὐκ οἶδα τὸν ἄνθρωπον τοῦτον
ὃν λέγετε·" [a] καὶ ἐκ δευτέρου ἀλέκτωρ ἐφώ- 72 ρξζ β
νησε. καὶ ἀνεμνήσθη ὁ Πέτρος τοῦ ῥήματος
οὗ εἶπεν αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς, "Ὅτι πρὶν ἀλέκτορα
φωνῆσαι δὶς, ἀπαρνήσῃ με τρίς." καὶ ἐπιβαλὼν
ἔκλαιε.

[b] ΚΑῚ εὐθέως ἐπὶ τὸ πρωῒ συμβούλιον ποι- **15** ρξη β
ήσαντες οἱ ἀρχιερεῖς μετὰ τῶν πρεσβυτέρων καὶ
γραμματέων, καὶ ὅλον τὸ συνέδριον, δήσαντες ρξθ α
τὸν Ἰησοῦν ἀπήνεγκαν καὶ παρέδωκαν τῷ Πι-
λάτῳ. [c] καὶ ἐπηρώτησεν αὐτὸν ὁ Πιλάτος, "Σὺ 2 σ α
εἶ ὁ βασιλεὺς τῶν Ἰουδαίων; Ὁ δὲ ἀποκριθεὶς
εἶπεν αὐτῷ, "Σὺ λέγεις." Καὶ κατηγόρουν 3 σα δ
αὐτοῦ οἱ ἀρχιερεῖς πολλά· [d] ὁ δὲ Πιλάτος πάλιν 4
ἐπηρώτησεν αὐτὸν λέγων, "Οὐκ ἀποκρίνῃ οὐδέν;
ἴδε πόσα σου καταμαρτυροῦσιν·" Ὁ δὲ Ἰησοῦς 5
οὐκέτι οὐδὲν ἀπεκρίθη, ὥστε θαυμάζειν τὸν Πι-
λάτον.

σβ/β 6 [e] Κατὰ δὲ ἑορτὴν ἀπέλυεν αὐτοῖς ἕνα δέσμιον, — e Matt. 27. 15. Luc. 23. 17. Joan. 18. 39.
σγ/δ 7 ὅνπερ ᾐτοῦντο. [f] ἦν δὲ ὁ λεγόμενος Βαραββᾶς — f Matt. 27. 16. Luc. 23. 19. Joan. 18. 40.
μετὰ τῶν συστασιαστῶν δεδεμένος, οἵτινες ἐν
8 τῇ στάσει φόνον πεποιήκεισαν. καὶ ἀναβοήσας
ὁ ὄχλος ἤρξατο αἰτεῖσθαι, καθὼς ἀεὶ ἐποίει
9 αὐτοῖς. ὁ δὲ Πιλάτος ἀπεκρίθη αὐτοῖς λέγων,
"Θέλετε ἀπολύσω ὑμῖν τὸν βασιλέα τῶν Ἰου-
10 δαίων;" Ἐγίνωσκε γὰρ ὅτι διὰ φθόνον παραδε-
σδ/α 11 δώκεισαν αὐτὸν οἱ ἀρχιερεῖς. [g] οἱ δὲ ἀρχιερεῖς — g Matt. 27. 20. Luc. 23. 18. Joan. 18. 40. Act. 3. 14.
ἀνέσεισαν τὸν ὄχλον, ἵνα μᾶλλον τὸν Βαραββᾶν
σε/α 12 ἀπολύσῃ αὐτοῖς. ὁ δὲ Πιλάτος ἀποκριθεὶς πάλιν
εἶπεν αὐτοῖς, "Τί οὖν θέλετε ποιήσω ὃν λέγετε
13 βασιλέα τῶν Ἰουδαίων;" Οἱ δὲ πάλιν ἔκραξαν,
14 "Σταύρωσον αὐτόν." Ὁ δὲ Πιλάτος ἔλεγεν
αὐτοῖς, "Τί γὰρ κακὸν ἐποίησεν;" Οἱ δὲ πε-
σς/α 15 ρισσοτέρως ἔκραξαν, "Σταύρωσον αὐτόν." [h] Ὁ — h Matt. 27. 26. Joan. 19. 1.
δὲ Πιλάτος βουλόμενος τῷ ὄχλῳ τὸ ἱκανὸν
ποιῆσαι ἀπέλυσεν αὐτοῖς τὸν Βαραββᾶν, καὶ
παρέδωκε τὸν Ἰησοῦν, φραγελλώσας, ἵνα σταυ-
ρωθῇ.
σζ/δ 16 [i] Οἱ δὲ στρατιῶται ἀπήγαγον αὐτὸν ἔσω τῆς — i Matt. 27. 27. Joan. 19. 1.
αὐλῆς, ὅ ἐστι πραιτώριον, καὶ συγκαλοῦσιν ὅλην
17 τὴν σπεῖραν, καὶ ἐνδύουσιν αὐτὸν πορφύραν καὶ
περιτιθέασιν αὐτῷ πλέξαντες ἀκάνθινον στέφανον,
18 καὶ ἤρξαντο ἀσπάζεσθαι αὐτὸν, "Χαῖρε, βασιλεῦ
19 τῶν Ἰουδαίων," καὶ ἔτυπτον αὐτοῦ τὴν κεφαλὴν
καλάμῳ, καὶ ἐνέπτυον αὐτῷ, καὶ τιθέντες τὰ
ση/ς 20 γόνατα προσεκύνουν αὐτῷ. Καὶ ὅτε ἐνέπαιξαν
αὐτῷ, ἐξέδυσαν αὐτὸν τὴν πορφύραν καὶ ἐνέδυσαν
σθ/α αὐτὸν τὰ ἱμάτια τὰ ἴδια· καὶ ἐξάγουσιν αὐ-
21 τὸν ἵνα σταυρώσωσιν αὐτόν· [k] καὶ ἀγγαρεύουσι — k Matt. 27. 32. Luc. 23. 26.

παράγοντά τινα Σίμωνα Κυρηναῖον, ἐρχόμενον ἀπ'
ἀγροῦ, τὸν πατέρα Ἀλεξάνδρου καὶ Ῥούφου, ἵνα
ἄρῃ τὸν σταυρὸν αὐτοῦ.
[l] ΚΑῚ φέρουσιν αὐτὸν ἐπὶ Γολγοθᾶ τόπον, 22
ὅ ἐστι μεθερμηνευόμενον Κρανίου τόπος. Καὶ 23
ἐδίδουν αὐτῷ πιεῖν ἐσμυρνισμένον οἶνον· ὁ δὲ
οὐκ ἔλαβε. [m] Καὶ σταυρώσαντες αὐτὸν δι- 24
εμέριζον τὰ ἱμάτια αὐτοῦ, βάλλοντες κλῆρον ἐπ'
αὐτὰ, τίς τί ἄρῃ. [n] ἦν δὲ ὥρα τρίτη, καὶ ἐσταύ- 25
ρωσαν αὐτόν. [o] Καὶ ἦν ἡ ἐπιγραφὴ τῆς αἰτίας 26
αὐτοῦ ἐπιγεγραμμένη, "Ὁ βασιλεὺς τῶν Ἰου-
δαίων." [p] Καὶ σὺν αὐτῷ σταυροῦσι δύο λῃστὰς, 27
ἕνα ἐκ δεξιῶν καὶ ἕνα ἐξ εὐωνύμων αὐτοῦ· [q] καὶ 28
ἐπληρώθη ἡ γραφὴ ἡ λέγουσα, 'Καὶ μετὰ ἀνόμων
ἐλογίσθη.' [r] Καὶ οἱ παραπορευόμενοι ἐβλασφή- 29
μουν αὐτὸν κινοῦντες τὰς κεφαλὰς αὐτῶν καὶ
λέγοντες, "Οὐαὶ ὁ καταλύων τὸν ναὸν καὶ ἐν
τρισὶν ἡμέραις οἰκοδομῶν, σῶσον σεαυτὸν καὶ 30
κατάβα ἀπὸ τοῦ σταυροῦ." Ὁμοίως δὲ καὶ οἱ 31
ἀρχιερεῖς ἐμπαίζοντες πρὸς ἀλλήλους μετὰ τῶν
γραμματέων ἔλεγον, "Ἄλλους ἔσωσεν, ἑαυτὸν
οὐ δύναται σῶσαι. ὁ Χριστὸς ὁ βασιλεὺς τοῦ 32
Ἰσραὴλ καταβάτω νῦν ἀπὸ τοῦ σταυροῦ, ἵνα
ἴδωμεν καὶ πιστεύσωμεν." Καὶ οἱ συνεσταυρω-
μένοι αὐτῷ ὠνείδιζον αὐτόν. [s] Γενομένης δὲ ὥρας 33
ἕκτης σκότος ἐγένετο ἐφ' ὅλην τὴν γῆν ἕως ὥρας
ἐννάτης· [t] καὶ τῇ ὥρᾳ τῇ ἐννάτῃ ἐβόησεν ὁ 34
Ἰησοῦς φωνῇ μεγάλῃ, λέγων, "Ἐλωΐ Ἐλωΐ,
λαμμᾶ σαβαχθανί;" ὅ ἐστι μεθερμηνευόμενον,
"Ὁ Θεός μου ὁ Θεός μου, εἰς τί με ἐγκατ-
έλιπες;" Καί τινες τῶν παρεστηκότων ἀκούσαντες 35

l Matt. 27. 33. Luc. 23. 33. Joan. 19. 17.
m Ps. 22. 18. Matt. 27. 35. Luc. 23. 34. Joan. 19. 23.
n Matt. 27. 45. Luc. 23. 44. Joan. 19. 14.
o Matt. 27. 37. Luc. 23. 38. Joan. 19. 19.
p Matt. 27. 38. Luc. 23. 32.
q Esa. 53. 12. Luc. 22. 37.
r Psal. 22. 7. et 69. 20. et 109. 25. Matt. 27. 39. Luc. 23. 35. supr. 14. 58. Joan. 2. 19.
s Matt. 27. 45. Luc. 23. 44.
t Psal. 22. 1. Matt. 27. 46.

σι/α (22), σια/δ (23), σιβ/α (24), σιγ/ι (25), σιδ/α (26), σιε/α (27), σις/η (28), σιζ/ς (29), σιη/β (31), σιθ/β (32), σκ/β (33), σκα/ς (34)

σκβ β 36 ἔλεγον, "Ἰδοὺ Ἡλίαν φωνεῖ." [u] Δραμὼν δὲ — u Psal. 69. 21. Joan. 19. 29.
εἷς, καὶ γεμίσας σπόγγον ὄξους περιθείς τε κα-
λάμῳ, ἐπότιζεν αὐτὸν, λέγων, "Ἄφετε ἴδωμεν εἰ
ἔρχεται Ἡλίας καθελεῖν αὐτόν."
σκγ α 37 [x] Ὁ δὲ Ἰησοῦς ἀφεὶς φωνὴν μεγάλην ἐξ- — x Matt. 27. 50. Luc. 23. 46. Joan. 19. 30.
σκδ β 38 έπνευσε. [y] Καὶ τὸ καταπέτασμα τοῦ ναοῦ ἐσχί- — y 2 Par. 3. 14. Matt. 27. 51. Luc. 23. 45.
39 σθη εἰς δύο ἀπὸ ἄνωθεν ἕως κάτω. [z] Ἰδὼν δὲ — z Matt. 27. 54. Luc. 23. 47.
σκε β ὁ κεντυρίων ὁ παρεστηκὼς ἐξ ἐναντίας αὐτοῦ ὅτι
οὕτω κράξας ἐξέπνευσεν, εἶπεν, "Ἀληθῶς ὁ ἄν-
σκς ς 40 θρωπος οὗτος υἱὸς ἦν Θεοῦ." [a] Ἦσαν δὲ καὶ — a Matt. 27. 55. Luc. 23. 49.
γυναῖκες ἀπὸ μακρόθεν θεωροῦσαι, ἐν αἷς ἦν καὶ
Μαρία ἡ Μαγδαληνὴ καὶ Μαρία ἡ τοῦ Ἰακώβου
41 τοῦ μικροῦ καὶ Ἰωσῆ μήτηρ καὶ Σαλώμη, [b] αἳ καὶ — b Luc. 8. 2, 3.
ὅτε ἦν ἐν τῇ Γαλιλαίᾳ ἠκολούθουν αὐτῷ καὶ διη-
κόνουν αὐτῷ, καὶ ἄλλαι πολλαὶ αἱ συναναβᾶσαι
αὐτῷ εἰς Ἱεροσόλυμα.
ΜΗ' 42 [c] Καὶ ἤδη ὀψίας γενομένης, ἐπεὶ ἦν παρα- — c Matt. 27. 57. Luc. 23. 50. Joan. 19. 38.
σκζ α 43 σκευὴ, ὅ ἐστι προσάββατον, ἦλθεν Ἰωσὴφ ὁ ἀπὸ
Ἀριμαθαίας, εὐσχήμων βουλευτὴς, ὃς καὶ αὐτὸς
ἦν προσδεχόμενος τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ· τολ-
μήσας εἰσῆλθε πρὸς Πιλάτον, καὶ ᾐτήσατο τὸ
44 σῶμα τοῦ Ἰησοῦ. ὁ δὲ Πιλάτος ἐθαύμασεν εἰ
ἤδη τέθνηκε· καὶ προσκαλεσάμενος τὸν κεντυ-
45 ρίωνα ἐπηρώτησεν αὐτὸν εἰ πάλαι ἀπέθανε· καὶ
γνοὺς ἀπὸ τοῦ κεντυρίωνος ἐδωρήσατο τὸ σῶμα
σκη α 46 τῷ Ἰωσήφ. [d] καὶ ἀγοράσας σινδόνα καὶ καθελὼν — d Matt. 27. 59. Luc. 23. 53. Joan. 19. 41, 42.
αὐτὸν ἐνείλησε τῇ σινδόνι, καὶ κατέθηκεν αὐτὸν
ἐν μνημείῳ ὃ ἦν λελατομημένον ἐκ πέτρας· καὶ
προσεκύλισε λίθον ἐπὶ τὴν θύραν τοῦ μνημείου.
σκθ ς 47 ἡ δὲ Μαρία ἡ Μαγδαληνὴ καὶ Μαρία Ἰωσῆ ἐθεώ-
ρουν ποῦ τίθεται.

e Matt. 28. 1. Luc. 24. 1. Joan. 20. 1.

ᵉ ΚΑῚ διαγενομένου τοῦ σαββάτου Μαρία ἡ 16 σλ η
Μαγδαληνὴ καὶ Μαρία ἡ τοῦ Ἰακώβου καὶ Σα-
λώμη ἠγόρασαν ἀρώματα, ἵνα ἐλθοῦσαι ἀλείψω-
σιν αὐτόν. καὶ λίαν πρωῒ τῆς μιᾶς σαββάτων 2 σλα α
ἔρχονται ἐπὶ τὸ μνημεῖον, ἀνατείλαντος τοῦ ἡλίου.
καὶ ἔλεγον πρὸς ἑαυτὰς, “Τίς ἀποκυλίσει ἡμῖν 3
τὸν λίθον ἐκ τῆς θύρας τοῦ μνημείου;” Καὶ ἀνα- 4
βλέψασαι θεωροῦσιν ὅτι ἀποκεκύλισται ὁ λίθος·

f Matt. 28. 2. Joan. 20. 12.

ἦν γὰρ μέγας σφόδρα. ᶠ καὶ εἰσελθοῦσαι εἰς τὸ 5
μνημεῖον εἶδον νεανίσκον καθήμενον ἐν τοῖς δεξιοῖς
περιβεβλημένον στολὴν λευκὴν, καὶ ἐξεθαμβή-

g Matt. 28. 5. Luc. 24. 5.

θησαν. ᵍ ὁ δὲ λέγει αὐταῖς, “Μὴ ἐκθαμβεῖσθε. 6 σλβ β
Ἰησοῦν ζητεῖτε τὸν Ναζαρηνὸν τὸν ἐσταυρωμένον·
ἠγέρθη, οὐκ ἔστιν ὧδε· ἴδε ὁ τόπος ὅπου ἔθηκαν

h 14. 28. Matt. 26. 32. et 28. 10. Act. 1. 3. et 13. 31. 1 Cor. 15. 5.

αὐτόν. ʰ ἀλλ᾽ ὑπάγετε, εἴπατε τοῖς μαθηταῖς 7
αὐτοῦ καὶ τῷ Πέτρῳ, ὅτι προάγει ὑμᾶς εἰς τὴν
Γαλιλαίαν· ἐκεῖ αὐτὸν ὄψεσθε, καθὼς εἶπεν ὑμῖν.”

i Matt. 28. 8. Luc. 24. 9. Joan. 20. 18.

ⁱ Καὶ ἐξελθοῦσαι ταχὺ ἔφυγον ἀπὸ τοῦ μνημείου· 8 σλγ β
εἶχε δὲ αὐτὰς τρόμος καὶ ἔκστασις· καὶ οὐδενὶ
οὐδὲν εἶπον, ἐφοβοῦντο γάρ.

k Joan. 20. 14, 16. Luc. 8. 2.

ᵏ Ἀναστὰς δὲ πρωῒ πρώτῃ σαββάτου ἐφάνη 9
πρῶτον Μαρίᾳ τῇ Μαγδαληνῇ, ἀφ᾽ ἧς ἐκβεβλήκει
ἑπτὰ δαιμόνια. ἐκείνη πορευθεῖσα ἀπήγγειλε τοῖς 10
μετ᾽ αὐτοῦ γενομένοις, πενθοῦσι καὶ κλαίουσι.
κἀκεῖνοι ἀκούσαντες ὅτι ζῇ καὶ ἐθεάθη ὑπ᾽ αὐτῆς 11 σλδ ι

l Luc. 24. 13.

ἠπίστησαν. ˡ Μετὰ δὲ ταῦτα δυσὶν ἐξ αὐτῶν 12 σλε η
περιπατοῦσιν ἐφανερώθη ἐν ἑτέρᾳ μορφῇ, πορευ-
ομένοις εἰς ἀγρόν. κἀκεῖνοι ἀπελθόντες ἀπήγ- 13
γειλαν τοῖς λοιποῖς· οὐδὲ ἐκείνοις ἐπίστευσαν.

m Luc. 24. 36. Joan. 20. 19. 1 Cor. 15. 5, 7.

ᵐ Ὕστερον ἀνακειμένοις αὐτοῖς τοῖς ἕνδεκα ἐφα- 14 σλϛ ι
νερώθη, καὶ ὠνείδισε τὴν ἀπιστίαν αὐτῶν καὶ

σκληροκαρδίαν, ὅτι τοῖς θεασαμένοις αὐτὸν ἐγη-
15 γερμένον οὐκ ἐπίστευσαν. [n] Καὶ εἶπεν αὐτοῖς,
"Πορευθέντες εἰς τὸν κόσμον ἅπαντα κηρύξατε
16 τὸ εὐαγγέλιον πάσῃ τῇ κτίσει. [o] ὁ πιστεύσας
καὶ βαπτισθεὶς σωθήσεται· ὁ δὲ ἀπιστήσας κατα
17 κριθήσεται. [p] σημεῖα δὲ τοῖς πιστεύσασι ταῦτα
παρακολουθήσει· ἐν τῷ ὀνόματί μου δαιμόνια ἐκ-
18 βαλοῦσι, γλώσσαις λαλήσουσι καιναῖς, [q] ὄφεις
ἀροῦσι, κἂν θανάσιμόν τι πίωσιν, οὐ μὴ αὐτοὺς
βλάψει· ἐπὶ ἀρρώστους χεῖρας ἐπιθήσουσι, καὶ
καλῶς ἕξουσιν."
19 [r] Ὁ μὲν οὖν Κύριος μετὰ τὸ λαλῆσαι αὐτοῖς
ἀνελήφθη εἰς τὸν οὐρανὸν καὶ ἐκάθισεν ἐκ δεξιῶν
20 τοῦ Θεοῦ· [s] ἐκεῖνοι δὲ ἐξελθόντες ἐκήρυξαν παν-
ταχοῦ, τοῦ Κυρίου συνεργοῦντος καὶ τὸν λόγον
βεβαιοῦντος διὰ τῶν ἐπακολουθούντων σημείων.
Ἀμήν.

n Matt. 28. 19. Joan. 15. 16.
o Joan. 3. 18, 36. et 12. 48.
p Luc. 10. 17. Act. 5. 16. et 8. 7. et 16. 18. et 2. 4. et 10. 46. et 19. 6. 1 Cor. 12. 10, 28.
q Luc. 10. 19. Act. 28. 3, 8.
r Psal. 110. 1. Luc. 24. 50, 51. Act. 1. 2, 3, 9.
s Act. 14. 3. Heb. 2. 4.

Dale E. Heath

Η ΚΑΙΝΗ ΔΙΑΘΗΚΗ

Fascicle III

ΚΑΤΑ ΛΟΥΚΑΝ

eproduced by photographic offset at the University of Chicago Press
from Η ΚΑΙΝΗ ΔΙΑΘΗΚΗ (Oxford, 1873)

ΤΟ ΚΑΤΑ ΛΟΥΚΑΝ

ΑΓΙΟΝ ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΝ.

ᾱ ι 1 ’Επειδήπερ πολλοὶ ἐπεχείρησαν ἀνατά-
ξασθαι διήγησιν περὶ τῶν πεπληροφορημένων ἐν
2 ἡμῖν πραγμάτων, [t] καθὼς παρέδοσαν ἡμῖν οἱ ἀπ’ t Heb. 2. 3. 1 Joan. 1. 1.
ἀρχῆς αὐτόπται καὶ ὑπηρέται γενόμενοι τοῦ λό-
3 γου, [u] ἔδοξε κἀμοὶ, παρηκολουθηκότι ἄνωθεν πᾶσιν u Act. 1. 1.
ἀκριβῶς, καθεξῆς σοὶ γράψαι, κράτιστε Θεόφιλε,

ἵνα ἐπιγνῷς περὶ ὧν κατηχήθης λόγων τὴν ἀσφά- 4
λειαν.

x Matt. 2. 1. 1 Par. 24. 10, 19. Neh. 12. 4, 17.

[x] ἘΓΕΝΕΤΟ ἐν ταῖς ἡμέραις Ἡρώδου τοῦ 5
βασιλέως τῆς Ἰουδαίας ἱερεύς τις ὀνόματι Ζαχα-
ρίας ἐξ ἐφημερίας Ἀβιά· καὶ ἡ γυνὴ αὐτοῦ ἐκ
τῶν θυγατέρων Ἀαρὼν, καὶ τὸ ὄνομα αὐτῆς Ἐλι-
σάβετ. ἦσαν δὲ δίκαιοι ἀμφότεροι ἐνώπιον τοῦ 6
Θεοῦ, πορευόμενοι ἐν πάσαις ταῖς ἐντολαῖς καὶ
δικαιώμασι τοῦ Κυρίου ἄμεμπτοι. καὶ οὐκ ἦν 7
αὐτοῖς τέκνον, καθότι ἡ Ἐλισάβετ ἦν στεῖρα, καὶ
ἀμφότεροι προβεβηκότες ἐν ταῖς ἡμέραις αὐτῶν
ἦσαν. Ἐγένετο δὲ ἐν τῷ ἱερατεύειν αὐτὸν ἐν 8
τῇ τάξει τῆς ἐφημερίας αὐτοῦ ἔναντι τοῦ Θεοῦ,

y Exod. 30. 7. Heb. 9. 6.

[y] κατὰ τὸ ἔθος τῆς ἱερατείας ἔλαχε τοῦ θυμιᾶσαι 9
εἰσελθὼν εἰς τὸν ναὸν τοῦ Κυρίου· καὶ πᾶν τὸ 10
πλῆθος τοῦ λαοῦ ἦν προσευχόμενον ἔξω τῇ ὥρᾳ

z Exod. 30. 1.

τοῦ θυμιάματος. [z] ὤφθη δὲ αὐτῷ ἄγγελος Κυρίου 11
ἑστὼς ἐκ δεξιῶν τοῦ θυσιαστηρίου τοῦ θυμιά-
ματος· καὶ ἐταράχθη Ζαχαρίας ἰδὼν, καὶ φόβος 12

a ver. 60.

ἐπέπεσεν ἐπ' αὐτόν. [a] Εἶπε δὲ πρὸς αὐτὸν ὁ 13
ἄγγελος, "Μὴ φοβοῦ, Ζαχαρία· διότι εἰσηκού-
σθη ἡ δέησίς σου, καὶ ἡ γυνή σου Ἐλισάβετ
γεννήσει υἱόν σοι, καὶ καλέσεις τὸ ὄνομα αὐτοῦ
Ἰωάννην· καὶ ἔσται χαρά σοι καὶ ἀγαλλίασις, 14
καὶ πολλοὶ ἐπὶ τῇ γεννήσει αὐτοῦ χαρήσονται.

b Num. 6. 3. Jud. 13. 4. Jer. 1. 5. Gal. 1. 15.

[b] ἔσται γὰρ μέγας ἐνώπιον τοῦ Κυρίου· καὶ οἶνον 15
καὶ σίκερα οὐ μὴ πίῃ· καὶ Πνεύματος Ἁγίου

c Mal. 4. 5. Matt. 11. 14.

πλησθήσεται ἔτι ἐκ κοιλίας μητρὸς αὐτοῦ. [c] καὶ 16
πολλοὺς τῶν υἱῶν Ἰσραὴλ ἐπιστρέψει ἐπὶ Κύριον

d Mal. 4. 6. Matt. 3. 1. Marc. 9. 12.

τὸν Θεὸν αὐτῶν· [d] καὶ αὐτὸς προελεύσεται ἐνώ- 17
πιον αὐτοῦ ἐν πνεύματι καὶ δυνάμει Ἡλίου,

ἐπιστρέψαι καρδίας πατέρων ἐπὶ τέκνα, καὶ ἀπει-
θεῖς ἐν φρονήσει δικαίων, ἑτοιμάσαι Κυρίῳ λαὸν
18 κατεσκευασμένον." [e] Καὶ εἶπε Ζαχαρίας πρὸς
τὸν ἄγγελον, "Κατὰ τί γνώσομαι τοῦτο; ἐγὼ
γάρ εἰμι πρεσβύτης, καὶ ἡ γυνή μου προβεβηκυῖα
19 ἐν ταῖς ἡμέραις αὐτῆς." [f] Καὶ ἀποκριθεὶς ὁ
ἄγγελος εἶπεν αὐτῷ, "Ἐγώ εἰμι Γαβριὴλ ὁ παρ-
εστηκὼς ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ· καὶ ἀπεστάλην λαλῆ-
σαι πρός σε καὶ εὐαγγελίσασθαί σοι ταῦτα.
20 καὶ ἰδοὺ ἔσῃ σιωπῶν καὶ μὴ δυνάμενος λαλῆσαι
ἄχρι ἧς ἡμέρας γένηται ταῦτα, ἀνθ' ὧν οὐκ ἐπί-
στευσας τοῖς λόγοις μου, οἵτινες πληρωθήσονται
21 εἰς τὸν καιρὸν αὐτῶν." Καὶ ἦν ὁ λαὸς προσ-
δοκῶν τὸν Ζαχαρίαν· καὶ ἐθαύμαζον ἐν τῷ χρο-
22 νίζειν αὐτὸν ἐν τῷ ναῷ. ἐξελθὼν δὲ οὐκ ἠδύνατο
λαλῆσαι αὐτοῖς· καὶ ἐπέγνωσαν ὅτι ὀπτασίαν
ἑώρακεν ἐν τῷ ναῷ· καὶ αὐτὸς ἦν διανεύων αὐ-
23 τοῖς, καὶ διέμενε κωφός. καὶ ἐγένετο ὡς ἐπλή-
σθησαν αἱ ἡμέραι τῆς λειτουργίας αὐτοῦ, ἀπῆλθεν
24 εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ. Μετὰ δὲ ταύτας τὰς
ἡμέρας συνέλαβεν Ἐλισάβετ ἡ γυνὴ αὐτοῦ,
καὶ περιέκρυβεν ἑαυτὴν μῆνας πέντε, λέγουσα,
25 "[h] Ὅτι οὕτω μοι πεποίηκεν ὁ Κύριος ἐν ἡμέ-
ραις αἷς ἐπεῖδεν ἀφελεῖν τὸ ὄνειδός μου ἐν ἀν-
θρώποις."
26 ἘΝ δὲ τῷ μηνὶ τῷ ἕκτῳ ἀπεστάλη ὁ ἄγγελος
Γαβριὴλ ὑπὸ τοῦ Θεοῦ εἰς πόλιν τῆς Γαλιλαίας,
27 ᾗ ὄνομα Ναζαρὲτ, [i] πρὸς παρθένον μεμνηστευ-
μένην ἀνδρὶ ᾧ ὄνομα Ἰωσὴφ, ἐξ οἴκου Δαβίδ·
28 καὶ τὸ ὄνομα τῆς παρθένου Μαριάμ. καὶ εἰσ-
ελθὼν ὁ ἄγγελος πρὸς αὐτὴν εἶπε, "Χαῖρε,

e Gen. 17. 17.
f Dan. 8. 16. et 9. 21. Matt. 18. 10.
h Gen. 30. 23. Esa. 4. 1.
i Matt. 1. 18.

*κεχαριτωμένη· ὁ Κύριος μετὰ σοῦ, εὐλογημένη
σὺ ἐν γυναιξίν.” Ἡ δὲ ἰδοῦσα διεταράχθη ἐπὶ* 29
*τῷ λόγῳ αὐτοῦ, καὶ διελογίζετο ποταπὸς εἴη ὁ
ἀσπασμὸς οὗτος. Καὶ εἶπεν ὁ ἄγγελος αὐτῇ,* 30
“ *Μὴ φοβοῦ, Μαριάμ· εὗρες γὰρ χάριν παρὰ τῷ
Θεῷ.* [k] *καὶ ἰδοὺ συλλήψῃ ἐν γαστρὶ, καὶ τέξῃ* 31
υἱὸν, καὶ καλέσεις τὸ ὄνομα αὐτοῦ Ἰησοῦν. [l] *οὗ-* 32
*τος ἔσται μέγας, καὶ υἱὸς ὑψίστου κληθήσεται·
καὶ δώσει αὐτῷ Κύριος ὁ Θεὸς τὸν θρόνον Δαβὶδ
τοῦ πατρὸς αὐτοῦ,* [m] *καὶ βασιλεύσει ἐπὶ τὸν* 33
*οἶκον Ἰακὼβ εἰς τοὺς αἰῶνας, καὶ τῆς βασιλείας
αὐτοῦ οὐκ ἔσται τέλος.” Εἶπε δὲ Μαριὰμ πρὸς* 34
τὸν ἄγγελον, “ *Πῶς ἔσται τοῦτο, ἐπεὶ ἄνδρα οὐ
γινώσκω;” Καὶ ἀποκριθεὶς ὁ ἄγγελος εἶπεν αὐτῇ,* 35
“ *Πνεῦμα Ἅγιον ἐπελεύσεται ἐπί σε, καὶ δύναμις
ὑψίστου ἐπισκιάσει σοι· διὸ καὶ τὸ γεννώμενον
ἅγιον κληθήσεται Υἱὸς Θεοῦ. καὶ ἰδοὺ Ἐλισά-* 36
*βετ ἡ συγγενής σου καὶ αὐτὴ συνειληφυῖα υἱὸν
ἐν γήρᾳ αὐτῆς· καὶ οὗτος μὴν ἕκτος ἐστὶν αὐτῇ
τῇ καλουμένῃ στείρᾳ·* [n] *ὅτι οὐκ ἀδυνατήσει παρὰ* 37
τῷ Θεῷ πᾶν ῥῆμα.” Εἶπε δὲ Μαριὰμ, “ *Ἰδοὺ* 38
*ἡ δούλη Κυρίου· γένοιτό μοι κατὰ τὸ ῥῆμά σου.”
Καὶ ἀπῆλθεν ἀπ᾽ αὐτῆς ὁ ἄγγελος.*

Ἀναστᾶσα δὲ Μαριὰμ ἐν ταῖς ἡμέραις ταύταις 39
*ἐπορεύθη εἰς τὴν ὀρεινὴν μετὰ σπουδῆς εἰς πόλιν
Ἰούδα, καὶ εἰσῆλθεν εἰς τὸν οἶκον Ζαχαρίου, καὶ* 40
ἠσπάσατο τὴν Ἐλισάβετ. καὶ ἐγένετο ὡς ἤκου- 41
*σεν ἡ Ἐλισάβετ τὸν ἀσπασμὸν τῆς Μαρίας,
ἐσκίρτησε τὸ βρέφος ἐν τῇ κοιλίᾳ αὐτῆς· καὶ
ἐπλήσθη Πνεύματος Ἁγίου ἡ Ἐλισάβετ, καὶ* 42
ἀνεφώνησε φωνῇ μεγάλῃ καὶ εἶπεν, “ *Εὐλογημένη*

k 2. 21. Esa. 7. 14. Matt. 1. 21.
l Esa. 9. 6. et 16. 5. et 54. 5. 2 Sam. 7. 12. Psal. 132. 11.
m Dan. 2. 44. et 7. 14, 27. Mich. 4. 7. Esa. 9. 7. 1 Par. 22. 10. Psal. 45. 6. et 89. 36. Jer. 23. 5. 1 Cor. 15. 24. Heb. 1. 8.
n 18. 27. Job 42. 2. Jer. 32. 17. Zach. 8. 6. Matt. 19. 26.

σὺ ἐν γυναιξὶ, καὶ εὐλογημένος ὁ καρπὸς τῆς
43 κοιλίας σου. καὶ πόθεν μοι τοῦτο, ἵνα ἔλθῃ ἡ
44 μήτηρ τοῦ Κυρίου μου πρός με; ἰδοὺ γὰρ, ὡς
ἐγένετο ἡ φωνὴ τοῦ ἀσπασμοῦ σου εἰς τὰ ὦτά
μου, ἐσκίρτησεν ἐν ἀγαλλιάσει τὸ βρέφος ἐν
45 τῇ κοιλίᾳ μου. καὶ μακαρία ἡ πιστεύσασα, ὅτι
ἔσται τελείωσις τοῖς λελαλημένοις αὐτῇ παρὰ
Κυρίου."
46 Καὶ εἶπε Μαριὰμ, "Μεγαλύνει ἡ ψυχή μου
47 τὸν Κύριον, καὶ ἠγαλλίασε τὸ πνεῦμά μου ἐπὶ
48 τῷ Θεῷ τῷ σωτῆρί μου, [p] ὅτι ἐπέβλεψεν ἐπὶ
τὴν ταπείνωσιν τῆς δούλης αὐτοῦ. ἰδοὺ γὰρ ἀπὸ
49 τοῦ νῦν μακαριοῦσί με πᾶσαι αἱ γενεαί· ὅτι
ἐποίησέ μοι μεγαλεῖα ὁ δυνατός· καὶ ἅγιον τὸ
50 ὄνομα αὐτοῦ, [q] καὶ τὸ ἔλεος αὐτοῦ εἰς γενεὰς
51 γενεῶν τοῖς φοβουμένοις αὐτόν. [r] ἐποίησε κράτος
ἐν βραχίονι αὐτοῦ· διεσκόρπισεν ὑπερηφάνους
52 διανοίᾳ καρδίας αὐτῶν· [s] καθεῖλε δυνάστας ἀπὸ
53 θρόνων, καὶ ὕψωσε ταπεινούς· [t] πεινῶντας ἐν-
έπλησεν ἀγαθῶν, καὶ πλουτοῦντας ἐξαπέστειλε
54 κενούς. [u] ἀντελάβετο Ἰσραὴλ παιδὸς αὐτοῦ,
55 μνησθῆναι ἐλέους ([x] καθὼς ἐλάλησε πρὸς τοὺς
πατέρας ἡμῶν) τῷ Ἀβραὰμ καὶ τῷ σπέρματι
56 αὐτοῦ εἰς τὸν αἰῶνα." Ἔμεινε δὲ Μαριὰμ σὺν
αὐτῇ ὡσεὶ μῆνας τρεῖς, καὶ ὑπέστρεψεν εἰς τὸν
οἶκον αὐτῆς.
57 Τῇ δὲ Ἐλισάβετ ἐπλήσθη ὁ χρόνος τοῦ τεκεῖν
58 αὐτὴν, καὶ ἐγέννησεν υἱόν. [y] καὶ ἤκουσαν οἱ περί-
οικοι καὶ οἱ συγγενεῖς αὐτῆς ὅτι ἐμεγάλυνε Κύριος
τὸ ἔλεος αὐτοῦ μετ' αὐτῆς, καὶ συνέχαιρον αὐτῇ.
59 [z] Καὶ ἐγένετο ἐν τῇ ὀγδόῃ ἡμέρᾳ, ἦλθον περιτεμεῖν

p 1 Sam. 1. 11. Gen. 30. 13.
q Gen. 17. 7. Exod. 20. 6. Psal. 103. 17.
r Esa. 29. 14. et 51. 9. et 52. 10. Ps. 33. 10. 1 Pet. 5. 5.
s 1 Sam. 2. 7, 8. Ps. 113. 7. Job 5. 11. et 12. 18, 19, 21.
t Psal. 34. 10. 1 Sam. 2. 5.
u Esa. 30. 18. et 41. 8. et 54. 5. Jer. 31. 3, 20.
x Gen. 17. 19. et 22. 18. Ps. 132. 11.
y Supr. ver. 14.
z Gen. 17. 12. Lev. 12. 3.

τὸ παιδίον· καὶ ἐκάλουν αὐτὸ ἐπὶ τῷ ὀνόματι τοῦ
πατρὸς αὐτοῦ Ζαχαρίαν. [a] καὶ ἀποκριθεῖσα ἡ 60
μήτηρ αὐτοῦ εἶπεν, "Οὐχὶ, ἀλλὰ κληθήσεται
Ἰωάννης." Καὶ εἶπον πρὸς αὐτὴν, "Ὅτι οὐδείς 61
ἐστιν ἐν τῇ συγγενείᾳ σου, ὃς καλεῖται τῷ ὀνό-
ματι τούτῳ." Ἐνένευον δὲ τῷ πατρὶ αὐτοῦ, τὸ 62
τί ἂν θέλοι καλεῖσθαι αὐτόν. [b] καὶ αἰτήσας πι- 63
νακίδιον ἔγραψε λέγων, "Ἰωάννης ἐστὶ τὸ ὄνομα
αὐτοῦ·" καὶ ἐθαύμασαν πάντες. Ἀνεῴχθη δὲ τὸ 64
στόμα αὐτοῦ παραχρῆμα καὶ ἡ γλῶσσα αὐτοῦ,
καὶ ἐλάλει εὐλογῶν τὸν Θεόν. Καὶ ἐγένετο ἐπὶ 65
πάντας φόβος τοὺς περιοικοῦντας αὐτούς· καὶ ἐν
ὅλῃ τῇ ὀρεινῇ τῆς Ἰουδαίας διελαλεῖτο πάντα τὰ
ῥήματα ταῦτα· καὶ ἔθεντο πάντες οἱ ἀκούσαντες 66
ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτῶν, λέγοντες, "Τί ἄρα τὸ παι-
δίον τοῦτο ἔσται;" Καὶ χεὶρ Κυρίου ἦν μετ'
αὐτοῦ. Καὶ Ζαχαρίας ὁ πατὴρ αὐτοῦ ἐπλήσθη 67
Πνεύματος Ἁγίου, καὶ προεφήτευσε λέγων,
"[c] Εὐλογητὸς Κύριος ὁ Θεὸς τοῦ Ἰσραὴλ, ὅτι 68
ἐπεσκέψατο καὶ ἐποίησε λύτρωσιν τῷ λαῷ αὐτοῦ,
[d] καὶ ἤγειρε κέρας σωτηρίας ἡμῖν ἐν τῷ οἴκῳ 69
Δαβὶδ τοῦ παιδὸς αὐτοῦ, [e] καθὼς ἐλάλησε διὰ 70
στόματος τῶν ἁγίων τῶν ἀπ' αἰῶνος προφητῶν
αὐτοῦ, σωτηρίαν ἐξ ἐχθρῶν ἡμῶν καὶ ἐκ χειρὸς 71
πάντων τῶν μισούντων ἡμᾶς· ποιῆσαι ἔλεος μετὰ 72
τῶν πατέρων ἡμῶν καὶ μνησθῆναι διαθήκης ἁγίας
αὐτοῦ, [f] ὅρκον ὃν ὤμοσε πρὸς Ἀβραὰμ τὸν πα- 73
τέρα ἡμῶν, τοῦ δοῦναι ἡμῖν [g] ἀφόβως ἐκ χειρὸς 74
τῶν ἐχθρῶν ἡμῶν ῥυσθέντας λατρεύειν αὐτῷ [h] ἐν 75
ὁσιότητι καὶ δικαιοσύνῃ ἐνώπιον αὐτοῦ πάσας τὰς
ἡμέρας τῆς ζωῆς ἡμῶν. [i] Καὶ σὺ, παιδίον, 76

a ver. 13.
b ver. 13.
c 2. 30. Matt. 1. 21.
d Ps. 132. 17.
e Psal. 72. 12. Jer. 23. 6. et 30. 10. Dan. 9. 27.
f Gen. 22. 16, Psal. 105. 9. Jer. 31. 33. Heb. 6. 13.
g Heb. 9. 14.
h 1 Pet. 1. 15.
i ver. 17. Mal. 3. 1. et 4. 5.

προφήτης ὑψίστου κληθήσῃ· προπορεύσῃ γὰρ
πρὸ προσώπου Κυρίου, ἑτοιμάσαι ὁδοὺς αὐτοῦ,
77 [k] τοῦ δοῦναι γνῶσιν σωτηρίας τῷ λαῷ αὐτοῦ ἐν — k 3. 3.
78 ἀφέσει ἁμαρτιῶν αὐτῶν [l] διὰ σπλάγχνα ἐλέους — l Mal. 4. 2. Zach. 3. 8. et 6. 12.
Θεοῦ ἡμῶν, ἐν οἷς ἐπεσκέψατο ἡμᾶς ἀνατολὴ ἐξ
79 ὕψους, [m] ἐπιφᾶναι τοῖς ἐν σκότει καὶ σκιᾷ θανά- — m Esa. 9. 1. et 42. 7. et 43. 8. et 49. 9. et 60. 1. Matt. 4. 16.
του καθημένοις, τοῦ κατευθῦναι τοὺς πόδας ἡμῶν
80 εἰς ὁδὸν εἰρήνης." [n] Τὸ δὲ παιδίον ηὔξανε καὶ — n 2. 40.
ἐκραταιοῦτο πνεύματι· καὶ ἦν ἐν ταῖς ἐρήμοις ἕως
ἡμέρας ἀναδείξεως αὐτοῦ πρὸς τὸν Ἰσραήλ.

Α′ 2 ἘΓΈΝΕΤΟ δὲ ἐν ταῖς ἡμέραις ἐκείναις, ἐξῆλθε
δόγμα παρὰ Καίσαρος Αὐγούστου, ἀπογράφεσθαι
2 πᾶσαν τὴν οἰκουμένην. αὕτη ἡ ἀπογραφὴ πρώτη
3 ἐγένετο ἡγεμονεύοντος τῆς Συρίας Κυρηνίου. καὶ
ἐπορεύοντο πάντες ἀπογράφεσθαι, ἕκαστος εἰς
4 τὴν ἰδίαν πόλιν. [o] Ἀνέβη δὲ καὶ Ἰωσὴφ ἀπὸ — o Mich. 5. 2. Joan. 7. 42. 1 Sam. 16. 4. Matt. 1. 1. et seqq.
τῆς Γαλιλαίας ἐκ πόλεως Ναζαρὲτ εἰς τὴν Ἰου-
δαίαν, εἰς πόλιν Δαβὶδ ἥτις καλεῖται Βηθλεέμ,
διὰ τὸ εἶναι αὐτὸν ἐξ οἴκου καὶ πατριᾶς Δαβίδ,
5 ἀπογράψασθαι σὺν Μαριὰμ τῇ μεμνηστευμένῃ
β/ε 6 αὐτῷ γυναικὶ, οὔσῃ ἐγκύῳ. Ἐγένετο δὲ ἐν τῷ
εἶναι αὐτοὺς ἐκεῖ, ἐπλήσθησαν αἱ ἡμέραι τοῦ
7 τεκεῖν αὐτὴν, [p] καὶ ἔτεκε τὸν υἱὸν αὐτῆς τὸν πρω- — p Matt. 1. 25.
τότοκον, καὶ ἐσπαργάνωσεν αὐτὸν καὶ ἀνέκλινεν
αὐτὸν ἐν τῇ φάτνῃ, διότι οὐκ ἦν αὐτοῖς τόπος ἐν
τῷ καταλύματι.

Β′ γ/ι 8 Καὶ ποιμένες ἦσαν ἐν τῇ χώρᾳ τῇ αὐτῇ ἀγραυ-
λοῦντες καὶ φυλάσσοντες φυλακὰς τῆς νυκτὸς ἐπὶ
9 τὴν ποίμνην αὐτῶν. καὶ ἰδοὺ ἄγγελος Κυρίου
ἐπέστη αὐτοῖς, καὶ δόξα Κυρίου περιέλαμψεν
10 αὐτούς· καὶ ἐφοβήθησαν φόβον μέγαν. καὶ

εἶπεν αὐτοῖς ὁ ἄγγελος, "Μὴ φοβεῖσθε· ἰδοὺ
γὰρ εὐαγγελίζομαι ὑμῖν χαρὰν μεγάλην, ἥτις
ἔσται παντὶ τῷ λαῷ, ὅτι ἐτέχθη ὑμῖν σήμερον 11
σωτὴρ, ὅς ἐστι Χριστὸς Κύριος, ἐν πόλει Δαβίδ.
καὶ τοῦτο ὑμῖν τὸ σημεῖον· εὑρήσετε βρέφος 12
q Dan. 7. 10. Apoc. 5. 11. ἐσπαργανωμένον, κείμενον ἐν τῇ φάτνῃ." [q] Καὶ 13
ἐξαίφνης ἐγένετο σὺν τῷ ἀγγέλῳ πλῆθος στρα-
τιᾶς οὐρανίου, αἰνούντων τὸν Θεὸν καὶ λεγόντων,
r 19. 38. Esa. 57. 19. Eph. 2. 17. Rom. 5. 1. "[r] Δόξα ἐν ὑψίστοις Θεῷ, καὶ ἐπὶ γῆς εἰρήνη, ἐν 14
ἀνθρώποις εὐδοκία." Καὶ ἐγένετο, ὡς ἀπῆλθον 15
ἀπ' αὐτῶν εἰς τὸν οὐρανὸν οἱ ἄγγελοι, καὶ οἱ
ἄνθρωποι οἱ ποιμένες εἶπον πρὸς ἀλλήλους,
"Διέλθωμεν δὴ ἕως Βηθλεὲμ καὶ ἴδωμεν τὸ
ῥῆμα τοῦτο τὸ γεγονὸς, ὃ ὁ Κύριος ἐγνώρισεν
ἡμῖν." Καὶ ἦλθον σπεύσαντες, καὶ ἀνεῦρον τήν 16
τε Μαριὰμ καὶ τὸν Ἰωσὴφ καὶ τὸ βρέφος κεί-
μενον ἐν τῇ φάτνῃ· ἰδόντες δὲ διεγνώρισαν περὶ 17
τοῦ ῥήματος τοῦ λαληθέντος αὐτοῖς περὶ τοῦ παι-
δίου τούτου. καὶ πάντες οἱ ἀκούσαντες ἐθαύμασαν 18
περὶ τῶν λαληθέντων ὑπὸ τῶν ποιμένων πρὸς αὐ-
τούς· ἡ δὲ Μαριὰμ πάντα συνετήρει τὰ ῥήματα 19
ταῦτα συμβάλλουσα ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτῆς. καὶ 20
ἐπέστρεψαν οἱ ποιμένες δοξάζοντες καὶ αἰνοῦντες
τὸν Θεὸν ἐπὶ πᾶσιν οἷς ἤκουσαν καὶ εἶδον, καθὼς
ἐλαλήθη πρὸς αὐτούς.

s Gen. 17. 12. Lev. 12. 3. Joan. 7. 22. [s] ΚΑῚ ὅτε ἐπλήσθησαν ἡμέραι ὀκτὼ τοῦ περι- 21
t 1. 31. Matt. 1. 21. τεμεῖν τὸ παιδίον, [t] καὶ ἐκλήθη τὸ ὄνομα αὐτοῦ
Ἰησοῦς, τὸ κληθὲν ὑπὸ τοῦ ἀγγέλου πρὸ τοῦ
συλληφθῆναι αὐτὸν ἐν τῇ κοιλίᾳ.

u Lev. 12. 2. et seqq. [u] ΚΑῚ ὅτε ἐπλήσθησαν αἱ ἡμέραι τοῦ καθα- 22
ρισμοῦ αὐτῶν κατὰ τὸν νόμον Μωσέως, ἀνήγαγον

αὐτὸν εἰς Ἱεροσόλυμα παραστῆσαι τῷ Κυρίῳ,
23 καθὼς γέγραπται ἐν νόμῳ Κυρίου, ‘ [v] Ὅτι πᾶν
ἄρσεν διανοῖγον μήτραν ἅγιον τῷ Κυρίῳ κληθή-
24 σεται,’ καὶ τοῦ δοῦναι θυσίαν κατὰ τὸ εἰρημένον
ἐν νόμῳ Κυρίου, ‘ [x] Ζεῦγος τρυγόνων ἢ δύο νεοσ-
σοὺς περιστερῶν.’

Γ′ 25 Καὶ ἰδοὺ ἦν ἄνθρωπος ἐν Ἱερουσαλὴμ ᾧ ὄνομα
Συμεὼν, καὶ ὁ ἄνθρωπος οὗτος δίκαιος καὶ εὐλα-
βὴς, προσδεχόμενος παράκλησιν τοῦ Ἰσραήλ· καὶ
26 Πνεῦμα Ἅγιον ἦν ἐπ᾽ αὐτόν· καὶ ἦν αὐτῷ κεχρη-
ματισμένον ὑπὸ τοῦ Πνεύματος τοῦ Ἁγίου, μὴ
ἰδεῖν θάνατον πρὶν ἢ ἴδῃ τὸν Χριστὸν Κυρίου.
27 Καὶ ἦλθεν ἐν τῷ Πνεύματι εἰς τὸ ἱερόν· καὶ ἐν
τῷ εἰσαγαγεῖν τοὺς γονεῖς τὸ παιδίον Ἰησοῦν,
τοῦ ποιῆσαι αὐτοὺς κατὰ τὸ εἰθισμένον τοῦ νόμου
28 περὶ αὐτοῦ, καὶ αὐτὸς ἐδέξατο αὐτὸ εἰς τὰς
ἀγκάλας αὐτοῦ, καὶ εὐλόγησε τὸν Θεὸν καὶ εἶπε,
29 “ [y] Νῦν ἀπολύεις τὸν δοῦλόν σου, δέσποτα, κατὰ
30 τὸ ῥῆμά σου ἐν εἰρήνῃ· [z] ὅτι εἶδον οἱ ὀφθαλ-
31 μοί μου τὸ σωτήριόν σου, ὃ ἡτοίμασας κατὰ
32 πρόσωπον πάντων τῶν λαῶν, [a] φῶς εἰς ἀπο-
κάλυψιν ἐθνῶν, καὶ δόξαν λαοῦ σου Ἰσραήλ.”
33 Καὶ ἦν Ἰωσὴφ καὶ ἡ μήτηρ αὐτοῦ θαυμάζοντες
34 ἐπὶ τοῖς λαλουμένοις περὶ αὐτοῦ. [b] καὶ εὐλό-
γησεν αὐτοὺς Συμεὼν, καὶ εἶπε πρὸς Μαριὰμ
τὴν μητέρα αὐτοῦ, “ Ἰδοὺ οὗτος κεῖται εἰς
πτῶσιν καὶ ἀνάστασιν πολλῶν ἐν τῷ Ἰσραὴλ,
35 καὶ εἰς σημεῖον ἀντιλεγόμενον ([c] καὶ σοῦ δὲ
αὐτῆς τὴν ψυχὴν διελεύσεται ῥομφαία), ὅπως
ἂν ἀποκαλυφθῶσιν ἐκ πολλῶν καρδιῶν διαλο-
γισμοί.”

v Exod. 13. 2. et 22. 29. et 34. 19. Num. 3. 13. et 8. 16, 17.

x Lev. 12. 6, 8.

y Gen. 46. 30. Phil. 1. 23.

z 3. 6. Psal. 98. 2. Esa. 52. 10.

a 1. 68. Esa. 42. 6. et 49. 6. Act. 13. 47. et 28. 28.

b Esa. 8. 14. Matt. 21. 44. Rom. 9. 32, 33. 1 Pet. 2. 8. 1 Cor. 1. 23, 24. 2 Cor. 2. 16. Act. 28. 22.

c Joan. 19. 25.

Καὶ ἦν Ἄννα προφῆτις, θυγάτηρ Φανουὴλ, 36 Δ′
ἐκ φυλῆς Ἀσήρ, αὕτη προβεβηκυῖα ἐν ἡμέραις
πολλαῖς, ζήσασα ἔτη μετὰ ἀνδρὸς ἑπτὰ ἀπὸ τῆς
d 1 Sam. 1. 22. παρθενίας αὐτῆς, [d] καὶ αὕτη χήρα ὡς ἐτῶν ὀγδο- 37
ηκοντατεσσάρων, ἣ οὐκ ἀφίστατο ἀπὸ τοῦ ἱεροῦ,
νηστείαις καὶ δεήσεσι λατρεύουσα νύκτα καὶ
ἡμέραν· καὶ αὕτη αὐτῇ τῇ ὥρᾳ ἐπιστᾶσα ἀνθ- 38
ωμολογεῖτο τῷ Κυρίῳ, καὶ ἐλάλει περὶ αὐτοῦ
πᾶσι τοῖς προσδεχομένοις λύτρωσιν ἐν Ἱερου-
σαλήμ. Καὶ ὡς ἐτέλεσαν ἅπαντα τὰ κατὰ τὸν 39
νόμον Κυρίου, ὑπέστρεψαν εἰς τὴν Γαλιλαίαν εἰς
e ver. 52. et 1. 80. τὴν πόλιν αὐτῶν Ναζαρέτ. [e] Τὸ δὲ παιδίον 40
ηὔξανε, καὶ ἐκραταιοῦτο πνεύματι, πληρούμενον
σοφίας· καὶ χάρις Θεοῦ ἦν ἐπ᾽ αὐτό.

f Deut. 16. 1. Exod. 23. 15, 17. et 34. 23. Lev. 23. 5. [f] ΚΑΙ ἐπορεύοντο οἱ γονεῖς αὐτοῦ κατ᾽ ἔτος εἰς 41
Ἱερουσαλὴμ τῇ ἑορτῇ τοῦ πάσχα. καὶ ὅτε ἐγένετο 42
ἐτῶν δώδεκα, ἀναβάντων αὐτῶν εἰς Ἱεροσόλυμα
κατὰ τὸ ἔθος τῆς ἑορτῆς, καὶ τελειωσάντων τὰς 43
ἡμέρας, ἐν τῷ ὑποστρέφειν αὐτοὺς ὑπέμεινεν
Ἰησοῦς ὁ παῖς ἐν Ἱερουσαλήμ· καὶ οὐκ ἔγνω
Ἰωσὴφ καὶ ἡ μήτηρ αὐτοῦ· νομίσαντες δὲ αὐτὸν 44
ἐν τῇ συνοδίᾳ εἶναι ἦλθον ἡμέρας ὁδόν· καὶ ἀν-
εζήτουν αὐτὸν ἐν τοῖς συγγενέσι καὶ ἐν τοῖς
γνωστοῖς, καὶ μὴ εὑρόντες αὐτὸν ὑπέστρεψαν 45
εἰς Ἱερουσαλὴμ ζητοῦντες αὐτόν. Καὶ ἐγένετο 46
μεθ᾽ ἡμέρας τρεῖς, εὗρον αὐτὸν ἐν τῷ ἱερῷ καθ-
εζόμενον ἐν μέσῳ τῶν διδασκάλων, καὶ ἀκούοντα
g 4. 22, 32. Matt. 7. 28. Marc. 1. 22. Joan. 7. 15, 46. αὐτῶν καὶ ἐπερωτῶντα αὐτούς· [g] ἐξίσταντο δὲ 47 δ/β
πάντες οἱ ἀκούοντες αὐτοῦ ἐπὶ τῇ συνέσει καὶ
ταῖς ἀποκρίσεσιν αὐτοῦ. Καὶ ἰδόντες αὐτὸν 48 ε/ι
ἐξεπλάγησαν· καὶ πρὸς αὐτὸν ἡ μήτηρ αὐτοῦ

εἶπε, "Τέκνον, τί ἐποίησας ἡμῖν οὕτως; ἰδοὺ
ὁ πατήρ σου κἀγὼ ὀδυνώμενοι ἐζητοῦμέν σε."
49 Καὶ εἶπε πρὸς αὐτοὺς, "Τί ὅτι ἐζητεῖτέ με; οὐκ
ᾔδειτε ὅτι ἐν τοῖς τοῦ πατρός μου δεῖ εἶναί με;"
50 [h] Καὶ αὐτοὶ οὐ συνῆκαν τὸ ῥῆμα ὃ ελάλησεν
51 αὐτοῖς. Καὶ κατέβη μετ' αὐτῶν· καὶ ἦλθεν εἰς
Ναζαρὲτ, καὶ ἦν ὑποτασσόμενος αὐτοῖς. καὶ ἡ
μήτηρ αὐτοῦ διετήρει πάντα τὰ ῥήματα ταῦτα
52 ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτῆς. [i] καὶ Ἰησοῦς προέκοπτε
σοφίᾳ καὶ ἡλικίᾳ καὶ χάριτι παρὰ Θεῷ καὶ
ἀνθρώποις.

Ε′ ς γ
3 ἘΝ ἔτει δὲ πεντεκαιδεκάτῳ τῆς ἡγεμονίας
Τιβερίου Καίσαρος, ἡγεμονεύοντος Ποντίου Πι-
λάτου τῆς Ἰουδαίας, καὶ τετραρχοῦντος τῆς Γαλι-
λαίας Ἡρώδου, Φιλίππου δὲ τοῦ ἀδελφοῦ αὐτοῦ
τετραρχοῦντος τῆς Ἰτουραίας καὶ Τραχωνίτιδος
χώρας, καὶ Λυσανίου τῆς Ἀβιληνῆς τετραρχοῦν-
2 τος, [k] ἐπ' ἀρχιερέων Ἄννα καὶ Καϊάφα, ἐγένετο
ῥῆμα Θεοῦ ἐπὶ Ἰωάννην τὸν τοῦ Ζαχαρίου υἱὸν
δ α
3 ἐν τῇ ἐρήμῳ· [l] καὶ ἦλθεν εἰς πᾶσαν τὴν περί-
χωρον τοῦ Ἰορδάνου, κηρύσσων βάπτισμα μετα-
4 νοίας εἰς ἄφεσιν ἁμαρτιῶν, ὡς γέγραπται ἐν
βίβλῳ λόγων Ἡσαΐου τοῦ προφήτου, λέγοντος,
'[m] Φωνὴ βοῶντος ἐν τῇ ἐρήμῳ, Ἑτοιμάσατε τὴν
ὁδὸν Κυρίου, εὐθείας ποιεῖτε τὰς τρίβους αὐτοῦ.
5 πᾶσα φάραγξ πληρωθήσεται, καὶ πᾶν ὄρος καὶ
βουνὸς ταπεινωθήσεται, καὶ ἔσται τὰ σκολιὰ εἰς
6 εὐθεῖαν, καὶ αἱ τραχεῖαι εἰς ὁδοὺς λείας· [n] καὶ
ὄψεται πᾶσα σὰρξ τὸ σωτήριον τοῦ Θεοῦ.'
η ε
7 [o] Ἔλεγεν οὖν τοῖς ἐκπορευομένοις ὄχλοις βαπτι-
σθῆναι ὑπ' αὐτοῦ, "Γεννήματα ἐχιδνῶν, τίς

h 9. 45. et 18. 34.
i 1. 80. et 2. 40. 1 Sam. 2. 26.
k Joan. 11. 49. 51. et 18. 13. Act. 4. 6.
l Matt. 3. 1. Marc. 1. 4.
m Esa. 40. 3. Matt. 3. 3. Marc. 1. 3. Joan. 1. 23.
n 2. 30. Psal. 98. 2. Esa. 52. 10.
o Matt. 3. 7. et 23. 33.

ὑπέδειξεν ὑμῖν φυγεῖν ἀπὸ τῆς μελλούσης ὀργῆς;
p Matt. 3. 8. Joan. 8. 39. Act. 13. 26.
[p] ποιήσατε οὖν καρποὺς ἀξίους τῆς μετανοίας· 8
καὶ μὴ ἄρξησθε λέγειν ἐν ἑαυτοῖς, Πατέρα ἔχομεν
τὸν Ἀβραάμ· λέγω γὰρ ὑμῖν ὅτι δύναται ὁ Θεὸς
ἐκ τῶν λίθων τούτων ἐγεῖραι τέκνα τῷ Ἀβραάμ.
q Matt. 3. 10. et 7. 19.
[q] ἤδη δὲ καὶ ἡ ἀξίνη πρὸς τὴν ῥίζαν τῶν δένδρων 9
κεῖται· πᾶν οὖν δένδρον μὴ ποιοῦν καρπὸν καλὸν
ἐκκόπτεται καὶ εἰς πῦρ βάλλεται."
r Act. 2. 37.
[r] Καὶ ἐπηρώτων αὐτὸν οἱ ὄχλοι λέγοντες, "Τί 10 ς'
s 1 Joan. 3. 17. et 4. 20. Jac. 2. 15, 16.
οὖν ποιήσομεν;" [s] Ἀποκριθεὶς δὲ λέγει αὐτοῖς, 11 θ / ι
"Ὁ ἔχων δύο χιτῶνας μεταδότω τῷ μὴ ἔχοντι·
καὶ ὁ ἔχων βρώματα ὁμοίως ποιείτω." Ἦλθον 12
δὲ καὶ τελῶναι βαπτισθῆναι, καὶ εἶπον πρὸς
αὐτόν, "Διδάσκαλε, τί ποιήσομεν;" Ὁ δὲ εἶπε 13
πρὸς αὐτούς, "Μηδὲν πλέον παρὰ τὸ διατεταγ-
μένον ὑμῖν πράσσετε." Ἐπηρώτων δὲ αὐτὸν 14
καὶ στρατευόμενοι λέγοντες, "Καὶ ἡμεῖς τί
ποιήσομεν;" Καὶ εἶπε πρὸς αὐτούς, "Μηδένα
διασείσητε μηδὲ συκοφαντήσητε· καὶ ἀρκεῖσθε
τοῖς ὀψωνίοις ὑμῶν."
Προσδοκῶντος δὲ τοῦ λαοῦ, καὶ διαλογιζο- 15
μένων πάντων ἐν ταῖς καρδίαις αὐτῶν περὶ τοῦ
t Matt. 3. 11. Marc. 1. 7, 8. Joan. 1. 26. Act. 1. 5. et 11. 16. et 13. 25. et 19. 4.
Ἰωάννου, μήποτε αὐτὸς εἴη ὁ Χριστός, [t] ἀπ- 16 ι / α
εκρίνατο ὁ Ἰωάννης ἅπασι λέγων, "Ἐγὼ μὲν
ὕδατι βαπτίζω ὑμᾶς· ἔρχεται δὲ ὁ ἰσχυρότερός
μου, οὗ οὐκ εἰμὶ ἱκανὸς λῦσαι τὸν ἱμάντα τῶν
u Esa. 44. 3. Joel 2. 28. Act. 2. 4. et 11. 15.
ὑποδημάτων αὐτοῦ· [u] αὐτὸς ὑμᾶς βαπτίσει ἐν
v Matt. 3. 12.
Πνεύματι Ἁγίῳ καὶ πυρί· [v] οὗ τὸ πτύον ἐν τῇ 17 ια / ε
χειρὶ αὐτοῦ, καὶ διακαθαριεῖ τὴν ἅλωνα αὐτοῦ,
καὶ συνάξει τὸν σῖτον εἰς τὴν ἀποθήκην αὐτοῦ,
τὸ δὲ ἄχυρον κατακαύσει πυρὶ ἀσβέστῳ." Πολλὰ 18

μὲν οὖν καὶ ἕτερα παρακαλῶν εὐηγγελίζετο τὸν
ιβ β 19 λαόν. [x] Ὁ δὲ Ἡρώδης ὁ τετράρχης, ἐλεγχό- x Matt. 14. 3. Marc. 6. 17.
μενος ὑπ' αὐτοῦ περὶ Ἡρωδιάδος τῆς γυναικὸς
Φιλίππου τοῦ ἀδελφοῦ αὐτοῦ, καὶ περὶ πάντων
20 ὧν ἐποίησε πονηρῶν ὁ Ἡρώδης, προσέθηκε καὶ
τοῦτο ἐπὶ πᾶσι, καὶ κατέκλεισε τὸν Ἰωάννην ἐν
τῇ φυλακῇ.
ιγ α 21 [y] Ἐγένετο δὲ ἐν τῷ βαπτισθῆναι ἅπαντα τὸν y Matt. 3. 13. Marc. 1. 9. Joan. 1. 32.
λαὸν, καὶ Ἰησοῦ βαπτισθέντος καὶ προσευχο-
22 μένου, ἀνεῳχθῆναι τὸν οὐρανὸν, [z] καὶ καταβῆναι z 9. 35. Esa. 42. 1. Matt. 3. 17. et 17. 5. Marc. 9. 7. Col. 1. 13. 2 Pet. 1. 17.
τὸ Πνεῦμα τὸ Ἅγιον σωματικῷ εἴδει ὡσεὶ περι-
στερὰν ἐπ' αὐτὸν, καὶ φωνὴν ἐξ οὐρανοῦ γενέσθαι
λέγουσαν, "Σὺ εἶ ὁ υἱός μου ὁ ἀγαπητὸς, ἐν σοὶ
ιδ γ 23 ηὐδόκησα." [a] Καὶ αὐτὸς ἦν ὁ Ἰησοῦς ὡσεὶ ἐτῶν a Matt. 13. 55. Marc. 6. 3. Joan. 6. 42.
τριάκοντα ἀρχόμενος, ὢν, ὡς ἐνομίζετο, υἱὸς Ἰω-
24 σὴφ, τοῦ Ἠλὶ, [b] τοῦ Ματθὰτ, τοῦ Λευῒ, τοῦ b Matt. 1. 1. et seqq.
25 Μελχὶ, τοῦ Ἰαννὰ, τοῦ Ἰωσὴφ, τοῦ Ματταθίου,
τοῦ Ἀμὼς, τοῦ Ναοὺμ, τοῦ Ἐσλὶ, τοῦ Ναγγαὶ,
26 τοῦ Μαὰθ, τοῦ Ματταθίου, τοῦ Σεμεῒ, τοῦ Ἰω-
27 σὴφ, τοῦ Ἰούδα, τοῦ Ἰωαννᾶ, τοῦ Ῥησὰ, τοῦ
28 Ζοροβάβελ, τοῦ Σαλαθιὴλ, τοῦ Νηρὶ, τοῦ Μελχὶ,
τοῦ Ἀδδὶ, τοῦ Κωσὰμ, τοῦ Ἐλμωδὰμ, τοῦ Ἢρ,
29 τοῦ Ἰωσὴ, τοῦ Ἐλιέζερ, τοῦ Ἰωρεὶμ, τοῦ Ματ-
30 θὰτ, τοῦ Λευῒ, τοῦ Συμεὼν, τοῦ Ἰούδα, τοῦ
31 Ἰωσὴφ, τοῦ Ἰωνὰν, τοῦ Ἐλιακεὶμ, τοῦ Μελεᾶ,
τοῦ Μαϊνὰν, τοῦ Ματταθὰ, τοῦ [c] Ναθὰν, τοῦ c 2 Sam. 5. 14. 1 Par. 3. 5. Zach. 12. 12.
32 Δαβὶδ, [d] τοῦ Ἰεσσαὶ, τοῦ Ὠβὴδ, τοῦ Βοὸζ, d Ruth 4. 18. 1 Par. 2. 10.
33 τοῦ Σαλμὼν, τοῦ Ναασσὼν, τοῦ Ἀμιναδὰβ, τοῦ
34 Ἀρὰμ, τοῦ Ἐσρὼμ, τοῦ Φαρὲς, τοῦ Ἰούδα, τοῦ
Ἰακὼβ, τοῦ Ἰσαὰκ, τοῦ [e] Ἀβραὰμ, τοῦ Θάρα, e Gen. 11. 24, 25, 26.
35 τοῦ Ναχὼρ, τοῦ Σαροὺχ, τοῦ Ῥαγαῦ, τοῦ Φάλεκ,

f Gen. 5. 6, &c. et 11. 10, &c.
τοῦ Ἔβερ, τοῦ Σαλὰ, [f] τοῦ Καϊνὰν, τοῦ Ἀρ- 36
φαξὰδ, τοῦ Σὴμ, τοῦ Νῶε, τοῦ Λάμεχ, τοῦ 37
Μαθουσάλα, τοῦ Ἐνὼχ, τοῦ Ἰαρὲδ, τοῦ Μαλε-
g Gen. 5. 3.
λεὴλ, τοῦ Καϊνὰν, τοῦ Ἐνὼς, τοῦ [g] Σὴθ, τοῦ 38
Ἀδὰμ, τοῦ Θεοῦ.

h Matt. 4. 1. Marc. 1. 12.
[h] ἸΗΣΟΥ͂Σ δὲ Πνεύματος Ἁγίου πλήρης ὑπ- 4 Ζʹ
ἐστρεψεν ἀπὸ τοῦ Ἰορδάνου· καὶ ἤγετο ἐν τῷ ιε β
i Exod. 34. 28. 1 Reg. 19. 8.
Πνεύματι εἰς τὴν ἔρημον [i] ἡμέρας τεσσαράκοντα 2
πειραζόμενος ὑπὸ τοῦ διαβόλου· καὶ οὐκ ἔφαγεν ις ε
οὐδὲν ἐν ταῖς ἡμέραις ἐκείναις· καὶ συντελεσθει-
σῶν αὐτῶν ὕστερον ἐπείνασε. καὶ εἶπεν αὐτῷ 3
ὁ διάβολος, "Εἰ υἱὸς εἶ τοῦ Θεοῦ, εἰπὲ τῷ λίθῳ
τούτῳ ἵνα γένηται ἄρτος." Καὶ ἀπεκρίθη Ἰησοῦς 4
k Deut. 8. 3.
πρὸς αὐτὸν λέγων, "Γέγραπται, '[k] Ὅτι οὐκ ἐπ'
ἄρτῳ μόνῳ ζήσεται ὁ ἄνθρωπος, ἀλλ' ἐπὶ παντὶ
l Matt. 4. 8.
ῥήματι Θεοῦ.'" [l] Καὶ ἀναγαγὼν αὐτὸν ὁ διά- 5
βολος εἰς ὄρος ὑψηλὸν ἔδειξεν αὐτῷ πάσας τὰς
βασιλείας τῆς οἰκουμένης ἐν στιγμῇ χρόνου· καὶ 6
εἶπεν αὐτῷ ὁ διάβολος, "Σοὶ δώσω τὴν ἐξουσίαν
ταύτην ἅπασαν καὶ τὴν δόξαν αὐτῶν· ὅτι ἐμοὶ
παραδέδοται, καὶ ᾧ ἐὰν θέλω δίδωμι αὐτήν· σὺ 7
οὖν ἐὰν προσκυνήσῃς ἐνώπιόν μου, ἔσται σου
πάντα." Καὶ ἀποκριθεὶς αὐτῷ εἶπεν ὁ Ἰησοῦς, 8
"Ὕπαγε ὀπίσω μου, Σατανᾶ· γέγραπται γὰρ,
m Deut. 6. 13. et 10. 20. 1 Sam. 7. 3.
'[m] Προσκυνήσεις Κύριον τὸν Θεόν σου, καὶ αὐτῷ
n Matt. 4. 5.
μόνῳ λατρεύσεις.'" [n] Καὶ ἤγαγεν αὐτὸν εἰς 9
Ἱερουσαλὴμ καὶ ἔστησεν αὐτὸν ἐπὶ τὸ πτερύγιον
τοῦ ἱεροῦ, καὶ εἶπεν αὐτῷ, "Εἰ ὁ υἱὸς εἶ τοῦ
Θεοῦ, βάλε σεαυτὸν ἐντεῦθεν κάτω· γέγραπται 10
o Psal. 91. 11.
γὰρ, '[o] Ὅτι τοῖς ἀγγέλοις αὐτοῦ ἐντελεῖται περὶ
σοῦ, τοῦ διαφυλάξαι σε· καὶ ὅτι ἐπὶ χειρῶν 11

ἀροῦσί σε, μήποτε προσκόψῃς πρὸς λίθον τὸν
12 πόδα σου.' " Καὶ ἀποκριθεὶς εἶπεν αὐτῷ ὁ Ἰη-
σοῦς, " Ὅτι εἴρηται, ' p Οὐκ ἐκπειράσεις Κύριον p Deut. 6. 16.
13 τὸν Θεόν σου.' " Καὶ συντελέσας πάντα πειρα-
σμὸν ὁ διάβολος ἀπέστη ἀπ' αὐτοῦ ἄχρι καιροῦ.
ιγ α 14 q ΚΑῚ ὑπέστρεψεν ὁ Ἰησοῦς ἐν τῇ δυνάμει q Matt. 4. 12. Marc. 1. 14.
τοῦ Πνεύματος εἰς τὴν Γαλιλαίαν· καὶ φήμη Joan. 4. 43. Act. 10. 37.
ἐξῆλθε καθ' ὅλης τῆς περιχώρου περὶ αὐτοῦ.
15 καὶ αὐτὸς ἐδίδασκεν ἐν ταῖς συναγωγαῖς αὐτῶν,
ιη ι 16 δοξαζόμενος ὑπὸ πάντων. r καὶ ἦλθεν εἰς τὴν r Matt. 2. 23. et 13. 54.
Ναζαρὲτ, οὗ ἦν τεθραμμένος, καὶ εἰσῆλθε κατὰ Marc. 6. 1. Joan. 4. 43.
τὸ εἰωθὸς αὐτῷ ἐν τῇ ἡμέρᾳ τῶν σαββάτων εἰς Neh. 8. 5, 6.
17 τὴν συναγωγὴν, καὶ ἀνέστη ἀναγνῶναι. καὶ ἐπ-
εδόθη αὐτῷ βιβλίον Ἡσαΐου τοῦ προφήτου· καὶ
ἀναπτύξας τὸ βιβλίον εὗρε τὸν τόπον οὗ ἦν
18 γεγραμμένον, ' s Πνεῦμα Κυρίου ἐπ' ἐμὲ, οὗ ἕνεκεν s Matt. 11. 5. Esa. 42. 7.
ἔχρισέ με εὐαγγελίζεσθαι πτωχοῖς, ἀπέσταλκέ et 61. 1, 2.
με ἰάσασθαι τοὺς συντετριμμένους τὴν καρδίαν,
19 κηρῦξαι αἰχμαλώτοις ἄφεσιν καὶ τυφλοῖς ἀνά-
βλεψιν, ἀποστεῖλαι τεθραυσμένους ἐν ἀφέσει,
20 t κηρῦξαι ἐνιαυτὸν Κυρίου δεκτόν.' Καὶ πτύξας τὸ t Lev. 25. 10.
βιβλίον, ἀποδοὺς τῷ ὑπηρέτῃ, ἐκάθισε· καὶ πάν-
των ἐν τῇ συναγωγῇ οἱ ὀφθαλμοὶ ἦσαν ἀτενί-
21 ζοντες αὐτῷ. Ἤρξατο δὲ λέγειν πρὸς αὐτοὺς,
" Ὅτι σήμερον πεπλήρωται ἡ γραφὴ αὕτη ἐν
ιθ α 22 τοῖς ὠσὶν ὑμῶν." u Καὶ πάντες ἐμαρτύρουν u 2. 47. Esa. 50. 4.
αὐτῷ, καὶ ἐθαύμαζον ἐπὶ τοῖς λόγοις τῆς χάριτος Matt. 13. 54. Marc. 6. 2, 3.
τοῖς ἐκπορευομένοις ἐκ τοῦ στόματος αὐτοῦ, καὶ Joan. 6. 42.
κ ι 23 ἔλεγον, " Οὐχ οὗτός ἐστιν ὁ υἱὸς Ἰωσήφ;" x Καὶ x Matt. 4. 13. et 13. 54.
εἶπε πρὸς αὐτοὺς, " Πάντως ἐρεῖτέ μοι τὴν παρα-
βολὴν ταύτην, Ἰατρὲ, θεράπευσον σεαυτόν· ὅσα

ἠκούσαμεν γενόμενα ἐν τῇ Καπερναοὺμ ποίησον
καὶ ὧδε ἐν τῇ πατρίδι σου."
[y] Εἶπε δὲ, "Ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὅτι οὐδεὶς προ- 24
φήτης δεκτός ἐστιν ἐν τῇ πατρίδι αὐτοῦ. [z] ἐπ' 25
ἀληθείας δὲ λέγω ὑμῖν, πολλαὶ χῆραι ἦσαν ἐν
ταῖς ἡμέραις Ἡλίου ἐν τῷ Ἰσραὴλ, ὅτε ἐκλείσθη
ὁ οὐρανὸς ἐπὶ ἔτη τρία καὶ μῆνας ἕξ, ὡς ἐγένετο
λιμὸς μέγας ἐπὶ πᾶσαν τὴν γῆν· καὶ πρὸς οὐδε- 26
μίαν αὐτῶν ἐπέμφθη Ἡλίας, εἰ μὴ εἰς Σάρεπτα
τῆς Σιδῶνος πρὸς γυναῖκα χήραν. [a] καὶ πολλοὶ 27
λεπροὶ ἦσαν ἐπὶ Ἐλισσαίου τοῦ προφήτου ἐν τῷ
Ἰσραήλ· καὶ οὐδεὶς αὐτῶν ἐκαθαρίσθη, εἰ μὴ
Νεεμὰν ὁ Σύρος." Καὶ ἐπλήσθησαν πάντες 28
θυμοῦ ἐν τῇ συναγωγῇ ἀκούοντες ταῦτα· καὶ 29
ἀναστάντες ἐξέβαλον αὐτὸν ἔξω τῆς πόλεως, καὶ
ἤγαγον αὐτὸν ἕως τῆς ὀφρύος τοῦ ὄρους ἐφ' οὗ
ἡ πόλις αὐτῶν ᾠκοδόμητο, εἰς τὸ κατακρημνίσαι
αὐτόν· αὐτὸς δὲ διελθὼν διὰ μέσου αὐτῶν ἐπο- 30
ρεύετο.
[b] ΚΑΙ κατῆλθεν εἰς Καπερναοὺμ πόλιν τῆς 31
Γαλιλαίας· καὶ ἦν διδάσκων αὐτοὺς ἐν τοῖς σάβ-
βασι. [c] καὶ ἐξεπλήσσοντο ἐπὶ τῇ διδαχῇ αὐτοῦ, 32
ὅτι ἐν ἐξουσίᾳ ἦν ὁ λόγος αὐτοῦ. [d] Καὶ ἐν τῇ 33
συναγωγῇ ἦν ἄνθρωπος ἔχων πνεῦμα δαιμονίου
ἀκαθάρτου, καὶ ἀνέκραξε φωνῇ μεγάλῃ λέγων, 34
"Ἔα, τί ἡμῖν καὶ σοὶ, Ἰησοῦ Ναζαρηνέ; ἦλθες
ἀπολέσαι ἡμᾶς; οἶδά σε τίς εἶ, ὁ ἅγιος τοῦ
Θεοῦ." Καὶ ἐπετίμησεν αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς λέγων, 35
"Φιμώθητι, καὶ ἔξελθε ἐξ αὐτοῦ." Καὶ ῥίψαν
αὐτὸν τὸ δαιμόνιον εἰς τὸ μέσον ἐξῆλθεν ἀπ'
αὐτοῦ μηδὲν βλάψαν αὐτόν. καὶ ἐγένετο θάμβος 36

y Matt. 13. 57. Marc. 6. 4. Joan. 4. 44.
z 1 Reg. 17. 7. Jac. 5. 17.
a 2 Reg. 5. 14.
b Matt. 4. 13. Marc. 1. 21.
c Matt. 7. 28, 29. Marc. 1. 22.
d Marc. 1. 23.

κα / α — κβ / ι — κγ / η — κδ / β — Η' — κε / η

ἐπὶ πάντας, καὶ συνελάλουν πρὸς ἀλλήλους λέ-
γοντες, "Τίς ὁ λόγος οὗτος, ὅτι ἐν ἐξουσίᾳ καὶ
δυνάμει ἐπιτάσσει τοῖς ἀκαθάρτοις πνεύμασι, καὶ
37 ἐξέρχονται;" Καὶ ἐξεπορεύετο ἦχος περὶ αὐτοῦ
εἰς πάντα τόπον τῆς περιχώρου.
Θ' 38 [e] Ἀναστὰς δὲ ἐκ τῆς συναγωγῆς εἰσῆλθεν εἰς e Matt. 8. 14.
κϛ/β τὴν οἰκίαν Σίμωνος· ἡ πενθερὰ δὲ τοῦ Σίμωνος Marc. 1. 29, 30.
ἦν συνεχομένη πυρετῷ μεγάλῳ· καὶ ἠρώτησαν
39 αὐτὸν περὶ αὐτῆς. καὶ ἐπιστὰς ἐπάνω αὐτῆς
ἐπετίμησε τῷ πυρετῷ, καὶ ἀφῆκεν αὐτήν· παρα-
χρῆμα δὲ ἀναστᾶσα διηκόνει αὐτοῖς.
Ι' 40 [f] Δύνοντος δὲ τοῦ ἡλίου πάντες ὅσοι εἶχον f Matt. 8. 16.
ἀσθενοῦντας νόσοις ποικίλαις ἤγαγον αὐτοὺς πρὸς Marc. 1. 32.
αὐτόν· ὁ δὲ ἑνὶ ἑκάστῳ αὐτῶν τὰς χεῖρας ἐπιθεὶς
κζ/η 41 ἐθεράπευσεν αὐτούς. [g] ἐξήρχετο δὲ καὶ δαιμόνια g Marc. 1. 34. et 3. 11.
ἀπὸ πολλῶν, κράζοντα καὶ λέγοντα, "Ὅτι σὺ
εἶ ὁ Χριστὸς ὁ υἱὸς τοῦ Θεοῦ." Καὶ ἐπιτιμῶν
οὐκ εἴα αὐτὰ λαλεῖν, ὅτι ᾔδεισαν τὸν Χριστὸν
κη/η 42 αὐτὸν εἶναι. [h] Γενομένης δὲ ἡμέρας ἐξελθὼν h Marc. 1. 35.
ἐπορεύθη εἰς ἔρημον τόπον, καὶ οἱ ὄχλοι ἐζήτουν
αὐτὸν καὶ ἦλθον ἕως αὐτοῦ, καὶ κατεῖχον αὐτὸν
43 τοῦ μὴ πορεύεσθαι ἀπ' αὐτῶν. ὁ δὲ εἶπε πρὸς
αὐτούς, "Ὅτι καὶ ταῖς ἑτέραις πόλεσιν εὐαγγελί-
σασθαί με δεῖ τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ· ὅτι εἰς
44 τοῦτο ἀπέσταλμαι." Καὶ ἦν κηρύσσων ἐν ταῖς
συναγωγαῖς τῆς Γαλιλαίας.
κθ/ι 5 [i] ἘΓΈΝΕΤΟ δὲ ἐν τῷ τὸν ὄχλον ἐπικεῖσθαι i Matt. 13. 2.
αὐτῷ τοῦ ἀκούειν τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ, καὶ αὐτὸς Marc. 4. 1.
2 ἦν ἑστὼς παρὰ τὴν λίμνην Γεννησαρέτ· [k] καὶ k Matt. 4. 18.
εἶδε δύο πλοῖα ἑστῶτα παρὰ τὴν λίμνην· οἱ δὲ Marc. 1. 16.
ἁλιεῖς ἀποβάντες ἀπ' αὐτῶν ἀπέπλυναν τὰ δίκτυα.

ἐμβὰς δὲ εἰς ἓν τῶν πλοίων, ὃ ἦν τοῦ Σίμωνος, 3
ἠρώτησεν αὐτὸν ἀπὸ τῆς γῆς ἐπαναγαγεῖν ὀλίγον,
καὶ καθίσας ἐδίδασκεν ἐκ τοῦ πλοίου τοὺς ὄχλους.
l Joan. 21. 6. [l] Ὡς δὲ ἐπαύσατο λαλῶν, εἶπε πρὸς τὸν Σίμωνα, 4 ΙΑʹ λ/θ
"Ἐπανάγαγε εἰς τὸ βάθος καὶ χαλάσατε τὰ
δίκτυα ὑμῶν εἰς ἄγραν." Καὶ ἀποκριθεὶς ὁ Σίμων 5
εἶπεν αὐτῷ, "Ἐπιστάτα, δι' ὅλης τῆς νυκτὸς
κοπιάσαντες οὐδὲν ἐλάβομεν· ἐπὶ δὲ τῷ ῥήματί
σου χαλάσω τὸ δίκτυον." Καὶ τοῦτο ποιήσαντες 6
συνέκλεισαν ἰχθύων πλῆθος πολύ· διερρήγνυτο
δὲ τὸ δίκτυον αὐτῶν, καὶ κατένευσαν τοῖς μετ- 7
όχοις τοῖς ἐν τῷ ἑτέρῳ πλοίῳ, τοῦ ἐλθόντας
συλλαβέσθαι αὐτοῖς· καὶ ἦλθον, καὶ ἔπλησαν
ἀμφότερα τὰ πλοῖα, ὥστε βυθίζεσθαι αὐτά. ἰδὼν 8 λα/ι
δὲ Σίμων Πέτρος προσέπεσε τοῖς γόνασι τοῦ
Ἰησοῦ λέγων, "Ἔξελθε ἀπ' ἐμοῦ, ὅτι ἀνὴρ ἁμαρ-
τωλός εἰμι, κύριε." Θάμβος γὰρ περιέσχεν αὐ- 9
τὸν καὶ πάντας τοὺς σὺν αὐτῷ ἐπὶ τῇ ἄγρᾳ τῶν
m Jer. 16. 16. Ezech. 47. 9. Matt. 4. 19. Marc. 1. 17. ἰχθύων ᾗ συνέλαβον· [m] ὁμοίως δὲ καὶ Ἰάκωβον 10
καὶ Ἰωάννην, υἱοὺς Ζεβεδαίου, οἳ ἦσαν κοινωνοὶ
τῷ Σίμωνι. Καὶ εἶπε πρὸς τὸν Σίμωνα ὁ Ἰησοῦς, λβ/β
"Μὴ φοβοῦ· ἀπὸ τοῦ νῦν ἀνθρώπους ἔσῃ ζω-
n 18. 28. Matt. 4. 20. et 19. 27. Marc. 10. 28. γρῶν." [n] Καὶ καταγαγόντες τὰ πλοῖα ἐπὶ τὴν 11
γῆν, ἀφέντες ἅπαντα ἠκολούθησαν αὐτῷ.
o Matt. 8. 2. Marc. 1. 40. [o] ΚΑῚ ἐγένετο ἐν τῷ εἶναι αὐτὸν ἐν μιᾷ τῶν 12 ΙΒʹ λγ/β
πόλεων, καὶ ἰδοὺ ἀνὴρ πλήρης λέπρας· καὶ ἰδὼν
τὸν Ἰησοῦν, πεσὼν ἐπὶ πρόσωπον ἐδεήθη αὐτοῦ
λέγων, "Κύριε, ἐὰν θέλῃς, δύνασαί με καθα-
ρίσαι." Καὶ ἐκτείνας τὴν χεῖρα ἥψατο αὐτοῦ 13
εἰπὼν, "Θέλω, καθαρίσθητι." Καὶ εὐθέως ἡ
p Lev. 13. 2. et 14. 2, 21, 22. Matt. 8. 4. λέπρα ἀπῆλθεν ἀπ' αὐτοῦ. [p] καὶ αὐτὸς παρήγ- 14

γειλεν αὐτῷ μηδενὶ εἰπεῖν· "ἀλλὰ ἀπελθὼν
δεῖξον σεαυτὸν τῷ ἱερεῖ, καὶ προσένεγκε περὶ τοῦ
καθαρισμοῦ σου, καθὼς προσέταξε Μωσῆς, εἰς
λδ α 15 μαρτύριον αὐτοῖς." Διήρχετο δὲ μᾶλλον ὁ λόγος
περὶ αὐτοῦ· καὶ συνήρχοντο ὄχλοι πολλοὶ ἀκού-
ειν, καὶ θεραπεύεσθαι ὑπ' αὐτοῦ ἀπὸ τῶν ἀσθε-
λε β 16 νειῶν αὐτῶν· αὐτὸς δὲ ἦν ὑποχωρῶν ἐν ταῖς
ἐρήμοις καὶ προσευχόμενος.
λϛ β 17 Καὶ ἐγένετο ἐν μιᾷ τῶν ἡμερῶν, καὶ αὐτὸς ἦν
διδάσκων· καὶ ἦσαν καθήμενοι Φαρισαῖοι καὶ
νομοδιδάσκαλοι, οἱ ἦσαν ἐληλυθότες ἐκ πάσης
κώμης τῆς Γαλιλαίας καὶ Ἰουδαίας καὶ Ἱερουσα-
λήμ. καὶ δύναμις Κυρίου ἦν εἰς τὸ ἰᾶσθαι αὐτούς.
ΙΓ' 18 [q] καὶ ἰδοὺ ἄνδρες φέροντες ἐπὶ κλίνης ἄνθρωπον — q Matt. 9. 2. Marc. 2. 3.
λζ α ὃς ἦν παραλελυμένος, καὶ ἐζήτουν αὐτὸν εἰσ- — Act. 9. 33.
19 ενεγκεῖν καὶ θεῖναι ἐνώπιον αὐτοῦ· καὶ μὴ εὑ-
ρόντες διὰ ποίας εἰσενέγκωσιν αὐτὸν διὰ τὸν
ὄχλον, ἀναβάντες ἐπὶ τὸ δῶμα διὰ τῶν κεράμων
καθῆκαν αὐτὸν σὺν τῷ κλινιδίῳ εἰς τὸ μέσον
20 ἔμπροσθεν τοῦ Ἰησοῦ. καὶ ἰδὼν τὴν πίστιν
αὐτῶν εἶπεν αὐτῷ, "Ἄνθρωπε, ἀφέωνταί σοι αἱ
21 ἁμαρτίαι σου." [r] Καὶ ἤρξαντο διαλογίζεσθαι οἱ — r Psal. 32. 5. Esa. 43. 25.
γραμματεῖς καὶ οἱ Φαρισαῖοι λέγοντες, "Τίς ἐστιν
οὗτος ὃς λαλεῖ βλασφημίας; τίς δύναται ἀφιέναι
22 ἁμαρτίας, εἰ μὴ μόνος ὁ Θεός;" Ἐπιγνοὺς δὲ ὁ
Ἰησοῦς τοὺς διαλογισμοὺς αὐτῶν ἀποκριθεὶς εἶπε
πρὸς αὐτούς, "Τί διαλογίζεσθε ἐν ταῖς καρδίαις
23 ὑμῶν; [s] τί ἐστιν εὐκοπώτερον, εἰπεῖν, Ἀφέωνταί — s Matt. 9. 5.
σοι αἱ ἁμαρτίαι σου, ἢ εἰπεῖν, Ἔγειραι καὶ περι-
24 πάτει; ἵνα δὲ εἰδῆτε ὅτι ἐξουσίαν ἔχει ὁ υἱὸς
τοῦ ἀνθρώπου ἐπὶ τῆς γῆς ἀφιέναι ἁμαρτίας,"

εἶπε τῷ παραλελυμένῳ, "Σοὶ λέγω, ἔγειραι, καὶ
ἄρας τὸ κλινίδιόν σου πορεύου εἰς τὸν οἶκόν
σου." Καὶ παραχρῆμα ἀναστὰς ἐνώπιον αὐτῶν, 25
ἄρας ἐφ' ᾧ κατέκειτο, ἀπῆλθεν εἰς τὸν οἶκον
αὐτοῦ δοξάζων τὸν Θεόν. καὶ ἔκστασις ἔλαβεν 26
ἅπαντας, καὶ ἐδόξαζον τὸν Θεὸν, καὶ ἐπλήσθησαν
φόβου, λέγοντες, "Ὅτι εἴδομεν παράδοξα σή-
μερον."
t Matt. 9. 9. Marc. 2. 14, 15. [t] Καὶ μετὰ ταῦτα ἐξῆλθε καὶ ἐθεάσατο τελώνην 27 ΙΔ'
ὀνόματι Λευῒν καθήμενον ἐπὶ τὸ τελώνιον, καὶ λη β
εἶπεν αὐτῷ, "Ἀκολούθει μοι." Καὶ καταλιπὼν 28
u 15. 1. Matt. 9. 10. Marc. 2. 15. ἅπαντα ἀναστὰς ἠκολούθησεν αὐτῷ. [u] Καὶ ἐποί- 29 λθ β
ησε δοχὴν μεγάλην ὁ Λευῒς αὐτῷ ἐν τῇ οἰκίᾳ
αὐτοῦ· καὶ ἦν ὄχλος τελωνῶν πολὺς καὶ ἄλλων
οἳ ἦσαν μετ' αὐτῶν κατακείμενοι. καὶ ἐγόγγυζον 30
οἱ γραμματεῖς αὐτῶν καὶ οἱ Φαρισαῖοι πρὸς τοὺς
μαθητὰς αὐτοῦ λέγοντες, "Διατί μετὰ τελωνῶν
x 19. 10. Matt. 9. 12. Marc. 2. 17. καὶ ἁμαρτωλῶν ἐσθίετε καὶ πίνετε;" [x] Καὶ ἀπο- 31 μ β
κριθεὶς ὁ Ἰησοῦς εἶπε πρὸς αὐτοὺς, "Οὐ χρείαν
ἔχουσιν οἱ ὑγιαίνοντες ἰατροῦ, ἀλλ' οἱ κακῶς
y Matt. 9. 13. 1 Tim. 1. 15. ἔχοντες. [y] οὐκ ἐλήλυθα καλέσαι δικαίους, ἀλλὰ 32
z Matt. 9. 14. Marc. 2. 18. ἁμαρτωλοὺς εἰς μετάνοιαν." [z] Οἱ δὲ εἶπον πρὸς 33
αὐτὸν, "Διατί οἱ μαθηταὶ Ἰωάννου νηστεύουσι
πυκνὰ, καὶ δεήσεις ποιοῦνται, ὁμοίως καὶ οἱ τῶν
Φαρισαίων, οἱ δὲ σοὶ ἐσθίουσι καὶ πίνουσιν;"
a Esa. 62. 5. 2 Cor. 11. 2. [a] Ὁ δὲ εἶπε πρὸς αὐτοὺς, "Μὴ δύνασθε τοὺς 34
υἱοὺς τοῦ νυμφῶνος, ἐν ᾧ ὁ νυμφίος μετ' αὐτῶν
ἐστι, ποιῆσαι νηστεύειν; ἐλεύσονται δὲ ἡμέραι, 35
καὶ ὅταν ἀπαρθῇ ἀπ' αὐτῶν ὁ νυμφίος, τότε
b Matt. 9. 16, 17. Marc. 2. 21, 22. νηστεύσουσιν ἐν ἐκείναις ταῖς ἡμέραις." [b] Ἔλεγε 36
δὲ καὶ παραβολὴν πρὸς αὐτοὺς, "Ὅτι οὐδεὶς

ἐπίβλημα ἱματίου καινοῦ ἐπιβάλλει ἐπὶ ἱμάτιον
παλαιόν· εἰ δὲ μήγε, καὶ τὸ καινὸν σχίζει, καὶ
τῷ παλαιῷ οὐ συμφωνεῖ ἐπίβλημα τὸ ἀπὸ τοῦ
37 καινοῦ. καὶ οὐδεὶς βάλλει οἶνον νέον εἰς ἀσκοὺς
παλαιούς· εἰ δὲ μήγε, ῥήξει ὁ νέος οἶνος τοὺς
ἀσκοὺς, καὶ αὐτὸς ἐκχυθήσεται καὶ οἱ ἀσκοὶ
38 ἀπολοῦνται· ἀλλὰ οἶνον νέον εἰς ἀσκοὺς καινοὺς
39 βλητέον, καὶ ἀμφότεροι συντηροῦνται. καὶ οὐδεὶς
πιὼν παλαιὸν εὐθέως θέλει νέον· λέγει γὰρ, 'Ο
παλαιὸς χρηστότερός ἐστιν."

μα β
6 [c] 'ΕΓΈΝΕΤΟ δὲ ἐν σαββάτῳ δευτεροπρώτῳ
διαπορεύεσθαι αὐτὸν διὰ τῶν σπορίμων· καὶ ἔτιλ-
λον οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ τοὺς στάχυας καὶ ἤσθιον,
2 ψώχοντες ταῖς χερσί. [d] τινὲς δὲ τῶν Φαρισαίων
εἶπον αὐτοῖς, "Τί ποιεῖτε ὃ οὐκ ἔξεστι ποιεῖν ἐν
3 τοῖς σάββασι;" [e] Καὶ ἀποκριθεὶς πρὸς αὐτοὺς
εἶπεν ὁ Ἰησοῦς, "Οὐδὲ τοῦτο ἀνέγνωτε, ὃ ἐποί-
ησε Δαβὶδ, ὁπότε ἐπείνασεν αὐτὸς καὶ οἱ μετ'
4 αὐτοῦ ὄντες; [f] ὡς εἰσῆλθεν εἰς τὸν οἶκον τοῦ
Θεοῦ, καὶ τοὺς ἄρτους τῆς προθέσεως ἔλαβε καὶ
ἔφαγε, καὶ ἔδωκε καὶ τοῖς μετ' αὐτοῦ, οὓς οὐκ
5 ἔξεστι φαγεῖν εἰ μὴ μόνους τοὺς ἱερεῖς;" [g] Καὶ
ἔλεγεν αὐτοῖς, "Ὅτι κύριός ἐστιν ὁ υἱὸς τοῦ
ἀνθρώπου καὶ τοῦ σαββάτου."

ΙΕ' μβ β
6 [h] Ἐγένετο δὲ καὶ ἐν ἑτέρῳ σαββάτῳ εἰσελθεῖν
αὐτὸν εἰς τὴν συναγωγὴν καὶ διδάσκειν· καὶ ἦν
ἐκεῖ ἄνθρωπος, καὶ ἡ χεὶρ αὐτοῦ ἡ δεξιὰ ἦν ξηρά.
7 παρετήρουν δὲ αὐτὸν οἱ γραμματεῖς καὶ οἱ Φαρι-
σαῖοι, εἰ ἐν τῷ σαββάτῳ θεραπεύσει, ἵνα εὕρωσι
8 κατηγορίαν αὐτοῦ. αὐτὸς δὲ ᾔδει τοὺς διαλο-
γισμοὺς αὐτῶν, καὶ εἶπε τῷ ἀνθρώπῳ τῷ ξηρὰν

c Deut. 23. 25. Matt. 12. 1. Marc. 2. 23.
d Exod. 20. 10. et 23. 12. et 31. 15. et 35. 2.
e 1 Sam. 21. 6.
f Exod. 29. 32, 33. Lev. 8. 31. et 24. 6, 9.
g Matt. 12. 8. Marc. 2. 28.
h Matt. 12. 9, 10. Marc. 3. 1.

ἔχοντι τὴν χεῖρα, "Ἔγειραι καὶ στῆθι εἰς τὸ
μέσον." Ὁ δὲ ἀναστὰς ἔστη. Εἶπεν οὖν ὁ 9
Ἰησοῦς πρὸς αὐτοὺς, "Ἐπερωτήσω ὑμᾶς, τί ἔξ-
εστι τοῖς σάββασιν, ἀγαθοποιῆσαι ἢ κακοποιῆσαι,
ψυχὴν σῶσαι ἢ ἀπολέσαι;" [i] Καὶ περιβλεψά- 10
μενος πάντας αὐτοὺς εἶπε τῷ ἀνθρώπῳ, "Ἔκτει-
νον τὴν χεῖρά σου." ὁ δὲ ἐποίησεν οὕτω. καὶ
ἀποκατεστάθη ἡ χεὶρ αὐτοῦ ὑγιὴς ὡς ἡ ἄλλη.
αὐτοὶ δὲ ἐπλήσθησαν ἀνοίας, καὶ διελάλουν πρὸς 11
ἀλλήλους τί ἂν ποιήσειαν τῷ Ἰησοῦ.

[k] Ἐγένετο δὲ ἐν ταῖς ἡμέραις ταύταις, ἐξῆλθεν 12 μγ β
εἰς τὸ ὄρος προσεύξασθαι, καὶ ἦν διανυκτερεύων
ἐν τῇ προσευχῇ τοῦ Θεοῦ. [l] καὶ ὅτε ἐγένετο 13 Ις' μδ β
ἡμέρα, προσεφώνησε τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ· καὶ
ἐκλεξάμενος ἀπ' αὐτῶν δώδεκα, οὓς καὶ ἀποστό-
λους ὠνόμασε, [m] Σίμωνα ὃν καὶ ὠνόμασε Πέτρον 14
καὶ Ἀνδρέαν τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ, Ἰάκωβον καὶ
Ἰωάννην, Φίλιππον καὶ Βαρθολομαῖον, Ματθαῖον 15
καὶ Θωμᾶν, Ἰάκωβον τὸν τοῦ Ἀλφαίου καὶ Σί-
μωνα τὸν καλούμενον Ζηλωτὴν, Ἰούδαν Ἰακώβου, 16
καὶ Ἰούδαν Ἰσκαριώτην ὃς καὶ ἐγένετο προδότης·
[n] καὶ καταβὰς μετ' αὐτῶν ἔστη ἐπὶ τόπου πεδινοῦ, 17 με α
καὶ ὄχλος μαθητῶν αὐτοῦ, καὶ πλῆθος πολὺ τοῦ
λαοῦ ἀπὸ πάσης τῆς Ἰουδαίας καὶ Ἱερουσαλὴμ,
καὶ τῆς παραλίου Τύρου καὶ Σιδῶνος, οἳ ἦλθον
ἀκοῦσαι αὐτοῦ καὶ ἰαθῆναι ἀπὸ τῶν νόσων αὐτῶν,
καὶ οἱ ὀχλούμενοι ὑπὸ πνευμάτων ἀκαθάρτων, καὶ 18
ἐθεραπεύοντο. [o] καὶ πᾶς ὁ ὄχλος ἐζήτει ἅπτεσθαι 19
αὐτοῦ, ὅτι δύναμις παρ' αὐτοῦ ἐξήρχετο καὶ ἰᾶτο
πάντας.

[p] Καὶ αὐτὸς ἐπάρας τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐτοῦ εἰς 20 ΙΖ' μς ε

i 1 Reg. 13. 6.
k Matt. 14. 23.
l 9. 1. Matt. 10. 1. Marc. 3. 13. et 6. 7.
m Joan. 1. 42.
n Matt. 4. 25. Marc. 3. 7.
o Matt. 14. 36. Marc. 5. 30.
p Matt. 5. 2, &c.

τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ ἔλεγε, “ Μακάριοι οἱ πτω-
χοί, ὅτι ὑμετέρα ἐστὶν ἡ βασιλεία τοῦ Θεοῦ.
μζ ε 21 [q] μακάριοι οἱ πεινῶντες νῦν, ὅτι χορτασθήσεσθε. q Esa. 55. 1. et 61. 3. et 65. 13. et 66. 10.
μη ε 22 μακάριοι οἱ κλαίοντες νῦν, ὅτι γελάσετε. [r] μακά-
μθ ε ριοί ἐστε ὅταν μισήσωσιν ὑμᾶς οἱ ἄνθρωποι, καὶ r Matt. 5. 11. 1 Pet. 2. 19. et 3. 14. et 4. 14.
ὅταν ἀφορίσωσιν ὑμᾶς καὶ ὀνειδίσωσι, καὶ ἐκβά-
λωσι τὸ ὄνομα ὑμῶν ὡς πονηρὸν ἕνεκα τοῦ υἱοῦ
23 τοῦ ἀνθρώπου. [s] χαίρετε ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ καὶ s Act. 5. 41. et 7. 51.
σκιρτήσατε· ἰδοὺ γὰρ ὁ μισθὸς ὑμῶν πολὺς ἐν
τῷ οὐρανῷ· κατὰ ταῦτα γὰρ ἐποίουν τοῖς προφή-
ν ι 24 ταις οἱ πατέρες αὐτῶν. [t] Πλὴν οὐαὶ ὑμῖν τοῖς t Amos 6. 1, 8. Ecclus. 31. 8.
πλουσίοις, ὅτι ἀπέχετε τὴν παράκλησιν ὑμῶν.
25 [u] οὐαὶ ὑμῖν, οἱ ἐμπεπλησμένοι, ὅτι πεινάσετε. u Esa. 65. 13. Jac. 4. 9. et 5. 1.
οὐαὶ ὑμῖν, οἱ γελῶντες νῦν, ὅτι πενθήσετε καὶ
να ι 26 κλαύσετε. οὐαὶ ὑμῖν, ὅταν καλῶς ὑμᾶς εἴπωσι
πάντες οἱ ἄνθρωποι· κατὰ ταῦτα γὰρ ἐποίουν τοῖς
ψευδοπροφήταις οἱ πατέρες αὐτῶν.
νβ ε 27 “ [x] Ἀλλ᾽ ὑμῖν λέγω τοῖς ἀκούουσιν, Ἀγαπᾶτε x Exod. 23. 4. Prov. 25. 21. Matt. 5. 44. Rom. 12. 14, 20. 1 Cor. 4. 12.
τοὺς ἐχθροὺς ὑμῶν, καλῶς ποιεῖτε τοῖς μισοῦσιν
28 ὑμᾶς, [y] εὐλογεῖτε τοὺς καταρωμένους ὑμῖν, καὶ
νγ ε 29 προσεύχεσθε ὑπὲρ τῶν ἐπηρεαζόντων ὑμᾶς. [z] τῷ y 23. 34. Act. 7. 60.
τύπτοντί σε ἐπὶ τὴν σιαγόνα πάρεχε καὶ τὴν z Matt. 5. 39. 1 Cor. 6. 7.
ἄλλην· καὶ ἀπὸ τοῦ αἴροντός σου τὸ ἱμάτιον καὶ
30 τὸν χιτῶνα μὴ κωλύσῃς. [a] παντὶ δὲ τῷ αἰτοῦντί a Deut. 15. 7. Matt. 5. 42.
νδ ε σε δίδου· καὶ ἀπὸ τοῦ αἴροντος τὰ σὰ μὴ ἀπαίτει.
νε ε 31 [b] καὶ καθὼς θέλετε ἵνα ποιῶσιν ὑμῖν οἱ ἄνθρωποι, b Matt. 7. 12. Tob. 4. 16.
32 καὶ ὑμεῖς ποιεῖτε αὐτοῖς ὁμοίως. [c] καὶ εἰ ἀγαπᾶτε c Matt. 5. 46.
τοὺς ἀγαπῶντας ὑμᾶς, ποία ὑμῖν χάρις ἐστί; καὶ
γὰρ οἱ ἁμαρτωλοὶ τοὺς ἀγαπῶντας αὐτοὺς ἀγα-
33 πῶσι. καὶ ἐὰν ἀγαθοποιῆτε τοὺς ἀγαθοποιοῦν-
τας ὑμᾶς, ποία ὑμῖν χάρις ἐστί; καὶ γὰρ οἱ

d Matt. 5. 42. Deut. 15. 8. ἁμαρτωλοὶ τὸ αὐτὸ ποιοῦσι. [d] καὶ ἐὰν δανείζητε 34
παρ' ὧν ἐλπίζετε ἀπολαβεῖν, ποία ὑμῖν χάρις
ἐστί; καὶ γὰρ οἱ ἁμαρτωλοὶ ἁμαρτωλοῖς δανεί-
e Matt. 5. 44. ζουσιν, ἵνα ἀπολάβωσι τὰ ἴσα. [e] πλὴν ἀγαπᾶτε 35
τοὺς ἐχθροὺς ὑμῶν καὶ ἀγαθοποιεῖτε καὶ δανείζετε
μηδὲν ἀπελπίζοντες· καὶ ἔσται ὁ μισθὸς ὑμῶν
πολὺς, καὶ ἔσεσθε υἱοὶ τοῦ ὑψίστου· ὅτι αὐτὸς
χρηστός ἐστιν ἐπὶ τοὺς ἀχαρίστους καὶ πονηρούς.
f Matt. 5. 48. [f] γίνεσθε οὖν οἰκτίρμονες, καθὼς καὶ ὁ πατὴρ 36
g Matt. 7. 1. Rom. 2. 1. 1 Cor. 4. 5. ὑμῶν οἰκτίρμων ἐστί. [g] καὶ μὴ κρίνετε, καὶ οὐ 37 νϛ β
μὴ κριθῆτε. μὴ καταδικάζετε, καὶ οὐ μὴ κατα-
h Prov. 10. 22. et 19. 17. Matt. 7. 2. Marc. 4. 24. δικασθῆτε. ἀπολύετε, καὶ ἀπολυθήσεσθε· [h] δί- 38
δοτε, καὶ δοθήσεται ὑμῖν· μέτρον καλὸν, πεπι-
εσμένον καὶ σεσαλευμένον καὶ ὑπερεκχυνόμενον
δώσουσιν εἰς τὸν κόλπον ὑμῶν. τῷ γὰρ αὐτῷ
μέτρῳ ᾧ μετρεῖτε, ἀντιμετρηθήσεται ὑμῖν."
i Esa. 42. 19. Matt. 15. 14. [i] Εἶπε δὲ παραβολὴν αὐτοῖς, "Μήτι δύναται 39 νζ ε
τυφλὸς τυφλὸν ὁδηγεῖν; οὐχὶ ἀμφότεροι εἰς βό-
k Matt. 10. 24. Joan. 13. 16. et 15. 20. θυνον πεσοῦνται; [k] οὐκ ἔστι μαθητὴς ὑπὲρ τὸν 40 νη γ
διδάσκαλον αὐτοῦ· κατηρτισμένος δὲ πᾶς ἔσται
l Matt. 7. 3. ὡς ὁ διδάσκαλος αὐτοῦ. [l] τί δὲ βλέπεις τὸ κάρ- 41 νθ ε
φος τὸ ἐν τῷ ὀφθαλμῷ τοῦ ἀδελφοῦ σου, τὴν δὲ
δοκὸν τὴν ἐν τῷ ἰδίῳ ὀφθαλμῷ οὐ κατανοεῖς;
m Prov. 18. 17. [m] ἢ πῶς δύνασαι λέγειν τῷ ἀδελφῷ σου, Ἀδελφὲ, 42
ἄφες ἐκβάλω τὸ κάρφος τὸ ἐν τῷ ὀφθαλμῷ σου,
αὐτὸς τὴν ἐν τῷ ὀφθαλμῷ σου δοκὸν οὐ βλέπων;
ὑποκριτὰ, ἔκβαλε πρῶτον τὴν δοκὸν ἐκ τοῦ
ὀφθαλμοῦ σου, καὶ τότε διαβλέψεις ἐκβαλεῖν τὸ
κάρφος τὸ ἐν τῷ ὀφθαλμῷ τοῦ ἀδελφοῦ σου.
n Matt. 7. 17. et 12. 33. [n] οὐ γάρ ἐστι δένδρον καλὸν ποιοῦν καρπὸν σα- 43 ξ ε
πρὸν, οὐδὲ δένδρον σαπρὸν ποιοῦν καρπὸν καλόν.

ξα/ε 44 [o] ἕκαστον γὰρ δένδρον ἐκ τοῦ ἰδίου καρποῦ γινώ- o Matt. 7. 16.
σκεται· οὐ γὰρ ἐξ ἀκανθῶν συλλέγουσι σῦκα,
ξβ/ε 45 οὐδὲ ἐκ βάτου τρυγῶσι σταφυλήν. [p] ὁ ἀγαθὸς p Matt. 12. 34, 35.
ἄνθρωπος ἐκ τοῦ ἀγαθοῦ θησαυροῦ τῆς καρδίας
αὐτοῦ προφέρει τὸ ἀγαθόν· καὶ ὁ πονηρὸς ἄνθρω-
πος ἐκ τοῦ πονηροῦ θησαυροῦ τῆς καρδίας αὐτοῦ
προφέρει τὸ πονηρόν· ἐκ γὰρ τοῦ περισσεύματος
τῆς καρδίας λαλεῖ τὸ στόμα αὐτοῦ.
ξγ/γ 46 “ [q] Τί δέ με καλεῖτε, Κύριε, κύριε, καὶ οὐ q Matt. 7. 21. et 25. 11. Rom. 2. 13. Jac. 1. 22.
ξδ/ε 47 ποιεῖτε ἃ λέγω; [r] πᾶς ὁ ἐρχόμενος πρός με καὶ
ἀκούων μου τῶν λόγων καὶ ποιῶν αὐτούς, ὑπο- r Matt. 7. 24.
48 δείξω ὑμῖν τίνι ἐστὶν ὅμοιος. ὅμοιός ἐστιν
ἀνθρώπῳ οἰκοδομοῦντι οἰκίαν, ὃς ἔσκαψε καὶ
ἐβάθυνε καὶ ἔθηκε θεμέλιον ἐπὶ τὴν πέτραν·
πλημμύρας δὲ γενομένης προσέρρηξεν ὁ ποταμὸς
τῇ οἰκίᾳ ἐκείνῃ, καὶ οὐκ ἴσχυσε σαλεῦσαι αὐτήν·
49 τεθεμελίωτο γὰρ ἐπὶ τὴν πέτραν. ὁ δὲ ἀκούσας
καὶ μὴ ποιήσας ὅμοιός ἐστιν ἀνθρώπῳ οἰκοδομή-
σαντι οἰκίαν ἐπὶ τὴν γῆν χωρὶς θεμελίου· ᾗ
προσέρρηξεν ὁ ποταμός, καὶ εὐθέως ἔπεσε, καὶ
ἐγένετο τὸ ῥῆγμα τῆς οἰκίας ἐκείνης μέγα.”
ΙΗʹ 7 [s] ἘΠΕῚ δὲ ἐπλήρωσε πάντα τὰ ῥήματα αὐτοῦ s Matt. 8. 5.
ξε/γ εἰς τὰς ἀκοὰς τοῦ λαοῦ, εἰσῆλθεν εἰς Καπερναούμ.
2 Ἑκατοντάρχου δέ τινος δοῦλος κακῶς ἔχων ἤμελλε
3 τελευτᾶν, ὃς ἦν αὐτῷ ἔντιμος. ἀκούσας δὲ περὶ
τοῦ Ἰησοῦ ἀπέστειλε πρὸς αὐτὸν πρεσβυτέρους
τῶν Ἰουδαίων, ἐρωτῶν αὐτὸν ὅπως ἐλθὼν δια-
4 σώσῃ τὸν δοῦλον αὐτοῦ. οἱ δὲ παραγενόμενοι
πρὸς τὸν Ἰησοῦν παρεκάλουν αὐτὸν σπουδαίως,
λέγοντες, “Ὅτι ἄξιός ἐστιν ᾧ παρέξει τοῦτο·
5 ἀγαπᾷ γὰρ τὸ ἔθνος ἡμῶν, καὶ τὴν συναγωγὴν

αὐτὸς ᾠκοδόμησεν ἡμῖν." Ὁ δὲ Ἰησοῦς ἐπορεύετο 6
σὺν αὐτοῖς. ἤδη δὲ αὐτοῦ οὐ μακρὰν ἀπέχοντος
ἀπὸ τῆς οἰκίας, ἔπεμψε πρὸς αὐτὸν ὁ ἑκατόνταρχος
φίλους, λέγων αὐτῷ, "Κύριε, μὴ σκύλλου· οὐ
γάρ εἰμι ἱκανὸς ἵνα ὑπὸ τὴν στέγην μου εἰσέλθης·
διὸ οὐδὲ ἐμαυτὸν ἠξίωσα πρός σε ἐλθεῖν· ἀλλὰ 7
εἰπὲ λόγῳ, καὶ ἰαθήσεται ὁ παῖς μου. καὶ γὰρ 8
ἐγὼ ἄνθρωπός εἰμι ὑπὸ ἐξουσίαν τασσόμενος,
ἔχων ὑπ' ἐμαυτὸν στρατιώτας· καὶ λέγω τούτῳ,
Πορεύθητι, καὶ πορεύεται· καὶ ἄλλῳ, Ἔρχου, καὶ
ἔρχεται· καὶ τῷ δούλῳ μου, Ποίησον τοῦτο, καὶ
ποιεῖ." Ἀκούσας δὲ ταῦτα ὁ Ἰησοῦς ἐθαύμασεν 9
αὐτὸν, καὶ στραφεὶς τῷ ἀκολουθοῦντι αὐτῷ ὄχλῳ
εἶπε, "Λέγω ὑμῖν, οὐδὲ ἐν τῷ Ἰσραὴλ τοσαύτην
πίστιν εὗρον." Καὶ ὑποστρέψαντες οἱ πεμφθέν- 10 ξϛ ε
τες εἰς τὸν οἶκον εὗρον τὸν ἀσθενοῦντα δοῦλον
ὑγιαίνοντα.

ΚΑῚ ἐγένετο ἐν τῇ ἑξῆς, ἐπορεύετο εἰς πόλιν 11 ΙΘ'
καλουμένην Ναΐν· καὶ συνεπορεύοντο αὐτῷ οἱ ξζ ι
μαθηταὶ αὐτοῦ ἱκανοὶ καὶ ὄχλος πολύς. ὡς δὲ 12
ἤγγισε τῇ πύλῃ τῆς πόλεως, καὶ ἰδοὺ ἐξεκομίζετο
τεθνηκὼς υἱὸς μονογενὴς τῇ μητρὶ αὐτοῦ, καὶ αὐτὴ
χήρα· καὶ ὄχλος τῆς πόλεως ἱκανὸς ἦν σὺν αὐτῇ.
καὶ ἰδὼν αὐτὴν ὁ Κύριος ἐσπλαγχνίσθη ἐπ' αὐτῇ, 13
t Act. 9. 40. καὶ εἶπεν αὐτῇ, "Μὴ κλαῖε." [t] Καὶ προσελθὼν 14
ἥψατο τῆς σοροῦ· οἱ δὲ βαστάζοντες ἔστησαν·
καὶ εἶπε, "Νεανίσκε, σοὶ λέγω, ἐγέρθητι." Καὶ 15
ἀνεκάθισεν ὁ νεκρὸς, καὶ ἤρξατο λαλεῖν· καὶ ἔδω-
u 1. 68. et 24. 19. Marc. 7. 37. Joan. 4. 19. et 6. 14. et 9. 17. κεν αὐτὸν τῇ μητρὶ αὐτοῦ· [u] ἔλαβε δὲ φόβος 16
ἅπαντας, καὶ ἐδόξαζον τὸν Θεὸν, λέγοντες, "Ὅτι
προφήτης μέγας ἐγήγερται ἐν ἡμῖν," καὶ "Ὅτι

ξη ι
17 ἐπεσκέψατο ὁ Θεὸς τὸν λαὸν αὐτοῦ." Καὶ ἐξῆλ-
θεν ὁ λόγος οὗτος ἐν ὅλῃ τῇ Ἰουδαίᾳ περὶ αὐτοῦ,
καὶ ἐν πάσῃ τῇ περιχώρῳ.

Κʹ
18 [x] ΚΑΙ ἀπήγγειλαν Ἰωάννῃ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ
ξθ ε
19 περὶ πάντων τούτων. καὶ προσκαλεσάμενος δύο
τινὰς τῶν μαθητῶν αὐτοῦ ὁ Ἰωάννης ἔπεμψε
πρὸς τὸν Ἰησοῦν, λέγων, "Σὺ εἶ ὁ ἐρχόμενος,
20 ἢ ἄλλον προσδοκῶμεν;" Παραγενόμενοι δὲ πρὸς
αὐτὸν οἱ ἄνδρες εἶπον, "Ἰωάννης ὁ Βαπτιστὴς
ἀπέσταλκεν ἡμᾶς πρός σε, λέγων, Σὺ εἶ ὁ ἐρ-
21 χόμενος, ἢ ἄλλον προσδοκῶμεν;" Ἐν αὐτῇ δὲ
τῇ ὥρᾳ ἐθεράπευσε πολλοὺς ἀπὸ νόσων καὶ
μαστίγων καὶ πνευμάτων πονηρῶν, καὶ τυφλοῖς
22 πολλοῖς ἐχαρίσατο τὸ βλέπειν. [y] καὶ ἀποκριθεὶς
ὁ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς, "Πορευθέντες ἀπαγγεί-
λατε Ἰωάννῃ ἃ εἴδετε καὶ ἠκούσατε· ὅτι τυφλοὶ
ἀναβλέπουσι, χωλοὶ περιπατοῦσι, λεπροὶ καθαρί-
ζονται, κωφοὶ ἀκούουσι, νεκροὶ ἐγείρονται, πτωχοὶ
23 εὐαγγελίζονται· καὶ μακάριός ἐστιν ὃς ἐὰν μὴ
24 σκανδαλισθῇ ἐν ἐμοί." [z] Ἀπελθόντων δὲ τῶν
ἀγγέλων Ἰωάννου ἤρξατο λέγειν πρὸς τοὺς
ὄχλους περὶ Ἰωάννου, "Τί ἐξεληλύθατε εἰς τὴν
ἔρημον θεάσασθαι; κάλαμον ὑπὸ ἀνέμου σαλευ-
25 όμενον; ἀλλὰ τί ἐξεληλύθατε ἰδεῖν; ἄνθρωπον
ἐν μαλακοῖς ἱματίοις ἠμφιεσμένον; ἰδοὺ οἱ ἐν
ἱματισμῷ ἐνδόξῳ καὶ τρυφῇ ὑπάρχοντες ἐν τοῖς
26 βασιλείοις εἰσίν. ἀλλὰ τί ἐξεληλύθατε ἰδεῖν;
προφήτην; ναί, λέγω ὑμῖν, καὶ περισσότερον
ο β
27 προφήτου. οὗτός ἐστι περὶ οὗ γέγραπται,
'[a] Ἰδοὺ ἐγὼ ἀποστέλλω τὸν ἄγγελόν μου πρὸ
προσώπου σου, ὃς κατασκευάσει τὴν ὁδόν σου

x Matt. 11. 2.

y Esa. 29. 18. et 35. 5. et 61. 1.

z Matt. 11. 7.

a Mal. 3. 1. Matt. 11. 10. Marc. 1. 2.

ἔμπροσθέν σου.’ Λέγω γὰρ ὑμῖν, μείζων ἐν 28 οα ε
γεννητοῖς γυναικῶν προφήτης Ἰωάννου τοῦ Βαπτι-
στοῦ οὐδείς ἐστιν. ὁ δὲ μικρότερος ἐν τῇ βασι-
λείᾳ τοῦ Θεοῦ μείζων αὐτοῦ ἐστι.” Καὶ πᾶς 29 οβ ι
ὁ λαὸς ἀκούσας καὶ οἱ τελῶναι ἐδικαίωσαν τὸν
Θεὸν, βαπτισθέντες τὸ βάπτισμα Ἰωάννου· οἱ δὲ 30
Φαρισαῖοι καὶ οἱ νομικοὶ τὴν βουλὴν τοῦ Θεοῦ
ἠθέτησαν εἰς ἑαυτοὺς, μὴ βαπτισθέντες ὑπ’ αὐτοῦ.
b Matt. 11. 16. [b] εἶπε δὲ ὁ Κύριος, “Τίνι οὖν ὁμοιώσω τοὺς 31 ογ ε
ἀνθρώπους τῆς γενεᾶς ταύτης, καὶ τίνι εἰσὶν
ὅμοιοι; ὅμοιοί εἰσι παιδίοις τοῖς ἐν ἀγορᾷ καθ- 32
ημένοις καὶ προσφωνοῦσιν ἀλλήλοις καὶ λέγου-
σιν, Ηὐλήσαμεν ὑμῖν, καὶ οὐκ ὠρχήσασθε· ἐθρη-
c Matt. 3. 4. Marc. 1. 6. νήσαμεν ὑμῖν, καὶ οὐκ ἐκλαύσατε. [c] ἐλήλυθε γὰρ 33
Ἰωάννης ὁ Βαπτιστὴς μήτε ἄρτον ἐσθίων μήτε
οἶνον πίνων, καὶ λέγετε, Δαιμόνιον ἔχει. ἐλή- 34
λυθεν ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἐσθίων καὶ πίνων,
καὶ λέγετε, Ἰδοὺ ἄνθρωπος φάγος καὶ οἰνοπότης,
τελωνῶν φίλος καὶ ἁμαρτωλῶν. καὶ ἐδικαιώθη ἡ 35
σοφία ἀπὸ τῶν τέκνων αὐτῆς πάντων.”
Ἠρώτα δέ τις αὐτὸν τῶν Φαρισαίων ἵνα φάγῃ 36 ΚΑ΄ οδ α
μετ’ αὐτοῦ· καὶ εἰσελθὼν εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ
Φαρισαίου ἀνεκλίθη. Καὶ ἰδοὺ γυνὴ ἐν τῇ 37
πόλει, ἥτις ἦν ἁμαρτωλὸς, ἐπιγνοῦσα ὅτι ἀνά-
κειται ἐν τῇ οἰκίᾳ τοῦ Φαρισαίου, κομίσασα
ἀλάβαστρον μύρου καὶ στᾶσα παρὰ τοὺς πόδας 38
αὐτοῦ ὀπίσω κλαίουσα, ἤρξατο βρέχειν τοὺς
πόδας αὐτοῦ τοῖς δάκρυσι, καὶ ταῖς θριξὶ τῆς
κεφαλῆς αὐτῆς ἐξέμασσε, καὶ κατεφίλει τοὺς
d 15. 2. πόδας αὐτοῦ καὶ ἤλειφε τῷ μύρῳ. [d] ἰδὼν δὲ 39
ὁ Φαρισαῖος ὁ καλέσας αὐτὸν εἶπεν ἐν ἑαυτῷ,

λέγων, "Οὗτος εἰ ἦν προφήτης, ἐγίνωσκεν ἂν
τίς καὶ ποταπὴ ἡ γυνὴ ἥτις ἅπτεται αὐτοῦ· ὅτι
ἁμαρτωλός ἐστι."
40 Καὶ ἀποκριθεὶς ὁ Ἰησοῦς εἶπε πρὸς αὐτὸν,
"Σίμων, ἔχω σοί τι εἰπεῖν." Ὁ δέ φησι,
41 "Διδάσκαλε, εἰπέ." "Δύο χρεωφειλέται ἦσαν
δανειστῇ τινι· ὁ εἷς ὤφειλε δηνάρια πεντακόσια,
42 ὁ δὲ ἕτερος πεντήκοντα· μὴ ἐχόντων δὲ αὐτῶν
ἀποδοῦναι, ἀμφοτέροις ἐχαρίσατο. τίς οὖν αὐτῶν,
43 εἰπὲ, πλεῖον αὐτὸν ἀγαπήσει;" Ἀποκριθεὶς δὲ
ὁ Σίμων εἶπεν, "Ὑπολαμβάνω ὅτι ᾧ τὸ πλεῖον
ἐχαρίσατο." Ὁ δὲ εἶπεν αὐτῷ, "Ὀρθῶς ἔκρι-
44 νας." Καὶ στραφεὶς πρὸς τὴν γυναῖκα τῷ Σίμωνι
ἔφη, "Βλέπεις ταύτην τὴν γυναῖκα; εἰσῆλθόν
σου εἰς τὴν οἰκίαν, ὕδωρ ἐπὶ τοὺς πόδας μου
οὐκ ἔδωκας· αὕτη δὲ τοῖς δάκρυσιν ἔβρεξέ μου
τοὺς πόδας, καὶ ταῖς θριξὶ τῆς κεφαλῆς αὐτῆς
45 ἐξέμαξε. φίλημά μοι οὐκ ἔδωκας· αὕτη δὲ ἀφ'
ἧς εἰσῆλθον οὐ διέλιπε καταφιλοῦσά μου τοὺς
46 πόδας. ἐλαίῳ τὴν κεφαλήν μου οὐκ ἤλειψας·
47 αὕτη δὲ μύρῳ ἤλειψέ μου τοὺς πόδας. οὗ χάριν,
λέγω σοι, ἀφέωνται αἱ ἁμαρτίαι αὐτῆς αἱ πολλαὶ,
ὅτι ἠγάπησε πολύ· ᾧ δὲ ὀλίγον ἀφίεται, ὀλίγον
48 ἀγαπᾷ." [e] Εἶπε δὲ αὐτῇ, "Ἀφέωνταί σου αἱ
49 ἁμαρτίαι." [f] Καὶ ἤρξαντο οἱ συνανακείμενοι λέ-
γειν ἐν ἑαυτοῖς, "Τίς οὗτός ἐστιν ὃς καὶ ἁμαρτίας
50 ἀφίησιν;" [g] Εἶπε δὲ πρὸς τὴν γυναῖκα, "Ἡ
πίστις σου σέσωκέ σε· πορεύου εἰς εἰρήνην."
οε ι 8 Καὶ ἐγένετο ἐν τῷ καθεξῆς, καὶ αὐτὸς διώδευε
κατὰ πόλιν καὶ κώμην κηρύσσων καὶ εὐαγγελι-
ζόμενος τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ, καὶ οἱ δώδεκα

e Matt. 9. 2.
f Matt. 9. 3. Marc. 2. 7.
g 8. 48. et 18. 42. Matt. 9. 22. Marc. 5. 34. et 10. 52.

i Matt. 27. 55, 56. Marc. 16. 9. Joan. 19. 25.

σὺν αὐτῷ, [i] καὶ γυναῖκές τινες αἳ ἦσαν τεθερα- 2
πευμέναι ἀπὸ πνευμάτων πονηρῶν καὶ ἀσθενειῶν,
Μαρία ἡ καλουμένη Μαγδαληνὴ, ἀφ' ἧς δαιμόνια
ἑπτὰ ἐξεληλύθει, καὶ Ἰωάννα γυνὴ Χουζᾶ ἐπι- 3
τρόπου Ἡρώδου, καὶ Σουσάννα, καὶ ἕτεραι πολ-
λαὶ, αἵτινες διηκόνουν αὐτῷ ἀπὸ τῶν ὑπαρχόντων
αὐταῖς.

k Matt. 13. 3. Marc. 4. 1.

[k] Συνιόντος δὲ ὄχλου πολλοῦ, καὶ τῶν κατὰ 4 ος β
πόλιν ἐπιπορευομένων πρὸς αὐτὸν, εἶπε διὰ παρα-
βολῆς, "Ἐξῆλθεν ὁ σπείρων τοῦ σπεῖραι τὸν 5
σπόρον αὐτοῦ· καὶ ἐν τῷ σπείρειν αὐτὸν ὃ μὲν
ἔπεσε παρὰ τὴν ὁδὸν, καὶ κατεπατήθη, καὶ τὰ
πετεινὰ τοῦ οὐρανοῦ κατέφαγεν αὐτό· καὶ ἕτερον 6
ἔπεσεν ἐπὶ τὴν πέτραν, καὶ φυὲν ἐξηράνθη διὰ
τὸ μὴ ἔχειν ἰκμάδα· καὶ ἕτερον ἔπεσεν ἐν μέσῳ 7
τῶν ἀκανθῶν, καὶ συμφυεῖσαι αἱ ἄκανθαι ἀπέπνι-
ξαν αὐτό· καὶ ἕτερον ἔπεσεν ἐπὶ τὴν γῆν τὴν 8
ἀγαθὴν, καὶ φυὲν ἐποίησε καρπὸν ἑκατονταπλα-
σίονα." Ταῦτα λέγων ἐφώνει, "Ὁ ἔχων ὦτα

l Matt. 13. 10. Marc. 4. 10.

ἀκούειν ἀκουέτω." [l] Ἐπηρώτων δὲ αὐτὸν οἱ 9
μαθηταὶ αὐτοῦ λέγοντες, "Τίς εἴη ἡ παραβολὴ

m Matt. 11. 25, 26. et 13. 14. 2 Cor. 3. 5, 14. Esa. 6. 9. Ezech. 12. 2. Marc. 4. 12. Joan. 12. 40. Act. 28. 26. Rom. 11. 8.

αὕτη;" [m] Ὁ δὲ εἶπεν, "Ὑμῖν δέδοται γνῶναι 10
τὰ μυστήρια τῆς βασιλείας τοῦ Θεοῦ· τοῖς δὲ οζ α
λοιποῖς ἐν παραβολαῖς, ἵνα βλέποντες μὴ βλέ-

n Matt. 13. 18. Marc. 4. 13.

πωσι καὶ ἀκούοντες μὴ συνιῶσιν. [n] Ἔστι δὲ 11 οη β
αὕτη ἡ παραβολή· ὁ σπόρος ἐστὶν ὁ λόγος τοῦ
Θεοῦ· οἱ δὲ παρὰ τὴν ὁδόν εἰσιν οἱ ἀκούοντες, 12
εἶτα ἔρχεται ὁ διάβολος καὶ αἴρει τὸν λόγον ἀπὸ
τῆς καρδίας αὐτῶν, ἵνα μὴ πιστεύσαντες σωθῶσιν.

o Matt. 13. 20. Marc. 4. 16.

[o] οἱ δὲ ἐπὶ τῆς πέτρας, οἳ ὅταν ἀκούσωσι μετὰ 13
χαρᾶς δέχονται τὸν λόγον, καὶ οὗτοι ῥίζαν οὐκ

ἔχουσιν, οἳ πρὸς καιρὸν πιστεύουσι καὶ ἐν καιρῷ
14 πειρασμοῦ ἀφίστανται. p τὸ δὲ εἰς τὰς ἀκάνθας p 18. 24. Matt. 19. 23.
πεσὸν, οὗτοί εἰσιν οἱ ἀκούσαντες, καὶ ὑπὸ με- Marc. 10. 23. 1 Tim. 6. 9.
ριμνῶν καὶ πλούτου καὶ ἡδονῶν τοῦ βίου πορευ-
15 όμενοι συμπνίγονται καὶ οὐ τελεσφοροῦσι. τὸ
δὲ ἐν τῇ καλῇ γῇ, οὗτοί εἰσιν οἵτινες ἐν καρδίᾳ
καλῇ καὶ ἀγαθῇ ἀκούσαντες τὸν λόγον κατέχουσι,
καὶ καρποφοροῦσιν ἐν ὑπομονῇ.
οθ 16 "q Οὐδεὶς δὲ λύχνον ἅψας καλύπτει αὐτὸν q 11. 33.
β σκεύει, ἢ ὑποκάτω κλίνης τίθησιν· ἀλλ' ἐπὶ λυχ- Matt. 5. 15. Marc. 4. 21.
νίας ἐπιτίθησιν, ἵνα οἱ εἰσπορευόμενοι βλέπωσι τὸ
π 17 φῶς. r οὐ γάρ ἐστι κρυπτὸν ὃ οὐ φανερὸν γε- r 12. 2.
β νήσεται, οὐδὲ ἀπόκρυφον ὃ οὐ γνωσθήσεται καὶ εἰς Matt. 10. 26. Marc. 4. 22. Job 12. 22.
πα 18 φανερὸν ἔλθῃ. s βλέπετε οὖν πῶς ἀκούετε· ὃς s 19. 26.
ε γὰρ ἂν ἔχῃ, δοθήσεται αὐτῷ· καὶ ὃς ἂν μὴ ἔχῃ, Matt. 13. 12. et 25. 29.
καὶ ὃ δοκεῖ ἔχειν ἀρθήσεται ἀπ' αὐτοῦ." Marc. 4. 25.
πβ 19 t Παρεγένοντο δὲ πρὸς αὐτὸν ἡ μήτηρ καὶ οἱ t Matt. 12. 46.
β ἀδελφοὶ αὐτοῦ, καὶ οὐκ ἠδύναντο συντυχεῖν αὐτῷ et 13. 55. Marc. 3. 31.
20 διὰ τὸν ὄχλον. καὶ ἀπηγγέλη αὐτῷ, λεγόντων,
"Ἡ μήτηρ σου καὶ οἱ ἀδελφοί σου ἑστήκασιν
21 ἔξω ἰδεῖν σε θέλοντες." u Ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπε u Joan. 15. 14.
πρὸς αὐτοὺς, "Μήτηρ μου καὶ ἀδελφοί μου οὗτοί 2 Cor. 5. 16.
εἰσιν οἱ τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ ἀκούοντες καὶ ποι-
οῦντες αὐτόν."
ΚΓ' 22 x Καὶ ἐγένετο ἐν μιᾷ τῶν ἡμερῶν, καὶ αὐτὸς x Matt. 8. 23.
πγ β ἐνέβη εἰς πλοῖον καὶ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ, καὶ εἶπε Marc. 4. 35, 36.
πρὸς αὐτοὺς, "Διέλθωμεν εἰς τὸ πέραν τῆς
23 λίμνης·" καὶ ἀνήχθησαν. πλεόντων δὲ αὐτῶν
ἀφύπνωσε· καὶ κατέβη λαῖλαψ ἀνέμου εἰς τὴν
λίμνην, καὶ συνεπληροῦντο καὶ ἐκινδύνευον.
24 προσελθόντες δὲ διήγειραν αὐτὸν, λέγοντες,

"Ἐπιστάτα, ἐπιστάτα, ἀπολλύμεθα." Ὁ δὲ
ἐγερθεὶς ἐπετίμησε τῷ ἀνέμῳ καὶ τῷ κλύδωνι
τοῦ ὕδατος· καὶ ἐπαύσαντο, καὶ ἐγένετο γαλήνη.
[y] εἶπε δὲ αὐτοῖς, "Ποῦ ἐστιν ἡ πίστις ὑμῶν;" 25
Φοβηθέντες δὲ ἐθαύμασαν, λέγοντες πρὸς ἀλλή-
λους, "Τίς ἄρα οὗτός ἐστιν, ὅτι καὶ τοῖς ἀνέμοις
ἐπιτάσσει καὶ τῷ ὕδατι, καὶ ὑπακούουσιν αὐτῷ;"
[z] ΚΑῚ κατέπλευσαν εἰς τὴν χώραν τῶν Γαδα- 26
ρηνῶν, ἥτις ἐστὶν ἀντιπέραν τῆς Γαλιλαίας. ἐξ- 27 ΚΔʹ
ελθόντι δὲ αὐτῷ ἐπὶ τὴν γῆν, ὑπήντησεν αὐτῷ
ἀνήρ τις ἐκ τῆς πόλεως, ὃς εἶχε δαιμόνια ἐκ
χρόνων ἱκανῶν, καὶ ἱμάτιον οὐκ ἐνεδιδύσκετο, καὶ
ἐν οἰκίᾳ οὐκ ἔμενεν ἀλλ᾽ ἐν τοῖς μνήμασιν. ἰδὼν 28
δὲ τὸν Ἰησοῦν καὶ ἀνακράξας προσέπεσεν αὐτῷ,
καὶ φωνῇ μεγάλῃ εἶπε, "Τί ἐμοὶ καὶ σοὶ, Ἰησοῦ,
υἱὲ τοῦ Θεοῦ τοῦ ὑψίστου; δέομαί σου, μή με
βασανίσῃς." Παρήγγειλε γὰρ τῷ πνεύματι τῷ 29
ἀκαθάρτῳ ἐξελθεῖν ἀπὸ τοῦ ἀνθρώπου· πολλοῖς
γὰρ χρόνοις συνηρπάκει αὐτὸν, καὶ ἐδεσμεῖτο
ἁλύσεσι καὶ πέδαις φυλασσόμενος, καὶ διαρρήσ-
σων τὰ δεσμὰ ἠλαύνετο ὑπὸ τοῦ δαίμονος εἰς
τὰς ἐρήμους. ἐπηρώτησε δὲ αὐτὸν ὁ Ἰησοῦς 30
λέγων, "Τί σοί ἐστιν ὄνομα;" Ὁ δὲ εἶπε,
"Λεγεών·" ὅτι δαιμόνια πολλὰ εἰσῆλθεν εἰς
αὐτόν· καὶ παρεκάλει αὐτὸν ἵνα μὴ ἐπιτάξῃ 31
αὐτοῖς εἰς τὴν ἄβυσσον ἀπελθεῖν. ἦν δὲ ἐκεῖ 32
ἀγέλη χοίρων ἱκανῶν βοσκομένων ἐν τῷ ὄρει·
καὶ παρεκάλουν αὐτὸν ἵνα ἐπιτρέψῃ αὐτοῖς εἰς
ἐκείνους εἰσελθεῖν· καὶ ἐπέτρεψεν αὐτοῖς. ἐξ- 33
ελθόντα δὲ τὰ δαιμόνια ἀπὸ τοῦ ἀνθρώπου εἰσ-
ῆλθεν εἰς τοὺς χοίρους· καὶ ὥρμησεν ἡ ἀγέλη

y Job 26. 12. Psal. 107. 25.

z Matt. 8. 28. Marc. 5. 1.

κατὰ τοῦ κρημνοῦ εἰς τὴν λίμνην, καὶ ἀπεπνίγη.
34 ἰδόντες δὲ οἱ βόσκοντες τὸ γεγενημένον ἔφυγον,
καὶ ἀπελθόντες ἀπήγγειλαν εἰς τὴν πόλιν καὶ
35 εἰς τοὺς ἀγρούς. ἐξῆλθον δὲ ἰδεῖν τὸ γεγονὸς,
καὶ ἦλθον πρὸς τὸν Ἰησοῦν, καὶ εὗρον καθήμενον
τὸν ἄνθρωπον ἀφ' οὗ τὰ δαιμόνια ἐξεληλύθει,
ἱματισμένον καὶ σωφρονοῦντα, παρὰ τοὺς πόδας
36 τοῦ Ἰησοῦ· καὶ ἐφοβήθησαν. ἀπήγγειλαν δὲ
αὐτοῖς καὶ οἱ ἰδόντες πῶς ἐσώθη ὁ δαιμονισθείς.
37 [a] καὶ ἠρώτησαν αὐτὸν ἅπαν τὸ πλῆθος τῆς περι- a Act. 16. 39.
χώρου τῶν Γαδαρηνῶν ἀπελθεῖν ἀπ' αὐτῶν, ὅτι
πδ/η φόβῳ μεγάλῳ συνείχοντο· αὐτὸς δὲ ἐμβὰς εἰς
38 τὸ πλοῖον ὑπέστρεψεν. [b] ἐδέετο δὲ αὐτοῦ ὁ ἀνὴρ b Marc. 5. 18.
ἀφ' οὗ ἐξεληλύθει τὰ δαιμόνια, εἶναι σὺν αὐτῷ.
39 ἀπέλυσε δὲ αὐτὸν ὁ Ἰησοῦς λέγων, "Ὑπόστρεφε
εἰς τὸν οἶκόν σου, καὶ διηγοῦ ὅσα ἐποίησέ σοι
ὁ Θεός." Καὶ ἀπῆλθε, καθ' ὅλην τὴν πόλιν
κηρύσσων ὅσα ἐποίησεν αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς.
ΚΕ' 40 ἘΓΈΝΕΤΟ δὲ ἐν τῷ ὑποστρέψαι τὸν Ἰησοῦν,
πε/β ἀπεδέξατο αὐτὸν ὁ ὄχλος· ἦσαν γὰρ πάντες
προσδοκῶντες αὐτόν.
41 [c] Καὶ ἰδοὺ ἦλθεν ἀνὴρ ᾧ ὄνομα Ἰάειρος, καὶ c Matt. 9. 18. Marc. 5. 22.
αὐτὸς ἄρχων τῆς συναγωγῆς ὑπῆρχε, καὶ πεσὼν
παρὰ τοὺς πόδας τοῦ Ἰησοῦ παρεκάλει αὐτὸν
42 εἰσελθεῖν εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ· ὅτι θυγάτηρ
μονογενὴς ἦν αὐτῷ ὡς ἐτῶν δώδεκα, καὶ αὕτη
ἀπέθνησκεν. Ἐν δὲ τῷ ὑπάγειν αὐτὸν οἱ ὄχλοι
ΚϚ' 43 συνέπνιγον αὐτόν. [d] Καὶ γυνὴ οὖσα ἐν ῥύσει d Matt. 9. 20. Marc. 5. 25. Lev. 15. 25.
αἵματος ἀπὸ ἐτῶν δώδεκα, ἥτις εἰς ἰατροὺς προσ-
αναλώσασα ὅλον τὸν βίον οὐκ ἴσχυσεν ὑπ' οὐ-
44 δενὸς θεραπευθῆναι, προσελθοῦσα ὄπισθεν ἥψατο

τοῦ κρασπέδου τοῦ ἱματίου αὐτοῦ· καὶ παραχρῆμα
ἔστη ἡ ῥύσις τοῦ αἵματος αὐτῆς. καὶ εἶπεν ὁ 45
Ἰησοῦς, "Τίς ὁ ἁψάμενός μου;" Ἀρνουμένων
δὲ πάντων, εἶπεν ὁ Πέτρος καὶ οἱ μετ' αὐτοῦ,
"Ἐπιστάτα, οἱ ὄχλοι συνέχουσί σε καὶ ἀποθλί-
βουσι, καὶ λέγεις, Τίς ὁ ἁψάμενός μου;" Ὁ δὲ 46
Ἰησοῦς εἶπεν, "Ἥψατό μού τις· ἐγὼ γὰρ ἔγνων
δύναμιν ἐξελθοῦσαν ἀπ' ἐμοῦ." Ἰδοῦσα δὲ ἡ 47
γυνὴ ὅτι οὐκ ἔλαθε, τρέμουσα ἦλθε, καὶ προσ-
πεσοῦσα αὐτῷ δι' ἣν αἰτίαν ἥψατο αὐτοῦ ἀπήγ-
γειλεν αὐτῷ ἐνώπιον παντὸς τοῦ λαοῦ, καὶ ὡς
ἰάθη παραχρῆμα. ὁ δὲ εἶπεν αὐτῇ, "Θάρσει, 48
θύγατερ, ἡ πίστις σου σέσωκέ σε· πορεύου εἰς
e Marc. 5. 35. εἰρήνην." [e] Ἔτι αὐτοῦ λαλοῦντος ἔρχεταί τις 49
παρὰ τοῦ ἀρχισυναγώγου, λέγων αὐτῷ, "Ὅτι
τέθνηκεν ἡ θυγάτηρ σου· μὴ σκύλλε τὸν διδά-
σκαλον." Ὁ δὲ Ἰησοῦς ἀκούσας ἀπεκρίθη αὐτῷ 50
λέγων, "Μὴ φοβοῦ· μόνον πίστευε, καὶ σωθή-
σεται." Εἰσελθὼν δὲ εἰς τὴν οἰκίαν οὐκ ἀφῆκεν 51
εἰσελθεῖν οὐδένα, εἰ μὴ Πέτρον καὶ Ἰάκωβον καὶ
Ἰωάννην καὶ τὸν πατέρα τῆς παιδὸς καὶ τὴν
μητέρα. ἔκλαιον δὲ πάντες καὶ ἐκόπτοντο αὐτήν. 52
ὁ δὲ εἶπε, "Μὴ κλαίετε· οὐκ ἀπέθανεν, ἀλλὰ
καθεύδει." καὶ κατεγέλων αὐτοῦ, εἰδότες ὅτι 53
ἀπέθανεν. αὐτὸς δὲ ἐκβαλὼν ἔξω πάντας, καὶ 54
κρατήσας τῆς χειρὸς αὐτῆς, ἐφώνησε λέγων, "Ἡ
f Joan. 11. 11, 13. παῖς, ἐγείρου." [f] καὶ ἐπέστρεψε τὸ πνεῦμα 55
αὐτῆς, καὶ ἀνέστη παραχρῆμα· καὶ διέταξεν
αὐτῇ δοθῆναι φαγεῖν. καὶ ἐξέστησαν οἱ γονεῖς 56
αὐτῆς· ὁ δὲ παρήγγειλεν αὐτοῖς μηδενὶ εἰπεῖν τὸ
γεγονός.

ΚΖ' 9 [g] ΣΥΓΚΑΛΕΣΑΜΕΝΟΣ δὲ τοὺς δώδεκα μαθη- g 6. 13. Matt. 10. 1.
πς β τὰς αὐτοῦ ἔδωκεν αὐτοῖς δύναμιν καὶ ἐξουσίαν Marc. 3. 13. et 6. 7.
ἐπὶ πάντα τὰ δαιμόνια, καὶ νόσους θεραπεύειν·
2 [h] καὶ ἀπέστειλεν αὐτοὺς κηρύσσειν τὴν βασιλείαν h Matt. 10. 7.
πζ β 3 τοῦ Θεοῦ καὶ ἰᾶσθαι τοὺς ἀσθενοῦντας. [i] καὶ i 22. 35. Matt. 10. 9.
εἶπε πρὸς αὐτούς, "Μηδὲν αἴρετε εἰς τὴν ὁδόν, Marc. 6. 8.
μήτε ῥάβδους μήτε πήραν μήτε ἄρτον μήτε ἀργύ-
4 ριον, μήτε ἀνὰ δύο χιτῶνας ἔχειν. [k] καὶ εἰς ἣν k 10. 5, 6.
ἂν οἰκίαν εἰσέλθητε, ἐκεῖ μένετε καὶ ἐκεῖθεν ἐξ- Marc. 6. 10.
πη β 5 έρχεσθε. [l] καὶ ὅσοι ἂν μὴ δέξωνται ὑμᾶς, ἐξερ- l 10. 10, 11.
χόμενοι ἀπὸ τῆς πόλεως ἐκείνης καὶ τὸν κονιορτὸν Matt. 10. 14. Marc. 6. 11.
ἀπὸ τῶν ποδῶν ὑμῶν ἀποτινάξατε, εἰς μαρτύριον Act. 13. 51. et 18. 6.
πθ η 6 ἐπ' αὐτούς." Ἐξερχόμενοι δὲ διήρχοντο κατὰ
τὰς κώμας εὐαγγελιζόμενοι καὶ θεραπεύοντες
πανταχοῦ.
ϙ β 7 [m] Ἤκουσε δὲ Ἡρώδης ὁ τετράρχης τὰ γινό- m Matt. 14. 1.
μενα ὑπ' αὐτοῦ πάντα· καὶ διηπόρει, διὰ τὸ Marc. 6. 14.
λέγεσθαι ὑπό τινων "Ὅτι Ἰωάννης ἐγήγερται
8 ἐκ νεκρῶν," ὑπό τινων δὲ "Ὅτι Ἡλίας ἐφάνη,"
ἄλλων δὲ "Ὅτι προφήτης εἷς τῶν ἀρχαίων
9 ἀνέστη." Καὶ εἶπεν ὁ Ἡρώδης, "Ἰωάννην ἐγὼ
ἀπεκεφάλισα· τίς δέ ἐστιν οὗτος, περὶ οὗ ἐγὼ
ἀκούω τοιαῦτα;" Καὶ ἐζήτει ἰδεῖν αὐτόν.
ϙα η 10 [n] Καὶ ὑποστρέψαντες οἱ ἀπόστολοι διηγή- n Matt. 14. 13.
ϙβ γ σαντο αὐτῷ ὅσα ἐποίησαν. καὶ παραλαβὼν αὐτοὺς Marc. 6. 30, 31, 32.
ὑπεχώρησε κατ' ἰδίαν εἰς τόπον ἔρημον πόλεως
11 καλουμένης Βηθσαϊδά. οἱ δὲ ὄχλοι γνόντες ἠκο-
λούθησαν αὐτῷ· καὶ δεξάμενος αὐτοὺς ἐλάλει
αὐτοῖς περὶ τῆς βασιλείας τοῦ Θεοῦ, καὶ τοὺς
ΚΗ' 12 χρείαν ἔχοντας θεραπείας ἰᾶτο. [o] Ἡ δὲ ἡμέρα o Matt. 14. 15.
ϙγ α ἤρξατο κλίνειν· προσελθόντες δὲ οἱ δώδεκα εἶπον Marc. 6. 35. Joan. 6. 5.

αὐτῷ, "Ἀπόλυσον τὸν ὄχλον, ἵνα ἀπελθόντες
εἰς τὰς κύκλῳ κώμας καὶ τοὺς ἀγροὺς καταλύ-
σωσι, καὶ εὕρωσιν ἐπισιτισμόν· ὅτι ὧδε ἐν ἐρήμῳ
τόπῳ ἐσμέν." Εἶπε δὲ πρὸς αὐτοὺς, "Δότε 13
αὐτοῖς ὑμεῖς φαγεῖν." Οἱ δὲ εἶπον, "Οὐκ εἰσὶν
ἡμῖν πλεῖον ἢ πέντε ἄρτοι καὶ δύο ἰχθύες, εἰ μήτι
πορευθέντες ἡμεῖς ἀγοράσωμεν εἰς πάντα τὸν
λαὸν τοῦτον βρώματα." ἦσαν γὰρ ὡσεὶ ἄνδρες 14
πεντακισχίλιοι. Εἶπε δὲ πρὸς τοὺς μαθητὰς
αὐτοῦ, "Κατακλίνατε αὐτοὺς κλισίας ἀνὰ πεντή-
κοντα." καὶ ἐποίησαν οὕτω καὶ ἀνέκλιναν ἅπαν- 15
τας. Λαβὼν δὲ τοὺς πέντε ἄρτους καὶ τοὺς δύο 16
ἰχθύας, ἀναβλέψας εἰς τὸν οὐρανὸν εὐλόγησεν
αὐτοὺς καὶ κατέκλασε καὶ ἐδίδου τοῖς μαθηταῖς
παρατιθέναι τῷ ὄχλῳ. καὶ ἔφαγον καὶ ἐχορτά- 17
σθησαν πάντες· καὶ ἤρθη τὸ περισσεῦσαν αὐτοῖς
κλασμάτων κόφινοι δώδεκα.

p Matt. 16. 13. Marc. 8. 27. — ᵖ ΚΑΙ ἐγένετο ἐν τῷ εἶναι αὐτὸν προσευχό- 18 ΚΘ' ζδ α
μενον καταμόνας, συνῆσαν αὐτῷ οἱ μαθηταί· καὶ
ἐπηρώτησεν αὐτοὺς λέγων, "Τίνα με λέγουσιν οἱ
q Matt. 14. 2. Marc. 6. 14. — ὄχλοι εἶναι;" ᑫ Οἱ δὲ ἀποκριθέντες εἶπον, "Ἰω- 19
άννην τὸν Βαπτιστήν, ἄλλοι δὲ Ἠλίαν, ἄλλοι
r Joan. 6. 69. — δὲ ὅτι προφήτης τις τῶν ἀρχαίων ἀνέστη." ʳ Εἶπε 20
δὲ αὐτοῖς, "Ὑμεῖς δὲ τίνα με λέγετε εἶναι;"
Ἀποκριθεὶς δὲ ὁ Πέτρος εἶπε, "Τὸν Χριστὸν τοῦ
Θεοῦ." Ὁ δὲ ἐπιτιμήσας αὐτοῖς παρήγγειλε 21 ζε β
t 18. 31. et 24. 7. Matt. 16. 21. et 17. 22. Marc. 8. 31. et 9. 31. et 10. 33. — μηδενὶ εἰπεῖν τοῦτο, εἰπὼν, "ᵗ Ὅτι δεῖ τὸν 22
υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου πολλὰ παθεῖν, καὶ ἀποδοκιμα-
σθῆναι ἀπὸ τῶν πρεσβυτέρων καὶ ἀρχιερέων καὶ
γραμματέων, καὶ ἀποκτανθῆναι, καὶ τῇ τρίτῃ ἡμέρᾳ
ἐγερθῆναι."

λϛ β 23 [u] Ἔλεγε δὲ πρὸς πάντας, “ Εἴ τις θέλει — u 14. 27.
ὀπίσω μου ἐλθεῖν, ἀπαρνησάσθω ἑαυτὸν καὶ — Matt. 10. 38.
ἀράτω τὸν σταυρὸν αὐτοῦ καθ᾽ ἡμέραν, καὶ ἀκο- — et 16. 24. Marc. 8. 34.
24 λουθείτω μοι. [x] ὃς γὰρ ἂν θέλῃ τὴν ψυχὴν — x 17. 33.
αὐτοῦ σῶσαι, ἀπολέσει αὐτήν· ὃς δ᾽ ἂν ἀπολέσῃ — Matt. 10. 39. et 16. 25.
τὴν ψυχὴν αὐτοῦ ἕνεκεν ἐμοῦ, οὗτος σώσει αὐτήν. — Marc. 8. 35. Joan. 12. 25.
25 τί γὰρ ὠφελεῖται ἄνθρωπος κερδήσας τὸν κόσμον
λζ β 26 ὅλον, ἑαυτὸν δὲ ἀπολέσας ἢ ζημιωθείς; [y] ὃς γὰρ — y 12. 9.
ἂν ἐπαισχυνθῇ με καὶ τοὺς ἐμοὺς λόγους, τοῦτον — Matt. 10. 33. Marc. 8. 38.
ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἐπαισχυνθήσεται, ὅταν ἔλθῃ — 2 Tim. 2. 12. 1 Joan. 2. 23.
ἐν τῇ δόξῃ αὐτοῦ καὶ τοῦ πατρὸς καὶ τῶν ἁγίων
λη β 27 ἀγγέλων. [z] Λέγω δὲ ὑμῖν ἀληθῶς, εἰσί τινες — z Matt. 16. 28. Marc. 9. 1.
τῶν ὧδε ἑστηκότων, οἳ οὐ μὴ γεύσονται θανάτου
ἕως ἂν ἴδωσι τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ.”
Λʹ 28 [a] Ἐγένετο δὲ μετὰ τοὺς λόγους τούτους ὡσεὶ — a Matt. 17. 1. Marc. 9. 2.
ἡμέραι ὀκτὼ, καὶ παραλαβὼν τὸν Πέτρον καὶ
Ἰωάννην καὶ Ἰάκωβον ἀνέβη εἰς τὸ ὄρος προσ-
29 εύξασθαι. καὶ ἐγένετο ἐν τῷ προσεύχεσθαι αὐ-
τὸν τὸ εἶδος τοῦ προσώπου αὐτοῦ ἕτερον, καὶ
30 ὁ ἱματισμὸς αὐτοῦ λευκὸς ἐξαστράπτων. Καὶ
ἰδοὺ ἄνδρες δύο συνελάλουν αὐτῷ, οἵτινες ἦσαν
31 Μωσῆς καὶ Ἡλίας, οἳ ὀφθέντες ἐν δόξῃ ἔλεγον
τὴν ἔξοδον αὐτοῦ, ἣν ἔμελλε πληροῦν ἐν Ἱερου-
32 σαλήμ. [b] ὁ δὲ Πέτρος καὶ οἱ σὺν αὐτῷ ἦσαν — b Dan. 8. 18. et 10. 9.
βεβαρημένοι ὕπνῳ· διαγρηγορήσαντες δὲ εἶδον
τὴν δόξαν αὐτοῦ, καὶ τοὺς δύο ἄνδρας τοὺς συν-
33 εστῶτας αὐτῷ. καὶ ἐγένετο ἐν τῷ διαχωρίζεσθαι
αὐτοὺς ἀπ᾽ αὐτοῦ, εἶπεν ὁ Πέτρος πρὸς τὸν Ἰη-
σοῦν, “ Ἐπιστάτα, καλόν ἐστιν ἡμᾶς ὧδε εἶναι·
καὶ ποιήσωμεν σκηνὰς τρεῖς, μίαν σοὶ, καὶ Μωσεῖ
34 μίαν, καὶ μίαν Ἡλίᾳ,” μὴ εἰδὼς ὃ λέγει. ταῦτα

δὲ αὐτοῦ λέγοντος ἐγένετο νεφέλη καὶ ἐπεσκία-
σεν αὐτούς· ἐφοβήθησαν δὲ ἐν τῷ ἐκείνους εἰσελ-
θεῖν εἰς τὴν νεφέλην. [c] καὶ φωνὴ ἐγένετο ἐκ τῆς 35
νεφέλης λέγουσα, "Οὗτός ἐστιν ὁ υἱός μου ὁ
ἀγαπητός· αὐτοῦ ἀκούετε." Καὶ ἐν τῷ γενέσθαι 36
τὴν φωνὴν εὑρέθη ὁ Ἰησοῦς μόνος. Καὶ αὐτοὶ
ἐσίγησαν, καὶ οὐδενὶ ἀπήγγειλαν ἐν ἐκείναις ταῖς
ἡμέραις οὐδὲν ὧν ἑωράκασιν.

c 3. 22. Matt. 3. 17. et 17. 5. Marc. 1. 11. et 9. 7. Esa. 42. 1. Col. 1. 13. 2 Pet. 1. 17. Deut. 18. 19. Act. 3. 22.

[d] Ἐγένετο δὲ ἐν τῇ ἑξῆς ἡμέρᾳ, κατελθόντων 37 ϟθ β
αὐτῶν ἀπὸ τοῦ ὄρους συνήντησεν αὐτῷ ὄχλος
πολύς. Καὶ ἰδοὺ ἀνὴρ ἀπὸ τοῦ ὄχλου ἀνεβόησε 38 ΛΑʹ
λέγων, "Διδάσκαλε, δέομαί σου, ἐπίβλεψον ἐπὶ
τὸν υἱόν μου, ὅτι μονογενής ἐστί μοι, καὶ ἰδοὺ 39
πνεῦμα λαμβάνει αὐτὸν, καὶ ἐξαίφνης κράζει, καὶ
σπαράσσει αὐτὸν μετὰ ἀφροῦ, καὶ μόγις ἀπο-
χωρεῖ ἀπ' αὐτοῦ συντρῖβον αὐτόν. καὶ ἐδεήθην 40
τῶν μαθητῶν σου ἵνα ἐκβάλλωσιν αὐτὸ, καὶ οὐκ
ἠδυνήθησαν." Ἀποκριθεὶς δὲ ὁ Ἰησοῦς εἶπεν, 41
"Ὦ γενεὰ ἄπιστος καὶ διεστραμμένη, ἕως πότε
ἔσομαι πρὸς ὑμᾶς καὶ ἀνέξομαι ὑμῶν; προσάγαγε
ὧδε τὸν υἱόν σου." Ἔτι δὲ προσερχομένου αὐ- 42
τοῦ, ἔρρηξεν αὐτὸν τὸ δαιμόνιον καὶ συνεσπά-
ραξεν· ἐπετίμησε δὲ ὁ Ἰησοῦς τῷ πνεύματι τῷ
ἀκαθάρτῳ, καὶ ἰάσατο τὸν παῖδα καὶ ἀπέδωκεν
αὐτὸν τῷ πατρὶ αὐτοῦ. ἐξεπλήσσοντο δὲ πάντες 43 ρ η
ἐπὶ τῇ μεγαλειότητι τοῦ Θεοῦ. Πάντων δὲ θαυ-
μαζόντων ἐπὶ πᾶσιν οἷς ἐποίησεν ὁ Ἰησοῦς, εἶπε
πρὸς τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ, "[e] Θέσθε ὑμεῖς εἰς τὰ 44 ρα β
ὦτα ὑμῶν τοὺς λόγους τούτους· ὁ γὰρ υἱὸς τοῦ
ἀνθρώπου μέλλει παραδίδοσθαι εἰς χεῖρας ἀν-
θρώπων." [f] Οἱ δὲ ἠγνόουν τὸ ῥῆμα τοῦτο, καὶ 45

d Matt. 17. 14. Marc. 9. 14.

e 18. 32. Matt. 16. 21. et 17. 22. Marc. 9. 31. Act. 2. 23.

f 18. 34. Marc. 9. 32.

ἦν παρακεκαλυμμένον ἀπ᾽ αὐτῶν, ἵνα μὴ αἴσθων-
ται αὐτό· καὶ ἐφοβοῦντο ἐρωτῆσαι αὐτὸν περὶ
ΛΒ′ 46 τοῦ ῥήματος τούτου. [g] Εἰσῆλθε δὲ διαλογισμὸς | g 22. 24. Matt. 18. 1.
ρβ β 47 ἐν αὐτοῖς, τὸ τίς ἂν εἴη μείζων αὐτῶν. ὁ δὲ Ἰη- | Marc. 9. 33.
σοῦς ἰδὼν τὸν διαλογισμὸν τῆς καρδίας αὐτῶν,
ἐπιλαβόμενος παιδίου, ἔστησεν αὐτὸ παρ᾽ ἑαυτῷ,
48 [h] καὶ εἶπεν αὐτοῖς, "Ὃς ἐὰν δέξηται τοῦτο τὸ | h Matt. 18. 5.
παιδίον ἐπὶ τῷ ὀνόματί μου, ἐμὲ δέχεται· καὶ ὃς | Marc. 9. 37. Joan. 13. 20.
ἐὰν ἐμὲ δέξηται, δέχεται τὸν ἀποστείλαντά με.
[i] ὁ γὰρ μικρότερος ἐν πᾶσιν ὑμῖν ὑπάρχων οὗτος | i 14. 11. et 18. 14.
ἔσται μέγας." | Matt. 23. 11.
ργ η 49 [j] Ἀποκριθεὶς δὲ ὁ Ἰωάννης εἶπεν, "Ἐπιστάτα, | j Marc. 9. 38.
εἴδομέν τινα ἐπὶ τῷ ὀνόματί σου ἐκβάλλοντα τὰ
δαιμόνια· καὶ ἐκωλύσαμεν αὐτὸν, ὅτι οὐκ ἀκο-
50 λουθεῖ μεθ᾽ ἡμῶν." [k] Καὶ εἶπε πρὸς αὐτὸν ὁ | k 11. 23.
Ἰησοῦς, "Μὴ κωλύετε· ὃς γὰρ οὐκ ἔστι καθ᾽ | Matt. 12. 30. Marc. 9. 40.
ἡμῶν, ὑπὲρ ἡμῶν ἐστιν."
ρδ ι 51 [l] ἘΓΕΝΕΤΟ δὲ ἐν τῷ συμπληροῦσθαι τὰς | l Marc. 16. 19.
ἡμέρας τῆς ἀναλήψεως αὐτοῦ, καὶ αὐτὸς τὸ πρόσ- | Act. 1. 2.
ωπον αὐτοῦ ἐστήριξε τοῦ πορεύεσθαι εἰς Ἱερου-
52 σαλήμ. καὶ ἀπέστειλεν ἀγγέλους πρὸ προσώπου
αὐτοῦ· [m] καὶ πορευθέντες εἰσῆλθον εἰς κώμην | m Joan. 4. 4,
53 Σαμαρειτῶν, ὥστε ἑτοιμάσαι αὐτῷ. καὶ οὐκ | 9.
ἐδέξαντο αὐτὸν, ὅτι τὸ πρόσωπον αὐτοῦ ἦν πορευ-
54 όμενον εἰς Ἱερουσαλήμ. [n] ἰδόντες δὲ οἱ μαθηταὶ | n 2 Reg. 1.
αὐτοῦ Ἰάκωβος καὶ Ἰωάννης εἶπον, "Κύριε, θέλεις | 10, 12.
εἴπωμεν πῦρ καταβῆναι ἀπὸ τοῦ οὐρανοῦ καὶ ἀνα-
55 λῶσαι αὐτοὺς, ὡς καὶ Ἠλίας ἐποίησε;" Στραφεὶς
δὲ ἐπετίμησεν αὐτοῖς καὶ εἶπεν, "Οὐκ οἴδατε
56 οἵου πνεύματός ἐστε ὑμεῖς; [o] ὁ γὰρ υἱὸς τοῦ | o Joan. 3. 17.
ἀνθρώπου οὐκ ἦλθε ψυχὰς ἀνθρώπων ἀπολέσαι, | et 12. 47.

ἀλλὰ σῶσαι." Καὶ ἐπορεύθησαν εἰς ἑτέραν
κώμην.
p Matt. 8. 19. [p] Ἐγένετο δὲ πορευομένων αὐτῶν, ἐν τῇ ὁδῷ 57 ΛΓ' ρε ε
εἶπέ τις πρὸς αὐτόν, "Ἀκολουθήσω σοι ὅπου ἂν
ἀπέρχῃ, κύριε." Καὶ εἶπεν αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς, 58
"Αἱ ἀλώπεκες φωλεοὺς ἔχουσι καὶ τὰ πετεινὰ
τοῦ οὐρανοῦ κατασκηνώσεις, ὁ δὲ υἱὸς τοῦ ἀν-
q Matt. 8. 21, 22. θρώπου οὐκ ἔχει ποῦ τὴν κεφαλὴν κλίνῃ." [q] Εἶπε 59
δὲ πρὸς ἕτερον, "Ἀκολούθει μοι." ὁ δὲ εἶπε,
"Κύριε, ἐπίτρεψόν μοι ἀπελθόντι πρῶτον θάψαι
τὸν πατέρα μου." εἶπε δὲ αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς, 60
"Ἄφες τοὺς νεκροὺς θάψαι τοὺς ἑαυτῶν νε-
κρούς· σὺ δὲ ἀπελθὼν διάγγελλε τὴν βασιλείαν
r 1 Reg. 19. 20. τοῦ Θεοῦ." [r] Εἶπε δὲ καὶ ἕτερος, "Ἀκολουθήσω 61 ρς ι
σοι, κύριε· πρῶτον δὲ ἐπίτρεψόν μοι ἀποτάξασθαι
τοῖς εἰς τὸν οἶκόν μου." εἶπε δὲ πρὸς αὐτὸν ὁ 62
Ἰησοῦς, "Οὐδεὶς ἐπιβαλὼν τὴν χεῖρα αὐτοῦ ἐπ'
ἄροτρον, καὶ βλέπων εἰς τὰ ὀπίσω, εὔθετός ἐστιν
εἰς τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ."

ΜΕΤᾺ δὲ ταῦτα ἀνέδειξεν ὁ Κύριος καὶ ἑτέ- 10 ΛΔ'
ρους ἑβδομήκοντα, καὶ ἀπέστειλεν αὐτοὺς ἀνὰ δύο ρζ ι
πρὸ προσώπου αὐτοῦ εἰς πᾶσαν πόλιν καὶ τόπον
s Matt. 9. 37. Joan. 4. 35. 2 Thess. 3. 1. οὗ ἔμελλεν αὐτὸς ἔρχεσθαι. [s] Ἔλεγεν οὖν πρὸς 2 ρη ε
αὐτούς, "Ὁ μὲν θερισμὸς πολύς, οἱ δὲ ἐργάται
ὀλίγοι· δεήθητε οὖν τοῦ κυρίου τοῦ θερισμοῦ
ὅπως ἐκβάλλῃ ἐργάτας εἰς τὸν θερισμὸν αὐτοῦ.
t Matt. 10. 16. [t] Ὑπάγετε· ἰδοὺ ἐγὼ ἀποστέλλω ὑμᾶς ὡς ἄρνας 3 ρθ ε
u 9. 3. et 22. 35. Matt. 10. 9, 10. Marc. 6. 8. 2 Reg. 4. 29. ἐν μέσῳ λύκων. [u] μὴ βαστάζετε βαλάντιον, μὴ 4 ρι β
πήραν, μηδὲ ὑποδήματα· καὶ μηδένα κατὰ τὴν
ὁδὸν ἀσπάσησθε. [x] Εἰς ἣν δ' ἂν οἰκίαν εἰσέρ- 5 ρια ε
x Matt. 10. 12. Marc. 6. 10. χησθε, πρῶτον λέγετε, Εἰρήνη τῷ οἴκῳ τούτῳ·

6 καὶ ἐὰν μὲν ᾖ ἐκεῖ ὁ υἱὸς εἰρήνης, ἐπαναπαύσεται
ἐπ' αὐτὸν ἡ εἰρήνη ὑμῶν· εἰ δὲ μήγε, ἐφ' ὑμᾶς
ριβ β 7 ἀνακάμψει. [y] ἐν αὐτῇ δὲ τῇ οἰκίᾳ μένετε, ἐσθί- y Lev. 19. 13. Deut. 24. 14. et 25. 4. Matt. 10. 10. 1 Cor. 9. 4. et seqq. 1 Tim. 5. 18.
οντες καὶ πίνοντες τὰ παρ' αὐτῶν· ἄξιος γὰρ ὁ
ριγ ι ἐργάτης τοῦ μισθοῦ αὐτοῦ ἐστι· μὴ μεταβαίνετε
8 ἐξ οἰκίας εἰς οἰκίαν. καὶ εἰς ἣν δ' ἂν πόλιν εἰσ-
έρχησθε, καὶ δέχωνται ὑμᾶς, ἐσθίετε τὰ παρα-
9 τιθέμενα ὑμῖν, [z] καὶ θεραπεύετε τοὺς ἐν αὐτῇ z Matt. 3. 2. et 4. 17.
ἀσθενεῖς, καὶ λέγετε αὐτοῖς, Ἤγγικεν ἐφ' ὑμᾶς ἡ
ριδ β 10 βασιλεία τοῦ Θεοῦ. [a] εἰς ἣν δ' ἂν πόλιν εἰσέρ- a 9. 5. Matt. 10. 14. Marc. 6. 11. Act. 13. 51. et 18. 6.
χησθε, καὶ μὴ δέχωνται ὑμᾶς, ἐξελθόντες εἰς τὰς
11 πλατείας αὐτῆς εἴπατε, Καὶ τὸν κονιορτὸν τὸν
κολληθέντα ἡμῖν ἐκ τῆς πόλεως ὑμῶν ἀπομασσό-
μεθα ὑμῖν· πλὴν τοῦτο γινώσκετε, ὅτι ἤγγικεν
12 ἐφ' ὑμᾶς ἡ βασιλεία τοῦ Θεοῦ. λέγω δὲ ὑμῖν
ὅτι Σοδόμοις ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ ἀνεκτότερον
ριε ε 13 ἔσται ἢ τῇ πόλει ἐκείνῃ. [b] Οὐαί σοι, Χοραζὶν, b Matt. 11. 21, &c.
οὐαί σοι, Βηθσαϊδά· ὅτι εἰ ἐν Τύρῳ καὶ Σιδῶνι
ἐγένοντο αἱ δυνάμεις αἱ γενόμεναι ἐν ὑμῖν, πάλαι
ἂν ἐν σάκκῳ καὶ σποδῷ καθήμεναι μετενόησαν.
14 πλὴν Τύρῳ καὶ Σιδῶνι ἀνεκτότερον ἔσται ἐν τῇ
15 κρίσει ἢ ὑμῖν. καὶ σὺ, Καπερναοὺμ, ἡ ἕως τοῦ
οὐρανοῦ ὑψωθεῖσα, ἕως ᾅδου καταβιβασθήσῃ.
ρις α 16 [c] Ὁ ἀκούων ὑμῶν ἐμοῦ ἀκούει, καὶ ὁ ἀθετῶν ὑμᾶς c Matt. 10. 40. Marc. 9. 37. Joan. 13. 20. 1 Thess. 4. 8.
ἐμὲ ἀθετεῖ· ὁ δὲ ἐμὲ ἀθετῶν ἀθετεῖ τὸν ἀποστεί-
ριζ ι 17 λαντά με." Ὑπέστρεψαν δὲ οἱ ἑβδομήκοντα
μετὰ χαρᾶς, λέγοντες, "Κύριε, καὶ τὰ δαιμόνια
18 ὑποτάσσεται ἡμῖν ἐν τῷ ὀνόματί σου." [d] Εἶπε d Apoc. 12. 8, 9.
δὲ αὐτοῖς, "Ἐθεώρουν τὸν Σατανᾶν ὡς ἀστραπὴν
19 ἐκ τοῦ οὐρανοῦ πεσόντα. [e] ἰδοὺ δίδωμι ὑμῖν τὴν e Marc. 16. 18. Act. 28. 5.
ἐξουσίαν τοῦ πατεῖν ἐπάνω ὄφεων καὶ σκορπίων,

καὶ ἐπὶ πᾶσαν τὴν δύναμιν τοῦ ἐχθροῦ· καὶ οὐδὲν
ὑμᾶς οὐ μὴ ἀδικήσῃ. [f] πλὴν ἐν τούτῳ μὴ χαί- 20
ρετε, ὅτι τὰ πνεύματα ὑμῖν ὑποτάσσεται· χαίρετε
δὲ μᾶλλον ὅτι τὰ ὀνόματα ὑμῶν ἐγράφη ἐν τοῖς
οὐρανοῖς." [g] Ἐν αὐτῇ τῇ ὥρᾳ ἠγαλλιάσατο τῷ 21 ρι̅η̅ ε
πνεύματι ὁ Ἰησοῦς καὶ εἶπεν, "Ἐξομολογοῦμαί
σοι, πάτερ, Κύριε τοῦ οὐρανοῦ καὶ τῆς γῆς, ὅτι
ἀπέκρυψας ταῦτα ἀπὸ σοφῶν καὶ συνετῶν, καὶ
ἀπεκάλυψας αὐτὰ νηπίοις· ναί, ὁ πατήρ, ὅτι οὕ-
τως ἐγένετο εὐδοκία ἔμπροσθέν σου." Καὶ 22 ρι̅θ̅ γ
στραφεὶς πρὸς τοὺς μαθητὰς εἶπε, "[h] Πάντα παρ-
εδόθη μοι ὑπὸ τοῦ πατρός μου· καὶ οὐδεὶς γινώ-
σκει τίς ἐστιν ὁ υἱός, εἰ μὴ ὁ πατήρ, καὶ τίς ἐστιν
ὁ πατήρ, εἰ μὴ ὁ υἱός, καὶ ᾧ ἐὰν βούληται ὁ υἱὸς
ἀποκαλύψαι." [i] Καὶ στραφεὶς πρὸς τοὺς μαθητὰς 23 ρ̅κ̅ ε
κατ' ἰδίαν εἶπε, "Μακάριοι οἱ ὀφθαλμοὶ οἱ βλέ-
ποντες ἃ βλέπετε. λέγω γὰρ ὑμῖν ὅτι πολλοὶ 24
προφῆται καὶ βασιλεῖς ἠθέλησαν ἰδεῖν ἃ ὑμεῖς
βλέπετε, καὶ οὐκ εἶδον, καὶ ἀκοῦσαι ἃ ἀκούετε,
καὶ οὐκ ἤκουσαν."

[k] Καὶ ἰδοὺ νομικός τις ἀνέστη ἐκπειράζων 25 ΛΕ' ρ̅κ̅α̅ β
αὐτὸν καὶ λέγων, "Διδάσκαλε, τί ποιήσας ζωὴν
αἰώνιον κληρονομήσω;" Ὁ δὲ εἶπε πρὸς αὐτόν, 26
"Ἐν τῷ νόμῳ τί γέγραπται; πῶς ἀναγινώ-
σκεις;" [l] ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν, "Ἀγαπήσεις 27
Κύριον τὸν Θεόν σου ἐξ ὅλης τῆς καρδίας σου
καὶ ἐξ ὅλης τῆς ψυχῆς σου καὶ ἐξ ὅλης τῆς
ἰσχύος σου καὶ ἐξ ὅλης τῆς διανοίας σου· καὶ
τὸν πλησίον σου ὡς σεαυτόν." [m] εἶπε δὲ αὐτῷ, 28
"Ὀρθῶς ἀπεκρίθης· τοῦτο ποίει, καὶ ζήσῃ."
Ὁ δὲ θέλων δικαιοῦν ἑαυτὸν εἶπε πρὸς τὸν 29 ρ̅κ̅β̅ ι

f Exod. 32. 32. Esa. 4. 3. Dan. 12. 1. Phil. 4. 3. Apoc. 13. 8.
g Matt. 11. 25. Esa. 29. 14. 1 Cor. 1. 19, 26. et 2. 6, 7.
h Psal. 8. 6. Heb. 2. 8. Matt. 11. 27. et 28. 18. Joan. 3. 35. et 17. 2. 1 Cor. 15. 27. Eph. 1. 21, 22. Phil. 2. 9. Joan. 1. 18. et 6. 46. et 14. 8, 9.
i Matt. 13. 16. 1 Pet. 1. 10.
k Matt. 22. 35. Marc. 12. 28.
l Deut. 6. 5. et 10. 12. et 30. 6. Lev. 19. 18. Rom. 13. 9. Gal. 5. 14. Jac. 2. 8.
m Lev. 18. 5. Ezech. 20. 11, 13.

Λϛʹ 30 Ἰησοῦν, "Καὶ τίς ἐστί μου πλησίον;" Ὑπολαβὼν
δὲ ὁ Ἰησοῦς εἶπεν, "Ἄνθρωπός τις κατέβαινεν
ἀπὸ Ἱερουσαλὴμ εἰς Ἱεριχὼ, καὶ λησταῖς περι-
έπεσεν, οἳ καὶ ἐκδύσαντες αὐτὸν καὶ πληγὰς ἐπι-
θέντες ἀπῆλθον, ἀφέντες ἡμιθανῆ τυγχάνοντα.
31 κατὰ συγκυρίαν δὲ ἱερεύς τις κατέβαινεν ἐν τῇ
32 ὁδῷ ἐκείνῃ, καὶ ἰδὼν αὐτὸν ἀντιπαρῆλθεν. ὁμοίως
δὲ καὶ Λευΐτης γενόμενος κατὰ τὸν τόπον, ἐλθὼν
33 καὶ ἰδὼν ἀντιπαρῆλθεν. Σαμαρείτης δέ τις ὁδεύων
ἦλθε κατ' αὐτὸν, καὶ ἰδὼν αὐτὸν ἐσπλαγχνίσθη·
34 καὶ προσελθὼν κατέδησε τὰ τραύματα αὐτοῦ ἐπι-
χέων ἔλαιον καὶ οἶνον· ἐπιβιβάσας δὲ αὐτὸν ἐπὶ
τὸ ἴδιον κτῆνος ἤγαγεν αὐτὸν εἰς πανδοχεῖον, καὶ
35 ἐπεμελήθη αὐτοῦ. καὶ ἐπὶ τὴν αὔριον ἐξελθὼν,
ἐκβαλὼν δύο δηνάρια ἔδωκε τῷ πανδοχεῖ, καὶ
εἶπεν αὐτῷ, Ἐπιμελήθητι αὐτοῦ· καὶ ὅ τι ἂν
προσδαπανήσῃς ἐγὼ ἐν τῷ ἐπανέρχεσθαί με ἀπο-
36 δώσω σοι. Τίς οὖν τούτων τῶν τριῶν δοκεῖ σοι
πλησίον γεγονέναι τοῦ ἐμπεσόντος εἰς τοὺς λῃ-
37 στάς;" Ὁ δὲ εἶπεν, "Ὁ ποιήσας τὸ ἔλεος μετ'
αὐτοῦ." Εἶπεν οὖν αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς, "Πορεύου
καὶ σὺ ποίει ὁμοίως."

ΛΖʹ 38 [n] ἘΓΈΝΕΤΟ δὲ ἐν τῷ πορεύεσθαι αὐτοὺς, καὶ (n Joan. 11. 1. et 12. 2, 3.)
αὐτὸς εἰσῆλθεν εἰς κώμην τινά· γυνὴ δέ τις ὀνό-
ματι Μάρθα ὑπεδέξατο αὐτὸν εἰς τὸν οἶκον αὐτῆς.
39 καὶ τῇδε ἦν ἀδελφὴ καλουμένη Μαρία, ἣ καὶ
παρακαθίσασα [o] παρὰ τοὺς πόδας τοῦ Ἰησοῦ (o Act. 22. 3.)
40 ἤκουε τὸν λόγον αὐτοῦ. ἡ δὲ Μάρθα περι-
εσπᾶτο περὶ πολλὴν διακονίαν· ἐπιστᾶσα δὲ εἶπε,
"Κύριε, οὐ μέλει σοι ὅτι ἡ ἀδελφή μου μόνην
με κατέλιπε διακονεῖν; εἰπὲ οὖν αὐτῇ ἵνα μοι

συναντιλάβηται." Ἀποκριθεὶς δὲ εἶπεν αὐτῇ ὁ 41
Ἰησοῦς, "Μάρθα, Μάρθα, μεριμνᾷς καὶ τυρβάζῃ
περὶ πολλά· ἑνὸς δέ ἐστι χρεία· Μαρία δὲ τὴν 42
ἀγαθὴν μερίδα ἐξελέξατο, ἥτις οὐκ ἀφαιρεθήσεται
ἀπ' αὐτῆς."

ΚΑΙ ἐγένετο ἐν τῷ εἶναι αὐτὸν ἐν τόπῳ τινὶ **11** ΛΗ'
προσευχόμενον, ὡς ἐπαύσατο, εἶπέ τις τῶν μαθη- ρκγ ε
τῶν αὐτοῦ πρὸς αὐτὸν, "Κύριε, δίδαξον ἡμᾶς
προσεύχεσθαι, καθὼς καὶ Ἰωάννης ἐδίδαξε τοὺς
p Matt. 6. 9. μαθητὰς αὐτοῦ." [p] Εἶπε δὲ αὐτοῖς, "Ὅταν 2
προσεύχησθε, λέγετε, Πάτερ ἡμῶν ὁ ἐν τοῖς οὐ-
ρανοῖς, ἁγιασθήτω τὸ ὄνομά σου· ἐλθέτω ἡ βασι-
λεία σου· γενηθήτω τὸ θέλημά σου, ὡς ἐν
οὐρανῷ, καὶ ἐπὶ τῆς γῆς. τὸν ἄρτον ἡμῶν τὸν 3
ἐπιούσιον δίδου ἡμῖν τὸ καθ' ἡμέραν· καὶ ἄφες 4
ἡμῖν τὰς ἁμαρτίας ἡμῶν, καὶ γὰρ αὐτοὶ ἀφίεμεν
παντὶ ὀφείλοντι ἡμῖν· καὶ μὴ εἰσενέγκῃς ἡμᾶς εἰς
πειρασμὸν, ἀλλὰ ῥῦσαι ἡμᾶς ἀπὸ τοῦ πονηροῦ."
q 18. 1, &c. [q] Καὶ εἶπε πρὸς αὐτοὺς, "Τίς ἐξ ὑμῶν ἕξει 5 ρκδ ι
φίλον, καὶ πορεύσεται πρὸς αὐτὸν μεσονυκτίου
καὶ εἴπῃ αὐτῷ, Φίλε, χρῆσόν μοι τρεῖς ἄρτους,
ἐπειδὴ φίλος μου παρεγένετο ἐξ ὁδοῦ πρός με, 6
καὶ οὐκ ἔχω ὃ παραθήσω αὐτῷ· κἀκεῖνος ἔσωθεν 7
ἀποκριθεὶς εἴπῃ, Μή μοι κόπους πάρεχε· ἤδη ἡ
θύρα κέκλεισται, καὶ τὰ παιδία μου μετ' ἐμοῦ εἰς
τὴν κοίτην εἰσίν· οὐ δύναμαι ἀναστὰς δοῦναί σοι.
Λέγω ὑμῖν, εἰ καὶ οὐ δώσει αὐτῷ ἀναστὰς διὰ τὸ 8
r Matt. 7. 7. εἶναι αὐτοῦ φίλον, διά γε τὴν ἀναίδειαν αὐτοῦ
et 21. 22. Marc. 11. 24. ἐγερθεὶς δώσει αὐτῷ ὅσων χρῄζει. [r] Κἀγὼ ὑμῖν 9 ρκε ε
Joan. 14. 13. et 15. 7. λέγω, Αἰτεῖτε, καὶ δοθήσεται ὑμῖν· ζητεῖτε, καὶ
et 16. 23, 24. Jac. 1. 5, 6. 1 Joan. 3. 22. εὑρήσετε· κρούετε, καὶ ἀνοιγήσεται ὑμῖν. πᾶς 10

γὰρ ὁ αἰτῶν λαμβάνει, καὶ ὁ ζητῶν εὑρίσκει, καὶ
11 τῷ κρούοντι ἀνοιγήσεται. [s] τίνα δὲ ὑμῶν τὸν — s Matt. 7. 9.
πατέρα αἰτήσει ὁ υἱὸς ἄρτον, μὴ λίθον ἐπιδώσει
αὐτῷ; εἰ καὶ ἰχθὺν, μὴ ἀντὶ ἰχθύος ὄφιν ἐπι-
12 δώσει αὐτῷ; ἢ καὶ ἐὰν αἰτήσῃ ᾠὸν, μὴ ἐπιδώσει
13 αὐτῷ σκορπίον; εἰ οὖν ὑμεῖς πονηροὶ ὑπάρχοντες
οἴδατε ἀγαθὰ δόματα διδόναι τοῖς τέκνοις ὑμῶν,
πόσῳ μᾶλλον ὁ πατὴρ ὁ ἐξ οὐρανοῦ δώσει Πνεῦμα
Ἅγιον τοῖς αἰτοῦσιν αὐτόν;"
ΛΘ' 14 [t] Καὶ ἦν ἐκβάλλων δαιμόνιον, καὶ αὐτὸ ἦν — t Matt. 9. 32. et 12. 22.
ρκϛ ε κωφόν· ἐγένετο δὲ τοῦ δαιμονίου ἐξελθόντος, ἐλά-
ρκζ β 15 λησεν ὁ κωφός· καὶ ἐθαύμασαν οἱ ὄχλοι. [u] τινὲς — u Matt. 9. 34. et 12. 24. Marc. 3. 22.
δὲ ἐξ αὐτῶν εἶπον, "Ἐν Βεελζεβοὺλ ἄρχοντι τῶν
ρκη ε 16 δαιμονίων ἐκβάλλει τὰ δαιμόνια." [x] Ἕτεροι δὲ — x Matt. 12. 38. et 16. 1.
πειράζοντες σημεῖον παρ' αὐτοῦ ἐζήτουν ἐξ οὐρα-
ρκθ β 17 νοῦ. [y] Αὐτὸς δὲ εἰδὼς αὐτῶν τὰ διανοήματα — y Matt. 12. 25. Marc. 3. 24.
εἶπεν αὐτοῖς, "Πᾶσα βασιλεία ἐφ' ἑαυτὴν διαμε-
ρισθεῖσα ἐρημοῦται· καὶ οἶκος ἐπὶ οἶκον, πίπτει.
18 εἰ δὲ καὶ ὁ Σατανᾶς ἐφ' ἑαυτὸν διεμερίσθη, πῶς
σταθήσεται ἡ βασιλεία αὐτοῦ; ὅτι λέγετε ἐν
19 Βεελζεβοὺλ ἐκβάλλειν με τὰ δαιμόνια. εἰ δὲ ἐγὼ
ἐν Βεελζεβοὺλ ἐκβάλλω τὰ δαιμόνια, οἱ υἱοὶ
ὑμῶν ἐν τίνι ἐκβάλλουσι; διὰ τοῦτο κριταὶ ὑμῶν
20 αὐτοὶ ἔσονται. εἰ δὲ ἐν δακτύλῳ Θεοῦ ἐκβάλλω
τὰ δαιμόνια, ἄρα ἔφθασεν ἐφ' ὑμᾶς ἡ βασιλεία
21 τοῦ Θεοῦ. [z] ὅταν ὁ ἰσχυρὸς καθωπλισμένος φυ- — z Matt. 12. 29.
λάσσῃ τὴν ἑαυτοῦ αὐλὴν, ἐν εἰρήνῃ ἐστὶ τὰ
22 ὑπάρχοντα αὐτοῦ· ἐπὰν δὲ ὁ ἰσχυρότερος αὐτοῦ
ἐπελθὼν νικήσῃ αὐτὸν, τὴν πανοπλίαν αὐτοῦ αἴρει,
ἐφ' ᾗ ἐπεποίθει, καὶ τὰ σκῦλα αὐτοῦ διαδίδωσιν.
23 [a] ὁ μὴ ὢν μετ' ἐμοῦ κατ' ἐμοῦ ἐστι· καὶ ὁ μὴ — a Matt. 12. 30.

b Matt. 12 43.
συνάγων μετ' ἐμοῦ σκορπίζει. [b] Ὅταν τὸ ἀκά- 24 ρλ ε
θαρτον πνεῦμα ἐξέλθῃ ἀπὸ τοῦ ἀνθρώπου, διέρ-
χεται δι' ἀνύδρων τόπων ζητοῦν ἀνάπαυσιν· καὶ
μὴ εὑρίσκον λέγει, Ὑποστρέψω εἰς τὸν οἶκόν μου
ὅθεν ἐξῆλθον· καὶ ἐλθὸν εὑρίσκει σεσαρωμένον 25
καὶ κεκοσμημένον. [d] τότε πορεύεται καὶ παρα- 26
λαμβάνει ἑπτὰ ἕτερα πνεύματα πονηρότερα ἑαυ-
τοῦ, καὶ εἰσελθόντα κατοικεῖ ἐκεῖ· καὶ γίνεται
τὰ ἔσχατα τοῦ ἀνθρώπου ἐκείνου χείρονα τῶν
πρώτων."

d Joan. 5. 14. 2 Pet. 2. 20. Heb. 6. 4. et 10. 26.

Ἐγένετο δὲ ἐν τῷ λέγειν αὐτὸν ταῦτα, ἐπά- 27 Μ′ ρλα ι
ρασά τις γυνὴ φωνὴν ἐκ τοῦ ὄχλου εἶπεν αὐτῷ,
" Μακαρία ἡ κοιλία ἡ βαστάσασά σε καὶ μαστοὶ
οὓς ἐθήλασας." [e] Αὐτὸς δὲ εἶπε, " Μενοῦνγε 28
μακάριοι οἱ ἀκούοντες τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ καὶ
φυλάσσοντες αὐτόν." [f] Τῶν δὲ ὄχλων ἐπαθροι- 29 ΜΑ′ ρλβ ε
ζομένων ἤρξατο λέγειν, " Ἡ γενεὰ αὕτη πονηρά
ἐστι· σημεῖον ἐπιζητεῖ, καὶ σημεῖον οὐ δοθήσεται
αὐτῇ, εἰ μὴ τὸ σημεῖον Ἰωνᾶ τοῦ προφήτου.
καθὼς γὰρ ἐγένετο Ἰωνᾶς σημεῖον τοῖς Νινευΐταις, 30
οὕτως ἔσται καὶ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου τῇ γενεᾷ
ταύτῃ. [g] Βασίλισσα νότου ἐγερθήσεται ἐν τῇ 31
κρίσει μετὰ τῶν ἀνδρῶν τῆς γενεᾶς ταύτης καὶ
κατακρινεῖ αὐτούς· ὅτι ἦλθεν ἐκ τῶν περάτων τῆς
γῆς ἀκοῦσαι τὴν σοφίαν Σολομῶντος, καὶ ἰδοὺ
πλεῖον Σολομῶντος ὧδε. [h] ἄνδρες Νινευῒ ἀνα- 32
στήσονται ἐν τῇ κρίσει μετὰ τῆς γενεᾶς ταύτης
καὶ κατακρινοῦσιν αὐτήν· ὅτι μετενόησαν εἰς τὸ
κήρυγμα Ἰωνᾶ, καὶ ἰδοὺ πλεῖον Ἰωνᾶ ὧδε.

e Matt. 7. 21. Rom. 2. 13. Jac. 1. 21.
f Matt. 12. 39. Jon. 1. 17.
g 1 Reg. 10. 1. 2 Par. 9. 1. Matt. 12. 42.
h Jon. 3. 5.

" [i] Οὐδεὶς δὲ λύχνον ἅψας εἰς κρυπτὸν τίθη- 33 ρλγ β
σιν, οὐδὲ ὑπὸ τὸν μόδιον, ἀλλ' ἐπὶ τὴν λυχνίαν,

i 8. 16. Matt. 5. 15. Marc. 4. 21.

ρλδ ε 34 ἵνα οἱ εἰσπορευόμενοι τὸ φέγγος βλέπωσιν. [k] ὁ
λύχνος τοῦ σώματός ἐστιν ὁ ὀφθαλμός· ὅταν οὖν
ὁ ὀφθαλμός σου ἁπλοῦς ᾖ, καὶ ὅλον τὸ σῶμά σου
φωτεινόν ἐστιν· ἐπὰν δὲ πονηρὸς ᾖ, καὶ τὸ σῶμά
35 σου σκοτεινόν. σκόπει οὖν μὴ τὸ φῶς τὸ ἐν σοὶ
36 σκότος ἐστίν. εἰ οὖν τὸ σῶμά σου ὅλον φωτει-
νὸν, μὴ ἔχον τι μέρος σκοτεινὸν, ἔσται φωτεινὸν
ὅλον ὡς ὅταν ὁ λύχνος τῇ ἀστραπῇ φωτίζῃ σε."
ΜΒʹ 37 Ἐν δὲ τῷ λαλῆσαι ἠρώτα αὐτὸν Φαρισαῖός τις
ὅπως ἀριστήσῃ παρ' αὐτῷ· εἰσελθὼν δὲ ἀνέπε-
38 σεν. [l] ὁ δὲ Φαρισαῖος ἰδὼν ἐθαύμασεν ὅτι οὐ
ρλε ε 39 πρῶτον ἐβαπτίσθη πρὸ τοῦ ἀρίστου. [m] εἶπε δὲ
ὁ Κύριος πρὸς αὐτὸν, "Νῦν ὑμεῖς οἱ Φαρισαῖοι
τὸ ἔξωθεν τοῦ ποτηρίου καὶ τοῦ πίνακος καθαρί-
ζετε· τὸ δὲ ἔσωθεν ὑμῶν γέμει ἁρπαγῆς καὶ
40 πονηρίας. ἄφρονες, οὐχ ὁ ποιήσας τὸ ἔξωθεν
41 καὶ τὸ ἔσωθεν ἐποίησε; [n] πλὴν τὰ ἐνόντα δότε
ἐλεημοσύνην, καὶ ἰδοὺ πάντα καθαρὰ ὑμῖν ἐστιν.
ρλϛ ε 42 [o] ἀλλ' οὐαὶ ὑμῖν τοῖς Φαρισαίοις, ὅτι ἀποδεκα-
τοῦτε τὸ ἡδύοσμον καὶ τὸ πήγανον καὶ πᾶν
λάχανον, καὶ παρέρχεσθε τὴν κρίσιν καὶ τὴν
ἀγάπην τοῦ Θεοῦ· ταῦτα ἔδει ποιῆσαι, κἀκεῖνα
ρλζ β 43 μὴ ἀφιέναι. [p] οὐαὶ ὑμῖν τοῖς Φαρισαίοις, ὅτι
ἀγαπᾶτε τὴν πρωτοκαθεδρίαν ἐν ταῖς συναγωγαῖς
ρλη ε 44 καὶ τοὺς ἀσπασμοὺς ἐν ταῖς ἀγοραῖς. [q] οὐαὶ
ὑμῖν, γραμματεῖς καὶ Φαρισαῖοι, ὑποκριταὶ, ὅτι
ἐστὲ ὡς τὰ μνημεῖα τὰ ἄδηλα, καὶ οἱ ἄνθρωποι
ρλθ ε 45 οἱ περιπατοῦντες ἐπάνω οὐκ οἴδασιν." Ἀποκρι-
θεὶς δέ τις τῶν νομικῶν λέγει αὐτῷ, "Διδάσκαλε,
ΜΓʹ 46 ταῦτα λέγων καὶ ἡμᾶς ὑβρίζεις." [r] Ὁ δὲ εἶπε,
"Καὶ ὑμῖν τοῖς νομικοῖς οὐαὶ, ὅτι φορτίζετε τοὺς

k Matt. 6. 22.
l Marc. 7. 3.
m Matt. 23. 25. Tit. 1. 15.
n 12. 33. Esa. 58. 7. Dan. 4. 27.
o Matt. 9. 13. et 12. 7. et 23. 23. 1 Sam. 15. 22. Ose. 6. 6. Mich. 6. 8.
p 20. 46. Matt. 23. 6. Marc. 12. 38.
q Matt. 23. 27.
r Matt. 23. 4. Esa. 10. 1.

ἀνθρώπους φορτία δυσβάστακτα, καὶ αὐτοὶ ἑνὶ
τῶν δακτύλων ὑμῶν οὐ προσψαύετε τοῖς φορ-
τίοις. [s] οὐαὶ ὑμῖν, ὅτι οἰκοδομεῖτε τὰ μνημεῖα 47
τῶν προφητῶν, οἱ δὲ πατέρες ὑμῶν ἀπέκτειναν
αὐτούς. ἄρα μαρτυρεῖτε καὶ συνευδοκεῖτε τοῖς 48
ἔργοις τῶν πατέρων ὑμῶν, ὅτι αὐτοὶ μὲν ἀπ-
έκτειναν αὐτοὺς, ὑμεῖς δὲ οἰκοδομεῖτε αὐτῶν τὰ
μνημεῖα. [t] διὰ τοῦτο καὶ ἡ σοφία τοῦ Θεοῦ 49
εἶπεν, Ἀποστελῶ εἰς αὐτοὺς προφήτας καὶ ἀπο-
στόλους, καὶ ἐξ αὐτῶν ἀποκτενοῦσι καὶ ἐκ-
διώξουσιν· [u] ἵνα ἐκζητηθῇ τὸ αἷμα πάντων τῶν 50
προφητῶν τὸ ἐκχυνόμενον ἀπὸ καταβολῆς κόσμου
ἀπὸ τῆς γενεᾶς ταύτης, [x] ἀπὸ τοῦ αἵματος Ἄβελ 51
ἕως τοῦ αἵματος Ζαχαρίου τοῦ ἀπολομένου μεταξὺ
τοῦ θυσιαστηρίου καὶ τοῦ οἴκου· ναὶ, λέγω ὑμῖν,
ἐκζητηθήσεται ἀπὸ τῆς γενεᾶς ταύτης. [y] Οὐαὶ 52
ὑμῖν τοῖς νομικοῖς, ὅτι ἤρατε τὴν κλεῖδα τῆς γνώ-
σεως· αὐτοὶ οὐκ εἰσήλθετε, καὶ τοὺς εἰσερχο-
μένους ἐκωλύσατε." Λέγοντος δὲ αὐτοῦ ταῦτα 53
πρὸς αὐτοὺς ἤρξαντο οἱ γραμματεῖς καὶ οἱ Φαρι-
σαῖοι δεινῶς ἐνέχειν καὶ ἀποστοματίζειν αὐτὸν
περὶ πλειόνων, ἐνεδρεύοντες αὐτὸν καὶ ζητοῦντες 54
θηρεῦσαί τι ἐκ τοῦ στόματος αὐτοῦ, ἵνα κατηγο-
ρήσωσιν αὐτοῦ.

12 [z] Ἐν οἷς ἐπισυναχθεισῶν τῶν μυριάδων τοῦ
ὄχλου, ὥστε καταπατεῖν ἀλλήλους, ἤρξατο λέγειν
πρὸς τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ πρῶτον, "Προσέχετε
ἑαυτοῖς ἀπὸ τῆς ζύμης τῶν Φαρισαίων, ἥτις ἐστὶν
ὑπόκρισις. [a] οὐδὲν δὲ συγκεκαλυμμένον ἐστὶν, ὃ 2
οὐκ ἀποκαλυφθήσεται, καὶ κρυπτὸν, ὃ οὐ γνω-
σθήσεται. ἀνθ' ὧν ὅσα ἐν τῇ σκοτίᾳ εἴπατε ἐν 3

s Matt. 23. 29.
t 10. 3. Matt. 10. 16. et 23. 34. Joan. 16. 2. Act. 7. 51, 52. Heb. 11. 35.
u Matt. 23. 35.
x Gen. 4. 8. 2 Par. 24. 21.
y Matt. 23. 13.
z Matt. 16. 6. Marc. 8. 15.
a 8. 17. Job 12. 22. Matt. 10. 26. Marc. 4. 22.

ρμ ε; ρμα ε; ρμβ ε; ρμγ ι; ΜΔ' ρμδ β; ρμε ε

τῷ φωτὶ ἀκουσθήσεται· καὶ ὃ πρὸς τὸ οὖς ἐλα-
λήσατε ἐν τοῖς ταμείοις κηρυχθήσεται ἐπὶ τῶν
4 δωμάτων. [b] Λέγω δὲ ὑμῖν τοῖς φίλοις μου, Μὴ
φοβηθῆτε ἀπὸ τῶν ἀποκτεινόντων τὸ σῶμα, καὶ
μετὰ ταῦτα μὴ ἐχόντων περισσότερόν τι ποιῆσαι.
5 ὑποδείξω δὲ ὑμῖν τίνα φοβηθῆτε· φοβήθητε τὸν
μετὰ τὸ ἀποκτεῖναι ἐξουσίαν ἔχοντα ἐμβαλεῖν εἰς
τὴν γέενναν· ναὶ, λέγω ὑμῖν, τοῦτον φοβήθητε.
6 [c] Οὐχὶ πέντε στρουθία πωλεῖται ἀσσαρίων δύο;
καὶ ἓν ἐξ αὐτῶν οὐκ ἔστιν ἐπιλελησμένον ἐνώπιον
7 τοῦ Θεοῦ· [d] ἀλλὰ καὶ αἱ τρίχες τῆς κεφαλῆς
ὑμῶν πᾶσαι ἠρίθμηνται. μὴ οὖν φοβεῖσθε· πολ-
ρμϛ β 8 λῶν στρουθίων διαφέρετε. [e] Λέγω δὲ ὑμῖν, Πᾶς
ὃς ἂν ὁμολογήσῃ ἐν ἐμοὶ ἔμπροσθεν τῶν ἀν-
θρώπων, καὶ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ὁμολογήσει ἐν
9 αὐτῷ ἔμπροσθεν τῶν ἀγγέλων τοῦ Θεοῦ· ὁ δὲ
ἀρνησάμενός με ἐνώπιον τῶν ἀνθρώπων ἀπαρ-
ρμζ β 10 νηθήσεται ἐνώπιον τῶν ἀγγέλων τοῦ Θεοῦ. [f] καὶ
πᾶς ὃς ἐρεῖ λόγον εἰς τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου,
ἀφεθήσεται αὐτῷ· τῷ δὲ εἰς τὸ Ἅγιον Πνεῦμα
ρμη β 11 βλασφημήσαντι οὐκ ἀφεθήσεται. [g] ὅταν δὲ
προσφέρωσιν ὑμᾶς ἐπὶ τὰς συναγωγὰς καὶ τὰς
ἀρχὰς καὶ τὰς ἐξουσίας, μὴ μεριμνᾶτε πῶς ἢ
12 τί ἀπολογήσησθε, ἢ τί εἴπητε· τὸ γὰρ Ἅγιον
Πνεῦμα διδάξει ὑμᾶς ἐν αὐτῇ τῇ ὥρᾳ ἃ δεῖ
εἰπεῖν."
ΜΕʹ ρμθ ι 13 Εἶπε δέ τις αὐτῷ ἐκ τοῦ ὄχλου, "Διδάσκαλε,
εἰπὲ τῷ ἀδελφῷ μου μερίσασθαι μετ' ἐμοῦ τὴν
14 κληρονομίαν." Ὁ δὲ εἶπεν αὐτῷ, "Ἄνθρωπε,
τίς με κατέστησε δικαστὴν ἢ μεριστὴν ἐφ' ὑμᾶς;"
15 [h] Εἶπε δὲ πρὸς αὐτοὺς, "Ὁρᾶτε καὶ φυλάσσεσθε

b Jer. 1. 8. Matt. 10. 28. 1 Pet. 3. 14.
c Matt. 10. 29.
d 21. 18. 1 Sam. 14. 45. 2 Sam. 14. 11. 1 Reg. 1. 52. Act. 27. 34.
e 9. 26. Matt. 10. 32. Marc. 8. 38. 2 Tim. 2. 12. 1 Joan. 2. 23.
f Matt. 12. 31. Marc. 3. 28. Heb. 10. 26. 1 Joan. 5. 16.
g 21. 14. Matt. 10. 19. Marc. 13. 11.
h 1 Tim. 6. 7.

ἀπὸ τῆς πλεονεξίας· ὅτι οὐκ ἐν τῷ περισσεύειν
τινὶ ἡ ζωὴ αὐτοῦ ἐστιν ἐκ τῶν ὑπαρχόντων αὐ-
τοῦ." Εἶπε δὲ παραβολὴν πρὸς αὐτοὺς λέγων, 16 ΜϚ′
"Ἀνθρώπου τινὸς πλουσίου εὐφόρησεν ἡ χώρα·
καὶ διελογίζετο ἐν ἑαυτῷ λέγων, Τί ποιήσω, ὅτι 17
οὐκ ἔχω ποῦ συνάξω τοὺς καρπούς μου; καὶ 18
εἶπε, Τοῦτο ποιήσω· καθελῶ μου τὰς ἀποθήκας
καὶ μείζονας οἰκοδομήσω, καὶ συνάξω ἐκεῖ πάντα
i Eccl. 11. 9. Ecclus. 11. 19. 1 Cor. 15. 32. Jac. 5. 5. — τὰ γεννήματά μου καὶ τὰ ἀγαθά μου, [i] καὶ ἐρῶ 19
τῇ ψυχῇ μου, Ψυχή, ἔχεις πολλὰ ἀγαθὰ κείμενα
εἰς ἔτη πολλά· ἀναπαύου, φάγε, πίε, εὐφραίνου.
k Job 20. 22. et 27. 8. Psal. 39. 6. et 52. 7. Jer. 17. 11. — [k] εἶπε δὲ αὐτῷ ὁ Θεός, "Ἄφρων, ταύτῃ τῇ νυκτὶ 20
τὴν ψυχήν σου ἀπαιτοῦσιν ἀπὸ σοῦ· ἃ δὲ ἡτοί-
μασας, τίνι ἔσται; οὕτως ὁ θησαυρίζων ἑαυτῷ 21
καὶ μὴ εἰς Θεὸν πλουτῶν."
l Matt. 6. 25. 1 Pet. 5. 7. Psal. 55. 22. 1 Tim. 6. 8. Phil. 4. 6. — [l] Εἶπε δὲ πρὸς τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ, "Διὰ 22 ρνε
τοῦτο ὑμῖν λέγω, μὴ μεριμνᾶτε τῇ ψυχῇ ὑμῶν
τί φάγητε, μηδὲ τῷ σώματι τί ἐνδύσησθε. ἡ 23
ψυχὴ πλεῖόν ἐστι τῆς τροφῆς, καὶ τὸ σῶμα τοῦ
m Job 39. 3. Psal. 147. 9. — ἐνδύματος. [m] Κατανοήσατε τοὺς κόρακας, ὅτι οὐ 24
σπείρουσιν οὐδὲ θερίζουσιν· οἷς οὐκ ἔστι ταμεῖον
οὐδὲ ἀποθήκη, καὶ ὁ Θεὸς τρέφει αὐτούς· πόσῳ
n Matt. 6. 27. — μᾶλλον ὑμεῖς διαφέρετε τῶν πετεινῶν; [n] τίς δὲ 25
ἐξ ὑμῶν μεριμνῶν δύναται προσθεῖναι ἐπὶ τὴν
ἡλικίαν αὐτοῦ πῆχυν ἕνα; εἰ οὖν οὔτε ἐλάχιστον 26
δύνασθε, τί περὶ τῶν λοιπῶν μεριμνᾶτε; Κατα- 27
νοήσατε τὰ κρίνα πῶς αὐξάνει· οὐ κοπιᾷ οὐδὲ
νήθει· λέγω δὲ ὑμῖν, οὐδὲ Σολομὼν ἐν πάσῃ τῇ
δόξῃ αὐτοῦ περιεβάλετο ὡς ἓν τούτων. εἰ δὲ τὸν 28
χόρτον ἐν τῷ ἀγρῷ σήμερον ὄντα καὶ αὔριον εἰς
κλίβανον βαλλόμενον ὁ Θεὸς οὕτως ἀμφιέννυσι,

29 πόσῳ μᾶλλον ὑμᾶς, ὀλιγόπιστοι; Καὶ ὑμεῖς μὴ
ζητεῖτε τί φάγητε ἢ τί πίητε, καὶ μὴ μετεω-
30 ρίζεσθε. ταῦτα γὰρ πάντα τὰ ἔθνη τοῦ κόσμου
ἐπιζητεῖ· ὑμῶν δὲ ὁ πατὴρ οἶδεν ὅτι χρῄζετε
31 τούτων. [o] πλὴν ζητεῖτε τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ, o 1 Reg. 3. 13. Psal. 37. 25.
ρνα ι 32 καὶ ταῦτα πάντα προστεθήσεται ὑμῖν. [p] μὴ p Matt. 11. 25, 26.
φοβοῦ, τὸ μικρὸν ποίμνιον· ὅτι εὐδόκησεν ὁ
ρνβ β 33 πατὴρ ὑμῶν δοῦναι ὑμῖν τὴν βασιλείαν. [q] Πω- q Matt. 19. 21. Act. 2. 45. et 4. 34.
λήσατε τὰ ὑπάρχοντα ὑμῶν καὶ δότε ἐλεημοσύ-
ρνγ ε νην. [r] ποιήσατε ἑαυτοῖς βαλάντια μὴ παλαιού- r 16. 9. Matt. 6. 20. 1 Tim. 6. 19.
μενα, θησαυρὸν ἀνέκλειπτον ἐν τοῖς οὐρανοῖς,
ὅπου κλέπτης οὐκ ἐγγίζει, οὐδὲ σὴς διαφθείρει.
34 ὅπου γάρ ἐστιν ὁ θησαυρὸς ὑμῶν, ἐκεῖ καὶ ἡ
ρνδ ι 35 καρδία ὑμῶν ἔσται. [s] Ἔστωσαν ὑμῶν αἱ ὀσφύες s Eph. 6. 14. 1 Pet. 1. 13.
36 περιεζωσμέναι καὶ οἱ λύχνοι καιόμενοι, καὶ ὑμεῖς
ὅμοιοι ἀνθρώποις προσδεχομένοις τὸν κύριον ἑαυ-
τῶν, πότε ἀναλύσει ἐκ τῶν γάμων, ἵνα ἐλθόντος
ρνε ε 37 καὶ κρούσαντος εὐθέως ἀνοίξωσιν αὐτῷ. μακάριοι
οἱ δοῦλοι ἐκεῖνοι οὓς ἐλθὼν ὁ κύριος εὑρήσει
γρηγοροῦντας. ἀμὴν λέγω ὑμῖν ὅτι περιζώσεται
καὶ ἀνακλινεῖ αὐτούς, καὶ παρελθὼν διακονήσει
38 αὐτοῖς. [t] καὶ ἐὰν ἔλθῃ ἐν τῇ δευτέρᾳ φυλακῇ, t Matt. 24. 42.
καὶ ἐν τῇ τρίτῃ φυλακῇ ἔλθῃ, καὶ εὕρῃ οὕτω,
ρνϛ β 39 μακάριοί εἰσιν οἱ δοῦλοι ἐκεῖνοι. [u] τοῦτο δὲ u Matt. 24. 43. 1 Thess. 5. 2. 2 Pet. 3. 10. Apoc. 3. 3. et 16. 15.
γινώσκετε, ὅτι εἰ ᾔδει ὁ οἰκοδεσπότης ποίᾳ ὥρᾳ
ὁ κλέπτης ἔρχεται, ἐγρηγόρησεν ἂν καὶ οὐκ ἂν
40 ἀφῆκε διορυγῆναι τὸν οἶκον αὐτοῦ. [v] καὶ ὑμεῖς v 21. 34. Matt. 24. 44. et 25. 13. Marc. 13. 33. 1 Thess. 5. 6.
οὖν γίνεσθε ἕτοιμοι· ὅτι ᾗ ὥρᾳ οὐ δοκεῖτε ὁ υἱὸς
41 τοῦ ἀνθρώπου ἔρχεται." Εἶπε δὲ αὐτῷ ὁ Πέτρος,
"Κύριε, πρὸς ἡμᾶς τὴν παραβολὴν ταύτην λέγεις,
ρνζ ε 42 ἢ καὶ πρὸς πάντας;" [x] Εἶπε δὲ ὁ Κύριος, "Τίς x Matt. 24. 45. et 25. 21. 1 Cor. 4. 2.

ἄρα ἐστὶν ὁ πιστὸς οἰκονόμος καὶ φρόνιμος, ὃν
καταστήσει ὁ κύριος ἐπὶ τῆς θεραπείας αὐτοῦ, τοῦ
διδόναι ἐν καιρῷ τὸ σιτομέτριον; μακάριος ὁ 43
δοῦλος ἐκεῖνος ὃν ἐλθὼν ὁ κύριος αὐτοῦ εὑρήσει
ποιοῦντα οὕτως. ἀληθῶς λέγω ὑμῖν ὅτι ἐπὶ πᾶσι 44
τοῖς ὑπάρχουσιν αὐτοῦ καταστήσει αὐτόν. Ἐὰν 45 ρνη ε
δὲ εἴπῃ ὁ δοῦλος ἐκεῖνος ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτοῦ,
Χρονίζει ὁ κύριός μου ἔρχεσθαι, καὶ ἄρξηται
τύπτειν τοὺς παῖδας καὶ τὰς παιδίσκας, ἐσθίειν
y Matt. 24. 51. τε καὶ πίνειν καὶ μεθύσκεσθαι, [y] ἥξει ὁ κύριος 46
τοῦ δούλου ἐκείνου ἐν ἡμέρᾳ ᾗ οὐ προσδοκᾷ καὶ
ἐν ὥρᾳ ᾗ οὐ γινώσκει, καὶ διχοτομήσει αὐτὸν,
καὶ τὸ μέρος αὐτοῦ μετὰ τῶν ἀπίστων θήσει.
z Jac. 4. 17. [z] Ἐκεῖνος δὲ ὁ δοῦλος ὁ γνοὺς τὸ θέλημα τοῦ 47 ρνθ ι
κυρίου ἑαυτοῦ καὶ μὴ ἑτοιμάσας μηδὲ ποιήσας
πρὸς τὸ θέλημα αὐτοῦ, δαρήσεται πολλάς· ὁ δὲ 48
μὴ γνοὺς, ποιήσας δὲ ἄξια πληγῶν, δαρήσεται
ὀλίγας. παντὶ δὲ ᾧ ἐδόθη πολὺ, πολὺ ζητηθή-
σεται παρ' αὐτοῦ· καὶ ᾧ παρέθεντο πολὺ, πε-
a Matt. 10. 34. ρισσότερον αἰτήσουσιν αὐτόν. [a] Πῦρ ἦλθον 49 ρξ ε
βαλεῖν εἰς τὴν γῆν, καὶ τί θέλω; εἰ ἤδη ἀνήφθη·
b Matt 20. 22. Marc. 10. 38. [b] βάπτισμα δὲ ἔχω βαπτισθῆναι, καὶ πῶς συν- 50
c Matt. 10. 34. Mich. 7. 6. έχομαι ἕως οὗ τελεσθῇ; [c] δοκεῖτε ὅτι εἰρήνην 51
παρεγενόμην δοῦναι ἐν τῇ γῇ; οὐχὶ, λέγω ὑμῖν,
ἀλλ' ἢ διαμερισμόν. ἔσονται γὰρ ἀπὸ τοῦ νῦν 52
πέντε ἐν οἴκῳ ἑνὶ διαμεμερισμένοι, τρεῖς ἐπὶ δυσὶ
d Matt. 10. 35. καὶ δύο ἐπὶ τρισί· [d] διαμερισθήσεται πατὴρ 53
ἐφ' υἱῷ καὶ υἱὸς ἐπὶ πατρὶ, μήτηρ ἐπὶ θυ-
γατρὶ καὶ θυγάτηρ ἐπὶ μητρὶ, πενθερὰ ἐπὶ τὴν
νύμφην αὐτῆς καὶ νύμφη ἐπὶ τὴν πενθερὰν
αὐτῆς."

ρξα ε 54 [e] Ἔλεγε δὲ καὶ τοῖς ὄχλοις, "Ὅταν ἴδητε e Matt. 16. 2.
τὴν νεφέλην ἀνατέλλουσαν ἀπὸ δυσμῶν, εὐθέως
55 λέγετε, Ὄμβρος ἔρχεται, καὶ γίνεται οὕτω· καὶ
ὅταν νότον πνέοντα, λέγετε, Ὅτι καύσων ἔσται,
56 καὶ γίνεται. ὑποκριταὶ, τὸ πρόσωπον τῆς γῆς καὶ
τοῦ οὐρανοῦ οἴδατε δοκιμάζειν· τὸν δὲ καιρὸν
57 τοῦτον πῶς οὐ δοκιμάζετε; τί δὲ καὶ ἀφ' ἑαυτῶν
ρξβ ε 58 οὐ κρίνετε τὸ δίκαιον; [f] ὡς γὰρ ὑπάγεις μετὰ f Prov. 25. 8.
τοῦ ἀντιδίκου σου ἐπ' ἄρχοντα, ἐν τῇ ὁδῷ δὸς Matt. 5. 25.
ἐργασίαν ἀπηλλάχθαι ἀπ' αὐτοῦ, μήποτε κατα-
σύρῃ σε πρὸς τὸν κριτὴν, καὶ ὁ κριτής σε παραδῷ
τῷ πράκτορι, καὶ ὁ πράκτωρ σε βάλλῃ εἰς φυλα-
59 κήν. λέγω σοι, οὐ μὴ ἐξέλθῃς ἐκεῖθεν ἕως οὗ
καὶ τὸ ἔσχατον λεπτὸν ἀποδῷς."
ΜΖ' ρξγ ι 13 ΠΑΡΗ͂ΣΑΝ δέ τινες ἐν αὐτῷ τῷ καιρῷ ἀπαγ-
γέλλοντες αὐτῷ περὶ τῶν Γαλιλαίων, ὧν τὸ αἷμα
2 Πιλάτος ἔμιξε μετὰ τῶν θυσιῶν αὐτῶν. καὶ ἀπο-
κριθεὶς ὁ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς, "Δοκεῖτε ὅτι οἱ
Γαλιλαῖοι οὗτοι ἁμαρτωλοὶ παρὰ πάντας τοὺς
Γαλιλαίους ἐγένοντο, ὅτι τοιαῦτα πεπόνθασιν;
3 οὐχὶ, λέγω ὑμῖν· ἀλλ' ἐὰν μὴ μετανοῆτε, πάντες
4 ὡσαύτως ἀπολεῖσθε. ἢ ἐκεῖνοι οἱ δέκα καὶ ὀκτὼ
ἐφ' οὓς ἔπεσεν ὁ πύργος ἐν τῷ Σιλωὰμ καὶ
ἀπέκτεινεν αὐτοὺς, δοκεῖτε ὅτι οὗτοι ὀφειλέται
ἐγένοντο παρὰ πάντας ἀνθρώπους τοὺς κατοι-
5 κοῦντας ἐν Ἱερουσαλήμ; οὐχὶ, λέγω ὑμῖν· ἀλλ'
ἐὰν μὴ μετανοῆτε, πάντες ὁμοίως ἀπολεῖσθε."
ρξδ ι 6 [g] Ἔλεγε δὲ ταύτην τὴν παραβολὴν, "Συκῆν εἶχέ g Esa. 5. 2.
τις ἐν τῷ ἀμπελῶνι αὐτοῦ πεφυτευμένην· καὶ Matt. 21. 19.
7 ἦλθε καρπὸν ζητῶν ἐν αὐτῇ, καὶ οὐχ εὗρεν. εἶπε
δὲ πρὸς τὸν ἀμπελουργὸν, Ἰδοὺ τρία ἔτη ἔρχομαι

ζητῶν καρπὸν ἐν τῇ συκῇ ταύτῃ καὶ οὐχ εὑρίσκω·
ἔκκοψον αὐτήν· ἱνατί καὶ τὴν γῆν καταργεῖ; ὁ δὲ 8
ἀποκριθεὶς λέγει αὐτῷ, Κύριε, ἄφες αὐτὴν καὶ
τοῦτο τὸ ἔτος, ἕως ὅτου σκάψω περὶ αὐτὴν καὶ
βάλω κοπρίαν· κἂν μὲν ποιήσῃ καρπόν· εἰ δὲ 9
μήγε, εἰς τὸ μέλλον ἐκκόψεις αὐτήν."
Ἦν δὲ διδάσκων ἐν μιᾷ τῶν συναγωγῶν ἐν 10 ΜΗʹ
τοῖς σάββασι· καὶ ἰδοὺ γυνὴ ἦν πνεῦμα ἔχουσα 11 ρξε β
ἀσθενείας ἔτη δέκα καὶ ὀκτὼ, καὶ ἦν συγκύπτουσα
καὶ μὴ δυναμένη ἀνακύψαι εἰς τὸ παντελές. ἰδὼν 12
δὲ αὐτὴν ὁ Ἰησοῦς προσεφώνησε καὶ εἶπεν αὐτῇ,
"Γύναι, ἀπολέλυσαι τῆς ἀσθενείας σου." Καὶ 13
ἐπέθηκεν αὐτῇ τὰς χεῖρας· καὶ παραχρῆμα ἀνωρ-
θώθη, καὶ ἐδόξαζε τὸν Θεόν. [h] Ἀποκριθεὶς δὲ ὁ 14
ἀρχισυνάγωγος, ἀγανακτῶν ὅτι τῷ σαββάτῳ ἐθερά-
πευσεν ὁ Ἰησοῦς, ἔλεγε τῷ ὄχλῳ, "Ἓξ ἡμέραι
εἰσὶν ἐν αἷς δεῖ ἐργάζεσθαι· ἐν ταύταις οὖν ἐρ-
χόμενοι θεραπεύεσθε, καὶ μὴ τῇ ἡμέρᾳ τοῦ σαβ-
βάτου." [i] Ἀπεκρίθη οὖν αὐτῷ ὁ Κύριος καὶ 15
εἶπεν, "Ὑποκριτὰ, ἕκαστος ὑμῶν τῷ σαββάτῳ
οὐ λύει τὸν βοῦν αὐτοῦ ἢ τὸν ὄνον ἀπὸ τῆς
φάτνης καὶ ἀπαγαγὼν ποτίζει; ταύτην δὲ, θυγα- 16
τέρα Ἀβραὰμ οὖσαν, ἣν ἔδησεν ὁ Σατανᾶς, ἰδοὺ,
δέκα καὶ ὀκτὼ ἔτη, οὐκ ἔδει λυθῆναι ἀπὸ τοῦ
δεσμοῦ τούτου τῇ ἡμέρᾳ τοῦ σαββάτου;" Καὶ 17 ρξϛ ι
ταῦτα λέγοντος αὐτοῦ κατῃσχύνοντο πάντες οἱ
ἀντικείμενοι αὐτῷ, καὶ πᾶς ὁ ὄχλος ἔχαιρεν ἐπὶ
πᾶσι τοῖς ἐνδόξοις τοῖς γινομένοις ὑπ' αὐτοῦ.
[k] Ἔλεγε δὲ, "Τίνι ὁμοία ἐστὶν ἡ βασιλεία 18 ΜΘʹ
τοῦ Θεοῦ, καὶ τίνι ὁμοιώσω αὐτήν; Ὁμοία ἐστὶ 19 ρξδ β
κόκκῳ σινάπεως, ὃν λαβὼν ἄνθρωπος ἔβαλεν εἰς

h Exod. 20. 9. Deut. 5. 13. Ezech. 20. 12.

i 6. 7. et 14. 3. Exod. 23. 5. Deut. 22. 4. Matt. 12. 1, 11. Marc. 3. 2. Joan. 7. 23.

k Matt. 13. 31. Marc. 4. 30.

κῆπον ἑαυτοῦ, καὶ ηὔξησε καὶ ἐγένετο εἰς δένδρον
μέγα, καὶ τὰ πετεινὰ τοῦ οὐρανοῦ κατεσκήνωσεν
ρξη ε 20 ἐν τοῖς κλάδοις αὐτοῦ.” [l] Καὶ πάλιν εἶπε, “Τίνι — l Matt. 13. 33.
21 ὁμοιώσω τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ; ὁμοία ἐστὶ
ζύμῃ, ἣν λαβοῦσα γυνὴ ἐνέκρυψεν εἰς ἀλεύρου
σάτα τρία, ἕως οὗ ἐζυμώθη ὅλον.”
ρξθ β 22 [m] ΚΑΙ` διεπορεύετο κατὰ πόλεις καὶ κώμας δι- — m Matt. 9. 35. Marc. 6. 6.
δάσκων, καὶ πορείαν ποιούμενος εἰς Ἱερουσαλήμ.
N' 23 εἶπε δέ τις αὐτῷ, “Κύριε, εἰ ὀλίγοι οἱ σωζό-
ρο ε 24 μενοι;” Ὁ δὲ εἶπε πρὸς αὐτούς, “[n] Ἀγωνίζεσθε — n Matt. 7. 13.
εἰσελθεῖν διὰ τῆς στενῆς πύλης· ὅτι πολλοί,
λέγω ὑμῖν, ζητήσουσιν εἰσελθεῖν καὶ οὐκ ἰσχύ-
ροα ε 25 σουσιν. [o] Ἀφ' οὗ ἂν ἐγερθῇ ὁ οἰκοδεσπότης καὶ — o 6. 46. Matt. 7. 21, 23. et 25. 10, 12.
ἀποκλείσῃ τὴν θύραν, καὶ ἄρξησθε ἔξω ἑστάναι
καὶ κρούειν τὴν θύραν λέγοντες, Κύριε, Κύριε,
ἄνοιξον ἡμῖν, καὶ ἀποκριθεὶς ἐρεῖ ὑμῖν, Οὐκ οἶδα
26 ὑμᾶς, πόθεν ἐστέ· τότε ἄρξεσθε λέγειν, Ἐφά-
γομεν ἐνώπιόν σου καὶ ἐπίομεν, καὶ ἐν ταῖς
27 πλατείαις ἡμῶν ἐδίδαξας· [p] καὶ ἐρεῖ, Λέγω ὑμῖν, — p Psal. 6. 8. Matt. 7. 23. et 25. 41.
οὐκ οἶδα ὑμᾶς, πόθεν ἐστέ· ἀπόστητε ἀπ' ἐμοῦ
ροβ ε 28 πάντες οἱ ἐργάται τῆς ἀδικίας. [q] ἐκεῖ ἔσται ὁ — q Matt. 8. 12. et 13. 42. et 24. 51.
κλαυθμὸς καὶ ὁ βρυγμὸς τῶν ὀδόντων, ὅταν
ὄψησθε Ἀβραὰμ καὶ Ἰσαὰκ καὶ Ἰακὼβ καὶ πάν-
τας τοὺς προφήτας ἐν τῇ βασιλείᾳ τοῦ Θεοῦ,
29 ὑμᾶς δὲ ἐκβαλλομένους ἔξω· [r] καὶ ἥξουσιν ἀπὸ — r Esa. 2. 2, 3. Mal. 1. 11. Matt. 8. 11.
ἀνατολῶν καὶ δυσμῶν καὶ ἀπὸ βορρᾶ καὶ νότου,
καὶ ἀνακλιθήσονται ἐν τῇ βασιλείᾳ τοῦ Θεοῦ.
ρογ β 30 [s] καὶ ἰδοὺ εἰσὶν ἔσχατοι οἳ ἔσονται πρῶτοι, καὶ — s Matt. 19. 30. et 20. 16. Marc. 10. 31.
εἰσὶ πρῶτοι οἳ ἔσονται ἔσχατοι.”
NA' 31 Ἐν αὐτῇ τῇ ἡμέρᾳ προσῆλθόν τινες Φαρισαῖοι
ροδ ι λέγοντες αὐτῷ, “Ἔξελθε καὶ πορεύου ἐντεῦθεν,

ὅτι Ἡρώδης θέλει σε ἀποκτεῖναι." Καὶ εἶπεν 32
αὐτοῖς, "Πορευθέντες εἴπατε τῇ ἀλώπεκι ταύτῃ,
Ἰδοὺ ἐκβάλλω δαιμόνια καὶ ἰάσεις ἐπιτελῶ σή-
μερον καὶ αὔριον, καὶ τῇ τρίτῃ τελειοῦμαι. πλὴν 33
δεῖ με σήμερον καὶ αὔριον καὶ τῇ ἐχομένῃ πορεύ-
εσθαι, ὅτι οὐκ ἐνδέχεται προφήτην ἀπολέσθαι
ἔξω Ἱερουσαλήμ. [t] Ἱερουσαλὴμ, Ἱερουσαλὴμ, ἡ 34 ροε ε
ἀποκτείνουσα τοὺς προφήτας καὶ λιθοβολοῦσα
τοὺς ἀπεσταλμένους πρὸς αὐτὴν, ποσάκις ἠθέλησα
ἐπισυνάξαι τὰ τέκνα σου, ὃν τρόπον ὄρνις τὴν
ἑαυτῆς νοσσιὰν ὑπὸ τὰς πτέρυγας, καὶ οὐκ ἠθελή-
σατε; [u] ἰδοὺ, ἀφίεται ὑμῖν ὁ οἶκος ὑμῶν ἔρημος· 35
ἀμὴν δὲ λέγω ὑμῖν, ὅτι οὐ μή με ἴδητε ἕως ἂν
ἥξῃ ὅτε εἴπητε, Εὐλογημένος ὁ ἐρχόμενος ἐν
ὀνόματι Κυρίου."

t Matt. 23. 37. Psal. 17. 8. et 91. 4.
u Psal. 69. 25. Esa. 1. 7. Jer. 7. 13. Mich. 3. 12. Matt. 23. 38. Act. 1. 20. Psal. 118. 26.

ΚΑΙ ἐγένετο ἐν τῷ ἐλθεῖν αὐτὸν εἰς οἶκόν τινος 14 ρος ι
τῶν ἀρχόντων τῶν Φαρισαίων σαββάτῳ φαγεῖν
ἄρτον, καὶ αὐτοὶ ἦσαν παρατηρούμενοι αὐτόν. καὶ 2 ΝΒ'
ἰδοὺ ἄνθρωπός τις ἦν ὑδρωπικὸς ἔμπροσθεν αὐ- ροζ β
τοῦ· [x] καὶ ἀποκριθεὶς ὁ Ἰησοῦς εἶπε πρὸς τοὺς 3
νομικοὺς καὶ Φαρισαίους λέγων, "Εἰ ἔξεστι τῷ
σαββάτῳ θεραπεύειν;" Οἱ δὲ ἡσύχασαν. καὶ 4
ἐπιλαβόμενος ἰάσατο αὐτὸν καὶ ἀπέλυσε, [y] καὶ 5
ἀποκριθεὶς πρὸς αὐτοὺς εἶπε, "Τίνος ὑμῶν ὄνος
ἢ βοῦς εἰς φρέαρ ἐμπεσεῖται, καὶ οὐκ εὐθέως
ἀνασπάσει αὐτὸν ἐν τῇ ἡμέρᾳ τοῦ σαββάτου;"
Καὶ οὐκ ἴσχυσαν ἀνταποκριθῆναι αὐτῷ πρὸς 6
ταῦτα.

x Matt. 12. 10.
y 13. 15. Exod. 23. 5. Deut. 22. 4.

Ἔλεγε δὲ πρὸς τοὺς κεκλημένους παραβολὴν, 7 ΝΓ'
ἐπέχων πῶς τὰς πρωτοκλισίας ἐξελέγοντο, λέγων ροη ι
πρὸς αὐτούς, "[z] Ὅταν κληθῇς ὑπό τινος εἰς 8

z Prov. 25. 6, 7.

γάμους, μὴ κατακλιθῇς εἰς τὴν πρωτοκλισίαν,
μήποτε ἐντιμότερός σου ᾖ κεκλημένος ὑπ' αὐτοῦ,
9 καὶ ἐλθὼν ὁ σὲ καὶ αὐτὸν καλέσας ἐρεῖ σοι, Δὸς
τούτῳ τόπον, καὶ τότε ἄρξῃ μετ' αἰσχύνης τὸν
10 ἔσχατον τόπον κατέχειν. ἀλλ' ὅταν κληθῇς,
πορευθεὶς ἀνάπεσον εἰς τὸν ἔσχατον τόπον, ἵνα
ὅταν ἔλθῃ ὁ κεκληκώς σε, εἴπῃ σοι, Φίλε, προσ-
ανάβηθι ἀνώτερον· τότε ἔσται σοι δόξα ἐνώπιον
ροθ/ε 11 τῶν συνανακειμένων σοι. [a] ὅτι πᾶς ὁ ὑψῶν
ἑαυτὸν ταπεινωθήσεται, καὶ ὁ ταπεινῶν ἑαυτὸν
ὑψωθήσεται."
ρπ/ι 12 [b] Ἔλεγε δὲ καὶ τῷ κεκληκότι αὐτὸν, "Ὅταν
ποιῇς ἄριστον ἢ δεῖπνον, μὴ φώνει τοὺς φίλους
σου, μηδὲ τοὺς ἀδελφούς σου, μηδὲ τοὺς συγ-
γενεῖς σου, μηδὲ γείτονας πλουσίους· μήποτε
καὶ αὐτοί σε ἀντικαλέσωσι καὶ γένηταί σοι ἀντ-
13 απόδομα. ἀλλ' ὅταν ποιῇς δοχὴν, κάλει πτωχοὺς,
14 ἀναπήρους, χωλοὺς, τυφλούς· καὶ μακάριος ἔσῃ·
ὅτι οὐκ ἔχουσιν ἀνταποδοῦναί σοι· ἀνταποδοθή-
σεται γάρ σοι ἐν τῇ ἀναστάσει τῶν δικαίων."
15 Ἀκούσας δέ τις τῶν συνανακειμένων ταῦτα
εἶπεν αὐτῷ, "Μακάριος ὃς φάγεται ἄρτον ἐν τῇ
ΝΔ' 16 βασιλείᾳ τοῦ Θεοῦ." [c] Ὁ δὲ εἶπεν αὐτῷ, "Ἄν-
ρπα/ε θρωπός τις ἐποίησε δεῖπνον μέγα, καὶ ἐκάλεσε
17 πολλούς· [d] καὶ ἀπέστειλε τὸν δοῦλον αὐτοῦ τῇ
ὥρᾳ τοῦ δείπνου εἰπεῖν τοῖς κεκλημένοις, Ἔρ-
18 χεσθε, ὅτι ἤδη ἕτοιμά ἐστι πάντα. Καὶ ἤρξαντο
ἀπὸ μιᾶς παραιτεῖσθαι πάντες. ὁ πρῶτος εἶπεν
αὐτῷ, Ἀγρὸν ἠγόρασα, καὶ ἔχω ἀνάγκην ἐξελθεῖν
καὶ ἰδεῖν αὐτόν· ἐρωτῶ σε, ἔχε με παρῃτημένον.
19 καὶ ἕτερος εἶπε, Ζεύγη βοῶν ἠγόρασα πέντε, καὶ

a 1. 51. et 18. 14. Job 22. 29. Prov. 29. 23. Matt. 23. 12. Jac. 4. 6, 10. 1 Pet. 5. 5.
b Tob. 4. 7. Prov. 3. 9, 28.
c Matt. 22. 2. Apoc. 19. 9.
d Prov. 9. 2, 5.

πορεύομαι δοκιμάσαι αὐτά· ἐρωτῶ σε, ἔχε με
παρῃτημένον. καὶ ἕτερος εἶπε, Γυναῖκα ἔγημα, 20
καὶ διὰ τοῦτο οὐ δύναμαι ἐλθεῖν. καὶ παραγενό- 21
μενος ὁ δοῦλος ἐκεῖνος ἀπήγγειλε τῷ κυρίῳ αὐτοῦ
ταῦτα. Τότε ὀργισθεὶς ὁ οἰκοδεσπότης εἶπε τῷ
δούλῳ αὐτοῦ, Ἔξελθε ταχέως εἰς τὰς πλατείας
καὶ ῥύμας τῆς πόλεως, καὶ τοὺς πτωχοὺς καὶ ἀνα-
πήρους καὶ χωλοὺς καὶ τυφλοὺς εἰσάγαγε ὧδε.
Καὶ εἶπεν ὁ δοῦλος, Κύριε, γέγονεν ὡς ἐπέταξας, 22
καὶ ἔτι τόπος ἐστί. Καὶ εἶπεν ὁ κύριος πρὸς τὸν 23
δοῦλον, Ἔξελθε εἰς τὰς ὁδοὺς καὶ φραγμοὺς, καὶ
ἀνάγκασον εἰσελθεῖν, ἵνα γεμισθῇ ὁ οἶκός μου.
λέγω γὰρ ὑμῖν, ὅτι οὐδεὶς τῶν ἀνδρῶν ἐκείνων 24
τῶν κεκλημένων γεύσεταί μου τοῦ δείπνου."
Συνεπορεύοντο δὲ αὐτῷ ὄχλοι πολλοί· καὶ 25 ρπβ ε
στραφεὶς εἶπε πρὸς αὐτοὺς, "[e] Εἴτις ἔρχεται 26
πρός με, καὶ οὐ μισεῖ τὸν πατέρα ἑαυτοῦ καὶ
τὴν μητέρα καὶ τὴν γυναῖκα καὶ τὰ τέκνα καὶ τοὺς
ἀδελφοὺς καὶ τὰς ἀδελφὰς, ἔτι δὲ καὶ τὴν ἑαυ-
τοῦ ψυχὴν, οὐ δύναταί μου μαθητὴς εἶναι. [f] καὶ 27
ὅστις οὐ βαστάζει τὸν σταυρὸν αὐτοῦ καὶ ἔρχεται
ὀπίσω μου, οὐ δύναταί μου εἶναι μαθητής. τίς 28 ΝΕ′ ρπγ ι
γὰρ ἐξ ὑμῶν, θέλων πύργον οἰκοδομῆσαι, οὐχὶ
πρῶτον καθίσας ψηφίζει τὴν δαπάνην, εἰ ἔχει τὰ
πρὸς ἀπαρτισμόν; ἵνα μήποτε, θέντος αὐτοῦ θε- 29
μέλιον καὶ μὴ ἰσχύοντος ἐκτελέσαι, πάντες οἱ
θεωροῦντες ἄρξωνται ἐμπαίζειν αὐτῷ, λέγοντες, 30
Ὅτι οὗτος ὁ ἄνθρωπος ἤρξατο οἰκοδομεῖν καὶ οὐκ
ἴσχυσεν ἐκτελέσαι. Ἢ τίς βασιλεὺς πορευ- 31
όμενος συμβαλεῖν ἑτέρῳ βασιλεῖ εἰς πόλεμον οὐχὶ
καθίσας πρῶτον βουλεύεται εἰ δυνατός ἐστιν ἐν

e Deut. 13. 6. et 33. 9. Matt. 10. 37.

f 9. 23. Matt. 10. 38. et 16. 24. Marc. 8. 34.

δέκα χιλιάσιν ἀπαντῆσαι τῷ μετὰ εἴκοσι χιλι-
32 άδων ἐρχομένῳ ἐπ' αὐτόν; εἰ δὲ μήγε, ἔτι αὐτοῦ
πόρρω ὄντος, πρεσβείαν ἀποστείλας ἐρωτᾷ τὰ
ρπδ ε 33 πρὸς εἰρήνην. οὕτως οὖν πᾶς ἐξ ὑμῶν ὃς οὐκ
ἀποτάσσεται πᾶσι τοῖς ἑαυτοῦ ὑπάρχουσιν, οὐ
ρπε β 34 δύναταί μου εἶναι μαθητής. [g] Καλὸν τὸ ἅλας· g Matt. 5. 13. Marc. 9. 50.
ἐὰν δὲ τὸ ἅλας μωρανθῇ, ἐν τίνι ἀρτυθήσεται;
35 οὔτε εἰς γῆν, οὔτε εἰς κοπρίαν εὔθετόν ἐστιν·
ἔξω βάλλουσιν αὐτό. Ὁ ἔχων ὦτα ἀκούειν
ἀκουέτω."

ρπϛ β 15 [h] ἮΣΑΝ δὲ ἐγγίζοντες αὐτῷ πάντες οἱ τε- h 5. 29. Matt. 9. 10. Marc. 2. 15.
2 λῶναι καὶ οἱ ἁμαρτωλοὶ, ἀκούειν αὐτοῦ. καὶ
διεγόγγυζον οἱ Φαρισαῖοι καὶ οἱ γραμματεῖς, λέ-
γοντες, "Ὅτι οὗτος ἁμαρτωλοὺς προσδέχεται
Νϛ' 3 καὶ συνεσθίει αὐτοῖς." Εἶπε δὲ πρὸς αὐτοὺς
ρπζ ε 4 τὴν παραβολὴν ταύτην λέγων, "[i] Τίς ἄνθρωπος i Matt. 18. 12.
ἐξ ὑμῶν ἔχων ἑκατὸν πρόβατα καὶ ἀπολέσας ἓν
ἐξ αὐτῶν οὐ καταλείπει τὰ ἐννενηκονταεννέα ἐν
τῇ ἐρήμῳ, καὶ πορεύεται ἐπὶ τὸ ἀπολωλὸς ἕως
5 εὕρῃ αὐτό; καὶ εὑρὼν ἐπιτίθησιν ἐπὶ τοὺς ὤμους
6 ἑαυτοῦ χαίρων, [k] καὶ ἐλθὼν εἰς τὸν οἶκον συγ- k 1 Pet. 2. 25.
καλεῖ τοὺς φίλους καὶ τοὺς γείτονας, λέγων
αὐτοῖς, Συγχάρητέ μοι, ὅτι εὗρον τὸ πρόβατόν
7 μου τὸ ἀπολωλός. [l] λέγω ὑμῖν ὅτι οὕτω χαρὰ l 5. 32.
ἔσται ἐν τῷ οὐρανῷ ἐπὶ ἑνὶ ἁμαρτωλῷ μετανο-
οῦντι, ἢ ἐπὶ ἐννενηκονταεννέα δικαίοις οἵτινες οὐ
ρπη ι 8 χρείαν ἔχουσι μετανοίας. Ἢ τίς γυνὴ δραχμὰς
ἔχουσα δέκα, ἐὰν ἀπολέσῃ δραχμὴν μίαν, οὐχὶ
ἅπτει λύχνον καὶ σαροῖ τὴν οἰκίαν καὶ ζητεῖ
9 ἐπιμελῶς ἕως ὅτου εὕρῃ; καὶ εὑροῦσα συγκα-
λεῖται τὰς φίλας καὶ τὰς γείτονας λέγουσα,

Συγχάρητέ μοι, ὅτι εὗρον τὴν δραχμὴν ἣν ἀπώ-
λεσα. οὕτω, λέγω ὑμῖν, χαρὰ γίνεται ἐνώπιον 10 σπθ/ε
τῶν ἀγγέλων τοῦ Θεοῦ ἐπὶ ἑνὶ ἁμαρτωλῷ μετα-
νοοῦντι."
Εἶπε δὲ, "Ἄνθρωπός τις εἶχε δύο υἱούς· 11 ΝΖ'
καὶ εἶπεν ὁ νεώτερος αὐτῶν τῷ πατρὶ, Πάτερ, 12 ρς/ι
δός μοι τὸ ἐπιβάλλον μέρος τῆς οὐσίας. καὶ
διεῖλεν αὐτοῖς τὸν βίον. καὶ μετ' οὐ πολλὰς 13
ἡμέρας συναγαγὼν ἅπαντα ὁ νεώτερος υἱὸς ἀπ-
εδήμησεν εἰς χώραν μακρὰν, καὶ ἐκεῖ διεσκόρπισε
τὴν οὐσίαν αὐτοῦ ζῶν ἀσώτως. δαπανήσαντος δὲ 14
αὐτοῦ πάντα ἐγένετο λιμὸς ἰσχυρὸς κατὰ τὴν
χώραν ἐκείνην, καὶ αὐτὸς ἤρξατο ὑστερεῖσθαι.
καὶ πορευθεὶς ἐκολλήθη ἑνὶ τῶν πολιτῶν τῆς 15
χώρας ἐκείνης· καὶ ἔπεμψεν αὐτὸν εἰς τοὺς
ἀγροὺς αὐτοῦ βόσκειν χοίρους. καὶ ἐπεθύμει 16
γεμίσαι τὴν κοιλίαν αὐτοῦ ἀπὸ τῶν κερατίων ὧν
ἤσθιον οἱ χοῖροι· καὶ οὐδεὶς ἐδίδου αὐτῷ. Εἰς 17
ἑαυτὸν δὲ ἐλθὼν εἶπε, Πόσοι μίσθιοι τοῦ πατρός
μου περισσεύουσιν ἄρτων, ἐγὼ δὲ λιμῷ ἀπόλ-
λυμαι; ἀναστὰς πορεύσομαι πρὸς τὸν πατέρα 18
μου, καὶ ἐρῶ αὐτῷ, Πάτερ, ἥμαρτον εἰς τὸν οὐ-
ρανὸν καὶ ἐνώπιόν σου, καὶ οὐκέτι εἰμὶ ἄξιος 19
κληθῆναι υἱός σου· ποίησόν με ὡς ἕνα τῶν
m Act. 2. 39. Eph. 2. 12,17. μισθίων σου. [m] καὶ ἀναστὰς ἦλθε πρὸς τὸν 20
πατέρα ἑαυτοῦ. Ἔτι δὲ αὐτοῦ μακρὰν ἀπέχον-
τος, εἶδεν αὐτὸν ὁ πατὴρ αὐτοῦ καὶ ἐσπλαγχνίσθη,
καὶ δραμὼν ἐπέπεσεν ἐπὶ τόν τράχηλον αὐτοῦ καὶ
κατεφίλησεν αὐτόν. εἶπε δὲ αὐτῷ ὁ υἱὸς, Πάτερ, 21
ἥμαρτον εἰς τὸν οὐρανὸν καὶ ἐνώπιόν σου, καὶ
οὐκέτι εἰμὶ ἄξιος κληθῆναι υἱός σου. Εἶπε δὲ ὁ 22

πατὴρ πρὸς τοὺς δούλους αὐτοῦ, Ἐξενέγκατε τὴν
στολὴν τὴν πρώτην καὶ ἐνδύσατε αὐτὸν, καὶ δότε
δακτύλιον εἰς τὴν χεῖρα αὐτοῦ καὶ ὑποδήματα εἰς
23 τοὺς πόδας, καὶ ἐνέγκαντες τὸν μόσχον τὸν σι-
24 τευτὸν θύσατε, καὶ φαγόντες εὐφρανθῶμεν· ὅτι
οὗτος ὁ υἱός μου νεκρὸς ἦν καὶ ἀνέζησε, καὶ
ἀπολωλὼς ἦν καὶ εὑρέθη. Καὶ ἤρξαντο εὐφραί-
25 νεσθαι. Ἦν δὲ ὁ υἱὸς αὐτοῦ ὁ πρεσβύτερος ἐν
ἀγρῷ· καὶ ὡς ἐρχόμενος ἤγγισε τῇ οἰκίᾳ, ἤκουσε
26 συμφωνίας καὶ χορῶν· καὶ προσκαλεσάμενος ἕνα
27 τῶν παίδων αὐτοῦ ἐπυνθάνετο τί εἴη ταῦτα. ὁ δὲ
εἶπεν αὐτῷ, Ὅτι ὁ ἀδελφός σου ἥκει, καὶ ἔθυσεν
ὁ πατήρ σου τὸν μόσχον τὸν σιτευτὸν, ὅτι ὑγιαί-
28 νοντα αὐτὸν ἀπέλαβεν. Ὠργίσθη δὲ, καὶ οὐκ
ἤθελεν εἰσελθεῖν. ὁ οὖν πατὴρ αὐτοῦ ἐξελθὼν
29 παρεκάλει αὐτόν. ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπε τῷ πατρὶ,
Ἰδοὺ τοσαῦτα ἔτη δουλεύω σοι, καὶ οὐδέποτε
ἐντολήν σου παρῆλθον, καὶ ἐμοὶ οὐδέποτε ἔδωκας
30 ἔριφον, ἵνα μετὰ τῶν φίλων μου εὐφρανθῶ· ὅτε
δὲ ὁ υἱός σου οὗτος ὁ καταφαγών σου τὸν βίον
μετὰ πορνῶν ἦλθεν, ἔθυσας αὐτῷ τὸν μόσχον τὸν
31 σιτευτόν. ὁ δὲ εἶπεν αὐτῷ, Τέκνον, σὺ πάντοτε
32 μετ' ἐμοῦ εἶ, καὶ πάντα τὰ ἐμὰ σά ἐστιν· εὐφραν-
θῆναι δὲ καὶ χαρῆναι ἔδει, ὅτι ὁ ἀδελφός σου
οὗτος νεκρὸς ἦν καὶ ἀνέζησε, καὶ ἀπολωλὼς ἦν
καὶ εὑρέθη."

ΝΗ′ **16** ἜΛΕΓΕ δὲ καὶ πρὸς τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ,
"Ἄνθρωπός τις ἦν πλούσιος ὃς εἶχεν οἰκονόμον,
καὶ οὗτος διεβλήθη αὐτῷ ὡς διασκορπίζων τὰ
2 ὑπάρχοντα αὐτοῦ. καὶ φωνήσας αὐτὸν εἶπεν
αὐτῷ, Τί τοῦτο ἀκούω περὶ σοῦ; ἀπόδος τὸν

λόγον τῆς οἰκονομίας σου· οὐ γὰρ δυνήσῃ ἔτι
οἰκονομεῖν. Εἶπε δὲ ἐν ἑαυτῷ ὁ οἰκονόμος, Τί 3
ποιήσω, ὅτι ὁ κύριός μου ἀφαιρεῖται τὴν οἰκονο-
μίαν ἀπ' ἐμοῦ; σκάπτειν οὐκ ἰσχύω, ἐπαιτεῖν
αἰσχύνομαι. ἔγνων τί ποιήσω, ἵνα ὅταν μετα- 4
σταθῶ τῆς οἰκονομίας, δέξωνταί με εἰς τοὺς οἴ-
κους αὐτῶν. Καὶ προσκαλεσάμενος ἕνα ἕκαστον 5
τῶν χρεωφειλετῶν τοῦ κυρίου ἑαυτοῦ, ἔλεγε τῷ
πρώτῳ, Πόσον ὀφείλεις τῷ κυρίῳ μου; Ὁ δὲ 6
εἶπεν, Ἑκατὸν βάτους ἐλαίου· καὶ εἶπεν αὐτῷ,
Δέξαι σου τὸ γράμμα καὶ καθίσας ταχέως γρά-
ψον πεντήκοντα. Ἔπειτα ἑτέρῳ εἶπε, Σὺ δὲ 7
πόσον ὀφείλεις; ὁ δὲ εἶπεν, Ἑκατὸν κόρους
σίτου· καὶ λέγει αὐτῷ, Δέξαι σου τὸ γράμμα καὶ
γράψον ὀγδοήκοντα. [n] Καὶ ἐπήνεσεν ὁ κύριος 8
τὸν οἰκονόμον τῆς ἀδικίας, ὅτι φρονίμως ἐποί-
ησεν· ὅτι οἱ υἱοὶ τοῦ αἰῶνος τούτου φρονιμώτεροι
ὑπὲρ τοὺς υἱοὺς τοῦ φωτὸς εἰς τὴν γενεὰν τὴν
ἑαυτῶν εἰσι. [o] Κἀγὼ ὑμῖν λέγω, Ποιήσατε ἑαυ- 9
τοῖς φίλους ἐκ τοῦ μαμωνᾶ τῆς ἀδικίας, ἵνα ὅταν
ἐκλίπητε, δέξωνται ὑμᾶς εἰς τὰς αἰωνίους σκηνάς.
[p] Ὁ πιστὸς ἐν ἐλαχίστῳ καὶ ἐν πολλῷ πιστός 10
ἐστι, καὶ ὁ ἐν ἐλαχίστῳ ἄδικος καὶ ἐν πολλῷ
ἄδικός ἐστιν. εἰ οὖν ἐν τῷ ἀδίκῳ μαμωνᾷ πιστοὶ 11
οὐκ ἐγένεσθε, τὸ ἀληθινὸν τίς ὑμῖν πιστεύσει;
καὶ εἰ ἐν τῷ ἀλλοτρίῳ πιστοὶ οὐκ ἐγένεσθε, τὸ 12
ὑμέτερον τίς ὑμῖν δώσει; [q] Οὐδεὶς οἰκέτης δύνα- 13 ρξα ε
ται δυσὶ κυρίοις δουλεύειν· ἢ γὰρ τὸν ἕνα μισή-
σει καὶ τὸν ἕτερον ἀγαπήσει, ἢ ἑνὸς ἀνθέξεται καὶ
τοῦ ἑτέρου καταφρονήσει. οὐ δύνασθε Θεῷ δου-
λεύειν καὶ μαμωνᾷ."

n Eph. 5. 8. 1 Thess. 5. 5.
o Matt. 6. 19. et 19. 21. 1 Tim. 6. 19.
p 19. 17.
q Matt. 6. 24.

ρϞβ ι 14 [r] Ἤκουον δὲ ταῦτα πάντα καὶ οἱ Φαρισαῖοι, | r Matt. 23. 13.
φιλάργυροι ὑπάρχοντες, καὶ ἐξεμυκτήριζον αὐτόν.
15 [s] καὶ εἶπεν αὐτοῖς, "Ὑμεῖς ἐστε οἱ δικαιοῦντες | s Psal. 7. 9. 1 Sam. 16. 7.
ἑαυτοὺς ἐνώπιον τῶν ἀνθρώπων, ὁ δὲ Θεὸς γινώ-
σκει τὰς καρδίας ὑμῶν· ὅτι τὸ ἐν ἀνθρώποις
ὑψηλὸν βδέλυγμα ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ ἐστιν.
ρϞγ ε 16 [t] Ὁ νόμος καὶ οἱ προφῆται ἕως Ἰωάννου· ἀπὸ | t Matt. 11. 12, 13.
τότε ἡ βασιλεία τοῦ Θεοῦ εὐαγγελίζεται, καὶ πᾶς
ρϞδ ε 17 εἰς αὐτὴν βιάζεται. [u] Εὐκοπώτερον δέ ἐστι τὸν | u Ps. 102. 26. Esa. 40. 8. et 51. 6. Matt. 5. 18. 2 Pet. 3. 7, 10.
οὐρανὸν καὶ τὴν γῆν παρελθεῖν ἢ τοῦ νόμου μίαν
ρϞε β 18 κεραίαν πεσεῖν. [x] Πᾶς ὁ ἀπολύων τὴν γυναῖκα | x Matt. 5. 32. et 19. 9. Marc. 10. 11. 1 Cor. 7. 10.
αὐτοῦ καὶ γαμῶν ἑτέραν μοιχεύει· καὶ πᾶς ὁ
ΝΘ′ 19 ἀπολελυμένην ἀπὸ ἀνδρὸς γαμῶν μοιχεύει. Ἄν-
ρϞϛ ι θρωπος δέ τις ἦν πλούσιος καὶ ἐνεδιδύσκετο πορ-
φύραν καὶ βύσσον, εὐφραινόμενος καθ' ἡμέραν
20 λαμπρῶς. πτωχὸς δέ τις ἦν ὀνόματι Λάζαρος,
ὃς ἐβέβλητο πρὸς τὸν πυλῶνα αὐτοῦ ἡλκωμένος
21 καὶ ἐπιθυμῶν χορτασθῆναι ἀπὸ τῶν ψιχίων τῶν
πιπτόντων ἀπὸ τῆς τραπέζης τοῦ πλουσίου· ἀλλὰ
καὶ οἱ κύνες ἐρχόμενοι ἀπέλειχον τὰ ἕλκη αὐτοῦ.
22 ἐγένετο δὲ ἀποθανεῖν τὸν πτωχὸν, καὶ ἀπενεχθῆ-
ναι αὐτὸν ὑπὸ τῶν ἀγγέλων εἰς τὸν κόλπον τοῦ
Ἀβραάμ· ἀπέθανε δὲ καὶ ὁ πλούσιος, καὶ ἐτάφη.
23 καὶ ἐν τῷ ᾅδῃ ἐπάρας τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐτοῦ,
ὑπάρχων ἐν βασάνοις, ὁρᾷ τὸν Ἀβραὰμ ἀπὸ μα-
24 κρόθεν καὶ Λάζαρον ἐν τοῖς κόλποις αὐτοῦ· [y] καὶ | y Esa. 66. 24. Zach. 14. 12. Marc. 9. 44.
αὐτὸς φωνήσας εἶπε, Πάτερ Ἀβραὰμ, ἐλέησόν
με καὶ πέμψον Λάζαρον, ἵνα βάψῃ τὸ ἄκρον
τοῦ δακτύλου αὐτοῦ ὕδατος καὶ καταψύξῃ τὴν
γλῶσσάν μου, ὅτι ὀδυνῶμαι ἐν τῇ φλογὶ ταύ-
25 τῃ. [z] Εἶπε δὲ Ἀβραὰμ, Τέκνον, μνήσθητι ὅτι | z Job 21. 13.

ἀπέλαβες σὺ τὰ ἀγαθά σου ἐν τῇ ζωῇ σου, καὶ
Λάζαρος ὁμοίως τὰ κακά· νῦν δὲ ὅδε παρακα-
λεῖται, σὺ δὲ ὀδυνᾶσαι. καὶ ἐπὶ πᾶσι τούτοις, 26
μεταξὺ ἡμῶν καὶ ὑμῶν χάσμα μέγα ἐστήρικται,
ὅπως οἱ θέλοντες διαβῆναι ἐντεῦθεν πρὸς ὑμᾶς μὴ
δύνωνται, μηδὲ οἱ ἐκεῖθεν πρὸς ἡμᾶς διαπερῶσιν.
Εἶπε δὲ, Ἐρωτῶ οὖν σε, πάτερ, ἵνα πέμψῃς 27
αὐτὸν εἰς τὸν οἶκον τοῦ πατρός μου· ἔχω γὰρ 28
πέντε ἀδελφούς· ὅπως διαμαρτύρηται αὐτοῖς, ἵνα
μὴ καὶ αὐτοὶ ἔλθωσιν εἰς τὸν τόπον τοῦτον τῆς
a Esa. 8. 20. et 34. 16. Joan. 5. 39, 45. Act. 15. 21. et 17. 11. βασάνου. [a] λέγει αὐτῷ Ἀβραὰμ, Ἔχουσι Μωσέα 29
καὶ τοὺς προφήτας· ἀκουσάτωσαν αὐτῶν. Ὁ δὲ 30
εἶπεν, Οὐχὶ, πάτερ Ἀβραάμ· ἀλλ' ἐάν τις ἀπὸ
νεκρῶν πορευθῇ πρὸς αὐτοὺς, μετανοήσουσιν.
Εἶπε δὲ αὐτῷ, Εἰ Μωσέως καὶ τῶν προφητῶν 31
οὐκ ἀκούουσιν, οὐδὲ ἐάν τις ἐκ νεκρῶν ἀναστῇ
πεισθήσονται."
b Matt. 18. 6, 7. Marc. 9. 42. [b] ΕΙ͂ΠΕ δὲ πρὸς τοὺς μαθητὰς, "Ἀνένδεκτόν **17** ρϟζ β
ἐστι μὴ ἐλθεῖν τὰ σκάνδαλα· οὐαὶ δὲ δι' οὗ ἔρχε-
ται. λυσιτελεῖ αὐτῷ εἰ μύλος ὀνικὸς περίκειται 2
περὶ τὸν τράχηλον αὐτοῦ, καὶ ἔρριπται εἰς τὴν
θάλασσαν, ἢ ἵνα σκανδαλίσῃ ἕνα τῶν μικρῶν τού-
c Matt. 18. 15, 21. Jac. 5. 19. Lev. 19. 17. Prov. 17. 10. Ecclus. 19. 13. των. [c] προσέχετε ἑαυτοῖς. ἐὰν δὲ ἁμάρτῃ εἰς 3 ρϟη ε
σὲ ὁ ἀδελφός σου, ἐπιτίμησον αὐτῷ· καὶ ἐὰν
d Matt. 18. 21. μετανοήσῃ, ἄφες αὐτῷ. [d] καὶ ἐὰν ἑπτάκις τῆς 4 ρϟθ ε
ἡμέρας ἁμάρτῃ εἰς σὲ, καὶ ἑπτάκις τῆς ἡμέρας
ἐπιστρέψῃ ἐπὶ σὲ λέγων, Μετανοῶ, ἀφήσεις
αὐτῷ."
Καὶ εἶπον οἱ ἀπόστολοι τῷ Κυρίῳ, "Πρόσθες 5 σ ε
e Matt. 17. 20. et 21. 21. Marc. 11. 23. ἡμῖν πίστιν." [e] Εἶπε δὲ ὁ Κύριος, "Εἰ εἴ- 6
χετε πίστιν ὡς κόκκον σινάπεως, ἐλέγετε ἂν τῇ

συκαμίνῳ ταύτῃ, Ἐκριζώθητι, καὶ φυτεύθητι ἐν
σο ι 7 τῇ θαλάσσῃ, καὶ ὑπήκουσεν ἂν ὑμῖν. Τίς δὲ ἐξ
ὑμῶν δοῦλον ἔχων ἀροτριῶντα ἢ ποιμαίνοντα, ὃς
εἰσελθόντι ἐκ τοῦ ἀγροῦ ἐρεῖ εὐθέως, Παρελθὼν
8 ἀνάπεσαι, ἀλλ' οὐχὶ ἐρεῖ αὐτῷ, Ἑτοίμασον τί
δειπνήσω, καὶ περιζωσάμενος διακόνει μοι ἕως
φάγω καὶ πίω, καὶ μετὰ ταῦτα φάγεσαι καὶ
9 πίεσαι σύ; Μὴ χάριν ἔχει τῷ δούλῳ ἐκείνῳ, ὅτι
10 ἐποίησε τὰ διαταχθέντα αὐτῷ; οὐ δοκῶ. οὕτω
καὶ ὑμεῖς, ὅταν ποιήσητε πάντα τὰ διαταχθέντα
ὑμῖν, λέγετε, "Οτι δοῦλοι ἀχρεῖοί ἐσμεν, ὅτι ὃ
ὠφείλομεν ποιῆσαι πεποιήκαμεν."
Ξ' 11 ΚΑΙ ἐγένετο ἐν τῷ πορεύεσθαι αὐτὸν εἰς Ἱε-
ρουσαλὴμ, καὶ αὐτὸς διήρχετο διὰ μέσου Σαμα-
12 ρείας καὶ Γαλιλαίας· καὶ εἰσερχομένου αὐτοῦ εἴς
τινα κώμην ἀπήντησαν αὐτῷ δέκα λεπροὶ ἄνδρες,
13 οἳ ἔστησαν πόρρωθεν· καὶ αὐτοὶ ἦραν φωνὴν
λέγοντες, "Ἰησοῦ, ἐπιστάτα, ἐλέησον ἡμᾶς."
14 [f] Καὶ ἰδὼν εἶπεν αὐτοῖς, "Πορευθέντες ἐπιδείξατε
ἑαυτοὺς τοῖς ἱερεῦσι." Καὶ ἐγένετο ἐν τῷ ὑπ-
15 άγειν αὐτοὺς, ἐκαθαρίσθησαν. εἷς δὲ ἐξ αὐτῶν
ἰδὼν ὅτι ἰάθη ὑπέστρεψε, μετὰ φωνῆς μεγάλης
16 δοξάζων τὸν Θεὸν, καὶ ἔπεσεν ἐπὶ πρόσωπον παρὰ
τοὺς πόδας αὐτοῦ, εὐχαριστῶν αὐτῷ· καὶ αὐτὸς
17 ἦν Σαμαρείτης. ἀποκριθεὶς δὲ ὁ Ἰησοῦς εἶπεν,
"Οὐχὶ οἱ δέκα ἐκαθαρίσθησαν; οἱ δὲ ἐννέα ποῦ;
18 οὐχ εὑρέθησαν ὑποστρέψαντες δοῦναι δόξαν τῷ
19 Θεῷ, εἰ μὴ ὁ ἀλλογενὴς οὗτος;" [g] Καὶ εἶπεν αὐτῷ,
"Ἀναστὰς πορεύου· ἡ πίστις σου σέσωκέ σε."
σβ ε 20 Ἐπερωτηθεὶς δὲ ὑπὸ τῶν Φαρισαίων πότε ἔρ-
χεται ἡ βασιλεία τοῦ Θεοῦ, ἀπεκρίθη αὐτοῖς καὶ

f 5. 14. Lev. 13. 2. et 14. 2. Matt. 8. 4.

g 7. 50. et 8. 48. et 18. 42. Matt. 9. 22. Marc. 5. 34. et 10. 52.

εἶπεν, "Οὐκ ἔρχεται ἡ βασιλεία τοῦ Θεοῦ μετὰ
h 21. 8. Matt. 24. 23. Marc. 13. 21. — παρατηρήσεως, [h] οὐδὲ ἐροῦσιν, Ἰδοὺ ὧδε, ἤ, ἰδοὺ 21
ἐκεῖ· ἰδοὺ γὰρ ἡ βασιλεία τοῦ Θεοῦ ἐντὸς ὑμῶν
ἐστιν." Εἶπε δὲ πρὸς τοὺς μαθητάς, "Ἐλεύ- 22 σγ ι
σονται ἡμέραι ὅτε ἐπιθυμήσετε μίαν τῶν ἡμερῶν
τοῦ υἱοῦ τοῦ ἀνθρώπου ἰδεῖν, καὶ οὐκ ὄψεσθε.
i Matt. 24. 23. Marc. 13. 21. — [i] καὶ ἐροῦσιν ὑμῖν, Ἰδοὺ ὧδε, ἤ, ἰδοὺ ἐκεῖ· μὴ 23 σδ β
k Matt. 24. 27. — ἀπέλθητε, μηδὲ διώξητε. [k] ὥσπερ γὰρ ἡ ἀστραπὴ 24
ἡ ἀστράπτουσα ἐκ τῆς ὑπ' οὐρανὸν εἰς τὴν ὑπ' σε ε
οὐρανὸν λάμπει, οὕτως ἔσται καὶ ὁ υἱὸς τοῦ ἀν-
l 9. 22. et 18. 31. et 24. 7, 26. Matt. 16. 21. et 17. 22. et 20. 18. Marc. 8. 31. et 9. 31. et 10. 33. — θρώπου ἐν τῇ ἡμέρᾳ αὐτοῦ. [l] πρῶτον δὲ δεῖ 25 σϛ β
αὐτὸν πολλὰ παθεῖν καὶ ἀποδοκιμασθῆναι ἀπὸ
τῆς γενεᾶς ταύτης. [m] καὶ καθὼς ἐγένετο ἐν ταῖς 26 σζ ε
ἡμέραις τοῦ Νῶε, οὕτως ἔσται καὶ ἐν ταῖς ἡμέ-
m Matt. 24. 37, 38. 1 Pet. 3. 20. Gen. 6. 2. et 7. 7. — ραις τοῦ υἱοῦ τοῦ ἀνθρώπου· ἤσθιον, ἔπινον, 27
ἐγάμουν, ἐξεγαμίζοντο, ἄχρι ἧς ἡμέρας εἰσῆλθε
Νῶε εἰς τὴν κιβωτόν, καὶ ἦλθεν ὁ κατακλυσμὸς
n Gen. 19. 14. — καὶ ἀπώλεσεν ἅπαντας. [n] ὁμοίως καὶ ὡς ἐγένετο 28 ση ι
ἐν ταῖς ἡμέραις Λώτ· ἤσθιον, ἔπινον, ἠγόραζον,
o Gen. 19. 24. Deut. 29. 23. Esa. 13. 19. Jer. 50. 40. Amos 4. 11. Judæ ver. 7. — ἐπώλουν, ἐφύτευον, ᾠκοδόμουν· [o] ᾗ δὲ ἡμέρᾳ 29
ἐξῆλθε Λὼτ ἀπὸ Σοδόμων, ἔβρεξε πῦρ καὶ θεῖον
ἀπ' οὐρανοῦ καὶ ἀπώλεσεν ἅπαντας· κατὰ ταῦτα 30
ἔσται ᾗ ἡμέρᾳ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἀποκαλύπτε-
p Matt. 24. 17. — ται. [p] ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ, ὃς ἔσται ἐπὶ τοῦ 31 σθ β
δώματος καὶ τὰ σκεύη αὐτοῦ ἐν τῇ οἰκίᾳ, μὴ
καταβάτω ἆραι αὐτά· καὶ ὁ ἐν τῷ ἀγρῷ ὁμοίως
q Gen. 19. 26. — μὴ ἐπιστρεψάτω εἰς τὰ ὀπίσω. [q] μνημονεύετε 32 σι ι
r 9. 24. Matt. 10. 39. et 16. 25. Marc. 8. 35. Joan. 12. 25. — τῆς γυναικὸς Λώτ. [r] ὃς ἐὰν ζητήσῃ τὴν ψυχὴν 33
αὐτοῦ σῶσαι, ἀπολέσει αὐτήν· καὶ ὃς ἐὰν ἀπολέσῃ σια γ
s Matt. 24. 40, 41. — αὐτήν, ζωογονήσει αὐτήν. [s] λέγω ὑμῖν, ταύτῃ τῇ 34 σιβ ε
νυκτὶ ἔσονται δύο ἐπὶ κλίνης μιᾶς· ὁ εἷς παρα-

35 ληφθήσεται καὶ ὁ ἕτερος ἀφεθήσεται· δύο ἔσονται
ἀλήθουσαι ἐπὶ τὸ αὐτό· ἡ μία παραληφθήσεται
σιγ ε 36 καὶ ἡ ἑτέρα ἀφεθήσεται." [t] Καὶ ἀποκριθέντες
λέγουσιν αὐτῷ, "Ποῦ, κύριε;" Ὁ δὲ εἶπεν αὐ-
τοῖς, "Ὅπου τὸ σῶμα, ἐκεῖ συναχθήσονται οἱ
ἀετοί."

t Matt. 24. 28. Job 39. 30.

ΞΑ' σιδ ι 18 [u] ἜΛΕΓΕ δὲ καὶ παραβολὴν αὐτοῖς πρὸς τὸ
2 δεῖν πάντοτε προσεύχεσθαι καὶ μὴ ἐκκακεῖν, λέ-
γων, "Κριτής τις ἦν ἔν τινι πόλει τὸν Θεὸν μὴ
3 φοβούμενος καὶ ἄνθρωπον μὴ ἐντρεπόμενος. χήρα
δὲ ἦν ἐν τῇ πόλει ἐκείνῃ, καὶ ἤρχετο πρὸς αὐτὸν
λέγουσα, Ἐκδίκησόν με ἀπὸ τοῦ ἀντιδίκου μου.
4 Καὶ οὐκ ἠθέλησεν ἐπὶ χρόνον· μετὰ δὲ ταῦτα
εἶπεν ἐν ἑαυτῷ, Εἰ καὶ τὸν Θεὸν οὐ φοβοῦμαι καὶ
5 ἄνθρωπον οὐκ ἐντρέπομαι, διά γε τὸ παρέχειν μοι
κόπον τὴν χήραν ταύτην ἐκδικήσω αὐτὴν, ἵνα μὴ
6 εἰς τέλος ἐρχομένη ὑπωπιάζῃ με." Εἶπε δὲ ὁ
Κύριος, "Ἀκούσατε τί ὁ κριτὴς τῆς ἀδικίας λέγει·
7 [x] ὁ δὲ Θεὸς οὐ μὴ ποιήσει τὴν ἐκδίκησιν τῶν ἐκ-
λεκτῶν αὐτοῦ τῶν βοώντων πρὸς αὐτὸν ἡμέρας
8 καὶ νυκτὸς, καὶ μακροθυμῶν ἐπ' αὐτοῖς; λέγω
ὑμῖν ὅτι ποιήσει τὴν ἐκδίκησιν αὐτῶν ἐν τάχει.
πλὴν ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἐλθὼν ἆρα εὑρήσει τὴν
πίστιν ἐπὶ τῆς γῆς;"

u 11. 5. et 21. 36. Ecclus. 18. 22. Rom. 12. 12. Eph. 6. 18. Col. 4. 2. 1 Thess. 5. 17.

x Apoc. 6. 10.

ΞΒ' 9 Εἶπε δὲ καὶ πρός τινας τοὺς πεποιθότας ἐφ'
ἑαυτοῖς ὅτι εἰσὶ δίκαιοι, καὶ ἐξουθενοῦντας τοὺς
10 λοιποὺς, τὴν παραβολὴν ταύτην· "Ἄνθρωποι δύο
ἀνέβησαν εἰς τὸ ἱερὸν προσεύξασθαι, ὁ εἷς Φαρι-
11 σαῖος καὶ ὁ ἕτερος τελώνης. [y] ὁ Φαρισαῖος
σταθεὶς πρὸς ἑαυτὸν ταῦτα προσηύχετο, Ὁ Θεὸς,
εὐχαριστῶ σοι ὅτι οὐκ εἰμὶ ὥσπερ οἱ λοιποὶ τῶν

y Esa. 1. 15. et 58. 2. Apoc. 3. 17.

ἀνθρώπων, ἅρπαγες, ἄδικοι, μοιχοὶ, ἢ καὶ ὡς
οὗτος ὁ τελώνης· νηστεύω δὶς τοῦ σαββάτου, 12
ἀποδεκατῶ πάντα ὅσα κτῶμαι. Καὶ ὁ τελώνης 13
μακρόθεν ἑστὼς οὐκ ἤθελεν οὐδὲ τοὺς ὀφθαλμοὺς
εἰς τὸν οὐρανὸν ἐπᾶραι, ἀλλ' ἔτυπτεν εἰς τὸ στῆ-
θος αὐτοῦ, λέγων, Ὁ Θεὸς, ἱλάσθητί μοι τῷ
z 14. 11. Job 22. 29. Prov. 29. 23. Matt. 23. 12. Jac. 4. 6, 10. 1 Pet. 5. 5.
ἁμαρτωλῷ. [z] Λέγω ὑμῖν, κατέβη οὗτος δεδικαιω- 14 σιε / ε
μένος εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ, ἢ ἐκεῖνος· ὅτι πᾶς ὁ
ὑψῶν ἑαυτὸν ταπεινωθήσεται, ὁ δὲ ταπεινῶν ἑαυ-
τὸν ὑψωθήσεται."
a Matt. 19. 13. Marc. 10. 13.
[a] Προσέφερον δὲ αὐτῷ καὶ τὰ βρέφη, ἵνα αὐ- 15 σιϛ / β
τῶν ἅπτηται· ἰδόντες δὲ οἱ μαθηταὶ ἐπετίμησαν
b Matt. 18. 3. et 19. 14. 1 Cor. 14. 20. 1 Pet. 2. 2.
αὐτοῖς. [b] ὁ δὲ Ἰησοῦς προσκαλεσάμενος αὐτὰ 16
εἶπεν, "Ἄφετε τὰ παιδία ἔρχεσθαι πρός με, καὶ
μὴ κωλύετε αὐτά· τῶν γὰρ τοιούτων ἐστὶν ἡ
c Marc. 10. 15.
βασιλεία τοῦ Θεοῦ. [c] ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὃς ἐὰν 17 σιζ / β
μὴ δέξηται τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ ὡς παιδίον,
οὐ μὴ εἰσέλθῃ εἰς αὐτήν."
d Matt. 19. 16. Marc. 10. 17.
[d] Καὶ ἐπηρώτησέ τις αὐτὸν ἄρχων, λέγων, 18 ΞΓ' σιη / β
"Διδάσκαλε ἀγαθὲ, τί ποιήσας ζωὴν αἰώνιον
κληρονομήσω;" Εἶπε δὲ αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς, "Τί 19
με λέγεις ἀγαθόν; οὐδεὶς ἀγαθὸς εἰ μὴ εἷς, ὁ
e Exod. 20. 12, 13. Deut. 5. 16, 17. Rom. 13. 9. Eph. 6. 2. Col. 3. 20.
Θεός. [e] τὰς ἐντολὰς οἶδας, Μὴ μοιχεύσῃς, μὴ 20
φονεύσῃς, μὴ κλέψῃς, μὴ ψευδομαρτυρήσῃς, τίμα
τὸν πατέρα σου καὶ τὴν μητέρα σου." Ὁ δὲ 21
εἶπε, "Ταῦτα πάντα ἐφυλαξάμην ἐκ νεότητός
f Matt. 6. 19. et 19. 21. 1 Tim. 6. 19.
μου." [f] Ἀκούσας δὲ ταῦτα ὁ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτῷ, 22 σιθ / β
"Ἔτι ἕν σοι λείπει· πάντα ὅσα ἔχεις πώλησον
καὶ διάδος πτωχοῖς, καὶ ἕξεις θησαυρὸν ἐν οὐ-
ρανῷ· καὶ δεῦρο, ἀκολούθει μοι." Ὁ δὲ ἀκού- 23 σκ / β
σας ταῦτα περίλυπος ἐγένετο· ἦν γὰρ πλούσιος

24 σφόδρα. [g] Ἰδὼν δὲ αὐτὸν ὁ Ἰησοῦς περίλυπον — g Prov. 11. 28. Matt. 19. 23. Marc. 10. 23.
γενόμενον εἶπε, "Πῶς δυσκόλως οἱ τὰ χρήματα
ἔχοντες εἰσελεύσονται εἰς τὴν βασιλείαν τοῦ
25 Θεοῦ. Εὐκοπώτερον γάρ ἐστι κάμηλον διὰ τρυ-
μαλιᾶς ῥαφίδος εἰσελθεῖν, ἢ πλούσιον εἰς τὴν
26 βασιλείαν τοῦ Θεοῦ εἰσελθεῖν." Εἶπον δὲ οἱ
27 ἀκούσαντες, "Καὶ τίς δύναται σωθῆναι;" [h] Ὁ δὲ — h 1. 37. Job 42. 2. Jer. 32. 17. Zach. 8. 6.
εἶπε, "Τὰ ἀδύνατα παρὰ ἀνθρώποις δυνατά ἐστι
28 παρὰ τῷ Θεῷ." [i] Εἶπε δὲ ὁ Πέτρος, "Ἰδοὺ — i 5. 11. Matt. 4. 20. et 19. 27. Marc. 10. 28.
ἡμεῖς ἀφήκαμεν πάντα καὶ ἠκολουθήσαμέν σοι."
σκα β 29 [k] Ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς, "Ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὅτι — k Deut. 33. 9.
οὐδείς ἐστιν ὃς ἀφῆκεν οἰκίαν ἢ γονεῖς ἢ ἀδελ-
φοὺς ἢ γυναῖκα ἢ τέκνα ἕνεκεν τῆς βασιλείας
30 τοῦ Θεοῦ, [l] ὃς οὐ μὴ ἀπολάβῃ πολλαπλασίονα ἐν — l Job 42. 12.
τῷ καιρῷ τούτῳ, καὶ ἐν τῷ αἰῶνι τῷ ἐρχομένῳ
ζωὴν αἰώνιον."
σκβ β 31 [m] ΠΑΡΑΛΑΒΩ'Ν δὲ τοὺς δώδεκα εἶπε πρὸς — m 9. 22. et 24. 7. Matt. 16. 21. et 17. 22. et 20. 17. Marc. 8. 31. et 9. 31. et 10. 32. Psal. 22. 6. Esa. 53. 7.
αὐτοὺς, "Ἰδοὺ ἀναβαίνομεν εἰς Ἱεροσόλυμα, καὶ
τελεσθήσεται πάντα τὰ γεγραμμένα διὰ τῶν προ-
32 φητῶν τῷ υἱῷ τοῦ ἀνθρώπου. [n] παραδοθήσεται — n 23. 1. Matt. 27. 2. Joan. 18. 28. Act. 3. 13.
γὰρ τοῖς ἔθνεσι, καὶ ἐμπαιχθήσεται καὶ ὑβρισθή-
33 σεται καὶ ἐμπτυσθήσεται, καὶ μαστιγώσαντες
ἀποκτενοῦσιν αὐτόν· καὶ τῇ ἡμέρᾳ τῇ τρίτῃ ἀνα-
σκγ ι 34 στήσεται." Καὶ αὐτοὶ οὐδὲν τούτων συνῆκαν,
καὶ ἦν τὸ ῥῆμα τοῦτο κεκρυμμένον ἀπ' αὐτῶν, καὶ
οὐκ ἐγίνωσκον τὰ λεγόμενα.
ΞΔ' σκδ β 35 [o] Ἐγένετο δὲ ἐν τῷ ἐγγίζειν αὐτὸν εἰς Ἱεριχὼ, — o Matt. 20. 29. Marc. 10. 46.
τυφλός τις ἐκάθητο παρὰ τὴν ὁδὸν προσαιτῶν,
36 ἀκούσας δὲ ὄχλου διαπορευομένου ἐπυνθάνετο τί
37 εἴη τοῦτο. ἀπήγγειλαν δὲ αὐτῷ, "Ὅτι Ἰησοῦς
38 ὁ Ναζωραῖος παρέρχεται." Καὶ ἐβόησε λέγων,

"Ἰησοῦ, υἱὲ Δαβὶδ, ἐλέησόν με." Καὶ οἱ προ- 39
άγοντες ἐπετίμων αὐτῷ ἵνα σιωπήσῃ· αὐτὸς δὲ
πολλῷ μᾶλλον ἔκραζεν, "Υἱὲ Δαβὶδ, ἐλέησόν
με." Σταθεὶς δὲ ὁ Ἰησοῦς ἐκέλευσεν αὐτὸν 40
ἀχθῆναι πρὸς αὐτόν· ἐγγίσαντος δὲ αὐτοῦ ἐπηρώ-
τησεν αὐτὸν λέγων, "Τί σοι θέλεις ποιήσω;" 41
p 17. 19. Ὁ δὲ εἶπε, "Κύριε, ἵνα ἀναβλέψω." [p] Καὶ ὁ 42
Ἰησοῦς εἶπεν αὐτῷ, "Ἀνάβλεψον· ἡ πίστις σου
σέσωκέ σε." Καὶ παραχρῆμα ἀνέβλεψε, καὶ ἠκο- 43
λούθει αὐτῷ δοξάζων τὸν Θεόν· καὶ πᾶς ὁ λαὸς
ἰδὼν ἔδωκεν αἶνον τῷ Θεῷ.

ΞΕ′ σκε ι
ΚΑΙ` εἰσελθὼν διήρχετο τὴν Ἱεριχώ· καὶ ἰδοὺ 19
ἀνὴρ ὀνόματι καλούμενος Ζακχαῖος, καὶ αὐτὸς ἦν 2
ἀρχιτελώνης, καὶ οὗτος ἦν πλούσιος· καὶ ἐζήτει 3
ἰδεῖν τὸν Ἰησοῦν, τίς ἐστι, καὶ οὐκ ἠδύνατο ἀπὸ
τοῦ ὄχλου, ὅτι τῇ ἡλικίᾳ μικρὸς ἦν. καὶ προδρα- 4
μὼν ἔμπροσθεν ἀνέβη ἐπὶ συκομωραίαν, ἵνα ἴδῃ
αὐτόν· ὅτι δι' ἐκείνης ἤμελλε διέρχεσθαι. καὶ ὡς 5
ἦλθεν ἐπὶ τὸν τόπον, ἀναβλέψας ὁ Ἰησοῦς εἶδεν
αὐτὸν καὶ εἶπε πρὸς αὐτὸν, "Ζακχαῖε, σπεύσας
κατάβηθι· σήμερον γὰρ ἐν τῷ οἴκῳ σου δεῖ με
μεῖναι." Καὶ σπεύσας κατέβη, καὶ ὑπεδέξατο 6
αὐτὸν χαίρων. καὶ ἰδόντες ἅπαντες διεγόγγυζον, 7
λέγοντες, "Ὅτι παρὰ ἁμαρτωλῷ ἀνδρὶ εἰσῆλθε
q 3. 14. καταλῦσαι." [q] Σταθεὶς δὲ Ζακχαῖος εἶπε πρὸς 8
τὸν Κύριον, "Ἰδού· τὰ ἡμίση τῶν ὑπαρχόν-
των μου, Κύριε, δίδωμι τοῖς πτωχοῖς· καὶ εἴ
τινός τι ἐσυκοφάντησα, ἀποδίδωμι τετραπλοῦν."
r 13. 16. [r] Εἶπε δὲ πρὸς αὐτὸν ὁ Ἰησοῦς, "Ὅτι σήμε- 9
s Matt. 10. 6. et 15. 24. et 18. 11. Act. 13. 46. ρον σωτηρία τῷ οἴκῳ τούτῳ ἐγένετο, καθότι
καὶ αὐτὸς υἱὸς Ἀβραάμ ἐστιν· [s] ἦλθε γὰρ ὁ 10 σκϛ ε

υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ζητῆσαι καὶ σῶσαι τὸ ἀπο-
λωλός."
σκϛ ι 11 'ΑΚΟΥΟ'ΝΤΩΝ δὲ αὐτῶν ταῦτα προσθεὶς εἶπε
παραβολὴν, διὰ τὸ ἐγγὺς αὐτὸν εἶναι Ἱερουσαλὴμ,
καὶ δοκεῖν αὐτοὺς ὅτι παραχρῆμα μέλλει ἡ βασι-
Ξϛ' 12 λεία τοῦ Θεοῦ ἀναφαίνεσθαι· [t] εἶπεν οὖν, "Ἄν- t Matt. 25. 14. Marc. 13. 34.
σκη β θρωπός τις εὐγενὴς ἐπορεύθη εἰς χώραν μακρὰν,
ΞΖ' 13 λαβεῖν ἑαυτῷ βασιλείαν καὶ ὑποστρέψαι. καλέ-
σκθ ε σας δὲ δέκα δούλους ἑαυτοῦ ἔδωκεν αὐτοῖς δέκα
μνᾶς, καὶ εἶπε πρὸς αὐτοὺς, Πραγματεύσασθε ἕως
14 ἔρχομαι. Οἱ δὲ πολῖται αὐτοῦ ἐμίσουν αὐτὸν,
καὶ ἀπέστειλαν πρεσβείαν ὀπίσω αὐτοῦ λέγοντες,
15 Οὐ θέλομεν τοῦτον βασιλεῦσαι ἐφ' ἡμᾶς. Καὶ
ἐγένετο ἐν τῷ ἐπανελθεῖν αὐτὸν λαβόντα τὴν
βασιλείαν, καὶ εἶπε φωνηθῆναι αὐτῷ τοὺς δού-
λους τούτους οἷς ἔδωκε τὸ ἀργύριον, ἵνα γνῷ τίς
16 τί διεπραγματεύσατο. παρεγένετο δὲ ὁ πρῶτος
λέγων, Κύριε, ἡ μνᾶ σου προσειργάσατο δέκα
17 μνᾶς. [u] Καὶ εἶπεν αὐτῷ, Εὖ, ἀγαθὲ δοῦλε· ὅτι u 16. 10.
ἐν ἐλαχίστῳ πιστὸς ἐγένου, ἴσθι ἐξουσίαν ἔχων
18 ἐπάνω δέκα πόλεων. Καὶ ἦλθεν ὁ δεύτερος λέ-
γων, Κύριε, ἡ μνᾶ σου ἐποίησε πέντε μνᾶς.
19 Εἶπε δὲ καὶ τούτῳ, Καὶ σὺ γίνου ἐπάνω πέντε
20 πόλεων. Καὶ ἕτερος ἦλθε λέγων, Κύριε, ἰδοὺ ἡ
21 μνᾶ σου, ἣν εἶχον ἀποκειμένην ἐν σουδαρίῳ· ἐφο-
βούμην γάρ σε, ὅτι ἄνθρωπος αὐστηρὸς εἶ· αἴρεις
ὃ οὐκ ἔθηκας καὶ θερίζεις ὃ οὐκ ἔσπειρας.
22 [x] Λέγει δὲ αὐτῷ, Ἐκ τοῦ στόματός σου κρινῶ x 2 Sam. 1. 16. Matt. 12. 37.
σε, πονηρὲ δοῦλε. ᾔδεις ὅτι ἐγὼ ἄνθρωπος αὐ-
στηρός εἰμι, αἴρων ὃ οὐκ ἔθηκα καὶ θερίζων ὃ οὐκ
23 ἔσπειρα· καὶ διατί οὐκ ἔδωκας τὸ ἀργύριόν μου

ἐπὶ τὴν τράπεζαν, καὶ ἐγὼ ἐλθὼν σὺν τόκῳ ἂν
ἔπραξα αὐτό; Καὶ τοῖς παρεστῶσιν εἶπεν, Ἄρατε 24
ἀπ' αὐτοῦ τὴν μνᾶν, καὶ δότε τῷ τὰς δέκα μνᾶς
ἔχοντι (καὶ εἶπον αὐτῷ, Κύριε, ἔχει δέκα μνᾶς)· 25
[y] λέγω γὰρ ὑμῖν ὅτι παντὶ τῷ ἔχοντι δοθήσεται, 26 σλ β
ἀπὸ δὲ τοῦ μὴ ἔχοντος καὶ ὃ ἔχει ἀρθήσεται ἀπ'
αὐτοῦ. Πλὴν τοὺς ἐχθρούς μου ἐκείνους τοὺς μὴ 27 σλα ε
θελήσαντάς με βασιλεῦσαι ἐπ' αὐτοὺς ἀγάγετε
ὧδε, καὶ κατασφάξατε ἔμπροσθέν μου." [z] Καὶ 28 σλβ β
εἰπὼν ταῦτα ἐπορεύετο ἔμπροσθεν ἀναβαίνων εἰς
Ἱεροσόλυμα.

[a] ΚΑΙ' ἐγένετο ὡς ἤγγισεν εἰς Βηθφαγὴ καὶ 29 ΞΗ'
Βηθανίαν, πρὸς τὸ ὄρος τὸ καλούμενον Ἐλαιῶν,
ἀπέστειλε δύο τῶν μαθητῶν αὐτοῦ εἰπών, "Ὑπ- 30
άγετε εἰς τὴν κατέναντι κώμην, ἐν ᾗ εἰσπορευόμενοι
εὑρήσετε πῶλον δεδεμένον, ἐφ' ὃν οὐδεὶς πώποτε
ἀνθρώπων ἐκάθισε· λύσαντες αὐτὸν ἀγάγετε. καὶ 31
ἐάν τις ὑμᾶς ἐρωτᾷ, Διατί λύετε; οὕτως ἐρεῖτε
αὐτῷ, Ὅτι ὁ κύριος αὐτοῦ χρείαν ἔχει." Ἀπελ- 32 σλγ β
θόντες δὲ οἱ ἀπεσταλμένοι εὗρον καθὼς εἶπεν
αὐτοῖς· λυόντων δὲ αὐτῶν τὸν πῶλον εἶπον οἱ 33
κύριοι αὐτοῦ πρὸς αὐτούς, "Τί λύετε τὸν πῶλον;"
Οἱ δὲ εἶπον, "Ὁ κύριος αὐτοῦ χρείαν ἔχει." 34
[b] Καὶ ἤγαγον αὐτὸν πρὸς τὸν Ἰησοῦν, καὶ ἐπιρ- 35
ρίψαντες ἑαυτῶν τὰ ἱμάτια ἐπὶ τὸν πῶλον
ἐπεβίβασαν τὸν Ἰησοῦν· πορευομένου δὲ αὐτοῦ 36
ὑπεστρώννυον τὰ ἱμάτια αὐτῶν ἐν τῇ ὁδῷ. Ἐγ- 37 σλδ α
γίζοντος δὲ αὐτοῦ ἤδη πρὸς τῇ καταβάσει τοῦ
ὄρους τῶν Ἐλαιῶν ἤρξαντο ἅπαν τὸ πλῆθος τῶν
μαθητῶν χαίροντες αἰνεῖν τὸν Θεὸν φωνῇ με-
γάλῃ περὶ πασῶν ὧν εἶδον δυνάμεων, [c] λέγοντες, 38

y 8. 18. Matt. 13. 12. et 25. 29. Marc. 4. 25.
z Marc. 10. 32.
a Matt. 21. 1. Marc. 11. 1.
b Joan. 12. 14. 2 Reg. 9. 13.
c 2. 14. Ps. 118. 26. Eph. 2. 14.

"Εὐλογημένος ὁ ἐρχόμενος βασιλεὺς ἐν ὀνόματι
Κυρίου· εἰρήνη ἐν οὐρανῷ, καὶ δόξα ἐν ὑψίστοις."
σλε ε 39 Καί τινες τῶν Φαρισαίων ἀπὸ τοῦ ὄχλου εἶπον
πρὸς αὐτὸν, "Διδάσκαλε, ἐπιτίμησον τοῖς μαθη-
40 ταῖς σου." [d] Καὶ ἀποκριθεὶς εἶπεν αὐτοῖς, "Λέγω — d Hab. 2. 11.
ὑμῖν ὅτι ἐὰν οὗτοι σιωπήσωσιν, οἱ λίθοι κεκρά-
σλϛ ι 41 ξονται." Καὶ ὡς ἤγγισεν, ἰδὼν τὴν πόλιν ἔκλαυ-
42 σεν ἐπ' αὐτῇ, λέγων, "Ὅτι εἰ ἔγνως καὶ σὺ, καί
γε ἐν τῇ ἡμέρᾳ σου ταύτῃ, τὰ πρὸς εἰρήνην σου·
43 νῦν δὲ ἐκρύβη ἀπὸ ὀφθαλμῶν σου· ὅτι ἥξουσιν
ἡμέραι ἐπὶ σὲ, καὶ περιβαλοῦσιν οἱ ἐχθροί σου
χάρακά σοι καὶ περικυκλώσουσί σε καὶ συνέξουσί
σλζ β 44 σε πάντοθεν, [e] καὶ ἐδαφιοῦσί σε καὶ τὰ τέκνα — e 21. 6. 1 Reg. 9. 7, 8. Mich. 3. 12. Matt. 24. 1, 2. Marc. 13. 2.
σου ἐν σοὶ, καὶ οὐκ ἀφήσουσιν ἐν σοὶ λίθον ἐπὶ
λίθῳ, ἀνθ' ὧν οὐκ ἔγνως τὸν καιρὸν τῆς ἐπισκο-
πῆς σου."
σλη α 45 [f] Καὶ εἰσελθὼν εἰς τὸ ἱερὸν ἤρξατο ἐκβάλ- — f Matt. 21. 12. Marc. 11. 11.
λειν τοὺς πωλοῦντας ἐν αὐτῷ καὶ ἀγοράζοντας,
46 [g] λέγων αὐτοῖς, "Γέγραπται, 'Ὁ οἶκός μου οἶκος — g 1 Reg. 8. 29. Esa. 56. 7. Jer. 7. 11. Matt. 21. 13. Marc. 11. 17.
προσευχῆς ἐστιν·' ὑμεῖς δὲ αὐτὸν ἐποιήσατε
σπήλαιον λῃστῶν."
σλθ α 47 [h] Καὶ ἦν διδάσκων τὸ καθ' ἡμέραν ἐν τῷ ἱερῷ· — h Marc. 11. 18. Joan. 7. 19. et 8. 37.
οἱ δὲ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ γραμματεῖς ἐζήτουν αὐτὸν
48 ἀπολέσαι, καὶ οἱ πρῶτοι τοῦ λαοῦ· καὶ οὐχ
εὕρισκον τὸ τί ποιήσωσιν· ὁ λαὸς γὰρ ἅπας
ἐξεκρέματο αὐτοῦ ἀκούων.
ΞΘʹ σμ β **20** [i] ΚΑΙ' ἐγένετο ἐν μιᾷ τῶν ἡμερῶν ἐκείνων, — i Matt. 21. 23. Marc. 11. 27. Act. 4. 7.
διδάσκοντος αὐτοῦ τὸν λαὸν ἐν τῷ ἱερῷ καὶ
εὐαγγελιζομένου, ἐπέστησαν οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ
2 γραμματεῖς σὺν τοῖς πρεσβυτέροις, καὶ εἶπον
πρὸς αὐτὸν λέγοντες, "Εἰπὲ ἡμῖν, ἐν ποίᾳ

ἐξουσίᾳ ταῦτα ποιεῖς, ἢ τίς ἐστιν ὁ δούς σοι
τὴν ἐξουσίαν ταύτην;" Ἀποκριθεὶς δὲ εἶπε πρὸς 3
αὐτοὺς, "Ἐρωτήσω ὑμᾶς κἀγὼ ἕνα λόγον, καὶ
εἴπατέ μοι· Τὸ βάπτισμα Ἰωάννου ἐξ οὐρανοῦ 4
ἦν, ἢ ἐξ ἀνθρώπων;" Οἱ δὲ συνελογίσαντο πρὸς 5
ἑαυτοὺς λέγοντες, "Ὅτι ἐὰν εἴπωμεν, Ἐξ οὐ-
ρανοῦ, ἐρεῖ, Διατί οὖν οὐκ ἐπιστεύσατε αὐτῷ;
ἐὰν δὲ εἴπωμεν, Ἐξ ἀνθρώπων, πᾶς ὁ λαὸς κατα- 6
λιθάσει ἡμᾶς· πεπεισμένος γάρ ἐστιν Ἰωάννην
προφήτην εἶναι." Καὶ ἀπεκρίθησαν μὴ εἰδέναι 7
πόθεν. καὶ ὁ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς, "Οὐδὲ ἐγὼ 8
λέγω ὑμῖν ἐν ποίᾳ ἐξουσίᾳ ταῦτα ποιῶ."

[l] Ἤρξατο δὲ πρὸς τὸν λαὸν λέγειν τὴν παρα- 9
βολὴν ταύτην· "Ἄνθρωπός τις ἐφύτευσεν ἀμπε-
λῶνα, καὶ ἐξέδοτο αὐτὸν γεωργοῖς, καὶ ἀπεδήμησε
χρόνους ἱκανούς. καὶ ἐν καιρῷ ἀπέστειλε πρὸς 10
τοὺς γεωργοὺς δοῦλον, ἵνα ἀπὸ τοῦ καρποῦ τοῦ
ἀμπελῶνος δῶσιν αὐτῷ· οἱ δὲ γεωργοὶ δείραντες
αὐτὸν ἐξαπέστειλαν κενόν. καὶ προσέθετο πέμψαι 11
ἕτερον δοῦλον· οἱ δὲ κἀκεῖνον δείραντες καὶ ἀτι-
μάσαντες ἐξαπέστειλαν κενόν. καὶ προσέθετο 12
πέμψαι τρίτον· οἱ δὲ καὶ τοῦτον τραυματίσαντες
ἐξέβαλον. εἶπε δὲ ὁ κύριος τοῦ ἀμπελῶνος, Τί 13
ποιήσω; πέμψω τὸν υἱόν μου τὸν ἀγαπητόν·
ἴσως τοῦτον ἰδόντες ἐντραπήσονται. [m] Ἰδόντες 14
δὲ αὐτὸν οἱ γεωργοὶ διελογίζοντο πρὸς ἑαυτοὺς
λέγοντες, Οὗτός ἐστιν ὁ κληρονόμος· δεῦτε ἀπο-
κτείνωμεν αὐτὸν, ἵνα ἡμῶν γένηται ἡ κληρονομία.
Καὶ ἐκβαλόντες αὐτὸν ἔξω τοῦ ἀμπελῶνος ἀπ- 15
έκτειναν. Τί οὖν ποιήσει αὐτοῖς ὁ κύριος τοῦ
ἀμπελῶνος; ἐλεύσεται καὶ ἀπολέσει τοὺς γεωρ- 16

l Matt. 21. 33. Marc. 12. 1. Esa. 5. 1. Jer. 2. 21. et 12. 10.

m Ps. 2. 1, 7. Gen. 37. 18. Matt. 26. 3. et 27. 1. Joan. 11. 53. Heb. 1. 2.

Ο′ / σμα β

γοὺς τούτους, καὶ δώσει τὸν ἀμπελῶνα ἄλλοις."
17 Ἀκούσαντες δὲ εἶπον, "Μὴ γένοιτο." Ὁ δὲ
ἐμβλέψας αὐτοῖς εἶπε, "Τί οὖν ἐστι τὸ γεγραμ-
μένον τοῦτο, ' [n] Λίθον ὃν ἀπεδοκίμασαν οἱ οἰκο-
δομοῦντες, οὗτος ἐγενήθη εἰς κεφαλὴν γωνίας;'
18 [o] Πᾶς ὁ πεσὼν ἐπ' ἐκεῖνον τὸν λίθον συνθλασθή-
ΟΑʹ 19 σεται· ἐφ' ὃν δ' ἂν πέσῃ, λικμήσει αὐτόν." Καὶ
σμβ α ἐζήτησαν οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ γραμματεῖς ἐπιβα-
λεῖν ἐπ' αὐτὸν τὰς χεῖρας ἐν αὐτῇ τῇ ὥρᾳ, καὶ
ἐφοβήθησαν τὸν λαόν· ἔγνωσαν γὰρ ὅτι πρὸς
αὐτοὺς τὴν παραβολὴν ταύτην εἶπε.
σμγ β 20 [p] Καὶ παρατηρήσαντες ἀπέστειλαν ἐγκαθέτους,
ὑποκρινομένους ἑαυτοὺς δικαίους εἶναι, ἵνα ἐπι-
λάβωνται αὐτοῦ λόγου, εἰς τὸ παραδοῦναι αὐτὸν
21 τῇ ἀρχῇ καὶ τῇ ἐξουσίᾳ τοῦ ἡγεμόνος. [q] καὶ
ἐπηρώτησαν αὐτὸν λέγοντες, "Διδάσκαλε, οἴδα-
μεν ὅτι ὀρθῶς λέγεις καὶ διδάσκεις, καὶ οὐ λαμ-
βάνεις πρόσωπον, ἀλλ' ἐπ' ἀληθείας τὴν ὁδὸν τοῦ
22 Θεοῦ διδάσκεις. ἔξεστιν ἡμῖν Καίσαρι φόρον
23 δοῦναι, ἢ οὔ;" Κατανοήσας δὲ αὐτῶν τὴν παν-
ουργίαν εἶπε πρὸς αὐτούς, "Τί με πειράζετε;
24 ἐπιδείξατέ μοι δηνάριον· τίνος ἔχει εἰκόνα καὶ
ἐπιγραφήν;" Ἀποκριθέντες δὲ εἶπον, "Καί-
25 σαρος." [r] Ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς, "Ἀπόδοτε τοίνυν
τὰ Καίσαρος Καίσαρι, καὶ τὰ τοῦ Θεοῦ τῷ Θεῷ."
26 Καὶ οὐκ ἴσχυσαν ἐπιλαβέσθαι αὐτοῦ ῥήματος
ἐναντίον τοῦ λαοῦ· καὶ θαυμάσαντες ἐπὶ τῇ ἀπο-
κρίσει αὐτοῦ ἐσίγησαν.
ΟΒʹ 27 [s] Προσελθόντες δέ τινες τῶν Σαδδουκαίων, οἱ
ἀντιλέγοντες ἀνάστασιν μὴ εἶναι, ἐπηρώτησαν
28 αὐτὸν [t] λέγοντες, "Διδάσκαλε, Μωσῆς ἔγραψεν

n Ps. 118. 22. Esa. 8. 14. et 28. 16. Matt. 21. 42. Marc. 12. 10. Act. 4. 11. Rom. 9. 33. 1 Pet. 2. 4, 7.
o Esa. 8. 15. Zach. 12. 3.
p Matt. 22. 15. Marc. 12. 13.
q Matt. 22. 16.
r Matt. 22. 21. Rom. 13. 7.
s Matt. 22. 23. Marc. 12. 18. Act. 23. 8.
t Deut. 25. 5.

ἡμῖν, ἐάν τινος ἀδελφὸς ἀποθάνῃ ἔχων γυναῖκα,
καὶ οὗτος ἄτεκνος ἀποθάνῃ, ἵνα λάβῃ ὁ ἀδελφὸς
αὐτοῦ τὴν γυναῖκα καὶ ἐξαναστήσῃ σπέρμα τῷ
ἀδελφῷ αὐτοῦ. ἑπτὰ οὖν ἀδελφοὶ ἦσαν· καὶ ὁ 29
πρῶτος λαβὼν γυναῖκα ἀπέθανεν ἄτεκνος· καὶ 30
ἔλαβεν ὁ δεύτερος τὴν γυναῖκα, καὶ οὗτος ἀπ-
έθανεν ἄτεκνος· καὶ ὁ τρίτος ἔλαβεν αὐτήν, 31
ὡσαύτως δὲ καὶ οἱ ἑπτά· καὶ οὐ κατέλιπον τέκνα,
καὶ ἀπέθανον· ὕστερον δὲ πάντων ἀπέθανε καὶ ἡ 32
γυνή. ἐν τῇ οὖν ἀναστάσει τίνος αὐτῶν γίνεται 33
γυνή; οἱ γὰρ ἑπτὰ ἔσχον αὐτὴν γυναῖκα." Καὶ 34
ἀποκριθεὶς εἶπεν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς, "Οἱ υἱοὶ τοῦ
αἰῶνος τούτου γαμοῦσι καὶ ἐκγαμίσκονται· οἱ δὲ 35
καταξιωθέντες τοῦ αἰῶνος ἐκείνου τυχεῖν καὶ τῆς
ἀναστάσεως τῆς ἐκ νεκρῶν οὔτε γαμοῦσιν οὔτε
u 1 Joan. 3. 2. ἐκγαμίσκονται· [u] οὔτε γὰρ ἀποθανεῖν ἔτι δύναν- 36
ται· ἰσάγγελοι γάρ εἰσι, καὶ υἱοί εἰσι τοῦ Θεοῦ,
x Exod. 3. 6. Matt. 22. 32. Marc. 12. 26. Act. 7. 32. Heb. 11. 16. τῆς ἀναστάσεως υἱοὶ ὄντες. [x] Ὅτι δὲ ἐγείρονται 37
οἱ νεκροὶ, καὶ Μωσῆς ἐμήνυσεν ἐπὶ τῆς βάτου, ὡς
λέγει Κύριον τὸν Θεὸν Ἀβραὰμ καὶ τὸν Θεὸν Ἰσαὰκ
καὶ τὸν Θεὸν Ἰακώβ. Θεὸς δὲ οὐκ ἔστι νεκρῶν, 38
ἀλλὰ ζώντων· πάντες γὰρ αὐτῷ ζῶσιν." Ἀπο- 39
κριθέντες δέ τινες τῶν γραμματέων εἶπον, "Διδά-
σκαλε, καλῶς εἶπας." Οὐκ ἔτι δὲ ἐτόλμων ἐπ- 40 σμδ β
ερωτᾶν αὐτὸν οὐδέν.

y Matt. 22. 41. Marc. 12. 35. [y] Εἶπε δὲ πρὸς αὐτούς, "Πῶς λέγουσι τὸν 41 ΟΓ'
Χριστὸν υἱὸν Δαβὶδ εἶναι; καὶ αὐτὸς Δαβὶδ λέγει 42 σμε β
z Psal. 110. 1. Act. 2. 34. 1 Cor. 15. 25. Heb. 1. 13. et 10. 13. ἐν βίβλῳ ψαλμῶν, '[z] Εἶπεν ὁ Κύριος τῷ κυρίῳ
μου, Κάθου ἐκ δεξιῶν μου ἕως ἂν θῶ τοὺς ἐχθρούς 43
σου ὑποπόδιον τῶν ποδῶν σου.' Δαβὶδ οὖν κύ- 44
ριον αὐτὸν καλεῖ, καὶ πῶς υἱὸς αὐτοῦ ἐστιν;"

σμς/β 45 Ἀκούοντος δὲ παντὸς τοῦ λαοῦ εἶπε τοῖς μαθηταῖς
46 αὐτοῦ, "[a] Προσέχετε ἀπὸ τῶν γραμματέων τῶν — a 11. 43. Matt. 23. 5, 6. Marc. 12. 38, 39.
θελόντων περιπατεῖν ἐν στολαῖς, καὶ φιλούντων
ἀσπασμοὺς ἐν ταῖς ἀγοραῖς καὶ πρωτοκαθεδρίας
ἐν ταῖς συναγωγαῖς καὶ πρωτοκλισίας ἐν τοῖς
σμζ/η 47 δείπνοις· [b] οἳ κατεσθίουσι τὰς οἰκίας τῶν χηρῶν — b Matt. 23. 13. Marc. 12. 40. 2 Tim. 3. 6. Tit. 1. 11.
καὶ προφάσει μακρὰ προσεύχονται· οὗτοι λή-
ψονται περισσότερον κρῖμα."
ΟΔ' 21 [c] ἈΝΑΒΛΕ'ΨΑΣ δὲ εἶδε τοὺς βάλλοντας τὰ — c 2 Reg. 12. 9. Marc. 12. 41.
δῶρα αὐτῶν εἰς τὸ γαζοφυλάκιον πλουσίους·
2 εἶδε δὲ καί τινα χήραν πενιχρὰν βάλλουσαν ἐκεῖ
3 δύο λεπτὰ, [d] καὶ εἶπεν, "Ἀληθῶς λέγω ὑμῖν — d 2 Cor. 8. 12.
ὅτι ἡ χήρα ἡ πτωχὴ αὕτη πλεῖον πάντων ἔβαλεν·
4 ἅπαντες γὰρ οὗτοι ἐκ τοῦ περισσεύοντος αὐτοῖς
ἔβαλον εἰς τὰ δῶρα τοῦ Θεοῦ, αὕτη δὲ ἐκ τοῦ
ὑστερήματος αὐτῆς ἅπαντα τὸν βίον ὃν εἶχεν
ἔβαλε."
σμη/β 5 [e] ΚΑΙ' τινων λεγόντων περὶ τοῦ ἱεροῦ, ὅτι — e Matt. 24. 1. Marc. 13. 1.
λίθοις καλοῖς καὶ ἀναθήμασι κεκόσμηται, εἶπε,
6 "[f] Ταῦτα ἃ θεωρεῖτε, ἐλεύσονται ἡμέραι ἐν αἷς — f 19. 44. 1 Reg. 9. 7, 8. Mich. 3. 12.
οὐκ ἀφεθήσεται λίθος ἐπὶ λίθῳ, ὃς οὐ κατα-
σμθ/β 7 λυθήσεται." Ἐπηρώτησαν δὲ αὐτὸν λέγοντες,
"Διδάσκαλε, πότε οὖν ταῦτα ἔσται; καὶ τί τὸ
σημεῖον ὅταν μέλλῃ ταῦτα γίνεσθαι;"
ΟΕ' 8 [g] Ὁ δὲ εἶπε, "Βλέπετε μὴ πλανηθῆτε· πολλοὶ — g Jer. 14. 14 et 23. 21. et 29. 8. Matt. 24. 4. Eph. 5. 6. 2 Thess. 2. 2, 3. 1 Joan. 4. 1.
γὰρ ἐλεύσονται ἐπὶ τῷ ὀνόματί μου, λέγοντες,
Ὅτι ἐγώ εἰμι, καὶ, Ὁ καιρὸς ἤγγικε. μὴ οὖν
9 πορευθῆτε ὀπίσω αὐτῶν. ὅταν δὲ ἀκούσητε πο-
λέμους καὶ ἀκαταστασίας, μὴ πτοηθῆτε· δεῖ γὰρ
ταῦτα γενέσθαι πρῶτον, ἀλλ' οὐκ εὐθέως τὸ
10 τέλος." Τότε ἔλεγεν αὐτοῖς, "Ἐγερθήσεται

ἔθνος ἐπὶ ἔθνος καὶ βασιλεία ἐπὶ βασιλείαν,
σεισμοί τε μεγάλοι κατὰ τόπους καὶ λιμοὶ καὶ 11
λοιμοὶ ἔσονται, φόβητρά τε καὶ σημεῖα ἀπ' οὐ-
ρανοῦ μεγάλα ἔσται. [i] Πρὸ δὲ τούτων ἁπάντων 12 σν α
ἐπιβαλοῦσιν ἐφ' ὑμᾶς τὰς χεῖρας αὐτῶν καὶ
διώξουσι, παραδιδόντες εἰς συναγωγὰς καὶ φυ-
λακάς, ἀγομένους ἐπὶ βασιλεῖς καὶ ἡγεμόνας,
ἕνεκεν τοῦ ὀνόματός μου. ἀποβήσεται δὲ ὑμῖν 13
εἰς μαρτύριον· [k] θέσθε οὖν εἰς τὰς καρδίας ὑμῶν 14 σνα β
μὴ προμελετᾶν ἀπολογηθῆναι· [l] ἐγὼ γὰρ δώσω 15
ὑμῖν στόμα καὶ σοφίαν, ᾗ οὐ δυνήσονται ἀντ-
ειπεῖν οὐδὲ ἀντιστῆναι πάντες οἱ ἀντικείμενοι
ὑμῖν. [m] παραδοθήσεσθε δὲ καὶ ὑπὸ γονέων καὶ 16
ἀδελφῶν καὶ συγγενῶν καὶ φίλων, καὶ θανατώ-
σουσιν ἐξ ὑμῶν, [n] καὶ ἔσεσθε μισούμενοι ὑπὸ 17
πάντων διὰ τὸ ὄνομά μου· [o] καὶ θρὶξ ἐκ τῆς 18
κεφαλῆς ὑμῶν οὐ μὴ ἀπόληται. ἐν τῇ ὑπομονῇ 19
ὑμῶν κτήσασθε τὰς ψυχὰς ὑμῶν. [p] Ὅταν δὲ 20 σνβ ι
ἴδητε κυκλουμένην ὑπὸ στρατοπέδων τὴν Ἱερου-
σαλήμ, τότε γνῶτε ὅτι ἤγγικεν ἡ ἐρήμωσις αὐτῆς.
τότε οἱ ἐν τῇ Ἰουδαίᾳ φευγέτωσαν εἰς τὰ ὄρη, 21 σνγ β
καὶ οἱ ἐν μέσῳ αὐτῆς ἐκχωρείτωσαν, καὶ οἱ ἐν
ταῖς χώραις μὴ εἰσερχέσθωσαν εἰς αὐτήν· [q] ὅτι 22
ἡμέραι ἐκδικήσεως αὗταί εἰσι, τοῦ πληρωθῆναι
πάντα τὰ γεγραμμένα. οὐαὶ δὲ ταῖς ἐν γαστρὶ 23 σνδ β
ἐχούσαις καὶ ταῖς θηλαζούσαις ἐν ἐκείναις ταῖς
ἡμέραις· ἔσται γὰρ ἀνάγκη μεγάλη ἐπὶ τῆς γῆς, σνε β
καὶ ὀργὴ ἐν τῷ λαῷ τούτῳ· [r] καὶ πεσοῦνται 24 σνϛ ι
στόματι μαχαίρας, καὶ αἰχμαλωτισθήσονται εἰς
πάντα τὰ ἔθνη· καὶ Ἱερουσαλὴμ ἔσται πατουμένη
ὑπὸ ἐθνῶν, ἄχρι πληρωθῶσι καιροὶ ἐθνῶν. [s] Καὶ 25 σνζ β

i Matt. 10. 17. et 24. 9. Marc. 13. 9. Joan. 16. 2. Apoc. 2. 10. Act. 4. 3. et 5. 18. et 12. 4. et 16. 24. et 25. 23.
k 12. 11. Matt. 10. 19. Marc. 13. 11.
l Exod. 4. 12. Esa. 54. 17. Act. 6. 10.
m Mich. 7. 6. Act. 7. 59. et 12. 2.
n Matt. 10. 22. Marc. 13. 13.
o Matt. 10. 30. 1 Sam. 14. 45. 2 Sam. 14. 11. 1 Reg. 1. 52.
p Matt. 24. 15. Marc. 13. 14. Dan. 9. 26, 27.
q Dan. 9. 26, 27. Zach. 11. 1, &c.
r Rom. 11. 25.
s Matt. 24. 29. Marc. 13. 24. 2 Pet. 3. 10, 12. Esa. 13. 10. Ezech. 32. 7. Joel 2. 10, 31. et 3. 15. Apoc. 6. 12.

ἔσται σημεῖα ἐν ἡλίῳ καὶ σελήνῃ καὶ ἄστροις,
καὶ ἐπὶ τῆς γῆς συνοχὴ ἐθνῶν ἐν ἀπορίᾳ, ἠχούσης
26 θαλάσσης καὶ σάλου, ἀποψυχόντων ἀνθρώπων
ἀπὸ φόβου καὶ προσδοκίας τῶν ἐπερχομένων τῇ
οἰκουμένῃ· αἱ γὰρ δυνάμεις τῶν οὐρανῶν σαλευ-
σνη β 27 θήσονται. [t] καὶ τότε ὄψονται τὸν υἱὸν τοῦ ἀν-
θρώπου ἐρχόμενον ἐν νεφέλῃ μετὰ δυνάμεως καὶ
δόξης πολλῆς.
28 "Ἀρχομένων δὲ τούτων γίνεσθαι, ἀνακύψατε
καὶ ἐπάρατε τὰς κεφαλὰς ὑμῶν, διότι ἐγγίζει ἡ
ἀπολύτρωσις ὑμῶν."
29 [u] Καὶ εἶπε παραβολὴν αὐτοῖς, "Ἴδετε τὴν
30 συκῆν καὶ πάντα τὰ δένδρα· ὅταν προβάλωσιν
ἤδη, βλέποντες ἀφ' ἑαυτῶν γινώσκετε ὅτι ἤδη
31 ἐγγὺς τὸ θέρος ἐστίν. οὕτω καὶ ὑμεῖς, ὅταν
ἴδητε ταῦτα γινόμενα, γινώσκετε ὅτι ἐγγύς ἐστιν
32 ἡ βασιλεία τοῦ Θεοῦ. ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὅτι οὐ
μὴ παρέλθῃ ἡ γενεὰ αὕτη, ἕως ἂν πάντα γένηται.
33 [x] ὁ οὐρανὸς καὶ ἡ γῆ παρελεύσονται, οἱ δὲ λόγοι
σνθ ι 34 μου οὐ μὴ παρέλθωσι. [y] Προσέχετε δὲ ἑαυτοῖς,
μήποτε βαρυνθῶσιν ὑμῶν αἱ καρδίαι ἐν κραιπάλῃ
καὶ μέθῃ καὶ μερίμναις βιωτικαῖς, καὶ αἰφνίδιος
35 ἐφ' ὑμᾶς ἐπιστῇ ἡ ἡμέρα ἐκείνη· [a] ὡς παγὶς γὰρ
ἐπελεύσεται ἐπὶ πάντας τοὺς καθημένους ἐπὶ
36 πρόσωπον πάσης τῆς γῆς. [b] ἀγρυπνεῖτε οὖν ἐν
παντὶ καιρῷ δεόμενοι ἵνα καταξιωθῆτε ἐκφυγεῖν
ταῦτα πάντα τὰ μέλλοντα γίνεσθαι, καὶ σταθῆναι
ἔμπροσθεν τοῦ υἱοῦ τοῦ ἀνθρώπου."
37 [c] Ἦν δὲ τὰς ἡμέρας ἐν τῷ ἱερῷ διδάσκων·
τὰς δὲ νύκτας ἐξερχόμενος ηὐλίζετο εἰς τὸ
38 ὄρος τὸ καλούμενον Ἐλαιῶν. καὶ πᾶς ὁ

t Dan. 7. 10. Matt. 16. 27. et 24. 30. et 25. 31. et 26. 64. Marc. 13. 26. et 14. 62. Act. 1. 11. 2 Thess. 1. 10. Apoc. 1. 7.

u Matt. 24. 32. Marc. 13. 28.

x Ps. 102. 26. Esa. 51. 6. Matt. 24. 35. Heb. 1. 11. 2 Pet. 3. 7, 10.

y Rom. 13. 13. 1 Thess. 5. 6. 1 Pet. 4. 7.

a 1 Thess. 5. 2. 2 Pet. 3. 10. Apoc. 3. 3. et 16. 15.

b 12. 40. et 18. 1. Matt. 24. 42. et 25. 13. Marc. 13. 33. 1 Thess. 5. 6.

c Joan. 8. 1, 2.

λαὸς ὤρθριζε πρὸς αὐτὸν ἐν τῷ ἱερῷ ἀκούειν
αὐτοῦ.

d Exod. 12. 15. Matt. 26. 1. Marc. 14. 1.
e Psal. 2. 2. Joan. 11. 47. Act. 4. 27.

[d] ἬΓΓΙΖΕ δὲ ἡ ἑορτὴ τῶν ἀζύμων, ἡ λεγο- 22 Οϛʹ
μένη πάσχα. [e] καὶ ἐζήτουν οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ 2 σξ/α
γραμματεῖς τὸ πῶς ἀνέλωσιν αὐτόν· ἐφοβοῦντο σξα/α
γὰρ τὸν λαόν.

f Matt. 26. 14. Marc. 14. 10. Joan. 13. 2, 27.

[f] Εἰσῆλθε δὲ ὁ Σατανᾶς εἰς Ἰούδαν τὸν ἐπικα- 3 σξβ/θ
λούμενον Ἰσκαριώτην, ὄντα ἐκ τοῦ ἀριθμοῦ τῶν
δώδεκα· καὶ ἀπελθὼν συνελάλησε τοῖς ἀρχιερεῦσι 4 σξγ/β
καὶ τοῖς στρατηγοῖς τὸ πῶς αὐτὸν παραδῷ αὐτοῖς.
καὶ ἐχάρησαν, καὶ συνέθεντο αὐτῷ ἀργύριον δοῦναι· 5
καὶ ἐξωμολόγησε, καὶ ἐζήτει εὐκαιρίαν τοῦ παρα- 6
δοῦναι αὐτὸν αὐτοῖς ἄτερ ὄχλου.

g Matt. 26. 17. Marc. 14. 12.

[g] Ἦλθε δὲ ἡ ἡμέρα τῶν ἀζύμων, ἐν ᾗ ἔδει 7
θύεσθαι τὸ πάσχα· καὶ ἀπέστειλε Πέτρον καὶ 8
Ἰωάννην, εἰπὼν, „Πορευθέντες ἑτοιμάσατε ἡμῖν
τὸ πάσχα, ἵνα φάγωμεν." Οἱ δὲ εἶπον αὐτῷ, 9
„Ποῦ θέλεις ἑτοιμάσωμεν;" Ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς, 10
„Ἰδοὺ, εἰσελθόντων ὑμῶν εἰς τὴν πόλιν, συναν-
τήσει ὑμῖν ἄνθρωπος κεράμιον ὕδατος βαστάζων·
ἀκολουθήσατε αὐτῷ εἰς τὴν οἰκίαν οὗ εἰσπο-
ρεύεται· καὶ ἐρεῖτε τῷ οἰκοδεσπότῃ τῆς οἰκίας, 11
Λέγει σοι ὁ διδάσκαλος, Ποῦ ἐστι τὸ κατάλυμα,
ὅπου τὸ πάσχα μετὰ τῶν μαθητῶν μου φάγω;
κἀκεῖνος ὑμῖν δείξει ἀνώγεον μέγα ἐστρωμένον· 12
ἐκεῖ ἑτοιμάσατε." Ἀπελθόντες δὲ εὗρον καθὼς 13
εἴρηκεν αὐτοῖς, καὶ ἡτοίμασαν τὸ πάσχα.

h Matt. 26. 20. Marc. 14. 17.
i Matt. 26. 29. Marc. 14. 25.

[h] Καὶ ὅτε ἐγένετο ἡ ὥρα, ἀνέπεσε, καὶ οἱ 14
δώδεκα ἀπόστολοι σὺν αὐτῷ. καὶ εἶπε πρὸς 15 σξδ/ι
αὐτοὺς, „Ἐπιθυμίᾳ ἐπεθύμησα τοῦτο τὸ πάσχα
φαγεῖν μεθ' ὑμῶν πρὸ τοῦ με παθεῖν· [i] λέγω 16

γὰρ ὑμῖν ὅτι οὐκέτι οὐ μὴ φάγω ἐξ αὐτοῦ ἕως
σξε β 17 ὅτου πληρωθῇ ἐν τῇ βασιλείᾳ τοῦ Θεοῦ." Καὶ
δεξάμενος ποτήριον εὐχαριστήσας εἶπε, "Λάβετε
18 τοῦτο καὶ διαμερίσατε ἑαυτοῖς· [k] λέγω γὰρ ὑμῖν k Matt. 26. 29. Marc. 14. 25.
ὅτι οὐ μὴ πίω ἀπὸ τοῦ γεννήματος τῆς ἀμπέλου
σξϛ α 19 ἕως ὅτου ἡ βασιλεία τοῦ Θεοῦ ἔλθῃ." [l] Καὶ l Matt. 26. 26. Marc. 14. 22. 1 Cor. 11. 23, 24.
λαβὼν ἄρτον εὐχαριστήσας ἔκλασε, καὶ ἔδωκεν
αὐτοῖς λέγων, "Τοῦτό ἐστι τὸ σῶμά μου τὸ
ὑπὲρ ὑμῶν διδόμενον· τοῦτο ποιεῖτε εἰς τὴν ἐμὴν
σξζ β 20 ἀνάμνησιν." Ὡσαύτως καὶ τὸ ποτήριον μετὰ
τὸ δειπνῆσαι, λέγων, "Τοῦτο τὸ ποτήριον ἡ καινὴ
διαθήκη ἐν τῷ αἵματί μου, τὸ ὑπὲρ ὑμῶν ἐκχυ-
σξη β 21 νόμενον. [m] Πλὴν ἰδοὺ ἡ χεὶρ τοῦ παραδιδόντος m Matt. 26. 21, 23. Marc. 14. 18. Joan. 13. 21.
22 με μετ' ἐμοῦ ἐπὶ τῆς τραπέζης. [n] καὶ ὁ μὲν υἱὸς
τοῦ ἀνθρώπου πορεύεται κατὰ τὸ ὡρισμένον· n Joan. 13. 18. Psal. 41. 9. Act. 1. 16.
πλὴν οὐαὶ τῷ ἀνθρώπῳ ἐκείνῳ, δι' οὗ παραδί-
σξθ α 23 δοται." Καὶ αὐτοὶ ἤρξαντο συζητεῖν πρὸς ἑαυ-
τοὺς τὸ τίς ἄρα εἴη ἐξ αὐτῶν ὁ τοῦτο μέλλων
ΟΖ' 24 πράσσειν. Ἐγένετο δὲ καὶ φιλονεικία ἐν αὐτοῖς,
σο β 25 τὸ τίς αὐτῶν δοκεῖ εἶναι μείζων. [o] ὁ δὲ εἶπεν o Matt. 20. 25. Marc. 10. 42.
αὐτοῖς, "Οἱ βασιλεῖς τῶν ἐθνῶν κυριεύουσιν
αὐτῶν, καὶ οἱ ἐξουσιάζοντες αὐτῶν εὐεργέται
26 καλοῦνται. [p] ὑμεῖς δὲ οὐχ οὕτως· ἀλλ' ὁ μείζων p 9. 48. 1 Pet. 5. 3.
ἐν ὑμῖν γενέσθω ὡς ὁ νεώτερος· καὶ ὁ ἡγούμενος
σοα ι 27 ὡς ὁ διακονῶν. [q] τίς γὰρ μείζων, ὁ ἀνακείμενος q Matt. 20. 28. Joan. 13. 14. Phil. 2. 7.
ἢ ὁ διακονῶν; οὐχὶ ὁ ἀνακείμενος; ἐγὼ δέ εἰμι
28 ἐν μέσῳ ὑμῶν ὡς ὁ διακονῶν. Ὑμεῖς δέ ἐστε
οἱ διαμεμενηκότες μετ' ἐμοῦ ἐν τοῖς πειρασμοῖς
29 μου· [r] κἀγὼ διατίθεμαι ὑμῖν, καθὼς διέθετό μοι r 12. 32. Matt. 24. 47.
30 ὁ πατήρ μου, βασιλείαν, [s] ἵνα ἐσθίητε καὶ πίνητε s Matt. 19. 28. Apoc. 3. 21.
ἐπὶ τῆς τραπέζης μου ἐν τῇ βασιλείᾳ μου, καὶ

καθίσησθε ἐπὶ θρόνων κρίνοντες τὰς δώδεκα φυ- σοβ
t 1 Pet. 5. 8. λὰς τοῦ Ἰσραήλ." [t] Εἶπε δὲ ὁ Κύριος, "Σίμων, 31 ε ΟΗ'
Σίμων, ἰδοὺ ὁ Σατανᾶς ἐξῃτήσατο ὑμᾶς, τοῦ σογ
σινιάσαι ὡς τὸν σῖτον· ἐγὼ δὲ ἐδεήθην περὶ σοῦ, 32 ι
ἵνα μὴ ἐκλείπῃ ἡ πίστις σου· καὶ σύ ποτε ἐπι- σοδ θ
στρέψας στήριξον τοὺς ἀδελφούς σου." Ὁ δὲ 33 σοε
εἶπεν αὐτῷ, "Κύριε, μετὰ σοῦ ἕτοιμός εἰμι καὶ α
u Matt. 26. 34. Marc. 14. 30. Joan. 13. 38. εἰς φυλακὴν καὶ εἰς θάνατον πορεύεσθαι." [u] Ὁ 34
δὲ εἶπε, "Λέγω σοι, Πέτρε, οὐ μὴ φωνήσει σή-
μερον ἀλέκτωρ πρὶν ἢ τρὶς ἀπαρνήσῃ μὴ εἰδέναι
x 9. 3. et 10. 4. Matt. 10. 9. Marc. 6. 8. με." [x] Καὶ εἶπεν αὐτοῖς, "Ὅτε ἀπέστειλα ὑμᾶς 35 σοϛ
ἄτερ βαλαντίου καὶ πήρας καὶ ὑποδημάτων, μή ι
τινος ὑστερήσατε;" Οἱ δὲ εἶπον, "Οὐδενός."
Εἶπεν οὖν αὐτοῖς, "Ἀλλὰ νῦν ὁ ἔχων βαλάντιον 36
ἀράτω, ὁμοίως καὶ πήραν· καὶ ὁ μὴ ἔχων πωλη-
σάτω τὸ ἱμάτιον αὐτοῦ καὶ ἀγορασάτω μάχαιραν.
λέγω γὰρ ὑμῖν ὅτι ἔτι τοῦτο τὸ γεγραμμένον δεῖ 37 σοζ
y Esa. 53. 12. Marc. 15. 28. τελεσθῆναι ἐν ἐμοί, τό, '[y] Καὶ μετὰ ἀνόμων ἐλο- ε
γίσθη·' καὶ γὰρ τὰ περὶ ἐμοῦ τέλος ἔχει." Οἱ 38 σοη
δὲ εἶπον, "Κύριε, ἰδοὺ μάχαιραι ὧδε δύο." Ὁ δὲ ι
εἶπεν αὐτοῖς, "Ἱκανόν ἐστι."
z Matt. 26. 36. Marc. 14. 32. Joan. 8. 1. et 18. 1. [z] ΚΑΙ ἐξελθὼν ἐπορεύθη κατὰ τὸ ἔθος εἰς τὸ 39 σοθ
ὄρος τῶν Ἐλαιῶν· ἠκολούθησαν δὲ αὐτῷ καὶ οἱ α
a Matt. 26. 41. Marc. 14. 38. μαθηταὶ αὐτοῦ. [a] γενόμενος δὲ ἐπὶ τοῦ τόπου 40 σπ
εἶπεν αὐτοῖς, "Προσεύχεσθε μὴ εἰσελθεῖν εἰς β
b Matt. 26. 39. Marc. 14. 35. πειρασμόν." [b] Καὶ αὐτὸς ἀπεσπάσθη ἀπ' αὐτῶν 41 σπα
ὡσεὶ λίθου βολήν, καὶ θεὶς τὰ γόνατα προσηύ- α
c Joan. 6. 38. χετο [c] λέγων, "Πάτερ, εἰ βούλει παρενεγκεῖν τὸ 42
ποτήριον τοῦτο ἀπ' ἐμοῦ· πλὴν μὴ τὸ θέλημά σπβ
μου, ἀλλὰ τὸ σὸν γενέσθω." Ὤφθη δὲ αὐτῷ 43 α σπγ
d Joan. 12. 27. Heb. 5. 7. ἄγγελος ἀπ' οὐρανοῦ ἐνισχύων αὐτόν. [d] καὶ 44 ι

γενόμενος ἐν ἀγωνίᾳ ἐκτενέστερον προσηύχετο.
ἐγένετο δὲ ὁ ἱδρὼς αὐτοῦ ὡσεὶ θρόμβοι αἵματος
σπδ 45 καταβαίνοντες ἐπὶ τὴν γῆν. Καὶ ἀναστὰς ἀπὸ
β τῆς προσευχῆς, ἐλθὼν πρὸς τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ
46 εὗρεν αὐτοὺς κοιμωμένους ἀπὸ τῆς λύπης, καὶ
εἶπεν αὐτοῖς, "Τί καθεύδετε; ἀναστάντες προσ-
εύχεσθε, ἵνα μὴ εἰσέλθητε εἰς πειρασμόν."
σπε 47 [e] Ἔτι δὲ αὐτοῦ λαλοῦντος, ἰδοὺ ὄχλος, καὶ ὁ — e Matt. 26. 47. Marc. 14. 43. Joan. 18. 3.
α λεγόμενος Ἰούδας, εἷς τῶν δώδεκα, προήρχετο
αὐτῶν καὶ ἤγγισε τῷ Ἰησοῦ φιλῆσαι αὐτόν.
σπϛ 48 ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτῷ, "Ἰούδα, φιλήματι τὸν
β σπζ 49 υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου παραδίδως;" Ἰδόντες δὲ οἱ
α περὶ αὐτὸν τὸ ἐσόμενον εἶπον αὐτῷ, "Κύριε,
50 εἰ πατάξομεν ἐν μαχαίρᾳ;" [f] Καὶ ἐπάταξεν εἷς — f Matt. 26. 51. Marc. 14. 47. Joan. 18. 10.
τις ἐξ αὐτῶν τὸν δοῦλον τοῦ ἀρχιερέως, καὶ
σπη 51 ἀφεῖλεν αὐτοῦ τὸ οὖς τὸ δεξιόν. ἀποκριθεὶς δὲ
ι ὁ Ἰησοῦς εἶπεν, "Ἐᾶτε ἕως τούτου." Καὶ ἁψά-
σπθ 52 μενος τοῦ ὠτίου αὐτοῦ ἰάσατο αὐτόν. [g] Εἶπε δὲ — g Matt. 26. 55. Marc. 14. 48.
α ὁ Ἰησοῦς πρὸς τοὺς παραγενομένους ἐπ' αὐτὸν
ἀρχιερεῖς καὶ στρατηγοὺς τοῦ ἱεροῦ καὶ πρεσβυ-
τέρους, "Ὡς ἐπὶ λῃστὴν ἐξεληλύθατε μετὰ μα-
53 χαιρῶν καὶ ξύλων; καθ' ἡμέραν ὄντος μου μεθ'
ὑμῶν ἐν τῷ ἱερῷ οὐκ ἐξετείνατε τὰς χεῖρας ἐπ'
ἐμέ. ἀλλ' αὕτη ὑμῶν ἐστιν ἡ ὥρα καὶ ἡ ἐξουσία
τοῦ σκότους."
σϟ α 54 [h] ΣΥΛΛΑΒΟ'ΝΤΕΣ δὲ αὐτὸν ἤγαγον καὶ εἰσ- — h Matt. 26. 57. Marc. 14. 53. Joan. 18. 12, 24.
ἤγαγον αὐτὸν εἰς τὸν οἶκον τοῦ ἀρχιερέως· ὁ δὲ
σϟα α 55 Πέτρος ἠκολούθει μακρόθεν. [i] ἁψάντων δὲ πῦρ — i Matt. 26. 69. Marc. 14. 54, 66. Joan. 18. 16, 25.
ἐν μέσῳ τῆς αὐλῆς καὶ συγκαθισάντων αὐτῶν,
56 ἐκάθητο ὁ Πέτρος ἐν μέσῳ αὐτῶν. ἰδοῦσα δὲ
αὐτὸν παιδίσκη τις καθήμενον πρὸς τὸ φῶς καὶ

ἀτενίσασα αὐτῷ εἶπε, "Καὶ οὗτος σὺν αὐτῷ ἦν."
Ὁ δὲ ἠρνήσατο αὐτὸν λέγων, "Γύναι, οὐκ οἶδα 57 σιβ α
αὐτόν." Καὶ μετὰ βραχὺ ἕτερος ἰδὼν αὐτὸν ἔφη, 58
"Καὶ σὺ ἐξ αὐτῶν εἶ." Ὁ δὲ Πέτρος εἶπεν,
"Ἄνθρωπε, οὐκ εἰμί." Καὶ διαστάσης ὡσεὶ 59
ὥρας μιᾶς ἄλλος τις διϊσχυρίζετο λέγων, "Ἐπ'
ἀληθείας καὶ οὗτος μετ' αὐτοῦ ἦν· καὶ γὰρ Γαλι-
j Matt. 26. 74.
λαῖός ἐστιν." [j] Εἶπε δὲ ὁ Πέτρος, "Ἄνθρωπε, 60
οὐκ οἶδα ὃ λέγεις." Καὶ παραχρῆμα ἔτι λαλοῦν-
k Matt. 26. 34, 75. Marc. 14. 72. Joan. 13. 38. et 18. 27.
τος αὐτοῦ ἐφώνησεν ὁ ἀλέκτωρ· [k] καὶ στραφεὶς 61 σιγ β
ὁ Κύριος ἐνέβλεψε τῷ Πέτρῳ· καὶ ὑπεμνήσθη ὁ
Πέτρος τοῦ λόγου τοῦ Κυρίου, ὡς εἶπεν αὐτῷ,
"Ὅτι πρὶν ἀλέκτορα φωνῆσαι ἀπαρνήσῃ με
τρίς." Καὶ ἐξελθὼν ἔξω ὁ Πέτρος ἔκλαυσε 62
πικρῶς.

l Matt. 26. 67. Marc. 14. 65. Job 16. 10. Esa. 50. 6. Joan. 18. 22. et 19. 2.
[l] Καὶ οἱ ἄνδρες οἱ συνέχοντες τὸν Ἰησοῦν ἐν- 63 σιδ α
έπαιζον αὐτῷ δέροντες, καὶ περικαλύψαντες αὐτὸν 64
ἔτυπτον αὐτοῦ τὸ πρόσωπον, καὶ ἐπηρώτων αὐτὸν
λέγοντες, "Προφήτευσον, τίς ἐστιν ὁ παίσας
σε." Καὶ ἕτερα πολλὰ βλασφημοῦντες ἔλεγον 65
εἰς αὐτόν.

m Psal. 2. 2. Matt. 27. 1. Marc. 15. 1. Joan. 18. 28.
[m] Καὶ ὡς ἐγένετο ἡμέρα, συνήχθη τὸ πρεσβυ- 66 σιε β
τέριον τοῦ λαοῦ, ἀρχιερεῖς τε καὶ γραμματεῖς, καὶ
ἀνήγαγον αὐτὸν εἰς τὸ συνέδριον ἑαυτῶν λέγοντες,
"Εἰ σὺ εἶ ὁ Χριστὸς, εἰπὲ ἡμῖν." Εἶπε δὲ 67 σις ι
αὐτοῖς, "Ἐὰν ὑμῖν εἴπω, οὐ μὴ πιστεύσητε· ἐὰν 68
δὲ καὶ ἐρωτήσω, οὐ μὴ ἀποκριθῆτέ μοι ἢ ἀπολύ-
n Dan. 7. 13. Matt. 16. 27. et 24. 30. et 25. 31. et 26. 64. Marc. 14. 62. Act. 1. 11. 2 Thess. 1. 10. Apoc. 1. 7.
σητε. [n] ἀπὸ τοῦ νῦν ἔσται ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου 69 σιζ α
καθήμενος ἐκ δεξιῶν τῆς δυνάμεως τοῦ Θεοῦ."
Εἶπον δὲ πάντες, "Σὺ οὖν εἶ ὁ υἱὸς τοῦ Θεοῦ;" 70 σιη ι
Ὁ δὲ πρὸς αὐτοὺς ἔφη, "Ὑμεῖς λέγετε ὅτι ἐγώ

σξθ β 71 εἰμι.” Οἱ δὲ εἶπον, “Τί ἔτι χρείαν ἔχομεν μαρ-
τυρίας; αὐτοὶ γὰρ ἠκούσαμεν ἀπὸ τοῦ στόματος
αὐτοῦ.”

τ α 23 [o] ΚΑΙ᾿ ἀναστὰν ἅπαν τὸ πλῆθος αὐτῶν ἤγαγεν — o Matt. 27. 2. Marc. 15. 1. Joan. 18. 28.
τα ι 2 αὐτὸν ἐπὶ τὸν Πιλάτον. [p] ἤρξαντο δὲ κατηγορεῖν
αὐτοῦ λέγοντες, “Τοῦτον εὕρομεν διαστρέφοντα — p 20. 25. Matt. 17. 25. et 22. 21.
τὸ ἔθνος καὶ κωλύοντα Καίσαρι φόρους διδόναι, — Marc. 12. 17. Rom. 13. 7.
τβ α 3 λέγοντα ἑαυτὸν Χριστὸν βασιλέα εἶναι.” [q] Ὁ δὲ — Act. 17. 7.
Πιλάτος ἐπηρώτησεν αὐτὸν λέγων, “Σὺ εἶ ὁ — q Matt. 27. 11. Marc. 15. 2. Joan. 18. 33.
βασιλεὺς τῶν Ἰουδαίων;” Ὁ δὲ ἀποκριθεὶς αὐτῷ — 1 Tim. 6. 13.
τγ θ 4 ἔφη, “Σὺ λέγεις.” Ὁ δὲ Πιλάτος εἶπε πρὸς
τοὺς ἀρχιερεῖς καὶ τοὺς ὄχλους, “Οὐδὲν εὑρίσκω
αἴτιον ἐν τῷ ἀνθρώπῳ τούτῳ.”
τδ ι 5 Οἱ δὲ ἐπίσχυον λέγοντες, “Ὅτι ἀνασείει τὸν
λαὸν, διδάσκων καθ᾿ ὅλης τῆς Ἰουδαίας, ἀρξά-
6 μενος ἀπὸ τῆς Γαλιλαίας ἕως ὧδε.” Πιλάτος δὲ
ἀκούσας Γαλιλαίαν ἐπηρώτησεν εἰ ὁ ἄνθρωπος
7 Γαλιλαῖός ἐστι· [r] καὶ ἐπιγνοὺς ὅτι ἐκ τῆς ἐξου- — r 3. 1.
σίας Ἡρώδου ἐστὶν, ἀνέπεμψεν αὐτὸν πρὸς
Ἡρώδην, ὄντα καὶ αὐτὸν ἐν Ἱεροσολύμοις ἐν
8 ταύταις ταῖς ἡμέραις. [s] ὁ δὲ Ἡρώδης ἰδὼν τὸν — s 9. 7. Matt. 14. 1.
Ἰησοῦν ἐχάρη λίαν· ἦν γὰρ θέλων ἐξ ἱκανοῦ
ἰδεῖν αὐτὸν, διὰ τὸ ἀκούειν πολλὰ περὶ αὐτοῦ, καὶ
ἤλπιζέ τι σημεῖον ἰδεῖν ὑπ᾿ αὐτοῦ γινόμενον.
9 ἐπηρώτα δὲ αὐτὸν ἐν λόγοις ἱκανοῖς· αὐτὸς δὲ
τε β 10 οὐδὲν ἀπεκρίνατο αὐτῷ. εἱστήκεισαν δὲ οἱ ἀρχ-
ιερεῖς καὶ οἱ γραμματεῖς εὐτόνως κατηγοροῦντες
ΟΘ′ 11 αὐτοῦ. ἐξουθενήσας δὲ αὐτὸν ὁ Ἡρώδης σὺν
τϛ ι τοῖς στρατεύμασιν αὐτοῦ καὶ ἐμπαίξας, περι-
βαλὼν αὐτὸν ἐσθῆτα λαμπρὰν, ἀνέπεμψεν αὐτὸν
12 τῷ Πιλάτῳ. [t] ἐγένοντο δὲ φίλοι ὅ τε Πιλάτος — t Act. 4. 27.

καὶ ὁ Ἡρώδης ἐν αὐτῇ τῇ ἡμέρᾳ μετ' ἀλλήλων·
προϋπῆρχον γὰρ ἐν ἔχθρᾳ ὄντες πρὸς ἑαυτούς.
u Matt. 27. 23. Marc. 15. 14. Joan. 18. 38. et 19. 4.
[u] Πιλάτος δὲ συγκαλεσάμενος τοὺς ἀρχιερεῖς καὶ 13 τξ θ
τοὺς ἄρχοντας καὶ τὸν λαὸν εἶπε πρὸς αὐτοὺς, 14
"Προσηνέγκατέ μοι τὸν ἄνθρωπον τοῦτον ὡς
ἀποστρέφοντα τὸν λαόν· καὶ ἰδοὺ ἐγὼ ἐνώπιον
ὑμῶν ἀνακρίνας οὐδὲν εὗρον ἐν τῷ ἀνθρώπῳ
τούτῳ αἴτιον ὧν κατηγορεῖτε κατ' αὐτοῦ· ἀλλ' 15 τη ι
οὐδὲ Ἡρώδης· ἀνέπεμψα γὰρ ὑμᾶς πρὸς αὐτὸν,
καὶ ἰδοὺ οὐδὲν ἄξιον θανάτου ἐστὶ πεπραγμέ-
x Matt. 27. 26. Marc. 15. 15. Joan. 19. 1.
νον αὐτῷ. [x] παιδεύσας οὖν αὐτὸν ἀπολύσω." 16
y Matt. 27. 15. Marc. 15. 6. Joan. 18. 39.
[y] Ἀνάγκην δὲ εἶχεν ἀπολύειν αὐτοῖς κατὰ ἑορτὴν 17 τθ β
z Act. 3. 14.
ἕνα. [z] ἀνέκραξαν δὲ παμπληθεὶ λέγοντες, "Αἶρε 18 τι α
τοῦτον, ἀπόλυσον δὲ ἡμῖν τὸν Βαραββᾶν," ὅστις 19
ἦν διὰ στάσιν τινὰ γενομένην ἐν τῇ πόλει καὶ
φόνον βεβλημένος εἰς φυλακήν. Πάλιν οὖν ὁ 20 τια α
Πιλάτος προσεφώνησε, θέλων ἀπολῦσαι τὸν Ἰη-
σοῦν. οἱ δὲ ἐπεφώνουν, λέγοντες, "Σταύρωσον, 21
σταύρωσον αὐτόν." Ὁ δὲ τρίτον εἶπε πρὸς αὐ- 22 τιβ θ
τοὺς, "Τί γὰρ κακὸν ἐποίησεν οὗτος; οὐδὲν
αἴτιον θανάτου εὗρον ἐν αὐτῷ· παιδεύσας οὖν
αὐτὸν ἀπολύσω." Οἱ δὲ ἐπέκειντο φωναῖς με- 23 τιγ α
γάλαις αἰτούμενοι αὐτὸν σταυρωθῆναι· καὶ κατ-
a Matt. 27. 26. Marc. 15. 15. Joan. 19. 16.
ίσχυον αἱ φωναὶ αὐτῶν καὶ τῶν ἀρχιερέων. [a] Ὁ 24 τιδ α
δὲ Πιλάτος ἐπέκρινε γενέσθαι τὸ αἴτημα αὐτῶν·
ἀπέλυσε δὲ αὐτοῖς τὸν διὰ στάσιν καὶ φόνον 25
βεβλημένον εἰς τὴν φυλακὴν, ὃν ᾐτοῦντο, τὸν δὲ
Ἰησοῦν παρέδωκε τῷ θελήματι αὐτῶν.
b Matt. 27. 32. Marc. 15. 21.
[b] Καὶ ὡς ἀπήγαγον αὐτὸν, ἐπιλαβόμενοι Σί- 26 τιε α
μωνός τινος Κυρηναίου τοῦ ἐρχομένου ἀπ' ἀγροῦ,
ἐπέθηκαν αὐτῷ τὸν σταυρὸν φέρειν ὄπισθεν τοῦ

Π′ τις ι 27 Ἰησοῦ. Ἠκολούθει δὲ αὐτῷ πολὺ πλῆθος τοῦ
λαοῦ, καὶ γυναικῶν αἳ καὶ ἐκόπτοντο καὶ ἐθρή-
28 νουν αὐτόν. στραφεὶς δὲ πρὸς αὐτὰς ὁ Ἰησοῦς
εἶπε, "Θυγατέρες Ἱερουσαλὴμ, μὴ κλαίετε ἐπ'
ἐμὲ, πλὴν ἐφ' ἑαυτὰς κλαίετε καὶ ἐπὶ τὰ τέκνα
29 ὑμῶν. ὅτι ἰδοὺ ἔρχονται ἡμέραι ἐν αἷς ἐροῦσι,
Μακάριαι αἱ στεῖραι καὶ κοιλίαι αἳ οὐκ ἐγέννησαν
30 καὶ μαστοὶ οἳ οὐκ ἐθήλασαν. [c] τότε ἄρξονται
λέγειν τοῖς ὄρεσι, Πέσετε ἐφ' ἡμᾶς, καὶ τοῖς
31 βουνοῖς, Καλύψατε ἡμᾶς· [d] ὅτι, εἰ ἐν τῷ ὑγρῷ
ξύλῳ ταῦτα ποιοῦσιν, ἐν τῷ ξηρῷ τί γένηται;"
τιζ α 32 [e] Ἤγοντο δὲ καὶ ἕτεροι δύο κακοῦργοι σὺν αὐτῷ
ἀναιρεθῆναι.
τιη α 33 [f] Καὶ ὅτε ἀπῆλθον ἐπὶ τὸν τόπον τὸν καλού-
μενον Κρανίον, ἐκεῖ ἐσταύρωσαν αὐτὸν καὶ τοὺς
τιθ α κακούργους, ὃν μὲν ἐκ δεξιῶν, ὃν δὲ ἐξ ἀριστε-
τκ ι 34 ρῶν. [g] ὁ δὲ Ἰησοῦς ἔλεγε, "Πάτερ, ἄφες
αὐτοῖς· οὐ γὰρ οἴδασι τί ποιοῦσι." Διαμεριζό-
τκα α 35 μενοι δὲ τὰ ἱμάτια αὐτοῦ ἔβαλον κλῆρον. [h] καὶ
τκβ β εἱστήκει ὁ λαὸς θεωρῶν. Ἐξεμυκτήριζον δὲ καὶ
οἱ ἄρχοντες σὺν αὐτοῖς, λέγοντες, "Ἄλλους
ἔσωσε, σωσάτω ἑαυτὸν, εἰ οὗτός ἐστιν ὁ Χρι-
τκγ β 36 στὸς, ὁ τοῦ Θεοῦ ἐκλεκτός." Ἐνέπαιζον δὲ αὐτῷ
καὶ οἱ στρατιῶται, προσερχόμενοι καὶ ὄξος προσ-
37 φέροντες αὐτῷ καὶ λέγοντες, "Εἰ σὺ εἶ ὁ βασι-
τκδ α 38 λεὺς τῶν Ἰουδαίων, σῶσον σεαυτόν." [i] Ἦν δὲ
καὶ ἐπιγραφὴ γεγραμμένη ἐπ' αὐτῷ γράμμασιν
Ἑλληνικοῖς καὶ Ῥωμαϊκοῖς καὶ Ἑβραϊκοῖς, "Οὗτός
ἐστιν ὁ βασιλεὺς τῶν Ἰουδαίων."
τκε β 39 Εἷς δὲ τῶν κρεμασθέντων κακούργων ἐβλασ-
φήμει αὐτὸν λέγων, "Εἰ σὺ εἶ ὁ Χριστὸς, σῶσον

c Esa. 2. 19. Ose. 10. 8. Apoc. 6. 16. et 9. 6.
d 1 Pet. 4. 17. Jer. 25. 29.
e Joan. 19. 18. Esa. 53. 12.
f Matt. 27. 33. Marc. 15. 22. Joan. 19. 17.
g Act. 3. 17. et 7. 60. 1 Cor. 4. 12. Psal. 22. 18. Matt. 27. 35. Marc. 15. 24. Joan. 19. 23.
h Matt. 27. 39. Marc. 15. 29.
i Matt. 27. 37. Marc. 15. 26. Joan. 19. 19.

σεαυτὸν καὶ ἡμᾶς." Ἀποκριθεὶς δὲ ὁ ἕτερος ἐπ- 40 ΠΑ'
ετίμα αὐτῷ λέγων, "Οὐδὲ φοβῇ σὺ τὸν Θεὸν, ὅτι τκϛ ι
ἐν τῷ αὐτῷ κρίματι εἶ; καὶ ἡμεῖς μὲν δικαίως· 41
ἄξια γὰρ ὧν ἐπράξαμεν ἀπολαμβάνομεν· οὗτος δὲ
οὐδὲν ἄτοπον ἔπραξε." Καὶ ἔλεγε τῷ Ἰησοῦ, 42
"Μνήσθητί μου, Κύριε, ὅταν ἔλθῃς ἐν τῇ βασι-
λείᾳ σου." Καὶ εἶπεν αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς, "Ἀμὴν 43
λέγω σοι, σήμερον μετ' ἐμοῦ ἔσῃ ἐν τῷ παρα-
δείσῳ."

k Matt. 27. 45. Marc. 15. 33. [k] Ἦν δὲ ὡσεὶ ὥρα ἕκτη, καὶ σκότος ἐγένετο 44 τκζ β
l Matt. 27. 51. Marc. 15. 38. ἐφ' ὅλην τὴν γῆν ἕως ὥρας ἐννάτης· [l] καὶ ἐσκο- 45 τκη β
τίσθη ὁ ἥλιος, καὶ ἐσχίσθη τὸ καταπέτασμα τοῦ
m Psal. 31. 5. Matt. 27. 50. Marc. 15. 37. Joan. 19. 30. Act. 7. 59, 60. ναοῦ μέσον· [m] καὶ φωνήσας φωνῇ μεγάλῃ ὁ Ἰη- 46 τκθ α
σοῦς εἶπε, "Πάτερ, εἰς χεῖράς σου παραθήσομαι
τὸ πνεῦμά μου·" καὶ ταῦτα εἰπὼν ἐξέπνευσεν.
n Matt. 27. 54. Marc. 15. 39. [n] Ἰδὼν δὲ ὁ ἑκατόνταρχος τὸ γενόμενον ἐδόξασε 47 τλ β
τὸν Θεὸν λέγων, "Ὄντως ὁ ἄνθρωπος οὗτος δί-
καιος ἦν." Καὶ πάντες οἱ συμπαραγενόμενοι 48 τλα ι
ὄχλοι ἐπὶ τὴν θεωρίαν ταύτην, θεωροῦντες τὰ
γενόμενα, τύπτοντες ἑαυτῶν τὰ στήθη ὑπέστρε-
φον. εἱστήκεισαν δὲ πάντες οἱ γνωστοὶ αὐτοῦ 49
μακρόθεν, καὶ γυναῖκες αἱ συνακολουθήσασαι αὐτῷ
ἀπὸ τῆς Γαλιλαίας, ὁρῶσαι ταῦτα.

o Matt. 27. 57. Marc. 15. 42. Joan. 19. 38. [o] ΚΑΙ' ἰδοὺ ἀνὴρ ὀνόματι Ἰωσὴφ, βουλευτὴς 50 ΠΒ' τλβ α
p 2. 25, 38. ὑπάρχων, ἀνὴρ ἀγαθὸς καὶ δίκαιος ([p] οὗτος οὐκ 51
ἦν συγκατατεθειμένος τῇ βουλῇ καὶ τῇ πράξει
αὐτῶν), ἀπὸ Ἀριμαθαίας πόλεως τῶν Ἰουδαίων,
ὃς καὶ προσεδέχετο καὶ αὐτὸς τὴν βασιλείαν τοῦ
Θεοῦ, οὗτος προσελθὼν τῷ Πιλάτῳ ᾐτήσατο τὸ 52
q Matt. 26. 12. et 27. 59. Marc. 15. 46. σῶμα τοῦ Ἰησοῦ. [q] καὶ καθελὼν αὐτὸ ἐνετύ- 53 τλγ α
λιξεν αὐτὸ σινδόνι, καὶ ἔθηκεν αὐτὸ ἐν μνήματι

τλδ ι 54 λαξευτῷ, οὗ οὐκ ἦν οὐδέπω οὐδεὶς κείμενος. ʳ καὶ — r Matt. 27. 62.
ἡμέρα ἦν παρασκευὴ, καὶ σάββατον ἐπέφωσκε.
55 ˢ Κατακολουθήσασαι δὲ καὶ γυναῖκες, αἵτινες — s 8. 2.
ἦσαν συνεληλυθυῖαι αὐτῷ ἐκ τῆς Γαλιλαίας, ἐθεά-
σαντο τὸ μνημεῖον, καὶ ὡς ἐτέθη τὸ σῶμα αὐτοῦ·
τλε η 56 ᵗ ὑποστρέψασαι δὲ ἡτοίμασαν ἀρώματα καὶ μύρα. — t Exod. 20. 10.
καὶ τὸ μὲν σάββατον ἡσύχασαν κατὰ τὴν ἐντολήν·
τλϛ α **24** ᵘ τῇ δὲ μιᾷ τῶν σαββάτων ὄρθρου βαθέος ἦλθον — u Matt. 28. 1. Marc. 16. 1. Joan. 20. 1.
ἐπὶ τὸ μνῆμα φέρουσαι ἃ ἡτοίμασαν ἀρώματα,
καί τινες σὺν αὐταῖς.
2 ΕΥ῟ΡΟΝ δὲ τὸν λίθον ἀποκεκυλισμένον ἀπὸ
3 τοῦ μνημείου, καὶ εἰσελθοῦσαι οὐχ εὗρον τὸ σῶμα
4 τοῦ κυρίου Ἰησοῦ. καὶ ἐγένετο ἐν τῷ διαπορεῖ-
σθαι αὐτὰς περὶ τούτου, καὶ ἰδοὺ δύο ἄνδρες
ἐπέστησαν αὐταῖς ἐν ἐσθήσεσιν ἀστραπτούσαις.
τλζ β 5 ἐμφόβων δὲ γενομένων αὐτῶν καὶ κλινουσῶν τὸ
πρόσωπον εἰς τὴν γῆν, εἶπον πρὸς αὐτὰς, "Τί
6 ζητεῖτε τὸν ζῶντα μετὰ τῶν νεκρῶν; ˣ οὐκ ἔστιν — x 9. 22. et 18. 32.
ὧδε, ἀλλ' ἠγέρθη· μνήσθητε ὡς ἐλάλησεν ὑμῖν — Matt. 16. 21. et 17. 22.
7 ἔτι ὢν ἐν τῇ Γαλιλαίᾳ, λέγων, Ὅτι δεῖ τὸν υἱὸν — et 20. 18. Marc. 8. 31.
τοῦ ἀνθρώπου παραδοθῆναι εἰς χεῖρας ἀνθρώπων — et 9. 31. et 10. 33.
ἁμαρτωλῶν καὶ σταυρωθῆναι καὶ τῇ τρίτῃ ἡμέρᾳ
8 ἀναστῆναι." ʸ Καὶ ἐμνήσθησαν τῶν ῥημάτων — y Joan. 2. 22.
τλη β 9 αὐτοῦ, ᶻ καὶ ὑποστρέψασαι ἀπὸ τοῦ μνημείου — z Matt. 28. 8. Marc. 16. 10.
ἀπήγγειλαν ταῦτα πάντα τοῖς ἕνδεκα καὶ πᾶσι
τλθ η 10 τοῖς λοιποῖς. ᵃ ἦσαν δὲ ἡ Μαγδαληνὴ Μαρία καὶ — a 8. 2.
Ἰωάννα καὶ Μαρία Ἰακώβου, καὶ αἱ λοιπαὶ σὺν
αὐταῖς, αἳ ἔλεγον πρὸς τοὺς ἀποστόλους ταῦτα.
11 Καὶ ἐφάνησαν ἐνώπιον αὐτῶν ὡσεὶ λῆρος τὰ ῥή-
12 ματα αὐτῶν, καὶ ἠπίστουν αὐταῖς. ᵇ ὁ δὲ Πέτρος — b Joan. 20. 3, 6.
ἀναστὰς ἔδραμεν ἐπὶ τὸ μνημεῖον, καὶ παρακύψας

βλέπει τὰ ὀθόνια κείμενα μόνα· καὶ ἀπῆλθε πρὸς
ἑαυτὸν θαυμάζων τὸ γεγονός.
c Marc. 16. 12. [c] Καὶ ἰδοὺ δύο ἐξ αὐτῶν ἦσαν πορευόμενοι ἐν 13 ΠΓ′
αὐτῇ τῇ ἡμέρᾳ εἰς κώμην ἀπέχουσαν σταδίους
ἑξήκοντα ἀπὸ Ἱερουσαλὴμ, ᾗ ὄνομα Ἐμμαούς·
καὶ αὐτοὶ ὡμίλουν πρὸς ἀλλήλους περὶ πάντων 14
d ver. 36. Matt. 18. 20. τῶν συμβεβηκότων τούτων. [d] καὶ ἐγένετο ἐν τῷ 15
ὁμιλεῖν αὐτοὺς καὶ συζητεῖν, καὶ αὐτὸς ὁ Ἰησοῦς
ἐγγίσας συνεπορεύετο αὐτοῖς· οἱ δὲ ὀφθαλμοὶ αὐ- 16
τῶν ἐκρατοῦντο τοῦ μὴ ἐπιγνῶναι αὐτόν. Εἶπε 17
δὲ πρὸς αὐτοὺς, "Τίνες οἱ λόγοι οὗτοι οὓς ἀντι-
βάλλετε πρὸς ἀλλήλους περιπατοῦντες, καί ἐστε
σκυθρωποί;" Ἀποκριθεὶς δὲ ὁ εἷς, ᾧ ὄνομα 18
Κλεόπας, εἶπε πρὸς αὐτὸν, "Σὺ μόνος παροικεῖς
ἐν Ἱερουσαλὴμ καὶ οὐκ ἔγνως τὰ γενόμενα ἐν
e 7. 16. Matt. 21. 11. Joan. 4. 19. et 6. 14. αὐτῇ ἐν ταῖς ἡμέραις ταύταις;" [e] Καὶ εἶπεν αὐ- 19
τοῖς, "Ποῖα;" Οἱ δὲ εἶπον αὐτῷ, "Τὰ περὶ
Ἰησοῦ τοῦ Ναζωραίου, ὃς ἐγένετο ἀνὴρ προφή-
της, δυνατὸς ἐν ἔργῳ καὶ λόγῳ ἐναντίον τοῦ Θεοῦ
καὶ παντὸς τοῦ λαοῦ, ὅπως τε παρέδωκαν αὐτὸν 20
οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ ἄρχοντες ἡμῶν εἰς κρῖμα θανά-
f Act. 1. 6. του, καὶ ἐσταύρωσαν αὐτόν· [f] ἡμεῖς δὲ ἠλπίζομεν 21
ὅτι αὐτός ἐστιν ὁ μέλλων λυτροῦσθαι τὸν Ἰσ-
ραήλ. ἀλλά γε σὺν πᾶσι τούτοις τρίτην ταύτην
ἡμέραν ἄγει σήμερον ἀφ' οὗ ταῦτα ἐγένετο.
g Matt. 28. 8. Marc. 16. 10. Joan. 20. 18. [g] ἀλλὰ καὶ γυναῖκές τινες ἐξ ἡμῶν ἐξέστησαν 22
ἡμᾶς, γενόμεναι ὄρθριαι ἐπὶ τὸ μνημεῖον· καὶ μὴ 23
εὑροῦσαι τὸ σῶμα αὐτοῦ ἦλθον λέγουσαι καὶ
ὀπτασίαν ἀγγέλων ἑωρακέναι, οἳ λέγουσιν αὐτὸν
ζῆν. καὶ ἀπῆλθόν τινες τῶν σὺν ἡμῖν ἐπὶ τὸ 24
μνημεῖον, καὶ εὗρον οὕτω καθὼς καὶ αἱ γυναῖκες

25 εἶπον, αὐτὸν δὲ οὐκ εἶδον." Καὶ αὐτὸς εἶπε πρὸς
αὐτοὺς, "Ὦ ἀνόητοι καὶ βραδεῖς τῇ καρδίᾳ τοῦ
πιστεύειν ἐπὶ πᾶσιν οἷς ἐλάλησαν οἱ προφῆται·
26 [h] οὐχὶ ταῦτα ἔδει παθεῖν τὸν Χριστὸν, καὶ εἰσελ-
27 θεῖν εἰς τὴν δόξαν αὐτοῦ;" [i] Καὶ ἀρξάμενος ἀπὸ
Μωσέως καὶ ἀπὸ πάντων τῶν προφητῶν διηρμή-
νευεν αὐτοῖς ἐν πάσαις ταῖς γραφαῖς τὰ περὶ
28 ἑαυτοῦ. Καὶ ἤγγισαν εἰς τὴν κώμην οὗ ἐπορεύ-
οντο· καὶ αὐτὸς προσεποιεῖτο πορρωτέρω πο-
29 ρεύεσθαι· [k] καὶ παρεβιάσαντο αὐτὸν λέγοντες,
"Μεῖνον μεθ' ἡμῶν, ὅτι πρὸς ἑσπέραν ἐστὶ καὶ
κέκλικεν ἡ ἡμέρα." Καὶ εἰσῆλθε τοῦ μεῖναι σὺν
30 αὐτοῖς. καὶ ἐγένετο ἐν τῷ κατακλιθῆναι αὐτὸν
μετ' αὐτῶν, λαβὼν τὸν ἄρτον εὐλόγησε, καὶ κλά-
31 σας ἐπεδίδου αὐτοῖς. αὐτῶν δὲ διηνοίχθησαν οἱ
ὀφθαλμοὶ, καὶ ἐπέγνωσαν αὐτόν· καὶ αὐτὸς
32 ἄφαντος ἐγένετο ἀπ' αὐτῶν. Καὶ εἶπον πρὸς
ἀλλήλους, "Οὐχὶ ἡ καρδία ἡμῶν καιομένη ἦν ἐν
ἡμῖν, ὡς ἐλάλει ἡμῖν ἐν τῇ ὁδῷ, καὶ ὡς διήνοιγεν
33 ἡμῖν τὰς γραφάς;" Καὶ ἀναστάντες αὐτῇ τῇ ὥρᾳ
ὑπέστρεψαν εἰς Ἱερουσαλὴμ, καὶ εὗρον συνη-
θροισμένους τοὺς ἕνδεκα καὶ τοὺς σὺν αὐτοῖς,
34 [l] λέγοντας, "Ὅτι ἠγέρθη ὁ Κύριος ὄντως, καὶ
35 ὤφθη Σίμωνι." Καὶ αὐτοὶ ἐξηγοῦντο τὰ ἐν τῇ
ὁδῷ, καὶ ὡς ἐγνώσθη αὐτοῖς ἐν τῇ κλάσει τοῦ
ἄρτου.

τμθ 36 [m] Ταῦτα δὲ αὐτῶν λαλούντων αὐτὸς ὁ Ἰησοῦς
ἔστη ἐν μέσῳ αὐτῶν, καὶ λέγει αὐτοῖς, "Εἰρήνη
37 ὑμῖν." Πτοηθέντες δὲ καὶ ἔμφοβοι γενόμενοι
38 ἐδόκουν πνεῦμα θεωρεῖν. καὶ εἶπεν αὐτοῖς,
"Τί τεταραγμένοι ἐστέ; καὶ διατί διαλογισμοὶ

h Esa. 50. 6. et 53. toto. Phil. 2. 7, &c. Heb. 12. 2. 1 Pet. 1. 11.
i Gen. 3. 15. et 22. 18. et 26. 4. et 49. 10. Ps. 16. 8, 9, 10. et 22. toto. et 132. 11. Dan. 2. 24, &c.
k Gen. 19. 3. Act. 16. 15. Heb. 13. 2.
l 1 Cor. 15. 5.
m Marc. 16. 14. Joan. 20. 19.

n Joan. 20. 20, 27.
o Joan. 21. 10.
p 9. 22. et 18. 31. et 24. 6. Matt. 16. 21. et 17. 22. et 20. 18. Marc. 8. 31. et 9. 31. et 10. 33.
q ver. 26. Psal. 22. 6. Act. 17. 3.
r Act. 13. 38. 1 Joan. 2. 12.
s Joan. 15. 27.
t Joan. 14. 26. et 15. 26. et 16. 7. Act. 1. 4. et 2. toto.
u Act. 1. 12.
x Marc. 16. 19. Act. 1. 9.

ἀναβαίνουσιν ἐν ταῖς καρδίαις ὑμῶν; [n] ἴδετε τὰς 39
χεῖράς μου καὶ τοὺς πόδας μου, ὅτι αὐτὸς ἐγώ
εἰμι· ψηλαφήσατέ με καὶ ἴδετε· ὅτι πνεῦμα
σάρκα καὶ ὀστέα οὐκ ἔχει, καθὼς ἐμὲ θεωρεῖτε
ἔχοντα." Καὶ τοῦτο εἰπὼν ἐπέδειξεν αὐτοῖς τὰς 40
χεῖρας καὶ τοὺς πόδας. [o] ἔτι δὲ ἀπιστούντων αὐ- 41 τμα θ
τῶν ἀπὸ τῆς χαρᾶς καὶ θαυμαζόντων, εἶπεν αὐτοῖς,
"Ἔχετέ τι βρώσιμον ἐνθάδε;" Οἱ δὲ ἐπέδωκαν 42
αὐτῷ ἰχθύος ὀπτοῦ μέρος καὶ ἀπὸ μελισσίου
κηρίου· καὶ λαβὼν ἐνώπιον αὐτῶν ἔφαγεν. 43
[p] Εἶπε δὲ αὐτοῖς, "Οὗτοι οἱ λόγοι, οὓς ἐλάλησα 44 τμβ ι
πρὸς ὑμᾶς ἔτι ὢν σὺν ὑμῖν, ὅτι δεῖ πληρωθῆναι
πάντα τὰ γεγραμμένα ἐν τῷ νόμῳ Μωσέως καὶ
προφήταις καὶ ψαλμοῖς περὶ ἐμοῦ." Τότε δι- 45
ήνοιξεν αὐτῶν τὸν νοῦν τοῦ συνιέναι τὰς γραφάς·
[q] καὶ εἶπεν αὐτοῖς, "Ὅτι οὕτω γέγραπται, καὶ 46
οὕτως ἔδει παθεῖν τὸν Χριστὸν καὶ ἀναστῆναι ἐκ
νεκρῶν τῇ τρίτῃ ἡμέρᾳ, [r] καὶ κηρυχθῆναι ἐπὶ τῷ 47
ὀνόματι αὐτοῦ μετάνοιαν καὶ ἄφεσιν ἁμαρτιῶν εἰς
πάντα τὰ ἔθνη, ἀρξάμενον ἀπὸ Ἱερουσαλήμ. [s] ὑμεῖς 48
δέ ἐστε μάρτυρες τούτων. [t] καὶ ἰδοὺ ἐγὼ ἀπο- 49
στέλλω τὴν ἐπαγγελίαν τοῦ πατρός μου ἐφ' ὑμᾶς·
ὑμεῖς δὲ καθίσατε ἐν τῇ πόλει Ἱερουσαλὴμ, ἕως
οὗ ἐνδύσησθε δύναμιν ἐξ ὕψους."

[u] Ἐξήγαγε δὲ αὐτοὺς ἔξω ἕως εἰς Βηθανίαν· καὶ 50
ἐπάρας τὰς χεῖρας αὐτοῦ εὐλόγησεν αὐτούς. [x] καὶ 51
ἐγένετο ἐν τῷ εὐλογεῖν αὐτὸν αὐτοὺς, διέστη ἀπ'
αὐτῶν καὶ ἀνεφέρετο εἰς τὸν οὐρανόν. καὶ αὐτοὶ 52
προσκυνήσαντες αὐτὸν ὑπέστρεψαν εἰς Ἱερουσα-
λὴμ μετὰ χαρᾶς μεγάλης· καὶ ἦσαν διαπαντὸς ἐν τῷ 53
ἱερῷ, αἰνοῦντες καὶ εὐλογοῦντες τὸν Θεόν. Ἀμήν.

Dale E. Heath

Η ΚΑΙΝΗ ΔΙΑΘΗΚΗ

Fascicle IV

ΚΑΤΑ ΙΩΑΝΝΗΝ

Reproduced by photographic offset at the University of Chicago Press
from Η ΚΑΙΝΗ ΔΙΑΘΗΚΗ (Oxford, 1873)

ΤΟ ΚΑΤΑ ΙΩΑΝΝΗΝ

ΑΓΙΟΝ ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΝ.

α γ 1 [y] 'ΕΝ ἀρχῇ ἦν ὁ λόγος, καὶ ὁ λόγος ἦν πρὸς
2 τὸν Θεὸν, καὶ Θεὸς ἦν ὁ λόγος. οὗτος ἦν ἐν
3 ἀρχῇ πρὸς τὸν Θεόν. [z] Πάντα δι' αὐτοῦ ἐγένετο,
4 καὶ χωρὶς αὐτοῦ ἐγένετο οὐδὲ ἕν, ὃ γέγονεν. ἐν
αὐτῷ ζωὴ ἦν, καὶ ἡ ζωὴ ἦν τὸ φῶς τῶν ἀνθρώ-
5 πων· [a] καὶ τὸ φῶς ἐν τῇ σκοτίᾳ φαίνει, καὶ ἡ
σκοτία αὐτὸ οὐ κατέλαβεν.
β γ 6 [b] 'Εγένετο ἄνθρωπος ἀπεσταλμένος παρὰ Θεοῦ,
7 ὄνομα αὐτῷ 'Ιωάννης. οὗτος ἦλθεν εἰς μαρτυ-
ρίαν, ἵνα μαρτυρήσῃ περὶ τοῦ φωτὸς, ἵνα πάντες
8 πιστεύσωσι δι' αὐτοῦ. οὐκ ἦν ἐκεῖνος τὸ φῶς,
γ γ 9 ἀλλ' ἵνα μαρτυρήσῃ περὶ τοῦ φωτός. [c] ἦν τὸ
φῶς τὸ ἀληθινὸν, ὃ φωτίζει πάντα ἄνθρωπον
10 ἐρχόμενον εἰς τὸν κόσμον. [d] ἐν τῷ κόσμῳ ἦν,
καὶ ὁ κόσμος δι' αὐτοῦ ἐγένετο, καὶ ὁ κόσμος
δ ι 11 αὐτὸν οὐκ ἔγνω. εἰς τὰ ἴδια ἦλθε, καὶ οἱ ἴδιοι
12 αὐτὸν οὐ παρέλαβον. [e] ὅσοι δὲ ἔλαβον αὐτὸν,
ἔδωκεν αὐτοῖς ἐξουσίαν τέκνα Θεοῦ γενέσθαι,
13 τοῖς πιστεύουσιν εἰς τὸ ὄνομα αὐτοῦ· [f] οἳ οὐκ
ἐξ αἱμάτων, οὐδὲ ἐκ θελήματος σαρκὸς, οὐδὲ ἐκ
θελήματος ἀνδρὸς, ἀλλ' ἐκ Θεοῦ ἐγεννήθησαν.

y 10. 33, 36. 1 Joan. 1. 1, 2. Apoc. 19. 13.
z 5. 26. et 8. 12. et 9. 5. et 12. 46. Eph. 3. 9. Col. 1. 17. Heb. 1. 2. 1 Joan. 5. 11.
a 3. 19.
b Matt. 3. 1. Marc. 1. 2, &c. Luc. 3. 3. et 7. 27. Act. 13. 24.
c 3. 19. et 8. 12. et 9. 5. et 12. 46.
d Heb. 1. 2.
e Rom. 8. 15. Gal. 3. 26. 2 Pet. 1. 4. 1 Joan. 3. 1.
f 3. 5. Jac. 1. 18. 1 Pet. 1. 23.

[g] Καὶ ὁ λόγος σὰρξ ἐγένετο καὶ ἐσκήνωσεν ἐν 14
ἡμῖν (καὶ ἐθεασάμεθα τὴν δόξαν αὐτοῦ, δόξαν ὡς
μονογενοῦς παρὰ πατρὸς), πλήρης χάριτος καὶ
ἀληθείας.
[h] Ἰωάννης μαρτυρεῖ περὶ αὐτοῦ καὶ κέκραγε 15
λέγων, " Οὗτος ἦν ὃν εἶπον, Ὁ ὀπίσω μου ἐρ-
χόμενος ἔμπροσθέν μου γέγονεν· ὅτι πρῶτός μου
ἦν." [i] Καὶ ἐκ τοῦ πληρώματος αὐτοῦ ἡμεῖς 16
πάντες ἐλάβομεν καὶ χάριν ἀντὶ χάριτος· [k] ὅτι 17
ὁ νόμος διὰ Μωσέως ἐδόθη, ἡ χάρις καὶ ἡ
ἀλήθεια διὰ Ἰησοῦ Χριστοῦ ἐγένετο. [l] Θεὸν 18
οὐδεὶς ἑώρακε πώποτε· ὁ μονογενὴς υἱὸς ὁ ὢν
εἰς τὸν κόλπον τοῦ πατρὸς, ἐκεῖνος ἐξηγήσατο.
[m] Καὶ αὕτη ἐστὶν ἡ μαρτυρία τοῦ Ἰωάννου, ὅτε 19
ἀπέστειλαν οἱ Ἰουδαῖοι ἐξ Ἱεροσολύμων ἱερεῖς
καὶ Λευΐτας, ἵνα ἐρωτήσωσιν αὐτὸν, " Σὺ τίς εἶ;"
[n] Καὶ ὡμολόγησε καὶ οὐκ ἠρνήσατο· καὶ ὡμολό- 20
γησεν, " Ὅτι οὐκ εἰμὶ ἐγὼ ὁ Χριστός." [o] Καὶ 21
ἠρώτησαν αὐτὸν, " Τί οὖν; Ἠλίας εἶ σύ;" Καὶ
λέγει, " Οὐκ εἰμί." " Ὁ προφήτης εἶ σύ;" Καὶ
ἀπεκρίθη, " Οὔ." Εἶπον οὖν αὐτῷ, " Τίς εἶ; ἵνα 22
ἀπόκρισιν δῶμεν τοῖς πέμψασιν ἡμᾶς· τί λέγεις
περὶ σεαυτοῦ;" Ἔφη, " [p] Ἐγὼ 'φωνὴ βοῶντος 23
ἐν τῇ ἐρήμῳ, Εὐθύνατε τὴν ὁδὸν Κυρίου,' καθὼς
εἶπεν Ἡσαΐας ὁ προφήτης." Καὶ οἱ ἀπεσταλ- 24
μένοι ἦσαν ἐκ τῶν Φαρισαίων· [q] καὶ ἠρώτησαν 25
αὐτὸν καὶ εἶπον αὐτῷ, " Τί οὖν βαπτίζεις, εἰ σὺ
οὐκ εἶ ὁ Χριστὸς, οὔτε Ἠλίας, οὔτε ὁ προ-
φήτης;" [r] Ἀπεκρίθη αὐτοῖς ὁ Ἰωάννης λέγων, 26
" Ἐγὼ βαπτίζω ἐν ὕδατι· μέσος δὲ ὑμῶν ἕστηκεν
ὃν ὑμεῖς οὐκ οἴδατε· αὐτός ἐστιν ὁ ὀπίσω μου 27

g Matt. 1. 16. et 17. 2. Luc. 1. 31. et 2. 7. 1 Pet. 1. 17. Col. 1. 19. et 2. 3, 9.
h ver. 26, &c. et 3. 31. Matt. 3. 11. Marc. 1. 7. Luc. 3. 16.
i Col. 1. 19. et 2. 9.
k Exod. 20. 1, &c. Deut. 5. 6, &c.
l 6. 46. Exod. 33. 20. Deut. 4. 12. 1 Joan. 4. 12. 1 Tim. 6. 16. Matt. 11. 27. Luc. 10. 22.
m 5. 33.
n 3. 28. Act. 13. 25.
o Deut. 18. 15.
p ver. 15. Esa. 40. 3. Matt. 3. 3. Marc. 1. 3. Luc. 3. 4.
q Deut. 18. 15.
r Matt. 3. 11. Marc. 1. 7. Luc. 3. 16. Act. 1. 5. et 11. 16. et 19. 4.

ε/γ · ϛ/α · ζ/ι · η/γ · θ/ι · ι/α · ια/ι · ιβ/α

ἐρχόμενος, ὃς ἔμπροσθέν μου γέγονεν, οὗ ἐγὼ
οὐκ εἰμὶ ἄξιος ἵνα λύσω αὐτοῦ τὸν ἱμάντα τοῦ
ιγ/ι 28 ὑποδήματος." Ταῦτα ἐν Βηθαβαρᾷ ἐγένετο πέραν
τοῦ Ἰορδάνου, ὅπου ἦν Ἰωάννης βαπτίζων.
29 [s] Τῇ ἐπαύριον βλέπει ὁ Ἰωάννης τὸν Ἰησοῦν — s ver. 36. Exod. 12. 3. Esa. 53. 7. 1 Pet. 1. 19. Act. 8. 32.
ἐρχόμενον πρὸς αὐτὸν, καὶ λέγει, "Ἴδε ὁ ἀμνὸς
τοῦ Θεοῦ ὁ αἴρων τὴν ἁμαρτίαν τοῦ κόσμου.
ιδ/α 30 [t] οὗτός ἐστι περὶ οὗ ἐγὼ εἶπον, Ὀπίσω μου — t ver. 15.
ἔρχεται ἀνὴρ, ὃς ἔμπροσθέν μου γέγονεν, ὅτι
31 πρῶτός μου ἦν. κἀγὼ οὐκ ᾔδειν αὐτόν· ἀλλ'
ἵνα φανερωθῇ τῷ Ἰσραὴλ, διὰ τοῦτο ἦλθον ἐγὼ
ιε/α 32 ἐν τῷ ὕδατι βαπτίζων." [u] Καὶ ἐμαρτύρησεν — u Matt. 3. 16. Marc. 1. 10. Luc. 3. 21.
Ἰωάννης λέγων, "Ὅτι τεθέαμαι τὸ Πνεῦμα κατα-
βαῖνον ὡσεὶ περιστερὰν ἐξ οὐρανοῦ, καὶ ἔμεινεν
33 ἐπ' αὐτόν. [x] κἀγὼ οὐκ ᾔδειν αὐτόν· ἀλλ' ὁ πέμ- — x Matt. 3. 11. Act. 1. 5.
ψας με βαπτίζειν ἐν ὕδατι, ἐκεῖνός μοι εἶπεν,
Ἐφ' ὃν ἂν ἴδῃς τὸ Πνεῦμα καταβαῖνον καὶ μένον
ἐπ' αὐτὸν, οὗτός ἐστιν ὁ βαπτίζων ἐν Πνεύματι
34 Ἁγίῳ. κἀγὼ ἑώρακα, καὶ μεμαρτύρηκα ὅτι οὗτός
ἐστιν ὁ υἱὸς τοῦ Θεοῦ."
ις/ι 35 Τῇ ἐπαύριον πάλιν εἱστήκει ὁ Ἰωάννης καὶ ἐκ
36 τῶν μαθητῶν αὐτοῦ δύο· [y] καὶ ἐμβλέψας τῷ — y ver. 29.
Ἰησοῦ περιπατοῦντι λέγει, "Ἴδε ὁ ἀμνὸς τοῦ
37 Θεοῦ." Καὶ ἤκουσαν αὐτοῦ οἱ δύο μαθηταὶ
38 λαλοῦντος, καὶ ἠκολούθησαν τῷ Ἰησοῦ. στρα-
φεὶς δὲ ὁ Ἰησοῦς καὶ θεασάμενος αὐτοὺς ἀκολου-
39 θοῦντας λέγει αὐτοῖς, "Τί ζητεῖτε;" Οἱ δὲ εἶπον
αὐτῷ, "Ῥαββὶ," (ὃ λέγεται ἑρμηνευόμενον Διδά-
40 σκαλε) "ποῦ μένεις;" Λέγει αὐτοῖς, "Ἔρχεσθε
καὶ ἴδετε." Ἦλθον καὶ εἶδον ποῦ μένει· καὶ
παρ' αὐτῷ ἔμειναν τὴν ἡμέραν ἐκείνην· ὥρα δὲ

z Matt. 4. 18. ἦν ὡς δεκάτη. [z] Ἦν Ἀνδρέας ὁ ἀδελφὸς Σί- 41
μωνος Πέτρου εἷς ἐκ τῶν δύο τῶν ἀκουσάντων
παρὰ Ἰωάννου καὶ ἀκολουθησάντων αὐτῷ. εὑρί- 42 ιϛ α
σκει οὗτος πρῶτος τὸν ἀδελφὸν τὸν ἴδιον Σίμωνα,
καὶ λέγει αὐτῷ, "Εὑρήκαμεν τὸν Μεσσίαν" (ὅ
a Matt. 16. 18. ἐστι μεθερμηνευόμενον ὁ Χριστός), [a] καὶ ἤγαγεν 43
αὐτὸν πρὸς τὸν Ἰησοῦν. ἐμβλέψας δὲ αὐτῷ ὁ
Ἰησοῦς εἶπε, "Σὺ εἶ Σίμων ὁ υἱὸς Ἰωνᾶ· σὺ
κληθήσῃ Κηφᾶς·" ὃ ἑρμηνεύεται Πέτρος.

Τῇ ἐπαύριον ἠθέλησεν ὁ Ἰησοῦς ἐξελθεῖν εἰς 44 ιη ι
τὴν Γαλιλαίαν· καὶ εὑρίσκει Φίλιππον καὶ λέγει
b 12. 21. αὐτῷ, "Ἀκολούθει μοι." [b] Ἦν δὲ ὁ Φίλιππος 45
ἀπὸ Βηθσαϊδὰ, ἐκ τῆς πόλεως Ἀνδρέου καὶ Πέ-
c 21. 2. Gen. 3. 15. et 22. 18. et 49. 10. Deut. 18. 15. 2 Sam. 7. 12. Esa. 7. 14. et 9. 6. et 40. 10, 11. et 53. 1, &c. Jer. 23. 5. et 33. 14. Ezech. 34. 23. et 37. 24. Dan. 9. 24. Mich. 5. 2. Zach. 6. 12. et 9. 9. d 7. 41, 42. Matt. 2. 23. Luc. 2. 4. τρου. [c] Εὑρίσκει Φίλιππος τὸν Ναθαναὴλ καὶ 46
λέγει αὐτῷ, "Ὃν ἔγραψε Μωσῆς ἐν τῷ νόμῳ
καὶ οἱ προφῆται, εὑρήκαμεν, Ἰησοῦν τὸν υἱὸν τοῦ
Ἰωσὴφ τὸν ἀπὸ Ναζαρέτ." [d] Καὶ εἶπεν αὐτῷ 47
Ναθαναὴλ, "Ἐκ Ναζαρὲτ δύναταί τι ἀγαθὸν
εἶναι;" Λέγει αὐτῷ Φίλιππος, "Ἔρχου καὶ ἴδε."
e Psal. 32. 2. [e] Εἶδεν ὁ Ἰησοῦς τὸν Ναθαναὴλ ἐρχόμενον πρὸς 48
αὐτὸν, καὶ λέγει περὶ αὐτοῦ, "Ἴδε ἀληθῶς Ἰσ-
ραηλίτης, ἐν ᾧ δόλος οὐκ ἔστι." Λέγει αὐτῷ 49
Ναθαναὴλ, "Πόθεν με γινώσκεις;" Ἀπεκρίθη ὁ
Ἰησοῦς καὶ εἶπεν αὐτῷ, "Πρὸ τοῦ σε Φίλιππον
φωνῆσαι, ὄντα ὑπὸ τὴν συκῆν εἶδόν σε." Ἀπ- 50
εκρίθη Ναθαναὴλ καὶ λέγει αὐτῷ, "Ῥαββὶ, σὺ
εἶ ὁ υἱὸς τοῦ Θεοῦ, σὺ εἶ ὁ βασιλεὺς τοῦ
Ἰσραήλ." Ἀπεκρίθη Ἰησοῦς καὶ εἶπεν αὐτῷ, 51
"Ὅτι εἶπόν σοι, Εἶδόν σε ὑποκάτω τῆς συκῆς,
f Gen. 28. 12. Matt. 4. 11. Luc. 22. 43. et 24. 4. Act. 1. 10. πιστεύεις; μείζω τούτων ὄψει." [f] Καὶ λέγει 52
αὐτῷ, "Ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ἀπ' ἄρτι ὄψεσθε

τὸν οὐρανὸν ἀνεῳγότα, καὶ τοὺς ἀγγέλους τοῦ
Θεοῦ ἀναβαίνοντας καὶ καταβαίνοντας ἐπὶ τὸν
υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου."
Α' 2 ΚΑΙ τῇ ἡμέρᾳ τῇ τρίτῃ γάμος ἐγένετο ἐν
Κανᾶ τῆς Γαλιλαίας· καὶ ἦν ἡ μήτηρ τοῦ Ἰησοῦ
2 ἐκεῖ· ἐκλήθη δὲ καὶ ὁ Ἰησοῦς καὶ οἱ μαθηταὶ
3 αὐτοῦ εἰς τὸν γάμον. καὶ ὑστερήσαντος οἴνου
λέγει ἡ μήτηρ τοῦ Ἰησοῦ πρὸς αὐτὸν, "Οἶνον
4 οὐκ ἔχουσι." Λέγει αὐτῇ ὁ Ἰησοῦς, "Τί ἐμοὶ
5 καὶ σοὶ, γύναι; οὔπω ἥκει ἡ ὥρα μου." Λέγει
ἡ μήτηρ αὐτοῦ τοῖς διακόνοις, "Ὅ τι ἂν λέγῃ
6 ὑμῖν, ποιήσατε." [g] Ἦσαν δὲ ἐκεῖ ὑδρίαι λίθιναι — g Marc. 7. 3.
ἓξ κείμεναι κατὰ τὸν καθαρισμὸν τῶν Ἰουδαίων,
7 χωροῦσαι ἀνὰ μετρητὰς δύο ἢ τρεῖς. λέγει αὐτοῖς
ὁ Ἰησοῦς, "Γεμίσατε τὰς ὑδρίας ὕδατος." καὶ
8 ἐγέμισαν αὐτὰς ἕως ἄνω. καὶ λέγει αὐτοῖς,
"Ἀντλήσατε νῦν καὶ φέρετε τῷ ἀρχιτρικλίνῳ."
9 καὶ ἤνεγκαν. ὡς δὲ ἐγεύσατο ὁ ἀρχιτρίκλινος
τὸ ὕδωρ οἶνον γεγενημένον, καὶ οὐκ ᾔδει πόθεν
ἐστίν (οἱ δὲ διάκονοι ᾔδεισαν οἱ ἠντληκότες τὸ
10 ὕδωρ), φωνεῖ τὸν νυμφίον ὁ ἀρχιτρίκλινος καὶ
λέγει αὐτῷ, "Πᾶς ἄνθρωπος πρῶτον τὸν καλὸν
οἶνον τίθησι, καὶ ὅταν μεθυσθῶσι, τότε τὸν
ἐλάσσω· σὺ τετήρηκας τὸν καλὸν οἶνον ἕως
11 ἄρτι." Ταύτην ἐποίησε τὴν ἀρχὴν τῶν σημείων
ὁ Ἰησοῦς ἐν Κανᾶ τῆς Γαλιλαίας, καὶ ἐφανέρωσε
τὴν δόξαν αὐτοῦ· καὶ ἐπίστευσαν εἰς αὐτὸν οἱ
μαθηταὶ αὐτοῦ.
ιθ δ 12 ΜΕΤΑ τοῦτο κατέβη εἰς Καπερναοὺμ αὐτὸς
καὶ ἡ μήτηρ αὐτοῦ καὶ οἱ ἀδελφοὶ αὐτοῦ καὶ οἱ
μαθηταὶ αὐτοῦ· καὶ ἐκεῖ ἔμειναν οὐ πολλὰς

ἡμέρας. Καὶ ἐγγὺς ἦν τὸ πάσχα τῶν Ἰουδαίων, 13
καὶ ἀνέβη εἰς Ἱεροσόλυμα ὁ Ἰησοῦς. [h] καὶ εὗρεν 14
ἐν τῷ ἱερῷ τοὺς πωλοῦντας βόας καὶ πρόβατα
καὶ περιστερὰς, καὶ τοὺς κερματιστὰς καθημένους.
καὶ ποιήσας φραγέλλιον ἐκ σχοινίων πάντας 15
ἐξέβαλεν ἐκ τοῦ ἱεροῦ, τά τε πρόβατα καὶ τοὺς
βόας· καὶ τῶν κολλυβιστῶν ἐξέχεε τὸ κέρμα, καὶ
τὰς τραπέζας ἀνέστρεψε· καὶ τοῖς τὰς περιστερὰς 16
πωλοῦσιν εἶπεν, "Ἄρατε ταῦτα ἐντεῦθεν· μὴ
ποιεῖτε τὸν οἶκον τοῦ πατρός μου οἶκον ἐμπο-
ρίου." Ἐμνήσθησαν δὲ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ ὅτι 17
γεγραμμένον ἐστὶν, '[i] Ὁ ζῆλος τοῦ οἴκου σου
κατέφαγέ με.' [k] Ἀπεκρίθησαν οὖν οἱ Ἰουδαῖοι 18
καὶ εἶπον αὐτῷ, "Τί σημεῖον δεικνύεις ἡμῖν, ὅτι
ταῦτα ποιεῖς;" [l] Ἀπεκρίθη ὁ Ἰησοῦς καὶ εἶπεν 19
αὐτοῖς, "Λύσατε τὸν ναὸν τοῦτον, καὶ ἐν τρισὶν
ἡμέραις ἐγερῶ αὐτόν." Εἶπον οὖν οἱ Ἰουδαῖοι, 20
"Τεσσαράκοντα καὶ ἓξ ἔτεσιν ᾠκοδομήθη ὁ ναὸς
οὗτος, καὶ σὺ ἐν τρισὶν ἡμέραις ἐγερεῖς αὐτόν;"
Ἐκεῖνος δὲ ἔλεγε περὶ τοῦ ναοῦ τοῦ σώματος 21
αὐτοῦ. [m] ὅτε οὖν ἠγέρθη ἐκ νεκρῶν, ἐμνήσθησαν 22
οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ ὅτι τοῦτο ἔλεγεν αὐτοῖς, καὶ
ἐπίστευσαν τῇ γραφῇ καὶ τῷ λόγῳ ᾧ εἶπεν ὁ
Ἰησοῦς. ὡς δὲ ἦν ἐν Ἱεροσολύμοις ἐν τῷ πάσχα, 23
ἐν τῇ ἑορτῇ, πολλοὶ ἐπίστευσαν εἰς τὸ ὄνομα
αὐτοῦ, θεωροῦντες αὐτοῦ τὰ σημεῖα ἃ ἐποίει.
αὐτὸς δὲ ὁ Ἰησοῦς οὐκ ἐπίστευεν ἑαυτὸν αὐτοῖς, 24
διὰ τὸ αὐτὸν γινώσκειν πάντας, [n] καὶ ὅτι οὐ 25
χρείαν εἶχεν ἵνα τις μαρτυρήσῃ περὶ τοῦ ἀνθρώ-
που· αὐτὸς γὰρ ἐγίνωσκε τί ἦν ἐν τῷ ἀνθρώπῳ.
[o] ἮΝ δὲ ἄνθρωπος ἐκ τῶν Φαρισαίων, Νικό- 3

h Matt. 21. 12. Marc. 11. 15. Luc. 19. 45.
i Psal. 69 9.
k 6. 30. Matt. 12. 38. et 16. 1. Marc. 8. 11. Luc. 11. 29.
l Matt. 26. 61. et 27. 40. Marc. 14. 58. et 15. 29.
m Luc. 24. 8.
n 6. 64. Act. 1. 24. Apoc. 2. 23.
o 7. 50. et 19. 39.

κ/α B' κα/α λβ/ι κγ/δ κδ/ι Γ'

2 δημος ὄνομα αὐτῷ, ἄρχων τῶν Ἰουδαίων. [p] οὗτος — p 9. 16, 33. Act. 10. 38.
ἦλθε πρὸς τὸν Ἰησοῦν νυκτὸς, καὶ εἶπεν αὐτῷ,
"Ῥαββὶ, οἴδαμεν ὅτι ἀπὸ Θεοῦ ἐλήλυθας διδά-
σκαλος· οὐδεὶς γὰρ ταῦτα τὰ σημεῖα δύναται
ποιεῖν ἃ σὺ ποιεῖς, ἐὰν μὴ ᾖ ὁ Θεὸς μετ᾽ αὐτοῦ."
3 [q] Ἀπεκρίθη ὁ Ἰησοῦς καὶ εἶπεν αὐτῷ, "Ἀμὴν — q Tit. 3. 5.
ἀμὴν λέγω σοι, ἐὰν μή τις γεννηθῇ ἄνωθεν, οὐ
4 δύναται ἰδεῖν τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ." Λέγει
πρὸς αὐτὸν ὁ Νικόδημος, "Πῶς δύναται ἄνθρωπος
γεννηθῆναι γέρων ὤν; μὴ δύναται εἰς τὴν κοιλίαν
τῆς μητρὸς αὐτοῦ δεύτερον εἰσελθεῖν καὶ γεννη-
5 θῆναι;" Ἀπεκρίθη ὁ Ἰησοῦς, "Ἀμὴν ἀμὴν λέγω
σοι, ἐὰν μή τις γεννηθῇ ἐξ ὕδατος καὶ Πνεύματος,
οὐ δύναται εἰσελθεῖν εἰς τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ.
6 τὸ γεγεννημένον ἐκ τῆς σαρκὸς σάρξ ἐστι· καὶ
τὸ γεγεννημένον ἐκ τοῦ πνεύματος πνεῦμά ἐστι.
7 μὴ θαυμάσῃς ὅτι εἶπόν σοι, Δεῖ ὑμᾶς γεννηθῆναι
8 ἄνωθεν. [r] τὸ πνεῦμα ὅπου θέλει πνεῖ, καὶ τὴν — r Eccl. 11. 5. 1 Cor. 2. 11.
φωνὴν αὐτοῦ ἀκούεις, ἀλλ᾽ οὐκ οἶδας πόθεν ἔρ-
χεται καὶ ποῦ ὑπάγει· οὕτως ἐστὶ πᾶς ὁ γεγεννη-
9 μένος ἐκ τοῦ πνεύματος." [s] Ἀπεκρίθη Νικόδημος — s 6. 52, 60.
καὶ εἶπεν αὐτῷ, "Πῶς δύναται ταῦτα γενέσθαι;"
10 Ἀπεκρίθη ὁ Ἰησοῦς καὶ εἶπεν αὐτῷ, "Σὺ εἶ ὁ
διδάσκαλος τοῦ Ἰσραὴλ, καὶ ταῦτα οὐ γινώσκεις;
11 [t] ἀμὴν ἀμὴν λέγω σοι ὅτι ὃ οἴδαμεν λαλοῦμεν, — t ver. 32. et 7. 16. et 8. 28. et 12. 49. et 14. 24.
καὶ ὃ ἑωράκαμεν μαρτυροῦμεν· καὶ τὴν μαρτυρίαν
12 ἡμῶν οὐ λαμβάνετε. εἰ τὰ ἐπίγεια εἶπον ὑμῖν
καὶ οὐ πιστεύετε, πῶς ἐὰν εἴπω ὑμῖν τὰ ἐπ-
13 ουράνια πιστεύσετε; [u] καὶ οὐδεὶς ἀναβέβηκεν εἰς — u 6. 62. Eph. 4. 9.
τὸν οὐρανὸν, εἰ μὴ ὁ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ καταβὰς, — x 8. 28.
14 ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ὁ ὢν ἐν τῷ οὐρανῷ· [x] καὶ — et 12. 32. Num. 21. 9. 2 Reg. 18. 4.

καθὼς Μωσῆς ὕψωσε τὸν ὄφιν ἐν τῇ ἐρήμῳ,
οὕτως ὑψωθῆναι δεῖ τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου, [y] ἵνα 15
πᾶς ὁ πιστεύων εἰς αὐτὸν μὴ ἀπόληται ἀλλ' ἔχῃ
ζωὴν αἰώνιον. [z] οὕτω γὰρ ἠγάπησεν ὁ Θεὸς τὸν 16
κόσμον, ὥστε τὸν υἱὸν αὐτοῦ τὸν μονογενῆ ἔδωκεν,
ἵνα πᾶς ὁ πιστεύων εἰς αὐτὸν μὴ ἀπόληται ἀλλ'
ἔχῃ ζωὴν αἰώνιον. [a] οὐ γὰρ ἀπέστειλεν ὁ Θεὸς 17
τὸν υἱὸν αὐτοῦ εἰς τὸν κόσμον ἵνα κρίνῃ τὸν
κόσμον, ἀλλ' ἵνα σωθῇ ὁ κόσμος δι' αὐτοῦ. [b] ὁ 18
πιστεύων εἰς αὐτὸν οὐ κρίνεται· ὁ δὲ μὴ πιστεύων
ἤδη κέκριται, ὅτι μὴ πεπίστευκεν εἰς τὸ ὄνομα
τοῦ μονογενοῦς υἱοῦ τοῦ Θεοῦ. [c] αὕτη δέ ἐστιν 19
ἡ κρίσις, ὅτι τὸ φῶς ἐλήλυθεν εἰς τὸν κόσμον,
καὶ ἠγάπησαν οἱ ἄνθρωποι μᾶλλον τὸ σκότος ἢ
τὸ φῶς· ἦν γὰρ πονηρὰ αὐτῶν τὰ ἔργα. [d] πᾶς 20
γὰρ ὁ φαῦλα πράσσων μισεῖ τὸ φῶς, καὶ οὐκ
ἔρχεται πρὸς τὸ φῶς, ἵνα μὴ ἐλεγχθῇ τὰ ἔργα
αὐτοῦ· [e] ὁ δὲ ποιῶν τὴν ἀλήθειαν ἔρχεται πρὸς 21
τὸ φῶς, ἵνα φανερωθῇ αὐτοῦ τὰ ἔργα ὅτι ἐν Θεῷ
ἐστιν εἰργασμένα."

[f] Μετὰ ταῦτα ἦλθεν ὁ Ἰησοῦς καὶ οἱ μαθηταὶ 22
αὐτοῦ εἰς τὴν Ἰουδαίαν γῆν· καὶ ἐκεῖ διέτριβε
μετ' αὐτῶν καὶ ἐβάπτιζεν. [g] ἦν δὲ καὶ Ἰωάννης 23 κε/γ
βαπτίζων ἐν Αἰνὼν ἐγγὺς τοῦ Σαλείμ, ὅτι ὕδατα
πολλὰ ἦν ἐκεῖ· καὶ παρεγίνοντο καὶ ἐβαπτίζοντο·
[h] οὔπω γὰρ ἦν βεβλημένος εἰς τὴν φυλακὴν ὁ 24 κϛ/δ
Ἰωάννης. Ἐγένετο οὖν ζήτησις ἐκ τῶν μαθητῶν 25 Δʹ
Ἰωάννου μετὰ Ἰουδαίων περὶ καθαρισμοῦ· [i] καὶ 26 κζ/ι
ἦλθον πρὸς τὸν Ἰωάννην καὶ εἶπον αὐτῷ, "Ῥαββὶ,
ὃς ἦν μετὰ σοῦ πέραν τοῦ Ἰορδάνου, ᾧ σὺ μεμαρ-
τύρηκας, ἴδε οὗτος βαπτίζει, καὶ πάντες ἔρχονται

y ver. 36. Luc. 19. 10. 1 Joan. 5. 10.
z Rom. 5. 8. et 8. 32. 1 Joan. 4. 9.
a 9. 39. et 12. 47. Luc. 9. 56. 1 Joan. 4. 14.
b 5. 24. et 6. 40, 47. et 20. 31.
c 1. 5, 10, 11.
d Job 24. 13, et seqq.
e Eph. 5. 8.
f 4. 1.
g Matt. 3. 6, 16. Marc. 1. 5. Luc. 3. 7. 1 Sam. 9. 4.
h Matt. 14. 3.
i 1. 7, 15, 26, 34. Matt. 3. 11. Marc. 1. 7. Luc. 3. 16.

27 πρὸς αὐτόν." ᵏ Ἀπεκρίθη Ἰωάννης καὶ εἶπεν, k 1 Cor. 4. 7. Jac. 1. 17.
"Οὐ δύναται ἄνθρωπος λαμβάνειν οὐδὲν, ἐὰν μὴ
κη α 28 ᾖ δεδομένον αὐτῷ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ. ˡ αὐτοὶ ὑμεῖς l 1. 20, 30. Mal. 3. 1.
μοι μαρτυρεῖτε ὅτι εἶπον, Οὐκ εἰμὶ ἐγὼ ὁ Χριστὸς, Matt. 11. 10. Marc. 1. 2.
ἀλλ' ὅτι ἀπεσταλμένος εἰμὶ ἔμπροσθεν ἐκείνου. Luc. 1. 17. et 7. 27.
κθ ι 29 ὁ ἔχων τὴν νύμφην νυμφίος ἐστίν· ὁ δὲ φίλος
τοῦ νυμφίου, ὁ ἑστηκὼς καὶ ἀκούων αὐτοῦ, χαρᾷ
χαίρει διὰ τὴν φωνὴν τοῦ νυμφίου. αὕτη οὖν
30 ἡ χαρὰ ἡ ἐμὴ πεπλήρωται. ἐκεῖνον δεῖ αὐξάνειν,
31 ἐμὲ δὲ ἐλαττοῦσθαι. ᵐ ὁ ἄνωθεν ἐρχόμενος m 8. 23. 1 Cor. 15. 47.
ἐπάνω πάντων ἐστίν. ὁ ὢν ἐκ τῆς γῆς ἐκ τῆς
γῆς ἐστι καὶ ἐκ τῆς γῆς λαλεῖ· ὁ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ
32 ἐρχόμενος ἐπάνω πάντων ἐστί· ⁿ καὶ ὃ ἑώρακε n 5. 20. et 8. 26. et 12.
καὶ ἤκουσε, τοῦτο μαρτυρεῖ· καὶ τὴν μαρτυρίαν 49. et 14. 10.
33 αὐτοῦ οὐδεὶς λαμβάνει. ᵒ ὁ λαβὼν αὐτοῦ τὴν o 1 Joan. 5. 10. Rom. 3. 4.
μαρτυρίαν ἐσφράγισεν ὅτι ὁ Θεὸς ἀληθής ἐστιν.
34 ᵖ ὃν γὰρ ἀπέστειλεν ὁ Θεὸς, τὰ ῥήματα τοῦ Θεοῦ p 1. 16. Eph. 4. 7.
λαλεῖ· οὐ γὰρ ἐκ μέτρου δίδωσιν ὁ Θεὸς τὸ
λ γ 35 Πνεῦμα. ᑫ ὁ πατὴρ ἀγαπᾷ τὸν υἱὸν, καὶ πάντα q 5. 22. et. 17. 2. Matt. 11. 27.
λα ι 36 δέδωκεν ἐν τῇ χειρὶ αὐτοῦ. ʳ ὁ πιστεύων εἰς τὸν et 28. 18. Luc. 10. 22. Heb. 2. 8.
υἱὸν ἔχει ζωὴν αἰώνιον· ὁ δὲ ἀπειθῶν τῷ υἱῷ οὐκ r 3. 15, 16.
ὄψεται ζωὴν, ἀλλ' ἡ ὀργὴ τοῦ Θεοῦ μένει ἐπ' et 6. 47. 1 Joan. 5. 11.
αὐτόν."

4 ˢ ὩΣ οὖν ἔγνω ὁ Κύριος ὅτι ἤκουσαν οἱ Φαρι- s 3. 22, 26.
σαῖοι ὅτι Ἰησοῦς πλείονας μαθητὰς ποιεῖ καὶ
2 βαπτίζει ἢ Ἰωάννης (καίτοιγε Ἰησοῦς αὐτὸς
λβ δ 3 οὐκ ἐβάπτιζεν, ἀλλ' οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ), ἀφῆκε
τὴν Ἰουδαίαν καὶ ἀπῆλθε πάλιν εἰς τὴν Γαλι-
λγ ι 4 λαίαν. ἔδει δὲ αὐτὸν διέρχεσθαι διὰ τῆς Σαμα-
E′ 5 ρείας. ᵗ ἔρχεται οὖν εἰς πόλιν τῆς Σαμαρείας t Gen. 33. 19. et 48. 22.
λεγομένην Συχὰρ, πλησίον τοῦ χωρίου ὃ ἔδωκεν Jos. 24. 32.

Ἰακὼβ Ἰωσὴφ τῷ υἱῷ αὐτοῦ. ἦν δὲ ἐκεῖ πηγὴ 6
τοῦ Ἰακώβ. ὁ οὖν Ἰησοῦς κεκοπιακὼς ἐκ τῆς
ὁδοιπορίας ἐκαθέζετο οὕτως ἐπὶ τῇ πηγῇ. ὥρα
ἦν ὡσεὶ ἕκτη. Ἔρχεται γυνὴ ἐκ τῆς Σαμαρείας 7
ἀντλῆσαι ὕδωρ. λέγει αὐτῇ ὁ Ἰησοῦς, “Δός μοι
πιεῖν.” οἱ γὰρ μαθηταὶ αὐτοῦ ἀπεληλύθεισαν εἰς 8
u 8. 48. τὴν πόλιν, ἵνα τροφὰς ἀγοράσωσι. [u] Λέγει οὖν 9
Luc. 9. 52, 53. αὐτῷ ἡ γυνὴ ἡ Σαμαρεῖτις, “Πῶς σὺ Ἰουδαῖος
Act. 10. 28. 2 Reg. 17. 24. ὢν παρ' ἐμοῦ πιεῖν αἰτεῖς, οὔσης γυναικὸς Σαμα-
ρείτιδος;” οὐ γὰρ συγχρῶνται Ἰουδαῖοι Σαμαρεί-
x 6. 35. ταις. [x] Ἀπεκρίθη Ἰησοῦς καὶ εἶπεν αὐτῇ, “Εἰ 10
et 7. 38, 39. Esa. 12. 3. ᾔδεις τὴν δωρεὰν τοῦ Θεοῦ, καὶ τίς ἐστιν ὁ λέγων
σοι, Δός μοι πιεῖν, σὺ ἂν ᾔτησας αὐτόν, καὶ
y Jer. 2. 13. ἔδωκεν ἄν σοι ὕδωρ ζῶν.” [y] Λέγει αὐτῷ ἡ γυνή, 11
“Κύριε, οὔτε ἄντλημα ἔχεις, καὶ τὸ φρέαρ ἐστὶ
βαθύ· πόθεν οὖν ἔχεις τὸ ὕδωρ τὸ ζῶν; μὴ σὺ 12
μείζων εἶ τοῦ πατρὸς ἡμῶν Ἰακὼβ, ὃς ἔδωκεν
ἡμῖν τὸ φρέαρ, καὶ αὐτὸς ἐξ αὐτοῦ ἔπιε καὶ οἱ
z 6. 58. υἱοὶ αὐτοῦ καὶ τὰ θρέμματα αὐτοῦ;” [z] Ἀπεκρίθη 13
ὁ Ἰησοῦς καὶ εἶπεν αὐτῇ, “Πᾶς ὁ πίνων ἐκ τοῦ
a 6. 27, 35. ὕδατος τούτου διψήσει πάλιν· [a] ὃς δ' ἂν πίῃ ἐκ 14
et 7. 38, 39. τοῦ ὕδατος οὗ ἐγὼ δώσω αὐτῷ, οὐ μὴ διψήσῃ εἰς
τὸν αἰῶνα· ἀλλὰ τὸ ὕδωρ ὃ δώσω αὐτῷ, γενή-
σεται ἐν αὐτῷ πηγὴ ὕδατος ἁλλομένου εἰς ζωὴν
αἰώνιον.” Λέγει πρὸς αὐτὸν ἡ γυνή, “Κύριε, 15
δός μοι τοῦτο τὸ ὕδωρ, ἵνα μὴ διψῶ μηδὲ ἔρ-
χωμαι ἐνθάδε ἀντλεῖν.” Λέγει αὐτῇ ὁ Ἰησοῦς, 16
“Ὕπαγε, φώνησον τὸν ἄνδρα σου, καὶ ἐλθὲ
ἐνθάδε.” Ἀπεκρίθη ἡ γυνὴ καὶ εἶπεν, “Οὐκ 17
ἔχω ἄνδρα.” Λέγει αὐτῇ ὁ Ἰησοῦς, “Καλῶς
εἶπας, Ὅτι ἄνδρα οὐκ ἔχω· πέντε γὰρ ἄνδρας 18

ἔσχες· καὶ νῦν ὃν ἔχεις, οὐκ ἔστι σου ἀνήρ·
19 τοῦτο ἀληθὲς εἴρηκας." [b] Λέγει αὐτῷ ἡ γυνή,
20 "Κύριε, θεωρῶ ὅτι προφήτης εἶ σύ. [c] οἱ πατέρες
ἡμῶν ἐν τούτῳ τῷ ὄρει προσεκύνησαν· καὶ ὑμεῖς
λέγετε ὅτι ἐν Ἱεροσολύμοις ἐστὶν ὁ τόπος ὅπου
21 δεῖ προσκυνεῖν." Λέγει αὐτῇ ὁ Ἰησοῦς, "Γύναι,
πίστευσόν μοι ὅτι ἔρχεται ὥρα, ὅτε οὔτε ἐν τῷ
ὄρει τούτῳ οὔτε ἐν Ἱεροσολύμοις προσκυνήσετε
22 τῷ πατρί. [d] ὑμεῖς προσκυνεῖτε ὃ οὐκ οἴδατε·
ἡμεῖς προσκυνοῦμεν ὃ οἴδαμεν, ὅτι ἡ σωτηρία
23 ἐκ τῶν Ἰουδαίων ἐστίν. ἀλλ' ἔρχεται ὥρα καὶ
νῦν ἐστιν, ὅτε οἱ ἀληθινοὶ προσκυνηταὶ προσ-
κυνήσουσι τῷ πατρὶ ἐν πνεύματι καὶ ἀληθείᾳ·
καὶ γὰρ ὁ πατὴρ τοιούτους ζητεῖ τοὺς προσ-
24 κυνοῦντας αὐτόν. [e] Πνεῦμα ὁ Θεός· καὶ τοὺς
προσκυνοῦντας αὐτὸν ἐν πνεύματι καὶ ἀληθείᾳ
25 δεῖ προσκυνεῖν." Λέγει αὐτῷ ἡ γυνή, "Οἶδα
ὅτι Μεσσίας ἔρχεται" (ὁ λεγόμενος Χριστός)·
"ὅταν ἔλθῃ ἐκεῖνος, ἀναγγελεῖ ἡμῖν πάντα."
26 [f] Λέγει αὐτῇ ὁ Ἰησοῦς, "Ἐγώ εἰμι, ὁ λαλῶν
27 σοι." Καὶ ἐπὶ τούτῳ ἦλθον οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ,
καὶ ἐθαύμασαν ὅτι μετὰ γυναικὸς ἐλάλει· οὐδεὶς
μέντοι εἶπε, "Τί ζητεῖς;" ἤ, "Τί λαλεῖς μετ'
αὐτῆς;"
28 Ἀφῆκεν οὖν τὴν ὑδρίαν αὐτῆς ἡ γυνὴ καὶ
ἀπῆλθεν εἰς τὴν πόλιν, καὶ λέγει τοῖς ἀνθρώ-
29 ποις, "Δεῦτε ἴδετε ἄνθρωπον ὃς εἶπέ μοι πάντα
ὅσα ἐποίησα· μήτι οὗτός ἐστιν ὁ Χριστός;"
30 Ἐξῆλθον οὖν ἐκ τῆς πόλεως, καὶ ἤρχοντο πρὸς
αὐτόν.
31 Ἐν δὲ τῷ μεταξὺ ἠρώτων αὐτὸν οἱ μαθηταὶ

b 6. 14. Luc. 7. 16. et 24. 19.
c Deut. 12. 5, 11. 1 Reg. 9. 3. 2 Par. 7. 12.
d 2 Reg. 17. 29. Esa. 2. 3. Luc. 24. 47. Rom. 3. 2. et 9. 4.
e 2 Cor. 3. 17.
f 9. 37.

λέγοντες, "Ῥαββί, φάγε." Ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς, 32
"Ἐγὼ βρῶσιν ἔχω φαγεῖν ἣν ὑμεῖς οὐκ οἴδατε."
Ἔλεγον οὖν οἱ μαθηταὶ πρὸς ἀλλήλους, "Μή τις 33
ἤνεγκεν αὐτῷ φαγεῖν;" Λέγει αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς, 34
"Ἐμὸν βρῶμά ἐστιν ἵνα ποιῶ τὸ θέλημα τοῦ
πέμψαντός με καὶ τελειώσω αὐτοῦ τὸ ἔργον.
g Matt. 9. 37. Luc. 10. 2. [g] οὐχ ὑμεῖς λέγετε ὅτι ἔτι τετράμηνόν ἐστι καὶ 35
ὁ θερισμὸς ἔρχεται; ἰδοὺ λέγω ὑμῖν, Ἐπάρατε
τοὺς ὀφθαλμοὺς ὑμῶν καὶ θεάσασθε τὰς χώρας,
ὅτι λευκαί εἰσι πρὸς θερισμὸν ἤδη. καὶ ὁ θερί- 36
ζων μισθὸν λαμβάνει, καὶ συνάγει καρπὸν εἰς
ζωὴν αἰώνιον, ἵνα καὶ ὁ σπείρων ὁμοῦ χαίρῃ καὶ
ὁ θερίζων. ἐν γὰρ τούτῳ ὁ λόγος ἐστὶν ὁ ἀλη- 37
θινὸς, ὅτι ἄλλος ἐστὶν ὁ σπείρων καὶ ἄλλος ὁ
θερίζων. ἐγὼ ἀπέστειλα ὑμᾶς θερίζειν ὃ οὐχ 38
ὑμεῖς κεκοπιάκατε· ἄλλοι κεκοπιάκασι, καὶ ὑμεῖς
εἰς τὸν κόπον αὐτῶν εἰσεληλύθατε." Ἐκ δὲ τῆς 39
πόλεως ἐκείνης πολλοὶ ἐπίστευσαν εἰς αὐτὸν τῶν
Σαμαρειτῶν διὰ τὸν λόγον τῆς γυναικὸς μαρτυ-
ρούσης, "Ὅτι εἶπέ μοι πάντα ὅσα ἐποίησα."
Ὡς οὖν ἦλθον πρὸς αὐτὸν οἱ Σαμαρεῖται, ἠρώτων 40
αὐτὸν μεῖναι παρ' αὐτοῖς· καὶ ἔμεινεν ἐκεῖ δύο
ἡμέρας. καὶ πολλῷ πλείους ἐπίστευσαν διὰ τὸν 41
h 17. 8. λόγον αὐτοῦ, [h] τῇ τε γυναικὶ ἔλεγον, "Ὅτι οὐκέτι 42
διὰ τὴν σὴν λαλιὰν πιστεύομεν· αὐτοὶ γὰρ ἀκη-
κόαμεν, καὶ οἴδαμεν ὅτι οὗτός ἐστιν ἀληθῶς ὁ
σωτὴρ τοῦ κόσμου, ὁ Χριστός."

Μετὰ δὲ τὰς δύο ἡμέρας ἐξῆλθεν ἐκεῖθεν καὶ 43 λδ/δ
i Matt. 13. 57. Marc. 6. 4. Luc. 4. 24. ἀπῆλθεν εἰς τὴν Γαλιλαίαν. [i] αὐτὸς γὰρ ὁ Ἰησοῦς 44 λε
ἐμαρτύρησεν ὅτι προφήτης ἐν τῇ ἰδίᾳ πατρίδι α
τιμὴν οὐκ ἔχει. Ὅτε οὖν ἦλθεν εἰς τὴν Γαλιλαίαν, 45 λϛ/ι

ἐδέξαντο αὐτὸν οἱ Γαλιλαῖοι, πάντα ἑωρακότες ἃ
ἐποίησεν ἐν Ἱεροσολύμοις ἐν τῇ ἑορτῇ· καὶ αὐτοὶ
γὰρ ἦλθον εἰς τὴν ἑορτήν.
ϛ' 46 [k] Ἦλθεν οὖν ὁ Ἰησοῦς πάλιν εἰς τὴν Κανᾶ τῆς k 2. 1, 11.
λζ Γαλιλαίας, ὅπου ἐποίησε τὸ ὕδωρ οἶνον. καὶ ἦν
γ τις βασιλικὸς, οὗ ὁ υἱὸς ἠσθένει ἐν Καπερναούμ.
47 οὗτος ἀκούσας ὅτι Ἰησοῦς ἥκει ἐκ τῆς Ἰουδαίας
εἰς τὴν Γαλιλαίαν, ἀπῆλθε πρὸς αὐτὸν, καὶ ἠρώτα
αὐτὸν ἵνα καταβῇ καὶ ἰάσηται αὐτοῦ τὸν υἱόν·
48 ἤμελλε γὰρ ἀποθνήσκειν. [l] εἶπεν οὖν ὁ Ἰησοῦς l 1 Cor. 1. 22.
πρὸς αὐτὸν, "Ἐὰν μὴ σημεῖα καὶ τέρατα ἴδητε,
49 οὐ μὴ πιστεύσητε." Λέγει πρὸς αὐτὸν ὁ βασι-
λικὸς, "Κύριε, κατάβηθι πρὶν ἀποθανεῖν τὸ παι-
50 δίον μου." Λέγει αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς, "Πορεύου· ὁ
υἱός σου ζῇ." Καὶ ἐπίστευσεν ὁ ἄνθρωπος τῷ
λόγῳ ᾧ εἶπεν αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς, καὶ ἐπορεύετο.
51 ἤδη δὲ αὐτοῦ καταβαίνοντος, οἱ δοῦλοι αὐτοῦ
ἀπήντησαν αὐτῷ καὶ ἀπήγγειλαν λέγοντες, "Ὅτι
52 ὁ παῖς σου ζῇ." Ἐπύθετο οὖν παρ' αὐτῶν τὴν
ὥραν ἐν ᾗ κομψότερον ἔσχε· καὶ εἶπον αὐτῷ,
"Ὅτι χθὲς ὥραν ἑβδόμην ἀφῆκεν αὐτὸν ὁ πυ-
53 ρετός." Ἔγνω οὖν ὁ πατὴρ ὅτι ἐν ἐκείνῃ τῇ
ὥρᾳ ἐν ᾗ εἶπεν αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς, "Ὅτι ὁ υἱός
σου ζῇ·" καὶ ἐπίστευσεν αὐτὸς καὶ ἡ οἰκία
54 αὐτοῦ ὅλη. τοῦτο πάλιν δεύτερον σημεῖον ἐποί-
ησεν ὁ Ἰησοῦς, ἐλθὼν ἐκ τῆς Ἰουδαίας εἰς τὴν
Γαλιλαίαν.
λη 5 [m] ΜΕΤΑ' ταῦτα ἦν ἑορτὴ τῶν Ἰουδαίων, καὶ m Lev. 23. 2.
α 2 ἀνέβη ὁ Ἰησοῦς εἰς Ἱεροσόλυμα. Ἔστι δὲ ἐν Deut. 16. 1.
τοῖς Ἱεροσολύμοις ἐπὶ τῇ προβατικῇ κολυμβήθρᾳ,
ἡ ἐπιλεγομένη Ἑβραϊστὶ Βηθεσδὰ, πέντε στοὰς

ἔχουσα. ἐν ταύταις κατέκειτο πλῆθος πολὺ τῶν 3
ἀσθενούντων, τυφλῶν, χωλῶν, ξηρῶν, ἐκδεχομέ-
νων τὴν τοῦ ὕδατος κίνησιν. ἄγγελος γὰρ κατὰ 4
καιρὸν κατέβαινεν ἐν τῇ κολυμβήθρᾳ καὶ ἐτάρασσε
τὸ ὕδωρ· ὁ οὖν πρῶτος ἐμβὰς μετὰ τὴν ταραχὴν
τοῦ ὕδατος ὑγιὴς ἐγίνετο, ᾧ δήποτε κατείχετο
νοσήματι. Ἦν δέ τις ἄνθρωπος ἐκεῖ τριακοντα- 5 Z'
οκτὼ ἔτη ἔχων ἐν τῇ ἀσθενείᾳ. τοῦτον ἰδὼν ὁ 6
Ἰησοῦς κατακείμενον, καὶ γνοὺς ὅτι πολὺν ἤδη
χρόνον ἔχει, λέγει αὐτῷ, "Θέλεις ὑγιὴς γενέ-
σθαι;" ἀπεκρίθη αὐτῷ ὁ ἀσθενῶν, "Κύριε, ἄν- 7
θρωπον οὐκ ἔχω, ἵνα ὅταν ταραχθῇ τὸ ὕδωρ,
βάλλῃ με εἰς τὴν κολυμβήθραν· ἐν ᾧ δὲ ἔρχομαι
n Matt. 9. 6. Marc. 2. 11. Luc. 5. 24. ἐγὼ, ἄλλος πρὸ ἐμοῦ καταβαίνει." [n] Λέγει αὐτῷ 8
ὁ Ἰησοῦς, "Ἔγειραι, ἆρον τὸν κράββατόν σου
o 9. 14. καὶ περιπάτει." [o] Καὶ εὐθέως ἐγένετο ὑγιὴς ὁ 9
ἄνθρωπος, καὶ ἦρε τὸν κράββατον αὐτοῦ καὶ
περιεπάτει. ἦν δὲ σάββατον ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ.
p Exod. 20. 10. Deut. 5. 13. Neh. 13. 19. Jer. 17. 21, &c. Matt. 12. 2. Marc. 2. 24. Luc. 6. 2. [p] Ἔλεγον οὖν οἱ Ἰουδαῖοι τῷ τεθεραπευμένῳ, 10
"Σάββατόν ἐστιν· οὐκ ἔξεστί σοι ἆραι τὸν κράβ-
βατον." Ἀπεκρίθη αὐτοῖς, "Ὁ ποιήσας με ὑγιῆ, 11 λθ ι
ἐκεῖνός μοι εἶπεν, Ἆρον τὸν κράββατόν σου καὶ
περιπάτει." Ἠρώτησαν οὖν αὐτὸν, "Τίς ἐστιν 12
ὁ ἄνθρωπος ὁ εἰπών σοι, Ἆρον τὸν κράββατόν
σου καὶ περιπάτει;" Ὁ δὲ ἰαθεὶς οὐκ ᾔδει τίς 13
ἐστιν· ὁ γὰρ Ἰησοῦς ἐξένευσεν, ὄχλου ὄντος ἐν
q 8. 11. Matt. 12. 45. τῷ τόπῳ. [q] Μετὰ ταῦτα εὑρίσκει αὐτὸν ὁ Ἰησοῦς 14
ἐν τῷ ἱερῷ, καὶ εἶπεν αὐτῷ, "Ἴδε ὑγιὴς γέγονας·
μηκέτι ἁμάρτανε, ἵνα μὴ χεῖρόν τί σοι γένηται."
Ἀπῆλθεν ὁ ἄνθρωπος, καὶ ἀνήγγειλε τοῖς Ἰου- 15
δαίοις ὅτι Ἰησοῦς ἐστιν ὁ ποιήσας αὐτὸν ὑγιῆ.

16 Καὶ διὰ τοῦτο ἐδίωκον τὸν Ἰησοῦν οἱ Ἰουδαῖοι
καὶ ἐζήτουν αὐτὸν ἀποκτεῖναι, ὅτι ταῦτα ἐποίει ἐν
17 σαββάτῳ. [r] ὁ δὲ Ἰησοῦς ἀπεκρίνατο αὐτοῖς, — r 14. 10.
"Ὁ πατήρ μου ἕως ἄρτι ἐργάζεται, κἀγὼ ἐργά-
18 ζομαι." [s] Διὰ τοῦτο οὖν μᾶλλον ἐζήτουν αὐτὸν — s 7. 19.
οἱ Ἰουδαῖοι ἀποκτεῖναι, ὅτι οὐ μόνον ἔλυε τὸ σάβ- — et 8. 38. et 9. 4. et 10. 33.
βατον, ἀλλὰ καὶ πατέρα ἴδιον ἔλεγε τὸν Θεόν, — Phil. 2. 6.
19 ἴσον ἑαυτὸν ποιῶν τῷ Θεῷ. [t] ἀπεκρίνατο οὖν ὁ — t ver. 30. et 8. 38.
Ἰησοῦς καὶ εἶπεν αὐτοῖς, "Ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν,
οὐ δύναται ὁ υἱὸς ποιεῖν ἀφ' ἑαυτοῦ οὐδέν, ἐὰν
μή τι βλέπῃ τὸν πατέρα ποιοῦντα· ἃ γὰρ ἂν
ἐκεῖνος ποιῇ, ταῦτα καὶ ὁ υἱὸς ὁμοίως ποιεῖ.
20 [u] ὁ γὰρ πατὴρ φιλεῖ τὸν υἱόν, καὶ πάντα δείκνυ- — u 3. 35.
σιν αὐτῷ ἃ αὐτὸς ποιεῖ· καὶ μείζονα τούτων δείξει
21 αὐτῷ ἔργα, ἵνα ὑμεῖς θαυμάζητε. ὥσπερ γὰρ ὁ
πατὴρ ἐγείρει τοὺς νεκροὺς καὶ ζωοποιεῖ, οὕτω
22 καὶ ὁ υἱὸς οὓς θέλει ζωοποιεῖ. [x] οὐδὲ γὰρ ὁ — x 3. 35. et 17. 2.
πατὴρ κρίνει οὐδένα, ἀλλὰ τὴν κρίσιν πᾶσαν — Matt. 11. 27. et 28. 18.
23 δέδωκε τῷ υἱῷ, [y] ἵνα πάντες τιμῶσι τὸν υἱὸν — Act. 17. 31. — y 1 Joan. 2. 23.
μ α καθὼς τιμῶσι τὸν πατέρα. ὁ μὴ τιμῶν τὸν
υἱὸν οὐ τιμᾷ τὸν πατέρα τὸν πέμψαντα αὐτόν.
μα ι 24 [z] Ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν ὅτι ὁ τὸν λόγον μου — z 3. 18. et 6. 40, 47. et 8. 51.
ἀκούων καὶ πιστεύων τῷ πέμψαντί με ἔχει ζωὴν — Rom. 8. 24. Eph. 2. 6.
αἰώνιον, καὶ εἰς κρίσιν οὐκ ἔρχεται, ἀλλὰ μετα- — 1 Joan. 3. 2.
25 βέβηκεν ἐκ τοῦ θανάτου εἰς τὴν ζωήν. [a] Ἀμὴν — Luc. 23. 43. — a Eph. 2. 1, 5.
ἀμὴν λέγω ὑμῖν ὅτι ἔρχεται ὥρα καὶ νῦν ἐστιν, — 1 Tim. 5. 6. Apoc. 3. 1.
ὅτε οἱ νεκροὶ ἀκούσονται τῆς φωνῆς τοῦ υἱοῦ τοῦ — Rom. 6. 4. Gal. 2. 20.
26 Θεοῦ, καὶ οἱ ἀκούσαντες ζήσονται. ὥσπερ γὰρ
ὁ πατὴρ ἔχει ζωὴν ἐν ἑαυτῷ, οὕτως ἔδωκε καὶ τῷ
27 υἱῷ ζωὴν ἔχειν ἐν ἑαυτῷ· καὶ ἐξουσίαν ἔδωκεν
αὐτῷ καὶ κρίσιν ποιεῖν, ὅτι υἱὸς ἀνθρώπου ἐστί.

[b] μὴ θαυμάζετε τοῦτο· ὅτι ἔρχεται ὥρα ἐν ᾗ 28
πάντες οἱ ἐν τοῖς μνημείοις ἀκούσονται τῆς φωνῆς
αὐτοῦ [c] καὶ ἐκπορεύσονται, οἱ τὰ ἀγαθὰ ποιή- 29
σαντες εἰς ἀνάστασιν ζωῆς, οἱ δὲ τὰ φαῦλα
πράξαντες εἰς ἀνάστασιν κρίσεως. [d] οὐ δύναμαι 30
ἐγὼ ποιεῖν ἀπ' ἐμαυτοῦ οὐδέν· καθὼς ἀκούω,
κρίνω· καὶ ἡ κρίσις ἡ ἐμὴ δικαία ἐστίν· ὅτι οὐ μβ α
ζητῶ τὸ θέλημα τὸ ἐμὸν, ἀλλὰ τὸ θέλημα τοῦ
πέμψαντός με πατρός. [e] Ἐὰν ἐγὼ μαρτυρῶ 31 μγ ι
περὶ ἐμαυτοῦ, ἡ μαρτυρία μου οὐκ ἔστιν ἀληθής.
[f] ἄλλος ἐστὶν ὁ μαρτυρῶν περὶ ἐμοῦ, καὶ οἶδα 32
ὅτι ἀληθής ἐστιν ἡ μαρτυρία ἣν μαρτυρεῖ περὶ
ἐμοῦ.

“ [g] Ὑμεῖς ἀπεστάλκατε πρὸς Ἰωάννην, καὶ με- 33
μαρτύρηκε τῇ ἀληθείᾳ· ἐγὼ δὲ οὐ παρὰ ἀνθρώπου 34
τὴν μαρτυρίαν λαμβάνω, ἀλλὰ ταῦτα λέγω ἵνα
ὑμεῖς σωθῆτε. ἐκεῖνος ἦν ὁ λύχνος ὁ καιόμενος 35
καὶ φαίνων, ὑμεῖς δὲ ἠθελήσατε ἀγαλλιασθῆναι
πρὸς ὥραν ἐν τῷ φωτὶ αὐτοῦ. [h] ἐγὼ δὲ ἔχω 36
τὴν μαρτυρίαν μείζω τοῦ Ἰωάννου· τὰ γὰρ ἔργα
ἃ ἔδωκέ μοι ὁ πατὴρ ἵνα τελειώσω αὐτὰ, αὐτὰ τὰ
ἔργα ἃ ἐγὼ ποιῶ μαρτυρεῖ περὶ ἐμοῦ ὅτι ὁ πατήρ
με ἀπέσταλκε· [i] καὶ ὁ πέμψας με πατὴρ αὐτὸς 37
μεμαρτύρηκε περὶ ἐμοῦ. οὔτε φωνὴν αὐτοῦ μδ γ
ἀκηκόατε πώποτε, οὔτε εἶδος αὐτοῦ ἑωράκατε·
καὶ τὸν λόγον αὐτοῦ οὐκ ἔχετε μένοντα ἐν ὑμῖν, 38 με ι
ὅτι ὃν ἀπέστειλεν ἐκεῖνος, τούτῳ ὑμεῖς οὐ πι-
στεύετε. [k] Ἐρευνᾶτε τὰς γραφὰς, ὅτι ὑμεῖς 39
δοκεῖτε ἐν αὐταῖς ζωὴν αἰώνιον ἔχειν, καὶ ἐκεῖναί
εἰσιν αἱ μαρτυροῦσαι περὶ ἐμοῦ· καὶ οὐ θέλετε 40
ἐλθεῖν πρός με ἵνα ζωὴν ἔχητε. Δόξαν παρὰ 41

b Dan. 12. 2. 1 Cor. 15. 52. 1 Thess. 4. 16.
c Matt. 25. 46.
d ver. 19. et 6. 38.
e 8. 14.
f Esa. 42. 1. Matt. 3. 17. et 17. 5.
g 1. 19.
h 1. 33. et 6. 27. et 8. 18. et 10. 25. et 12. 28. Matt. 3. 17. et 17. 5. Marc. 1. 11. et 9. 7. Luc. 3. 22. et 9. 35. 2 Pet. 1. 17.
i Exod. 33. 20. Deut. 4. 12. 1 Tim. 6. 16. 1 Joan. 4. 12.
k 1. 46. Esa. 8. 20. et 34. 16. Luc. 16. 29. et 24. 27. Act. 17. 11. Deut. 18. 15.

42 ἀνθρώπων οὐ λαμβάνω· ἀλλ᾽ ἔγνωκα ὑμᾶς ὅτι
43 τὴν ἀγάπην τοῦ Θεοῦ οὐκ ἔχετε ἐν ἑαυτοῖς. ἐγὼ
ἐλήλυθα ἐν τῷ ὀνόματι τοῦ πατρός μου, καὶ οὐ
λαμβάνετέ με· ἐὰν ἄλλος ἔλθῃ ἐν τῷ ὀνόματι τῷ
44 ἰδίῳ, ἐκεῖνον λήψεσθε. [l] πῶς δύνασθε ὑμεῖς — l 12. 43. Rom. 2. 29.
πιστεῦσαι, δόξαν παρὰ ἀλλήλων λαμβάνοντες,
καὶ τὴν δόξαν τὴν παρὰ τοῦ μόνου Θεοῦ οὐ
45 ζητεῖτε; μὴ δοκεῖτε ὅτι ἐγὼ κατηγορήσω ὑμῶν
πρὸς τὸν πατέρα· ἔστιν ὁ κατηγορῶν ὑμῶν
46 Μωσῆς, εἰς ὃν ὑμεῖς ἠλπίκατε. [m] εἰ γὰρ ἐπι- — m Gen. 3. 15. et 22. 18. et 49. 10. Deut. 18. 15.
στεύετε Μωσῇ, ἐπιστεύετε ἂν ἐμοί· περὶ γὰρ
47 ἐμοῦ ἐκεῖνος ἔγραψεν. εἰ δὲ τοῖς ἐκείνου γράμ-
μασιν οὐ πιστεύετε, πῶς τοῖς ἐμοῖς ῥήμασι πι-
στεύσετε;"
μς α **6** ΜΕΤΑ` ταῦτα ἀπῆλθεν ὁ Ἰησοῦς πέραν τῆς
2 θαλάσσης τῆς Γαλιλαίας τῆς Τιβεριάδος· καὶ ἠκο-
λούθει αὐτῷ ὄχλος πολὺς, ὅτι ἑώρων αὐτοῦ τὰ
μζ γ 3 σημεῖα ἃ ἐποίει ἐπὶ τῶν ἀσθενούντων. ἀνῆλθε
δὲ εἰς τὸ ὄρος ὁ Ἰησοῦς, καὶ ἐκεῖ ἐκάθητο μετὰ
μη α 4 τῶν μαθητῶν αὐτοῦ. [n] ἦν δὲ ἐγγὺς τὸ πάσχα, ἡ — n Exod. 12. 18. Lev. 23. 5. Num. 28. 16. Deut. 16. 1.
Η′ 5 ἑορτὴ τῶν Ἰουδαίων. [o] ἐπάρας οὖν ὁ Ἰησοῦς
μθ α τοὺς ὀφθαλμοὺς, καὶ θεασάμενος ὅτι πολὺς ὄχλος — o Matt. 14. 15. Marc. 6. 35. Luc. 9. 12.
ἔρχεται πρὸς αὐτὸν, λέγει πρὸς τὸν Φίλιππον,
"Πόθεν ἀγοράσομεν ἄρτους ἵνα φάγωσιν οὗτοι;"
6 Τοῦτο δὲ ἔλεγε πειράζων αὐτόν· αὐτὸς γὰρ ᾔδει
7 τί ἔμελλε ποιεῖν. ἀπεκρίθη αὐτῷ Φίλιππος,
"Διακοσίων δηναρίων ἄρτοι οὐκ ἀρκοῦσιν αὐτοῖς,
8 ἵνα ἕκαστος αὐτῶν βραχύ τι λάβῃ." Λέγει αὐτῷ
εἷς ἐκ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ, Ἀνδρέας ὁ ἀδελφὸς
9 Σίμωνος Πέτρου, "[p] Ἔστι παιδάριον ἓν ὧδε, ὃ — p 2 Reg. 4. 43.
ἔχει πέντε ἄρτους κριθίνους καὶ δύο ὀψάρια·

ἀλλὰ ταῦτα τί ἐστιν εἰς τοσούτους;" Εἶπε δὲ ὁ 10
Ἰησοῦς, "Ποιήσατε τοὺς ἀνθρώπους ἀναπεσεῖν."
ἦν δὲ χόρτος πολὺς ἐν τῷ τόπῳ. ἀνέπεσον οὖν οἱ
ἄνδρες τὸν ἀριθμὸν ὡσεὶ πεντακισχίλιοι. [q] ἔλαβε 11
δὲ τοὺς ἄρτους ὁ Ἰησοῦς καὶ εὐχαριστήσας δι-
έδωκε τοῖς μαθηταῖς, οἱ δὲ μαθηταὶ τοῖς ἀνακειμέ-
νοις· ὁμοίως καὶ ἐκ τῶν ὀψαρίων ὅσον ἤθελον.
ὡς δὲ ἐνεπλήσθησαν, λέγει τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ, 12
"Συναγάγετε τὰ περισσεύσαντα κλάσματα, ἵνα
μή τι ἀπόληται." Συνήγαγον οὖν, καὶ ἐγέμισαν 13
δώδεκα κοφίνους κλασμάτων ἐκ τῶν πέντε ἄρτων
τῶν κριθίνων, ἃ ἐπερίσσευσε τοῖς βεβρωκόσιν.
[r] οἱ οὖν ἄνθρωποι ἰδόντες ὃ ἐποίησε σημεῖον ὁ 14
Ἰησοῦς ἔλεγον, "Ὅτι οὗτός ἐστιν ἀληθῶς ὁ
προφήτης ὁ ἐρχόμενος εἰς τὸν κόσμον." Ἰησοῦς 15
οὖν, γνοὺς ὅτι μέλλουσιν ἔρχεσθαι καὶ ἁρπάζειν
αὐτὸν ἵνα ποιήσωσιν αὐτὸν βασιλέα, ἀνεχώρησε
πάλιν εἰς τὸ ὄρος αὐτὸς μόνος.

[s] Ὡς δὲ ὀψία ἐγένετο, κατέβησαν οἱ μαθηταὶ 16
αὐτοῦ ἐπὶ τὴν θάλασσαν, καὶ ἐμβάντες εἰς τὸ 17
πλοῖον ἤρχοντο πέραν τῆς θαλάσσης εἰς Καπερ-
ναούμ. καὶ σκοτία ἤδη ἐγεγόνει, καὶ οὐκ ἐληλύθει
πρὸς αὐτοὺς ὁ Ἰησοῦς, ἥ τε θάλασσα ἀνέμου 18
μεγάλου πνέοντος διηγείρετο. ἐληλακότες οὖν ὡς 19
σταδίους εἰκοσιπέντε ἢ τριάκοντα θεωροῦσι τὸν
Ἰησοῦν περιπατοῦντα ἐπὶ τῆς θαλάσσης καὶ ἐγγὺς
τοῦ πλοίου γινόμενον· καὶ ἐφοβήθησαν. ὁ δὲ 20
λέγει αὐτοῖς, "Ἐγώ εἰμι· μὴ φοβεῖσθε." Ἤθε- 21
λον οὖν λαβεῖν αὐτὸν εἰς τὸ πλοῖον, καὶ εὐθέως
τὸ πλοῖον ἐγένετο ἐπὶ τῆς γῆς εἰς ἣν ὑπῆγον.

Τῇ ἐπαύριον ὁ ὄχλος ὁ ἑστηκὼς πέραν τῆς 22

q 1 Sam. 9. 13.
r 1. 21. et 4. 19. et 7. 40. Luc. 7. 16. et 24. 19. Deut. 18. 15.
s Matt. 14. 22. Marc. 6. 47.

ν/ι
Θ' να/δ
νβ/ι

θαλάσσης, ἰδὼν ὅτι πλοιάριον ἄλλο οὐκ ἦν ἐκεῖ
εἰ μὴ ἓν ἐκεῖνο εἰς ὃ ἐνέβησαν οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ,
καὶ ὅτι οὐ συνεισῆλθε τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ ὁ
Ἰησοῦς εἰς τὸ πλοιάριον, ἀλλὰ μόνοι οἱ μαθηταὶ
23 αὐτοῦ ἀπῆλθον· ἄλλα δὲ ἦλθε πλοιάρια ἐκ Τιβε-
ριάδος ἐγγὺς τοῦ τόπου ὅπου ἔφαγον τὸν ἄρτον
24 εὐχαριστήσαντος τοῦ Κυρίου· ὅτε οὖν εἶδεν ὁ
ὄχλος ὅτι Ἰησοῦς οὐκ ἔστιν ἐκεῖ οὐδὲ οἱ μαθηταὶ
αὐτοῦ, ἐνέβησαν καὶ αὐτοὶ εἰς τὰ πλοῖα καὶ ἦλθον
25 εἰς Καπερναοὺμ ζητοῦντες τὸν Ἰησοῦν, καὶ εὑ-
ρόντες αὐτὸν πέραν τῆς θαλάσσης εἶπον αὐτῷ,
26 "Ῥαββὶ, πότε ὧδε γέγονας;" Ἀπεκρίθη αὐτοῖς
ὁ Ἰησοῦς καὶ εἶπεν, "Ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν,
ζητεῖτέ με, οὐχ ὅτι εἴδετε σημεῖα, ἀλλ' ὅτι
27 ἐφάγετε ἐκ τῶν ἄρτων καὶ ἐχορτάσθητε. [t] ἐργά- t ver. 40, 54
ζεσθε μὴ τὴν βρῶσιν τὴν ἀπολλυμένην, ἀλλὰ τὴν et 1. 32. et 4. 14. et 5. 37. et 8. 18.
βρῶσιν τὴν μένουσαν εἰς ζωὴν αἰώνιον, ἣν ὁ υἱὸς Matt. 3. 17. et 17. 5.
τοῦ ἀνθρώπου ὑμῖν δώσει· τοῦτον γὰρ ὁ πατὴρ Marc. 1. 11. et 9. 7.
28 ἐσφράγισεν ὁ Θεός." Εἶπον οὖν πρὸς αὐτὸν, Luc. 3. 22. et 9. 35.
"Τί ποιοῦμεν, ἵνα ἐργαζώμεθα τὰ ἔργα τοῦ 2 Pet. 1. 17.
29 Θεοῦ;" [u] Ἀπεκρίθη ὁ Ἰησοῦς καὶ εἶπεν αὐτοῖς, u 1 Joan. 3. 23.
"Τοῦτό ἐστι τὸ ἔργον τοῦ Θεοῦ, ἵνα πιστεύσητε
νγ δ 30 εἰς ὃν ἀπέστειλεν ἐκεῖνος." [x] Εἶπον οὖν αὐτῷ, x Matt. 12. 38. et 16. 1.
"Τί οὖν ποιεῖς σὺ σημεῖον, ἵνα ἴδωμεν καὶ πι- Marc. 8. 11. Luc. 11. 29.
νδ ι 31 στεύσωμέν σοι; τί ἐργάζῃ; οἱ πατέρες ἡμῶν 1 Cor. 1. 22.
τὸ μάννα ἔφαγον ἐν τῇ ἐρήμῳ, καθώς ἐστι
γεγραμμένον, [y] Ἄρτον ἐκ τοῦ οὐρανοῦ ἔδωκεν αὐ- y Exod. 16. 4, 14.
32 τοῖς φαγεῖν." Εἶπεν οὖν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς, Num. 11. 7. Psal. 78. 24.
"Ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν, Οὐ Μωσῆς δέδωκεν Sap. 16. 20. 1 Cor. 10. 3.
ὑμῖν τὸν ἄρτον ἐκ τοῦ οὐρανοῦ· ἀλλ' ὁ πατήρ
μου δίδωσιν ὑμῖν τὸν ἄρτον ἐκ τοῦ οὐρανοῦ τὸν

ἀληθινόν· ὁ γὰρ ἄρτος τοῦ Θεοῦ ἐστιν ὁ κατα- 33
βαίνων ἐκ τοῦ οὐρανοῦ καὶ ζωὴν διδοὺς τῷ
κόσμῳ." Εἶπον οὖν πρὸς αὐτὸν, "Κύριε, πάν- 34
z 4. 14. et 7. 37. Ecclus. 24. 29. Esa. 55. 1. τοτε δὸς ἡμῖν τὸν ἄρτον τοῦτον." [z] Εἶπε δὲ 35 νε α
αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς, "Ἐγώ εἰμι ὁ ἄρτος τῆς ζωῆς·
ὁ ἐρχόμενος πρός με οὐ μὴ πεινάσῃ, καὶ ὁ πι-
στεύων εἰς ἐμὲ οὐ μὴ διψήσῃ πώποτε. ἀλλ' 36
εἶπον ὑμῖν ὅτι καὶ ἑωράκατέ με, καὶ οὐ πιστεύετε.
πᾶν ὃ δίδωσί μοι ὁ πατὴρ πρὸς ἐμὲ ἥξει· καὶ τὸν 37 νϛ ι
a 4. 34. et 5. 30. Matt. 26. 39. Marc. 14. 36. Luc. 22. 42. ἐρχόμενον πρός με οὐ μὴ ἐκβάλω ἔξω· [a] ὅτι 38
καταβέβηκα ἐκ τοῦ οὐρανοῦ, οὐχ ἵνα ποιῶ τὸ νζ α
θέλημα τὸ ἐμὸν, ἀλλὰ τὸ θέλημα τοῦ πέμψαντός
b 10. 28. et 17. 12. et 18. 9. με. [b] τοῦτο δέ ἐστι τὸ θέλημα τοῦ πέμψαντός με 39 νη ι
πατρὸς, ἵνα πᾶν ὃ δέδωκέ μοι, μὴ ἀπολέσω ἐξ
αὐτοῦ, ἀλλὰ ἀναστήσω αὐτὸ ἐν τῇ ἐσχάτῃ ἡμέρᾳ.
c 3. 15, 16. [c] τοῦτο δέ ἐστι τὸ θέλημα τοῦ πέμψαντός με, ἵνα 40
πᾶς ὁ θεωρῶν τὸν υἱὸν καὶ πιστεύων εἰς αὐτὸν
ἔχῃ ζωὴν αἰώνιον, καὶ ἀναστήσω αὐτὸν ἐγὼ τῇ
ἐσχάτῃ ἡμέρᾳ." Ἐγόγγυζον οὖν οἱ Ἰουδαῖοι περὶ 41 νθ α
αὐτοῦ, ὅτι εἶπεν, "Ἐγώ εἰμι ὁ ἄρτος ὁ καταβὰς
d Matt. 13. 55. Marc. 6. 3. Luc. 4. 22. ἐκ τοῦ οὐρανοῦ·" [d] καὶ ἔλεγον, "Οὐχ οὗτός ἐστιν 42
Ἰησοῦς ὁ υἱὸς Ἰωσὴφ, οὗ ἡμεῖς οἴδαμεν τὸν πα-
τέρα καὶ τὴν μητέρα; πῶς οὖν λέγει οὗτος, Ὅτι
ἐκ τοῦ οὐρανοῦ καταβέβηκα;" Ἀπεκρίθη οὖν ὁ 43 ξ ι
Ἰησοῦς καὶ εἶπεν αὐτοῖς, "Μὴ γογγύζετε μετ'
ἀλλήλων. οὐδεὶς δύναται ἐλθεῖν πρός με, ἐὰν μὴ 44
ὁ πατὴρ ὁ πέμψας με ἑλκύσῃ αὐτὸν, καὶ ἐγὼ
e Esa. 54. 13. Jer. 31. 34. Hebr. 8. 10. et 10. 16. ἀναστήσω αὐτὸν τῇ ἐσχάτῃ ἡμέρᾳ. ἔστι γεγραμ- 45
μένον ἐν τοῖς προφήταις, '[e] Καὶ ἔσονται πάντες
f 1. 18. Matt. 11. 27. Luc. 10. 22. διδακτοὶ τοῦ Θεοῦ.' Πᾶς οὖν ὁ ἀκούσας παρὰ
τοῦ πατρὸς καὶ μαθὼν ἔρχεται πρός με· [f] οὐχ ὅτι 46 ξα γ

τὸν πατέρα τις ἑώρακεν, εἰ μὴ ὁ ὢν παρὰ τοῦ
ξβ ι 47 Θεοῦ, οὗτος ἑώρακε τὸν πατέρα. [g] ἀμὴν ἀμὴν λέγω — g 3. 16, 18, 36.
48 ὑμῖν, ὁ πιστεύων εἰς ἐμὲ ἔχει ζωὴν αἰώνιον. ἐγώ
ξγ α 49 εἰμι ὁ ἄρτος τῆς ζωῆς. [h] οἱ πατέρες ὑμῶν — h Exod. 16. 15. Num. 11. 7. Psal. 78. 24. 1 Cor. 10. 5. Heb. 3. 16, 19.
ξδ ι ἔφαγον τὸ μάννα ἐν τῇ ἐρήμῳ, καὶ ἀπέθανον·
50 οὗτός ἐστιν ὁ ἄρτος ὁ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ κατα-
βαίνων, ἵνα τις ἐξ αὐτοῦ φάγῃ καὶ μὴ ἀποθάνῃ.
ξε α 51 [i] ἐγώ εἰμι ὁ ἄρτος ὁ ζῶν, ὁ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ κατα- — i 3. 13.
βάς· ἐάν τις φάγῃ ἐκ τούτου τοῦ ἄρτου, ζήσεται
εἰς τὸν αἰῶνα. καὶ ὁ ἄρτος δὲ ὃν ἐγὼ δώσω ἡ
σάρξ μου ἐστὶν, ἣν ἐγὼ δώσω ὑπὲρ τῆς τοῦ
ξϛ ι 52 κόσμου ζωῆς." [k] Ἐμάχοντο οὖν πρὸς ἀλλήλους — k 3. 9.
οἱ Ἰουδαῖοι λέγοντες, "Πῶς δύναται οὗτος ἡμῖν
53 δοῦναι τὴν σάρκα φαγεῖν;" [l] Εἶπεν οὖν αὐτοῖς ὁ — l Matt. 26. 26. 1 Cor. 11. 23, &c.
Ἰησοῦς, "Ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ἐὰν μὴ φάγητε
τὴν σάρκα τοῦ υἱοῦ τοῦ ἀνθρώπου καὶ πίητε
αὐτοῦ τὸ αἷμα, οὐκ ἔχετε ζωὴν ἐν ἑαυτοῖς.
54 [m] ὁ τρώγων μου τὴν σάρκα καὶ πίνων μου τὸ — m 4. 14.
αἷμα ἔχει ζωὴν αἰώνιον, καὶ ἐγὼ ἀναστήσω αὐτὸν
ξζ α 55 τῇ ἐσχάτῃ ἡμέρᾳ. ἡ γὰρ σάρξ μου ἀληθῶς ἐστι
βρῶσις, καὶ τὸ αἷμά μου ἀληθῶς ἐστι πόσις.
ξη ι 56 ὁ τρώγων μου τὴν σάρκα καὶ πίνων μου τὸ αἷμα
57 ἐν ἐμοὶ μένει, κἀγὼ ἐν αὐτῷ. καθὼς ἀπέστειλέ
με ὁ ζῶν πατὴρ, κἀγὼ ζῶ διὰ τὸν πατέρα, καὶ ὁ
58 τρώγων με, κἀκεῖνος ζήσεται δι' ἐμέ. [n] οὗτός — n 3. 13.
ἐστιν ὁ ἄρτος ὁ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ καταβάς· οὐ
καθὼς ἔφαγον οἱ πατέρες ὑμῶν τὸ μάννα, καὶ
ἀπέθανον· ὁ τρώγων τοῦτον τὸν ἄρτον ζήσεται
59 εἰς τὸν αἰῶνα." Ταῦτα εἶπεν ἐν συναγωγῇ διδά-
σκων ἐν Καπερναούμ.
60 Πολλοὶ οὖν ἀκούσαντες ἐκ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ

εἶπον, “Σκληρός ἐστιν οὗτος ὁ λόγος· τίς δύναται
αὐτοῦ ἀκούειν;” Εἰδὼς δὲ ὁ Ἰησοῦς ἐν ἑαυτῷ ὅτι 61
γογγύζουσι περὶ τούτου οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ, εἶπεν
αὐτοῖς, “Τοῦτο ὑμᾶς σκανδαλίζει; [o] ἐὰν οὖν 62
θεωρῆτε τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου ἀναβαίνοντα ὅπου
ἦν τὸ πρότερον; [p] τὸ πνεῦμά ἐστι τὸ ζωοποιοῦν, 63
ἡ σὰρξ οὐκ ὠφελεῖ οὐδέν· τὰ ῥήματα ἃ ἐγὼ
λαλῶ ὑμῖν πνεῦμά ἐστι καὶ ζωή ἐστιν. [q] ἀλλ’ 64
εἰσὶν ἐξ ὑμῶν τινες οἳ οὐ πιστεύουσιν.” Ἤιδει
γὰρ ἐξ ἀρχῆς ὁ Ἰησοῦς τίνες εἰσὶν οἱ μὴ πιστεύ-
οντες, καὶ τίς ἐστιν ὁ παραδώσων αὐτόν. [r] Καὶ 65
ἔλεγε, “Διὰ τοῦτο εἴρηκα ὑμῖν ὅτι οὐδεὶς δύναται
ἐλθεῖν πρός με, ἐὰν μὴ ᾖ δεδομένον αὐτῷ ἐκ τοῦ
πατρός μου.” Ἐκ τούτου πολλοὶ ἀπῆλθον τῶν 66
μαθητῶν αὐτοῦ εἰς τὰ ὀπίσω, καὶ οὐκέτι μετ’
αὐτοῦ περιεπάτουν. εἶπεν οὖν ὁ Ἰησοῦς τοῖς δώ- 67
δεκα, “Μὴ καὶ ὑμεῖς θέλετε ὑπάγειν;” [s] Ἀπ- 68
εκρίθη οὖν αὐτῷ Σίμων Πέτρος, “Κύριε, πρὸς
τίνα ἀπελευσόμεθα; ῥήματα ζωῆς αἰωνίου ἔχεις·
[t] καὶ ἡμεῖς πεπιστεύκαμεν καὶ ἐγνώκαμεν ὅτι σὺ 69
εἶ ὁ Χριστὸς ὁ υἱὸς τοῦ Θεοῦ τοῦ ζῶντος.”
[u] Ἀπεκρίθη αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς, “Οὐκ ἐγὼ ὑμᾶς 70
τοὺς δώδεκα ἐξελεξάμην, καὶ ἐξ ὑμῶν εἷς διά-
βολός ἐστιν;” Ἔλεγε δὲ τὸν Ἰούδαν Σίμωνος 71
Ἰσκαριώτην· οὗτος γὰρ ἤμελλεν αὐτὸν παραδιδό-
ναι εἷς ὢν ἐκ τῶν δώδεκα.

ΚΑΙ περιεπάτει ὁ Ἰησοῦς μετὰ ταῦτα ἐν τῇ 7
Γαλιλαίᾳ· οὐ γὰρ ἤθελεν ἐν τῇ Ἰουδαίᾳ περιπα-
τεῖν, ὅτι ἐζήτουν αὐτὸν οἱ Ἰουδαῖοι ἀποκτεῖναι.
[x] Ἦν δὲ ἐγγὺς ἡ ἑορτὴ τῶν Ἰουδαίων ἡ σκηνο- 2
πηγία. [y] εἶπον οὖν πρὸς αὐτὸν οἱ ἀδελφοὶ αὐτοῦ, 3

o 3. 13. Marc. 16. 19. Luc. 24. 51. Act. 1. 9. Eph. 4. 8.
p 2 Cor. 3. 6.
q 2. 25. et 13. 11.
r ver. 44.
s Act. 5. 20.
t 11. 27. Matt. 16. 16. Marc. 8. 29. Luc. 9. 20.
u 8. 44. Luc. 6. 13.
x Lev. 23. 34.
y Matt. 12. 46. Marc. 3. 31. Act. 1. 14.

"Μετάβηθι ἐντεῦθεν καὶ ὕπαγε εἰς τὴν Ἰουδαίαν,
ἵνα καὶ οἱ μαθηταί σου θεωρήσωσι τὰ ἔργα σου ἃ
4 ποιεῖς· οὐδεὶς γὰρ ἐν κρυπτῷ τι ποιεῖ, καὶ ζητεῖ
αὐτὸς ἐν παρρησίᾳ εἶναι. εἰ ταῦτα ποιεῖς, φα-
5 νέρωσον σεαυτὸν τῷ κόσμῳ." [z] Οὐδὲ γὰρ οἱ
6 ἀδελφοὶ αὐτοῦ ἐπίστευον εἰς αὐτόν. Λέγει οὖν
αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς, "Ὁ καιρὸς ὁ ἐμὸς οὔπω πάρ-
εστιν· ὁ δὲ καιρὸς ὁ ὑμέτερος πάντοτέ ἐστιν
7 ἕτοιμος. [a] οὐ δύναται ὁ κόσμος μισεῖν ὑμᾶς·
ἐμὲ δὲ μισεῖ, ὅτι ἐγὼ μαρτυρῶ περὶ αὐτοῦ ὅτι
8 τὰ ἔργα αὐτοῦ πονηρά ἐστιν. [b] ὑμεῖς ἀνάβητε
εἰς τὴν ἑορτὴν ταύτην· ἐγὼ οὔπω ἀναβαίνω εἰς
τὴν ἑορτὴν ταύτην, ὅτι ὁ καιρὸς ὁ ἐμὸς οὔπω
9 πεπλήρωται." Ταῦτα δὲ εἰπὼν αὐτοῖς ἔμεινεν ἐν
τῇ Γαλιλαίᾳ.
10 Ὡς δὲ ἀνέβησαν οἱ ἀδελφοὶ αὐτοῦ, τότε καὶ
αὐτὸς ἀνέβη εἰς τὴν ἑορτήν, οὐ φανερῶς, ἀλλ' ὡς
11 ἐν κρυπτῷ. [c] Οἱ οὖν Ἰουδαῖοι ἐζήτουν αὐτὸν ἐν
τῇ ἑορτῇ καὶ ἔλεγον, "Ποῦ ἐστιν ἐκεῖνος;"
12 [d] Καὶ γογγυσμὸς πολὺς περὶ αὐτοῦ ἦν ἐν τοῖς
ὄχλοις. οἱ μὲν ἔλεγον, "Ὅτι ἀγαθός ἐστιν·"
ἄλλοι δὲ ἔλεγον, "Οὔ, ἀλλὰ πλανᾷ τὸν ὄχλον."
13 [e] Οὐδεὶς μέντοι παρρησίᾳ ἐλάλει περὶ αὐτοῦ διὰ
τὸν φόβον τῶν Ἰουδαίων.
14 Ἤδη δὲ τῆς ἑορτῆς μεσούσης, ἀνέβη ὁ Ἰησοῦς
15 εἰς τὸ ἱερόν, καὶ ἐδίδασκε. καὶ ἐθαύμαζον οἱ
Ἰουδαῖοι λέγοντες, "Πῶς οὗτος γράμματα οἶδε
16 μὴ μεμαθηκώς;" [f] Ἀπεκρίθη αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς καὶ
εἶπεν, "Ἡ ἐμὴ διδαχὴ οὐκ ἔστιν ἐμή, ἀλλὰ τοῦ
17 πέμψαντός με· ἐάν τις θέλῃ τὸ θέλημα αὐτοῦ
ποιεῖν, γνώσεται περὶ τῆς διδαχῆς, πότερον ἐκ

z Marc. 3. 21.
a 3. 19. et 14. 17. et 15. 18.
b 8. 20.
c 11. 56.
d ver. 40. et 6. 14. et 9. 16. et 10. 19. Matt. 21. 46. Luc. 7. 16.
e 9. 22. et 12. 42. et 19. 38.
f 8. 28. et 12. 49. et 14. 10, 24.

τοῦ Θεοῦ ἐστιν ἢ ἐγὼ ἀπ᾽ ἐμαυτοῦ λαλῶ. [g] ὁ 18
ἀφ᾽ ἑαυτοῦ λαλῶν τὴν δόξαν τὴν ἰδίαν ζητεῖ·
ὁ δὲ ζητῶν τὴν δόξαν τοῦ πέμψαντος αὐτὸν,
οὗτος ἀληθής ἐστι, καὶ ἀδικία ἐν αὐτῷ οὐκ ἔστιν.
[h] οὐ Μωσῆς δέδωκεν ὑμῖν τὸν νόμον, καὶ οὐδεὶς 19
ἐξ ὑμῶν ποιεῖ τὸν νόμον; [i] τί με ζητεῖτε ἀπο-
κτεῖναι;" [j] Ἀπεκρίθη ὁ ὄχλος καὶ εἶπε, "Δαι- 20
μόνιον ἔχεις· τίς σε ζητεῖ ἀποκτεῖναι;" Ἀπεκρίθη 21
ὁ Ἰησοῦς καὶ εἶπεν αὐτοῖς, "Ἓν ἔργον ἐποίησα,
καὶ πάντες θαυμάζετε. [k] διὰ τοῦτο Μωσῆς δέ- 22
δωκεν ὑμῖν τὴν περιτομὴν (οὐχ ὅτι ἐκ τοῦ
Μωσέως ἐστὶν, ἀλλ᾽ ἐκ τῶν πατέρων), καὶ ἐν
σαββάτῳ περιτέμνετε ἄνθρωπον. εἰ περιτομὴν 23
λαμβάνει ἄνθρωπος ἐν σαββάτῳ ἵνα μὴ λυθῇ ὁ
νόμος Μωσέως, ἐμοὶ χολᾶτε ὅτι ὅλον ἄνθρωπον
ὑγιῆ ἐποίησα ἐν σαββάτῳ; [l] μὴ κρίνετε κατ᾽ 24
ὄψιν, ἀλλὰ τὴν δικαίαν κρίσιν κρίνατε." Ἔλεγον 25
οὖν τινες ἐκ τῶν Ἱεροσολυμιτῶν, "Οὐχ οὗτός
ἐστιν ὃν ζητοῦσιν ἀποκτεῖναι; καὶ ἴδε παρρησίᾳ 26
λαλεῖ, καὶ οὐδὲν αὐτῷ λέγουσι. μήποτε ἀληθῶς
ἔγνωσαν οἱ ἄρχοντες, ὅτι οὗτός ἐστιν ἀληθῶς ὁ
Χριστός; [m] ἀλλὰ τοῦτον οἴδαμεν πόθεν ἐστίν· 27
ὁ δὲ Χριστὸς ὅταν ἔρχηται, οὐδεὶς γινώσκει
πόθεν ἐστίν." [n] Ἔκραξεν οὖν ἐν τῷ ἱερῷ διδά- 28 ος
σκων ὁ Ἰησοῦς καὶ λέγων, "Κἀμὲ οἴδατε, καὶ γ
οἴδατε πόθεν εἰμί· καὶ ἀπ᾽ ἐμαυτοῦ οὐκ ἐλήλυθα,
ἀλλ᾽ ἔστιν ἀληθινὸς ὁ πέμψας με, ὃν ὑμεῖς οὐκ
οἴδατε· [o] ἐγὼ δὲ οἶδα αὐτὸν, ὅτι παρ᾽ αὐτοῦ εἰμι, 29
κἀκεῖνός με ἀπέστειλεν." [p] Ἐζήτουν οὖν αὐτὸν 30 οζ
πιάσαι· καὶ οὐδεὶς ἐπέβαλεν ἐπ᾽ αὐτὸν τὴν χεῖρα, α
ὅτι οὔπω ἐληλύθει ἡ ὥρα αὐτοῦ. [q] Πολλοὶ δὲ 31 οη
ι

g 5. 41.
h Exod. 20. 1. et 24. 3. Act. 7. 53.
i 5. 16, 18. et 10. 39. et 11. 53. Matt. 12. 14. Marc. 3. 6.
j 8. 48, 52. et 10. 20.
k Gen. 17. 10. Lev. 12. 3.
l Deut. 1. 16, 17. Prov. 24. 23. Jac. 2. 1.
m Matt. 13. 55. Marc. 6. 3. Luc. 4. 22.
n 8. 26, 42, 55. Rom. 3. 4.
o 10. 15. Matt. 11. 27.
p ver. 19. et 8. 20, 37. Marc. 11. 18. Luc. 19. 47. et 20. 19.
q 8. 30.

ἐκ τοῦ ὄχλου ἐπίστευσαν εἰς αὐτὸν καὶ ἔλεγον
"Ὅτι ὁ Χριστὸς ὅταν ἔλθῃ, μήτι πλείονα σημεῖα
32 τούτων ποιήσει ὧν οὗτος ἐποίησεν;" Ἤκουσαν
οἱ Φαρισαῖοι τοῦ ὄχλου γογγύζοντος περὶ αὐτοῦ
οθ/α ταῦτα· καὶ ἀπέστειλαν οἱ Φαρισαῖοι καὶ οἱ ἀρχ-
π/ι 33 ιερεῖς ὑπηρέτας, ἵνα πιάσωσιν αὐτόν. [r] εἶπεν οὖν — r 13. 33. et 16. 16.
αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς, "Ἔτι μικρὸν χρόνον μεθ' ὑμῶν
πα/ι 34 εἰμι, καὶ ὑπάγω πρὸς τὸν πέμψαντά με. [s] ζητή- — s 8. 21. et 13. 33.
σετέ με, καὶ οὐχ εὑρήσετε· καὶ ὅπου εἰμὶ ἐγὼ
35 ὑμεῖς οὐ δύνασθε ἐλθεῖν." Εἶπον οὖν οἱ Ἰου-
δαῖοι πρὸς ἑαυτούς, "Ποῦ οὗτος μέλλει πο-
ρεύεσθαι, ὅτι ἡμεῖς οὐχ εὑρήσομεν αὐτόν; μὴ
εἰς τὴν διασπορὰν τῶν Ἑλλήνων μέλλει πο-
36 ρεύεσθαι, καὶ διδάσκειν τοὺς Ἕλληνας; τίς ἐστιν
οὗτος ὁ λόγος ὃν εἶπε, Ζητήσετέ με, καὶ οὐχ
εὑρήσετε, καί, Ὅπου εἰμὶ ἐγὼ ὑμεῖς οὐ δύνασθε
ἐλθεῖν;"

37 [t] Ἐν δὲ τῇ ἐσχάτῃ ἡμέρᾳ τῇ μεγάλῃ τῆς — t 4. 14. et 6. 35. Lev. 23. 36. Esa. 55. 1. Apoc. 22. 17.
ἑορτῆς εἱστήκει ὁ Ἰησοῦς καὶ ἔκραξε λέγων,
"Ἐάν τις διψᾷ, ἐρχέσθω πρός με καὶ πινέτω·
38 [u] ὁ πιστεύων εἰς ἐμέ, καθὼς εἶπεν ἡ γραφή, — u 4. 14. Deut. 18. 15. Esa. 12. 3. et 44. 3.
ποταμοὶ ἐκ τῆς κοιλίας αὐτοῦ ῥεύσουσιν ὕδατος
39 ζῶντος." [x] Τοῦτο δὲ εἶπε περὶ τοῦ Πνεύματος — x 16. 7. Joel 2. 28. Act. 2. 17.
οὗ ἔμελλον λαμβάνειν οἱ πιστεύοντες εἰς αὐτόν·
οὔπω γὰρ ἦν Πνεῦμα Ἅγιον, ὅτι ὁ Ἰησοῦς οὐδέπω
πβ/δ 40 ἐδοξάσθη. [y] πολλοὶ οὖν ἐκ τοῦ ὄχλου ἀκού- — y 1. 21. et 4. 42. et 6. 14. Deut. 18. 15. Matt. 21. 46. Luc. 7. 16.
σαντες τὸν λόγον ἔλεγον, "Οὗτός ἐστιν ἀληθῶς
41 ὁ προφήτης." [z] Ἄλλοι ἔλεγον, "Οὗτός ἐστιν — z ver. 52. et 1. 46.
πγ/δ ὁ Χριστός." Ἄλλοι δὲ ἔλεγον, "Μὴ γὰρ ἐκ
42 τῆς Γαλιλαίας ὁ Χριστὸς ἔρχεται; [a] οὐχὶ ἡ — a Ps. 132. 11. Mich. 5. 2. Matt. 2. 5. Luc. 2. 4. 1 Sam. 16. 1, 4.
γραφὴ εἶπεν ὅτι ἐκ τοῦ σπέρματος Δαβίδ, καὶ

ἀπὸ Βηθλεὲμ τῆς κώμης ὅπου ἦν Δαβὶδ, ὁ
b 9. 16. et 10. 19. Χριστὸς ἔρχεται;" ᵇ Σχίσμα οὖν ἐν τῷ ὄχλῳ 43 πδ/ι
ἐγένετο δι' αὐτόν. τινὲς δὲ ἤθελον ἐξ αὐτῶν 44 πε/α
πιάσαι αὐτὸν, ἀλλ' οὐδεὶς ἐπέβαλεν ἐπ' αὐτὸν
τὰς χεῖρας. ἦλθον οὖν οἱ ὑπηρέται πρὸς τοὺς 45 πς/ι
ἀρχιερεῖς καὶ Φαρισαίους· καὶ εἶπον αὐτοῖς ἐκεῖ-
νοι, "Διατί οὐκ ἠγάγετε αὐτόν;" Ἀπεκρίθησαν 46
οἱ ὑπηρέται, "Οὐδέποτε οὕτως ἐλάλησεν ἄνθρω-
πος ὡς οὗτος ὁ ἄνθρωπος." Ἀπεκρίθησαν οὖν 47
αὐτοῖς οἱ Φαρισαῖοι, "Μὴ καὶ ὑμεῖς πεπλάνησθε;
c 12. 42. 1 Cor. 1. 20. et 2. 8. Act. 6. 7. ᶜ μή τις ἐκ τῶν ἀρχόντων ἐπίστευσεν εἰς αὐτὸν 48
ἢ ἐκ τῶν Φαρισαίων; ἀλλ' ὁ ὄχλος οὗτος ὁ μὴ 49
d 3. 2. γινώσκων τὸν νόμον ἐπικατάρατοί εἰσι." ᵈ Λέγει 50
Νικόδημος πρὸς αὐτοὺς, ὁ ἐλθὼν νυκτὸς πρὸς
e Exod. 23. 1. Lev. 19. 15. Deut. 1. 17. et 17. 4, 8. et 19. 15. αὐτὸν, εἷς ὢν ἐξ αὐτῶν, "ᵉ Μὴ ὁ νόμος ἡμῶν 51
κρίνει τὸν ἄνθρωπον, ἐὰν μὴ ἀκούσῃ παρ' αὐτοῦ
f 1. 46. Esa. 9. 1, 2. Matt. 4. 15. πρότερον καὶ γνῷ τί ποιεῖ;" ᶠ Ἀπεκρίθησαν καὶ 52
εἶπον αὐτῷ, "Μὴ καὶ σὺ ἐκ τῆς Γαλιλαίας εἶ;
ἐρεύνησον καὶ ἴδε ὅτι προφήτης ἐκ τῆς Γαλιλαίας
οὐκ ἐγήγερται." Καὶ ἐπορεύθη ἕκαστος εἰς τὸν 53
οἶκον αὐτοῦ.

ἸΗΣΟΥ͂Σ δὲ ἐπορεύθη εἰς τὸ ὄρος τῶν Ἐλαιῶν· **8**
ὄρθρου δὲ πάλιν παρεγένετο εἰς τὸ ἱερὸν, καὶ 2
πᾶς ὁ λαὸς ἤρχετο πρὸς αὐτὸν, καὶ καθίσας
ἐδίδασκεν αὐτούς. ἄγουσι δὲ οἱ γραμματεῖς καὶ 3
οἱ Φαρισαῖοι πρὸς αὐτὸν γυναῖκα ἐν μοιχείᾳ κατ-
ειλημμένην, καὶ στήσαντες αὐτὴν ἐν μέσῳ λέγου- 4
σιν αὐτῷ, "Διδάσκαλε, αὕτη ἡ γυνὴ κατελήφθη
g Lev. 20. 10. Deut. 22. 22. ἐπαυτοφώρῳ μοιχευομένη. ᵍ ἐν δὲ τῷ νόμῳ 5
Μωσῆς ἡμῖν ἐνετείλατο τὰς τοιαύτας λιθοβολεῖ-
σθαι· σὺ οὖν τί λέγεις;" Τοῦτο δὲ ἔλεγον πειρά- 6

ζοντες αὐτὸν, ἵνα ἔχωσι κατηγορεῖν αὐτοῦ. ὁ δὲ
Ἰησοῦς κάτω κύψας τῷ δακτύλῳ ἔγραφεν εἰς τὴν
7 γῆν· [h] ὡς δὲ ἐπέμενον ἐρωτῶντες αὐτὸν, ἀνακύψας h Deut. 17. 7.
εἶπε πρὸς αὐτοὺς, "Ὁ ἀναμάρτητος ὑμῶν πρῶτος
8 τὸν λίθον ἐπ' αὐτῇ βαλέτω." καὶ πάλιν κάτω
9 κύψας ἔγραφεν εἰς τὴν γῆν. οἱ δὲ, ἀκούσαντες
καὶ ὑπὸ τῆς συνειδήσεως ἐλεγχόμενοι ἐξήρχοντο
εἷς καθεῖς, ἀρξάμενοι ἀπὸ τῶν πρεσβυτέρων ἕως
τῶν ἐσχάτων· καὶ κατελείφθη μόνος ὁ Ἰησοῦς,
10 καὶ ἡ γυνὴ ἐν μέσῳ ἑστῶσα. Ἀνακύψας δὲ ὁ
Ἰησοῦς, καὶ μηδένα θεασάμενος πλὴν τῆς γυναι-
κὸς, εἶπεν αὐτῇ, "Ἡ γυνὴ, ποῦ εἰσιν ἐκεῖνοι οἱ
11 κατήγοροί σου; οὐδείς σε κατέκρινεν;" Ἡ δὲ
εἶπεν, "Οὐδεὶς, κύριε." Εἶπε δὲ αὐτῇ ὁ Ἰησοῦς,
"Οὐδὲ ἐγώ σε κατακρίνω· πορεύου καὶ μηκέτι
ἁμάρτανε."
12 [i] Πάλιν οὖν ὁ Ἰησοῦς αὐτοῖς ἐλάλησε λέγων, i 1. 5, 9. et 9. 5. et 12. 46.
"Ἐγώ εἰμι τὸ φῶς τοῦ κόσμου· ὁ ἀκολουθῶν
ἐμοὶ οὐ μὴ περιπατήσει ἐν τῇ σκοτίᾳ, ἀλλ' ἕξει τὸ
13 φῶς τῆς ζωῆς." Εἶπον οὖν αὐτῷ οἱ Φαρισαῖοι,
"Σὺ περὶ σεαυτοῦ μαρτυρεῖς· ἡ μαρτυρία σου
14 οὐκ ἔστιν ἀληθής." [k] Ἀπεκρίθη Ἰησοῦς καὶ k 5. 31.
εἶπεν αὐτοῖς, "Κἂν ἐγὼ μαρτυρῶ περὶ ἐμαυτοῦ,
ἀληθής ἐστιν ἡ μαρτυρία μου, ὅτι οἶδα πόθεν
ἦλθον καὶ ποῦ ὑπάγω· ὑμεῖς δὲ οὐκ οἴδατε πόθεν
15 ἔρχομαι καὶ ποῦ ὑπάγω· ὑμεῖς κατὰ τὴν σάρκα
16 κρίνετε· ἐγὼ οὐ κρίνω οὐδένα· καὶ ἐὰν κρίνω δὲ
ἐγὼ, ἡ κρίσις ἡ ἐμὴ ἀληθής ἐστιν, ὅτι μόνος οὐκ
17 εἰμὶ, ἀλλ' ἐγὼ καὶ ὁ πέμψας με πατήρ. [l] καὶ l Deut. 17. 6. et 19. 15. Matt. 18. 16.
ἐν τῷ νόμῳ δὲ τῷ ὑμετέρῳ γέγραπται ὅτι δύο 2 Cor. 13. 1.
18 ἀνθρώπων ἡ μαρτυρία ἀληθής ἐστιν· ἐγώ εἰμι Heb. 10. 28.

ὁ μαρτυρῶν περὶ ἐμαυτοῦ, καὶ μαρτυρεῖ περὶ
ἐμοῦ ὁ πέμψας με πατήρ." Ἔλεγον οὖν αὐτῷ, 19
"Ποῦ ἐστιν ὁ πατήρ σου;" Ἀπεκρίθη ὁ Ἰησοῦς, πζ
"Οὔτε ἐμὲ οἴδατε, οὔτε τὸν πατέρα μου· εἰ ἐμὲ γ
m 7. 8, 30. ᾔδειτε, καὶ τὸν πατέρα μου ᾔδειτε ἄν." [m] Ταῦτα 20 πη
τὰ ῥήματα ἐλάλησεν ὁ Ἰησοῦς ἐν τῷ γαζοφυ- α
λακίῳ διδάσκων ἐν τῷ ἱερῷ· καὶ οὐδεὶς ἐπίασεν
αὐτὸν, ὅτι οὔπω ἐληλύθει ἡ ὥρα αὐτοῦ.
n 7. 34. et 13. 33. [n] Εἶπεν οὖν πάλιν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς, "Ἐγὼ 21 πθ
ὑπάγω, καὶ ζητήσετέ με, καὶ ἐν τῇ ἁμαρτίᾳ ὑμῶν ι
ἀποθανεῖσθε· ὅπου ἐγὼ ὑπάγω ὑμεῖς οὐ δύνασθε
ἐλθεῖν." Ἔλεγον οὖν οἱ Ἰουδαῖοι, "Μήτι ἀπο- 22
κτενεῖ ἑαυτὸν, ὅτι λέγει, "Ὅπου ἐγὼ ὑπάγω
ὑμεῖς οὐ δύνασθε ἐλθεῖν;" Καὶ εἶπεν αὐτοῖς, 23
"Ὑμεῖς ἐκ τῶν κάτω ἐστὲ, ἐγὼ ἐκ τῶν ἄνω εἰμί·
ὑμεῖς ἐκ τοῦ κόσμου τούτου ἐστὲ, ἐγὼ οὐκ εἰμὶ
ἐκ τοῦ κόσμου τούτου. εἶπον οὖν ὑμῖν ὅτι ἀπο- 24
θανεῖσθε ἐν ταῖς ἁμαρτίαις ὑμῶν· ἐὰν γὰρ μὴ
πιστεύσητε ὅτι ἐγώ εἰμι, ἀποθανεῖσθε ἐν ταῖς
ἁμαρτίαις ὑμῶν." Ἔλεγον οὖν αὐτῷ, "Σὺ τίς 25
εἶ;" καὶ εἶπεν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς, "Τὴν ἀρχὴν
o 7. 28. ὅ τι καὶ λαλῶ ὑμῖν. [o] πολλὰ ἔχω περὶ ὑμῶν 26
λαλεῖν καὶ κρίνειν· ἀλλ' ὁ πέμψας με ἀληθής
ἐστι, κἀγὼ ἃ ἤκουσα παρ' αὐτοῦ, ταῦτα λέγω εἰς
τὸν κόσμον." Οὐκ ἔγνωσαν ὅτι τὸν πατέρα 27
αὐτοῖς ἔλεγεν. Εἶπεν οὖν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς, 28
"Ὅταν ὑψώσητε τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου, τότε
γνώσεσθε ὅτι ἐγώ εἰμι· καὶ ἀπ' ἐμαυτοῦ ποιῶ
οὐδὲν, ἀλλὰ καθὼς ἐδίδαξέ με ὁ πατήρ μου,
ταῦτα λαλῶ. καὶ ὁ πέμψας με μετ' ἐμοῦ ἐστιν· 29
οὐκ ἀφῆκέ με μόνον ὁ πατὴρ, ὅτι ἐγὼ τὰ ἀρεστὰ

30 αὐτῷ ποιῶ πάντοτε." Ταῦτα αὐτοῦ λαλοῦντος
πολλοὶ ἐπίστευσαν εἰς αὐτόν.
31 Ἔλεγεν οὖν ὁ Ἰησοῦς πρὸς τοὺς πεπιστευ-
κότας αὐτῷ Ἰουδαίους, "Ἐὰν ὑμεῖς μείνητε ἐν
τῷ λόγῳ τῷ ἐμῷ, ἀληθῶς μαθηταί μού ἐστε,
32 καὶ γνώσεσθε τὴν ἀλήθειαν, καὶ ἡ ἀλήθεια ἐλευ-
33 θερώσει ὑμᾶς." Ἀπεκρίθησαν αὐτῷ, "Σπέρμα
Ἀβραάμ ἐσμεν, καὶ οὐδενὶ δεδουλεύκαμεν πώποτε·
πῶς σὺ λέγεις, Ὅτι ἐλεύθεροι γενήσεσθε;"
34 [p] Ἀπεκρίθη αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς, "Ἀμὴν ἀμὴν λέγω
ὑμῖν ὅτι πᾶς ὁ ποιῶν τὴν ἁμαρτίαν δοῦλός ἐστι
35 τῆς ἁμαρτίας· ὁ δὲ δοῦλος οὐ μένει ἐν τῇ οἰκίᾳ
36 εἰς τὸν αἰῶνα· ὁ υἱὸς μένει εἰς τὸν αἰῶνα· ἐὰν
οὖν ὁ υἱὸς ὑμᾶς ἐλευθερώσῃ, ὄντως ἐλεύθεροι
37 ἔσεσθε. οἶδα ὅτι σπέρμα Ἀβραάμ ἐστε· ἀλλὰ
ζητεῖτέ με ἀποκτεῖναι, ὅτι ὁ λόγος ὁ ἐμὸς οὐ
38 χωρεῖ ἐν ὑμῖν. ἐγὼ ὃ ἑώρακα παρὰ τῷ πατρί
μου λαλῶ· καὶ ὑμεῖς οὖν ὃ ἑωράκατε παρὰ τῷ
39 πατρὶ ὑμῶν ποιεῖτε." Ἀπεκρίθησαν καὶ εἶπον
αὐτῷ, "Ὁ πατὴρ ἡμῶν Ἀβραάμ ἐστι." Λέγει
αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς, "Εἰ τέκνα τοῦ Ἀβραὰμ ἦτε,
40 τὰ ἔργα τοῦ Ἀβραὰμ ἐποιεῖτε ἄν. νῦν δὲ ζητεῖτέ
με ἀποκτεῖναι, ἄνθρωπον ὃς τὴν ἀλήθειαν ὑμῖν
λελάληκα, ἣν ἤκουσα παρὰ τοῦ Θεοῦ· τοῦτο
41 Ἀβραὰμ οὐκ ἐποίησεν. ὑμεῖς ποιεῖτε τὰ ἔργα
τοῦ πατρὸς ὑμῶν." Εἶπον οὖν αὐτῷ, "Ἡμεῖς
ἐκ πορνείας οὐ γεγεννήμεθα· ἕνα πατέρα ἔχομεν
42 τὸν Θεόν." Εἶπεν οὖν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς, "Εἰ
ὁ Θεὸς πατὴρ ὑμῶν ἦν, ἠγαπᾶτε ἂν ἐμέ· ἐγὼ
γὰρ ἐκ τοῦ Θεοῦ ἐξῆλθον καὶ ἥκω· οὐδὲ γὰρ ἀπ'
ἐμαυτοῦ ἐλήλυθα, ἀλλ' ἐκεῖνός με ἀπέστειλε.

p Rom. 6. 16. 2 Pet. 2. 19.

διατί τὴν λαλιὰν τὴν ἐμὴν οὐ γινώσκετε; ὅτι 43
q 1 Joan. 3. 8. Judae ver. 6. οὐ δύνασθε ἀκούειν τὸν λόγον τὸν ἐμόν. [q] ὑμεῖς 44
ἐκ πατρὸς τοῦ διαβόλου ἐστὲ, καὶ τὰς ἐπιθυμίας
τοῦ πατρὸς ὑμῶν θέλετε ποιεῖν. ἐκεῖνος ἀνθρω-
ποκτόνος ἦν ἀπ' ἀρχῆς, καὶ ἐν τῇ ἀληθείᾳ οὐχ
ἕστηκεν· ὅτι οὐκ ἔστιν ἀλήθεια ἐν αὐτῷ. ὅταν
λαλῇ τὸ ψεῦδος, ἐκ τῶν ἰδίων λαλεῖ· ὅτι ψεύ-
στης ἐστὶ καὶ ὁ πατὴρ αὐτοῦ. ἐγὼ δὲ ὅτι τὴν 45
ἀλήθειαν λέγω, οὐ πιστεύετέ μοι. τίς ἐξ ὑμῶν 46
ἐλέγχει με περὶ ἁμαρτίας; εἰ δὲ ἀλήθειαν λέγω,
r 1 Joan. 4. 6. διατί ὑμεῖς οὐ πιστεύετέ μοι; [r] ὁ ὢν ἐκ τοῦ Θεοῦ 47
τὰ ῥήματα τοῦ Θεοῦ ἀκούει· διὰ τοῦτο ὑμεῖς οὐκ
s 7. 20. et 10. 20. ἀκούετε, ὅτι ἐκ τοῦ Θεοῦ οὐκ ἐστέ." [s] Ἀπεκρί- 48
θησαν οὖν οἱ Ἰουδαῖοι καὶ εἶπον αὐτῷ, "Οὐ
καλῶς λέγομεν ἡμεῖς ὅτι Σαμαρείτης εἶ σὺ καὶ
δαιμόνιον ἔχεις;" Ἀπεκρίθη Ἰησοῦς, "Ἐγὼ δαι- 49
μόνιον οὐκ ἔχω, ἀλλὰ τιμῶ τὸν πατέρα μου, καὶ
ὑμεῖς ἀτιμάζετέ με. ἐγὼ δὲ οὐ ζητῶ τὴν δόξαν 50
μου· ἔστιν ὁ ζητῶν καὶ κρίνων. ἀμὴν ἀμὴν λέγω 51
ὑμῖν, ἐάν τις τὸν λόγον τὸν ἐμὸν τηρήσῃ, θάνατον
οὐ μὴ θεωρήσῃ εἰς τὸν αἰῶνα." Εἶπον οὖν αὐτῷ 52
οἱ Ἰουδαῖοι, "Νῦν ἐγνώκαμεν ὅτι δαιμόνιον ἔχεις.
Ἀβραὰμ ἀπέθανε καὶ οἱ προφῆται, καὶ σὺ λέγεις,
Ἐάν τις τὸν λόγον μου τηρήσῃ, οὐ μὴ γεύσεται
θανάτου εἰς τὸν αἰῶνα. μὴ σὺ μείζων εἶ τοῦ 53
πατρὸς ἡμῶν Ἀβραὰμ, ὅστις ἀπέθανε; καὶ οἱ
προφῆται ἀπέθανον· τίνα σεαυτὸν σὺ ποιεῖς;"
Ἀπεκρίθη Ἰησοῦς, "Ἐὰν ἐγὼ δοξάζω ἐμαυτὸν, 54
ἡ δόξα μου οὐδέν ἐστιν· ἔστιν ὁ πατήρ μου ὁ
δοξάζων με, ὃν ὑμεῖς λέγετε ὅτι Θεὸς ὑμῶν ἐστι,
καὶ οὐκ ἐγνώκατε αὐτὸν, ἐγὼ δὲ οἶδα αὐτόν· καὶ 55

ἐὰν εἴπω ὅτι οὐκ οἶδα αὐτὸν, ἔσομαι ὅμοιος ὑμῶν
ψεύστης· ἀλλ' οἶδα αὐτὸν καὶ τὸν λόγον αὐτοῦ
56 τηρῶ. Ἀβραὰμ ὁ πατὴρ ὑμῶν ἠγαλλιάσατο ἵνα
ἴδῃ τὴν ἡμέραν τὴν ἐμὴν, καὶ εἶδε καὶ ἐχάρη."
57 Εἶπον οὖν οἱ Ἰουδαῖοι πρὸς αὐτὸν, "Πεντήκοντα
58 ἔτη οὔπω ἔχεις, καὶ Ἀβραὰμ ἑώρακας;" Εἶπεν
αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς, "Ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν, πρὶν
59 Ἀβραὰμ γενέσθαι ἐγώ εἰμι." [t]Ἦραν οὖν λίθους — t 10. 31.
ἵνα βάλωσιν ἐπ' αὐτόν· Ἰησοῦς δὲ ἐκρύβη καὶ
ἐξῆλθεν ἐκ τοῦ ἱεροῦ διελθὼν διὰ μέσου αὐτῶν,
καὶ παρῆγεν οὕτως.

Ι' 9 Καὶ παράγων εἶδεν ἄνθρωπον τυφλὸν ἐκ γενε-
2 τῆς. καὶ ἠρώτησαν αὐτὸν οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ
λέγοντες, "Ῥαββὶ, τίς ἥμαρτεν, οὗτος ἢ οἱ
3 γονεῖς αὐτοῦ, ἵνα τυφλὸς γεννηθῇ;" Ἀπεκρίθη
ὁ Ἰησοῦς, "Οὔτε οὗτος ἥμαρτεν οὔτε οἱ γονεῖς
αὐτοῦ· ἀλλ' ἵνα φανερωθῇ τὰ ἔργα τοῦ Θεοῦ ἐν
4 αὐτῷ. ἐμὲ δεῖ ἐργάζεσθαι τὰ ἔργα τοῦ πέμ-
ψαντός με ἕως ἡμέρα ἐστίν· ἔρχεται νὺξ, ὅτε
5 οὐδεὶς δύναται ἐργάζεσθαι. [u]ὅταν ἐν τῷ κόσμῳ — u 1. 5, 9. et 8. 12. et 12. 35, 46.
6 ὦ, φῶς εἰμι τοῦ κόσμου." Ταῦτα εἰπὼν ἔπτυσε
χαμαὶ καὶ ἐποίησε πηλὸν ἐκ τοῦ πτύσματος, καὶ
ἐπέχρισε τὸν πηλὸν ἐπὶ τοὺς ὀφθαλμοὺς τοῦ
7 τυφλοῦ, καὶ εἶπεν αὐτῷ, "Ὕπαγε νίψαι εἰς τὴν
κολυμβήθραν τοῦ Σιλωάμ·" ὃ ἑρμηνεύεται ἀπε-
σταλμένος. ἀπῆλθεν οὖν καὶ ἐνίψατο, καὶ ἦλθε
βλέπων.

8 Οἱ οὖν γείτονες καὶ οἱ θεωροῦντες αὐτὸν τὸ
πρότερον ὅτι τυφλὸς ἦν, ἔλεγον, "Οὐχ οὗτός
9 ἐστιν ὁ καθήμενος καὶ προσαιτῶν;" Ἄλλοι ἔλε-
γον, "Ὅτι οὗτός ἐστιν·" ἄλλοι δὲ, "Ὅτι ὅμοιος

αὐτῷ ἐστιν." Ἐκεῖνος ἔλεγεν, "Ὅτι ἐγώ εἰμι."
Ἔλεγον οὖν αὐτῷ, "Πῶς ἀνεῴχθησάν σου οἱ 10
ὀφθαλμοί;" Ἀπεκρίθη ἐκεῖνος καὶ εἶπεν, "Ἄν- 11
θρωπος λεγόμενος Ἰησοῦς πηλὸν ἐποίησε καὶ
ἐπέχρισέ μου τοὺς ὀφθαλμοὺς, καὶ εἶπέ μοι,
Ὕπαγε εἰς τὴν κολυμβήθραν τοῦ Σιλωὰμ καὶ
νίψαι. ἀπελθὼν δὲ καὶ νιψάμενος ἀνέβλεψα."
Εἶπον οὖν αὐτῷ, "Ποῦ ἐστιν ἐκεῖνος;" Λέγει, 12
"Οὐκ οἶδα."

Ἄγουσιν αὐτὸν πρὸς τοὺς Φαρισαίους, τόν 13
ποτε τυφλόν· ἦν δὲ σάββατον ὅτε τὸν πηλὸν 14
ἐποίησεν ὁ Ἰησοῦς καὶ ἀνέῳξεν αὐτοῦ τοὺς ὀφθαλ-
μούς. πάλιν οὖν ἠρώτων αὐτὸν καὶ οἱ Φαρισαῖοι, 15
πῶς ἀνέβλεψεν. ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς, "Πηλὸν
ἐπέθηκεν ἐπὶ τοὺς ὀφθαλμούς μου, καὶ ἐνιψάμην,
καὶ βλέπω." Ἔλεγον οὖν ἐκ τῶν Φαρισαίων 16
τινὲς, "Οὗτος ὁ ἄνθρωπος οὐκ ἔστι παρὰ τοῦ
Θεοῦ, ὅτι τὸ σάββατον οὐ τηρεῖ." Ἄλλοι ἔλε-
γον, "Πῶς δύναται ἄνθρωπος ἁμαρτωλὸς τοιαῦτα
σημεῖα ποιεῖν;" Καὶ σχίσμα ἦν ἐν αὐτοῖς. Λέ- 17
γουσι τῷ τυφλῷ πάλιν, "Σὺ τί λέγεις περὶ
αὐτοῦ, ὅτι ἤνοιξέ σου τοὺς ὀφθαλμούς;" Ὁ δὲ
εἶπεν, "Ὅτι προφήτης ἐστίν." Οὐκ ἐπίστευσαν 18
οὖν οἱ Ἰουδαῖοι περὶ αὐτοῦ, ὅτι τυφλὸς ἦν καὶ
ἀνέβλεψεν, ἕως ὅτου ἐφώνησαν τοὺς γονεῖς αὐτοῦ
τοῦ ἀναβλέψαντος καὶ ἠρώτησαν αὐτοὺς λέγοντες, 19
"Οὗτός ἐστιν ὁ υἱὸς ὑμῶν, ὃν ὑμεῖς λέγετε ὅτι
τυφλὸς ἐγεννήθη; πῶς οὖν ἄρτι βλέπει;" Ἀπ- 20
εκρίθησαν αὐτοῖς οἱ γονεῖς αὐτοῦ καὶ εἶπον,
"Οἴδαμεν ὅτι οὗτός ἐστιν ὁ υἱὸς ἡμῶν, καὶ ὅτι
τυφλὸς ἐγεννήθη· πῶς δὲ νῦν βλέπει οὐκ οἴδαμεν· 21

ἢ τίς ἤνοιξεν αὐτοῦ τοὺς ὀφθαλμοὺς ἡμεῖς οὐκ
οἴδαμεν· αὐτὸς ἡλικίαν ἔχει· αὐτὸν ἐρωτήσατε,
22 αὐτὸς περὶ αὐτοῦ λαλήσει." [x] Ταῦτα εἶπον οἱ x 12. 42.
γονεῖς αὐτοῦ, ὅτι ἐφοβοῦντο τοὺς Ἰουδαίους· ἤδη
γὰρ συνετέθειντο οἱ Ἰουδαῖοι ἵνα, ἐάν τις αὐτὸν
23 ὁμολογήσῃ Χριστὸν, ἀποσυνάγωγος γένηται. διὰ
τοῦτο οἱ γονεῖς αὐτοῦ εἶπον "Ὅτι ἡλικίαν ἔχει,
24 αὐτὸν ἐρωτήσατε." Ἐφώνησαν οὖν ἐκ δευτέρου
τὸν ἄνθρωπον ὃς ἦν τυφλὸς, καὶ εἶπον αὐτῷ,
"Δὸς δόξαν τῷ Θεῷ· ἡμεῖς οἴδαμεν ὅτι ὁ ἄν-
25 θρωπος οὗτος ἁμαρτωλός ἐστιν." Ἀπεκρίθη οὖν
ἐκεῖνος καὶ εἶπεν, "Εἰ ἁμαρτωλός ἐστιν οὐκ οἶδα·
26 ἓν οἶδα, ὅτι τυφλὸς ὢν ἄρτι βλέπω." Εἶπον δὲ
αὐτῷ πάλιν, "Τί ἐποίησέ σοι; πῶς ἤνοιξέ σου
27 τοὺς ὀφθαλμούς;" Ἀπεκρίθη αὐτοῖς, "Εἶπον
ὑμῖν ἤδη, καὶ οὐκ ἠκούσατε· τί πάλιν θέλετε
ἀκούειν; μὴ καὶ ὑμεῖς θέλετε αὐτοῦ μαθηταὶ
28 γενέσθαι;" Ἐλοιδόρησαν οὖν αὐτὸν καὶ εἶπον,
"Σὺ εἶ μαθητὴς ἐκείνου· ἡμεῖς δὲ τοῦ Μωσέως
29 ἐσμὲν μαθηταί. [y] ἡμεῖς οἴδαμεν ὅτι Μωσῇ λελά- y 8. 14.
ληκεν ὁ Θεὸς, τοῦτον δὲ οὐκ οἴδαμεν πόθεν
30 ἐστίν." Ἀπεκρίθη ὁ ἄνθρωπος καὶ εἶπεν αὐτοῖς,
"Ἐν γὰρ τούτῳ θαυμαστόν ἐστιν, ὅτι ὑμεῖς οὐκ
οἴδατε πόθεν ἐστὶ, καὶ ἀνέῳξέ μου τοὺς ὀφθαλ-
31 μούς. [z] οἴδαμεν δὲ ὅτι ἁμαρτωλῶν ὁ Θεὸς οὐκ z Prov. 15. 29. et 28. 9. Esa. 1. 15.
ἀκούει· ἀλλ' ἐάν τις θεοσεβὴς ᾖ καὶ τὸ θέλημα
32 αὐτοῦ ποιῇ, τούτου ἀκούει. ἐκ τοῦ αἰῶνος οὐκ
ἠκούσθη ὅτι ἤνοιξέ τις ὀφθαλμοὺς τυφλοῦ γεγεν-
33 νημένου. εἰ μὴ ἦν οὗτος παρὰ Θεοῦ, οὐκ ἠδύνατο
34 ποιεῖν οὐδέν." Ἀπεκρίθησαν καὶ εἶπον αὐτῷ,
"Ἐν ἁμαρτίαις σὺ ἐγεννήθης ὅλος, καὶ σὺ

διδάσκεις ἡμᾶς;" καὶ ἐξέβαλον αὐτὸν ἔξω.
Ἤκουσεν ὁ Ἰησοῦς ὅτι ἐξέβαλον αὐτὸν ἔξω· καὶ 35
εὑρὼν αὐτὸν εἶπεν αὐτῷ, "Σὺ πιστεύεις εἰς τὸν
υἱὸν τοῦ Θεοῦ;" Ἀπεκρίθη ἐκεῖνος καὶ εἶπε, 36
"Τίς ἐστι, κύριε, ἵνα πιστεύσω εἰς αὐτόν;" Εἶπε 37
δὲ αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς, "Καὶ ἑώρακας αὐτὸν, καὶ ὁ
λαλῶν μετὰ σοῦ ἐκεῖνός ἐστιν." Ὁ δὲ ἔφη, 38
a 3. 19. et 12. 47. "Πιστεύω, κύριε·" καὶ προσεκύνησεν αὐτῷ. [a] καὶ 39
εἶπεν ὁ Ἰησοῦς, "Εἰς κρῖμα ἐγὼ εἰς τὸν κόσμον
τοῦτον ἦλθον, ἵνα οἱ μὴ βλέποντες βλέπωσι καὶ
οἱ βλέποντες τυφλοὶ γένωνται." Καὶ ἤκουσαν ἐκ 40
τῶν Φαρισαίων ταῦτα οἱ ὄντες μετ' αὐτοῦ, καὶ
εἶπον αὐτῷ, "Μὴ καὶ ἡμεῖς τυφλοί ἐσμεν;"
b 15. 22. [b] Εἶπεν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς, "Εἰ τυφλοὶ ἦτε, οὐκ 41
ἂν εἴχετε ἁμαρτίαν· νῦν δὲ λέγετε, Ὅτι βλέπομεν·
ἡ οὖν ἁμαρτία ὑμῶν μένει.

"ἈΜῊΝ ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὁ μὴ εἰσερχόμενος 10
διὰ τῆς θύρας εἰς τὴν αὐλὴν τῶν προβάτων, ἀλλὰ
ἀναβαίνων ἀλλαχόθεν, ἐκεῖνος κλέπτης ἐστὶ καὶ
λῃστής· ὁ δὲ εἰσερχόμενος διὰ τῆς θύρας ποι- 2
μήν ἐστι τῶν προβάτων. τούτῳ ὁ θυρωρὸς ἀνοί- 3
γει, καὶ τὰ πρόβατα τῆς φωνῆς αὐτοῦ ἀκούει, καὶ
τὰ ἴδια πρόβατα καλεῖ κατ' ὄνομα καὶ ἐξάγει
αὐτά. καὶ ὅταν τὰ ἴδια πρόβατα ἐκβάλῃ, ἔμ- 4
προσθεν αὐτῶν πορεύεται, καὶ τὰ πρόβατα αὐτῷ
ἀκολουθεῖ, ὅτι οἴδασι τὴν φωνὴν αὐτοῦ. ἀλλο- 5
τρίῳ δὲ οὐ μὴ ἀκολουθήσωσιν, ἀλλὰ φεύξονται
ἀπ' αὐτοῦ, ὅτι οὐκ οἴδασι τῶν ἀλλοτρίων τὴν
φωνήν." Ταύτην τὴν παροιμίαν εἶπεν αὐτοῖς ὁ 6
Ἰησοῦς· ἐκεῖνοι δὲ οὐκ ἔγνωσαν τίνα ἦν ἃ ἐλάλει
αὐτοῖς.

7 Εἶπεν οὖν πάλιν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς, "Ἀμὴν ἀμὴν
λέγω ὑμῖν ὅτι ἐγώ εἰμι ἡ θύρα τῶν προβάτων.
8 πάντες ὅσοι πρὸ ἐμοῦ ἦλθον, κλέπται εἰσὶ καὶ λη-
9 σταί· ἀλλ' οὐκ ἤκουσαν αὐτῶν τὰ πρόβατα. ἐγώ
εἰμι ἡ θύρα· δι' ἐμοῦ ἐάν τις εἰσέλθῃ, σωθή-
σεται, καὶ εἰσελεύσεται καὶ ἐξελεύσεται καὶ νομὴν
10 εὑρήσει. ὁ κλέπτης οὐκ ἔρχεται εἰ μὴ ἵνα κλέψῃ
καὶ θύσῃ καὶ ἀπολέσῃ· ἐγὼ ἦλθον ἵνα ζωὴν
11 ἔχωσι, καὶ περισσὸν ἔχωσιν. [c] Ἐγώ εἰμι ὁ c Esa. 40. 11. Ezech. 34. 23. et 37. 24.
ποιμὴν ὁ καλός· ὁ ποιμὴν ὁ καλὸς τὴν ψυχὴν
12 αὐτοῦ τίθησιν ὑπὲρ τῶν προβάτων. ὁ μισθωτὸς
δὲ καὶ οὐκ ὢν ποιμήν, οὗ οὐκ εἰσὶ τὰ πρόβατα
ἴδια, θεωρεῖ τὸν λύκον ἐρχόμενον, καὶ ἀφίησι τὰ
πρόβατα καὶ φεύγει· καὶ ὁ λύκος ἁρπάζει αὐτὰ
13 καὶ σκορπίζει τὰ πρόβατα. ὁ δὲ μισθωτὸς
φεύγει, ὅτι μισθωτός ἐστι καὶ οὐ μέλει αὐτῷ
14 περὶ τῶν προβάτων. ἐγώ εἰμι ὁ ποιμὴν ὁ καλός·
καὶ γινώσκω τὰ ἐμὰ καὶ γινώσκομαι ὑπὸ τῶν
ζ/γ 15 ἐμῶν, καθὼς γινώσκει με ὁ πατὴρ κἀγὼ γινώσκω
ζα/δ τὸν πατέρα· καὶ τὴν ψυχήν μου τίθημι ὑπὲρ τῶν
ζβ/ι 16 προβάτων. [d] καὶ ἄλλα πρόβατα ἔχω, ἃ οὐκ ἔστιν d Ezech. 37. 22.
ἐκ τῆς αὐλῆς ταύτης· κἀκεῖνά με δεῖ ἀγαγεῖν, καὶ
τῆς φωνῆς μου ἀκούσουσι, καὶ γενήσεται μία
17 ποίμνη, εἷς ποιμήν. διὰ τοῦτο ὁ πατήρ με ἀγαπᾷ,
ὅτι ἐγὼ τίθημι τὴν ψυχήν μου, ἵνα πάλιν λάβω
18 αὐτήν. οὐδεὶς αἴρει αὐτὴν ἀπ' ἐμοῦ, ἀλλ' ἐγὼ
τίθημι αὐτὴν ἀπ' ἐμαυτοῦ. ἐξουσίαν ἔχω θεῖναι
αὐτήν, καὶ ἐξουσίαν ἔχω πάλιν λαβεῖν αὐτήν.
ταύτην τὴν ἐντολὴν ἔλαβον παρὰ τοῦ πατρός
19 μου." Σχίσμα οὖν πάλιν ἐγένετο ἐν τοῖς Ἰου- e 7. 20. et 8. 48, 52.
20 δαίοις διὰ τοὺς λόγους τούτους. [e] ἔλεγον δὲ

πολλοὶ ἐξ αὐτῶν, "Δαιμόνιον ἔχει καὶ μαίνεται·
τί αὐτοῦ ἀκούετε;" Ἄλλοι ἔλεγον, "Ταῦτα τὰ 21
ῥήματα οὐκ ἔστι δαιμονιζομένου· μὴ δαιμόνιον
δύναται τυφλῶν ὀφθαλμοὺς ἀνοίγειν;"
[f] ἘΓΕ'ΝΕΤΟ δὲ τὰ ἐγκαίνια ἐν τοῖς Ἱεροσο- 22
λύμοις, καὶ χειμὼν ἦν· καὶ περιεπάτει ὁ Ἰησοῦς 23
ἐν τῷ ἱερῷ ἐν τῇ στοᾷ τοῦ Σολομῶντος. ἐκύκλω- 24
σαν οὖν αὐτὸν οἱ Ἰουδαῖοι, καὶ ἔλεγον αὐτῷ,
"Ἕως πότε τὴν ψυχὴν ἡμῶν αἴρεις; εἰ σὺ εἶ ὁ
Χριστὸς, εἰπὲ ἡμῖν παρρησίᾳ." [g] Ἀπεκρίθη αὐ- 25
τοῖς ὁ Ἰησοῦς, "Εἶπον ὑμῖν, καὶ οὐ πιστεύετε.
τὰ ἔργα ἃ ἐγὼ ποιῶ ἐν τῷ ὀνόματι τοῦ πατρός
μου, ταῦτα μαρτυρεῖ περὶ ἐμοῦ· [h] ἀλλ' ὑμεῖς οὐ 26
πιστεύετε· οὐ γάρ ἐστε ἐκ τῶν προβάτων τῶν
ἐμῶν, καθὼς εἶπον ὑμῖν. τὰ πρόβατα τὰ ἐμὰ τῆς 27
φωνῆς μου ἀκούει, κἀγὼ γινώσκω αὐτά· καὶ
ἀκολουθοῦσί μοι, κἀγὼ ζωὴν αἰώνιον δίδωμι αὐ- 28
τοῖς, καὶ οὐ μὴ ἀπόλωνται εἰς τὸν αἰῶνα, καὶ οὐχ
ἁρπάσει τις αὐτὰ ἐκ τῆς χειρός μου. [i] ὁ πατήρ 29
μου ὃς δέδωκέ μοι μείζων πάντων ἐστὶ, καὶ
οὐδεὶς δύναται ἁρπάζειν ἐκ τῆς χειρὸς τοῦ πα-
τρός μου. [k] ἐγὼ καὶ ὁ πατὴρ ἕν ἐσμεν." 30
[l] Ἐβάστασαν οὖν πάλιν λίθους οἱ Ἰουδαῖοι, ἵνα 31
λιθάσωσιν αὐτόν. ἀπεκρίθη αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς, 32
"Πολλὰ καλὰ ἔργα ἔδειξα ὑμῖν ἐκ τοῦ πατρός
μου· διὰ ποῖον αὐτῶν ἔργον λιθάζετέ με;"
Ἀπεκρίθησαν αὐτῷ οἱ Ἰουδαῖοι λέγοντες, "Περὶ 33
καλοῦ ἔργου οὐ λιθάζομέν σε, ἀλλὰ περὶ βλασ-
φημίας, καὶ ὅτι σὺ ἄνθρωπος ὢν ποιεῖς σεαυτὸν
Θεόν." Ἀπεκρίθη αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς, "Οὐκ ἔστι 34
γεγραμμένον ἐν τῷ νόμῳ ὑμῶν, '[m] Ἐγὼ εἶπα,

f 1 Macc. 4. 59.
g ver. 38. et 5. 36.
h 8. 19.
i 14. 28.
k 17. 11, 22.
l 8. 59.
m Psal. 82. 6.

35 θεοί ἐστε;' Εἰ ἐκείνους εἶπε θεοὺς, πρὸς οὓς ὁ
λόγος τοῦ Θεοῦ ἐγένετο, καὶ οὐ δύναται λυθῆναι
36 ἡ γραφὴ, ὃν ὁ πατὴρ ἡγίασε καὶ ἀπέστειλεν εἰς
τὸν κόσμον ὑμεῖς λέγετε Ὅτι βλασφημεῖς, ὅτι
37 εἶπον, Υἱὸς τοῦ Θεοῦ εἰμι; εἰ οὐ ποιῶ τὰ ἔργα
38 τοῦ πατρός μου, μὴ πιστεύετέ μοι· [n] εἰ δὲ ποιῶ, n 14. 10, 11. et 17. 21, 22.
κἂν ἐμοὶ μὴ πιστεύητε, τοῖς ἔργοις πιστεύσατε·
ἵνα γνῶτε καὶ πιστεύσητε ὅτι ἐν ἐμοὶ ὁ πατὴρ
39 κἀγὼ ἐν αὐτῷ." Ἐζήτουν οὖν πάλιν αὐτὸν πιάσαι·
καὶ ἐξῆλθεν ἐκ τῆς χειρὸς αὐτῶν.
ζγ δ 40 ΚΑΙ᾿ ἀπῆλθε πάλιν πέραν τοῦ Ἰορδάνου εἰς
τὸν τόπον ὅπου ἦν Ἰωάννης τὸ πρῶτον βαπτίζων,
ζδ ι 41 καὶ ἔμεινεν ἐκεῖ. καὶ πολλοὶ ἦλθον πρὸς αὐτὸν,
καὶ ἔλεγον, "Ὅτι Ἰωάννης μὲν σημεῖον ἐποίησεν
οὐδέν· πάντα δὲ ὅσα εἶπεν Ἰωάννης περὶ τούτου
42 ἀληθῆ ἦν." Καὶ ἐπίστευσαν πολλοὶ ἐκεῖ εἰς
αὐτόν.

ΙΑ' 11 Ἦν δέ τις ἀσθενῶν Λάζαρος ἀπὸ Βηθανίας, ἐκ
τῆς κώμης Μαρίας καὶ Μάρθας τῆς ἀδελφῆς
2 αὐτῆς. [o] ἦν δὲ Μαρία ἡ ἀλείψασα τὸν Κύριον o 12. 3. Matt. 26. 7. Marc. 14. 3.
μύρῳ καὶ ἐκμάξασα τοὺς πόδας αὐτοῦ ταῖς θριξὶν
3 αὐτῆς, ἧς ὁ ἀδελφὸς Λάζαρος ἠσθένει. ἀπέστει-
λαν οὖν αἱ ἀδελφαὶ πρὸς αὐτὸν λέγουσαι, "Κύριε,
4 ἴδε ὃν φιλεῖς ἀσθενεῖ." ἀκούσας δὲ ὁ Ἰησοῦς
εἶπεν, "Αὕτη ἡ ἀσθένεια οὐκ ἔστι πρὸς θάνατον,
ἀλλ' ὑπὲρ τῆς δόξης τοῦ Θεοῦ, ἵνα δοξασθῇ ὁ
5 υἱὸς τοῦ Θεοῦ δι' αὐτῆς." Ἠγάπα δὲ ὁ Ἰησοῦς
τὴν Μάρθαν καὶ τὴν ἀδελφὴν αὐτῆς καὶ τὸν
6 Λάζαρον. ὡς οὖν ἤκουσεν ὅτι ἀσθενεῖ, τότε μὲν
7 ἔμεινεν ἐν ᾧ ἦν τόπῳ δύο ἡμέρας· ἔπειτα μετὰ
τοῦτο λέγει τοῖς μαθηταῖς, "Ἄγωμεν εἰς τὴν

Ἰουδαίαν πάλιν." Λέγουσιν αὐτῷ οἱ μαθηταί, 8
"Ῥαββί, νῦν ἐζήτουν σε λιθάσαι οἱ Ἰουδαῖοι,
καὶ πάλιν ὑπάγεις ἐκεῖ;" Ἀπεκρίθη ὁ Ἰησοῦς, 9
"Οὐχὶ δώδεκά εἰσιν ὧραι τῆς ἡμέρας; ἐάν τις
περιπατῇ ἐν τῇ ἡμέρᾳ, οὐ προσκόπτει, ὅτι τὸ
φῶς τοῦ κόσμου τούτου βλέπει· ἐὰν δέ τις περι- 10
πατῇ ἐν τῇ νυκτί, προσκόπτει, ὅτι τὸ φῶς οὐκ
ἔστιν ἐν αὐτῷ." Ταῦτα εἶπε, καὶ μετὰ τοῦτο 11
λέγει αὐτοῖς, "Λάζαρος ὁ φίλος ἡμῶν κεκοί-
μηται· ἀλλὰ πορεύομαι ἵνα ἐξυπνίσω αὐτόν."
Εἶπον οὖν οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ, "Κύριε, εἰ κεκοί- 12
μηται, σωθήσεται." Εἰρήκει δὲ ὁ Ἰησοῦς περὶ 13
τοῦ θανάτου αὐτοῦ· ἐκεῖνοι δὲ ἔδοξαν ὅτι περὶ
τῆς κοιμήσεως τοῦ ὕπνου λέγει. τότε οὖν εἶπεν 14
αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς παρρησίᾳ, "Λάζαρος ἀπέθανε·
καὶ χαίρω δι' ὑμᾶς, ἵνα πιστεύσητε, ὅτι οὐκ 15
ἤμην ἐκεῖ· ἀλλ' ἄγωμεν πρὸς αὐτόν." Εἶπεν 16
οὖν Θωμᾶς ὁ λεγόμενος Δίδυμος τοῖς συμμα-
θηταῖς, "Ἄγωμεν καὶ ἡμεῖς, ἵνα ἀποθάνωμεν
μετ' αὐτοῦ."

Ἐλθὼν οὖν ὁ Ἰησοῦς εὗρεν αὐτὸν τέσσαρας 17
ἡμέρας ἤδη ἔχοντα ἐν τῷ μνημείῳ. ἦν δὲ ἡ 18
Βηθανία ἐγγὺς τῶν Ἱεροσολύμων, ὡς ἀπὸ στα-
δίων δεκαπέντε· καὶ πολλοὶ ἐκ τῶν Ἰουδαίων 19
ἐληλύθεισαν πρὸς τὰς περὶ Μάρθαν καὶ Μαρίαν,
ἵνα παραμυθήσωνται αὐτὰς περὶ τοῦ ἀδελφοῦ
αὐτῶν. ἡ οὖν Μάρθα ὡς ἤκουσεν ὅτι ὁ Ἰησοῦς 20
ἔρχεται, ὑπήντησεν αὐτῷ· Μαρία δὲ ἐν τῷ οἴκῳ
ἐκαθέζετο. εἶπεν οὖν ἡ Μάρθα πρὸς τὸν Ἰησοῦν, 21
"Κύριε, εἰ ἦς ὧδε, ὁ ἀδελφός μου οὐκ ἂν
ἐτεθνήκει. ἀλλὰ καὶ νῦν οἶδα ὅτι ὅσα ἂν αἰτήσῃ 22

23 τὸν Θεὸν δώσει σοι ὁ Θεός." Λέγει αὐτῇ ὁ
24 Ἰησοῦς, "Ἀναστήσεται ὁ ἀδελφός σου." [p] Λέγει p 5. 29.
αὐτῷ Μάρθα, "Οἶδα ὅτι ἀναστήσεται ἐν τῇ ἀνα-
25 στάσει ἐν τῇ ἐσχάτῃ ἡμέρᾳ." Εἶπεν αὐτῇ ὁ
Ἰησοῦς, "Ἐγώ εἰμι ἡ ἀνάστασις καὶ ἡ ζωή·
26 ὁ πιστεύων εἰς ἐμὲ, κἂν ἀποθάνῃ, ζήσεται· [q] καὶ q 6. 35.
πᾶς ὁ ζῶν καὶ πιστεύων εἰς ἐμὲ οὐ μὴ ἀποθάνῃ
27 εἰς τὸν αἰῶνα. πιστεύεις τοῦτο;" [r] Λέγει αὐτῷ, r 4. 42. et 6. 69. Matt. 16. 16.
"Ναὶ, κύριε, ἐγὼ πεπίστευκα ὅτι σὺ εἶ ὁ Χρι-
στὸς, ὁ υἱὸς τοῦ Θεοῦ, ὁ εἰς τὸν κόσμον ἐρχό-
28 μενος." Καὶ ταῦτα εἰποῦσα ἀπῆλθε καὶ ἐφώνησε
Μαρίαν τὴν ἀδελφὴν αὐτῆς λάθρα εἰποῦσα, "Ὁ
29 διδάσκαλος πάρεστι καὶ φωνεῖ σε." Ἐκείνη ὡς
ἤκουσεν, ἐγείρεται ταχὺ καὶ ἔρχεται πρὸς αὐτόν.
30 οὔπω δὲ ἐληλύθει ὁ Ἰησοῦς εἰς τὴν κώμην, ἀλλ'
ἦν ἐν τῷ τόπῳ ὅπου ὑπήντησεν αὐτῷ ἡ Μάρθα.
31 οἱ οὖν Ἰουδαῖοι οἱ ὄντες μετ' αὐτῆς ἐν τῇ οἰκίᾳ
καὶ παραμυθούμενοι αὐτὴν, ἰδόντες τὴν Μαρίαν
ὅτι ταχέως ἀνέστη καὶ ἐξῆλθεν, ἠκολούθησαν
αὐτῇ, λέγοντες "Ὅτι ὑπάγει εἰς τὸ μνημεῖον,
32 ἵνα κλαύσῃ ἐκεῖ." Ἡ οὖν Μαρία ὡς ἦλθεν ὅπου
ἦν ὁ Ἰησοῦς, ἰδοῦσα αὐτὸν ἔπεσεν εἰς τοὺς πόδας
αὐτοῦ, λέγουσα αὐτῷ, "Κύριε, εἰ ἦς ὧδε, οὐκ ἂν
33 ἀπέθανέ μου ὁ ἀδελφός." Ἰησοῦς οὖν ὡς εἶδεν
αὐτὴν κλαίουσαν, καὶ τοὺς συνελθόντας αὐτῇ
Ἰουδαίους κλαίοντας, ἐνεβριμήσατο τῷ πνεύματι
34 καὶ ἐτάραξεν ἑαυτὸν, καὶ εἶπε, "Ποῦ τεθείκατε
35 αὐτόν;" Λέγουσιν αὐτῷ, "Κύριε, ἔρχου καὶ ἴδε."
36 Ἐδάκρυσεν ὁ Ἰησοῦς. ἔλεγον οὖν οἱ Ἰουδαῖοι,
37 "Ἴδε πῶς ἐφίλει αὐτόν." [s] Τινὲς δὲ ἐξ αὐτῶν s 9. 6.
εἶπον, "Οὐκ ἠδύνατο οὗτος ὁ ἀνοίξας τοὺς

ὀφθαλμοὺς τοῦ τυφλοῦ ποιῆσαι ἵνα καὶ οὗτος μὴ
ἀποθάνῃ;" Ἰησοῦς οὖν πάλιν ἐμβριμώμενος ἐν 38
ἑαυτῷ ἔρχεται εἰς τὸ μνημεῖον. ἦν δὲ σπήλαιον,
καὶ λίθος ἐπέκειτο ἐπ' αὐτῷ. λέγει ὁ Ἰησοῦς, 39
"Ἄρατε τὸν λίθον." Λέγει αὐτῷ ἡ ἀδελφὴ τοῦ
τεθνηκότος Μάρθα, "Κύριε, ἤδη ὄζει· τεταρταῖος
γάρ ἐστι." Λέγει αὐτῇ ὁ Ἰησοῦς, "Οὐκ εἶπόν 40
σοι ὅτι ἐὰν πιστεύσῃς, ὄψει τὴν δόξαν τοῦ
Θεοῦ;" Ἦραν οὖν τὸν λίθον, οὗ ἦν ὁ τεθνηκὼς 41
κείμενος. Ὁ δὲ Ἰησοῦς ἦρε τοὺς ὀφθαλμοὺς
ἄνω καὶ εἶπε, "Πάτερ, εὐχαριστῶ σοι ὅτι ἤκου-
σάς μου. ἐγὼ δὲ ᾔδειν ὅτι πάντοτέ μου ἀκούεις· 42
ἀλλὰ διὰ τὸν ὄχλον τὸν περιεστῶτα εἶπον, ἵνα
πιστεύσωσιν ὅτι σύ με ἀπέστειλας." Καὶ ταῦτα 43
εἰπὼν φωνῇ μεγάλῃ ἐκραύγασε, "Λάζαρε, δεῦρο
ἔξω." Καὶ ἐξῆλθεν ὁ τεθνηκὼς δεδεμένος τοὺς 44
πόδας καὶ τὰς χεῖρας κειρίαις, καὶ ἡ ὄψις αὐτοῦ
σουδαρίῳ περιεδέδετο. λέγει αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς,
"Λύσατε αὐτὸν καὶ ἄφετε ὑπάγειν."

Πολλοὶ οὖν ἐκ τῶν Ἰουδαίων, οἱ ἐλθόντες 45
πρὸς τὴν Μαρίαν καὶ θεασάμενοι ἃ ἐποίησεν ὁ
Ἰησοῦς, ἐπίστευσαν εἰς αὐτόν. τινὲς δὲ ἐξ αὐ- 46
τῶν ἀπῆλθον πρὸς τοὺς Φαρισαίους καὶ εἶπον
αὐτοῖς ἃ ἐποίησεν ὁ Ἰησοῦς. [t] συνήγαγον οὖν 47
οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ Φαρισαῖοι συνέδριον, καὶ ἔλε-
γον, "Τί ποιοῦμεν; ὅτι οὗτος ὁ ἄνθρωπος πολλὰ
σημεῖα ποιεῖ. ἐὰν ἀφῶμεν αὐτὸν οὕτω, πάντες 48
πιστεύσουσιν εἰς αὐτὸν, καὶ ἐλεύσονται οἱ Ῥω-
μαῖοι καὶ ἀροῦσιν ἡμῶν καὶ τὸν τόπον καὶ τὸ
ἔθνος." Εἷς δέ τις ἐξ αὐτῶν Καϊάφας, ἀρχιερεὺς 49
ὢν τοῦ ἐνιαυτοῦ ἐκείνου, εἶπεν αὐτοῖς, "Ὑμεῖς

t Matt. 26. 3. Marc. 14. 1. Luc. 22. 2.

50 οὐκ οἴδατε οὐδὲν, [u] οὐδὲ διαλογίζεσθε ὅτι συμ- u 18. 14.
φέρει ἡμῖν ἵνα εἷς ἄνθρωπος ἀποθάνῃ ὑπὲρ τοῦ
51 λαοῦ, καὶ μὴ ὅλον τὸ ἔθνος ἀπόληται." Τοῦτο
δὲ ἀφ' ἑαυτοῦ οὐκ εἶπεν, ἀλλὰ ἀρχιερεὺς ὢν τοῦ
ἐνιαυτοῦ ἐκείνου προεφήτευσεν ὅτι ἔμελλεν ὁ Ἰη-
52 σοῦς ἀποθνήσκειν ὑπὲρ τοῦ ἔθνους, καὶ οὐχ ὑπὲρ
τοῦ ἔθνους μόνον, ἀλλ' ἵνα καὶ τὰ τέκνα τοῦ Θεοῦ
ρϟε/δ 53 τὰ διεσκορπισμένα συναγάγῃ εἰς ἕν. ἀπ' ἐκείνης
οὖν τῆς ἡμέρας συνεβουλεύσαντο ἵνα ἀποκτείνω-
54 σιν αὐτόν. Ἰησοῦς οὖν οὐκ ἔτι παρρησίᾳ περι-
επάτει ἐν τοῖς Ἰουδαίοις, ἀλλὰ ἀπῆλθεν ἐκεῖθεν
εἰς τὴν χώραν ἐγγὺς τῆς ἐρήμου, εἰς Ἐφραῒμ
λεγομένην πόλιν, κἀκεῖ διέτριβε μετὰ τῶν μαθη-
ρϟϛ/α 55 τῶν αὐτοῦ. ἦν δὲ ἐγγὺς τὸ πάσχα τῶν Ἰου-
ρϟζ/ι δαίων· καὶ ἀνέβησαν πολλοὶ εἰς Ἱεροσόλυμα ἐκ
τῆς χώρας πρὸ τοῦ πάσχα, ἵνα ἁγνίσωσιν ἑαυ-
56 τούς. ἐζήτουν οὖν τὸν Ἰησοῦν, καὶ ἔλεγον μετ'
ἀλλήλων ἐν τῷ ἱερῷ ἑστηκότες, "Τί δοκεῖ ὑμῖν,
57 ὅτι οὐ μὴ ἔλθῃ εἰς τὴν ἑορτήν;" Δεδώκεισαν δὲ
καὶ οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ Φαρισαῖοι ἐντολὴν ἵνα,
ἐάν τις γνῷ ποῦ ἐστι, μηνύσῃ, ὅπως πιάσωσιν
αὐτόν.

12 [x] Ὁ ΟΥ͂Ν Ἰησοῦς πρὸ ἓξ ἡμερῶν τοῦ πάσχα x Matt. 26. 6. Marc. 14. 3.
ἦλθεν εἰς Βηθανίαν, ὅπου ἦν Λάζαρος ὁ τεθνηκὼς,
ρϟη/α 2 ὃν ἤγειρεν ἐκ νεκρῶν. ἐποίησαν οὖν αὐτῷ δεῖπνον
ἐκεῖ, καὶ ἡ Μάρθα διηκόνει· ὁ δὲ Λάζαρος εἷς
ΙΒ' 3 ἦν τῶν συνανακειμένων αὐτῷ. [y] Ἡ οὖν Μαρία y 11. 2.
λαβοῦσα λίτραν μύρου νάρδου πιστικῆς πολυ-
τίμου ἤλειψε τοὺς πόδας τοῦ Ἰησοῦ, καὶ ἐξέμαξε
ταῖς θριξὶν αὐτῆς τοὺς πόδας αὐτοῦ· ἡ δὲ οἰκία
ΙΓ' 4 ἐπληρώθη ἐκ τῆς ὀσμῆς τοῦ μύρου. λέγει οὖν

εἷς ἐκ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ, Ἰούδας Σίμωνος Ἰσκα-
ριώτης ὁ μέλλων αὐτὸν παραδιδόναι, “Διατί τοῦτο 5
τὸ μύρον οὐκ ἐπράθη τριακοσίων δηναρίων καὶ
z 13. 29. — ἐδόθη πτωχοῖς;” [z] Εἶπε δὲ τοῦτο, οὐχ ὅτι περὶ 6
τῶν πτωχῶν ἔμελεν αὐτῷ, ἀλλ᾽ ὅτι κλέπτης ἦν,
καὶ τὸ γλωσσόκομον εἶχε καὶ τὰ βαλλόμενα
ἐβάσταζεν. εἶπεν οὖν ὁ Ἰησοῦς, “Ἄφες αὐτήν· 7
εἰς τὴν ἡμέραν τοῦ ἐνταφιασμοῦ μου τετήρηκεν
a Deut. 15. 11. Matt. 26. 11. Marc. 14. 7. — αὐτό. [a] τοὺς πτωχοὺς γὰρ πάντοτε ἔχετε μεθ᾽ 8
ἑαυτῶν, ἐμὲ δὲ οὐ πάντοτε ἔχετε.”

Ἔγνω οὖν ὄχλος πολὺς ἐκ τῶν Ἰουδαίων ὅτι 9 — ζθ/ι
ἐκεῖ ἐστι· καὶ ἦλθον οὐ διὰ τὸν Ἰησοῦν μόνον,
ἀλλ᾽ ἵνα καὶ τὸν Λάζαρον ἴδωσιν, ὃν ἤγειρεν ἐκ
νεκρῶν. ἐβουλεύσαντο δὲ οἱ ἀρχιερεῖς ἵνα καὶ 10
τὸν Λάζαρον ἀποκτείνωσιν· ὅτι πολλοὶ δι᾽ αὐτὸν 11
ὑπῆγον τῶν Ἰουδαίων καὶ ἐπίστευον εἰς τὸν
Ἰησοῦν.

b Matt. 21. 8. Marc. 11. 7. Luc. 19. 35. — [b] Τῇ ἐπαύριον ὄχλος πολὺς ὁ ἐλθὼν εἰς τὴν 12 — ρ/α
ἑορτὴν, ἀκούσαντες ὅτι ἔρχεται ὁ Ἰησοῦς εἰς
c Psal. 118. 25, 26. — Ἱεροσόλυμα, [c] ἔλαβον τὰ βαΐα τῶν φοινίκων 13
καὶ ἐξῆλθον εἰς ὑπάντησιν αὐτῷ, καὶ ἔκραζον,
“Ὡσαννά· εὐλογημένος ὁ ἐρχόμενος ἐν ὀνόματι
Κυρίου, ὁ βασιλεὺς τοῦ Ἰσραήλ.” Εὑρὼν δὲ 14 — ΙΔʹ
ὁ Ἰησοῦς ὀνάριον ἐκάθισεν ἐπ᾽ αὐτὸ, καθώς ἐστι — ρα/δ
d Zach. 9. 9. — γεγραμμένον, ‘[d] Μὴ φοβοῦ, θύγατερ Σιών· ἰδοὺ 15
ὁ βασιλεύς σου ἔρχεται καθήμενος ἐπὶ πῶλον
ὄνου.’ ταῦτα δὲ οὐκ ἔγνωσαν οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ 16 — ρβ/ι
τὸ πρῶτον· ἀλλ᾽ ὅτε ἐδοξάσθη ὁ Ἰησοῦς, τότε
ἐμνήσθησαν ὅτι ταῦτα ἦν ἐπ᾽ αὐτῷ γεγραμ-
μένα, καὶ ταῦτα ἐποίησαν αὐτῷ. ἐμαρτύρει οὖν 17
ὁ ὄχλος ὁ ὢν μετ᾽ αὐτοῦ ὅτε τὸν Λάζαρον

ἐφώνησεν ἐκ τοῦ μνημείου καὶ ἤγειρεν αὐτὸν ἐκ
18 νεκρῶν· διὰ τοῦτο καὶ ὑπήντησεν αὐτῷ ὁ ὄχλος,
ὅτι ἤκουσε τοῦτο αὐτὸν πεποιηκέναι τὸ σημεῖον.
19 οἱ οὖν Φαρισαῖοι εἶπον πρὸς ἑαυτούς, "Θεωρεῖτε
ὅτι οὐκ ὠφελεῖτε οὐδέν; ἴδε ὁ κόσμος ὀπίσω
αὐτοῦ ἀπῆλθεν."

ΙΕ′ 20 Ἦσαν δέ τινες Ἕλληνες ἐκ τῶν ἀναβαινόντων
21 ἵνα προσκυνήσωσιν ἐν τῇ ἑορτῇ· οὗτοι οὖν προσ-
ῆλθον Φιλίππῳ τῷ ἀπὸ Βηθσαϊδὰ τῆς Γαλιλαίας,
καὶ ἠρώτων αὐτὸν λέγοντες, "Κύριε, θέλομεν
22 τὸν Ἰησοῦν ἰδεῖν." Ἔρχεται Φίλιππος καὶ λέγει
τῷ Ἀνδρέᾳ, καὶ πάλιν Ἀνδρέας καὶ Φίλιππος
ργ/δ 23 λέγουσι τῷ Ἰησοῦ. ὁ δὲ Ἰησοῦς ἀπεκρίνατο
αὐτοῖς λέγων, "Ἐλήλυθεν ἡ ὥρα ἵνα δοξασθῇ
ρδ/ι 24 ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου. ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ἐὰν
μὴ ὁ κόκκος τοῦ σίτου πεσὼν εἰς τὴν γῆν ἀπο-
θάνῃ, αὐτὸς μόνος μένει· ἐὰν δὲ ἀποθάνῃ, πολὺν
ρε/γ 25 καρπὸν φέρει. [e] ὁ φιλῶν τὴν ψυχὴν αὐτοῦ
ἀπολέσει αὐτήν· καὶ ὁ μισῶν τὴν ψυχὴν αὐτοῦ
ἐν τῷ κόσμῳ τούτῳ εἰς ζωὴν αἰώνιον φυλάξει
ρϛ/ι 26 αὐτήν. [f] ἐὰν ἐμοὶ διακονῇ τις, ἐμοὶ ἀκολουθείτω·
καὶ ὅπου εἰμὶ ἐγώ, ἐκεῖ καὶ ὁ διάκονος ὁ ἐμὸς
ἔσται· καὶ ἐάν τις ἐμοὶ διακονῇ, τιμήσει αὐτὸν
ὁ πατήρ.

ρζ/δ 27 "Νῦν ἡ ψυχή μου τετάρακται· καὶ τί εἴπω;
ρη/ι πάτερ, σῶσόν με ἐκ τῆς ὥρας ταύτης· ἀλλὰ
28 διὰ τοῦτο ἦλθον εἰς τὴν ὥραν ταύτην· πάτερ,
δόξασόν σου τὸ ὄνομα." Ἦλθεν οὖν φωνὴ ἐκ
τοῦ οὐρανοῦ, "Καὶ ἐδόξασα, καὶ πάλιν δοξάσω."
29 Ὁ οὖν ὄχλος ὁ ἑστὼς καὶ ἀκούσας ἔλεγε βρον-
τὴν γεγονέναι. ἄλλοι ἔλεγον, "Ἄγγελος αὐτῷ

e Matt. 10. 39. et 16. 25. Marc. 8. 35. Luc. 9. 24. et 17. 33.

f 14. 3. et 17. 24. 1 Thess. 4. 17.

λελάληκεν." Ἀπεκρίθη ὁ Ἰησοῦς καὶ εἶπεν, "Οὐ 30
δι' ἐμὲ αὕτη ἡ φωνὴ γέγονεν, ἀλλὰ δι' ὑμᾶς.
g 16. 11.
[g] νῦν κρίσις ἐστὶ τοῦ κόσμου τούτου· νῦν ὁ ἄρχων 31
h 3. 14.
τοῦ κόσμου τούτου ἐκβληθήσεται ἔξω· [h] κἀγὼ 32
ἐὰν ὑψωθῶ ἐκ τῆς γῆς, πάντας ἑλκύσω πρὸς
ἐμαυτόν." Τοῦτο δὲ ἔλεγε σημαίνων ποίῳ θανάτῳ 33
i 2 Sam. 7. 13. Psal. 89. 29, 36. et 110. 4. Esa. 9. 6, 7. Ezech. 37. 25. Dan. 2. 44. et 7. 14, 27.
ἤμελλεν ἀποθνήσκειν. [i] ἀπεκρίθη αὐτῷ ὁ ὄχλος, 34
"Ἡμεῖς ἠκούσαμεν ἐκ τοῦ νόμου ὅτι ὁ Χριστὸς
μένει εἰς τὸν αἰῶνα· καὶ πῶς σὺ λέγεις, "Ὅτι
δεῖ ὑψωθῆναι τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου; τίς ἐστιν
k 1. 9.
οὗτος ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου;" [k] Εἶπεν οὖν αὐτοῖς 35
ὁ Ἰησοῦς, "Ἔτι μικρὸν χρόνον τὸ φῶς μεθ'
ὑμῶν ἐστι. περιπατεῖτε ἕως τὸ φῶς ἔχετε, ἵνα
μὴ σκοτία ὑμᾶς καταλάβῃ· καὶ ὁ περιπατῶν ἐν
τῇ σκοτίᾳ οὐκ οἶδε ποῦ ὑπάγει. ἕως τὸ φῶς 36
ἔχετε, πιστεύετε εἰς τὸ φῶς, ἵνα υἱοὶ φωτὸς
γένησθε." Ταῦτα ἐλάλησεν ὁ Ἰησοῦς, καὶ ἀπελ-
θὼν ἐκρύβη ἀπ' αὐτῶν.

Τοσαῦτα δὲ αὐτοῦ σημεῖα πεποιηκότος ἔμ- 37
προσθεν αὐτῶν οὐκ ἐπίστευον εἰς αὐτόν· ἵνα ὁ 38
λόγος Ἡσαΐου τοῦ προφήτου πληρωθῇ, ὃν εἶπε,
l Esa. 53. 1. Rom. 10. 16.
'[l] Κύριε, τίς ἐπίστευσε τῇ ἀκοῇ ἡμῶν; καὶ ὁ
βραχίων Κυρίου τίνι ἀπεκαλύφθη;' Διὰ τοῦτο 39 ρθ/α
οὐκ ἠδύναντο πιστεύειν, ὅτι πάλιν εἶπεν Ἡσαΐας,
m Esa. 6. 9. Matt. 13. 14. Marc. 4. 12. Luc. 8. 10. Act. 28. 26. Rom. 11. 8.
'[m] Τετύφλωκεν αὐτῶν τοὺς ὀφθαλμοὺς καὶ πε- 40
πώρωκεν αὐτῶν τὴν καρδίαν, ἵνα μὴ ἴδωσι τοῖς
ὀφθαλμοῖς καὶ νοήσωσι τῇ καρδίᾳ καὶ ἐπιστρα-
φῶσι, καὶ ἰάσωμαι αὐτούς.' Ταῦτα εἶπεν Ἡσαΐας, 41 ρι/ι
ὅτε εἶδε τὴν δόξαν αὐτοῦ καὶ ἐλάλησε περὶ αὐτοῦ·
ὅμως μέντοι καὶ ἐκ τῶν ἀρχόντων πολλοὶ ἐπί- 42
στευσαν εἰς αὐτόν· ἀλλὰ διὰ τοὺς Φαρισαίους

οὐχ ὡμολόγουν, ἵνα μὴ ἀποσυνάγωγοι γένωνται.
43 [n] ἠγάπησαν γὰρ τὴν δόξαν τῶν ἀνθρώπων μᾶλλον n 5. 44.
ἤπερ τὴν δόξαν τοῦ Θεοῦ.
ρια α 44 [o] Ἰησοῦς δὲ ἔκραξε καὶ εἶπεν, "Ὁ πιστεύων o 1 Pet. 1. 21.
εἰς ἐμὲ οὐ πιστεύει εἰς ἐμέ, ἀλλ' εἰς τὸν πέμ-
45 ψαντά με· καὶ ὁ θεωρῶν ἐμὲ θεωρεῖ τὸν πέμ-
ριβ ι 46 ψαντά με. [p] ἐγὼ φῶς εἰς τὸν κόσμον ἐλήλυθα, p 1. 5, 9. et 3. 19. et 8. 12. et 9. 5.
ἵνα πᾶς ὁ πιστεύων εἰς ἐμὲ ἐν τῇ σκοτίᾳ μὴ
47 μείνῃ. [q] καὶ ἐάν τις μου ἀκούσῃ τῶν ῥημάτων q 3. 17. Marc. 16. 16.
καὶ μὴ πιστεύσῃ, ἐγὼ οὐ κρίνω αὐτόν· οὐ γὰρ
ἦλθον ἵνα κρίνω τὸν κόσμον, ἀλλ' ἵνα σώσω τὸν
48 κόσμον. ὁ ἀθετῶν ἐμὲ καὶ μὴ λαμβάνων τὰ
ῥήματά μου ἔχει τὸν κρίνοντα αὐτόν· ὁ λόγος
ὃν ἐλάλησα, ἐκεῖνος κρινεῖ αὐτὸν ἐν τῇ ἐσχάτῃ
49 ἡμέρᾳ· [r] ὅτι ἐγὼ ἐξ ἐμαυτοῦ οὐκ ἐλάλησα, ἀλλ' r 14. 10.
ὁ πέμψας με πατὴρ αὐτός μοι ἐντολὴν ἔδωκε,
50 τί εἴπω καὶ τί λαλήσω· καὶ οἶδα ὅτι ἡ ἐντολὴ
αὐτοῦ ζωὴ αἰώνιός ἐστιν. ἃ οὖν λαλῶ ἐγώ, καθὼς
εἴρηκέ μοι ὁ πατήρ, οὕτω λαλῶ."

13 [s] ΠΡΟ δὲ τῆς ἑορτῆς τοῦ πάσχα, εἰδὼς ὁ s Matt. 26. 1. Marc. 14. 1. Luc. 22. 1.
Ἰησοῦς ὅτι ἐλήλυθεν αὐτοῦ ἡ ὥρα ἵνα μεταβῇ
ἐκ τοῦ κόσμου τούτου πρὸς τὸν πατέρα, ἀγαπή-
σας τοὺς ἰδίους τοὺς ἐν τῷ κόσμῳ, εἰς τέλος
ριγ θ 2 ἠγάπησεν αὐτούς. καὶ δείπνου γενομένου, τοῦ
διαβόλου ἤδη βεβληκότος εἰς τὴν καρδίαν Ἰούδα
ΙϚ' ριδ γ 3 Σίμωνος Ἰσκαριώτου ἵνα αὐτὸν παραδῷ, [t] εἰδὼς ὁ t 3. 35. et 17. 2. Matt. 28. 18.
Ἰησοῦς ὅτι πάντα δέδωκεν αὐτῷ ὁ πατὴρ εἰς τὰς
ριε ι χεῖρας, καὶ ὅτι ἀπὸ Θεοῦ ἐξῆλθε καὶ πρὸς τὸν
4 Θεὸν ὑπάγει, ἐγείρεται ἐκ τοῦ δείπνου καὶ τίθησι
τὰ ἱμάτια, καὶ λαβὼν λέντιον διέζωσεν ἑαυτόν·
5 εἶτα βάλλει ὕδωρ εἰς τὸν νιπτῆρα, καὶ ἤρξατο

νίπτειν τοὺς πόδας τῶν μαθητῶν καὶ ἐκμάσσειν
τῷ λεντίῳ ᾧ ἦν διεζωσμένος. ἔρχεται οὖν πρὸς 6
Σίμωνα Πέτρον· καὶ λέγει αὐτῷ ἐκεῖνος, "Κύριε,
σύ μου νίπτεις τοὺς πόδας;" Ἀπεκρίθη Ἰησοῦς 7
καὶ εἶπεν αὐτῷ, "Ὃ ἐγὼ ποιῶ σὺ οὐκ οἶδας ἄρτι,
γνώσῃ δὲ μετὰ ταῦτα." Λέγει αὐτῷ Πέτρος, 8
"Οὐ μὴ νίψῃς τοὺς πόδας μου εἰς τὸν αἰῶνα."
Ἀπεκρίθη αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς, "Ἐὰν μὴ νίψω σε,
οὐκ ἔχεις μέρος μετ᾽ ἐμοῦ." Λέγει αὐτῷ Σίμων 9
Πέτρος, "Κύριε, μὴ τοὺς πόδας μου μόνον, ἀλλὰ
u 15. 3. καὶ τὰς χεῖρας καὶ τὴν κεφαλήν." [u] Λέγει αὐτῷ 10
ὁ Ἰησοῦς, "Ὁ λελουμένος οὐ χρείαν ἔχει ἢ τοὺς
πόδας νίψασθαι, ἀλλ᾽ ἔστι καθαρὸς ὅλος· καὶ
ὑμεῖς καθαροί ἐστε, ἀλλ᾽ οὐχὶ πάντες." Ἤιδει 11
γὰρ τὸν παραδιδόντα αὐτόν· διὰ τοῦτο εἶπεν,
"Οὐχὶ πάντες καθαροί ἐστε."

Ὅτε οὖν ἔνιψε τοὺς πόδας αὐτῶν καὶ ἔλαβε 12
τὰ ἱμάτια αὐτοῦ, ἀναπεσὼν πάλιν εἶπεν αὐτοῖς,
x Matt. 23. 8, 10. 1 Cor. 8. 6. "Γινώσκετε τί πεποίηκα ὑμῖν; [x] ὑμεῖς φωνεῖτέ 13 ρις γ
με, Ὁ διδάσκαλος καὶ ὁ κύριος· καὶ καλῶς λέ-
γετε, εἰμὶ γάρ. εἰ οὖν ἐγὼ ἔνιψα ὑμῶν τοὺς 14 ριζ ι
πόδας, ὁ κύριος καὶ ὁ διδάσκαλος, καὶ ὑμεῖς
ὀφείλετε ἀλλήλων νίπτειν τοὺς πόδας· ὑπόδειγμα 15
γὰρ ἔδωκα ὑμῖν, ἵνα καθὼς ἐγὼ ἐποίησα ὑμῖν καὶ
y 15. 20. Matt. 10. 24. Luc. 6. 40. ὑμεῖς ποιῆτε. [y] ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν, οὐκ ἔστι 16 ριη γ
δοῦλος μείζων τοῦ κυρίου αὐτοῦ, οὐδὲ ἀπόστολος
μείζων τοῦ πέμψαντος αὐτόν. εἰ ταῦτα οἴδατε, 17
μακάριοί ἐστε ἐὰν ποιῆτε αὐτά. οὐ περὶ πάντων 18 ριθ ι
ὑμῶν λέγω· ἐγὼ οἶδα οὓς ἐξελεξάμην· ἀλλ᾽
z Psal. 41. 9. ἵνα ἡ γραφὴ πληρωθῇ, '[z] Ὁ τρώγων μετ᾽ ἐμοῦ
τὸν ἄρτον ἐπῆρεν ἐπ᾽ ἐμὲ τὴν πτέρναν αὐτοῦ.'

19 ἀπ' ἄρτι λέγω ὑμῖν πρὸ τοῦ γενέσθαι, ἵνα ὅταν
ρκ α 20 γένηται πιστεύσητε ὅτι ἐγώ εἰμι. [a] ἀμὴν ἀμὴν a Matt. 10. 40.
λέγω ὑμῖν, Ὁ λαμβάνων ἐάν τινα πέμψω, ἐμὲ
λαμβάνει· ὁ δὲ ἐμὲ λαμβάνων λαμβάνει τὸν
πέμψαντά με."
ρκα δ 21 [b] Ταῦτα εἰπὼν ὁ Ἰησοῦς ἐταράχθη τῷ πνεύ- b Matt. 26. 21. Marc. 14. 18. Luc. 22. 21.
ματι, καὶ ἐμαρτύρησε καὶ εἶπεν, "Ἀμὴν ἀμὴν
λέγω ὑμῖν ὅτι εἷς ἐξ ὑμῶν παραδώσει με."
ρκβ α 22 Ἔβλεπον οὖν εἰς ἀλλήλους οἱ μαθηταὶ, ἀπορού-
ρκγ ι 23 μενοι περὶ τίνος λέγει. [c] ἦν δὲ ἀνακείμενος εἷς c 21. 20.
τῶν μαθητῶν αὐτοῦ ἐν τῷ κόλπῳ τοῦ Ἰησοῦ, ὃν
24 ἠγάπα ὁ Ἰησοῦς· νεύει οὖν τούτῳ Σίμων Πέτρος
25 πυθέσθαι τίς ἂν εἴη περὶ οὗ λέγει. ἐπιπεσὼν δὲ
ἐκεῖνος ἐπὶ τὸ στῆθος τοῦ Ἰησοῦ λέγει αὐτῷ,
26 "Κύριε, τίς ἐστιν;" Ἀποκρίνεται ὁ Ἰησοῦς,
"Ἐκεῖνός ἐστιν ᾧ ἐγὼ βάψας τὸ ψωμίον ἐπι-
δώσω." Καὶ ἐμβάψας τὸ ψωμίον δίδωσιν Ἰούδᾳ
ρκδ θ 27 Σίμωνος Ἰσκαριώτῃ. καὶ μετὰ τὸ ψωμίον, τότε
ρκε ι εἰσῆλθεν εἰς ἐκεῖνον ὁ Σατανᾶς. λέγει οὖν αὐτῷ
28 ὁ Ἰησοῦς, "Ὃ ποιεῖς, ποίησον τάχιον." Τοῦτο
δὲ οὐδεὶς ἔγνω τῶν ἀνακειμένων πρὸς τί εἶπεν
29 αὐτῷ. [d] τινὲς γὰρ ἐδόκουν, ἐπεὶ τὸ γλωσσόκομον d 12. 6.
εἶχεν ὁ Ἰούδας, ὅτι λέγει αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς, "Ἀγό-
ρασον ὧν χρείαν ἔχομεν εἰς τὴν ἑορτήν·" ἢ τοῖς
30 πτωχοῖς ἵνα τι δῷ. λαβὼν οὖν τὸ ψωμίον
ἐκεῖνος εὐθέως ἐξῆλθεν· ἦν δὲ νύξ, ὅτε οὖν
ἐξῆλθε.
31 Λέγει ὁ Ἰησοῦς, "Νῦν ἐδοξάσθη ὁ υἱὸς τοῦ
32 ἀνθρώπου, καὶ ὁ Θεὸς ἐδοξάσθη ἐν αὐτῷ. εἰ ὁ
Θεὸς ἐδοξάσθη ἐν αὐτῷ, καὶ ὁ Θεὸς δοξάσει αὐ-
33 τὸν ἐν ἑαυτῷ, καὶ εὐθὺς δοξάσει αὐτόν. [e] Τεκνία, e 7. 34. et 8. 21.

ἔτι μικρὸν μεθ' ὑμῶν εἰμι. ζητήσετέ με, καὶ
καθὼς εἶπον τοῖς Ἰουδαίοις, Ὅτι ὅπου ὑπάγω
ἐγὼ ὑμεῖς οὐ δύνασθε ἐλθεῖν, καὶ ὑμῖν λέγω
(f 15. 12. Lev. 19. 18. Matt. 22. 39. Gal. 6. 2. Jac. 2. 8. 1 Pet. 1. 22. 1 Joan. 3. 11. et 4. 16, 21.) ἄρτι. [f] ἐντολὴν καινὴν δίδωμι ὑμῖν, ἵνα ἀγαπᾶτε 34
ἀλλήλους· καθὼς ἠγάπησα ὑμᾶς ἵνα καὶ ὑμεῖς
ἀγαπᾶτε ἀλλήλους. ἐν τούτῳ γνώσονται πάν- 35
τες ὅτι ἐμοὶ μαθηταί ἐστε, ἐὰν ἀγάπην ἔχητε
(g 21. 19.) ἐν ἀλλήλοις." [g] Λέγει αὐτῷ Σίμων Πέτρος, 36
"Κύριε, ποῦ ὑπάγεις;" ἀπεκρίθη αὐτῷ ὁ Ἰη-
σοῦς, "Ὅπου ὑπάγω οὐ δύνασαί μοι νῦν ἀκο-
λουθῆσαι· ὕστερον δὲ ἀκολουθήσεις μοι." Λέγει 37 ρκς
αὐτῷ ὁ Πέτρος, "Κύριε, διατί οὐ δύναμαί σοι α
ἀκολουθῆσαι ἄρτι; τὴν ψυχήν μου ὑπὲρ σοῦ
(h Matt. 26. 34. Marc. 14. 30. Luc. 22. 34.) θήσω." [h] Ἀπεκρίθη αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς, "Τὴν ψυ- 38
χήν σου ὑπὲρ ἐμοῦ θήσεις; ἀμὴν ἀμὴν λέγω
σοι, οὐ μὴ ἀλέκτωρ φωνήσει ἕως οὗ ἀπαρνήσῃ
με τρίς.

"Μὴ ταρασσέσθω ὑμῶν ἡ καρδία· πιστεύετε 14 ρκζ ι
εἰς τὸν Θεὸν, καὶ εἰς ἐμὲ πιστεύετε. ἐν τῇ οἰκίᾳ 2
τοῦ πατρός μου μοναὶ πολλαί εἰσιν· εἰ δὲ μὴ,
εἶπον ἂν ὑμῖν· πορεύομαι ἑτοιμάσαι τόπον ὑμῖν·
(i ver. 18. et 12. 26. et 17. 24.) [i] καὶ ἐὰν πορευθῶ καὶ ἑτοιμάσω ὑμῖν τόπον, πάλιν 3
ἔρχομαι καὶ παραλήψομαι ὑμᾶς πρὸς ἐμαυτὸν,
ἵνα ὅπου εἰμὶ ἐγὼ καὶ ὑμεῖς ἦτε. καὶ ὅπου ἐγὼ 4
ὑπάγω οἴδατε, καὶ τὴν ὁδὸν οἴδατε." Λέγει αὐτῷ 5
Θωμᾶς, "Κύριε, οὐκ οἴδαμεν ποῦ ὑπάγεις· καὶ
πῶς δυνάμεθα τὴν ὁδὸν εἰδέναι;" Λέγει αὐτῷ ὁ 6
Ἰησοῦς, "Ἐγώ εἰμι ἡ ὁδὸς καὶ ἡ ἀλήθεια καὶ ἡ
ζωή· οὐδεὶς ἔρχεται πρὸς τὸν πατέρα, εἰ μὴ δι'
ἐμοῦ. εἰ ἐγνώκειτέ με, καὶ τὸν πατέρα μου 7
ἐγνώκειτε ἄν· καὶ ἀπ' ἄρτι γινώσκετε αὐτὸν καὶ

8 ἑωράκατε αὐτόν." Λέγει αὐτῷ Φίλιππος, "Κύριε,
9 δεῖξον ἡμῖν τὸν πατέρα, καὶ ἀρκεῖ ἡμῖν." [k] Λέγει
αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς, "Τοσοῦτον χρόνον μεθ' ὑμῶν
εἰμι, καὶ οὐκ ἔγνωκάς με, Φίλιππε; ὁ ἑωρακὼς
ἐμὲ ἑώρακε τὸν πατέρα· καὶ πῶς σὺ λέγεις,
10 Δεῖξον ἡμῖν τὸν πατέρα; οὐ πιστεύεις ὅτι ἐγὼ
ἐν τῷ πατρὶ καὶ ὁ πατὴρ ἐν ἐμοί ἐστι; τὰ ῥήματα
ἃ ἐγὼ λαλῶ ὑμῖν ἀπ' ἐμαυτοῦ οὐ λαλῶ· ὁ δὲ
πατὴρ ὁ ἐν ἐμοὶ μένων αὐτὸς ποιεῖ τὰ ἔργα.
11 πιστεύετέ μοι ὅτι ἐγὼ ἐν τῷ πατρὶ καὶ ὁ πατὴρ
ἐν ἐμοί· εἰ δὲ μή, διὰ τὰ ἔργα αὐτὰ πιστεύετέ
12 μοι. Ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὁ πιστεύων εἰς ἐμὲ,
τὰ ἔργα ἃ ἐγὼ ποιῶ κἀκεῖνος ποιήσει, καὶ μείζονα
τούτων ποιήσει, ὅτι ἐγὼ πρὸς τὸν πατέρα μου
ρκη/δ 13 πορεύομαι. [l] καὶ ὅ τι ἂν αἰτήσητε ἐν τῷ ὀνόματί
μου, τοῦτο ποιήσω, ἵνα δοξασθῇ ὁ πατὴρ ἐν τῷ
14 υἱῷ. ἐάν τι αἰτήσητε ἐν τῷ ὀνόματί μου, ἐγὼ
ποιήσω.
15 "Ἐὰν ἀγαπᾶτέ με, τὰς ἐντολὰς τὰς ἐμὰς
16 τηρήσατε. καὶ ἐγὼ ἐρωτήσω τὸν πατέρα, καὶ
ἄλλον παράκλητον δώσει ὑμῖν, ἵνα μένῃ μεθ'
17 ὑμῶν εἰς τὸν αἰῶνα, τὸ πνεῦμα τῆς ἀληθείας, ὃ ὁ
κόσμος οὐ δύναται λαβεῖν, ὅτι οὐ θεωρεῖ αὐτὸ
οὐδὲ γινώσκει αὐτό· ὑμεῖς δὲ γινώσκετε αὐτὸ, ὅτι
18 παρ' ὑμῖν μένει καὶ ἐν ὑμῖν ἔσται. οὐκ ἀφήσω
19 ὑμᾶς ὀρφανούς· ἔρχομαι πρὸς ὑμᾶς. ἔτι μικρὸν
καὶ ὁ κόσμος με οὐκ ἔτι θεωρεῖ· ὑμεῖς δὲ θεωρεῖτέ
20 με· ὅτι ἐγὼ ζῶ, καὶ ὑμεῖς ζήσεσθε. ἐν ἐκείνῃ τῇ
ἡμέρᾳ γνώσεσθε ὑμεῖς ὅτι ἐγὼ ἐν τῷ πατρί μου,
21 καὶ ὑμεῖς ἐν ἐμοὶ, κἀγὼ ἐν ὑμῖν. ὁ ἔχων τὰς
ἐντολάς μου καὶ τηρῶν αὐτὰς, ἐκεῖνός ἐστιν ὁ

k ver. 20. et 12. 45. et 17. 21, 23.

l 15. 16. et 16. 23, 24. Matt. 7. 7. Marc. 11. 24.

ἀγαπῶν με· ὁ δὲ ἀγαπῶν με ἀγαπηθήσεται ὑπὸ ρκθ α
τοῦ πατρός μου· καὶ ἐγὼ ἀγαπήσω αὐτὸν καὶ
ἐμφανίσω αὐτῷ ἐμαυτόν." Λέγει αὐτῷ Ἰούδας 22 ρλ ι
(οὐχ ὁ Ἰσκαριώτης), "Κύριε, τί γέγονεν ὅτι ἡμῖν
μέλλεις ἐμφανίζειν σεαυτὸν, καὶ οὐχὶ τῷ κόσμῳ;"
Ἀπεκρίθη ὁ Ἰησοῦς καὶ εἶπεν αὐτῷ, "Ἐάν τις 23
ἀγαπᾷ με, τὸν λόγον μου τηρήσει, καὶ ὁ πατήρ
μου ἀγαπήσει αὐτὸν, καὶ πρὸς αὐτὸν ἐλευσόμεθα
καὶ μονὴν παρ' αὐτῷ ποιήσομεν. ὁ μὴ ἀγαπῶν 24
με τοὺς λόγους μου οὐ τηρεῖ· καὶ ὁ λόγος ὃν ρλα α
ἀκούετε οὐκ ἔστιν ἐμὸς, ἀλλὰ τοῦ πέμψαντός με
πατρός.

"Ταῦτα λελάληκα ὑμῖν παρ' ὑμῖν μένων· 25
m 15. 26. et 16. 7. Luc. 24. 49. [m] ὁ δὲ παράκλητος, τὸ Πνεῦμα τὸ Ἅγιον, ὃ πέμ- 26 ρλβ ι
ψει ὁ πατὴρ ἐν τῷ ὀνόματί μου, ἐκεῖνος ὑμᾶς
διδάξει πάντα καὶ ὑπομνήσει ὑμᾶς πάντα ἃ εἶπον
ὑμῖν. εἰρήνην ἀφίημι ὑμῖν, εἰρήνην τὴν ἐμὴν 27
δίδωμι ὑμῖν· οὐ καθὼς ὁ κόσμος δίδωσιν ἐγὼ
δίδωμι ὑμῖν. μὴ ταρασσέσθω ὑμῶν ἡ καρδία
μηδὲ δειλιάτω. ἠκούσατε ὅτι ἐγὼ εἶπον ὑμῖν, 28
Ὑπάγω καὶ ἔρχομαι πρὸς ὑμᾶς. εἰ ἠγαπᾶτέ με,
ἐχάρητε ἂν ὅτι εἶπον, Πορεύομαι πρὸς τὸν πα-
n 10. 29. τέρα, [n] ὅτι ὁ πατήρ μου μείζων μού ἐστι. [o] καὶ 29
o 13. 19. νῦν εἴρηκα ὑμῖν πρὶν γενέσθαι, ἵνα ὅταν γένηται
πιστεύσητε.

p 12. 31. et 16. 11. "[p] Οὐκ ἔτι πολλὰ λαλήσω μεθ' ὑμῶν· ἔρχεται 30
γὰρ ὁ τοῦ κόσμου τούτου ἄρχων, καὶ ἐν ἐμοὶ οὐκ
q 10. 18. ἔχει οὐδὲν, [q] ἀλλ' ἵνα γνῷ ὁ κόσμος ὅτι ἀγαπῶ 31
τὸν πατέρα, καὶ καθὼς ἐνετείλατό μοι ὁ πατὴρ,
οὕτω ποιῶ. ἐγείρεσθε, ἄγωμεν ἐντεῦθεν.

"ἘΓΩ' εἰμι ἡ ἄμπελος ἡ ἀληθινὴ, καὶ ὁ πατήρ 15

2 μου ὁ γεωργός ἐστι. πᾶν κλῆμα ἐν ἐμοὶ μὴ
φέρον καρπὸν, αἴρει αὐτό· καὶ πᾶν τὸ καρπὸν
φέρον, καθαίρει αὐτὸ ἵνα πλείονα καρπὸν φέρῃ.
3 [r] ἤδη ὑμεῖς καθαροί ἐστε διὰ τὸν λόγον ὃν λελά- r 13. 10.
4 ληκα ὑμῖν. μείνατε ἐν ἐμοὶ, κἀγὼ ἐν ὑμῖν.
καθὼς τὸ κλῆμα οὐ δύναται καρπὸν φέρειν ἀφ᾽
ἑαυτοῦ, ἐὰν μὴ μείνῃ ἐν τῇ ἀμπέλῳ, οὕτως οὐδὲ
5 ὑμεῖς, ἐὰν μὴ ἐν ἐμοὶ μείνητε. ἐγώ εἰμι ἡ ἄμπε-
λος, ὑμεῖς τὰ κλήματα. ὁ μένων ἐν ἐμοὶ, κἀγὼ
ἐν αὐτῷ, οὗτος φέρει καρπὸν πολύν· ὅτι χωρὶς
6 ἐμοῦ οὐ δύνασθε ποιεῖν οὐδέν. [s] ἐὰν μή τις s Matt. 3. 10. et 7. 19.
μείνῃ ἐν ἐμοὶ, ἐβλήθη ἔξω ὡς τὸ κλῆμα καὶ
ἐξηράνθη, καὶ συνάγουσιν αὐτὰ καὶ εἰς πῦρ βάλ-
ρλγ/δ 7 λουσι, καὶ καίεται. [t] ἐὰν μείνητε ἐν ἐμοὶ καὶ τὰ t 13. 13, 14. 16. 23.
ῥήματά μου ἐν ὑμῖν μείνῃ, ὃ ἐὰν θέλητε αἰτή- 1 Joan. 3. 22.
ρλδ/ι 8 σεσθε, καὶ γενήσεται ὑμῖν. ἐν τούτῳ ἐδοξάσθη
ὁ πατήρ μου, ἵνα καρπὸν πολὺν φέρητε· καὶ
9 γενήσεσθε ἐμοὶ μαθηταί. Καθὼς ἠγάπησέ με ὁ
πατὴρ, κἀγὼ ἠγάπησα ὑμᾶς· μείνατε ἐν τῇ ἀγάπῃ
10 τῇ ἐμῇ. ἐὰν τὰς ἐντολάς μου τηρήσητε, μενεῖτε
ἐν τῇ ἀγάπῃ μου· καθὼς ἐγὼ τὰς ἐντολὰς τοῦ
πατρός μου τετήρηκα καὶ μένω αὐτοῦ ἐν τῇ
11 ἀγάπῃ. ταῦτα λελάληκα ὑμῖν, ἵνα ἡ χαρὰ ἡ
ἐμὴ ἐν ὑμῖν μείνῃ καὶ ἡ χαρὰ ὑμῶν πληρωθῇ.
12 [u] αὕτη ἐστὶν ἡ ἐντολὴ ἡ ἐμὴ, ἵνα ἀγαπᾶτε ἀλλή- u 13. 34.
ρλε/δ 13 λους καθὼς ἠγάπησα ὑμᾶς. μείζονα ταύτης Eph. 5. 2.
ἀγάπην οὐδεὶς ἔχει, ἵνα τις τὴν ψυχὴν αὐτοῦ θῇ 1 Joan. 3. 11, 16. et 4. 21.
ρλϛ/ι 14 ὑπὲρ τῶν φίλων αὐτοῦ. ὑμεῖς φίλοι μού ἐστε, 1 Thess. 4. 9.
15 ἐὰν ποιῆτε ὅσα ἐγὼ ἐντέλλομαι ὑμῖν. οὐκέτι
ὑμᾶς λέγω δούλους, ὅτι ὁ δοῦλος οὐκ οἶδε τί
ποιεῖ αὐτοῦ ὁ κύριος· ὑμᾶς δὲ εἴρηκα φίλους,

ὅτι πάντα ἃ ἤκουσα παρὰ τοῦ πατρός μου ἐγνώ-
x Matt. 28. 19. ρισα ὑμῖν. [x] οὐχ ὑμεῖς με ἐξελέξασθε, ἀλλ' ἐγὼ 16
ἐξελεξάμην ὑμᾶς, καὶ ἔθηκα ὑμᾶς ἵνα ὑμεῖς ὑπ-
άγητε καὶ καρπὸν φέρητε καὶ ὁ καρπὸς ὑμῶν
μένῃ, ἵνα ὅ τι ἂν αἰτήσητε τὸν πατέρα ἐν τῷ ὀνό- ρλζ δ
ματί μου, δῷ ὑμῖν. ταῦτα ἐντέλλομαι ὑμῖν, ἵνα 17 ρλη ι
ἀγαπᾶτε ἀλλήλους.
"Εἰ ὁ κόσμος ὑμᾶς μισεῖ, γινώσκετε ὅτι ἐμὲ 18
y 1 Joan. 4. 5. πρῶτον ὑμῶν μεμίσηκεν. [y] εἰ ἐκ τοῦ κόσμου 19
ἦτε, ὁ κόσμος ἂν τὸ ἴδιον ἐφίλει· ὅτι δὲ ἐκ τοῦ
κόσμου οὐκ ἐστὲ, ἀλλ' ἐγὼ ἐξελεξάμην ὑμᾶς ἐκ
τοῦ κόσμου, διὰ τοῦτο μισεῖ ὑμᾶς ὁ κόσμος.
z 13. 16. Matt. 10. 24. Luc. 6. 40. [z] μνημονεύετε τοῦ λόγου οὗ ἐγὼ εἶπον ὑμῖν, Οὐκ 20 ρλθ γ
ἔστι δοῦλος μείζων τοῦ κυρίου αὐτοῦ. εἰ ἐμὲ
ἐδίωξαν, καὶ ὑμᾶς διώξουσιν· εἰ τὸν λόγον μου ρμ ι
a 16. 3. Matt. 24. 9. ἐτήρησαν, καὶ τὸν ὑμέτερον τηρήσουσιν. [a] ἀλλὰ 21 ρμα α
ταῦτα πάντα ποιήσουσιν ὑμῖν διὰ τὸ ὄνομά μου, ρμβ
b 9. 41. ὅτι οὐκ οἴδασι τὸν πέμψαντά με. [b] εἰ μὴ ἦλθον 22 γ
καὶ ἐλάλησα αὐτοῖς, ἁμαρτίαν οὐκ εἶχον· νῦν δὲ ρμγ ι
πρόφασιν οὐκ ἔχουσι περὶ τῆς ἁμαρτίας αὐτῶν. ὁ 23
ἐμὲ μισῶν καὶ τὸν πατέρα μου μισεῖ. εἰ τὰ ἔργα 24 ρμδ ι
μὴ ἐποίησα ἐν αὐτοῖς ἃ οὐδεὶς ἄλλος πεποί-
ηκεν, ἁμαρτίαν οὐκ εἶχον· νῦν δὲ καὶ ἑωράκασι
καὶ μεμισήκασι καὶ ἐμὲ καὶ τὸν πατέρα μου· ἀλλ' 25 ρμε ι
ἵνα πληρωθῇ ὁ λόγος ὁ γεγραμμένος ἐν τῷ νόμῳ
c Psal. 35. 19. et 69. 4. αὐτῶν, '[c] Ὅτι ἐμίσησάν με δωρεάν.' [d] Ὅταν 26 ΙΖ'
d 14. 26. et 16. 7. Luc. 24. 49. δὲ ἔλθῃ ὁ παράκλητος, ὃν ἐγὼ πέμψω ὑμῖν παρὰ
τοῦ πατρὸς, τὸ πνεῦμα τῆς ἀληθείας ὃ παρὰ τοῦ
πατρὸς ἐκπορεύεται, ἐκεῖνος μαρτυρήσει περὶ ἐμοῦ·
e Act. 1. 21. et 5. 32. [e] καὶ ὑμεῖς δὲ μαρτυρεῖτε, ὅτι ἀπ' ἀρχῆς μετ' 27
ἐμοῦ ἐστε.

ρμϛ α 16 "Ταῦτα λελάληκα ὑμῖν, ἵνα μὴ σκανδαλι-
2 σθῆτε. ἀποσυναγώγους ποιήσουσιν ὑμᾶς· ἀλλ'
ἔρχεται ὥρα, ἵνα πᾶς ὁ ἀποκτείνας ὑμᾶς δόξῃ
3 λατρείαν προσφέρειν τῷ Θεῷ. [f] καὶ ταῦτα ποι- f 15. 21.
ήσουσιν ὑμῖν, ὅτι οὐκ ἔγνωσαν τὸν πατέρα οὐδὲ
4 ἐμέ. [g] ἀλλὰ ταῦτα λελάληκα ὑμῖν, ἵνα ὅταν g Matt. 9. 15. Marc. 2. 19. Luc. 5. 34.
ἔλθῃ ἡ ὥρα, μνημονεύητε αὐτῶν, ὅτι ἐγὼ εἶπον
ὑμῖν. ταῦτα δὲ ὑμῖν ἐξ ἀρχῆς οὐκ εἶπον, ὅτι
ρμζ ι 5 μεθ' ὑμῶν ἤμην· νῦν δὲ ὑπάγω πρὸς τὸν πέμ-
ψαντά με, καὶ οὐδεὶς ἐξ ὑμῶν ἐρωτᾷ με, Ποῦ
6 ὑπάγεις; ἀλλ' ὅτι ταῦτα λελάληκα ὑμῖν, ἡ λύπη
7 πεπλήρωκεν ὑμῶν τὴν καρδίαν. ἀλλ' ἐγὼ τὴν
ἀλήθειαν λέγω ὑμῖν, συμφέρει ὑμῖν ἵνα ἐγὼ
ἀπέλθω. ἐὰν γὰρ μὴ ἀπέλθω, ὁ παράκλητος
οὐκ ἐλεύσεται πρὸς ὑμᾶς· ἐὰν δὲ πορευθῶ,
8 πέμψω αὐτὸν πρὸς ὑμᾶς· καὶ ἐλθὼν ἐκεῖνος
ἐλέγξει τὸν κόσμον περὶ ἁμαρτίας καὶ περὶ
9 δικαιοσύνης καὶ περὶ κρίσεως· περὶ ἁμαρτίας
10 μὲν, ὅτι οὐ πιστεύουσιν εἰς ἐμέ· περὶ δικαιο-
σύνης δὲ, ὅτι πρὸς τὸν πατέρα μου ὑπάγω
11 καὶ οὐκ ἔτι θεωρεῖτέ με· [h] περὶ δὲ κρίσεως, ὅτι h 12. 31.
ὁ ἄρχων τοῦ κόσμου τούτου κέκριται.
12 "Ἔτι πολλὰ ἔχω λέγειν ὑμῖν, ἀλλ' οὐ δύ-
13 νασθε βαστάζειν ἄρτι· [i] ὅταν δὲ ἔλθῃ ἐκεῖνος, i 14. 26. et 15. 26.
τὸ πνεῦμα τῆς ἀληθείας, ὁδηγήσει ὑμᾶς εἰς πᾶσαν
τὴν ἀλήθειαν· οὐ γὰρ λαλήσει ἀφ' ἑαυτοῦ, ἀλλ'
ὅσα ἂν ἀκούσῃ λαλήσει, καὶ τὰ ἐρχόμενα ἀναγ-
14 γελεῖ ὑμῖν. ἐκεῖνος ἐμὲ δοξάσει, ὅτι ἐκ τοῦ ἐμοῦ
ρμη γ 15 λήψεται καὶ ἀναγγελεῖ ὑμῖν. [k] πάντα ὅσα ἔχει k 17. 10.
ὁ πατὴρ ἐμά ἐστι· διὰ τοῦτο εἶπον, ὅτι ἐκ τοῦ
ρμθ ι 16 ἐμοῦ λήψεται καὶ ἀναγγελεῖ ὑμῖν. Μικρὸν καὶ

οὐ θεωρεῖτέ με, καὶ πάλιν μικρὸν καὶ ὄψεσθέ με,
ὅτι ἐγὼ ὑπάγω πρὸς τὸν πατέρα." Εἶπον οὖν 17
ἐκ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ πρὸς ἀλλήλους, "Τί ἐστι
τοῦτο ὃ λέγει ἡμῖν, Μικρὸν καὶ οὐ θεωρεῖτέ με,
καὶ πάλιν μικρὸν καὶ ὄψεσθέ με; καί, Ὅτι ἐγὼ
ὑπάγω πρὸς τὸν πατέρα;" Ἔλεγον οὖν, "Τοῦτο 18
τί ἐστιν ὃ λέγει, τὸ μικρόν; οὐκ οἴδαμεν τί
λαλεῖ." Ἔγνω οὖν ὁ Ἰησοῦς ὅτι ἤθελον αὐτὸν 19
ἐρωτᾶν, καὶ εἶπεν αὐτοῖς, "Περὶ τούτου ζητεῖτε
μετ' ἀλλήλων, ὅτι εἶπον, Μικρὸν καὶ οὐ θεωρεῖτέ
με, καὶ πάλιν μικρὸν καὶ ὄψεσθέ με; ἀμὴν ἀμὴν 20
λέγω ὑμῖν, ὅτι κλαύσετε καὶ θρηνήσετε ὑμεῖς, ὁ
δὲ κόσμος χαρήσεται· ὑμεῖς δὲ λυπηθήσεσθε,
ἀλλ' ἡ λύπη ὑμῶν εἰς χαρὰν γενήσεται. ἡ γυνὴ 21
ὅταν τίκτῃ, λύπην ἔχει, ὅτι ἦλθεν ἡ ὥρα αὐτῆς·
ὅταν δὲ γεννήσῃ τὸ παιδίον, οὐκ ἔτι μνημονεύει
τῆς θλίψεως, διὰ τὴν χαρὰν ὅτι ἐγεννήθη ἄνθρω-
πος εἰς τὸν κόσμον. καὶ ὑμεῖς οὖν λύπην μὲν 22
νῦν ἔχετε· πάλιν δὲ ὄψομαι ὑμᾶς, καὶ χαρήσεται
ὑμῶν ἡ καρδία, καὶ τὴν χαρὰν ὑμῶν οὐδεὶς αἴρει
l 14. 13. et 15. 16. Matt. 7. 7. et 21. 22. Marc. 11. 24. Luc. 11. 9. Jac. 1. 5. — ἀφ' ὑμῶν. [l] καὶ ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ ἐμὲ οὐκ ἐρω- 23
τήσετε οὐδέν. ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὅτι ὅσα ρν/δ
ἂν αἰτήσητε τὸν πατέρα ἐν τῷ ὀνόματί μου,
δώσει ὑμῖν. ἕως ἄρτι οὐκ ᾐτήσατε οὐδὲν ἐν τῷ 24
ὀνόματί μου· αἰτεῖτε, καὶ λήψεσθε, ἵνα ἡ χαρὰ
ὑμῶν ᾖ πεπληρωμένη. ταῦτα ἐν παροιμίαις λελά- 25 ρνα/ι
ληκα ὑμῖν· ἀλλ' ἔρχεται ὥρα ὅτε οὐκ ἔτι ἐν παρ-
οιμίαις λαλήσω ὑμῖν, ἀλλὰ παρρησίᾳ περὶ τοῦ
πατρὸς ἀναγγελῶ ὑμῖν. ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ ἐν 26
τῷ ὀνόματί μου αἰτήσεσθε· καὶ οὐ λέγω ὑμῖν
m 17. 8, 25. — ὅτι ἐγὼ ἐρωτήσω τὸν πατέρα περὶ ὑμῶν· [m] αὐτὸς 27

γὰρ ὁ πατὴρ φιλεῖ ὑμᾶς, ὅτι ὑμεῖς ἐμὲ πεφιλή-
κατε καὶ πεπιστεύκατε ὅτι ἐγὼ παρὰ τοῦ Θεοῦ
28 ἐξῆλθον. ἐξῆλθον παρὰ τοῦ πατρὸς καὶ ἐλήλυθα
εἰς τὸν κόσμον· πάλιν ἀφίημι τὸν κόσμον καὶ
πορεύομαι πρὸς τὸν πατέρα."
29 Λέγουσιν αὐτῷ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ, "Ἴδε νῦν
παρρησίᾳ λαλεῖς, καὶ παροιμίαν οὐδεμίαν λέγεις.
30 [n] νῦν οἴδαμεν ὅτι οἶδας πάντα, καὶ οὐ χρείαν ... n 17. 8.
ἔχεις ἵνα τίς σε ἐρωτᾷ. ἐν τούτῳ πιστεύομεν
ρνβ δ 31 ὅτι ἀπὸ Θεοῦ ἐξῆλθες." Ἀπεκρίθη αὐτοῖς ὁ
32 Ἰησοῦς, "Ἄρτι πιστεύετε; [o] ἰδοὺ ἔρχεται ὥρα ... o Matt. 26. 31. Marc. 14. 27.
καὶ νῦν ἐλήλυθεν, ἵνα σκορπισθῆτε ἕκαστος εἰς
τὰ ἴδια καὶ ἐμὲ μόνον ἀφῆτε· καὶ οὐκ εἰμὶ μόνος,
ρνγ ι 33 ὅτι ὁ πατὴρ μετ᾽ ἐμοῦ ἐστι. ταῦτα λελάληκα
ὑμῖν, ἵνα ἐν ἐμοὶ εἰρήνην ἔχητε. ἐν τῷ κόσμῳ
θλῖψιν ἕξετε· ἀλλὰ θαρσεῖτε, ἐγὼ νενίκηκα τὸν
κόσμον."
17 [p] ΤΑΥ͂ΤΑ ἐλάλησεν ὁ Ἰησοῦς, καὶ ἐπῆρε τοὺς ... p 12. 23.
ὀφθαλμοὺς αὐτοῦ εἰς τὸν οὐρανὸν, καὶ εἶπε,
"Πάτερ, ἐλήλυθεν ἡ ὥρα· δόξασόν σου τὸν
2 υἱὸν, ἵνα καὶ ὁ υἱός σου δοξάσῃ σε· [q] καθὼς ... q 5. 27. Matt. 28. 18.
ἔδωκας αὐτῷ ἐξουσίαν πάσης σαρκὸς, ἵνα πᾶν
ὃ δέδωκας αὐτῷ, δώσῃ αὐτοῖς ζωὴν αἰώνιον.
3 αὕτη δέ ἐστιν ἡ αἰώνιος ζωὴ, ἵνα γινώσκωσί σε
τὸν μόνον ἀληθινὸν Θεὸν, καὶ ὃν ἀπέστειλας
4 Ἰησοῦν Χριστόν. ἐγώ σε ἐδόξασα ἐπὶ τῆς γῆς·
τὸ ἔργον ἐτελείωσα ὃ δέδωκάς μοι ἵνα ποιήσω·
5 καὶ νῦν δόξασόν με σὺ, πάτερ, παρὰ σεαυτῷ, τῇ
δόξῃ ᾗ εἶχον πρὸ τοῦ τὸν κόσμον εἶναι παρὰ σοί.
6 Ἐφανέρωσά σου τὸ ὄνομα τοῖς ἀνθρώποις οὓς
δέδωκάς μοι ἐκ τοῦ κόσμου· σοὶ ἦσαν, καὶ ἐμοὶ

αὐτοὺς δέδωκας, καὶ τὸν λόγον σου τετηρήκασι.
νῦν ἔγνωκαν ὅτι πάντα ὅσα δέδωκάς μοι παρὰ 7
σοῦ ἐστιν· [r] ὅτι τὰ ῥήματα ἃ δέδωκάς μοι δέ- 8
δωκα αὐτοῖς· καὶ αὐτοὶ ἔλαβον, καὶ ἔγνωσαν
ἀληθῶς ὅτι παρὰ σοῦ ἐξῆλθον, καὶ ἐπίστευσαν
ὅτι σύ με ἀπέστειλας. ἐγὼ περὶ αὐτῶν ἐρωτῶ· 9
οὐ περὶ τοῦ κόσμου ἐρωτῶ, ἀλλὰ περὶ ὧν δέ-
δωκάς μοι, ὅτι σοί εἰσι. [s] καὶ τὰ ἐμὰ πάντα 10
σά ἐστι, καὶ τὰ σὰ ἐμά· καὶ δεδόξασμαι ἐν
αὐτοῖς. [t] καὶ οὐκ ἔτι εἰμὶ ἐν τῷ κόσμῳ, καὶ 11
οὗτοι ἐν τῷ κόσμῳ εἰσὶ, καὶ ἐγὼ πρός σε
ἔρχομαι. πάτερ ἅγιε, τήρησον αὐτοὺς ἐν τῷ
ὀνόματί σου, οὓς δέδωκάς μοι, ἵνα ὦσιν ἓν καθὼς
ἡμεῖς. [u] ὅτε ἤμην μετ' αὐτῶν ἐν τῷ κόσμῳ, ἐγὼ 12
ἐτήρουν αὐτοὺς ἐν τῷ ὀνόματί σου· οὓς δέδωκάς
μοι ἐφύλαξα, καὶ οὐδεὶς ἐξ αὐτῶν ἀπώλετο, εἰ
μὴ ὁ υἱὸς τῆς ἀπωλείας, ἵνα ἡ γραφὴ πληρωθῇ.
νῦν δὲ πρός σε ἔρχομαι, καὶ ταῦτα λαλῶ ἐν τῷ 13
κόσμῳ, ἵνα ἔχωσι τὴν χαρὰν τὴν ἐμὴν πεπληρω-
μένην ἐν αὐτοῖς. ἐγὼ δέδωκα αὐτοῖς τὸν λόγον 14
σου, καὶ ὁ κόσμος ἐμίσησεν αὐτοὺς, ὅτι οὐκ εἰσὶν
ἐκ τοῦ κόσμου, καθὼς ἐγὼ οὐκ εἰμὶ ἐκ τοῦ
κόσμου. οὐκ ἐρωτῶ ἵνα ἄρῃς αὐτοὺς ἐκ τοῦ 15
κόσμου, ἀλλ' ἵνα τηρήσῃς αὐτοὺς ἐκ τοῦ πονηροῦ.
ἐκ τοῦ κόσμου οὐκ εἰσὶ, καθὼς ἐγὼ ἐκ τοῦ 16
κόσμου οὐκ εἰμί. ἁγίασον αὐτοὺς ἐν τῇ ἀληθείᾳ 17
σου· ὁ λόγος ὁ σὸς ἀλήθειά ἐστι. καθὼς ἐμὲ 18
ἀπέστειλας εἰς τὸν κόσμον, κἀγὼ ἀπέστειλα αὐ-
τοὺς εἰς τὸν κόσμον· καὶ ὑπὲρ αὐτῶν ἐγὼ ἁγιάζω 19
ἐμαυτὸν, ἵνα καὶ αὐτοὶ ὦσιν ἡγιασμένοι ἐν ἀλη-
θείᾳ. Οὐ περὶ τούτων δὲ ἐρωτῶ μόνον, ἀλλὰ 20

r ver. 25. et 16. 27, 30.
s 16. 15.
t ver. 21. et 10. 30.
u 18. 9. Psal. 109. 8.

καὶ περὶ τῶν πιστευσόντων διὰ τοῦ λόγου αὐτῶν
21 *εἰς ἐμέ,* [x] *ἵνα πάντες ἓν ὦσι· καθὼς σύ, πάτερ,* x 10. 38. et 14. 10. 1 Joan. 1. 3. et 3. 24.
ἐν ἐμοὶ κἀγὼ ἐν σοί, ἵνα καὶ αὐτοὶ ἐν ἡμῖν ἓν
ὦσιν, ἵνα ὁ κόσμος πιστεύσῃ ὅτι σύ με ἀπέστει-
22 *λας. καὶ ἐγὼ τὴν δόξαν ἣν δέδωκάς μοι δέδωκα*
23 *αὐτοῖς, ἵνα ὦσιν ἓν καθὼς ἡμεῖς ἕν ἐσμεν, ἐγὼ*
ἐν αὐτοῖς καὶ σὺ ἐν ἐμοί, ἵνα ὦσι τετελειω-
μένοι εἰς ἕν, καὶ ἵνα γινώσκῃ ὁ κόσμος ὅτι
σύ με ἀπέστειλας καὶ ἠγάπησας αὐτοὺς καθὼς
24 *ἐμὲ ἠγάπησας.* [y] Πάτερ, *οὓς δέδωκάς μοι,* y ver. 5. et 12. 26. et 14. 3. 1 Thess. 4. 17.
θέλω ἵνα ὅπου εἰμὶ ἐγὼ κἀκεῖνοι ὦσι μετ'
ἐμοῦ, ἵνα θεωρῶσι τὴν δόξαν τὴν ἐμήν, ἣν
ἔδωκάς μοι, ὅτι ἠγάπησάς με πρὸ καταβολῆς
ρνδ/γ 25 *κόσμου.* Πάτερ *δίκαιε, καὶ ὁ κόσμος σε οὐκ*
ἔγνω, ἐγὼ δέ σε ἔγνων, καὶ οὗτοι ἔγνωσαν ὅτι
ρνε/ι 26 *σύ με ἀπέστειλας· καὶ ἐγνώρισα αὐτοῖς τὸ ὄνομά*
σου καὶ γνωρίσω· ἵνα ἡ ἀγάπη ἣν ἠγάπησάς με
ἐν αὐτοῖς ᾖ, κἀγὼ ἐν αὐτοῖς."
ρνϛ/α 18 [z] ΤΑΥ͂ΤΑ *εἰπὼν ὁ* Ἰησοῦς *ἐξῆλθε σὺν τοῖς* z Matt. 26. 36. Marc. 14. 32. Luc. 22. 39. 2 Sam. 15. 23.
μαθηταῖς αὐτοῦ πέραν τοῦ χειμάρρου τῶν Κέ-
δρων, ὅπου ἦν κῆπος, εἰς ὃν εἰσῆλθεν αὐτὸς καὶ
ρνζ/α 2 *οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ. ᾔδει δὲ καὶ* Ἰούδας *ὁ παρα-*
διδοὺς αὐτὸν τὸν τόπον, ὅτι πολλάκις συνήχθη
ρνη/α 3 *ὁ* Ἰησοῦς *ἐκεῖ μετὰ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ.* [a] *ὁ οὖν* a Matt. 26. 47. Marc. 14. 43. Luc. 22. 47. Act. 1. 16.
Ἰούδας *λαβὼν τὴν σπεῖραν, καὶ ἐκ τῶν ἀρχ-*
ιερέων καὶ Φαρισαίων *ὑπηρέτας, ἔρχεται ἐκεῖ*
ρνθ/ι 4 *μετὰ φανῶν καὶ λαμπάδων καὶ ὅπλων.* Ἰησοῦς
οὖν εἰδὼς πάντα τὰ ἐρχόμενα ἐπ' αὐτόν, ἐξελθὼν
5 *εἶπεν αὐτοῖς,* "Τίνα *ζητεῖτε;*" Ἀπεκρίθησαν
αὐτῷ, "Ἰησοῦν *τὸν* Ναζωραῖον." Λέγει *αὐτοῖς*
ὁ Ἰησοῦς, "Ἐγώ *εἰμι.*" Εἱστήκει *δὲ καὶ* Ἰούδας

ὁ παραδιδοὺς αὐτὸν μετ᾽ αὐτῶν. Ὡς οὖν εἶπεν 6
αὐτοῖς, "Ὅτι ἐγώ εἰμι," ἀπῆλθον εἰς τὰ ὀπίσω
καὶ ἔπεσον χαμαί. πάλιν οὖν αὐτοὺς ἐπηρώτησε, 7
"Τίνα ζητεῖτε;" Οἱ δὲ εἶπον, "Ἰησοῦν τὸν
Ναζωραῖον." Ἀπεκρίθη ὁ Ἰησοῦς, "Εἶπον ὑμῖν 8
ὅτι ἐγώ εἰμι. εἰ οὖν ἐμὲ ζητεῖτε, ἄφετε τούτους
b 17. 12. ὑπάγειν·" [b] ἵνα πληρωθῇ ὁ λόγος ὃν εἶπεν, 'Ὅτι 9
οὓς δέδωκάς μοι, οὐκ ἀπώλεσα ἐξ αὐτῶν οὐδένα.'
Σίμων οὖν Πέτρος ἔχων μάχαιραν εἵλκυσεν αὐτὴν 10 ρξ α
καὶ ἔπαισε τὸν τοῦ ἀρχιερέως δοῦλον καὶ ἀπ-
έκοψεν αὐτοῦ τὸ ὠτίον τὸ δεξιόν· ἦν δὲ ὄνομα
τῷ δούλῳ Μάλχος. εἶπεν οὖν ὁ Ἰησοῦς τῷ 11 ρξα α
Πέτρῳ, "Βάλε τὴν μάχαιράν σου εἰς τὴν θήκην.
τὸ ποτήριον ὃ δέδωκέ μοι ὁ πατήρ, οὐ μὴ πίω
αὐτό;"
c Matt. 26. 57. Marc. 14. 53. Luc. 22. 54. [c] Ἡ οὖν σπεῖρα καὶ ὁ χιλίαρχος καὶ οἱ ὑπη- 12 ρξβ α
ρέται τῶν Ἰουδαίων συνέλαβον τὸν Ἰησοῦν καὶ
d Luc. 3. 2. ἔδησαν αὐτὸν, [d] καὶ ἀπήγαγον αὐτὸν πρὸς Ἄνναν 13 ρξγ ι
πρῶτον· ἦν γὰρ πενθερὸς τοῦ Καϊάφα, ὃς ἦν
e 11. 50. ἀρχιερεὺς τοῦ ἐνιαυτοῦ ἐκείνου· [e] ἦν δὲ Καϊάφας 14
ὁ συμβουλεύσας τοῖς Ἰουδαίοις ὅτι συμφέρει ἕνα
f Matt. 26. 58. Marc. 14. 54. Luc. 22. 54. ἄνθρωπον ἀπολέσθαι ὑπὲρ τοῦ λαοῦ. [f] Ἠκο- 15 ρξδ δ
λούθει δὲ τῷ Ἰησοῦ Σίμων Πέτρος, καὶ ὁ ἄλλος
μαθητής. ὁ δὲ μαθητὴς ἐκεῖνος ἦν γνωστὸς τῷ ρξε ι
ἀρχιερεῖ, καὶ συνεισῆλθε τῷ Ἰησοῦ εἰς τὴν αὐλὴν
τοῦ ἀρχιερέως· ὁ δὲ Πέτρος εἱστήκει πρὸς τῇ 16 ρξϛ α
θύρᾳ ἔξω. ἐξῆλθεν οὖν ὁ μαθητὴς ὁ ἄλλος ὃς ρξζ ι
ἦν γνωστὸς τῷ ἀρχιερεῖ, καὶ εἶπε τῇ θυρωρῷ,
καὶ εἰσήγαγε τὸν Πέτρον. λέγει οὖν ἡ παιδίσκη 17 ρξη α
ἡ θυρωρὸς τῷ Πέτρῳ, "Μὴ καὶ σὺ ἐκ τῶν μα-
θητῶν εἶ τοῦ ἀνθρώπου τούτου;" Λέγει ἐκεῖνος,

ρξθ ι 18 “Οὐκ εἰμί.” Εἱστήκεισαν δὲ οἱ δοῦλοι καὶ
οἱ ὑπηρέται ἀνθρακιὰν πεποιηκότες, ὅτι ψῦχος
ἦν, καὶ ἐθερμαίνοντο· ἦν δὲ μετ’ αὐτῶν ὁ Πέτρος
19 ἑστὼς καὶ θερμαινόμενος. Ὁ οὖν ἀρχιερεὺς
ἠρώτησε τὸν Ἰησοῦν περὶ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ
ρο α 20 καὶ περὶ τῆς διδαχῆς αὐτοῦ. ἀπεκρίθη αὐτῷ ὁ
Ἰησοῦς, “Ἐγὼ παρρησίᾳ ἐλάλησα τῷ κόσμῳ·
ἐγὼ πάντοτε ἐδίδαξα ἐν τῇ συναγωγῇ καὶ ἐν τῷ
ἱερῷ, ὅπου πάντοτε οἱ Ἰουδαῖοι συνέρχονται, καὶ
ροα ι 21 ἐν κρυπτῷ ἐλάλησα οὐδέν. Τί με ἐπερωτᾷς;
ἐπερώτησον τοὺς ἀκηκοότας, τί ἐλάλησα αὐτοῖς·
ροβ α 22 ἴδε οὗτοι οἴδασιν ἃ εἶπον ἐγώ.” Ταῦτα δὲ αὐτοῦ
εἰπόντος εἷς τῶν ὑπηρετῶν παρεστηκὼς ἔδωκε
ῥάπισμα τῷ Ἰησοῦ, εἰπών, “Οὕτως ἀποκρίνῃ τῷ
ρογ ι 23 ἀρχιερεῖ;” Ἀπεκρίθη αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς, “Εἰ κακῶς
ἐλάλησα, μαρτύρησον περὶ τοῦ κακοῦ· εἰ δὲ
ροδ α 24 καλῶς, τί με δέρεις;” [g] Ἀπέστειλεν αὐτὸν ὁ
Ἄννας δεδεμένον πρὸς Καϊάφαν τὸν ἀρχιερέα.
ροε α 25 [h] Ἦν δὲ Σίμων Πέτρος ἑστὼς καὶ θερμαινό-
μενος· εἶπον οὖν αὐτῷ, “Μὴ καὶ σὺ ἐκ τῶν
μαθητῶν αὐτοῦ εἶ;” Ἠρνήσατο ἐκεῖνος καί εἶπεν,
26 “Οὐκ εἰμί.” Λέγει εἷς ἐκ τῶν δούλων τοῦ ἀρχ-
ιερέως, συγγενὴς ὢν οὗ ἀπέκοψε Πέτρος τὸ
ὠτίον, “Οὐκ ἐγώ σε εἶδον ἐν τῷ κήπῳ μετ’ αὐ-
27 τοῦ;” Πάλιν οὖν ἠρνήσατο ὁ Πέτρος, καὶ εὐθέως
ἀλέκτωρ ἐφώνησεν.
ροϛ α 28 [i] ἌΓΟΥΣΙΝ οὖν τὸν Ἰησοῦν ἀπὸ τοῦ Καϊάφα
ροϛ ι εἰς τὸ πραιτώριον. ἦν δὲ πρωΐα· καὶ αὐτοὶ οὐκ
εἰσῆλθον εἰς τὸ πραιτώριον, ἵνα μὴ μιανθῶσιν,
29 ἀλλ’ ἵνα φάγωσι τὸ πάσχα. ἐξῆλθεν οὖν ὁ Πι-
λάτος πρὸς αὐτοὺς καὶ εἶπε, “Τίνα κατηγορίαν

g Matt. 26. 57. Marc. 14. 53. Luc. 22. 54.

h Matt. 26. 69. Marc. 14. 66. Luc. 22. 55.

i Matt. 27. 1. Marc. 15. 1. Luc. 23. 1. Act. 10. 28. et 11. 3.

φέρετε κατὰ τοῦ ἀνθρώπου τούτου;" Ἀπεκρίθη- 30
σαν καὶ εἶπον αὐτῷ, "Εἰ μὴ ἦν οὗτος κακοποιὸς,
οὐκ ἄν σοι παρεδώκαμεν αὐτόν." Εἶπεν οὖν αὐ- 31
τοῖς ὁ Πιλάτος, "Λάβετε αὐτὸν ὑμεῖς, καὶ κατὰ
τὸν νόμον ὑμῶν κρίνατε αὐτόν." Εἶπον οὖν αὐτῷ
οἱ Ἰουδαῖοι, "Ἡμῖν οὐκ ἔξεστιν ἀποκτεῖναι
k Matt. 20. 19. Marc. 10. 33. Luc. 18. 32. οὐδένα·" [k] ἵνα ὁ λόγος τοῦ Ἰησοῦ πληρωθῇ, ὃν 32
εἶπε σημαίνων ποίῳ θανάτῳ ἤμελλεν ἀποθνήσκειν.
l Matt. 27. 11. Marc. 15. 2. Luc. 23. 3. [l] Εἰσῆλθεν οὖν εἰς τὸ πραιτώριον πάλιν ὁ Πιλά- 33 ροη α
τος, καὶ ἐφώνησε τὸν Ἰησοῦν καὶ εἶπεν αὐτῷ,
"Σὺ εἶ ὁ βασιλεὺς τῶν Ἰουδαίων;" Ἀπεκρίθη 34 ροθ ι
αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς, "Ἀφ' ἑαυτοῦ σὺ τοῦτο λέγεις,
ἢ ἄλλοι σοι εἶπον περὶ ἐμοῦ;" Ἀπεκρίθη ὁ 35
Πιλάτος, "Μήτι ἐγὼ Ἰουδαῖός εἰμι; τὸ ἔθνος τὸ
σὸν καὶ οἱ ἀρχιερεῖς παρέδωκάν σε ἐμοί· τί ἐποί-
ησας;" Ἀπεκρίθη ὁ Ἰησοῦς, "Ἡ βασιλεία ἡ ἐμὴ 36
οὐκ ἔστιν ἐκ τοῦ κόσμου τούτου· εἰ ἐκ τοῦ κόσμου
τούτου ἦν ἡ βασιλεία ἡ ἐμὴ, οἱ ὑπηρέται ἂν οἱ
ἐμοὶ ἠγωνίζοντο, ἵνα μὴ παραδοθῶ τοῖς Ἰουδαίοις·
νῦν δὲ ἡ βασιλεία ἡ ἐμὴ οὐκ ἔστιν ἐντεῦθεν."
Εἶπεν οὖν αὐτῷ ὁ Πιλάτος, "Οὐκοῦν βασιλεὺς 37 ρπ δ
εἶ σύ;" Ἀπεκρίθη ὁ Ἰησοῦς, "Σὺ λέγεις ὅτι
βασιλεύς εἰμι ἐγώ. ἐγὼ εἰς τοῦτο γεγέννημαι ρπα ι
καὶ εἰς τοῦτο ἐλήλυθα εἰς τὸν κόσμον, ἵνα μαρ-
τυρήσω τῇ ἀληθείᾳ. πᾶς ὁ ὢν ἐκ τῆς ἀληθείας
ἀκούει μου τῆς φωνῆς." Λέγει αὐτῷ ὁ Πιλάτος, 38
"Τί ἐστιν ἀλήθεια;" Καὶ τοῦτο εἰπὼν πάλιν
ἐξῆλθε πρὸς τοὺς Ἰουδαίους καὶ λέγει αὐτοῖς, ρπβ θ
m Matt. 27. 15. Marc. 15. 6. Luc. 23. 17. "Ἐγὼ οὐδεμίαν αἰτίαν εὑρίσκω ἐν αὐτῷ. [m] ἔστι 39 ρπγ δ
δὲ συνήθεια ὑμῖν ἵνα ἕνα ὑμῖν ἀπολύσω ἐν τῷ
πάσχα· βούλεσθε οὖν ὑμῖν ἀπολύσω τὸν βασιλέα

ρπδ α 40 τῶν Ἰουδαίων ;" ⁿ Ἐκραύγασαν οὖν πάλιν πάντες, n Act. 3. 14.
λέγοντες, " Μὴ τοῦτον, ἀλλὰ τὸν Βαραββᾶν·" ἦν
ρπε δ **19** δὲ ὁ Βαραββᾶς λῃστής. ° Τότε οὖν ἔλαβεν ὁ o Matt. 27. 26. Marc. 15. 15.
2 Πιλάτος τὸν Ἰησοῦν καὶ ἐμαστίγωσε. καὶ οἱ
στρατιῶται πλέξαντες στέφανον ἐξ ἀκανθῶν ἐπ-
έθηκαν αὐτοῦ τῇ κεφαλῇ, καὶ ἱμάτιον πορφυροῦν
3 περιέβαλον αὐτόν, καὶ ἔλεγον, " Χαῖρε, ὁ βασι-
λεὺς τῶν Ἰουδαίων," καὶ ἐδίδουν αὐτῷ ῥαπίσματα.
ρπϛ θ 4 Ἐξῆλθεν οὖν πάλιν ἔξω ὁ Πιλάτος καὶ λέγει αὐ-
τοῖς, " Ἴδε ἄγω ὑμῖν αὐτὸν ἔξω, ἵνα γνῶτε ὅτι ἐν
ρπζ δ 5 αὐτῷ οὐδεμίαν αἰτίαν εὑρίσκω" Ἐξῆλθεν οὖν ὁ
Ἰησοῦς ἔξω, φορῶν τὸν ἀκάνθινον στέφανον καὶ
τὸ πορφυροῦν ἱμάτιον. καὶ λέγει αὐτοῖς, " Ἴδε
ρπη α 6 ὁ ἄνθρωπος." Ὅτε οὖν εἶδον αὐτὸν οἱ ἀρχιερεῖς
ρπθ ι καὶ οἱ ὑπηρέται, ἐκραύγασαν λέγοντες, " Σταύρω-
σον, σταύρωσον." Λέγει αὐτοῖς ὁ Πιλάτος, " Λά-
ρϟ θ βετε αὐτὸν ὑμεῖς καὶ σταυρώσατε· ἐγὼ γὰρ οὐχ
ρϟα ι 7 εὑρίσκω ἐν αὐτῷ αἰτίαν." Ἀπεκρίθησαν αὐτῷ οἱ
Ἰουδαῖοι, " Ἡμεῖς νόμον ἔχομεν, καὶ κατὰ τὸν
νόμον ἡμῶν ὀφείλει ἀποθανεῖν, ὅτι ἑαυτὸν υἱὸν
τοῦ Θεοῦ ἐποίησεν."
ρϟβ δ 8 Ὅτε οὖν ἤκουσεν ὁ Πιλάτος τοῦτον τὸν λόγον,
9 μᾶλλον ἐφοβήθη, καὶ εἰσῆλθεν εἰς τὸ πραιτώριον
πάλιν, καὶ λέγει τῷ Ἰησοῦ, " Πόθεν εἶ σύ ;"
ρϟγ ι 10 Ὁ δὲ Ἰησοῦς ἀπόκρισιν οὐκ ἔδωκεν αὐτῷ. λέγει
οὖν αὐτῷ ὁ Πιλάτος, " Ἐμοὶ οὐ λαλεῖς ; οὐκ
οἶδας ὅτι ἐξουσίαν ἔχω σταυρῶσαί σε καὶ ἐξου-
11 σίαν ἔχω ἀπολῦσαί σε ;" Ἀπεκρίθη ὁ Ἰησοῦς,
" Οὐκ εἶχες ἐξουσίαν οὐδεμίαν κατ' ἐμοῦ, εἰ μὴ
ἦν σοι δεδομένον ἄνωθεν· διὰ τοῦτο ὁ παραδιδούς
12 μέ σοι μείζονα ἁμαρτίαν ἔχει." Ἐκ τούτου ἐζήτει

ὁ Πιλάτος ἀπολῦσαι αὐτόν. οἱ δὲ Ἰουδαῖοι ἔκρα-
ζον λέγοντες, "Ἐὰν τοῦτον ἀπολύσῃς, οὐκ εἶ
φίλος τοῦ Καίσαρος. πᾶς ὁ βασιλέα αὑτὸν
ποιῶν ἀντιλέγει τῷ Καίσαρι." Ὁ οὖν Πιλάτος 13
ἀκούσας τοῦτον τὸν λόγον ἤγαγεν ἔξω τὸν Ἰη-
σοῦν, καὶ ἐκάθισεν ἐπὶ τοῦ βήματος εἰς τόπον
λεγόμενον Λιθόστρωτον, Ἑβραϊστὶ δὲ Γαββαθᾶ·
ἦν δὲ παρασκευὴ τοῦ πάσχα, ὥρα δὲ ὡσεὶ ἕκτη. 14
καὶ λέγει τοῖς Ἰουδαίοις, "Ἴδε ὁ βασιλεὺς ὑμῶν."
Οἱ δὲ ἐκραύγασαν, "Ἆρον, ἆρον, σταύρωσον αὐ- 15 ρξδ/α
τόν." Λέγει αὐτοῖς ὁ Πιλάτος, "Τὸν βασιλέα
ὑμῶν σταυρώσω;" Ἀπεκρίθησαν οἱ ἀρχιερεῖς, ρξε/ι
"Οὐκ ἔχομεν βασιλέα εἰ μὴ Καίσαρα." Τότε οὖν 16 ρξς/α
παρέδωκεν αὐτὸν αὐτοῖς ἵνα σταυρωθῇ.

p Matt. 27. 33. Marc. 15. 22. Luc. 23. 33.

p Παρέλαβον δὲ τὸν Ἰησοῦν καὶ ἀπήγαγον·
καὶ βαστάζων τὸν σταυρὸν αὐτοῦ ἐξῆλθεν εἰς τὸν 17 ρξζ/α
λεγόμενον Κρανίου τόπον, ὃς λέγεται Ἑβραϊστὶ
Γολγοθᾶ· ὅπου αὐτὸν ἐσταύρωσαν, καὶ μετ' αὐτοῦ 18 ρξη/α
ἄλλους δύο ἐντεῦθεν καὶ ἐντεῦθεν, μέσον δὲ τὸν
Ἰησοῦν. q Ἔγραψε δὲ καὶ τίτλον ὁ Πιλάτος 19 ρξθ/α
καὶ ἔθηκεν ἐπὶ τοῦ σταυροῦ· ἦν δὲ γεγραμμένον,
"Ἰησοῦς ὁ Ναζωραῖος ὁ βασιλεὺς τῶν Ἰου-
δαίων." Τοῦτον οὖν τὸν τίτλον πολλοὶ ἀνέγνω- 20 σ/ι
σαν τῶν Ἰουδαίων, ὅτι ἐγγὺς ἦν τῆς πόλεως ὁ
τόπος ὅπου ἐσταυρώθη ὁ Ἰησοῦς· καὶ ἦν γε-
γραμμένον Ἑβραϊστὶ, Ἑλληνιστὶ, Ῥωμαϊστί. ἔλε- 21
γον οὖν τῷ Πιλάτῳ οἱ ἀρχιερεῖς τῶν Ἰουδαίων,
"Μὴ γράφε, Ὁ βασιλεὺς τῶν Ἰουδαίων, ἀλλ'
ὅτι ἐκεῖνος εἶπε, Βασιλεύς εἰμι τῶν Ἰουδαίων."
Ἀπεκρίθη ὁ Πιλάτος, "Ὃ γέγραφα, γέγραφα." 22
r Οἱ οὖν στρατιῶται, ὅτε ἐσταύρωσαν τὸν Ἰησοῦν, 23 σα/α

q Matt. 27. 37. Marc. 15. 26. Luc. 23. 38.

r Matt. 27. 35. Marc. 15. 24. Luc. 23. 34.

ἔλαβον τὰ ἱμάτια αὐτοῦ, καὶ ἐποίησαν τέσσαρα
μέρη, ἑκάστῳ στρατιώτῃ μέρος, καὶ τὸν χιτῶνα.
ἦν δὲ ὁ χιτὼν ἄρραφος, ἐκ τῶν ἄνωθεν ὑφαντὸς
24 δι' ὅλου· εἶπον οὖν πρὸς ἀλλήλους, "Μὴ σχί-
σωμεν αὐτὸν, ἀλλὰ λάχωμεν περὶ αὐτοῦ, τίνος
ἔσται·" ἵνα ἡ γραφὴ πληρωθῇ ἡ λέγουσα, '[s] Δι- s Psal. 22. 18.
εμερίσαντο τὰ ἱμάτιά μου ἑαυτοῖς, καὶ ἐπὶ τὸν
ἱματισμόν μου ἔβαλον κλῆρον.'
σβ ι 25 Οἱ μὲν οὖν στρατιῶται ταῦτα ἐποίησαν. εἱσ-
τήκεισαν δὲ παρὰ τῷ σταυρῷ τοῦ Ἰησοῦ ἡ μήτηρ
αὐτοῦ καὶ ἡ ἀδελφὴ τῆς μητρὸς αὐτοῦ Μαρία ἡ
26 τοῦ Κλωπᾶ καὶ Μαρία ἡ Μαγδαληνή. Ἰησοῦς
οὖν ἰδὼν τὴν μητέρα καὶ τὸν μαθητὴν παρεστῶτα
ὃν ἠγάπα, λέγει τῇ μητρὶ αὐτοῦ, "Γύναι, ἰδοὺ ὁ
27 υἱός σου." Εἶτα λέγει τῷ μαθητῇ, "Ἰδοὺ ἡ
μήτηρ σου." Καὶ ἀπ' ἐκείνης τῆς ὥρας ἔλαβεν
σγ δ 28 αὐτὴν ὁ μαθητὴς εἰς τὰ ἴδια. Μετὰ τοῦτο εἰδὼς
ὁ Ἰησοῦς ὅτι πάντα ἤδη τετέλεσται, [t] ἵνα τελειωθῇ t Psal. 69. 21.
29 ἡ γραφὴ, λέγει, "Διψῶ." [u] Σκεῦος οὖν ἔκειτο u Matt. 27. 48.
ὄξους μεστόν· οἱ δὲ πλήσαντες σπόγγον ὄξους,
καὶ ὑσσώπῳ περιθέντες, προσήνεγκαν αὐτοῦ τῷ
σδ α 30 στόματι. ὅτε οὖν ἔλαβε τὸ ὄξος ὁ Ἰησοῦς, εἶπε,
"Τετέλεσται·" καὶ κλίνας τὴν κεφαλὴν παρέδωκε
τὸ πνεῦμα.
σε ι 31 Οἱ οὖν Ἰουδαῖοι, ἵνα μὴ μείνῃ ἐπὶ τοῦ σταυροῦ
τὰ σώματα ἐν τῷ σαββάτῳ, ἐπεὶ παρασκευὴ ἦν,
ἦν γὰρ μεγάλη ἡ ἡμέρα ἐκείνου τοῦ σαββάτου,
ἠρώτησαν τὸν Πιλάτον ἵνα κατεαγῶσιν αὐτῶν τὰ
32 σκέλη, καὶ ἀρθῶσιν. ἦλθον οὖν οἱ στρατιῶται
καὶ τοῦ μὲν πρώτου κατέαξαν τὰ σκέλη καὶ τοῦ
33 ἄλλου τοῦ συσταυρωθέντος αὐτῷ· ἐπὶ δὲ τὸν

Ἰησοῦν ἐλθόντες ὡς εἶδον αὐτὸν ἤδη τεθνηκότα,
οὐ κατέαξαν αὐτοῦ τὰ σκέλη· ἀλλ' εἷς τῶν στρα- 34
τιωτῶν λόγχῃ αὐτοῦ τὴν πλευρὰν ἔνυξε· καὶ εὐθὺς
ἐξῆλθεν αἷμα καὶ ὕδωρ. καὶ ὁ ἑωρακὼς μεμαρ- 35
τύρηκε, καὶ ἀληθινὴ αὐτοῦ ἐστιν ἡ μαρτυρία,
κἀκεῖνος οἶδεν ὅτι ἀληθῆ λέγει, ἵνα ὑμεῖς πιστεύ-
σητε. ἐγένετο γὰρ ταῦτα, ἵνα ἡ γραφὴ πληρωθῇ, 36
x Exod. 12. 46. Num. 9. 12. ‘ x Ὀστοῦν οὐ συντριβήσεται αὐτοῦ.’ y Καὶ πά- 37
y Zach. 12. 10. λιν ἑτέρα γραφὴ λέγει, ‘Ὄψονται εἰς ὃν ἐξεκέν-
τησαν.’

z 12. 42. Matt. 27. 57. Marc. 15. 42. Luc. 23. 50. z ΜΕΤᾺ δὲ ταῦτα ἠρώτησε τὸν Πιλάτον ὁ 38 ΙΗ′
Ἰωσὴφ ὁ ἀπὸ Ἀριμαθαίας, ὢν μαθητὴς τοῦ ϛϛ α
Ἰησοῦ, κεκρυμμένος δὲ διὰ τὸν φόβον τῶν Ἰου-
δαίων, ἵνα ἄρῃ τὸ σῶμα τοῦ Ἰησοῦ· καὶ ἐπέτρε-
ψεν ὁ Πιλάτος. ἦλθεν οὖν καὶ ἦρε τὸ σῶμα τοῦ
a 3. 1. Ἰησοῦ· a ἦλθε δὲ καὶ Νικόδημος ὁ ἐλθὼν πρὸς 39 σζ ι
τὸν Ἰησοῦν νυκτὸς τὸ πρῶτον, φέρων μῖγμα
σμύρνης καὶ ἀλόης ὡσεὶ λίτρας ἑκατόν. ἔλαβον 40 ση α
οὖν τὸ σῶμα τοῦ Ἰησοῦ, καὶ ἔδησαν αὐτὸ ὀθονίοις
μετὰ τῶν ἀρωμάτων, καθὼς ἔθος ἐστὶ τοῖς Ἰου-
δαίοις ἐνταφιάζειν. ἦν δὲ ἐν τῷ τόπῳ ὅπου 41
ἐσταυρώθη κῆπος, καὶ ἐν τῷ κήπῳ μνημεῖον και-
νόν, ἐν ᾧ οὐδέπω οὐδεὶς ἐτέθη. ἐκεῖ οὖν διὰ 42
τὴν παρασκευὴν τῶν Ἰουδαίων, ὅτι ἐγγὺς ἦν τὸ
μνημεῖον, ἔθηκαν τὸν Ἰησοῦν.

b Matt. 28. 1. Marc. 16. 1. Luc. 24. 1. b ΤΗ͂Ι δὲ μιᾷ τῶν σαββάτων Μαρία ἡ Μαγδα- **20** σθ α
ληνὴ ἔρχεται πρωῒ σκοτίας ἔτι οὔσης εἰς τὸ
μνημεῖον, καὶ βλέπει τὸν λίθον ἠρμένον ἐκ τοῦ
μνημείου. τρέχει οὖν καὶ ἔρχεται πρὸς Σίμωνα 2 σι ι
Πέτρον καὶ πρὸς τὸν ἄλλον μαθητὴν ὃν ἐφίλει
ὁ Ἰησοῦς, καὶ λέγει αὐτοῖς, “Ἦραν τὸν κύριον

ἐκ τοῦ μνημείου, καὶ οὐκ οἴδαμεν ποῦ ἔθηκαν
3 *αὐτόν.*" [c] Ἐξῆλθεν *οὖν ὁ* Πέτρος *καὶ ὁ ἄλλος* c Luc. 24. 12.
4 *μαθητὴς, καὶ ἤρχοντο εἰς τὸ μνημεῖον. ἔτρεχον*
δὲ οἱ δύο ὁμοῦ· καὶ ὁ ἄλλος μαθητὴς προέδραμε
τάχιον τοῦ Πέτρου *καὶ ἦλθε πρῶτος εἰς τὸ μνη-*
5 *μεῖον, καὶ παρακύψας βλέπει κείμενα τὰ ὀθόνια,*
6 *οὐ μέντοι εἰσῆλθεν. ἔρχεται οὖν* Σίμων Πέτρος
ἀκολουθῶν αὐτῷ, καὶ εἰσῆλθεν εἰς τὸ μνημεῖον,
7 *καὶ θεωρεῖ τὰ ὀθόνια κείμενα, καὶ τὸ σουδάριον*
ὃ ἦν ἐπὶ τῆς κεφαλῆς αὐτοῦ, οὐ μετὰ τῶν ὀθονίων
κείμενον, ἀλλὰ χωρὶς ἐντετυλιγμένον εἰς ἕνα τό-
8 *πον. τότε οὖν εἰσῆλθε καὶ ὁ ἄλλος μαθητὴς ὁ*
ἐλθὼν πρῶτος εἰς τὸ μνημεῖον, καὶ εἶδε καὶ ἐπί-
9 *στευσεν· οὐδέπω γὰρ ᾔδεισαν τὴν γραφὴν, ὅτι*
10 *δεῖ αὐτὸν ἐκ νεκρῶν ἀναστῆναι. ἀπῆλθον οὖν*
σια α 11 *πάλιν πρὸς ἑαυτοὺς οἱ μαθηταί.* [d] Μαρία *δὲ* d Marc. 16. 5.
εἱστήκει πρὸς τὸ μνημεῖον κλαίουσα ἔξω. ὡς
12 *οὖν ἔκλαιε, παρέκυψεν εἰς τὸ μνημεῖον, καὶ θεωρεῖ*
δύο ἀγγέλους ἐν λευκοῖς, καθεζομένους ἕνα πρὸς
τῇ κεφαλῇ καὶ ἕνα πρὸς τοῖς ποσὶν, ὅπου ἔκειτο
σιβ ι 13 *τὸ σῶμα τοῦ* Ἰησοῦ. *καὶ λέγουσιν αὐτῇ ἐκεῖνοι,*
" Γύναι, *τί κλαίεις;*" Λέγει *αὐτοῖς,* " Ὅτι *ἦραν*
τὸν κύριόν μου, καὶ οὐκ οἶδα ποῦ ἔθηκαν αὐτόν."
14 [e] Καὶ *ταῦτα εἰποῦσα ἐστράφη εἰς τὰ ὀπίσω, καὶ* e Matt. 28. 9. Marc. 16. 9.
θεωρεῖ τὸν Ἰησοῦν *ἑστῶτα· καὶ οὐκ ᾔδει ὅτι*
15 *ὁ* Ἰησοῦς *ἐστι.* λέγει *αὐτῇ ὁ* Ἰησοῦς, " Γύναι,
τί κλαίεις; τίνα ζητεῖς;" Ἐκείνη *δοκοῦσα ὅτι ὁ*
κηπουρός ἐστι, λέγει *αὐτῷ,* " Κύριε, *εἰ σὺ ἐβά-*
στασας αὐτὸν, εἰπέ μοι ποῦ αὐτὸν ἔθηκας, κἀγὼ
16 *αὐτὸν ἀρῶ.*" Λέγει *αὐτῇ ὁ* Ἰησοῦς, " Μαρία."
Στραφεῖσα *ἐκείνη* λέγει *αὐτῷ,* " Ῥαββουνί,"

f Psal. 22. 23.

ὃ λέγεται Διδάσκαλε. [f] λέγει αὐτῇ ὁ Ἰησοῦς, 17
“Μή μου ἅπτου, οὔπω γὰρ ἀναβέβηκα πρὸς
τὸν πατέρα μου· πορεύου δὲ πρὸς τοὺς ἀδελ-
φούς μου, καὶ εἰπὲ αὐτοῖς, Ἀναβαίνω πρὸς
τὸν πατέρα μου καὶ πατέρα ὑμῶν καὶ Θεόν μου
καὶ Θεὸν ὑμῶν.” Ἔρχεται Μαρία ἡ Μαγδαληνὴ 18
ἀπαγγέλλουσα τοῖς μαθηταῖς ὅτι ἑώρακε τὸν
κύριον καὶ ταῦτα εἶπεν αὐτῇ.

g Marc. 16. 14. Luc. 24. 36. 1 Cor. 15. 5.

[g] Οὔσης οὖν ὀψίας τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ τῇ μιᾷ 19 σιγ θ
τῶν σαββάτων, καὶ τῶν θυρῶν κεκλεισμένων
ὅπου ἦσαν οἱ μαθηταὶ συνηγμένοι, διὰ τὸν φόβον
τῶν Ἰουδαίων, ἦλθεν ὁ Ἰησοῦς καὶ ἔστη εἰς τὸ
μέσον, καὶ λέγει αὐτοῖς, “Εἰρήνη ὑμῖν.” καὶ 20
τοῦτο εἰπὼν ἔδειξεν αὐτοῖς τὰς χεῖρας καὶ τὴν
πλευρὰν αὐτοῦ. ἐχάρησαν οὖν οἱ μαθηταὶ ἰδόντες σιδ ι
τὸν κύριον. εἶπεν οὖν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς πάλιν, 21
“Εἰρήνη ὑμῖν· καθὼς ἀπέσταλκέ με ὁ πατὴρ,
κἀγὼ πέμπω ὑμᾶς.” Καὶ τοῦτο εἰπὼν ἐνεφύ- 22
σησε, καὶ λέγει αὐτοῖς, “Λάβετε Πνεῦμα Ἅγιον.

h Matt. 16. 19. et 18. 18.

[h] ἄν τινων ἀφῆτε τὰς ἁμαρτίας, ἀφίενται αὐτοῖς· 23 σιε ζ
ἄν τινων κρατῆτε, κεκράτηνται.” Θωμᾶς δὲ, εἷς 24 σιϛ ι
ἐκ τῶν δώδεκα, ὁ λεγόμενος Δίδυμος, οὐκ ἦν μετʼ
αὐτῶν ὅτε ἦλθεν ὁ Ἰησοῦς. ἔλεγον οὖν αὐτῷ 25
οἱ ἄλλοι μαθηταὶ, “Ἑωράκαμεν τὸν κύριον.”
Ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς, “Ἐὰν μὴ ἴδω ἐν ταῖς χερσὶν
αὐτοῦ τὸν τύπον τῶν ἥλων, καὶ βάλω τὸν δάκτυ-
λόν μου εἰς τὸν τύπον τῶν ἥλων, καὶ βάλω τὴν
χεῖρά μου εἰς τὴν πλευρὰν αὐτοῦ, οὐ μὴ πι-
στεύσω.” Καὶ μεθʼ ἡμέρας ὀκτὼ πάλιν ἦσαν 26 σιζ θ
ἔσω οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ, καὶ Θωμᾶς μετʼ αὐτῶν.
ἔρχεται ὁ Ἰησοῦς τῶν θυρῶν κεκλεισμένων, καὶ

ἔστη εἰς τὸ μέσον καὶ εἶπεν, "Εἰρήνη ὑμῖν."
27 Εἶτα λέγει τῷ Θωμᾷ, "Φέρε τὸν δάκτυλόν σου
ὧδε, καὶ ἴδε τὰς χεῖράς μου, καὶ φέρε τὴν χεῖρά
σου, καὶ βάλε εἰς τὴν πλευράν μου, καὶ μὴ γίνου
σιη ι 28 ἄπιστος, ἀλλὰ πιστός." Καὶ ἀπεκρίθη ὁ Θωμᾶς
καὶ εἶπεν αὐτῷ, "Ὁ κύριός μου καὶ ὁ Θεός μου."
29 [i] Λέγει αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς, "Ὅτι ἑώρακάς με, Θωμᾶ, i 1 Pet. 1. 8.
πεπίστευκας· μακάριοι οἱ μὴ ἰδόντες καὶ πιστεύ-
σαντες."
30 [k] Πολλὰ μὲν οὖν καὶ ἄλλα σημεῖα ἐποίησεν k 21. 25.
ὁ Ἰησοῦς ἐνώπιον τῶν μαθητῶν αὐτοῦ, ἃ οὐκ
31 ἔστι γεγραμμένα ἐν τῷ βιβλίῳ τούτῳ· ταῦτα
δὲ γέγραπται ἵνα πιστεύσητε ὅτι ὁ Ἰησοῦς ἐστιν
ὁ Χριστὸς ὁ υἱὸς τοῦ Θεοῦ, καὶ ἵνα πιστεύοντες
ζωὴν ἔχητε ἐν τῷ ὀνόματι αὐτοῦ.
σιθ θ **21** ΜΕΤΑ ταῦτα ἐφανέρωσεν ἑαυτὸν πάλιν ὁ
Ἰησοῦς τοῖς μαθηταῖς ἐπὶ τῆς θαλάσσης τῆς
2 Τιβεριάδος· ἐφανέρωσε δὲ οὕτως. ἦσαν ὁμοῦ
Σίμων Πέτρος καὶ Θωμᾶς ὁ λεγόμενος Δίδυμος
καὶ Ναθαναὴλ ὁ ἀπὸ Κανᾶ τῆς Γαλιλαίας καὶ
οἱ τοῦ Ζεβεδαίου καὶ ἄλλοι ἐκ τῶν μαθητῶν
3 αὐτοῦ δύο. λέγει αὐτοῖς Σίμων Πέτρος, "Ὑπάγω
ἁλιεύειν." λέγουσιν αὐτῷ, "Ἐρχόμεθα καὶ ἡμεῖς
σὺν σοί." Ἐξῆλθον καὶ ἀνέβησαν εἰς τὸ πλοῖον
εὐθὺς, καὶ ἐν ἐκείνῃ τῇ νυκτὶ ἐπίασαν οὐδέν.
4 πρωΐας δὲ ἤδη γενομένης ἔστη ὁ Ἰησοῦς εἰς τὸν
αἰγιαλόν· οὐ μέντοι ᾔδεισαν οἱ μαθηταὶ ὅτι Ἰη-
5 σοῦς ἐστι. λέγει οὖν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς, "Παιδία,
μή τι προσφάγιον ἔχετε;" Ἀπεκρίθησαν αὐτῷ,
6 "Οὔ." Ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς, "Βάλετε εἰς τὰ
δεξιὰ μέρη τοῦ πλοίου τὸ δίκτυον, καὶ εὑρήσετε."

Ἔβαλον οὖν, καὶ οὐκ ἔτι αὐτὸ ἑλκύσαι ἴσχυσαν
l 13. 23. ἀπὸ τοῦ πλήθους τῶν ἰχθύων. [l] λέγει οὖν ὁ 7 σκ ι
μαθητὴς ἐκεῖνος ὃν ἠγάπα ὁ Ἰησοῦς τῷ Πέτρῳ,
"Ὁ κύριός ἐστι." Σίμων οὖν Πέτρος ἀκούσας
ὅτι ὁ κύριός ἐστι, τὸν ἐπενδύτην διεζώσατο, ἦν
γὰρ γυμνὸς, καὶ ἔβαλεν ἑαυτὸν εἰς τὴν θάλασσαν.
οἱ δὲ ἄλλοι μαθηταὶ τῷ πλοιαρίῳ ἦλθον, οὐ γὰρ 8
ἦσαν μακρὰν ἀπὸ τῆς γῆς, ἀλλ'. ὡς ἀπὸ πηχῶν
διακοσίων, σύροντες τὸ δίκτυον τῶν ἰχθύων. Ὡς 9 σκα θ
οὖν ἀπέβησαν εἰς τὴν γῆν, βλέπουσιν ἀνθρακιὰν
κειμένην καὶ ὀψάριον· ἐπικείμενον καὶ ἄρτον.
λέγει αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς, "Ἐνέγκατε ἀπὸ τῶν 10
ὀψαρίων ὧν ἐπιάσατε νῦν." Ἀνέβη Σίμων Πέ- 11 σκβ θ
τρος καὶ εἵλκυσε τὸ δίκτυον ἐπὶ τῆς γῆς, μεστὸν
ἰχθύων μεγάλων ἑκατὸν πεντηκοντατριῶν· καὶ
τοσούτων ὄντων οὐκ ἐσχίσθη τὸ δίκτυον.

Λέγει αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς, Δεῦτε ἀριστήσατε. 12 σκγ θ
οὐδεὶς δὲ ἐτόλμα τῶν μαθητῶν ἐξετάσαι αὐτὸν, σκδ ι
"Σὺ τίς εἶ;" εἰδότες ὅτι ὁ κύριός ἐστιν. ἔρ- 13
χεται οὖν ὁ Ἰησοῦς καὶ λαμβάνει τὸν ἄρτον καὶ σκε θ
δίδωσιν αὐτοῖς, καὶ τὸ ὀψάριον ὁμοίως. τοῦτο 14 σκς ι
ἤδη τρίτον ἐφανερώθη ὁ Ἰησοῦς τοῖς μαθηταῖς
αὐτοῦ ἐγερθεὶς ἐκ νεκρῶν.

Ὅτε οὖν ἠρίστησαν, λέγει τῷ Σίμωνι Πέτρῳ 15 σκζ θ
ὁ Ἰησοῦς, "Σίμων Ἰωνᾶ, ἀγαπᾷς με πλεῖον τού-
των;" Λέγει αὐτῷ, "Ναὶ, κύριε, σὺ οἶδας ὅτι
φιλῶ σε." Λέγει αὐτῷ, "Βόσκε τὰ ἀρνία
μου." Λέγει αὐτῷ πάλιν δεύτερον, "Σίμων 16 σκη ι
Ἰωνᾶ, ἀγαπᾷς με;" Λέγει αὐτῷ, "Ναὶ, κύριε,
σὺ οἶδας ὅτι φιλῶ σε." Λέγει αὐτῷ, "Ποί- σκθ θ
μαινε τὰ πρόβατά μου." Λέγει αὐτῷ τὸ τρίτον, 17

σλ ι "Σίμων Ἰωνᾶ, φιλεῖς με;" Ἐλυπήθη ὁ Πέτρος
ὅτι εἶπεν αὐτῷ τὸ τρίτον, "φιλεῖς με;" καὶ εἶπεν
αὐτῷ, "Κύριε, σὺ πάντα οἶδας· σὺ γινώσκεις
σλα θ ὅτι φιλῶ σε." Λέγει αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς, "Βόσκε
σλβ ι 18 τὰ πρόβατά μου. [m] ἀμὴν ἀμὴν λέγω σοι, ὅτε m 2 Pet. 1. 14.
ἦς νεώτερος, ἐζώννυες σεαυτὸν καὶ περιεπάτεις
ὅπου ἤθελες· ὅταν δὲ γηράσῃς, ἐκτενεῖς τὰς
χεῖράς σου, καὶ ἄλλος σε ζώσει καὶ οἴσει ὅπου
19 οὐ θέλεις." Τοῦτο δὲ εἶπε σημαίνων ποίῳ
θανάτῳ δοξάσει τὸν Θεόν. καὶ τοῦτο εἰπὼν
20 λέγει αὐτῷ, "Ἀκολούθει μοι." [n] Ἐπιστραφεὶς n ver. 7. et 13. 23.
δὲ ὁ Πέτρος βλέπει τὸν μαθητὴν ὃν ἠγάπα ὁ
Ἰησοῦς ἀκολουθοῦντα, ὃς καὶ ἀνέπεσεν ἐν τῷ
δείπνῳ ἐπὶ τὸ στῆθος αὐτοῦ καὶ εἶπε, "Κύριε,
21 τίς ἐστιν ὁ παραδιδούς σε;" τοῦτον ἰδὼν ὁ
Πέτρος λέγει τῷ Ἰησοῦ, "Κύριε, οὗτος δὲ τί;"
22 Λέγει αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς, "Ἐὰν αὐτὸν θέλω μένειν
ἕως ἔρχομαι, τί πρός σε; σὺ ἀκολούθει μοι."
23 Ἐξῆλθεν οὖν ὁ λόγος οὗτος εἰς τοὺς ἀδελφούς,
ὅτι ὁ μαθητὴς ἐκεῖνος οὐκ ἀποθνήσκει· καὶ
οὐκ εἶπεν αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς, ὅτι οὐκ ἀποθνήσκει·
ἀλλ', "Ἐὰν αὐτὸν θέλω μένειν ἕως ἔρχομαι, τί
πρός σε;"

24 ΟΥ̃ΤΟ΄Σ ἐστιν ὁ μαθητὴς ὁ μαρτυρῶν περὶ
τούτων καὶ γράψας ταῦτα· καὶ οἴδαμεν ὅτι ἀλη-
25 θής ἐστιν ἡ μαρτυρία αὐτοῦ. [o] ἔστι δὲ καὶ ἄλλα o 20. 30.
πολλὰ ὅσα ἐποίησεν ὁ Ἰησοῦς, ἅτινα ἐὰν γρά-
φηται καθ' ἕν, οὐδὲ αὐτὸν οἶμαι τὸν κόσμον
χωρῆσαι τὰ γραφόμενα βιβλία. Ἀμήν.

Dale E. Heath

